

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

8 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİ

H. 1178-1179/ M. 1764-1765

YÜKSEK LİSANS TEZİ

737272

DANIŞMANI

Doç. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK

HAZIRLAYAN

Özcan TATAR

ELAZIĞ

1998

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

8 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİ

H. 1178-1179/ M. 1764-1765

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 7 / 9 / 1998 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman

Doç. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK

Üye

Prof. Dr. Mustafa Öztürk

Üye

Y. Doç. Dr. Z. Güler

Yukarıdaki Jüri Üyelerinin İmzaları Tasdik Olunur.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Sabahattin KÜÇÜK

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

ÖZET

Hazırlamış olduğumuz 8 Numaralı Antakya Şer'yye Sicili Hicri 1178-79/Miladî 1764-66 yılları arası konu ve belgeleri kapsamaktadır. Antakya Kazası'nda en üst Ehl-i Şer' görevli Kadı, en büyük Ehl-i Örf görevli Voyvoda idi. Bunun yanında diğer görevliler de vardı.

Biz bu çalışmada Kadılık ve Şer'yye Sicilleri hakkında bilgi verdikten sonra belgelerin özetini ve transkripsiyonlarını verdik. En son kısımda ise kısaca değerlendirmesini yaptık.

XVIII. yüzyılda Halep Eyaleti'ne bağlı bir Mukataa Kaza olan Antakya Kazası bu yüzyılda diğer Osmanlı taşra yönetim kademelerinde olduğu gibi bir yönetim birimine sahipti.

Bu dönemde Antakya Kazası; şehir merkezi ile 4 Nahiye'ye bağlı olan 138 tane köyden meydana gelmekteydi. Şehir merkezinde idarecilerle zanaat sahibi olanlar, köylerde ise tarımla uğraşanlar yaşamaktaydı. Antakya merkezinde 54 meslek dalında 1839 esnafın bulunduğu bunun yanında 291 yetişkin erkeğin herhangi bir meslek sahibi olmayıp boş olduğunu belgelerden anlamaktayız.

Hacc yolu üzerinde bulunan Antakya ve çevresi bu dönemde birçok huzursuzluk ve eşkiyalık olayları ile karşılaşmaktaydı.

Yaptığımız hesaplamaya göre tahminen 11150'si şehir merkezi ve 13625'i köylerde olmak üzere Antakya Kazası'nda toplam 24775 kişi yaşamaktaydı. Bu nüfusun yaklaşık 6500'ü gayr-i Müslim idi.

Bu dönemde Osmanlı topraklarında ortaya çıkan a'yân grubunun Antakya'da da mevcut ve yönetimde etkili olduğunu görmekteyiz. Bu ayan grubunu teşkil edenler kendi aralarında çekişme halindeydiler.

SUMMARY

This document is about 8 Number Antioch Şer'yye Sicili and it contains teh subjects and the documents between 1178-1179 Hegira and 1764-1766 Christian era.

Ehl-i Şer' is the major as Kadı and Ehl-i Örf is the major as Voyvoda in Antioch Province.

In this study we gave some information about Kadı and Şer'yye Sicils and we summaried the documents and than gave the transcriptions. And at last we made a short evaluation of the subjects.

Mukatta Kaza was one of the provinces of Antioch Province that is connected to Aleppo in 18 century and has the same administration as Ottoman province administration.

In that age Antioch Province has 138 villages that is connected to 4 sub-district with city center. In city centers, directors and workers were living and in village only farmers were living.

We can understand from the documents that in center of Antioch there were 54 jobs and 1839 tradesmen and beside this there were 291 adult men who was unemployed.

In that age Antioch was on the road of Mecca so there were many brigandage and troublesome.

According to our calculations 11150 people were living in city center and 13625 people were living in villages and nearly 6500 people of this population was non-Müslim.

In that age we sew that chiefs had also effect on administration in Antioch the same as Ottoman land.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
SUMMARY	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ	V
ÖNSÖZ.....	VI
KISALTMALAR.....	VIII
GİRİŞ	1
I-KADILIK KURUMU VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ	1
1-Eski Türklerde ve İslam Devletleri'nde Adalet Anlayışı.....	1
2-Osmanlılar'da Kadı ve Kadılık Müessesesi.....	4
3-Kaza ve Kadı'nın Tarifi, Hakkında Bilgi	8
3.1-Kadıların tayini.....	10
3.2-Kadıların dereceleri	11
3.3-Kadıların görevleri	12
3.4-Kadının görevlendirilmesi ve görev süresi	15
3.5-Yargılamaların yapılışı	17
4-Osmanlı Devleti'nde Şer'îyye Mahkemeleri	18
4.1-Mahkemeler'de kadılar'a yardımcı olan görevliler	18
4.2-Kadıya mülkî görevinde yardımcı olan diğer görevliler	23
5-Şer'îyye Sicilleri	25
6-Antakya Şer'îyye Sicilleri.....	33
7- 8 Numaralı Şer'îyye Sicili'nin Genel Durumu.....	35
II-8 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NDE YER ALAN BELGELERİN KONULARINA GÖRE FİHRİSTİ.....	37
III-BELGELERİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ	44
1-İdarî Nitelikli Belgeler	46
2-İktisadî Nitelikli Belgeler	53
3-Sosyal Nitelikli Belgeler.....	61
4-Askerî Nitelikli Belgeler.....	72
5-Vakıf	75
6-Terekeler	76
7-Diğerleri.....	78
METİN TRANSKRİPSİYONU	80

IV

DEĞERLENDİRME	269
I-XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ'NİN GENEL DURUMU.....	270
II-ANTAKYA KAZASI'NIN İDARİ DURUMU.....	271
1-Ehl-i Örf ve Ehl-i Şer' İdareciler	271
1.1-Kadılık	271
1.2-Voyvadalık, Voyvodalık atamaları ve görevleri	272
1.3-Halep Beğlerbeğliği	274
1.4-Müftülük.....	275
1.5-Antakya Yeniçeri Zabitliği ve Kollukçuluğu.....	275
1.6-Nakib Kaymakamlığı.....	276
2-Mahalle ve Köyler.....	276
2.1-Mahalleler.....	277
2.2-Nahiye ve Köyler.....	278
3-Menzil Düzeni.....	281
III-ANTAKYA'NIN İKTİSADİ DURUMU	289
1-Esnaflık.....	289
2-Cizye.....	296
3-Para Rejimi.....	298
4-Fiyatlar ve Ücretler.....	300
5-Vergiler.....	306
IV-SOSYAL DURUM VE TOPLUM YAŞANTISI.....	319
1-Toplum ve Sosyal Yaşantı.....	319
2-Aile	322
3-Terekeler	325
4-Eşikilik ve Sosyal Huzursuzluklar	326
5-Nüfus	336
6-Vakıf.....	337
SONUÇ	344
BİBLİYOGRAFYA.....	346
EKLER.....	352
ÖZGEÇMİŞ.....	370

TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo I: Avarız ve Salyane listeleri'ne göre Antakya'nın mahalleleri ve burada yaşayanların hangi oranda vergi vereceklerini gösterir liste.....	352
Tablo II: B.:22 ile B.: 37. 76, 86'da belirtilen esnaf adlarının karşılıklı verileri.....	353
Tablo III: B.:37,75 ve 85'de adları ve sayıları verilen Esnaf zümreleri.....	354
Tablo IV: B.: 22'ye göre Antakya'da bulunan esnaf gruplarının adları ve bu meslekleri icra edenlerin sosyal sınıfı.....	355
Tablo V: B.:141'ye göre Antakya'nın karyelerine yapılan Avarız tevzi'âtı.....	356
Tablo VI: B.: 36, 76 ve 86'ya göre Salyane Vergisi'nin karyelere yapılan tevzi'âtı.....	357
Tablo VII: 1178-1179 yıllarına ait Salyane miktarları hakkında karşılaştırmalı olarak bazı bilgiler.....	358
Örnek Belge I: Nasb ile ilgili belgeler.....	359
Örnek Belge II: 8 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili'nin ilk kısmının Naip, Hafız Mustafa tarafından tutulduğuna dair dibace.....	360
Örnek Belge III: Antakya ve çevresinden toplanacak olan Cizye ile ilgili Buyuruldu.....	360
Örnek Belge IV: Kapusuz Levent Eşkiyasının ortadan kaldırılması ile ilgili Ferman.....	361
Örnek Belge V: Fevt olan Şerafeddin Ağa'nın çocuklarına nafaka ve kisve baha tayin olunması ile ilgili Hüccet.....	362
Örnek Belge VI: Ser-Turna İbrahim Ağa'nın gece evinin basılarak öldürülmesi ile ilgili Hüccet.....	363
Örnek Belge VII: Ayşe bint-i Abdullah adlı kadının Terekesi.....	364
Örnek Belge VIII: Esnaf Listesi.....	365
Örnek Belge IX: Halep Eyaleti'nden Antakya Kazası'na düşen İmdad-ı Hazeriyye'nin Pusulası ve bunun tahsili ile ilgili Buyuruldu.....	366
Örnek Belge X: Salyane Karye Tevzi'ât Listesi.....	367
Örnek Belge XI: Avarız Mahalle Tevzi'ât Listesi.....	368
Örnek Belge XII:Zahire Yevmiye Defteri.....	369

ÖNSÖZ

Tarih araştırmalarında "*Birinci Elden Kaynak* " durumunda olan "*Şer'iyye Sicilleri* " içerdikleri önemli belge ve bilgiler nedeniyle tarihî araştırmalarda büyük bir yere sahiptirler. Şer'iyye Sicilleri içinde bulunna ve döneminin idarî, sosyal ve kültürel konuları ile ilgili bilgileri barındıran kayıtlar, tarih araştırmalarında süregelen görüşleri bazen pekiştirebildiği gibi bazen de ya tamamen veya kısmen nakzedebilmektedir. Kaydedildiği dönemdeki halkın yaşantısı ve kültürüyle o bölgenin coğrafi ve ekonomik durumu hakkında da bilgiler verebilen Şer'iyye Sicilleri yalnız tarih araştırmalarında değil, Edebiyat, Sosyoloji, İktisat, Hukuk, Coğrafya ve Antropoloji araştırmalarında da "*Ana Kaynak* " olma özelliğine sahiptir.

Bu nedenle biz, önemine binaen temel konularda kaynak özelliği olan Şer'iyye Sicilleri'nin sistemi ile belgelerin dili ve içeriğini anlamak için saygıdeğer hocalarımızın da tavsiyeleri ile bu çalışmayı hazırlamağı uygun bulduk.

Çalışmamızın konusu, Hicri 1178-79/Miladî 1764-66 arasındaki konu ve belgeleri ihtiva eden "*8 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili* "nin transkripsiyonu ve bunun değerlendirilmesidir. Aslı Milli Kütüphane'de bulunan bu sicilin mikrofilmi tarafımızdan alınıp okunmuş ve transkrip kurallarına uygun olarak Latin Harfleri'ne aktarılmıştır.

Çalışmamız dört kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım olan Giriş bölümünde kısaca Kadılık Müessesesi, Mahkemeler ve Şer'iyye Sicilleri hakkında bilgi verilip tez konusu olan Sicil'in özellikleri belirtilmiştir. İkinci kısımda tez içerisindeki belgelerin konularına göre fihristi ile tasnifleri ve belge özetleri verilmiştir. Üçüncü kısımda orjinal metnin transkripsiyonu verilmiştir. Dördüncü kısım olan Değerlendirme kısmında ise mevcut olan bazı eserlerden yararlanarak 8 Nolu Antakya Şer'iyye Sicili'nde bulunan belgelerdeki bilgiler değerlendirilmeğe çalışılmıştır.

Metnin transkripsiyonunda mümkün mertebe kurallara uymağa çalıştık. Transkripsiyonda; Ayın (ع) harfi " ^ " şeklinde, hemze (ؤ) işareti " ` " şeklinde gösterilmiştir. Harf,ı tarifler " l-" şeklinde, Elif (/), Vav (٢) ve Ye (٣) harfleri ile yapılan uzatmalar " ^ " işaretiyle gösterilmiştir.

VII

Sicil'de numaralandırılma yapılmayan 6 belgeye, kendisinden önce gelen belgenin numarasına dayalı olarak numara verdik. Bu numaralandırmayı yaparken numaralı olan önceki belge numarasının sonuna (-a) yazdık. Numarasız olanları ise önceki rakamı yazdıktan sonra sonuna (-b) veya (-c) yazarak numaralandırdık. Mesele 22. sayfada bulunan birinci ve ikinci belgelere numara verilmemiştir. Bunlara numara olarak 21. sayfanın son belgesi olan 35 nolu belgeyi dayanak aldık. 35 nolu belgeyi 35-a olarak yazıp, numarasız olan iki belgenin ilkinin 35-b, ikincisini 35-c diye numaralandırdık.

Metnin traskiripsiyonunda belge numaralandırmalarını yazarken; Sicil Sayfası'nı kısaca " S ", Belge Numarası'nı " B " şeklinde gösterdik.

Tezin konusunun tesbitinde ve hazırlanmasında bana yardımcı ve destek olan Hocam Sayın Doç. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK'e, çalışmamda bilgi ve tecrübeleriyle yardımlarını esirgemiyen Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK, Yrd. Doç. Dr. Rifat ÖZDEMİR ve Yrd. Doç. Dr. Ahmet AKSIN'a sonsuz teşekkürlerimi arzederim. Ayrıca her zaman beni teşvik eden, daima moral veren başta Prof. Dr. Berin YURDADOĞ ve Şener BULUT olmak üzere bütün saygıdeğer büyüklerime ve arkadaşlarıma minnetlerimi arz etmek istiyorum.

Gayret bizden tefvik Allah'tan.

ELAZIĞ - 1998

Özcan TATAR

VIII

KISALTMALAR

a.g.e.	:Adı geçen eser
a.g.m.	:Adı geçen makale
A.Ü.D.T.C.F.	:Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafiya Fakültesi
B.	:Belge No
bkz.	:Bakınız
C.	:Cilt
K.T.B.	:Kültür ve Turizm Bakanlığı
S.	:Sayı
s.	:Sayfa
T.T.K.	:Türk Tarih Kurumu
vb.	:Ve benzeri
vd.	:Ve diğerleri
vs.:	:Ve saire

GİRİŞ

I-KADILIK KURUMU VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1-Eski Türklerde ve İslam Devletleri'nde Adalet Anlayışı

Tarihin ilk dönemlerinden itibaren insanlar ortak yaşam biçimine geçmeye ve insan toplulukları halinde bir araya gelip bir yönetim biçimi altında toplanmaya başlamışlardır. Aralarında bir araya gelen bu insan toplulukları kendi aralarındaki ilişkilerde, çevrede bulunan diğer guruplarla olan münasebetlerde bir düzene ve intizama ihtiyaç duymuşlar ve tarihin akışı içerisinde yönetim birimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuşlardır.

Bu çerçeve içerisinde Türk gurupları içerisinde de devletleşme olacağı aşikardır. Türk guruplarının kendi aralarındaki bu devletleşme ve buna paralel olarak oluşturulan kurumlaşma tekamül ede ede daha sonraki Türk devletlerine de intikal etmiştir.

"Bu devletleşme ve müesseseseleşmenin temel felsefesi, Osmanlı tarihçisi Naima(1655-1716)'nın "*Hakkaniyet Çemberi*" diye ifade ettiği kavram içinde yatmaktadır. Kökü Sasaniler'e kadar çıkan Kutatgu Bilig'de, Nizamülmülk ve Gazali'nin eserlerinde açıklığa kavuşturulmuş olan bu anlayışa göre:

- 1-Devlet ve mülk(hakimiyet) sağlam bir orduyu gerektirir.
- 2-Ordunun beslenmesi için büyük servete ihtiyaç vardır.
- 3-Bu serveti sağlamak için halk müreffeh olmalıdır.
- 4-Halkın refah içinde olması kanunların adil olmasına bağlıdır.
- 5-Devlet ve mülk olmaksızın adalet de olamaz.

Tamamen birbirine bağlı olan bu unsurlardan birisi ihmal edilirse nizam bozulur, devlet çöker inancı Osmanlılar'ın temel felsefelerini oluşturuyordu."¹

Bu anlayış silsilesine "*Daire-i Adalet*" de denilmektedir²

¹-Bahaeddin YEDİYILDIZ;"Osmanlılar'ın Kuruluş ve Yükselişinde Rol Oynayan Müesseseler", Milli Kültür, S.:41, Ağustos 1983, Ankara, s.:43

²-Mehmet Ali ÜNAL;"Fetih, Fatih ve Gençlik", Tarihçi Gözüyle Olaylar ve Türkiye, Isparta-1988, s.:76

Adaletle bu kadar önem veren anlayış sistemi ile kurulmuş olan Osmanlı Devleti'nin adlî teşkilatı hakkında son yıllarda birçok çalışma yapılmış ve bu sistemin yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Osmanlı Devleti bir Türk Devleti olduğu gibi aynı zamanda bir İslam Devleti de olduğundan kendisinden önceki İslam Devletleri'nin adlî yapısına ait olan unsurları da kendi yapısına dahil etmiştir. Bu çerçevede İslam'da ve İslam Devletleri'ndeki adlî yapıya bakacak olursak:

"İslam Dini, kişinin bütün faaliyetlerini, onun Allah'la ve toplumla olan her türlü ilişkilerini içine almış bulunduğu anda hukukî ve sosyal kurallar, fıkıh veya şeriat dediğimiz bir düzenleme de iç içedir. Bir başka deyişle İslam hukuku; hem din, hem sosyal yaşam ve toplum yönetimi kurallarını kapsadığından çok geniş bir hukuk sistemidir."³

"Hz. Muhammed hayatında yalnız bir Peygamber gibi getirdiği dini telkin etmek ve yaymak ile kalmayarak, aynı zamanda bir devlet reisi sıfatıyla cemaatinin idaresini de deruhde etmişti. Çünkü kendisine nazil olan Kur'an-ı Kerim'de İslam cemaatinin dinî, ibadet ve akaid umdelerinden başka, sosyal ihtiyaçların, ailevî, iktisadî, idarî, siyasî gibi hemen hemen bütün cephelerini ayarlayacak kanunlar ve kaideler de mevcuttu. Bu dinî umdelerden istintaç edilen kanun ve hükümlere kısaca "Şer'" adı verilmektedir.

Şeriat kanunlarının istihraç edildiği kaynakların başında Kur'an ve bunu takibeden de Peygamber'in söz ve ef'ali, yani Hadis ve Sünnet gelir. Fakat kurulan İslam Devleti muhtelif medeniyetlere sahip birçok kavimleri de içine almak suretiyle muazzam inkişaflara mazhar olduktan sonra, ihtiyaçlar artmış, birçok hususların, mahallî örf ve adetleri de nazar-ı itibara alınarak, halledilmesi gerekmişti. Bu sebeple Kur'an ve Hadis'te bulunmayan problem ve ihtiyaçların ve bundan mütevellit durumların hall ve tatmini için başka usullerin de kullanılması bir zaruret haline geldi. Büyük fıkıh ulemasının umur-ı Şer'iyyede ittifakları anlamına gelen "icma'-ı ümmet" ve "Kıyas" kullanmak suretiyle bir meselenin hallinde bir içtihada varmak prensipleri de kabul edildi. Böylece şer'î edille olarak, dört kaynak(Usûl) meydana gelmiş oldu. Bu arada fıkıh kelimesi de mana ve şumul bakımından fevkalade genişledi ve bu dört "Usûl"den elde edilen bilgileri araştıran ve tanzim eden ilme alem oldu Yani *Fıkıh şeri'attan bahseden ilim, Şeri'at da, dinî olanlardan*

³-Neşet ÇAĞATAY; "İslam Hukukunun Ana Hatları ve Osmanlılar'ın Bunun Bazı Kurallarını Değişik Uygulamaları", *Belleten*, C.:51, S.:200, Ankara-1987, s.:625

başka ictimâî, malî iktisadî hayatın bütün düzenlerini, devlet idaresinin bütün kanunlarını bu dört "Usûl"e göre tanzim eden muazzam bir konu haline geldi.

İslamiyet: Din + Devlet'tir. Bu bakımdan bütün tebaa, Müslüman olanlar da olmayanlar da onun bütün ahkam ve nizamına dahil ve tabidirler. Yalnız şu hususu derhal ilave etmek icab eder ki, İslamî kanunlar, dinî-ilahî, medenî-dünyevî olmak üzere iki kısımdan tereküp etmektedir. Bunlardan dinî-ilahî olan ve ibâdâta inhisar eden kısım, tabiatıyla yalnız Müslümanlar'a, medenî-dünyevî olan kısım ise, her iki zümreye şamil bulunmaktadır."⁴

İslam Fıkıhçıları yerine göre "*örf ve geleneği*" bir hukuk kaynağı olarak kullanmışlardır. "Hanefilerce ve Malikilerce nass bulunmadığı hallerde asıl olarak kabul edilen örf, toplumların sürekli olarak başvurdukları, işlerin düzgün gitmesini sağlayan bir hukukî kural çıkarma kaynağıdır. Örf genellikle fıkıh usulüne dahil sayılmıştır.

Hanefi ve Maliki bilginleri "*sahih örf ile sabit olan şey, şer'î bir delil ile sabit olmuş gibidir*" derler. Örf'ü hüküm çıkarmak için bir delil olarak alan bilginler onun, kitap ve sünnette hüküm bulunmayan yerlerde geçerli olduğunu kabul ederler. İslam hukukçuları genellikle sultanlara, şeriatın açıkça tersini emretmediği alanlarda "*örf ve adetlerde mevcut bulunduğu*" ve "*amme çıkarlarının icab ettirdiği*" gibi mucib sebeplerle, kanun ve nizam koyma yetkisini tanımışlardır. Bu hususta fakihler "*devletçe teb'a üzerindeki tasarruflar amme çıkarını gerektiriyorsa, şeri'atça da sahih ve muteberdir*" demişlerdir."⁵

"İslamî kanunların tatbiki kadılara tevdi edilmiştir. Kadılar esas itibariyle dinî mevzuatı temsil ettiklerinden, örfî kanunlar da bunlara dayandığından, hiç olmazsa, bunlara aykırı olmaması gerektiğinden, bütün bu mevzuatın tatbikat, icra ve kontrolü kadılara tevdi edilmiştir. Çünkü, devlet bünyesi esas itibariyle teokratik bir bünyedir.

Kadırlarda ilk başlangıç fevkalade idi. Bunlar ahlak-ı hamide sahibi, her türlü şaibeden berî, devrinin ilmiyle en iyi şekilde techiz edilmiş olgun ve seçkin kimselerdi. Verdikleri hükümleri İslamî kaynaklardan bizzat istihraç etmek yetkisine haiz idiler; fakat sonraları bu yetkilerini kaybettiler. Şeri'atın

⁴-Şinasi ALTUNDAĞ; "Osmanlılar'da Kadılar'ın Salahiyet ve Vazifeleri Hakkında", VI. Türk Tarih Kongresi III. Seksiyon, Ankara-1967, s.:342-4

⁵-N. ÇAĞATAY; "İslam Hukukunun Ana Hatları ve Osmanlılar'ın Bunun Bazı Kurallarını Değişik Uygulamaları", Belleten, C.:51, S.:200, Ankara-1987, s.:629-30

kanun ve emirlerini kendi başlarına tahlil ederek, bir hüküm vermekten alıkondular. İslamiyet'in ilk asırlarından gelen ve "İmam" mertebesini haiz bulunan fukahanın vermiş oldukları hükümlere bağlı kalmaları usulü kabul edildi. Bu suretle kadılar, bir müçtehit olmaktan çıkarak, birer mukallit durumuna düştüler. Hükümlerinde tamamiyle ve yalnız müntesip bulundukları mezhebe ait fıkıh kitaplarına ve fetva kolleksiyonlarına bağlı kalmak mecburiyetine girdiler"⁶

2-Osmanlılar'da Kadı ve Kadılık Müessesesi

Osmanlı Türk toplumunun temelini, 1071'den bu yana, Türkleşen Anadolu Coğrafyası, İslam Dini, Türk örfü ve Anadolu Türkü teşkil etmektedir. Yapılan ilmi araştırmalar sonucunda Osmanlı Devleti'nin vaktiyle Anadolu Selçuklu Devleti'ni, Danişmendliler'i Anadolu Beylikleri'ni de kuran, Anadolu Türklüğünün XIII.-XIV. asırlardaki siyasî ve ictimai tekamülünden doğan yeni bir sentez, yeni bir terkip olduğu ortaya konmuştur. Osmanlı Devleti XIV. yüzyılda Selçuklular'dan sivil ve askerî teşkilatın ve adliyenin en önemli unsurlarını devralmıştır. Bu, kısmen İlhaniler'in, kısmen Mısır Memlukları'nın, dolayısıyla Türkler'in etkisiyle gelişmiştir.⁷

Ömer Lütfi Barkan Osmanlı'daki adalet uygulamasını şöyle yorumlamaktadır:"Osmanlı İmparatorluğu temin etmiş olduğu askerî ve kültürel hegemonya sayesinde, halifeliği de eline alarak, asırlar boyunca İslam dünyasının mukadderatına hakim bulunmuş olan büyük bir İslam Devleti idi. Ancak, tipik bir İslam Devleti olmakla beraber, ... Orta Asya ve İran kültür ve medeniyetlerinin tesiri altında gelişmiş olan devletlerin mirascısı bulunması ve ayrıca büyük bir kısım Hristiyan memleketleri üzerinde gelişmiş olması dolayısıyla, nazari İslam hukukunun tatbikatta çeşitli iklim ve tarih şartları altında alabileceği şekiller ..." ortaya çıkmıştır.

"... ilk devirlerin teşkilat ve idare usulleri kadar devlet ve hakimiyet telakkilerinin meydana çıkmasında da, öyle bir "kitab"ı açıp bakma ve gördüğünü tatbik etme nev'inden alimâne ve dindarâne bir zihniyet yerine, daha ziyade tecrübe ve göreneklerden mülhem pratik bir duygu hakim olmuş ve bu sayede İslamî renk ve lafızlar altında çeşitli devlet ananelerinin devam ettirilmesi imkan dahiline girmiştir.

⁶-Şinasi ALTUNDAĞ;"Osmanlılar'da Kadılar'ın Salahiyet ve Vazifeleri Hakkında", VI. Türk Tarih Kongresi III. Seksiyon, Ankara-1967, s.:344-5

⁷-Bahaeddin YEDİYILDIZ;"Osmanlılar'ın Kuruluş ve Yükselişinde Rol Oynayan Müesseseler", Milli Kültür, S.:41, Ağustos 1983, Ankara, s.:42

Osmanlı İmparatorluğu'nda dünya ve devlet işlerini idarede dinî düşünce ve emirlere geniş ölçüde bir yer ayırmak mecburiyeti ancak zamanla hissedilmeğe başlanmış ve bilhassa iktisadî ve siyasî konjüktürün müsait olarak inkişaf ettiği uzun asırlar boyunca ve sultanların mutlak iktidarı sarsılmaz gözüktüğü müddetçe herhangi bir taassup kuvvetinin ve bu kuvvete dayanan din otoritelerinin devlet işlerine istikamet verecek şekilde karışması bahis konusu olmamıştır. *Devlet menfaatleri, siyasî irade ve devlet fikri "Kuruluş Devri"* nin teşkilat ve icraatına kayıtsız şartsız hakim bulunmuştur. Her şeyi şeklen de olsa, şer'ileştirmek kaygu ve temayülünün, bilhassa, eski İslam halifelerinin ünvan ve selahiyetleriyle bütün İslam dünyasına hükmetmek imkanı hasıl olduktan ve aradan oldukça uzun bir zaman aşımı geçtikten sonra artmış olduğu söylenebilir.

... Osmanlı imparatorluğu'nda Örfî Hukuk'un ve layik müesseselerin, şeklen dahi olsa, şer'ileşmek lüzumunu duymadan hükmetmekte oldukları saha, bir çoklarının zannettiklerinin aksine olarak, vaktiyle çok daha genişken, zamanla Şer'î Hukuk'un lehine daralmış ve İslamî denilen hükümlerin Türkiye'de Amme Hukuku sahasında şeklen daha büyük bir açıklık ile hakim olmağa başlamış gözükmesi, bilhassa XVII. asırdan sonra vukua gelmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda Şer'î Hukuk'un (nazarî olarak ve şekil bakımından) her sahada tatbik edilir gözükmesine ve bir doktrin ve sistem olarak hukuk sahaları üzerindeki tesirlerinin aşikar bulunmasına rağmen, Türkiye'de bilhassa idare ve teşkilat hukukuyla kamu müesseseleri sahasında "*millî*" yahut "*Örfî*" diyebileceğimiz bir hukuk daima mevcut bulunmuştur.

... muhtelif tarihlerde lüzumlu görülerek verilmiş olan emir ve fermanların yavaş yavaş bir araya getirilmesi suretiyle muayyen bazı sahaların hususî kanunlarının veyahut kanunnamesinin teşkil edildiği görülmekte ve daha sonra, bu kanunların da bir araya toplanması suretiyle, umumî bir kanunnamenin veyahut muayyen bir devirde Osmanlı İmparatorluğu'nda tatbik edilmekte olan belli başlı kanunların bir kolleksiyonunun meydana çıktığı anlaşılmaktadır."⁸

"Osmanlılar özellikle yönetim ve örgüt hukuku ile âme kuruluşları alanında millî veya örfî diyebileceğimiz bir hukuk geliştirmişlerdir. Eski Türk devletleri'nden gelme bu gelenek, hem Türk toplumunun kendi ihtiyaçlarında,

⁸-Ömer Lütfi BARKAN;"Türkiye'de Din ve Devlet İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi", Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Semineri, Ankara-1975 s.:50-3

hem de ele geçirilen bölgelerde mahallî vergileri, örgüt ve yönetimlerin aynen korunmasıyla oralarda büyük kolaylıklar sağlamıştır.

Bu yolla teşekkül eden hukuk, gitgide, fıkıh kitapları içinde donmuş kalmış gözüken şer'î hukuk kurallarından farklı bir yapı ile, gelişmeye müsait ve kanunlarla düzenlenen bir siyasî hukuk veya bir devlet hukuku şeklini almıştır.

Bu kanunnamelerle düzenlenen sorunlar, şer'î hukuk alanına dahil olmayıp emirler, yasaklar ve örneklerle teşekkül etmiş bir gelenek ve görenek hukuku çerçevesine aittirler. Bu alanda ise hukuk, dinî makamların şer'î denilen bir takım hüküm ve prensiplerinden hareketle ve zihnî spekülasyonlarla elde ettikleri skolastik ve teorik bir hukuk değil, örgütlü bir devlet yönetiminin ihtiyaç ve tecrübelerinden yararlanılmış, kökleri günlük hayatta bulunan pratik, dinî bağların dışında kalmış bir hukuktur."⁹

"Osmanlı Devleti ikili bir hukuk sistemine sahiptir. Biri Şer'î Hukuk, diğeri; idare, maliye, ceza ve muhtelif hukuk sahalarına ait olan Örfî Hukuk. Osmanlı devlet adamları bu iki ayrı hukuk sahasını birleştirmeye mümkün olduğu kadar gayret etmişler ve hiç olmazsa her ikisini ilgilendirebilecek konularda tezada düşülmemesine çalışmışlardır. Devletin kuruluşundan beri suç işleyenler için şer'at ile tam bir uygunluk halinde bulunan kanunlar vaz'edilmiştir."¹⁰

Bu şekilde adalet alanında bazı yeni düzenlemelerde bulunan "Osmanlılar, çağına göre oldukça suratlî işleyen bir adlî teşkilat kurdular. Osmanlı literatüründe, *gecikmiş adalet zulüm kabuledilir*."¹¹

"Kuruluş devrinden itibaren Osmanlı Padişahları bir bölgeye başlıca iki yönetici yollamışlardır. Bunlardan bir, yürütme kuvvetini temsil eden Bey (Beylerbeyi-Sancakbeyi) diğeri de yargı kuvvetini temsil eden Kadı'dır. Bey, Kadı'nın hükmü olmadan hiç kimseyi cezalandıramadığı gibi, Kadı da beyin kuvvetine dayanmadan hükmünü uygulayamamaktadır. Kadı hükümlerinde bağımsızdı ve doğrudan doğruya padişah'tan emir alır, ona arzda bulunabilirdi. Osmanlılar, taşra yönetiminde bu "kuvvetler ayırımı"nı, âdil bir yönetimin temeli saymışlardır. Bu anlayışa uygun olarak Osmanlı ülkesi, bir yandan "Beylerbeyilik (Eyalet)" ve "Sancak (Liva)" diye "askerî-idarî"

⁹-N. ÇAĞATAY; a.g.m., s.:630

¹⁰-Cengiz ORHONLU; "Uriel HEYD; Osmanlı Ceza kanunu Hakkında İncelemeler (Kitap tanıtımı)", *Belleter*, C.:38, S.:152, Ekim 1974, Ankara, s.:752

¹¹-M. A. ÜNAL; "Fetih, Fatih ve Gençlik", *Tarihçi Gözüyle Olaylar ve Türkiye*, Isparta-1988, s.:76-7

birimlere ayrılırken aynı zamanda bu ayırıma tâbi topraklar üzerinde "Kaza" denilen "Şer'î-ıdarî" birimler yer almıştır."¹²

"İlk Osmanlı sivil idare taksimatı **Kadılıklar** şeklindedir; Sancak, tamamiyle askerî bir teşkilat kademesi olup, rejim bu haliyle, Selçuklu Sultanlığı'nın divan dairesine giren yerlerde tatbik edilen sistemin aynıydı."¹³

"Selçukî rejimi zamanından beri kaide haline gelmiş bir gelenek vardır ki, buna göre, etrafındaki muayyen köyleri iktisadî, kültürel ve hatta coğrafi bakımlardan kendisine bağlanmış, yani, muayyen bir köyler gurubunun tabii merkezi durumunu kazanmış olan bir kasaba veya şehir, buraların dlî ve idarî işlerini çevirmek üzere, o köyler çevresinin, "Kaza" adıyla, hükümet merkezi kabul olunmuş görünmektedir. Buralara sultan, birer kadı tayin ediyordu. Bu suretle, tarihî çağdan beri iktisadî ve coğrafi şartlar bakımından elverişli mevkilerde kasaba veya şehir vasfını kazanmış olan yerlerin hep kaza merkezleri durumunda olduklarını görüyoruz. Bu gibi yerler şüphesiz, çarşı-pazara da sahiptiler.

Mahkemeler bu merkezler de tesis ediliyor, kadılar da buralara tayin olunuyorlardı. Şu halde, kaza daireleri birer birer teşkil olmaktan ziyade eskiden beri şehir veya kasaba halinde gelişmiş ve köylülere tabii merkez olmuş bulunan siyasî-iktisadî ve kültürel-içtimaf merkezler olup, buralar, sahip oldukları kalabalık nüfus itibariyle birer kaza sayılmışlardır.

İslam Devletleri'nde bütün hükümet müesseselerinin işleyişine yön veren prensipler tamamıyla şer'at esaslarına uygun sayıldığı veya ona uydurulmaya çalışıldığı için, Osmanlı sultanı ve divanının yegane merci sayıldığı başşehirin dışında olan kazaî-idarî bölgelerde, halkın hükümetle münasebetlerini tanzim bakımından kadılar baş otorite kabul edilmişlerdir. Bu vaziyet, kadılık mansıbının hükümdar tarafından şahsen tevcih olunması lazım geldiği hakkındaki umumî kaidenin sahiplerini de izah etmektedir.

... Osmanlı'da halkın idaresini "**kaza**" dediğimiz tek bir adlî-idarî dairede sağlamakta olan ve doğrudan doğruya divana bağlı bulunan bir "**hükümet müesseseleri**" birliği esas düzeni teşkil etmektedir."¹⁴

12-Yaşar YÜCEL; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Desantralizasyona(Adem-i Merkeziyet) Dair Genel Gözlemler", *Belleten*, C.:38, S.:152, Ekim-1974, Ankara, s.:665, Ayrıca bkz., Yaşar YÜCEL;"XVI.-XVII. yüzyılda Osmanlı idarî yapısında Taşra Ümerasının Yerine Dair Düşünceler", *Belleten*, C.:41, S.:163, Temmuz- 1977, Ankara, s.: 495, İsmet MİROĞLU; *Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası*,Ankara-1990, s.:23

13-Mustafa AKDAĞ; *Türkiye'nin İktisadî ve İctimaf Tarihi*, I. Cilt, İstanbul-1995, s.:227

14-M. AKDAĞ; *Türkiye'nin İktisadî ve İctimaf Tarihi*, I. Cilt, İstanbul-1995, s.:320-1

3-Kaza ve Kadı'nın Tarifi, Hakkında Bilgi

"Kazâ, sözlükte kesmek ve ayırmak manasına gelir Hukukta ise hüküm ve hakimlik manalarını ifade eder. Bundan türeyen Kadı'nın terim olarak manası da şöyledir: İnsanlar arasında meydana gelen da'va ve niza'ları şer'î hükümlere uygun olarak karara bağlamak için devletin en yüksek icra makamı(Sultanlar) tarafından tayin edilen görevli şahsa "*kadı, hâkim veya hâkimü's-şer'*" denilir.Osmanlı adliye teşkilatının temel taşı olan kadılar, bulundukları yerin hem hakimi hem belediye başkanı, hem de halkın her konuda müracaat edebileceği sosyal güvenlik makamıydı."¹⁵

Kadılar Osmanlı Adliye teşkilatının temel taşı olduğundan kadılarda aşağıdaki vasıf ve şartların bulunması gereklidir;

- 1-Kadılar reşid(akıl-baliğ) ve hür olmalıdır.
- 2-Müslüman ve âdil olmalı.
- 3-Hukukî ehliyet ve muamele kabiliyetine sahip olmalı.
- 4-Bitaraf olmalı.
- 5-Nesebi sahih olmalı.
- 6-Yeterli derecede hukukî bilgi sahibi olmalı.
- 7-Erkek olmalı.
- 8-Kör olmamalı.
- 9-Sağır ve dilsiz olmamalı.
- 10-Fasik yani günahkar olmamalı.¹⁶

"Kadı'nın tayininde olduğu gibi azlinde de şu sebepler rol oynar;

- 1-Aklını ve temyiz kabiliyetini kaybetmesi.
- 2-Kör, sağır ve dilsiz olması.
- 3-Görevinde irtikap yoluna sapması veya kanunu ihlal etmesi.
- 4-İmanını kaybetmesi.

¹⁵Ahmet AKGÜNDÜZ; *Şer'iyye Sicilleri*, I. Cilt, İstanbul-1988, s.:68, Ebulula MARDİN;"Kadı" Maddesi, İ. A., VI. Cilt İstanbul-1967, s.:42

¹⁶-İlber ORTAYLI; *Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Ankara-1994, s.:9, Ebulula MARDİN;"Kadı" Maddesi, İ. A., VI. Cilt İstanbul-1967, s.:43-4, Ahmet AKGÜNDÜZ; *Şer'iyye Sicilleri*, I. Cilt, İstanbul-1988, s.:70, Ali Hikmet BERKİ; *Büyük Türk Hükümdarı Sultan Mehmed Han ve Adalet Hayatı*, İstanbul-1953, s.:37, 43-4

5-Yolsuzluğunun anlaşılması.

6-Bilgisizliği anlaşılır veya bizzat kendi açıklarsa dünyevî otorite onu azledebilir.

İmam veya onun adına yetkili amirlerce atanmayan Kadı'nın görevine başlaması imkansızdır."¹⁷

Kadılar'ın uyması gereken bazı kurallar vardır. Bunlar şunlardır;

"1-Kadı, yargılama meclisinde; alış-veriş, taraflardan biri veya bir başkasıyla şakalaşma gibi mahkemenin vakarını zedeleyecek fiil ve hareketlerden şiddetle kaçınacaktır. Bu sebeple elbisesini, kapıcısını, oturacağı yeri ve benzeri işleri adaletin vakarını zedelemeyecek şekilde tanzim etmelidir.

2-Kadı, iki taraftan hiçbirinin hediyesini kabul etmemelidir.

3-Kadı, hasımlar arasında din, dil ve renk farkı gözetmeksizin, adalet ve hakkaniyetle karar vermelidir. Taraflardan biri eşraftan diğeri avamdan, biri küçük diğeri büyük, biri Müslüman ve diğeri gayr-ı müslim olsa bile, yargılama esnasında tarafları oturtmak, taraflara bakmak ve söz söylemek gibi bütün muamelelerinde tam bir eşitlik içinde hareket edecektir.

4-Kadı, icra makamının başı olan sultanın(ululemrin) vekilidir. Bu sebeple müvekkilinin kamu yararı amacıyla koyduğu kayıt ve sınırlamalara riayet edecektir.

5-Kadı, lehine şahitlikleri caiz olmayan hısımları lehinde karar veremez. Yani usulü, fûrûu, karısı dava konusu malda ortağı, hizmetlisi ve maişetini temin ettiği şahıslar lehinde karar veremez.

6-Kadı, davaları görürken kronolojik olarak sıraya riayet etmelidir. Ancak sonradan gelen bir davanın acilen çözümlenmesinde âmme maslahatı görülürse, onu takdim edebilir.

7-Kadı, ihtiyaç duyduğunda ehliyetli şahıslardan hukukî mutalaa ve fetva isteyebilir.

¹⁷-İlber ORTAYLI; Osmanlı Devleti'nde Kadı, Ankara-1994, s.:10

8-Kadı, üzüntülü, kederli, aşırı sevinçli, aç, susuz, aşırı tok ve sıhhatli düşünmeye mani olacak benzer hallerdeyken zihni karışık olarak karar vermeye kalkışmamalıdır.”¹⁸

“9-Kadı, taraflara ve şahitlere telkinde bulunamaz. Yalnız noksan ve mübhem olan cihetleri istizah eder.

10-Kadı, tetebbu ve tedkikatda bulunmakla beraber, işleri uzatmayıp kısa bir müddetde intac etmelidir.”¹⁹

3.1-Kadıların tayini

“Osmanlı Devleti'nde kadıları yetiştiren kaynak, medreselerdi. Medreseleri bitiren yani icâzet alanlar icâzet alışı sırasına göre "*matlab defteri*" denilen deftere yazılırlar ve bunlara "*mülazim*" denilirdi. Mülazimler eğer "*kazâ(yargı)*" mesleğini seçerlerse en küçük idarî birlikten başlamak şartıyla kadı olarak tayin edilirlerdi.”²⁰

“Yüksek medreselerden çıkan (İstanbul'un alınmasından sonra bu şehirde kurulmuş bulunan Sahn Medreselerini bitiren) danışmendlerden idare hayatına girmek isteyenler bir seçim işlemi ile imparatorluk içinde, adları fermanla tesbit olunmuş büyük vilayet merkezlerindeki kadıların yanına, en az beşer kişi olmak üzere "*danişmend-stajyer*" olarak atanıyorlardı. Yanlarına danışmend verildikleri bu "*molla*" kadıların yanında 3-5 yıl, belki daha fazla süre hizmet gören kimseler, danışmendliklerini bitirdikten sonra, İstanbul'a gelerek, bir sene kadar da "*mülazemet*" süresi dolduruyorlar, ancak ondan sonra bir yerin kadılığına bağımsız olarak yollanıyorlardı.”²¹

“XIV. asırdan XVI. asrın ortalarına kadar bütün kadıları tayin yetkisi Rumeli ve Anadolu Kazaskerlerine aitti. XVI. asrın ikinci yarısından sonra "*mevali*" denilen büyük kadıların tayin yetkisi Şeyhülislamılarına verildi, diğer kadıların tayin yetkisi ise yine Kazaskerlere bırakıldı. Kazaskerler kendi yetkileri altında bulunan kadılıkların tayini için "*akdiye defteri(kadılar defteri)*" veya "*rûzname*" denen hususi bir defter tutuyorlardı. Sonradan

¹⁸-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:70-1

¹⁹-A. H. BERKİ; Büyük Türk Hükümdarı Sultan Mehmed Han ve Adalet Hayatı, İstanbul-1953, s.:44-6, E. MARDİN; a.g.ma., s.:44

²⁰-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:68, İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI;Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı, Ankara-1988, s.:87

²¹-M. AKDAĞ; Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi, II. Cilt, İstanbul-1995, s.:69-70

bütün ilmiye sınıfındaki tayin değişikliklerinin kaydedildiği "tarik defterleri" tutulmaya başlandı."²²

Kadılar padişah beratı ile tayin edilmekteydi. İlmiye mesleğine mensup olanların tayin yetkisi gibi azl ve nakil işlemleri de Anadolu ve Rumeli Kazaskerlikleri dairelerinde görülürdü. Kadı mesleğe girmek için mutlaka bu dairelerden birine girmeliydi. Bir kadı bu dairelere kaydolup ruzname defterine kaydolmamışsa elindeki berat iptal edilirdi.²³

3.2-Kadıların dereceleri

"Bütün kadılar salâhiyet bakımından birbirlerine eşit ve yalnız Divan'a bağlı bağımsız kimselerdi. Fakat, mansıpları itibariyle, yani kendilerine takdir oluna maaş(o zamanki tabirle vazife-cihet) bakımından, kadılar birbirlerinden farklıydılar. Mesela, kaza merkezi olan yer, kasaba, şehir veya kalabalık nüfusa sahip büyük bir bölge merkezi olduğuna göre, kadılık mansıbı da "kaza kadılığı" yahut "mevleviyet" adını alan kadılık mansıpları yüksek birer payedir. Bu gibi yerlere tayin olunanların hem hasılatları(maaş yerine mahkeme muamelatından elde edilen gelir) ve hem de itibarları çok yüksek bulunuyorlardı.Osmanlı idaresinde, kadılar küçük kasabaların veya büyük şehirlerin başında bulunduklarına göre, mansıp ve payeleri itibariyle farklı birer dereceye sahip olmakla beraber, fonksiyonlarını ilgilendiren salâhiyetleri birbirinin aynıydı ve hepsi de bütün davalara bakmakta, kazaları dahilindeki her türlü idarî ve adlî işleri yürütmekteydiler."²⁴

"Kadılar dereceleri itibariyle önce iki guruba ayrılırlar;

Birincisi: "Mevleviyet" denilen büyük kadılıklardır. Büyük ve mühim eyaletlere, vilayetlere ve bazı önemli sancaklara mevleviyet denilen kadılar(mevali) tayin edilirdi. Aldıkları maaşlar itibariyle mevleviyetler iki kısma ayrılıyordu:

1-Üçyüz akçe yevmiyeli mevleviyetler ki, bunlara devriye mevalileri de denirdi ve mevleviyetlerin en düşük derecesiydi. Mesela XVII. asırda Sivas ve Silistre eyaletleri üçyüz akçeli mevleviyet idi.

²²-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:69, İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI;Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı, Ankara-1988, s.:87-8

²³-İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:13

²⁴-Mustafa AKDAĞ; Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi, I. Cilt, İstanbul-1995, s.:321

2-Yevmiyeleri daha yüksek olan mevleviyetlerdi ve *son sınır beşyüz akçe yevmiyeli mevleviyet* makamı idi. Bunlar devletçe çok önem verilen mühim eyaletlerin kadılarıydı." Bunlar da kendi aralarında şöyle ayrılmaktaydılar:

a-İstanbul Kadılığı,

b-Harameyn Mevleviyeti,

c-Bilad-ı Hamse Mevleviyeti,

d-Mahreç Mevleviyeti,

e-Devriye Mevleviyeti.

"İkincisi: "Kaza Kadılıkları"dır.Kaza Kadılıkları da kendi aralarında derecelere ayrılmaktadır. Bunların en yüksek derecesine "*sitte ve eşref-i kuzât*" yahut da "*yüz elli akçeli kadılık*" denir."²⁵

Kaza kadılıkları Rumeli, Anadolu ve Mısır'daki kazaların kadılıkları olmak üzere üç sınıftı; Rumeli'de kadılık edenler Rumeli Kazaskeri defterinde kayıtlı olduklarından bunlar Anadolu Kadılığı'na geçemezler Rumeli'deki kazalarda terakki etmek suretiyle kadılık ederlerdi. Keza Anadolu kazalarında kadılık edenler de Anadolu kadılığı defterinde kayıtlı olmalarıyla orada devir yaparlardı. Kazaskerlerin kadıların derecelerini gösteren defterleri mucebince Rumeli'deki kaza kadılıkları dokuz sınıfa ve Anadoludakiler on sınıfa ve mısır kadılıkları altı sınıfa ayrılmışlardı."²⁶

3.3-Kadıların görevleri

Merkez tarafından taşra idaresine gönderilen iki idareciden biri olan kadı, geniş bir idare alanına sahipti. Kadıların görevleri şu şekilde belirtilebilir:

"1-Kadılar her şeyden önce bulundukları bölgelerdeki halkın hukuk ve cezaya taalluk eden işlerine bakarlardı. Bu tip davalarda şahidler dinlenir ve yeterli vesikalar toplanarak bir karara varılırdı. Kararlar, tarih sırasına göre zabıtlar halinde yazılır ve mahkemede hazır bulunanlar, "*Şuhûdu'l-hâl*" başlığı altında isimleriyle yazılırlardı.

²⁵-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:68-9

²⁶-İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI; a.g.e., s.:91

- 2-Kadılar, bulundukları bölgede velâyet-i âmme sıfatını haiz olduklarından âmme hukukunu korumak da bunların vazifesiydi. Bu sebeple vakfiyelerin tanzim, tescil ve vazifelerin tayini de bunlara düşerdi. Bölgelerinde âmme hizmeti görenlerle ilgili yazışmalar da kadılar tarafından yapılırdı.
- 3-Kazalara kadar yayılmış bulunan kadıların daha küçük yerleşim bölgelerindeki işleri takip etmek üzere Nâib tayin etme selâhiyetleri de bulunduğundan bölgelerinin en ücra köşelerine kadar cereyan eden bütün hadiselerden nâibleri vasıtasıyla haberdar olur, hususi ve âmme hukukuyla alakalı meseleleri sicillerine kaydederlerdi.
- 4-İslam Hukukunun muamelat kısmına taalluk eden ve bugün noterlerce ifa edilen her türlü kefalet, vekalet, mukavele ve borçlanma gibi akitler de kadılar tarafından yerine getirilir ve bunlar da sicillere işlenirdi.
- 5-Yine İslam hukukunun mirasa taaluk eden feraiz meseleleri de kadı ve nâibleri tarafından neticelendirilirdi. Bu nevi muamelelerde sicillere işlenirdi.
- 6-Aile hukukunun tanzim ve takipçisi de kadılardı. Nikahlar, kadı veya naibi huzurunda kıyılır veya bunların yazılı olarak verdikleri "İzinname"lerle imamlar tarafından bu hizmet yerine getirilirdi.
- 7-Kadılar, bulundukları bölgelerdekibütün vakıf, mukataa ve tımarın da murakıbbı idiler. Buralarda meydana gelen yolsuzluklar hakkında karar verirler ve gerektiğinde de Divân-ı Hümâyûn'a arz-ı halde bulunurlardı.
- 8-Merkezden yazılan idarî, iktisadî hatta askerî yazılar birer sureti de beylerle birlikte kadılara da gönderilirdi. Kadılar da bunları sicillerine kaydederlerdi.
- 9-Ordu-yı Hümâyûn'un seferde bulunduğu bölgenin kadıları da orduyla birlikte sefer görevi alırdı. Menzillerin tanzimi, sefer kaçaklarının tedibi, ordunun iâşe ve mühimmatının, takviyesi kadı ve naiplerine aitti. Bu hususlarda ihmali görülen kadılar muaheze edilirdi.
- 10-Bölge asayişinin temini hususu da beylerbeyi ve Bancakbeyi ile birlikte kadıya aitti. Emniyet kuvvetlerince yakalanan eşkiyalar kadıya

getirilir ve kadı tarafından hüküm verilerek gereği yerine getirilirdi. Kadı sicilleri bu tip vukuatı da muhtevi bulunmaktadır.

- 11-Kadıların çok önemli bir vazifeleri de bugünkü belediye hizmetlerini görmüş olmalarıdır. Osmanlı'da 1272/1855 tarihine kadar devam eden bu hizmette kadılar, bilhassa narhların (el-es'ar)tesbiti, esnafın teftişi, ihtikar ve iddiharın önlenmesi hususunda önemli vazifeler ifade etmişlerdir. Bu sebeple kadı sicilleri arasında yer yer narh tesbitlerine rastladığımız gibi, bazı sicillerin de tamamen narh defteri olarak tutulmuş olduğunu görmekteyiz.
- 12-Osmanlıda Esnaf teşekkülü olan loncalar kurulmaya başladıktan sonra, her meslekteki esnaf loncasının başında bir "*Esnaf Şeyhi*" bulunurdu. Bu şeyh de esnafın arzusu istikametinde kadı tarafından tayin edilirdi.
- 13-Osmanlı'da seyfiyyeden birinin yaptığı sû-i istimalleri teftiş etmek üzere zaman zaman ilmiye ricalinin tayin edildiğini görmekteyiz. Bu rical arasında ise daha çok kadılar bu hizmette görevlendirilirdi. Böylece Kadının, Beylerbeyi ve Sancakbeyi'ni teftiş ettiği görülmektedir.
- 14-Kadıların ifa ettikleri ehemmiyetli bir vazife de arazi ve emlak alım satım işleriyle meşgul olmalarıdır. Bu muameleden "*Resm-i Tapu*" adıyla bir de vergi alınır ve muamele zabıt tarzında Kadı Sicilleri'ne kaydedilirdi.
- 15-Kadılar bulundukları bölgede devletin en emin unsurları olduğundan, merkezden yazılan; fermanlar, hatt-ı hümayunlar, beratlar ve muhtelif yasaklar(tütün ve içki yasağı gibi) da doğrudan doğruya kadıya bildirilirdi. Kadı da hem bunların gereğini yerine getirir hem de birer suretini sicile geçirirdi.
- 16-Kadılar-bulundukları bölgede ilmiyenin en önde gelen simaları olmakla beraber, bazı meselelerde ifta makamından fetvalar sorarlar ve ona göre mahkemede hükmederlerdi. Kadı sicillerinde bu nevi fetvalar da yer almaktadırlar.
- 17-Kadılar, bulundukları bölgenin en önde gelen simalarından oldukları ve seyfiyye mensuplarından daha çok halkla haşır-neşir

olduklarından yangın, zelzele, fazla kış, kuraklık, Ramazan ve bayramların ilanı "Ru`yet-i Hilal" gibi mevzularla da tabîf olarak alakalanıyorlardı. Bu sebeple kadı sicillerinde bu nevi mevzular da yer almışlardır."²⁷

3.4-Kadının görevlendirilmesi ve görev süresi

"Hiçbir İslam devletinde kazâî ve adlî teşkilat ve kadıların menşeiini teşkil eden müderrislik derecelere, Osmanlı Devleti'nde olduğu kadar detaylı ve fevkalade muntazam bir hiyerarşi sistemi halinde inkişaf etmemiştir. Fatih devriyle Osmanlı İmparatorluğu'nda medreseler de en esaslı bir şekilde düzenlenmiş ve derecelenmişti. bu inkişaf devam ederek, Kanuni devrinde ulema, müderris ve kuzatın derece-i meratibi, en detaylı ve fevkalade muntazam bir hiyerarşi sistemi haline yükselmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun üç kıta üzerinde yayılmış bulunması, bu kıtaların ayrı ayrı dil, kültür, duyuş ve düşünüş sahibi halk tarafından meskun bulunuşu, kadıların üç cğrafi sahaya göre üç guruba ayrılmasına amil olmuştu. 1-Anadolu, 2-Rumeli, 3- Mısır kadıları. Anlaşılan kadıların bulundukları bölgedeki halkın hususiyetlerini, halet-i ruhiyesini ve dilini bilmesi veyahut hiç olmazsa, anlaması gerekiyordu ... Anadolu kadılarının sayısı 241 olup, kendi aralarında on dereceye, Rumeli kadılarının sayısı 223 olup, 9 dereceye, Mısır kadılarının ise 35 olup, 6 dereceye ayrılmakta idi. Kazaların zamanın içindeki durumu, nazar-ı itibara alınır, genişleyen kazalar, derece bakımından büyültülür, aksi hâl müşahede edilen kazaların ise dereceleri indirilirdi. Kadıların katî ve mübrem bir zaruret olmadığı takdirde bir guruptan diğerine geçmeleri mümkün değildi. Böyle bir nakil için ilgili Kadiaskerin durumu esbab-ı mucibesıyla Şeyhülislam'a bildirmesi ve onun onun tarafından da uygun bulunması ve bu hususta özel bir emr-i hümayun çıkartmasıyla kabildi."²⁸

Tecrübeli bir kadının yanında danışmend olarak 3-5 yıl arası bulunan kadı adayları İstanbul'da *1 yıllık mülazemet süreleri*ni doldurduktan sonra

²⁷-Cahid BALTACI; "Şer'iyye Sicillerinin Tarihî ve Kültürel Önemi", *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul-1985, s.:127-130, Ayrıca bkz. İbrahim YILMAZÇELİK; *392 Numaralı Harput Şer'iyye Sicili*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara-1987, s.:XXV-XXVI, Mustafa AKDAĞ; *Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi*, II. Cilt, İstanbul-1995, s.:70-73, Rifat ÖZDEMİR; *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara-1986, s.:185, Yaşar YÜCEL; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Desantralizasyona (Adem-i Merkeziyet) Dair Genel Gözlemler", *Belleten*, C.:38, Ş.:152, Ekim-1974, Ankara, s.:667-8

²⁸-Şinasi ALTUNDAĞ; *a.g.m.*, s.:345-6

bağımsız olarak bir yerin kadılığına yollanıyorlardı. Hâkim olarak da adlandırılan kadı "... görevine yalnız bir yıllık *"müddet-i örfî"* ve bir yıllık da uzatmalı olarak, ancak iki seneliğine ve başka bir kadılığa değiştirilmeden önce, gene gidip İstanbul'da bir yıl mülazemette beklemesi gerekiyordu. Bu demektir ki, hayatında otuz yıl kadılık etmiş bir kimsenin bu süresinin üçte birisi, yani on yılı, İstanbul'da *"mülazemette"* geçiyordu."²⁹

"Mahalli halk ile yakınlaşmamaları için olsa gerekir, kadıların tayin süreleri ve görevleri kısa tutulmuştur. Bu, hiyerarşide meydana gelmesi muhtemel olan tikanıklıkları da önlemekteydi. Mevleviyet payesine haiz büyük kadılar genellikle bir sene, kaza kadıları ise 20 ay süreyle tayin edilirdi.

Görevin verilmesi için kullanılan tabir *"Sadaka etmek, edilmek"* tir. Kadı, kaza dairesine bu müddet zarfında *"mutasarrıf"* olur. Tabi sürenin kesilmesi ve zammedilmesi mümkündür." Kadının mutasarrıf olduğu süreye *"tevkil müddeti"* denir. Bu zamma veya kesmeye uğrayabilir. Kadılar bir yere atandıklarında *"berat resmi"* adı altında bir resim ödemekteydiler.³⁰

Kadıların mutasarrıf müddetleri bittikten sonra "... mazul olarak yerine sırada olan başkası tayin olunurdu. Müddetini dolduran mazul kadı İstanbul'a gelerek her Çarşamba günü kazasker dairesine mülazemet edip sıra beklerdi. Bu suretle kadının bu mazul müddetine *"zaman-ı infisal"* denilip mülazemetten sonra yeniden tayin olununca ona da *"zaman-ı ittisali"* adı verilirdi. Bir kaza kadısı suçu olmayıp müddetini doldurmadan hasbelicab infisal ederse tekrar tayininde bu müddet infisali zamanında mahsup olmak üzere telafi edilirdi."³¹

Kadıların atamaları önceden planlanıp kararlaştırılır ve daha bir yerin kadılığı boşalmadan oraya atanacak kadının ismi belirlenip, durum Kadıaskerce kendisine bildirilirdi. Yeri belli olan kadının atama berati 6 ay önceden hazırlanır, göreve başlayıncaya kadar geçen bu süreye *"Tevkit Müddeti"* denirdi.³²

3.5-Yargılamaların yapılışı

"Kadı taraflar arasında yapacağı yargılamayı alenen icra eder Herkes yargılamayı dinleyebilir. Ancak karardan önce ne şekilde karar vereceğini ifşa etmez. Yargılama esnasında önce davacının iddiasını takrir ettirir. Sonra davalıyı sorgulamaya çeker. Onun varsa itiraz, defi ve karşı davalarını dinler. Davalı, davacının iddiasını ikrar ederse, hâkim onu ikrarı ile ilzam eder; inkar ederse hâkim davacıdan delil(beyyine) ister. Davacı, beyyine ile iddiasını ispat ettiği takdirde, âkim davacının şahitlerini gizli ve açık tezkiye ettirdikten ve şهادetleri makbul şahıslar oldukları ortaya çıktıktan sonra davalı aleyhinde kararını verir. Davacı beyyine ile iddiasını isbat edemezse, davalıya yemin teklif ettirebilir. Davalı yemin ederse veya davacı yemin teklifi talebinde bulunmazsa hâkim davacıyı davalıyla olan nizâ'ından men eder. Davalı yeminden kaçınırsa(nükul ederse), hâkim yeminden kaçınması sebebiyle aleyhine karar verir. Bütün bu safhalardan sonra hüküm verilen kararı veya tutulan zabtı bir ilam veya hüccet şeklinde tanzim eder ve taraflara verir. Hükümün sebep ve şartları tamamsa hâkimin kararı tehir etmesi caiz değildir. Kadı'nın verdiği karara "*kazâ*" veya "*hüküm*" denmektedir."³³

"İslam hukukuna göre "*mahkeme sadece bir hâkimden kurulacaktır.*" Yargının bir hakimler kurulunca yerine getirilmesi yasaktır. Bu "*monist*" kural İslam yargılama usulünün temelidir ve Sünnî mezhebinin bütün okullarınca kabul edilmiştir.

Mahkemede diğer fukahânın ve dinleyicilerin hazır bulunması temel prensiptir. İslam hukukçularının genel kanısına göre açıkta cereyan etmeyen duruşma şaibelidir. Bu nedenle kadı, hatta "*maşveret*" fonksiyonunu bile ilgili kişilerle örneğin evinde yerine getiremez.

Kadı aslında kendisine müracaat eden ve aralarında münazaa olanlara hakemlik eden kimsedir. İcra ve infaz kudreti olmadan kanuna(şeri'at) göre hükmeden kişidir. Bu nedenlerle kararlarını yalnız olarak vermesi gerekir.

Kadı duruşma için istediği günleri seçer. Kadı kadınlar için ayrı bir gün tayin eder veya onları erkeklerden önce mahkemeye alır."³⁴

³³-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:71

³⁴-İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:51-3

4-Osmanlı Devleti'nde Şer'iyye Mahkemeleri

Genel olarak bütün Ortaçağ devletlerinin esas yapısını oluşturan dinî yapı nedeniyle Osmanlı Devleti de kuruluşunun ilk anlarından itibaren "*İslamî Kazâ*" sistemini benimsemiştir. Osman Bey beyliği teşkilatlandırırken ilk iş olarak kadı tayin etmiştir. Tesbit edilebildiğine göre tayin ettiği ilk kadı Tursun Fakih idi. İlk dönemlerde Osmanlı kadıları Anadolu, Mısır, Suriye, İran ve Irak gibi İslam ülkelerindeki alim ve kadılardan seçilmiştir.³⁵

"Mahkeme şer'î hukuk sahasına giren her iş ile uğraşır, yani medenî, ticarî ve cinaî davaları görüp, hükme bağladığı gibi, bugün noterlerin gördüğü birçok vazifeler, vasiyetlerin tanzim ve ifası, vakfiyelerin tanzimi ve nezâreti ve her türlü mukavele ve senetlerin tanzim ve tescili gibi işleri de yapardı"³⁶

"Şer'iyye Mahkemelerini ifade için "*Mehakim-i Şer'iyye, Meclis-i Şer', Meclis-i Şer'-i Enver*" veya "*Nebevî*" gibi tabirler kullanılmaktadır."³⁷

Önceki dönemlerde genelde yargı dili olarak kabul edilmiş olan Arapça olarak tutulan kayıtlarda, Osmanlılar ile önce % 50 nisbetinde, daha sonraları ise tamamen Türkçe kullanılmıştır. Bazen ise vakıf, azat gibi dini hususları yakından alakadar eden vesikalar Arapça olarak kaleme alınmıştır.³⁸

Şer'iyye mahkemeleri'nin belli bir makam binası yoktur. Kadılar, yargı işlerini rahat yürütebilecekleri ve ilgililerin her an kadıyı bulabilecekleri belli ve mahkemenin vakarına yakışır bir yer olarak ya kadının evinin bir köşesi veya cami, mescid yahut medresede bir odadır.

4.1-Mahkemeler'de kadılar'a yardımcı olan görevliler

4.1.1-Naib: Naib vekil demektir.Osmanlı hukukunda iki manaya gelir.

Birincisi; bütün kadılar, sultanın vekilleri olduklarından bunlara da naib ve bunun çoğulu olan "*nüvvab*"denilir.

³⁵-Ali Hikmet BERKİ; a.g.e., s.:50-1, Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:76-7

³⁶-Halil İNALCIK; "Mahkeme" Maddesi, İ.A.,7. Cilt, İstanbul-1970, s.:150

³⁷-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:76

³⁸-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:77, Şinasi ALTUNDAĞ; a.g.m., s.:346

İkincisi; Kadıların kendi yerlerine davaya bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslara da naib denir. Bunların tayini kadılar tarafından kaleme alınan müraselelerle yapılır. Kadılar tayin edildikleri halde bazı yerlere bizzat gitmeyebilirler. Kendi adlarına karar yetkisini haiz olan naiblerini gönderebilirler. Naibler üç çeşittir. Bunlar;

“a-Kaza Naibleri; Kadılar kendi kazaları dahilindeki nahiyeleri naib adıyla tayin ettikleri memura iltizama verirler, o memur da kadı adına söz konusu nahiyenin şer’î işlerini yürütürdü. Bunlar aynı zamanda *“Bab Naibliği”* görevini de yürütürlerdi.

b-Mevali Naibleri; Büyük kadılar bizzat kadılık yaptıkları zaman yanlarında *“Bab Naibi”* denilen bir kapı naibi bulunduğu gibi, esnafı kontrol etmek üzere seyyar *“Ayak Naibi”* de bulunurdu. Ayrıca tayin edildikleri yere gitmeyen mevali, iltizam usulüne benzer şekilde oraya yargıya yetkili olarak naib gönderirlerdi.

c-Arpalık Naibleri; Kazasker, Şeyhülislam ve mevaliye verilen arpalıklardaki şer’î yargılamaları yapmak üzere görevlendirilen naiblerdir.

Bütün bunların yanında nâibler, bir de sahip oldukları yargı yetkisine göre iki kısma ayrılırdı:

Birincisi; Yargıya yetkili naiblerdi. Bunlar hâkimin yetki verdiği, bütün sahalarda karar verebilme salâhiyetine sahip naiblerdi. Bunların kadılardan farkı yoktu.

İkincisi; Yargıya yetkili olmayan naiblerdi. Bunlar daha ziyade günümüzdeki sorgu hâkimleri gibi görev ifa ederlerdi. Keşif, ilk soruşturma, şahitler hakkındaki güvenilirlik soruşturması ve benzeri hususları ifa ederek hakime yardımcı olurlardı. Bunların dinlediği şahitleri hâkim tekrar dinlemedikçe karar veremezdi.”³⁹

“Kadı kaza dairesi dahilindeki küçük ünitelerin, yani her nahiyenin başına bir naib tayin eder. Naib kendi bölgesi dahilindeki kadının fonksiyonlarını görür. Ancak bu konuda hiyerarşik yetki ve denetim üstünlüğü bizzat kadıda bulunmaktadır. Kadılar, belirli sayıda naib nasbedebilir, ... ancak bunların sayısını kendi arzusu ile artıramaz. Yeni bir naib tayini ile bölgesi dahilinde mahkeme kurması için, bunun gereğini arz

³⁹-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:72

etmesi ve tayin ve kuruluş(ihdas) iznini alması gerekirdi ... her nahiyede naib bulunmuyordu ... naib mahkemesi kurulacak yerin diğer semtlere olan mesafesi ve o bölgenin nüfus ve iş hacmi en mühim rolü oynamalıdır.

Kadı naib tayin ederken, umumiyetle o mahallin ulemasından olanları seçer. Bunlar o yerin medreselerinden icazet almış kimselerdir. Bu gibiler bazen kadının maiyyetindeki işlere de tayin edilirler.”⁴⁰

Yerli halk arasından seçilmekte olan naibler genellikle 6-8 aylığına tayin ediliyorlardı. Bu süre gerektiğinde yenilenerek uzatılıyordu. "Gece Naibi" adı verilen naibler ile geceleri de haklaştırma yapılmaktadır.⁴¹

4.1.2-Başkatip ve Katipler: "Osmanlı Mahkemelerinde başkatiplik kurumunun yeri pek önemli idi. Kadı veya naiblerin görev süreleri sonunda mülazemet için İstanbul'a gittikleri zaman, istifa ettikleri veya görevleri başında iken ölümleri halinde mahkemeye vekalet etmekte, tam yetki ile haklaştırma işlerini yürütmekte idiler.

Mahkeme içinde kendilerine ayrılmış bir odada oturan katipler, duruşmaların saati saatine tutulması, tutanakların sicillere usulüne uygun olarak yazılması, yazıların imla kurallarına uydurulması, naibin verdiği hücceti, ilam ve mürasele gibi yazılar ile, merkezden gelen ferman, berat, mektup, buyuruldu vb. yazıların yine usulüne uygun olarak sicillere geçirilmesi ile naibin getireceği diğer işleri de yapmakta idiler." Katiplerin sayısı iki veya daha fazla olabilmekteydi. Başkatip, katipler arasından seçilmekte idiler.⁴²

4.1.3-Mukayyid: Kayıt yapan kişi manasındadır. "Mukayyid'in mahkeme içindeki asıl görevi, sicillerin usulüne uygun olarak tutulması, yazıların tam, doğru, okunaklı ve düzgün olmasını sağlamaktır. Bu işlerin yanında, gerektiğinde olay yerine keşfe de gönderilmekte idi. Başkatip ile katiplerin en büyük yardımcıları olan mukayyidler kadı ve naibin müraselesi üzerine padişahın beratı ile atanmakta idiler.”⁴³

⁴⁰-İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:30-1

⁴¹-İbrahim YILMAZÇELİK; XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır, Ankara-1995, s.227-8, Ayrıca naib konusunda bkz. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI; a.g.e., s.:117-8, Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:177-186

⁴²-Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:186-192

⁴³-Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:192-3

4.1.4-Mahkeme İmamı: "Mahkeme içinde bulunan mescide mürasele ve beratla imam olarak atanan kişi belirli bir süre bu görevi yürütmekte ve bu arada görevi dışında gayr-i resmî olarak şer'î ve fennî konularda mahkeme katiplerine yardım etmekte idi. Bu yardım sırasında, katipliği ilgilendiren konularda bilgi ve beceri kazanmış olurlardı." İmamlar bu becerileri nedeniyle katip olarak atanmaktaydılar.⁴⁴

4.1.5-Kethüda: "Mahkemede katiplerin olmadığı veya direkt olarak kadı ve naiblerin görevlendirmesi halinde, kethüdalar olay yerine gidip "*akd-ı meclis*" etmekte, gerekli soruşturmayı yaptıktan sonra sonucu mahkemeye getirerek "*Sicil-i Mahfaz*"a kayıt etmekte idiler. ... dışarıda yürüttükleri bu görevden başka, mahkeme içinde kadı ve naiblerle mahkemenin mutemedlik ve veznedarlık işlerinin yürütülmesi, mahkeme bünyesinde görev yapan personelin maaşlarının ödenmesi gibi hizmetleri de yürütmektedirler."⁴⁵

4.1.6-Fetihhan: Kur'an'ı ezberlemiş olanlar içinden her sabah mahkemede "Sure-i Fetih"i okumak üzere atanırlardı.⁴⁶

4.1.7-Muhzırbaşı ve Muhzırlar: Muhzır sözlük anlamı itibariyle, huzura getiren ve ihzar eden manasına gelir.⁴⁷

"Muhzırbaşı ve muhzırların belli başlı görevleri, mahkemenin istediği ilgili kişileri getirip götürmek, mahkemenin kapısında bekleyerek, duruşmaların seyrini bozacak olayların çıkmasını önlemek(bu görevi yapanlara "*bab muhzırları*" deniyordu) yed-i emin sıfatıyla mahkemece el konulmuş eşya ve paraları korumak, şuhûdu'l-hâl üyeliği yapmak idi. Bunların yanında gözaltına alınmış kişilerin konakları önünde bekleyerek çıkmasını veya başkalarının konağa girmesini yasaklıyorlardı."⁴⁸

Muhzırbaşı "berat-ı padişahi" ile genel kaide olarak Altı Bölük halkından birisine verilmekte idi. Muhzırbaşılar "*Adlî Polis*" olarak belirtilen muhzırların başında bulunmaktaydı. "Mahkemelerce muhzırbaşı emri altında gördürülen işler karşılığında bu işlemlerle ilişkili taraflardan "*ihzariye ücreti*" adı ile para alınırdı..."⁴⁹

⁴⁴-Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:193

⁴⁵-Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:194

⁴⁶-Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:195-6

⁴⁷-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e., s.:72

⁴⁸-Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:198

⁴⁹-Mustafa AKDAĞ; a.g.e., s.:71-2

4.1.8-Hademeler: “Mahkeme işlerinde ilgili evrakların getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması ve benzeri ayak işleriyle meşgul olurlardı. Hademeler sadece davalardan değil, defter tanzimi ve benzeri cihetlerden de ücret alırlardı.”⁵⁰

4.1.9-Kassamlar: “... kelime manası itibariyle taksim eden, taksim işini çokça yapan anlamına gelir. Bir hukuk terimi olarak ise vefat etmiş olan bir şahsın terekesini mirasçıları arasında taksim eden şer’î memura “*kassam*” denmektedir. Osmanlı adliye teşkilatında iki sınıf kassam vardır. Birincisi, Kazasker Kassamları’dır. İkincisi ise, şer’î mahkemelerin bulunduğu yerlerde mevcut olan kassamlardır. Kazaskerlere bağlı askerî sınıfın terekelerini mirasçıları arasında taksim eden Kazasker kassamları, her kazada veya birkaç kazada ayrı ayrı bulunurlar, Rumeli'dekiler Rumeli Kazaskerleri ve Anadolu'dakiler de Anadolu Kazaskerleri tarafından tayin edilirdi.

Kassamların belli bir maaşları yoktu. Taksim ettikleri terekenin belli bir payını “*resmi-i kısmet*” adı altında tahsil ederler.

Eyalet, sancak ve kazalarda kadıların yanında bulunan kassamlar ise, askerî sınıftan olmayan vatandaşların miraslarını taksim işi ile görevliydi. Her kadılıkta müstakil bir kassam defteri vardır. Vefat eden şahsın terekesi, kassamın huzurunda tesbit edilir, kalem kalem bu deftere kaydedilir. Sonra değerleri bilirkişi marifetiyle takdir olunarak altlarına yazılır ve tereke şer’î usule göre taksim edilirdi. Kassamların alacağı resm-i kısmetin miktarı XVII. yüzyılda murisin borcu çıkarıldıktan sonra geriye kalan terekenin % 0.015’i idi.”

Bir kazanın hem kadılığı hem de kassamlığı aynı kişiye verilebilmekteydi.⁵¹

4.1.10-Mübaşirler: “Sözlükte bir işe başlayan ve başlayıcı manalarını ifade eden mübaşir kelimesinin Osmanlı adliye teşkilatında ifade ettiği iki manası mevcuttur.

Birincisi: Mahkemelerde celp ve tebliğ işlerinde kullanılan memur demektir. Bu manada muhızır ile eş anlamlıdır ve bunlar bazen çavuşların vazifesini de yaparlar.

⁵⁰-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:75

⁵¹-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:75, ayrıca bkz. Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:199-200

İkincisi: Tanzimat'dan önce devletce gördürülmesi veya soruşturulması lazım gelen bir işin yapılmasına veya soruşturulmasına görevlendirilen memurlardır. Bunlara yaptıkları hizmet karşılığında devletçe bir maaş veya yol masrafı ödenmediğinden her türlü zaruri masrafları gittikleri yerlerin halkından *'Mübaşiriyye'* adı altında tahsil olunurdu."⁵²

4.1.11-Çavuşlar(Dergah-ı Ali Çavuşları): "Şer'î mahkemelerden sadır olan i'lâmların icrası borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesi, borçlunun inad ve temerrüdü üzerine icab ederse mahkeme kararıyla hapisle tazyik edilmesi, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların infazı, kısaca günümüzde icra memurlarının tamamen, emniyet görevlileri ve savcının ise kısmen görevlerini ifa eden çavuşların Osmanlı adliye teşkilatındaki yeri bir hayli önemlidir. Hükümet merkezinde hizmet gören ve Divân-ı Hümayûn'a bağlı olan Çavuşlar, altı sınıftırlar ve Serhengân-ı Divân-ı Hümayûn diye bilinirler. ... *"Bi'l-iltimâs"* çavuş veya mübaşir aracılığıyla demektir."⁵³

Bunların yanında de vardır. Bunlar;

4.2-Kadıya mülkî görevinde yardımcı olan diğer görevliler

4.2.1-Subaşılar: "Hükümet merkezindeki çavuş teşkilatının görevlerini sancak, kaza, nahiye ve köylerde subaşı denen memurlar yürütürdü. Sancaklarda Sancakbeyi'nin özel ücretli adamı ve polis amiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise idare amiri olan subaşıların Şer'iyye mahkemelerinde de icra ve infaz memuru olarak görev yaptıklarını müşahade ediyoruz. Zira Şer'iyye Mahkemesi'nin kararlarını tatbik etmek, hapsine karar verilen şahısları hapsedmek, hapishaneye nezaret etmek, cezaları infaz etmek ve cezaî tazminatları tahsil etmek subaşıların görevleri arasındadır.

Osmanlı Devleti'nde subaşılık, köy ve kasabalarda *"il subaşıları"* sancaklar da ve diğer büyük merkezler de ise *"şehir subaşısı"* diye adlandırılırdı. Serbest dirliklerde subaşıyı dirlik sahibi tayin ederdi. Serbest olmayan dirliklerde ise Sancakbeyi tayin ederdi. Köylerde *"köy subaşıları"*,

⁵²-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:74

⁵³-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:73-4, ayrıca bkz. Yaşar YÜCEL;"XVI.-XVII. yüzyılda Osmanlı idari yapısında Taşra Ümerasının Yerine Dair Düşünceler", *Belleten*, C.:41, S.:163, Temmuz- 1977, Ankara, s.: 499-500

sancaklarda "sancak subaşıları", ve kazalarda ise "toprak subaşıları", bulunurdu."⁵⁴

"Subaşı'nın tayinini Beylerbeyi veya Sancakbeyi bir mektupla kadıya bildirir ve bu durum sicile kaydolunur. İki görevi vardır; birincisi, bad-ı hevâ adı altında toplanan cürm-ü cinayet, niyabet, resm-i arusane gibi vergileri toplamaktır(malî görev) ki ikinci görev de bu malî göreve ilişkin olarak "kolluk görevi"ni yerine getirmektir." Kadıya ait olan kolluk görevi bir ehl-i örf mensubu olan subaşı tarafından ifa edilir."⁵⁵

4.2.2-Yasakçılar(Asesler): "Subaşının yanında, Sancakbeyi tarafından atanan yeterince ases(yasakçı) bulunurdu. Bunlar geceleri çarşı ve pazar yerlerini beklerlerdi ... kontrolleri kadıya ve naiblere aitti.

XVI. asır sonlarından itibaren asayişsizliğin artması dolayısıyla subaşılara takviye kuvvet olarak yasakçılar verildi. Yasakçılar şehir asayişinde subaşı ve kadının yardımcısı olarak olağan üstü şartlar dolayısıyla ortaya çıktılar. Bu kuvveti genellikle Kapıkulu Askeri meydana getiriyordu."⁵⁶

4.2.3-Kale Dizdarı(Kale Mustahfızı, Kale Serdarı): Beylerbeyi, Sancakbeyi ve kadının denetimi altında şehrin iç kalesinin(ki hazine ve mühim evrak buradadır) müdafaa ve inzibatından sorumlu olan dizdar ve kale erleri de kadının yardımcısı idiler. Bunların teftişi kadıya aitti. Kale dizdarı kale erlerinin Başbuğu'dur. Genellikle Kapıkulu Askerleri arasından seçilirdi."⁵⁷

4.2.4-Muhtesib: "Asıl görevi, şehir ve kasabalarda esnaf ve zanaatkarları denetlemek, esnafın sattığı mallara nah vermek, kullandığı kile, arşın, endaze, terazi ve kantar gibi ölçü ve tartıları kontrol etmek, yaptığı bu işlerin karşılığı olarak da devlet adına, ihtisab rüsumu, damga resmi, mizan resmi, yevmiye-i dekakin, bac-ı bazar vb. gibi vergileri toplamaktan ibaret idi. Beledi hizmetlerinde kadının yardımcısı sayılıyordu."⁵⁸

"XVI. yüzyılda ve muhtemelen daha önceden de muhtesiblik iltizamla verilen bir görevdi ki "İhtisab Mukataası" denirdi. Bu mukataanın genellikle kapıkullarından birine verildiği biliniyor. Bazen bu mukataanın bir has olarak

⁵⁴.Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:74

⁵⁵.İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:34-5, ayrıca bkz. Mustafa AKDAĞ; a.g.e., s.:62-5

⁵⁶.İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:35-6

⁵⁷.İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:36, Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:154-5

⁵⁸.Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.:159 vd.

devlet ileri gelenlerine verildiği de oluyordu. Bu gelirler narha uymayan veya geleneğe aykırı üretimde bulunan esnaf ve zanaatkarlardan alınan cerimeler ile, çarşı pazara gelen mallardan alınan resimlerden(ihtisab rüsumu) meydana gelmektedir. İhtisab rüsumu;

a)Narhlık Akçası(ikişer akça ki narh konan maddeleri satandan alınır),

b)Bac-ı Bazar'dan ibarettir. Bac-ı Bazar şehir ve pazara gelen malların giriş ve çıkışından alınır.

Kadı ve muhtesibin önemli bir görevi para rayicine dikkat etmek ve alış verişin bu rayiç üzerinden yapılmasını gözetmektir. Tabii bu gözetim ve denetimi asıl yürüten muhtesiptir. Kadı ve muhtesibin başlıca görevi, iâşe maddelerine (bilhassa hevayic-i zaruriye denen et, ekmek, yakacak gibi) narh koymak ve bunun uygulamasını sağlamaktır. Muhtesip, kadının yanında eşraftan ve lonca temsilcilerinden meydana gelen bir kurulla narhı tespit etmektedir.”⁵⁹

5-Şer’iyye Sicilleri

“Şer’iyye Sicilleri kadıların (veya naiblerin) tuttuğu zabıtlardır. Bunlara “Şer’iyye Sicili” denildiği gibi, “Kadı Sicili, Kadı Defteri, Sicil-i Mahfuz” veya sadece “Sicil” de denilmektedir. Osmanlı Mahkemeleri’nde, dava sonuçları ile mahkemeye intikal eden diğer kayıtları Sicillere yazma görevi, “Mukayyid” denilen görevlilere aitti. Mahkemeye intikal eden her türlü resmî yazı, belirli bir disiplin içinde bunlara yazılırdı. Mahallî konulara ilişkin olarak kadıların veya naiblerin verdiği kararları, sicillerin bir tarafına, merkezden gelen her türlü resmî yazılar ise öbür tarafına yazılırdı. Mahallî konuların yazıldığı bölüme “Sicil-i Mahfûz”, merkezden gelen her türlü emirlerin yazıldığı bölüme ise “Sicil-i Mahfûz Defterlü” denilirdi.”⁶⁰

“... Sicillerde bulunan belgeleri 3 ana guruba ayırabiliriz;

1-Devlet merkezinden gelen bütün ferman, emir ve tebliğler.

2-Kadı tarafından verilen hükümler.

⁵⁹-İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:39

⁶⁰-Rifat ÖZDEMİR; “Şer’iyye Sicilleri’nin Toplu Katologuna Doğru”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.:I, S.:I, Elazığ-1987, s.:192

3-Resmiyete geçirilmesi istenen vakıf, hibe, şahadet, vekalet, verese gibi konulara ait belgeler.”⁶¹

“Bu sicillerin tedkikiyle Osmanlı hukukunun kaynakları, “Şer’-i Şerif” dedikleri İslam hukukunu ne dereceye kadar uyguladıkları, padişahların ve ulu'l-emr denilen devlet yetkililerinin yasama yetkilerinin sınırları, Kur’an ve Sennet'te kesin bir şekilde zikredilmeyen ve içtihat ile zamanın ulu'l-emrinin içi boş yasama yetkisine terkedilen örfî hukukun uygulama alanları bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır.”⁶²

Mahkeme arşivleri ayrıntılı olup bunların saklanıp korunması ve düzeni, bürokraside ezirinde önemle durulan bir konu idi. Kadılar bu defterleri sıkı sıkıya muhafaza etmeliydiler. Kadılar bu defterleri kaybettikleri veya tahrif ettikleri takdirde cezalandırılırlardı. “Tayin edilen yeni kadı selefinin divanını(evrak torbasını) ister ve iki emin atayarak onların önünde gözden geçirir. Verilen hükümlerin üzerinde durması, hapsedilenleri görüp, yeniden dinlemesi ve tesbit edilen nafaka ve alacakları da gözden geçirmesi lazımdır.”⁶³

“Genel olarak Şer’iyye sicilleri'nin ihtiva ettikleri belge çeşitleri veya konular şunlardır;

- “1-Merkezden gönderilen her türlü ferman, berat, mektup vb. yazılar.
- 2-Ümeranın çeşitli konularda yayınlamış olduğu buyuruldular ile bunların gereğinin yerine getirildiğine yani icrasına dair kayıtlar.
- 3-Kadı veya naiblerin değişik konularda merkeze gönderdikleri i’lâmlar ile görev alanları dahilinde olan yerlerde kişiler veya kurumlar arasındaki anlaşmazlıkları çözmek için vermiş oldukları hüccetler.
- 4-Şehirlerin mahalle listeleri, dinî ve sosyal yapıları ve bu yapıların inşası, bakım ve onarım vb. imar faaliyetleri hakkında belgeler.
- 5-Şehir nüfusu ve bu nüfusun karşılaştığı salgın hastalık ve tabîî afet gibi olayların kayıtları.

⁶¹-Mustafa ÖZTÜRK; “Harput Şer’iyye Sicilleri”, Tarih İçinde Harput Sempozyumu, s.:74

⁶²-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:13

⁶³-İlber ORTAYLI; a.g.e., s.:66-7

- 6-Evlenme, boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım-satım, mukavele, kefalet senetleri vb. konulara ait kayıtlar.
- 7-Hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme suçları ile ilgili kayıtlar.
- 8-Şehirlerde satılan malların narhlarına ilişkin belgeler.
- 9-Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları ve avarız haneleri ile ilgili belgeler.
- 10-Altın veya para meseleleri ile ilgili kayıtlar.
- 11-Tereke kayıtları.
- 12-Bir olayın resmen tesbitine dair kayıtlar.
- 13-Eşkiya takipleri, göçebeler arasındaki anlaşmazlıklar ve yerleşme, yaylak-kışlak davaları ile ilgili belgeler.
- 14-Savaşa katılan yerli halk ile göçebelerin savaş zamanındaki vazifeleri, posta ve menzilhane işleri ile madenler, darphane ve tuzla işletmeleri ile ilgili belgeler.
- 15-Fetva makamından alınan bazı fetva suretleri.
- 16-Ru`yet-i hilâlin tesbitine dair kayıtlar ile dinî günlerin ilanına dair ferman ve tezkere suretleri.
- 17-Bazı şair kadı ve naiblerin yazmış oldukları şiirler.
- 18-Mahkeme katiplerinin çeşitli yazı türlerinde yazmış oldukları hat örnekleri.
- 19-Savaş zamanlarında orduya aynî yardımda bulunan eşraf ve ileri gelenlerin isimleri ile söz konusu kişilerin yapmış oldukları yardımın miktar ve cinsine ait belgeler.
- 20-Vakıflara ait belgeler.
- 21-Bir bölgedeki müslim ve gayr-ı müslim halk arasındaki ilişkilere dair belgeler.

- 22-Bölgenin ekonomik durumunu aydınlatmaya yarayacak birtakım bilgiler.
- 23-Sancak veya kazalar dahilinde bulunan köylerin sayısı ve isimlerine ait bilgiler.
- 24-Bölge halkının kullandığı isim, lakap ve ünvanlar hakkında bilgiler.
- 25-Halkın kullandığı günlük eşyalar ve yine halkın refah seviyesini tesbit edebilmek için yardımcı olacak birtakım bilgiler.
- 26-Savaşlar ve yeni teşkil edilmeye çalışılan askerî birlikler için halktan asker temini, zahire temini ve bu hususlarda karşılaşılan güçlüklerle ait birtakım kayıtlar.”⁶⁴

“... Şer’iyye Sicilleri, kültür tarihimiz ve folklorumuz üzerinde çalışanlar için şüphe yok ki incelenmeğe ve araştırılmağa değer birinci derecede önemi olan kaynaklardır. Şer’iyye Sicilleri’nin önemlerini şöyle sıralayabiliriz;

- 1-Şer’iyye Sicilleri; sosyal, yönetsel, ekonomik, iktisadî, ticarî ziraî, beledî(yerel), askerî ve siyasal bakımlardan tarihimizin bilinmeyen yönlerini ve geçmiş devirlerle bağlı bulunduğumuz yaşama koşullarını doğru olarak aydınlatmak ve belgelendirmek olanaklarını veren değerli hazinelerdir.
- 2-Şer’iyye Sicilleri’ne suret olarak geçmiş bulunan çeşitli fermanlar, divan tezkireleri ... ve diğer resmî kayıtlar, eski nizamların iç yüzlerini ortaya koyan en müsbet belgelerdir.
- 3-Şer’iyye Sicilleri’nde birçok devlet adamları, müderris, alim, şair, sanatkar, mimar adlarıgeçer. Her ne kadar bu kalbur üstü kimselerin biyografisine dair bu kaynaklarda geniş açıklamalar bulunmuyorsa da, bunların özgeçmişlerini yazmak veya yazılmış bulunan kimi tanınmışlar hakkındaki bilgilerin doğruluk derecesini kontrol etmekte bu kayıtlar bize en sağlam ipuçları verebilir.

⁶⁴-Fahrettin TIZLAK; 398 Numaralı Harput Şer’iyye Sicili Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ-1987, s.:XVI-XVIII, Ayrıca bkz.; Rifat ÖZDEMİR; XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara, Ankara-1986, s.:17,8, Feyyaz GÜRKAN; "Şer’iyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma", IX. Türk Tarih Kongresi, II. Cilt, Ankara-1988, s.:766-7, Münir ATALAR; "Şer’iyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi, S.:4, Ankara-1980, s.:311-2

- 4-Kadı defterlerinin, mimarî tarihimiz açısından önemi çok büyüktür. Halen ayakta olsun veya olmasın eski sanat abidelerinin varlığını ortaya korlar. Hatta bu kayıtlardan kitabesiz abidelerimizin yapılış ve tamir tarihlerini bazen saptama olanağımız vardır.
- 5-Eskiden oturulan veya oturulmayan yerleri aydınlatmaları nedeniyle kasaba, köy, mahalle, semt, çiftlik, otlak, özellikle aşiret ve cemaat isimlerini içeren resmî kayıtlar yerleşme tarihimiz için baha biçilmez belgelerdir.
- 6-Askerî ve siyasî bakımlardan Şer'îyye sicilleri'nin ehemmiyetleri ön planda yer alır. Bu defterlerdeki kayıtlar, seferler hakkında tarihçilerce verilen bilgileri çoğu kez çürüttüğü gibi bazen de destekler. Bu nedenle harp tarihi bakımından bu belgelerin incelenmesi ihmal edilemez.
- 7-Sicillerde rastlanılan sağlam kayıtlar, Osmanlı Devleti'nin malî, ziraî, askerî ... durumlarını rakamlara dayanarak ortaya koymakta ve bu devletin iç örgütlerini tüm inceliklerine kadar incelemek olanağını vermektedir.
- 8-Bu defterlerdeki narh(fiat) kayıtları, esnaf teftişine ait kısa ama çok açık zabıtlar, vaktiyle kadıların belediye işlerine de baktıklarını kuvvetlendirmekte, o zamanki belediye tüzük ve yönetmeliklerini açıkça belirtmektedir.
- 9-Şer'îyye Sicilleri, tıp tarihi ve halk tebabeti bakımlarından da incelenmeğe değer kaynaklardır. (Doktorlarla hastalar arasında mahkemeler yolu ile düzenlenen mukaveleler ve ameliyat senetleri vs. gibi).
- 10-Dava konularıyla eski şer'îyye mahkemelerinin çalışmalarını ve İslam Hukuku'nun uygulamadaki usul ve kaidelerini bize olduğu gibi aksettiren sicil zabıtlarının, bir hukukçuyu dahi ilgilendirecek önemde olduklarını kabullenmek gerekir. Çok kısa olmalarına karşın bu zabıtlar, dava ve mahkeme usullerini, davacıların iddialarını, karşı tarafların red veya kabullerini, red hallerinde sübut şekillerini ve nihayet kadıların şer'î kararlarını tanıtmaları bakımından ilginçtir.
- 11-Kadı defterlerinde geçen Türkçe terimlerle imla özellikleri, anlatım ve üslup şekilleri, tereke zabıtlarında ve râ'ic listelerinde görülen eşya ve

yiyecek maddelerinin isimleri dil ve folklor yönlerinden ayrı ayrı inceleme ve karşılaştırma konularıdır.

Kadı defterleri arasında tarih yönünden birçok boşluklar bulunduğu gibi, son zamanlara ait olanlar eskilere oranla daha çoktur. Her ne kadar ileride yapılacak araştırmalarla defterlerin sayısının artacağı düşünülebilirse de bu boşlukların tamamen kapatılacağı ve çok eski tarihli sicillerin elde edileceği beklenemez. Şer'îyye Sicilleri'nin yok olma nedenleri şunlardır:

1-Tarih sürecinde birbirini kovalayan savaşlar,

2-Düşman işgalleri,

3-Yangınlar ve su basmaları,

4-Uzun yıllar şuraya buraya atılmaktan ve bakımsız bırakılmaktan dolayı çürümeler,

5-İnsan eliyle yapılan tahripler ve aşırımlar."⁶⁵

"Şer'îyye Sicilleri ile ilgili olarak üç temel mefhumun bilinmesi şarttır.

Birincisi, "*mahdar*" kavramıdır. Mahdar, sözlük anlamı itibariyle huzur ve hazır olmak demektir. Terim olarak iki manası mevcuttur;

a-Hukukî bir dava ile ilgili kayıtlar, tarafların iddialarını ve delillerini ihtiva eden, ancak hakimin kararını esas teşkil etmeyen yazılı beyanlardır.

b-Herhangi bir mesele hakkında düzenlenen yazılı belgenin muhtevasının doğruluğunu i'âm için, belgenin altında, meclisde hazır bulunan ve meseleyevakıf olan başta subaşı, çavuş ve muhızır gibi şahısların (Şuhûdu'l-Hâl) yazılı olarak takrir ettikleri şهادet beyanlarına ve imzalarına da *mahdar* denir. Bazen bu yazılı şahitlik beyanlarını ihtiva eden belgeye de *mahdar* adı verilir ve bu durumda "*Hüccet*" ile eş anlamlı olur.

İkincisi, "*Sicil*" tabiridir. Sözlükte okumak, kaydetmek ve karar vermek demek olan bu kelimenin terim olarak ifade ettiği mana şudur: İnsanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere "*Şer'îyye*

⁶⁵-Münir ATALAR; "Şer'îyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi, S.:4, Ankara-1980, s.:312-4

sicilleri(*Sicillât-ı Şer'îyye*), *Kadı Defterleri*, *Mahkeme Defterleri*, *Zabt-ı Vekâyi Sicilleri* veya *Sicillât Defteri*" denmektedir. Şer'î mahkemeler tarafından verilen her çeşit i'âm, hüccet ve şer'î evrak, istisnasız asıllarına uygun olarak bu defterlere kaydedilmektedir. Hâkim mahkemede mutlaka bir Sicillât Defteri bulunduracak ve vereceği i'âm ve hüccetleri tahriften korunacak şekilde muntazam olarak söz konusu deftere kaydedecektir. Bu defterler belli bir usule göre uzun boylu, dar ve enli olurlardı.

Mahkemelere, bazen de hâkimlere göre defterlerin ebatları da değişmiştir. Yazıları çok zaman ta'lik kırması denilen yazı şeklidir, kağıt çok sağlam, parlak ve mürekkepleri de bugün bile parlaklığını muhafaza edecek kadar sabittir. Çoğunlukla defterlerin üzerlerinde kadıların isimleri mevcuttur. Şer'îyye Sicilleri'nin tetkikinde, bir kadının göreve başlar başlamaz ilk işi, adını, sanını ve vazifeye başladığı tarihi bu defterin ilk sayfasına yazmak olduğu ve vazifesi sona erince de söz konusu defteri bizzat kendisi veya emini vasıtasıyla halefi olan hâkime devir ve teslim ettiği anlaşılmaktadır. Kendiliğinden teslim etmezse, bir sonraki kadı, söz konusu sicil defterlerini selefinden talep eyler. Bu defterlerin, devlet malı, kadının kendi parası veya ilgililerden alınan harçlarla temin edilmesi, devir ve teslim mecburiyetini ortadan kaldırmaz.

Üçüncüsü, "*Sakk-ı Şer'î*" dir. Şer'î sicillerdeki her çeşit yazılı kayıtlar belli bir usule göre düzenlenmekte ve sicile kaydedilmektedir ki bu usule "*Sakk-ı Şer'î*" usulü denir. Sakk kavramı, farsça çek kelimesinin Arapçalaştırılmış şeklidir ve sözlükte berat, hüccet, temessük, tapu tezkeresi ve kısaca yazılı belge manalarını ifade eder. Terim olarak ise, şer'î mahkemelerin sicile kaydettiği veya yazılı olarak tarafların eline verdiği her çeşit belgenin düzenlenmesinde ve yazılmasında takip edilen yazım usulüne veya bu çeşit yazılı belgelere sakk-ı şer'î denmektedir."⁶⁶

"Bütün sicil defterlerinin başında genellikle dili Arapça olan "*dibace*" yani bir giriş kısmı vardır. Burada şer'î hükümlere ve bunları vaz'eden Allah ve peygamberine saygı arzedilmekte, daha sonra sicili tutan hâkimin isim ve vazife ünvanı kaydedilmektedir. Çoğu kere sicili tutan kadının tayin berat ve buyurultusu da defterin başına yazılmaktadır. Her kadı değişikliğinde bu dibacenin de değiştiğini, ancak dibacelerde muayyen bir üslubun kullanıldığını görmekteyiz."⁶⁷

⁶⁶-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:18

⁶⁷-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:19

"Tanzimat'tan sonra her sahada meydana gelen değişikliklerden Şer'îyye Mahkemeleri ve dolayısıyla Şer'îyye sicilleri de nasibini almıştır. 13 Safer 1276/1859 tarihli *Bilumum Mahâkim-i Şer'îyye Hakkındaki Nizâm-nâme*'de şer'î sicillere dolaylı olarak değinilmiş ve sadece alınacak harçlar tesbit edilmiştir. Şer'îyye sicilleri ile ilgili asıl hukukî düzenleme 15 Zilhicce 1290/1874 tarihli *Sicillât-ı Şer'îyye ve Zabt-ı Deâvi Cerideleri Hakkında Talimat*'la yapılmıştır.

4 Cemaziyelûlâ 1296/1876 tarihinde ise, mahkemelerde kesin delil olacak şekilde Şer'îyye Mahkemeleri tarafından i'lâm ve hüccetlerin nasıl düzenleneceğine dair *Bilâ-Beyyine Mazmunuyla Amel ve Hüküm Caiz Olabilecek Surette Senedât-ı Şer'îyye'nin Tanzimine Dair Talimat* neşredilmiştir.⁶⁸

Osmanlı Devleti'nin nihayete ermesi ve Cumhuriyet'in kurulup yapılan düzenlemeler ile Şer'îyye Mahkemeleri ilga edilmiş ve Şer'îyye Sicilleri yerine yeni kayıt sistemleri oluşturulmuştur. Bu defterler bir süre adliye mahzenlerinde arşiv olarak durmuştur.

Millî Eğitim ve Adalet Bakanlıkları arasında yapılan anlaşma neticesinde 3 kasım 1941'de Valilikler'e gönderilen 2182/4018 sayılı emir gereğince müzelik eşyaya karıştırılmamak ve ayrı bir yerde muhafaza edilmek kayıt ve şartı ile 1909'dan evvelki zamana ait ve Topkapı Sarayı'ndaki İstanbul ve çevresine ait olanlar hariç Şer'îyye sicilleri 18 il müzesine nakledilmişlerdir. Bu iller şunlardır:

1-Ankara,	7-Diyarbakır	13-Marisa,
2-Adana	8-Hatay,	14-Niğde,
3-Afyonkarahisar,	9-İzmir,	15-Sinop,
4-Antalya,	10-Kastamonu,	16-Sivas,
5-Bergama,	11-Konya,	17-Tokat,
6-Bursa,	12-Kütahya,	18-Van. ⁶⁹

Daha sonra alınan bir kararla Şer'îyye Sicilleri Ankara'da Millî Kütüphane'de koruma altına alınmıştır.

Son zamanlarda Şer'îyye sicilleri'nin önemi anlaşılmış ve bunlar kullanılarak eserler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu konuda Mustafa AKDAĞ, Halil İNALCIK, Yücel ÖZKAYA, Musa ÇADIRCI, Rifat ÖZDEMİR, Mustafa ÖZTÜRK, Halit ONGAN, İbrahim YILMAZÇELİK, Tayyip

⁶⁸-Ahmet AKGÜNDÜZ; a.g.e, s.:20

⁶⁹-Feyyaz GÜRKAN; "Şer'îyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma", IX. Türk Tarih Kongresi, II. Cilt, Ankara-1988, s.:768-9, Nazmi SEVGİN; "Şer'î Mahkemeler'in Sicil Hazinesi", Belgelerle Türk Tarihi Dergisi S.:44, Mayıs-1971, s.:16-8

GÖKBİLGİN, Fahrettin TIZLAK, Ahmet AKSİN, Ahmet HALAÇOĞLU, Süheyl ÜNVER, Cahit Cemil GÜZELBEY Şer'iyeye Sicilleri'ni iyi değerlendiren ve onların içeriğini bizlere sunan değerli ilim adamlarımızdandır.

Sicillerin katalogları birçok araştırmacı tarafından hazırlanıp ilim alemine sunulmaya çalışılmıştır. Bu araştırmacıların başlıcaları şunlardır; Osman ERSOY, Halit ONGAN, Yusuf HALAÇOĞLU, Mücteba İLGÜREL, Yusuf OĞUZDOĞLU, Mehmet KAYIRAN, Mustafa ÖZTÜRK, Rifat ÖZDEMİR, Nazmi SEVGİN, Atilla ÇETİN, Fahrettin KIRZIOĞLU, Yücel ÖZKAYA, Ahmet HALAÇOĞLU, Ahmet AKGÜNDÜZ ve Münir ATALAR.

6-Antakya Şer'iyeye Sicilleri

Antakya Şer'iyeye sicilleri, çevresinde bulunan İskenderun ve Belen'in sicilleri ile birlikte bir süre öncesine kadar Antakya Müzesi'nde bulunurken öngörülen program çerçevesinde Ankara'daki Millî Kütüphane'ye taşınmıştır. Millî Kütüphane'de Şer'iyeye Sicilleri'nin muhafaza edildiği kısımda bulunmaktadır.

Antakya Şer'iyeye Sicilleri toplam 54 defterdir. Elde bulunan ilk defter H. 1121-22(M. 1709-11) tarihli defterdir. Son defter ise H. 1326-9(M. 1908-11) tarihli defterdir. İlk dönemdeki defterler Şer'iyeye Sicilleri'ne ait genel karakteristikleri gösterirken, son dönemlerdeki defterler genel olarak tereke ağırlıklıdır.

1709'dan önceki sicillerin varlığı şu an bilinmemektedir. Büyük bir ihtimalle tarih boyunca meydana gelen yangın, sel, savaş vb. sebeplerle ortodontalmıştır. Keza bu tarihten sonraki döneme ait defterlerin de bir kısmı mevcut değildir. 1711-35, 1737-43, 1756-61, 1766-74, 1777-1800 arası defterler mevcut değildir. Bu 54 defterden 9 tanesi XVIII. yüzyıla, diğerleri ise XIX. yüzyıl ve XX. yüzyılın ilk başlarına aittir.

Antakya'ya ait olan Şer'iyeye Sicilleri'nin katalogu aşağıdadır:

<u>Envanter No</u>	<u>Hicri Tarih</u>	<u>Miladi Tarih</u>	<u>Sayfa</u>	<u>Belge</u>
1	1121-1122	1709-1711	183	486
2	1148-1149	1735-1737	212	303
3	1156-1157	1743-1745	175	208
4	1154-1163	1741-1750	184	345
5	1166-1168	1752-1755	169	283
6	1168-1169	1754-1756	46	45
7	1175-1177	1761-1764	158	279
8	1178-1179	1764-1766	116	174
9	1188-1191	1774-1777	123	192
10	1215-1220	1800-1806	200	232
11	1219-1220	1804-1806	87	157
12	1222-1223	1807-1809	94	184
13	1255-1227	1810-1812	91	138
13/1	1227-1229	1812-1814	56	92
14	1229-1233	1813-1818	246	303
15	1230-1231	1814-1816	81	96
16	1233-1235	1817-1820	208	316
17	1236-1239	1820-1824	108	253
18	1239-1242	1823-1827	108	340
19	1235-1243	1819-1828	96	163
20	1243-1245	1827-1830	87	165
21	1245-1246	1829-1831	31	74
22	1246-1248	1830-1833	165	425
23	1247-1249	1831-1834	134	333
24	1249-1256	1833-1841	174	377
25	1256-1264	1840-1848	226	570
26	1261-1268	1845-1852	258	578
27	1268-1269	1851-1853	88	207
28	1269-1273	1852-1857	185	372
29	1272-1276	1855-1857	139	340
30	1276-1278	1859-1862	187	250
31	1278-1279	1861-1863	97	195
32	1239-1281	1862-1865	129	310
33	1281-1283	1864-1867	125	288
34	1283-1284	1866-1868	110	325
35	1284	1867-1868	137	852
36	1284-1286	1867-1870	281	1908

<u>Envanter No</u>	<u>Hicri Tarih</u>	<u>Miladi Tarih</u>	<u>Sayfa</u>	<u>Belge</u>
37	1286-1289	1869-1873	295	467
38	1289-1292	1872-1875	309	1004
39	1292-1293	1875-1876	190	1104
40	1293-1295	1876-1878	274	904
41	1295-1296	1878-1879	225	657
42	1296-1298	1878-1881	236	1145
43	1300-1301	1882-1884	238	1557
44	4301-1306	1883-1889	344	1116
45	1306-1308	1882-1891	155	323
46	1308-1310	1890-1893	153	346
47	1311-1313	1893-1896	102	272
48	1313-1315	1895-1898	122	218
49	1315-1316	1897-1899	146	151
50	1316-1318	1898-1901	136	257
51	1318-1321	1900-1904	310	584
52	1320-1326	1902-1908	377	770
53	1326-1329	1908-1911	398	1107

7- 8 Numaralı Şer'iyye Sicili'nin Genel Durumu

Ankara'da Millî Kütüphane'de bulunan 8 Numaralı Antakya Kazası Şer'iyye sicili 19 x 50 cm ebadındadır. Defter H. 1178-79(M. 1764-66) yılları arasındaki olayları içerir. Bu dönem III. Mustafa'nın tahtta bulunduğu döneme tekabül etmektedir.

Sayfa ve belgeler daha sonradan ayrı ayrı numaralandırılmıştır. Bu numaralandırılmalar ayrı kişilerce yapılmıştır. Numaralandırma yapılırken bazı belgelere numara verilmeden atlanılmıştır. Defter toplam 116 sayfa, verilen numaralardırma göre 174, numara verilmemiş olan / belge ile 180 belgeden müteşekkildir. Numara verilmeyen belgeler 18.-19. sayfalardaki vakıf belgesi, 22. sayfanın ilk ve ikinci belgeleri, 48. sayfanın son belgesi, 49. sayfanın ilk belgesi ile 114. sayfadaki 167. belgeden sonraki belgedir.

Defterde genel bir düzen yoktur. Sicil-i Mahfuz ve Sicil-i Mahfuz Defterlü kısımları birbirine karışmıştır. Tarih sıralaması kronolojik değildir. Bir ihtimal defter ciltlenmeden önce dağılmış daha sonra düzensizlik içinde toplanıp ciltlenmiştir. Kayıtlarda kırık divanı ve tal'ik yazı çeşitleri kullanılmıştır. Birkaç ayrı katip tarafından kayıtların tutulduğu yazı

türlerinden anlaşılmaktadır. Yazılar okunaklıdır. Kağıt kalın ve aharlıdır. Mürekkepler yer yer kırmızı, yer yer siyah ve parlaktır. Kapak deri ciltlidir.

Defter Besmele ile başlamaktadır. Daha sonra bütün sicil defterlerinin başında olduğu gibi dili Arapça olan dibace yani bir giriş kısmı vardır. Burada şer'î hükümlere ve bunları vaz'eden Allah ve peygamberine saygı arzedilmekte, daha sonra sicili tutan naibin isim ve vazife ünvanı kaydedilmektedir. daha sonra kassam, kadı ve naibin tayin berat ve buyurultusu yazılıdır.

Defterde 6., 38. ve 39. sayfalar yazı yazılmamış olarak boştur.

5. sayfadaki avarız listesinin bir kısmı yazıldıktan sonra yarım bırakılmıştır.

22. sayfadaki terekenin baş kısmı ile 37. sayfadaki terekenin sonu yoktur.

Defter numaralandırılmadan önce 21. ile 22. ve 37. ile 38. sayfalar arasından bir veya birkaç yaprak koparılmıştır.

Defterde ağırlıklı olarak terekeler, avarız ve salyane tevzi listeleri, müfredat defterleri sureti, nasblar, buyurultu, mektup, mürasele, vakıf, divan tezkereleri, cizye emirleri, narhlar ile ilgili kayıtları ihtiva eden belgeler vardır.

Defterde tarihlendirmeler genellikle rakamlarla yapılmıştır. Yer yer Arapça olarak yazıyla da yazılmıştır.

**II-8 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN
BELGELERİN KONULARINA GÖRE FİHRİSTİ.**

A-İDARİ NİTELİKLİ BELGELER				
Sıra No	Belgenin Konusu	Belge No	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özeti-nin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1-Atama ve Aziller ile İlgili Belgeler				
1	Naib Dibacesi	1	46	81
2	Kassam Nasbı	2	46	81
3	Kadı Nasbı	3	46	81
4	Naib Nasbı	4	46	81
5	Kadı Nasbı	5	46	82
6	Nakibü'l-Eşraf Kaymakamı Nasbı	8	46	84
7	Tahsildar Nasbı	11	47	86
8	Voyvoda Nasbı	15	47	90
9	" "	19	47	92
10	Nakibü'l-Eşraf Kaymakamı Nasbı	29	47	110
11	İmam Nasbı	41	47	129
12	Müftü Nasbı	52	47	143
13	Müderres Nasbı	56	48	148
14	Müftü Azli ve Nasbı	57	48	148
15	Kollukçu Nasbı	70	48	159
16	Kadı Dibacesi	74-c	48	165
17	Müftü Azli ve Nasbı	89	48	194
18	Yeniçeri Zabıtlığı'ne Nasb	93	48	197
19	Voyvoda Azli ve Nasbı	116	48	223
20	Yeniçeri Zabıtlığı'ne Nasb	126	49	228
21	Saksoncu Nasbı	139	49	246
22	" "	140	49	248
23	Yeniçeri Zabıtlığı'ne Nasb	155	49	262
2-Menzil ve Menzilhanelerle İlgili Belgeler				
24	Ferman - Menzil Nizamı	24	50	107
25	Menzilci Nasbı	34	50	117
26	Ferman - Menzil Nizamı	71	50	159

27	Berat - Menzil Neferatı Mevacibi	101	50	206
28	Divan Tezkeresi - Menzil Neferatı Mevacibi	102	51	208
29	Ferman - Menzil Neferatı Mevacibi	103	51	209
30	Divan Tezkeresi - Menzil Neferatı Mevacibi	104	51	209
31	Buyuruldu - Menzil Güvenliği	153	51	260
32	Menzil Ücreti	159	51	263
33	Menzil Muhafızı Nasbı	160	51	263
34	" " "	161	52	264
3-İç Düzenle İlgili Belgeler				
35	Ulak ve Yolcuların İzleyeceği Yol	25	52	108
36	Aşiret İskanı	51	52	143
37	Hacıların Güvenliği	63	52	152

B-İKTİSADİ NİTELİKLİ BELGELER				
Sıra No	Belgenin Konusu	Belge No	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özeti-nin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1-Sikkeler ile İlgili Belgeler				
1	Para Düzeni	7	53	83
2-Tevzî', Salyane, Avarız, Masraf Defteri ve Bu Vergilerin Tahsili İle İlgili Belgeler				
2	Avarız ve Nüzül Bedeli	10	53	86
3	Avarız ve Nüzül Köy Tevzî' Listesi	13	53	87
4	Avarız ve Nüzül Mahalle Tevzî' Listesi	14	53	88
5	Buyuruldu - İmdad-ı Hazeriyye Pusulası	16	53	90
6	İmdad-ı Hazeriyye Köy Tevzî' Listesi	21	54	93
7	Müfredat(Salyane) Defteri	23	54	100
8	İmdad-ı Hazeriyye Köy Tevzî' Listesi	36	54	120
9	Ferman - İmdad-ı Hazeriyye	38	54	126
10	Buyuruldu - İmdad-ı Hazeriyye Pusulası	39	54	127
11	Müfredat(Salyane) Defteri	48	54	139
12	İmdad-ı Hazeriyye Köy Tevzî' Listesi	75	55	165
13	Müfredat(Salyane) Defteri	77	55	170
14	İmdad-ı Hazeriyye Köy Tevzî' Listesi	85	55	181

15	Müfredat(Salyane) Defteri	87	55	187
16	Buyuruldu - İmdad-ı Hazeriyye Tahsili	88	55	193
17	Avarız ve Nüzül Köy Tevzi' Listesi	142	55	250
18	Avarız ve Nüzül Mahalle Tevzi' Listesi	143	55	253
19	Avarız ve Nüzül Bedeli Tahsili	145	56	256
20	Avarız ve Nüzül Bedeli Tahsili	146	56	256
21	Ferman - İmdad-ı Hazeriyye	148	56	258
22	İmdad-ı Hazeriyye Pusulası	149	56	258
23	Buyuruldu - İmdad-ı Hazeriyye	150	56	259
3-Narh ile İlgili Belgeler				
24	Narh	156	56	262
25	"	157	56	263
26	"	158	57	263
27	"	164	57	265
28	"	165	57	265
29	"	166	57	265
30	"	167-a	57	266
31	"	167-b	57	266
32	"	168	57	266
33	"	169	57	267
4-Cizye ile İlgili Belgeler				
34	Divan Tezkeresi - Cizye	12	58	87
35	Ferman - Cizye	84	58	178
36	Divan Tezkeresi - Cizye	147	58	257
5-Esnaf Listeleri				
37	İmdad-ı Hazeriyye Esnaf Tevzi' Listesi	22	58	97
38	İmdad-ı Hazeriyye Esnaf Tevzi' Listesi	37	58	124
39	İmdad-ı Hazeriyye Esnaf Tevzi' Listesi	76	58	168
40	İmdad-ı Hazeriyye Esnaf Tevzi' Listesi	86	59	185
6-Vergi ve Vergi Toplanması ile İlgili Belgeler				
41	İltizama Verme	17	59	91
42	İltizama Verme	18	59	91
43	Ferman - Vergi Toplanması	33	59	116
44	Buyuruldu- Vergi Ödeme Emri	58	60	149
45	Buyuruldu - Vergi Tahsili	60	60	150
46	Ferman - Dönüm-ü Duhan	97	60	202

47	Buyuruldu - Vergi İndirimi	141	60	249
48	İhtisap Akçesi	170	60	267
7-İktisadî Düzenle İlgili Belgeler				
49	Berat - Tekkeye Taamiyye Akçesi	30-a	61	111
50	Ferman - Hacılar Ucuz Zahire Verme	68	61	157
51	Varissiz Ölenlerin Terekeleri	74-a	61	164

C-SOSYAL NİTELİKLİ BELGELER				
Sıra No	Belgenin Konusu	Belge No	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özeti- nin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1-Cürüm, Cinayet, Sulh, Kaybolma, Fuzulî İşgal, Ölüm, Hırsızlık vb. Suçlarla İlgili Belgeler				
1	Hırsızlık	28	61	110
2	Hırsızlık - Zulm	32	62	116
3	Fuzulî İşgal	43	62	130
4	Hırsızlık	62	62	151
5	Hırsızlık	64	62	153
6	Sulh	65	62	154
7	Öldürme - Hırsızlık	121	63	225
8	Kaybolma	124	63	227
9	Ölü Bulunması,	125	63	227
10	Ölüm - Sulh	138	63	245
11	Arazi Zabtı	144	63	255
2-Alacak, Verecek, Borç ve Emanet ile İlgili Belgeler				
12	Niza - Alacak Davası	20	64	93
13	Niza - Alacak Davası	27	64	110
14	Niza - Alacak Davası	31	64	115
15	Niza - Hakkı Gasbetme	50	64	143
16	Niza - Alacak Davası	61	64	151
17	Niza - Alacak Davası	67	65	156
18	Niza - Alacak Davası	78	65	172
19	Niza - Alacak Davası	81	65	176
20	Niza - Borç	118	65	224
21	Niza - Alacak Davası	120	66	225
22	Borcu Geri Alma	127	66	228

3-Vasi, Vekil, Kısve Baha ve Nafaka Tayini, Veraset, Zimmet ve Azl ile İlgili Belgeler				
23	Vasi Nasbı	99	66	205
24	Nafaka ve Kısve Baha Tayini	100	66	206
25	Vasi Azli ve Nasbı	110	66	218
26	Nafaka ve Kısve Baha Tayini	111	67	219
4-Alım - Satım ile İlgili Belgeler				
27	Satış Hücçeti	47	67	138
28	" "	92	67	196
29	" "	98	67	204
5-Miras Davası				
30	Miras Gasbı	6	67	82
31	Miras Davası	91	67	195
32	Terekeye İtiraz	109	68	216
33	Miras Davası	123	68	226
6-Eşkiyalık				
34	Ev Basma - Şekavet	59	68	150
35	Ferman - Eşkiyalık	79	68	173
36	Buyuruldu - Eşkiya Yakalama	95	69	201
37	Ev Basma - Adam Öldürme	112	69	220
38	Buyuruldu - Adam Öldürme	113	69	222
39	Adam Öldürme	119	69	225
40	Eşkiyalık	122	69	226
41	Buyuruldu - Eşkiyalık	130	70	233
42	Buyuruldu - Eşkiyalık	131	70	234
43	Eşkiyalık - Soygunculuk	132	70	235
44	Eşkiyalık- Nezre Bağlama	133	70	236
45	" " "	134	70	237
46	" - Kefillik	135	71	240
47	" "	136	71	242
48	" "	137	71	244
49	" - Adam Öldürme	154	71	261
7-Sosyol Nitelikli Diğer Belgeler				
50	Nikah Vaadi - Vazgeçme	42	72	130
51	Zulüm	69	72	158
52	Yakalama Emri	117	72	224

D-ASKERİ NİTELİKLİ BELGELER				
Sıra No	Belgenin Konusu	Belge No	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özeti-nin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1-Askerî İkmal, Zahir ve İaşe ile İlgili Belgeler				
1	Ta'ynât (Zahire) Listesi	35-c	72	120
2	Buyuruldu - Zahire Listesi	73	72	163
3	Zahire Listesi	74-b	73	164
4	Buyuruldu - Yük Hayvanı İsteği	82	73	176
5	Buyuruldu - Zahire Listesi	83	73	177
6	" " "	105	73	210
7	" " "	106	73	211
8	Zahire Listesi	114	73	222
9	Buyuruldu - Zahire Listesi	115	74	223
2-Askerî Düzenle İlgili Belgeler				
10	Ferman - Donanma Mürettebatı Mevacibi	40	74	128
11	Varissiz Ölen Yeniçeriler'in Terekesi	151	74	259
12	Buyuruldu - Yeniçeri Mevacibi	172	74	268
13	Yeniçeri Mevacibi	173	75	268

E-VAKIF				
Sıra No	Belgenin Konusu	Belge No	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özeti-nin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1	Vakıf - Niza	9	75	84
2	Vakfiyye	30-b	75	112
3	Vakıf Davası	45	75	132
4	Vakfiyye	94	76	197

F-TEREKE				
Sıra No	Belgenin Konusu	Belge No	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özeti-nin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1	Tereke	26	76	109
2	"	35-a	76	118
3	"	35-b	76	119
4	"	44	76	131
5	"	46	76	134
6	"	53	76	144
7	"	54	76	145
8	"	55	77	147
9	"	66	77	154
10	"	72	77	161
11	"	80	77	174
12	"	90	77	194
13	"	107	77	211
14	"	108	77	213
15	"	128	77	229
16	"	129	77	231
17	"	171	78	267

F-DİĞERLERİ				
Sıra No	Belgenin Konusu	Belge No	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özeti-nin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1	Buyuruldu - Hüccac	49	78	141
2	Ferman - Hüccac	96	78	201
3	Buyuruldu - Hüccac	152	78	260
4	Ferman Surre Güvenliği	162	78	264
5	" " " - Hüccac	163	79	264
6	" " " "	174	79	268

III-BELGELERİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ VE KISA ÖZETLERİ

A-İdarî Nitelikli Belgeler:

1-Nasb ile ilgili belgeler:1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 3/8, 4/11, 8/15, 9/19, 17/29, 28/41, 36/52, 40/56, 40/57, 45-46/70, 49/74-c, 67/89, 69/93, 86/116, 89/126, 101-102/139, 102-103/140, 111/155

2-Menziller ile ilgili belgeler:15/24, 20/34, 46-47/71, 76/101, 77/102, 77/103, 78/104, 110/153, 112/159, 113/160, 113/161

3-İç düzenle ilgili belgeler:15/25, 35/51, 42-43/63

B-İktisadî Nitelikli Belgeler:

1-Sikkeler ile ilgili belgeler:2/7

2-Tevzîf, Salyane, Avarız, Masraf Defterleri ve vergi tahsili ile ilgili belgeler:4/10, 5/13, 7/14, 8/16, 10/21, 12-14/23, 23-24/36, 26/38, 26/39, 33-34/48, 49-50/75,52-53/77, 60-61/85, 63-66/87, 66/88, 104-105/142, 106/143, 107/145, 107/146, 108/148, 108/149, 109/150

3-Narhla ilgili belgeler:112/156, 112/157, 112/158, 114/164, 114/165, 114/166, 114/167-a, 114/167-b, 115/168, 115/169

4-Cizye ile ilgili belgeler:4/12, 57-59/84, 107-108/147

5-Esnaf listesi:11-12/22, 24-25/37, 51-52/76, 62-63/86

6-Vergi ve vergi toplanması ile ilgili belgeler:8/17, 8/18, 20/33, 40-41/58, 41/60, 73-74/97, 103/141, 115/170

7-İktisadî düzen ile ilgili belgeler:17/30-a, 45/68, 48/74-a

C-Sosyal Nitelikli Belgeler:

- 1-Cürüm, cinayet, sulh, kayb olma, fuzulî işgal, ölüm, darp, hırsızlık vb. suçlarla ilgili belgeler:16/28, 19/32, 28/43, 42/62, 43/64, 43/65, 88/121, 89/124, 89/125, 100/138, 106-107/144
- 2-Alacak, verecek, emanet ile ilgili belgeler:9-20, 16/27, 19/31, 35/50, 41/61, 44/67, 53/78, 55/81, 87/118, 87/120, 90/127
- 3-Vasi, vekil, kisve baha ve nafaka tayini, veraset, zimmet ve azl ile ilgili belgeler:75/99, 75/100, 83/110, 83-84/111
- 4-Alım, satım ile ilgili belgeler:33/47, 68/92, 74/98
- 5-Miras davası:2/6, 68/91, 81-82/109, 88/123
- 6-Eşkiyalık:41/59, 54/79, 71/95, 84-85/112, 85/113, 87/119, 88/122, 92/130, 92-93/131, 93/132, 94/133, 95-96/134, 97-98/135, 98-99/136, 99-100/137, 110-111/154
- 7-Diğerleri:28/42, 45/69, 87/117

D-Askerî Nitelikli Belgeler:

- 1-Askerî ikmal, zahire ve iâşe ile ilgili belgeler:22/35-c, 48/73, 48/74-b, 56/82, 56/83, 78/105, 79/106, 85/114, 86/115
- 2-Askerî düzen ile ilgili belgeler:27-28/40, 109/151, 116/172, 116/173

E-Vakıf:3/9, 18-19/30-b, 30/45, 69-71/94**F-Terekeler:16/26, 21/35-a, 22/35-b, 29/44, 31-32/46, 36/53, 37/54, 37/55, 43-44/66, 47/72, 55/80, 67/90, 79/107, 80-81/108, 90-91/128, 91/129, 116/171****G-Diğerleri:34-35/49, 72/96, 109-110/152, 113/162, 113/163, 116/174**

1-İdarî Nitelikli Belgeler

1.1-Nasb ile İlgili Belgeler:1/1

S.1/B.1:

Hafız Mustafa el-Mecdi'ü't-Tokatî'nin Antakya'da Naib olarak görev yaptığına dair 1 Temmuz 1764 tarihli dibace.

S.1/B.2:

1178 senesi Muharremi'nin yirminci gününden (20 Temmuz 1764) itibaren Antakya Kazası'nın umûr-ı kısmet-i askeriyesinin(Kassamlık) Antakya Kadısı el-Hâc Ebu Bekir Efendi'ye verildiğine dair Nisan sonları-Mayıs başları 1764 tarihli belge sureti.

S.1/B.3:

Antakya Mutasarrıfı Yeğen-zâde es-Seyyid Mehmed Arif'in 1177 Şevvali'nin sonundan bir ay itibarla ref edilmesi ve yerinin boş olması nedeniyle yerine, mutasarrıf olmak için arz sunan el-Hâc Ebu Bekir'e 1178 Muharremi'nin guresinden(1 Temmuz 1764) itibaren sadaka olunduğuna dair belge sureti.

S.1/B.4:

1178 senesi Muharremi'nin guresi(1 Temmuz 1764)nden itibaren Antakya Kazası'na Mevlana Mustafa'nın, Antakya Kazası'na ber-vech-i mansıb mutasarrıf olan el-Hâc Ebu Bekir tarafından Naib olarak atandığına dair belge.

S.1/B.5:

Antakya Kadısı Yeğen-zâde es-Seyyid Mehmed Arif'in 1177 Şevvali'nin sonundan bir ay itibarla ref edilmesi ve yerinin boş olması nedeniyle yerinin, el-Hâc Ebu Bekir'e 1178 Muharremi'nin guresi(1 Temmuz 1764)nden itibaren sadaka olunduğuna dair belge sureti.

S.3/B.8:

1178 senesi Cemaziyelahiri guresi(26 Kasım 1764)nden itibaren Antakya'daki Sâdât-ı Kirâm üzerine Kaim-makam-ı sabık Şeker-zâde es-

Seyyid Hüseyin Efendi'nin Kaim-makam nasb edildiği ve yapması gereken işleri ihtiva eden belge.

S.4/B.11:

1178(1764-65) senesi için Antakya, Kuseyr ve Şuğur Kazaları'ndan toplanacak olan Avarız ve Nüzül bedellerinin toplanması için Tahsildar olarak el-Hâc Mehmed Ağa'nın nasb edildiğine dair Haleb'den Antakya Kadısı'na yazılan 1 Temmuz 1764 tarihli Divan Tezkeresi sureti.

S.8/B.15:

1178 Muharremi başından (1 Temmuz 1764) itibaren aylığı beşyüz guruşa olmak üzere Antakya Voyvodalığı'na Mühürdar Halil Ağa-zâde Hüseyin Ağa'nın nasb edildiğine dair 26 Haziran 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.9/B.19:

Daha önce Voyvoda nasb olunan Hüseyin Ağa'nın istenilen evsafda olmaması ve ahali ile arasının bozuk olması nedeniyle yerine Katib-zâde Mehmed Ağa'nın 1178 senesi ibtidası(1 Temmuz 1764)ndan Voyvoda olarak nasb edildiğini ve onun vazifelerinin neler olduğunu ihtiva eden 1 Temmuz 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.17/B.29:

1178 senesi Rebiülulası itibaren guresinden(29 Ağustos 1764) Antakya'daki Sâdât-ı Kirâm üzerine Kaim-makam-ı sabık es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed Efendi'nin Kaim-makam olarak nasb edildiği ve yapması gereken işleri ihtiva eden belge.

S.28/B.41:

Antakya'da Uncu Mahallesi'ndeki Abdülkerim Çavuş Mescidi'nin imamı Ömer'in vefat etmesi üzerine yerine Mehmed Halife'nin atandığına dair Kasım ortaları 1764 tarihli berat sureti.

S.36/B.52:

Antakya Müftülüğü'ne ahali ile iyi ilişkileri olan el-Hâc İbrahim'in nasb edildiğine dair 10 Nisan 1765 tarihli belge sureti.

S.40/B.56:

Cami-i Kebir'e isneyn ve hamsin günlerinde Hadis-i Şerif okuması için Şemseddin-zâde el-Hâc İbrahim'in müderris olarak nasb edildiğine dair 18 Haziran 1764 tarihli berat sureti.

S.40/B.57:

Antakya Müftüsü el-Hâc İbrahim'in yaramazlığı nedeniyle azl edildiği ve yerine es-Seyyid Şaban'ın nasb edildiğine dair belge 1 Temmuz 1764 tarihli sureti.

S.45-46/B.70:

1178 Recebi'nin başı(25 Aralık 1764)'ndan itibaren Ali Ağa'nın sene bitimine dek Antakya Kollukçuluğu'na nasb edildiğine dair Haleb Serdarı'ndan gönderilen belge sureti.

S.49/B.74-c:

Antakya Kadılığı'nın El-Hâc Ebu Bekir Efendi tarafından yapıldığına dair 20 Haziran 1765 tarihli dibace.

S.67/B.89:

Antakya Müftüsü el-Hâc İbrahim'in uygunsuz davranışları nedeniyle azledildiği ve yerine sabık Müftü es-Seyyid el-Hâc Ahmed Efendi'nin nasb edildiğine dair Aralık başları 1765 tarihli belge sureti.

S.69/B.93:

Antakya Yeniçeri Zabitliği'ne Turnacıbaşı Fethullah Ağa'nın nasb edildiğine dair Yeniçeri Ağası tarafından gönderilen 13 Ocak 1766 tarihli mektup sureti.

S.86/B.116:

Antakya Voyvodası olan Şerafeddin'in bazı nedenlerle kalebend edildiği ve yerine daha önce Voyvoda olan Ahmed Ağa'nın Voyvoda nasb edildiğine dair Antakya Kadısı, Müftüsü, Serdarı ve diğer yetkililere hitaben gönderilen 17 Eylül 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.89/B.126:

Antakya Kazası Yeniçeri Zabitliği'ne Turnacıbaşı Fethullah Ağa'nın nasb edildiği ve vazifelerinin ne olduğuna dair Yeniçeri Ağası Hüseyin Ağa'nın gönderilen 16 Ekim 1765 tarihli atama mektubu sureti.

S.101-102/B.139:

Turnacıbaşı İbrahim Ağa'nın evini basarak onu ve misafirlerinin bir kısmını öldürüp, bir kısmını yaralayan ve bazı malları gasbeden Turnacıbaşı Şerafeddin Ağa ile Kürd Musli ve adamlarından, Şerafeddin Ağa'nın Haleb Valisi'nce yakalanarak Haleb Kalesi'ne kalebend edildiği, diğerlerinin de yakalanması için çalışıldığı, bunun için Haleb'de Yeniçeri Zabiti olan sabık Seksoncubaşı Ömer'in Seksonculuk'a nasb edilerek bu husus için mübaşir tayin olunduğu ve Ömer'in Antakya'ya giderek olayı etraflıca araştırması, suçluların yakalanıp davalarının görülerek Haleb Kalesi'nde kalebend edilmesi ve kalede bunların iyi muhafaza edilmesi hususunda Antakya Kadısı, Seksoncu Ömer ve Haleb Kalesi Dizdarı'na hitaben gönderilen Ekim ortalari-sonları 1765 tarihli ferman sureti.

S.102-103/B.140:

Turnacıbaşı İbrahim Ağa'nın evini basarak onu ve misafirlerinin bir kısmını öldürüp, bir kısmını yaralayan ve bazı malları gasbeden Turnacıbaşı Şerafeddin Ağa ile Kürd Musli ve adamlarından, Şerafeddin Ağa'nın Haleb Valisi'nce yakalanarak Haleb Kalesi'ne kalebend edildiği, diğerlerinin de yakalanması için mübaşir olarak Haleb Yeniçeri Zabiti olan sabık Seksoncubaşı Ömer Ağa'ya Seksonculuk rütbesi ihsan edildiği ve Antakya'ya giderek olayı etraflıca araştırarak suçluları cezalandırması hususunda Yeniçeri Ağası Hüseyin Ağa tarafından gönderilen Ekim ortalari-sonları 1765 tarihli mektup sureti.

S.111/B.155:

1179(1765-66) senesi için Antakya Yeniçeri Zabitliği'ne Turnacıbaşı Fethullah Ağa'nın nasb edildiği ve yapması gereken işlerin neler olduğunu ihtiva eden Yeniçeri Ağası Ömer Ağa tarafından gönderilen 20 Temmuz 1765 tarihli mektup sureti.

1.2-Menziller ile ilgili belgeler:

S.15/B.24:

En'am fermanları taşıyan ulaklardan geçtikleri yerlerde menzilcilerin bargir ücreti istememeleri gerekirken Antakya ve Haleb Menzilcileri'nin Cebthane Çavuşları'nın bazılarında ücret istemeleri nedeniyle bunların merkeze başvurdıkları ve bundan böyle en'am fermanları taşıyanlardan ücret istenmemesi hususunda Haleb ve Antakya Kadıları'na yazılan 3 Şubat 1764 tarihli emir sureti.

S.20/B.34:

Antakya'nın ulema ve ayan ve fukara vekillerinin Debbus Mahallesi'nden Mehmed Beşe ibn-i el-Hâc Ahmed Kürdî'yi 1178 senesi Ruz-ı Hızır(6 Mayıs 1765)'nden 1179 Ruz-ı Hızır(6 Mayıs 1766)'na kadar kırk bargirle olmak üzere Menzilci olarak tesbit ve kabul ettiklerine dair 7 Mayıs 1765 tarihli menzil hücceti.

S.46-47/B.71:

Menzillerde ulak ve tatarlara bargir verilmesi gerekirken Seyyid Gazi, Hüsrev Paşa, Ulu Kışlak, Karapınar ve İznik Menzilhaneleri'nde ulaklara bargir verilmemesi üzerine menzil nizamının nasıl olması gerektiği ve menzillerde ulaklara ne şekilde davranılması gerektiği hususunda Üsküdar'dan Haleb'e kadar olan kazaların Kadı ve Naibleri'ne bu husus için tayin olunan Sadrazam Ağası Yakub'la ayan-ı vilayet ve iş erlerine hitaben gönderilen 28 Ocak 1765 tarihli ferman sureti ve bununla ilgili Sadrazam mektubu gönderildiği hususunda kayıt.

S.76/B.101:

Antakya'da bulunan Cisir-i Hadid ve Eğri Geçid Palankalarındaki kırk nefer süvari ve yirmi nefer piyade muhafızların ulufeleri Haleb Muhassıllığı'ndan verilirken buraya ulaştırılması geç olduğundan bu ulufelerin Haleb Muhassıllığı'na bağlı olan Antakya İhtisabı'ndan verilmesi için Antakya Naibi Mustafa'nın arzda bulunduğu ve bu hususun kabul edilerek 1179 Muharremi(20 Haziran 1765)'nden itibaren bu muhafız neferatın mevaciclerinin Antakya İhtisabı'ndan verilmesi hususunda verilmiş olan 30 Eylül 1764 tarihli berat sureti.

S.77/B.102:

Cisr-i Hadid ile Eğri Geçid neferatının senelik mevaciblerinin 1179 Muharremi başın(20 Haziran 1765)dan itibaren Haleb Muhassıllığı Malı yerine Antakya İhtisabı malı'ndan verileceğine dair Haleb'den gönderilen 6 Kasım 1764 tarihli Divan Tezkeresi sureti.

S.77/B.103:

1179 Muharremi'nin başı(20 Haziran 1765)ndan itibaren Cisr-i Hadid ve Eğri Geçid neferatının senelik mevaciblerinin Haleb Muhassıllığı Malı yerine ona bağlı olan Antakya İhtisabı'ndan verileceğine dair Haleb Muhassılı el-Hâc Ahmed'e hitaben gönderilen 21 Haziran 1765 tarihli ferman sureti.

S.78/B.104:

1179 Muharremi başı(20 Haziran 1765)ndan itibaren Cisr-i Hadid ve Eğri Geçid neferatının senelik mevaciblerinin Haleb Muhassıllığı Malı yerine ona bağlı olan Antakya İhtisabı'ndan verileceğinden Mültezim Ali Ağa'dan dört aylık ihtisab meblağı olan 1540 gurusun gönderilen adam marifetiyle alınıp Haleb Hazinesi'ne gönderilmesi hususunda Antakya Kadısı'na hitaben gönderilen 11 Ağustos 1765 tarihli Divan Tezkeresi sureti.

S.110/B.153:

Eğri Geçid ve Cisr-i Hadid'de mevacible muhafazaya memur olan Yaeniçeriler'in bu görevlerini yapmayarak çekildikleri bunların görevlerinin başına götürülmesi ve yolcu ve Hacılar'ın güvenliklerine dikkat etmeleri hususunda Antakya Kadısı, Turnacıbaşı İbrahim Ağa, Voyvodası Şerafeddin Ağa ve diğer yetkililere hitaben Haleb Divanı'ndan gönderilen 29 Temmuz 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.112/B.159:

Menzilci Mustafa Beşe'nin mal-ı avarızdan bargir baha olarak tayin olunan sekizyüz yetmiş gurusu Antakya Tahsildarı el-Hâc Hüseyin Efendi'den aldığına dair 26 Aralık 1765 tarihli hüccet sureti.

S.113/B.160:

Ca'bite(جعيت) Geçidi'ni 1179(1765-66) senesinin Recebi'nin ortası(28 Aralık 1765)ndan itibaren kendi ile birlikte beş neferle muhafazaya aylığı yirmi

yedi buçuk guruşa Sabuhiye karyesinden Sağırılıoğlu Ahmed'in Bölükbaşı nasb edildiğine dair 28 Aralık 1765 tarihli hüccet sureti.

S.113/B.161:

Eğri Geçidi 1179(1765-66) senesinin Şabanı'nın onuncu günü(22 Ocak 1766)nden itibaren on nefer piyade ile muhafazaya aylığı elli guruşa Kara Boladoğlu İbrahim'in Bölükbaşı nasb edildiğine dair 22 Ocak 1766 tarihli hüccet sureti.

1.3-İç düzenle ilgili belgeler:

S.15/B.25:

Payas ve Belan bölgesindeki eşkiyalar nedeniyle daha önce deniz yoluyla yapılan seyahatler; buraların düzene sokulması nedeniyle bu yol üzerinden yapılması gerekirken bazı ulak ve yolcuların yine deniz yolunu kullandıkları, bunların bundan sonra kara yolunu kullanmaları ve deniz üzerinden gidenlere ruhsat verilmemesi hususunda verilen 3 Temmuz 1764 tarihli ilam sureti.

S.35/B.51:

Daha önce Hameyn Mukataası'na bağlı olan Reyhanlu Aşireti'nin ahaliye tasallutları nedeniyle Rakka Mukataası'na bağlandığı ve bunların iskanları için Haleb Valisi'yle erbab-ı tımar ve züemanın görevlendirildiği, bunun için Haleb Alay Beyi'ne hitaben buyuruldu ve Antakya'daki tımar ve zeamet erbabına Mütesellim tezkeresi gönderildiğine dair 13 Mayıs 1765 tarihli belge sureti.

S.42-43/B.63:

Dönecek olan Hacılar'ın vatanlarına emin ve salim varmaları için her türlü tedbirin alınması, yolların eşkiyadan temizlenerek güvenilir hale getirilip Hacılar'ın salimen Adana Valisi'ne teslim etdirilmesi hususunda Haleb Valisi'ne hitaben yazılan Temmuz ortaları 1764 tarihli ferman sureti.

2-İktisadî Nitelikli Belgeler:

2.1-Sikkeler ile ilgili belgeler:

S.2/B.7:

Marbaş adı verilen sikke halk arasında on akçeye rayiç iken bazı hilekarların bu fiyata toplayıp başka yerlerde beş paraya ve daha fazlasına vermeleri nedeniyle ortaya çıkan karışıklık üzerine Darbhane'de kontrol edildiğinde her birinden oniki akçelik gümüş elde edilmesi üzerine bunun kullanılmasının yasaklanması ve halktan on iki akçeden toplanarak Darphana'ye gönderilmesi daha önce Anadolu ve Rumeli'ye ferman gönderildiğinde, ferman Edirne'de okunduğunda burada bu sikkenin dokuzar ve onar akçelik iki çeşidinin daha olduğunun bildirilmesiyle bunlardan yüzer adedinin Darphane'de kontrol edildiğinde Edirne Kadısı'nın belirttiği gibi eksiklik olduğu görüldüğü bu nedenle dirhem üzerinden alınarak ve dirhemine dörd para virilüb bir daha alışverişde kullanılmaması için gönderilen Ekim sonları 1764 tarihli ferman sureti.

2.2-Tevzî', Salyane, Avarız, Masraf Defterleri ve vergi tahsili ile ilgili belgeler:

S.4/B.10:

1178(1764-65) senesine mahsub olmak üzere toplanması gereken Avarız ve Nüzül bedelinin ödenmesi ile ilgili Haleb'den Antakya Kadısı'na yazılan 1 Temmuz 1764 tarihli Divan Tezkeresi sureti.

S.5/B.13:

Antakya'dan toplanacak olan Avarız ve Nüzül bedellerinin köylere tevzî'ini gösteren liste(belge yarım bırakılmış).

S.7/B.14:

1178(1764-65) senesi için Antakya merkezinden toplanacak olan mal-ı avarızın mahallelere göre tevzî'ini gösteren liste ve bu husus için Tahsildar el-Hâc Mehmed Ağa'ya gönderilen 1 Temmuz 1764 tarihli mürasele sureti.

S.8/B.16:

1178(1764-65) senesine mahsub İmdad-ı Hazeriyye'nin ilk taksitinin Antakya'ya isabet eden kısmı ile birlikte masrafların pusulası ve bu hususda

Antakya Kadısı, Voyvodası ve diğer yetkililere gönderilen 2 Temmuz 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.9-10/B.21:

1178(1764-65) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ilk taksiti ile diğer masrafların karyelere yapılan tevzî listesi ve bu meblağların toplanması hakkında Voyvoda el-Hâc Mehmed Ağa'ya gönderilen 7 Temmuz 1764 tarihli mürasele sureti.

S.12-14/B.23:

1178(1764-65) senesi için istenen İmdad-ı Hazeriyye'nin ilk taksiti ile birlikte yıl içinde yapılan masrafların guruplarına göre gösterildiği liste ve bunların tahsili için gönderilen 11 Temmuz 1764 tarihli mürasele sureti.

S.23-24/B.36:

1178(1764-65) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksiti ile diğer masrafların karyelere yapılan tevzî listesi ve bu meblağların toplanması hakkında Voyvoda el-Hâc Hüseyin Ağa'ya gönderilen 30 Aralık 1764 tarihli mürasele sureti.

S.26/B.38:

1178(1764-65) senesinde Haleb Eyaleti'nde tahsil edilecek olan İmdad-ı Hazeriyye'nin Haleb Valisi tarafından görevlendirilecek kişilere ödenmesi hususunda Haleb Kadısı ile Haleb Eyaleti'nde vaki Kadı, Naib ve ayanlara gönderilen Haziran ortaları 1764 tarihli ferman sureti.

S.26/B.39:

1178(1764-65) senesine mahsub İmdad-ı Hazeriyye'nin ikinci taksitinin Antakya'ya isabet iden kısmı ile birlikte masrafların pusulası ve bu hususda Antakya Kadısı, Voyvodası ve diğer yetkililere gönderilen 30 Aralık 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.33-34/B.48:

1178(1764-65) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ve bu dönemde Antakya'da yapılan masrafların yazıldığı 30 Aralık 1764 tarihli müfredat defteri sureti.

S.49-50/B.75:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ilk taksiti ile diğer masrafların karyelere yapılan tevzî listesi ve bu meblağların toplanması hakkında Antakya Voyvodası Şerafeddin Ağa'ya hitaben gönderilen 25 Haziran 1765 tarihli mürasele süreti.

S.52-53/B.77:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ilk taksiti ve bu dönemde Antakya'da yapılan masrafların yazıldığı müfredat 26 Haziran 1765 tarihli defteri sureti.

S.60-61/B.85:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksiti ile diğer masrafların karyelere yapılan tevzî listesi ve bu meblağların toplanması hakkında Antakya Voyvodası Ahmed Ağa'ya hitaben gönderilen 29 Aralık 1765 tarihli mürasele süreti.

S.63-66/B.87:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksiti ve bu dönemde Antakya'da yapılan masrafların yazıldığı 30 Aralık 1765 tarihli müfredat defteri sureti.

S.66/B.88:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksitinin yerli yerinden tahsil edilip Haleb'e gönderilmesi hususunda Antakya Kadısı, Voyvodası, Serdarı, zabitanı ve ayanına hitaben gönderilen 19 Aralık 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.104-105/B.142:

1179(1765-66) senesine mahsuben Antakya'dan toplanacak olan mal-ı avarızla nüzül bedelinin ve diğer giderlerin köylere tevzî'ini gösterir listesi ve bu hususda Antakya Tahsildarı'na hitaben gönderilen 22 Temmuz 1765 tarihli mürasele süreti.

S.106/B.143:

1179(1765-66) senesi için Antakya merkezinden toplanacak olan mal-ı avarızın mahallelerine göre tevzî'ini gösterir listesi ve bu husus için Antakya Tahsildarı'na hitaben gönderilen 22 Temmuz 1765 tarihli mürasele süreti.

S.107/B.145:

1179(1765-66) senesine mahsuben tahsil edilecek avarız ve bedel-i nüzülün nahiyelerden kaç hane üzerinden tahsil edileceğine dair asıl defterden alınıp 20 Haziran 1765 tarihinde kaydedilen defter-i mevkufat sureti.

S.107/B.146:

1179(1765-66) senesine mahsuben tahsil edilecek avarız ve bedel-i nüzülün tahsil edilerek gönderilmesi için Antakya Kadısı'na hitaben gönderilen 20 Haziran 1765 tarihli Divan Tezkeresi sureti.

S.108/B.148:

1179(1765-66) senesine mahsub İmdad-ı Hazeriyyesi'nin iki taksitle tevzî ve tahsil edilmesi ve ahaliye bu bahane ile eziyet edilmemesi hususunda Haleb Kadısı'na ve Haleb Eyaliti'ndeki Kadı ve Naiblere ve ayan-ı vilayete hitaben gönderilen Mayıs başları 1765 tarihli ferman sureti.

S.108/B.149:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyye'nin ilk taksitinin Antakya'ya isabet eden kısmı ile birlikte masraflarının 20 Haziran 1765 tarihli pusulası sureti.

S.109/B.150:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyye'nin ilk taksitinin Antakya'ya isabet eden kısmı ile birlikte masraflarının gönderilen pusulası icabınca tahsil edilmesi hususunda Antakya Kadısı, Voyvodası ve diğer görevlilere hitaben gönderilen 20 Haziran 1765 tarihli buyuruldu sureti.

2.3-Narhla ilgili belgeler:**S.112/B.156:**

Ekmeğin okkasını iki paraya verecekleri ve ahaliye sıkıntı çektirmeyeceklerine dair ekmekçilerin taahhüdde bulunduklarına dair 17 Temmuz 1764 tarihli belge.

S.112/B.157:

23 Muharrem 1178(23 Temmuz 1764) tarihinde Nalband Esnafı'na verilen narh.

S.112/B.158:

Etmekçilerin birbirlerine kefil oldukları ve yetmiş dokuz senesi Teşrin-i Sanisi'nin başından itibaren buğday Vilayet tarafından verilmek üzere taahhüdde bulunduklarına dair 10 Ağustos 1765 tarihli hüccet sureti.

S.114/B.164:

11 Muharrem 1178(11 Temmuz 1764) tarihinde kiremid için verilen narh.

S.114/B.165:

11 Muharrem 1178(11 Temmuz 1764) tarihinde mih çeşitleri için verilen narh.

S.114/B.166:

11 Muharrem 1178(11 Temmuz 1764) tarihinde tahta çeşitleri için verilen narh.

S.114/B.167-a:

Taamiyeli Neccar ve Mimar işçisine verilecek ücret için verilen tarihsiz narh.

S.114/B.167-b:

13 Muharrem 1178(13 Temmuz 1764) tarihinde Yağlı ve Yağsız Kake için verilen narh.

S.115/B.168:

1179 Ruz-ı Kasım'ndan(9 Kasım 1765) Ruz-ı Hızır'na(6 Mayıs 1766) kadar kadar etin okkasını yedi paraya satacaklarına dair kassabların taahhüdde bulunduklarına dair 28 Ekim 1765 tarihli hüccet sureti.

S.115/B.169:

1179 Ruz-ı Hızır(6 Mayıs 1766)'ndan gelecek yılın Ruz-ı Kasım(9 Kasım 1766)'na kadar etin okkasını altı paraya satacaklarına dair kassabların taahhüdde bulunduklarına dair 28 Ekim 1765 tarihli hüccet sureti.

2.4-Cizye ile ilgili belgeler:

S.4/B.12:

1178(1764-65) senesi için Antakya ve tevabiinden toplanacak olan cizyenin iltizamının 1200 evrak cizye ile verildiği bu cizyelerin ne şekilde toplanacağı hakkında Haleb'den Antakya Kadısı'na yazılan 25 Temmuz 1764 tarihli Divan Tezkeresi sureti.

S.57-59/B.84:

1179(1765-66) senesi için Haleb, Rakka ve çevresinden toplanacak cizyenin ne şekilde toplanması hususunda gönderilen 26 Mayıs 1765 tarihli ferman sureti.

S.107-108/B.147:

1179(1765-66) senesine mahsub Antakya ve tevabiinin cizye iltizamının el-Hâc Hüseyin Ağa'ya verildiği ve 1200 evrak cizyenin marifet-i şerle tahsil edilerek buna teslim edilmesi hususunda Antakya Kadısı'na hitaben gönderilen 4 Temmuz 1765 tarihli Divan Tezkeresi sureti..

2.5-Esnaf listesi:

S.11-12/B.22:

1178(1764-65) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ilk taksiti ile diğer masrafların Antakya merkezinde esnaf adlarına göre ve esnafların menşelerine göre tek tek listesi ile avatıl guruplarını menşeleriyle birlikte belirten ve bunlardan ne şekilde ücret tahsil edileceğine dair gönderilen 11 Temmuz 1764 tarihlîmürasele sureti.

S.24-25/B.37:

1178(1764-65) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksiti ile diğer masrafların Antakya merkezinde esnaf adlarına göre ve avatıl gruplarını mahallelerine göre gösteren tevzî listesi ve bu meblağın ne şekilde toplanacağı hakkında Voyvoda el-Hâc Hüseyin Ağa'ya gönderilen 30 Aralık 1764 tarihli mürasele sureti.

S.51-52/B.76:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ilk taksiti ile diğer masrafların Antakya merkezinde esnaf adlarına göre ve avatıl gruplarını

mahallelerine göre gösteren tevzî' listesi ve bu meblağın ne şekilde toplanacağı hakkında Antakya Voyvodası Şerafeddin Ağa'ya hitaben gönderilen 25 Haziran 1765 tarihli mürasele sureti.

S.62-63/B.86:

1179(1765-66) senesi İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksiti ile diğer masrafların Antakya merkezinde esnaf adlarına göre ve avatıl gruplarını mahallelerine göre gösteren tevzî' listesi ve bu meblağın ne şekilde toplanacağı hakkında Antakya Voyvodası Ahmed Ağa'ya hitaben gönderilen 29 Aralık 1765 tarihli mürasele sureti.

2.6-Vergi ve vergi toplanması ile ilgili belgeler:

S.8/B.17:

Merhum Kamil Ahmed Paşa'nın kızı Cemile'nin Sinaniye Mezraası'nda hüccet-i şer'îyye ile tasarrufunda olan tut bağçesinin 1178(1764-65) senesi mahsulu ve aidatını Monla Mustafa'ya ber-vech-i emanet tefvîz ve sipariş ettiğine dair 24 Mayıs 1764 tarihli temessük sureti.

S.8/B.18:

Merhum Kamil Ahmed Paşa'nın kızı Cemile'nin Sinaniye ve Cebel-i Akra' Mezraaları'nda hüccet-i şer'îyye ile tasarrufunda olan tut bağçeleri ve değirmen ve diğer şeylerin 1178(1764-65) senesi mahsulu ve aidatını Monla Mustafa'ya ber-vech-i emanet tefvîz ve sipariş ettiğine dair 24 Mayıs 1764 tarihli temessük sureti.

S.20/B.33:

Kuseyr ve diğer nahiyelerde akçe zeametine mutasarrıf olan Abdulah bin Mustafa Ağa'nın Subaşı aracılığıyla 1177(1763-64) senesinin aşar ve diğer rüsumatını tahsil ettirmek istediğinde ahalinin daha önce Menluk Kehhal diye birinin "*ben iltizam eyledim* " diye toplam 143 guruşu topladığını söylediği, kendisinin mağduriyetinin giderilmesi için buyuruldu gönderilmesini istediği arzuhal ve Antakya Kadısı ve Voyvodası'na; gönderilen mübaşir marifetiyle bu hususun yoluna konulması hakkında gönderilen 2 Haziran 1765 tarihli emir sureti.

S.40-41/B.58:

1178(1764-65) senesinin İmdad-ı Hazeriyyesi'nin Salyane akçesini ödemeyen Beylan Vakfı'na ait karyelerin hisselerine isabet iden meblağı ödemeleri için Beylan Vakfı Mütevellisi ile vakfa bağlı karyelerin şeyhleri ve ihtiyarlarına Haleb Divanı'ndan gönderilen 23 Temmuz 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.41/B.60:

Hibbetullah Hanım Sultan'ın Antakya civarındaki malikane karyelerinin 1176-1177(1762-64) seneleri Martları başından Şubatları sonuna kadar iltizamlarını alan Şerafeddin'in buralardaki hasılat ve rüsûmatını Antakya'dan bazı kişilerin topladığını belirtip bunların alınarak kendisine verilmesi hususunda buyuruldu gönderilmesi hakkında sunduğu arzuhal ve bu mikdarların alınması için Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben yazılan 16 Ağustos 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.73-74/B.97:

1176(1762-1763) senesinden itibaren üç yıllığına Haleb Eyaleti'nin resm-i dönüm ve gümrük-i duhan mukataasının iltizamı üzerinde olan el-Hâc Halil, tütün ekilen tarlaları ölçmek için Antakya'daki Ordu karyesiyle ona bağlı olan yirmi karyeye gittiğinde Ordu Müftüsü Musa Efendi'nin kışkırtmasıyla ahalinin tarlaları ölçtürtmediği ve tahminen onüçbin gurusluk resm-i dönümü vermedikleri, bu tarlaların ölçtürtülmesi ve diğer yerlerde de böyle bir husus olur ise meblağların tahsil edilmesi hususunda Haleb Beğlerbeğisi, Haleb Kadısı ve Antakya Kadısı'na hitaben gönderilen tarihsiz dönüm-i duhan fermanı sureti.

S.103/B.141:

Daha önce yarım sümün üzerinden Salyane ödeyen Cünthe karyesi ahalilerinin bunun bir buçuk sümne çıkarılması üzerine durumlarının kötü olduğu, bundan dolayı bu miktarın bir sümne düşürülmesi için sundukları arzuhal ve bir sümün üzerinden salyane olunmaları hususunda Antakya Kadısı ve Ahi Baba'ya hitaben gönderilen 19 Aralık 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.115/B.170:

Antakya'ya gelecek olan üzüm ve incir ve diğer malzemenin beher yükünden sadece iki akçe alacağına dair İhtisab Ağası Kara Ali'nin taahhüdde bulunduğu tayıtlı olduğu 28 Ekim 1765 tarihli hüccet sureti.

2.7-İktisadî düzen ile ilgili belgeler:

S.17/B.30-a:

Antakya'daki Hacı Hüseyin Ağa ibn-i el-Hâc Halil Tekkesi eş-Şeyh İsmali Efendi'nin biraderinin uhdesindeyken onun Lazkiye'de Valide Tekkesi'ne Şeyh olması nedeniyle yerine el-Hâc Masum bin Gulam Himmet nasb edildiğinde Haleb Hazinesi Mukataası'ndan verilmesi gereken yevmî on beş akçelik taamiyeyi mukataa eminlerinin vermemesi nedeniyle bu konuda Antakya Kadısı'nın berat arz etmesi üzerine 1177 senesinin 27 Zilhiccesi'nden itibaren (27 Haziran 1764) yevmî on beş akçenin Haleb Hazinesi Mukataası'ndan verilmesi hakkında gönderilen 2 Temmuz 11764 tarihli berat sureti.

S.45/B.68:

Hacılar'ın Şam'dan gelmekte olduğu, bu yıl zahirenin fazla olmasına rağmen Hacılar'a zahirenin ucuz verilmesi gerekirken fazla fiyat istendiğinin duyulduğu, zahirenin çokluğuna göre ucuz fiyata verilmesinin gerektiğinin tenbih edilmesi hususunda Üsküdar'dan Şam'a varınca yol üzerindeki Vezir, Mir-miran, Kadı, Naib ve Mütesellimler'le ayan-ı vilayete hitaben yazılan Ağustos sonları-Eylül başları 1764 tarihli ferman sureti.

S.48/B.74-a:

Kimsesi olmadan ölenlerin otuzbin akçeden fazla malı olanların davasına yöre Kadı ve Naibleri'nin bakmayub Beytülmal Emmini ile merkeze gönderilmesi gerekirken, Süveydiye İskeleyi'nden çıkıp Haleb'e giderken ölen Zımmî'nin beşbin gurusluk malı orada tahrir edilerek davaya bakıldığı, bunun kanuna aykırı olduğu, ölen kişinin bütün malı mutemed ile birlikte Haleb'e gönderilerek Beytülmal Emmini'ne teslim edilmesi hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben Haleb Mütesellimi tarafından gönderilen 22 Mayıs 1765 tarihli tezkere sureti.

3-Sosyal Nitelikli Belgeler:

3.1-Cürüm, cinayet, sulh, kayb olma, fuzulî işgal, ölüm, darp, hırsızlık vb. suçlarla ilgili belgeler:

S.16/B.28:

Antakya'ya gelirken Kara Ali nam kimse tarafından altıyüz gurusu ve sim hançeri alınarak ikiyüz değnek vurulub ırzına küfredilen Musa'nın, Kara

Ali'nin mahkemeye çıkarılarak çaldığı şeylerin alınarak ihkak-ı hakk olunması için sunduğu arzuhal ve mübaşir marifetiyle bunların Haleb Divanı'na ihzar edilmesi hakkında Antakya Kadısı'na yazılan 10 Ağustos 1764 tarihli emir sureti.

S.19/B.32:

Seferiye Karyesi'nden Mehmed'in evini aynı karyeden Hamid oğlu Şeyh Ömer adlı kişinin basarak bazı eşya ve parasını çalarak Mehmed'e zulm etmesi nedeniyle Mehmed'in ihkak-ı hakk olunması için sunduğu arzuhal ve mübaşir marifetiyle ihkak-ı hakk olunması hakkında Antakya Kadısı'nı yazılan 3 Kasım 1764 tarihli emir sureti.

S.28/B.43:

Antakya'da sakin Hacı İsmail'in Ziyaret karyesinde Yusuf'un ikiyüz elli adet zeytin ağacını zabt etmesi üzerine Yusuf'un hakkını taleb için sunduğu arzuhal ve bu hususun halledilmesi hakkında Antakya Kadısı'na yazılan 4 Ocak 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.42/B.62:

Bazı kişilerce dükkânı açılarak parası ve malı yağmalanan es-Seyyid Mustafa'nın bunların alınması için mübaşir tayin edilmesini ve bu kişilerin Haleb Divanı'na ihzar edilerek murafaa edilmesi için sunduğu arzuhal ve bu mal ve paranın yapılacak murafaa sonucu mübaşir marifetiyle alınması hususunda Antakya Kadısı'na hitaben yazılan 17 Ağustos 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.43/B.64:

Zaim Mehmed Efendi'nin hizmetinde olan Şeyh İbrahim ve Haymen-zâde Halil'in, mirî diye Ahmed ve Abdullah'dan yüz seksan dört guruş alub onlara çeşitli kötülükler yapması üzerine, bunların mübaşir tayin edilerek haklarının geri verilmesi için sundukları arzuhal ve bu hakkın mübaşir marifetiyle alınması hususunda Antakya Kadısı'na hitaben yazılan 27 Ağustos 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.43/B.65:

Rumeli Kazası'nda Hacıoğlu Bazarcığı'nda Delükan zümresinden olan Uzun Mustafa ibn-i el-Hâc Mehmed'in karye-i Hayno ahalilerince dorı tayının

kurşunla öldürülmesi olayındaki davasından muslihun tavassutuyla elli guruşa vazgeçtiğine dair 14 Eylül 1764 tarihli hüccet.

S.88/B.121:

Karye-i Lığ'dan Irakoğlu Zımmî Köse ve Musa Kahya'nın Abdullah Kızı Fatma'nın ehli Gülşen Muhammed'in evine gece girip yatağında yatarken öldürmeleri ve daha sonra bazı malları almaları üzerine bunların murafaa olunması için Fatma'nın sunduğu arzuhal ve bunların tayin olunan mübaşir marifeti ile ihzar olunması için Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 13 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.89/B.124:

Sart-ı Cedid(صارت جدید) Mahallesi'nde sakin Bilecanoğlu Halil, zevcesi Dudu ve iki çocuklarının ortadan koyboldukları, bunların başına ne geldiğinin tayin olunan mübaşir marifetiyle teftiş edilip etraflıca bildirilmesi hususunda Haleb Divanı'ndan Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 15 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.89/B.125:

Antakya ahalisi Diranoğlu Abdullah'ın bağçesinde bir erkek ve bir kadın cesedinin bulunması üzerine çevrede bulunan ahaliden bunların kime ait olduğunun tayin olunan mübaşir marifetiyle etraflıca öğrenilmesi hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 15 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.100/B.138:

Antakya'ya tabi Balderince karyesi sakini iken evinde koltuğu altından sağ tarafından tüfenk kurşunu ile darb ve katl olunan Ali bin Habil İbrahim'in vekillerinin Balderince karyesi ahalileri ile herhangi bir husumetleri olmadığı ve bu konu ile onların alakaları olmadığına dair 2 Şubat 1766 tarihli ibra hücceti sureti.

S.106107/B.144:

Salkiye karyesi mültezimleri Abdullah Ağa ve Türkmen-zâde el-Hâc Mehmed Beğ'in karyeye bağlı Yer Kantu mezraasının mutasarrıfı eş-Şeyh Ahmed Efendi ibn-i eş-Şeyh İsmail Efendi'nin kendi arazilerini fuzuli zabt

ettiklerini iddia etmeleri ve eş-Şeyh Ahmed'in buranın kendine berat ile verildiğine dair belge sunduğu ve Abdullah Ağa ile el-Hâc Mehmed Beğ'in davadan men edildiğine dair 24 Temmuz 1765 tarihli hüccet sureti.

3.2-Alacak, verecek, emanet ile ilgili belgeler:

S.9/B.20:

Tel-Habeş sakinlerinden Hacı İsmail'den elli ağaç zeytinle Kariboğlu Abdullah'dan yüz otuz guruş alacağı olduğu halde virmemeleri üzerine Hasan'ın, bunların alınması için Haleb Divanı'nan ihzar edilerek mübaşir tayin edilmesi için verdiği arize ile mübaşir marifetiyle alınması için Haleb Divanı'ndan gelen 7 Temmuz 1764 tarihli emir sureti.

S.16/B.27:

Katib-zâde Mehmed Efendi'den beşyüz elli guruş alacağı olan eski Voyvoda el-Hâc Hüseyin'in bu parayı alamaması üzerine mübaşir tayin olunarak alınması için verdiği arzuhal ve mübaşir marifetiyle bunun alınması hususunda Antakya Kadısı'na yazılan 10 Ağustos 1764 tarihli emir sureti.

S.19/B.31:

Fatikiye Karyesi ahalilerinden ikibin dokuzyüz guruş alacak hakkı olan Katib-zâde el-Hâc Mehmed hakkını istediğinde vermemeleri nedeniyle bunların Kadı huzurunda murafaa olunarak akçesinin alınması için verdiği arzuhal ve bu hakkının mübaşir marifetiyle alınması için Antakya Kadısı'nı yazılan 25 Ekim 1764 tarihli emir sureti.

S.35/B.50:

Saferiyye karyesinden Yusuf ve akrabası Emine'de, el-Hâc Ahmed'in kız kardeşi Zemzem'in yetimlerinin üçbin guruş hakkı olduğu bundan başka diğer bazı mal ve mülkleri dahi zabt etmeleri üzerine el-Hâc Ahmed'in, mübaşir tayin olunarak bunların geri alınması hakkında sunduğu arzuhal ve bu malların mübaşir marifetiyle geri alınması hakkında Antakya Kadısı ve Voyvodası'na gönderilen 12 Mart 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.41/B.61:

El-Hâc Derviş Ağa-zâde el-Hâc Halil Ağa'dan dörtyüz guruş alacak hakkı olup istediğinde alamayan eski Voyvoda el-Hâc Derviş'in bunun alınması için

mübaşir tayin olunarak buyuruldu gönderilmesi hakkında sunduğu arzuhal ve bunun mübaşir marifetiyle tahsil edilmesi için Antakya Kadısı'na hitaben yazılan 15 Ağustos 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.44/B.67:

Antakya Kadısı'ndan Feya ve tevabii mukataası üzerinde olan el-Hâc Hüseyin Mühür-zâde'nin Hünkar oğulları Yusuf Çavuş ve Mehmed Çavuş'un tasarruflarında olan tut bağçelerinin öşürlerini ve haraçlarını eksik verdiklerini, otuz bir senelik öşür ve haracın verilmesi için Antakya Kadısı huzurunda murafaa oldukları ancak onların bunu kabul etmemeleri üzerine mübaşir tayin edilerek keşif yapılması ve bunların ihzar edilerek ihkak-ı hakk olunması için sunduğu arzuhal ve mübaşir marifetiyle keşfedilerik gerekli meblağın tahsil edilmesi, muhalefet iderlerse Haleb Divanı'na ihzar olunması hakkında Antakya Kadısı ve Voyvodası'na yazılan 9 Ekim 1764 tarihli buyuruldu suretiyle bu hususda Muhassıl tarafından tezkere geldiğine dair kayıt.

S.53/B.78:

Antakya'da sakin Kurt Beşe'den elli guruş ve iki kantar alacak hakkı olan el-Hâc İsmail'in mübaşir tayin olunarak bunun Haleb Divanı'na ihzar olunarak murafaa ile hakkının alınması için sunduğu arzuhal ve tayin olunan mübaşir marifetiyle hakkının tahsil olunması ile ilgili Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 1 Temmuz 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.55/B.81:

Saferiye karyesinden Haddoğlu Şeyh Ömer'in haksız yere Com karyesinden Hasan bin Habil'in bağını zabt ederek iki yıllık hasılı olan ikiyüz guruşu vermemesi üzerine Şeyh Ömer'in mübaşir tayin olunarak Haleb Divanı'na ihzar edilip hakkının alınması için Hasan bin Habil'in sunduğu arzuhal ve mübaşir marifetiyle murafaa yapıp ihkak-ı hakk olunması hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 2 Temmuz 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.87/B.118:

Karsu karyesinden Şeyh Musa, Şeyh Mehmed, Sağırca Hacı Mehmed ve Hacı Mehmedli ile diğer ahali birbirlerine kefil olub Ali'den dörtyüz guruş borç aldıktan sonra ikiyüz seksan guruşunu verip yüz yirmi guruşu vermemeleri

üzerine bunun mübaşir tayin olunarak tahsil edilmesi için Ali'nin sunduğu arzuhal ve bunun mübaşir marifetiyle tahsil edilmesi hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 25 Eylül 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.87/B.120:

Bekir Efendi ve kardeşi Ali Efendi'nin Halime'nin bir tamını() almaları üzerine sunduğu arzuhal ve bunun mübaşir marifetiyle murafta edilip iħkak-ı hakk olunması hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 13 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.90/B.127:

Kastal Mahallesi sakini Abdullah ibn-i Mehmed'in karye-i Özikli sakini Hasan ibn-i Ali'yi bir ay önce teslim ettiği iki sandık dolusu eşyayı tamamen aldığına dair 1 Kasım 1765 tarihli hüccet.

3.3-Vasi, vekil, kisve baha ve nafaka tayini, veraset, zimmet ve azl ile ilgili belgeler:

S.75/B.99:

Mahsen Mahallesi sakini iken vefat eden Ser-Turnay Şerafeddin Ağa ibn-i el-Hâc Hüseyin Ağa'nın çocuklarına anneleri Hadice bint-i Ahmed Ağa'nın vasiye nasb edildiğine dair 30 Ocak 1766 tarihli hüccet.

S.75/B.100:

Ser-Turnay Şerafeddin Ağa'nın çocuklarına vasiyeleri olan anneleri Hadice bint-i Ahmed Ağa'nın talebi ile her birine yevmî otuz akçe nafaka ve kisve baha bağlandığına dair 30 Ocak 1766 tarihli hüccet.

S.83/B.110:

Hacc'dan gelirken yolda vefat eden İmran Mahallesi'nden el-Hâc Abdurrahman'ın eşi Rahime Hoca ibnete Süleyman Efendi'nin, kocası Hacc'a gitmeden önce küçük oğlu İbrahim'e kendini vasi nasb ettiğini ve bunu şahidlerle isbat ederek vesayeti üzerine aldığına dair 10 Ağustos 1765 tarihli hüccet.

S.83-84/B.111:

Vefat eden el-Hâc Abdurrahman'ın küçük oğlu İbrahim'e yevmî on para nafaka ve kisve baha bağlandığına dair 11 Ağustos 1765 tarihli hüccet.

3.4-Alım, satım ile ilgili belgeler:**S.33/B.47:**

Cami-i Kebir Mahallesi sakinesi Rukiye Hatun bint-i Yahya Ağa'nın Kastal Mahallesi'ndeki evini Hadice bint-i Cuma'ya sattığına dair 2 Şubat 1765 tarihli hüccet.

S.68/B.92:

Alaken karyesi sakini eş-Şeyh Musa ibn-i el-Hâc Mehmed'in Bakırkayası toprağındaki ikiyüz yigirmi dört adet zeytin ağacını el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş'a üçyüz seksan beş guruşa sattığına dair 20 Temmuz 1765 tarihli satış hücceti.

S.74/B.98:

Mukbil Mahallesi'nden es-Seyyid Hasan ibn-i Mustafa'nın Süveydiye Nahiyesi'ndeki Feysa mezraasındaki tut bağçelerini Sekakin Mahallesi'nden Hünkar-zâde el-Hâc Yusuf Çavuş Ağa ve Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Hüseyin Efendi'ye sattığına dair 29 Ocak 1766 tarihli hüccet.

3.5-Miras davası:**S.2/B.6:**

İsmail adlı yetimin, Beristan Mahallesi'nde Zeytunoğlu Mehmed ve Cerrahoğlu Ahmed adlı kişilerin evlerinde vefat iden anne ve babasının mallarına bunların el koyduğu ve annesinin ölümüne bunların sebep olduğunu belirtip mübaşir tayin olunarak bunların Haleb Divanı'na ihzar edilerek kendi malının tahsil edilmesini istediği arzuhal ve Haleb Divanı'ndan bunun için mübaşir tayin edildiğine dair 9 Kasım 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.68/B.91:

Antakya'da sakin olan dayısı kızının vefat etmesi ile mal ve mülkünün yarısının kendisine aitken Kaklıoğlu Mehmed'in vermediğini söyleyen

Fatma'nın hakkının tahsili için mübaşir tayin edilip bunların ihzar edilerek murafaa olunmaları için sunduğu arzuhal ve tayin olunan mübaşir marifetiyle bunların murafaa olunub ihkak-ı hakk olunması hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 6 Ocak 1766 tarihli buyuruldu sureti.

S.81-82/B.109:

Hacc'dan gelirken yolda vefat eden İmran Mahallesi'nden el-Hâc Abdurrahman'ın eşi Rahime Hoca ibnete Süleyman Efendi'nin kocasından kalan mallar içindeki üç kıta üzüm bağının nısf hissesi ve bazı ev eşyaları ile bir Cüllah dükkanının kendi malı olduğunu söyleyerek terekeye dahil edilmemesi hususunda yaptığı başvuru ile bunu şahidlerle isbat ettiği ve bu malların ona ait olduğuna dair 9 Ağustos 1765 tarihli hüccet.

S.88/B.123:

Berve() tarafından gelip Antakya'ya yerleşerek bir dul hanımla evlendikten sonra ölen babasının bütün mallarını bu kadınla oğlunun aldığını, babasının malını istediğinde vermediklerini söyleyen Hacı Mustafa'nın bunların alınması için sunduğu arzuhal ve tayin olunun mübaşir marifetiyle murafaa olunup icra-yı hakk olunması hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 14 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

3.6-Eşkiyalık:

S.41/B.59:

Kırkısiyye karyesi sakinleri el-Hâc İbrahim, oğlu Ömer ve kardeşleri Ferhad ve Çeper Ali'nin kuvvet ve mallarına güvenerek Monla Ali ve Osman'ın dört defa evlerini basıp ahali içinde küfür etmeleri üzerine Monla Ali ve Osman'ın bunların Haleb Divanı'na ihzar edilerek haklarının alınması için sundukları arzuhal ve bunların mübaşir marifetiyle Haleb Divanı'na ihzar edilmesi hakkında Antakya Kadısı'na yazılan 25 Temmuz 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.54/B.79:

Kapusuz levendat eşkiyasının yaptığı hareketlerden rahatsız olunduğu ve bunların bir an önce tepelenip haklarından gelinmesi hususunda Anadolu'nun sağ kolunun sağ ve solunda olan Vezir, Mir-miran, Mütessellim,

Voyvoda, Havass ve Evkaf Mütevellileri, Kethüda Yerleri, Yeniçeri Serdarları ve zabıtana hitaben gönderilen Haziran ortaları 1765 tarihli ferman sureti.

S.71/B.95:

Sarımoğlu Süleyman adlı eşkiyanın daha önce yakalandığı fakat bir sürü sonra firar ettiği, bunun bir an önce yakalanarak cezalandırılmak üzere Haleb Divanı'na ihzar edilmesi hususunda Antakya Voyvodası Ahmed Ağa'ya hitaben gönderilen 31 Temmuz 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.84-85/B.112:

Yirmi kişiden fazla sekban eşkiyasının geceleyin Ser-Turna İbrahim Ağa'nın evini basarak onunla birlikte birkaç kişiyi tüfek ve yatağanla öldürdükleri, bazı kişileri de yaraladıkları ve evde bulunan hazine odasının kapısını kırarak orada bulunan silah, eşya ve paraları çaldıklarına dair Yeniçeri Zabiti Fethullah Ağa ibn-i Ser-Turna İbrahim Ağa'nın beyanı ile bu mahalde keşif yapıldığı ve maktul ve mecruhların tesbit edildiğine dair 9 Eylül 1765 tarihli hüccet.

S.85/B.113:

Ser-Turna Kara İbrahim Ağa'nın öldürülmesinin Haleb'den duyulduğu, bunun sebebinin ve kimler tarafından yapıldığının öğrenilerek Haleb'e bildirilmesi hususunda Antakya Kadısı, Voyvodası ve diğer yetkililere hitaben Haleb'den gönderilen 10 Eylül 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.87/B.119:

Mirahuroğlu İbrahim ve oğlu Ali'nin eşkiya olduklarından şüphelenildiğinden yakalanacakken firar ettikleri, şikayetçilerle davalarının görülmesi için ortaya çıkana kadar evlerinin mühürlenmesi için Antakya Kadısı, Voyvodası ve Serdarı'na hitaben gönderilen 10 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.88/B.122:

Bezkiye'den bir yük tütün ile şehre gelirken Çavuş ve Bedevi Bağçecileri'nin yollarına çıkıp bazı eşyalarını ve paralarını aldıktan sonra ellerini bağlayarak Asi Nehri'ne atacakken Antakyalı birkaç kişinin yardımı ile kurtulduklarını söyleyen İbrahim ve İsmail'in mübaşir tayin olunarak ihzar ve

icra-yı hakk olunması için sundukları arzuhal ve tayin olunan mübaşir marifeti ile bunların murafaa için ihzar olunmaları hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 13 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.92/B.130:

Antakya ve çevresinde toplanan eşkiyanın bir an önce yakalanarak bastırılmaları ve kimsenin onlara yardım etmemesi hususunda Antakya Kadısı, Müftüsü, Nakibi, Voyvodası, Serdarı, Alay Beği ve diğer yetkililere hitaben gönderilen 25 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.92-93/B.131:

Maktul Kara İbrahim Ağa'nın katillerinden firar edenlerinin bir an önce yakalanarak haklarından gelinmesi ve bunlardan şehre veya karyelere gelenler olursa kimsenin onlara yardım etmemesi hususunda Antakya Kadısı, Müftüsü, Nakibi, Voyvodası, Serdarı, Alay Beği ve diğer yetkililere hitaben Haleb Muhassılı ve Mütessellimi el-Hâc Ahmet tarafından gönderilen 25 Ekim 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.93/B.132:

Sofılar ve Delmeştâ karyesi ahalilerinin kendini soyarak ikiyüz gurusuyla gümrük eşyasını çaldıklarını ve bunların geri alınması için mübaşir tayin olunması hususunda İbrahim'in arzuhal ve tayin olunan mübaşir marifetiyle murafaa yapıp hakkının tahsil olunması hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben gönderilen 24 Kasım 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.94/B.133:

Payas Kasabası'ndan ve karyelerinden bir grup, Haleb Beğlerbeği Mehmed Paşa Payas'a geldiğinde yapılan toplantı mucebince bundan sonra birbirleri ile kavga ve husumet etmeyeceklerine ve bu sözleri dışına çıkarlarsa Mutbah-ı Amire'ye otuzbin gurus vereceklerine dair ahd ve kararlarını ihtiva eden Payas Naibi'nce tutulan Kasım sonları-Aralık başları 1765 tarihli hüccet sureti.

S.95-96/B.134:

Payas Kasabası'ndan ve karyelerinden bir grup, Haleb Beğlerbeği Mehmed Paşa Payas'a geldiğinde yapılan toplantıdan sonra tekrar yapılan

toplantı sonucu yolların güvenliği, ahali arasındaki ilişkiler, kasabanın düzeni, vergi, Çobanlı ve Dağlı eşkiyası hususlarında aldıkları karar ve ahdlarını ihtiva eden ve Payas Naibi'nce tutulan Kasım sonları-Aralık başları 1765 tarihli hüccet sureti.

S.97-98/B.135:

Payas Kasabası'ndan ve karyelerinden bir grup, Veysoğlu Musa ve avanesini kasabalarına sokmayacaklarına ve aralarındaki kavga ve husumete son vereceklerine, çalıntı malları alıp satmayacaklarına dair aldıkları karar ve ahdlarını ihtiva eden ve Payas Naibi'nce tutulan Kasım sonları-Aralık başları 1765 tarihli hüccet sureti.

S.98-99/B.136:

Uzeyr Sancağı Beği İmam Beğ ve karyelerinden bir grup, yolların selameti, yolcuların güvenliği ve sancak dahilindeki eşkiyanın tedibi hususlarında kendilerinin sorumlu olacağı ve cümlesinin bu sorumluluğu kabul ettiklerine dair karar ve ahdlarını ihtiva eden ve Payas Naibi'nce tutulan Kasım sonları-Aralık başları 1765 tarihli hüccet sureti.

S.99-100/B.137:

Belan Kasabası'nda sakin bir grup, Haleb Beğlerbeği Mehmed Paşa Beylan'a geldikten sonra yapılan toplantıda yolların güvenliği, aralarındaki kavga ve husumetin nihayete erdirilmesi, eşkiyanın tedibi hususlarında kendilerinin sorumlu olacağı ve cümlesinin bu sorumluluğu kabul ettiklerine dair karar ve ahdlarını ihtiva eden ve Bakras ve İskenderun Naibi Osman tarafından tutulan Kasım sonları-Aralık başları 1765 tarihli hüccet sureti.

S.110-111/B.154:

Kırkısiyye karyesinden Hacı Bekiroğlu Ali ile kardeşi Ahmet ve yandaşlarının Arpalı karyesinden Çelebi oğlu Mehmet'i haksız yere tüfekte öldürdükten sonra, etraflarına zarar vermeğe devam etmeleri nedeniyle bunların tayin olunan mübaşir marifetiyle yakalanarak haklarından gelinmesi hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodasına hitaben gönderilen 29 Temmuz 1765 tarihli buyuruldu sureti.

3.7-Diğerleri:

S.28/B.42:

Araboğlu'nun dul kızının mahalle ihtiyarlarının ittifakıyla ikiyüz gurus ve bir akfe karşılığı es-Seyyid İbrahim'e nikah ettirildiği ve sonra İbrahim'in Adana'ya gidip geldikten sonra Fatma'nın başkasıyla nikah ettirildiğini görüp verdiği para ve akfenin geri alınması için mübaşir tayin olunub ihkak-ı hakk olunması için sunduğu arzuhal ve bu hususun halli için mübaşir tayin olunduğu hakkında Antakya Kadısı ve Voyvodası'na yazılan 31 Aralık 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.45/B.69:

Cerrahoğlu Bekir, Hercoğlu İbrahim, Helakoğlu Hamid ve Hüseyinoğlu Ahmed'in yanında besleme olan Fatma'nın; kendine, bunlar tarafından bazı mallarının alındığı ve malımızı çaldın diye eziyet edildiği, mübaşir tayin edilerek bunların Haleb Divanı'na ihzar edilmesi hakkında sunduğu arzuhal ve bu malların mübaşir marifetiyle tahsil olunması hususunda Antakya Kadısı'na hitaben gönderilen 1 Kasım 1764 tarihli buyuruldu sureti.

S.87/B.117:

Kör Musli adlı kişinin davacısı ile murafaa ve ihkak-ı hakk olunması için gönderilen mübaşir marifetiyle Haleb Divanı'na ihzar edilmesi hususunda Antakya Kadısı, Voyvodası, Serdar ve ayanına hitaben gönderilen 23 Eylül 1765 tarihli buyuruldu sureti.

4-Askerî Nitelikli Belgeler:

4.1-Askerî ikmal, zahire ve iâşe ile ilgili belgeler:

S.22/B.35-c:

1200 nefer için günlük lazım olan tayinatın listesi.

S.48/B.73:

Antakya ve çevresinin düzeni için gelecek olan Haleb Valisi'nin maiyeti için gerekli olan onbeş günlük zahirenin akçesi Haleb Hazinesi'nden ödenmek üzere, gönderilen yevmiye defteri mucebince hazır edilmesi hususunda

Antakya Kadısı, Serdarı, Kethüda Yeri ve diğer ilgililere Haleb Divanı'ndan gönderilen 3 Haziran 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.48/B.74-b:

Yevmiye defteri sureti(73. belgenin devamı olmalı).

S.56/B.82:

Rakka Valisi İskenderun İskeleyi üzerinden görev yerine giderken dairesinin yüklerini taşımak için üçyüz aded deveye ihtiyacı olduğu bunların bir an evvel hazır edilmesi hususunda Haleb Divanı'ndan gönderilen 5 Temmuz 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.56/B.83:

1179 senesinin Muharremi'nin on sekizinci günü (7 Temmuz 1765) Haleb'den hareket ederek Adana'ya gidecek olan Adana Valisi'nin Antakya'dan geçerken lazım olacak olan zahirenin listesi ve bunun mübaşir marifetiyle tedarik ve toplanması hususunda Antakya Naibi, Voyvodası, Yeniçeri Serdarı ve iş erlerine hitaben gönderilen 4 Temmuz 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.78/B.105:

Karaman Valisi'nin dairesi için günlük lazım olan zahirenin cinsini gösterir liste ve bunun tedarik edilmesi için Karaman Valisi'nin Kapıcıbaşı tarafından gönderilen 18 Ağustos 1765 tarihli yazı sureti.

S.79/B.106:

Hacılar'ın muhafazası için görevli olan Karaman Valisi'nin Sayda'dan hareket ederek yüz gün içinde Antakya'ya geleceği, bunun için gönderilen zahire defterine göre lazım olan şeylerin hazır edilmesi hususunda Antakya Kadısı, Yeniçeri Zabiti, Voyvodası ve diğer ilgililere hitaben gönderilen 18 Ağustos 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.85/B.114:

Haleb Valisi'nin dairesi için gerekli olan günlük zahire cinsini ve mikdarını gösteren liste sureti.

S.86/B.115:

Antakya'dan Adana'ya kadar yolların eşkiyadan temizlenmesi için görevlendirilen Haleb Valisi'nin hareket edeceği ve bir gün Cısr-i Hadid, dokuz gün Antakya merkezinde bulunacağı, bu on günlük süre için gerekli olan zahirenin gönderilen listesine göre tedarik edilmesi hususunda Haleb Divanı'ndan Antakya Kadısı, Müftüsü, Voyvodası ve diğer yetkililere hitaben gönderilen 23 Eylül 1765 tarihli buyuruldu sureti.

4.2-Askerî düzen ile ilgili belgeler:**S.27-28/B.40:**

1178(1764-65) kışı ve ilkbaharında denize çıkarılacak olan donanmanın mürettebatının masraf ve ücretlerinin karşılanması için daha önce Haleb Muhassılı'nca Muhassıllık Malı'ndan 1178(1764-65) senesine mahsuben bin gurus gönderilmesi için ferman gönderildiğinde ilk etapta bu gönderilmiştir. Ancak, daha sonra istenen ikibin gurus mukataat sahipleri ve malikane mutasarrıflarından istendiğinde onların vermekde bahane çıkarmaları nedeniyle bunun Muhassıl'ca İstanbul'a bildirildiği bunun üzerine bu meblağın hemen tahsil edilerek bir an önce İstanbul'a gönderilmesi hakkında Haleb Kadısı ve Muhassılı'na gönderilen 20 Eylül 1764 tarihli ferman sureti.

S.27-28/B.40:

1178(1764-65) kışı ve ilkbaharında denize çıkarılacak olan donanmanın mürettebatının masraf ve ücretlerinin karşılanması için daha önce Haleb muhassılı'nca Muhassıllık malından 1178(1764-65) senesine mahsuben bin gurus gönderilmesi için ferman gönderildiğinde ilk etapta bu gönderildiği halde daha sonra istenen ikibin gurus mukataat sahipleri ve malikane mutasarrıflarından istendiğinde onların vermekde bahane çıkarmaları nedeniyle bunun Muhassıl'ca İstanbul'a bildirildiği bunun üzerine bu meblağın hemen tahsil edilerek bir an önce İstanbul'a gönderilmesi hakkında Haleb Kadısı ve Muhassılı'na gönderilen 20 Eylül 1764 tarihli ferman sureti.

S.116/B.172:

Haleb'den Anabolu ve Modon Kaleleri'ne gidecek olan Yeniçeriler'in mevaciblerinin salimen korunarak gönderilmesi için emir ve aynı hususda Haleb Valisi'nden de buyuruldu geldiğine dair tarihsiz kayıt.

S.116/B.173:

Trablus Şam'dan İstanbul'a giden Yeniçeriler'in mevaciblerinin salimen korunarak gönderilmesi için ferman geldiğine dair 3 Aralık 1764 tarihli kayıt sureti.

5-Vakıf:**S.3/B.9:**

Es-Seyyid Mustafa Ulu ibn-i Abdullah'ın daha önce bir miktar malını evladiyet üzere vakf ettiği ve vefatından sonra evlatlarının mütevelliliğe geçtiği ancak daha sonra Seyyid Hüseyin'in mahlullük iddiasıyla mahlullük iddiasıyla üzerine geçirtmiştir. Bunun üzerine es-Seyyid Mustafa'nın torunu Fatma Hatun'un Mütevellilik'in kendisine verilmesi için yaptığı başvuru ile Kadı tarafından İstanbul'a başvuruda bulunduğu bunun üzerine kayıtlara bakıldığı ve Seyyid Hüseyin'in 1173(1759-60) senesinde kendi üzerine kaydettirdiği ancak bu hususda tekrar vakfiyyeye bakılması ve ona göre hüküm verilmesi için Antakya Kadısı'na yazılan Ocak sonları-Şubat başları 1763 tarihli hüküm sureti.

S.18-19/B.30-b:

Cami-i Kebir Mahallesi sakini Dergah-ı Ali Çavuşu el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş'ın bazı mal ve mülkünü evladiyet üzere vakf eylediğini, müteveli nasb eylediği oğlu el-Hâc Abdullah'ın 5 Ekim 1764 tarihinde kaydettirdiği hüccet ve alt kısmında bu mallardan başka şeylerin daha eklenerek yeni bir hüccet düzenlenerek diğer kısma kayd olunduğuna dair kayıt.

S.30/B.45:

Habibü'n-Neccar Mahallesi'ndeki Yunus Fakih Camii'nin mütevellisi, cami evkafına dahil olan bir adet menzilin Şerife bint-i Osman'ın mirasçıları tarafından işgal edildiğini ileri sürerek dava açmıştır. Görülen davada şahitlerin ifadesinden ve vakıf kayıtlarından anlaşıldığına göre söz konusu menzilin adı geçen camiye ait olduğu ve Şerife bint-i Osman'ın yakınlarının dahil olmaması gerektiğine dair 13 Ocak 1765 tarihli vakıf hücceti.

S.69-71/B.94:

Cami-i Kebir Mahallesi sakini Dergah-ı Ali Çavuşu el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş'ın bazı mal ve mülkünü evladiyet üzere daha önce yaptığı vakfını yeni eklerle tebdil edip yeniden vakfettiğini belirten ve vakfiyye şartlarının kaydedildiği 22 Temmuz 1765 tarihli hüccet.

6-Terekeler**S.16/B.26**

Tut Mahallesi sakini iken vefat eden Mustafa ibn-i Hikmet'in 14 Ağustos 1764 tarihli terekesi.

S.21/B.35-a

Hacc'dan gelirken Gökmeydan adlı mahalde vefat eden Eskişehir'ni Bilecik Kasabası'ndan el-Hâc Halil ibn-i Abdullah'ın 17 Ağustos 1765 tarihli terekesi.

S.22/B.35-b

Baş tarafı eksik olan bir tereke.

S.29/B.44

Cami-i Kebir Mahallesi sakini iken vefat eden Safiye bint-i İbrahim Ağa'nın 12 Ocak 1765 tarihli terekesi.

31-32/B.46:

Mahsen Mahallesi sakini iken vefat eden Nebigah Hamza Ağa'nın 3 Mayıs 1765 tarihli terekesi.

S.36/B.53:

Tut Mahallesi sakini iken vefat eden Zeyneb bint-i el-Hâc Ebu Bekir'in 13 Mayıs 1765 tarihli terekesi.

S.37/B.54:

Dörtayak Mahallesi sakini iken vefat eden Ahmed Beşe ibn-i Abdullah'ın 14 Mayıs 1765 tarihli terekesi.

S.37/B.55:

Hummara Mahallesi sakini iken vefat iden Abdullah Ağa ibn-i Osman Ağa'nın 16 Nisan 1765 tarihli terekesi.(Belge yarım bırakılmış).

S.43-44/B.66:

Nakib Hanı'nda misafir iken vefat eden Ayıntablı Sarac Mehmed Beşe ibn-i Hamdi'nin 20 Eylül 1764 tarihli terekesi.

S.47/B.72:

Sofılar Mahallesi sakini iken vefat eden Ayşe bint-i Abdullah'ın 30 Mart 1765 tarihli terekesi.

S.55/B.80:

Kantara Mahallesi sakini iken vefat eden el-Hâc Mehmed Efendi ibn-i Mustafa'nın 5 Temmuz 1765 tarihli terekesi.

S.67/B.90:

Mukbil Mahallesi sakini iken vefat eden Ali Beşe ibn-i Mehmed'in 8 Ocak 1766 tarihli terekesi.

S.79/B.107:

İstanbul'dan Haleb'e giderken Beylan ile Antakya arasında aşırı sıcaktan vefat eden Amasyalı el-Hâc İbrahim ibn-i Abdullah'ın 28 Ağustos 1765 tarihli terekesi.

S.80-81/B.108:

Hacc'dan gelirken yolda vefat eden İmran Mahallesi'nden el-Hâc Abdurrahman Efendi ibn-i Ali Efendi'nin 9 Ağustos 1765 tarihli terekesi.

S.90-91/B.128:

Habibü'n-Neccar Mahallesi sakini iken vefat eden Emine bint-i Hacı Ahmet'in 21 Şubat 1766 tarihli terekesi.

S.91/B.129:

Mahsen Mahallesi sakini iken vefat eden Oğuzoğlu İbrahim Beşe ibn-i Monla Ali'nin 1 Kasım 1765 tarihli terekesi.

S.116/B.171:

Payaslı olup Sabun Hanı'nda misafir iken vefat eden ve terekesi Beytülmal'a ait olup ismi belli olmayan zatın 28 Eylül 1764 tarihli terekesi.

7-Diğerleri:**S.34-35/B.49:**

1178(1764-65) senesinde gönderilecek olan Surre-i Hümayun ile Hacılar'ın Konya'dan Karaman Valisi'nin Kethüdası'nın gözetiminde hareket edip Adana'ya doğru geldiği bunların Adana'da teslim alınarak Hama'ya gidene dek yol üzerinde gözetilerek yardımcı olunması ve Hama'da Hama Mütesellimi'ne teslim olunması hakkında; Adana Mütesellimi, Adana'dan Hama'ya varıncaya dek yol üzerinde olan Kadı, Naib, Kethüda Yerleri, ayan-ı vilayet ve iş erlerine yazılan Ocak başları 1765 tarihli ferman sureti ve bununla ilgili Sadrazam'ca Kethüda Yerleri'ne yazılan mektubun ulaştığına dair 24 Şubat 1765 tarihli kayıt.

S.72/B.96:

Haleb Beylerbeyi'nin kendisine gönderilen hüccac ile ilgili fermanı Kethüdası Yusuf Ağa vasıtasıyla Antakya Kadısı, Müftüsü, Nakibüleşrafı, Voyvodası ve Serdarı'na gönderip bunların bu fermanla zikredilen konulara uymalarını istediği 24 Ocak 1766 tarihli buyuruldu sureti.

S.109-110/B.152:

Haleb'den hareket ederek Antakya'ya gelecek olan Hacılar'ın emnen ve salimen ihtiyaçlarının görülerek Haleb Eyaleti'nin sınırına kadar götürülmesi hususunda Antakya Kadısı, Voyvodası ve diğer yetkililere hitaben Haleb Divanı'ndan gönderilen 1 Ağustos 1765 tarihli buyuruldu sureti.

S.113/B.162:

Gönderilecek olan Surre-i Hümayun ve Emin tayin olunan kişilerin refakatinde bulunan Hacılar'ın emniyetle gidip gelmeleri için gerekli tedbirlerin alınması için gönderilen tarihli fermanın geldiğine dair 10 Şubat 1766 tarihli kayıt.

S.113/B.163:

Gönderilecek olan Surre-i Hümayun ve Emin tayin olunan kişilerin refakatinde bulunan Hacılar'ın emniyetle gidip gelmeleri için gerekli tedbirlerin alınması için Adana Valisi Abdi Paşa'ya gönderilen ferman gereğince buyuruldu geldiğine ve ilamının verildiğine dair 10 Şubat 1766 tarihli kayıt.

S.116/B.174:

Gönderilecek olan Surre-i Hümayun ve Emin tayin olunan kişilerin refakatinde bulunan kişilerin emniyetle gidip gelmeleri için gerekli tedbirlerin alınması için ferman geldiğine dair 22 Şubat 1765 tarihli kayıt.

METİN TRANSKRİPSİYONU

S.1/B.1:

Bismi'l-lahi'r-rahmani'r-rahîm ve bihi nesta'în

Elhamdü li'l-lahi rabbü'l-'âlemin ve's-selavatü ve's-selâm 'alâ Muhammedin ve 'alâ alihi ve sahbihi ecma'în ammâ ba'de fehazihi ceridetün cerîde mecelletün fî-zemenihi mefahirü'l-'ulamâ'ü'l-muhakkikîn ve zübdetü'l-müderrisîn el-mütefâ-zilîn Hâfız Mustafa el-Mecdi'î't-Tokatî el-müvellâ'l-hilâfe yevme'izin be-medine-i Antakya kad-vakı'a'l-mede' ve's-şürü' fî gurre-i Muharremü'l-Harâm li-sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(1 Temmuz 1764)

S.1/B.2:

'Azîmet-me'âb şerî'ât-nisâb Antakya Kâdîsı el-Hâc Ebû Bekir Efendi kâmyâb ba'de't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur kî

İşbu sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf Muharrem'l-Harâmı'nın yigirminci gününden(20 Temmuz 1764) kazâ-ı mezbûrın umûr-ı kısmet-i 'askeriyesi tarafımızdan sana tefvîz ve sipâriş olunmuşdur gerekdir ki kazâ-ı mezbûrda vâkı'a olan mevtâ-yı 'askeriye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-'arîzetü's-şer'iyye tevzî' ve taksîm eylesesin ve's-selâm

El-fakîr Muhsin-zâde Ahmed el-Kâdî'ü'l-'asker-i Anadolu

S.1/B.3:

Fî Şevvâlü'l-Mükerrem sene seb'a ve sab'în ve mi'ete ve elf (Nisan-Mayıs 1764)

Antakya Mutasarrıfı Yeğen-zâde es-Seyyid Mehmed Arif gâyet-i şehr-i âtîden bir ay tevkîtle ref' ve yeri muvakkatî olduğu Kâdî-'asker-i esbâk rûznâmçesinde mukayyed eşrâf-ı kuzât-ı kirâm zevî'l-ihtirâmdan sezâvâr-ı inâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i mekremet-cihân-dârî mevlânâ el-Hâc Ebû Bekir dâ'îlerine ber-vech-i esbâk ibkâ olunub sene-i âtiye Muharremü'l-Harâmı gurrelerinden (1 Temmuz 1764) müddet-i 'örfiyye-i kâmile mutasarrıf olmak recâsına ba'de'l-'arz sadaka buyuruldu

S.1/B.4:

'Azîmet-me'âb şerî'ât-nisâb mevlânâ Mustafa kâmyâb ba'de't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki

İşbu sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf Muharremü'l-Harâmı gurresinden (1 Temmuz 1764) ber-vech-i mansıb mutasarrıf olduğımız Antakya Kazâsı'nın niyâbeti tarafımızdan cenâbınıza tefvîz ve ihâle olunmuşdur gerekdir ki niyâbet-i kazâ-i mezbûre umûr-ı kısmet-i 'askeriyesiyle gurre-i merkûmeden mutasarrıf olub beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i 'âlî eyleyesiz ve's-selâm

Mine'l-muhlis el-Hâc Ebû Bekir el-Kâdî-ı Kazâ-ı Antakya

S.1/B.5:

'Azimet-me'âb şerî'at-nisâb mevlânâ El-hâc Ebû Bekir Efendi kâmyâb tehiyyât-ı vâfiye iblâğıyla inhâ olunur kî

Antakya Mutasarrıfı Yeğen-zâde es-Seyyid Mehmed Arif işbu sene seb'a ve sab'în ve mi'ete ve elf Zilkadetü's-şerîfesi gâyetinden (31 Mayıs 1764) bir ay tevkîtiyle ref' ve yeri muvakkatî olduğının Kâdî-'asker-i esbâk rûz-nâmçesinde mukayyed eşrâf-ı kuzât-ı kirâm zevirü'l-ihtirâmıdan sezâvâr-ı 'inâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i mekremet-cihândârî olmakla ber-tevcîh-i esbâk sana ibkâ olunmuştur gerekdir ki kazâ-ı mezbûre sene-i atıye Muharremü'l-Harâmı gurresinden müddet-i 'örfiyye-i kâmile mutasarrıf olub beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i 'âlî eyleyesin ve's-selâm

El-fakîr Feyzullah Nafî el-Kâdî-'asker-i Anadolu

S.2/B.6:

Şerî'at şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası zîde kadruhu sâhib-i 'arzuhalin şer'en sâbit olan irs-i li-ebeveyni mübâşir ma'rifetiyle tahsîl olunmak deyü emr olundu fî 14 CA (Cemâziye'l-evvel) sene 178 (9 Kasım 1764)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri devlet-i ikbâl ve sa'âdet-i iclâl ile sağ ola hakk-ı sübhân ve te'âlâ vücûd-ı şerîfinizi hatâ ve hatâlardan hıfz-ı himâye eyleye 'arzuhal-i yetîm bendeleri oldur kî

Hâlâ Antakya Kazâsı'nda Beristan(برستان) Mahallesi'nde Zeytun oğlu Mehmed ve Cerrah oğlu Ahmed nâm kimesnelerin hânesinde vâlidem ve pederim kûlları siz efendimizin ser-meyyâlenize sadaka olub cümle mâllarını ve eşyâlarını zabt idüb ve bu kûlları pederimin ve vâlidemin vârisi olub bir

habbe virmediklerinden mâ'dâ ve hem vâlidemin merhûm olmasına onlar
sebeb olduğundan 'arzu hâl tahrîrine cesâret kılınmışdır merâhim-i
'aliyyelerinden mercûd ki mübâşir kulları ta'yîn ve mezkûrları Divân-ı
Haleb'e ihzâr ve bu yetim mâlını tahsîl ve hayır du'âmızı iğtinâm
buyurulmak bâbında emr ve fermân sultânımındır

Bende İsmail

S.2/B.7:

Düstûrûn-ı mükerreremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem ve
umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yü's-
sâ'ib mümehhid ve bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid ve erkânü's-sa'âdet
ve'l-iclâl el-mahfûfûn-ı bî-sınîfu'l-'avâtıfı'l-mülkü'l-a'lâ Anadolu'nın sağ
kolunda vâki' vüzerâ-yı 'izâm edâma'l-lah-ı te'âlâ iclâlehüm e'âzımu'l-
ümerâ'ü'l-kirâm efâhimü'l-küberâ'ü'l-fihâm ûlû'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbu'l-fer
ve'l-ihtîşâmü'l-mütehakkûkûn bî-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-a'lâ mîr-mîrâr-ı
kirâm eyyâmu'l-lah-ı ikbâlehüm ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdini'l-
fezâyil ve'l-kelâm kuzât ve nüvvâb zîde-fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-
akrân bi'l-cümle zâbitân zîde kadruhüm tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olacak
ma'lûm ola ki eyâdin-i nâsda mütedâvül olan keferi sikkesiyle meskûk-ı
Marbaş () ta'bîr olunur akçe fî'l-asl onar akçeye râyic iken ba'zı
hilekârlar onar akçeye cem' ve aher diyârlarda nâsa beşer paraya ve dahî
ziyâde ve fazlası sarf eylediklerinden beyne'n-nâs bâ'is-i nizâ' ve cidâl ve
fukarâ-yı ahâlîye gadrı mûcib olmağla Darbhâne-i 'Amire'mde çaşnî
olundukda beher dânesinde on iki akçelik sîm hâsıl olundukdan nâşî meskûk-ı
mezbûr fî-mâ-ba'd revâcdan men' ve cizye-dârların eyâdîn-i nâsda bulunan
Marbaş akçesini on ikişer akçeye mübâyâ'a ve Darbhâne-i 'Amire'me îsâl
eylemeleriçün tenbîhâtı hâvî Anadolu ve Rumili'nin üçer kollarına mefâsıl ve
meşrûh evâmîr-i âliyyem neşr ve irsâl olunub ez-cümle sâdır olan emr-i
şerîfime Tatar mübâşeretle Edirne Mahkemesi'ne lede'l-vürûd kırâ'at ve
mazmûn-ı münîfi cümleye i'lân ve işâ'at ve mûcebince 'amel ve harekete
ba'de't-tenbîh Marbaş ta'bîr olunur akçenin dokuzar ve onar akçelik iki nev'-i
aheri dahî bulunub derûn-ı emr-i 'aliyyede mecmû'ı mezkûr olmadığından
zarar ve hasârât tevehhümünden nâşî zikr olunan iki nev'den yüzer 'aded
Marbaş Der-sa'âdet'ime irsâl olunduğu Edirne Kâdîsı i'lâmında tahrîr
eylediğine binâ'en keyfiyet ve muktazâsı Darbhâne-i 'Amirem Emîni'nden
isti'lâm olundukda fî'l-hakîka meskûk-ı merkûmın nev'i bir vezninin ihtilâfı
dahî cüzû'î olub ancak beher dânesi bir dirhem olduğu hâlde dörder paraya ve
dirhem-i külliyyâtlarının dirhemine i'tibâr ile dirhemi dörder paraya olmak
üzere tasrîh olunarak fî-mâ-ba'd bey' ve şirâda ahz ve i'tâ olunmamak üzere

revâcından külliyyen men' ve cizye-dârlar nizâm-ı mezkûr üzere dirhem i'tibârıyla cem' ve tahsîl ve Darbhâne-i 'Amire'me îsâl ve tebdîl eylemeleriçün emr-i şerîfim sudûrî iktizâ eylediğini emîn-i mûmâ-ileyh i'lâm ve i'lâmı mûcebince Divân-ı Hümâyûn'ımdan evâmir-i şerîfem tahrîri bâbında iftihârü'l-ümerâ'ü'l-ekâbir bi'l-fi'l Baş Defterdâr'ım olan es-Seyyid Mehmed Avni dâme 'ulvuhu i'lâm itmeğîn i'lâmı mûcebince 'amel olunmak fermânım olmağın i'lâmen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim dahî ısdâr ve irsâl olunmuşdur deyü tasrîh buyurulmağla sâdır olmuşdur tahrîren fî evâhir-i Rebi'ü'l-ahir sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(Ekim sonları 1764)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.3/B.8:

Kıdvetü's-sâdâtü'l-kirâm Kâ'im-makâm-ı sâbık Şeker-zâde es-Seyyid Hüseyin Efendi dâme şerefehu ba'de't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur kî

İşbu sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf Cemâziye'l-ahiresi gurrelerinden (26 Kasım 1764) Antakya Kazâsı'nda sâkin sâdât-ı kirâm üzerlerine tarafımızdan cenâbınızı Kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn eylemiştir gerekdir ki sahîhetü'l-ensâbiye tevkîr ve ihtirâm idüb ahâlîye bir dürlü rencide itdirmeyüb siyânet-i 'arz ve mâllarında ber-ez-makdûr idüb şevketlü kerâketlü muhâbbetlü Pâdişâh-ı İslâm abdehu'l-lah-ı te'âlâ ve ikbâlehu ilâ yevmü'l-kıyâm hazretlerinin devâm-ı 'ömr ve devletleriçün sâdât-ı kirâmın ed'iyye-i hayriyelerine isticlâb idüb her emr-i şer'-i şerîfe itâ'at ile mazhar-ı şefâ'at-ı hazret-i seyyidü'l-enâm-ı 'aliyye efdalü't-tehiyye ve'l-mekrû's-selâm olasız

El-fakîr es-Seyyid Mehmed Müderris en-Nakîb

S.3/B.9:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adini'l-fazl ve'l-keîlâm mevlânâ Antakya Kâdîsı zîde-fazluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola kî

Sen ki Antakya Kâdîsı mevlânâ Mehmed zîde-fazluhusun sen Sûdde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb medine-i Antakya'da sâkin Şerife Fatma bint-i Ebû Bekir nâm hatun Meclis-i Şer'e varub ecdâdı es-Seyyid Mustafa Ulu ibn-i Abdullah nâm musâbü'l-hayr medine-i mezbûrede vâki' mülkiyet üzere mutasarrıfı olduğu bir kıt'a bostan ve birkaç 'aded dükkânın ve bir bâb menzil ve ma'lûmu'l-'aded zeytun eşcârını vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ile vakf ve galla ve tevliyet ve nezâretini evlâd ve evlâdına ilâl'inkirâz şart idüb mezbûre Fatma Hatun'a vâkıf-ı mezbûrın sulbî oğlu Ebû Bekir Efendi dimekle ma'rûf

müteveffânın evlâdından iken ecânib ve ashâb-ı ıgrâzdan Seyyid Hüseyin dimekle 'arîf kimesne tama'-ı hâmından nâşî vakfın evlâdı münkarız olub tevliyet-i mezbûre mahlûldür deyü hilâf-ı inhâ hafiyyeten alındığı 'arz ile tevliyet-i mezbûreyi 'askerî tarafından üzerine berât ve 'özl itmekle vakfiyye-i ma'mûl-ı bihâya nazar ve tevliyet-i merkûme-i mezkûrın ref'inden bana teveccüh olunmak recâsına der-devlet-medâra i'lâm idiyor deyü ilhâmı ve fî'l-hakîka mezbûre Fatma Şerife Hatun'un yedinde olan vakfiyye-i ma'mûl-bihâya ba'de'n-nazar vâkıf-ı merkûmın evlâdından Ebû Bekir nâm müteveffânın sulbiye kızı olduğunu medine-i mezbûrede sâkin cemm-i gâfir ve cem'-i kesîr müslimîn huzûr-ı şer' de 'alâ vukû'a haber virdiklerin bi'l-iltimâs 'arz ve bâlâda mezkûr Seyyid Mustafa Efendi ibn-i Abdullah vakfının ve tevliyet ve nezâret ve gallası ber-mûceb-i vakfiyye-i ma'mûl-ı bihâ evlâd evlâd evlâdına meşrûte ve Fatma Hatun vâkıf-ı merkûmın sulbî oğlu Ebû Bekir evlâdından iken ecânibden Seyyid Hüseyin nâm kimesne evlâd-ı vâkıf bi'l-küllîye münkarız olmuştur deyü kendü üzerlerine tevcîh itirdiği tevliyet-i mezbûreyi ref'inden mezbûre Fatma bint-i Ebû Bekir'e tevcîh olunmak recâsına senin 'arzın ve vakf-ı mezbûrın tevliyeti vâkıfın evlâd-ı zükûrının eslah ve erşedine ve ba'de'l-inkirâz medine-i mezbûre eşrâfı fukarâsından eslah ve erşedine meşrût olduğu vakfiyye-i ma'mûl-ı bihâsından mukayyed olub evlâd-ı zükûr münkarız olmağla tevliyet-i mezkûre şart-ı vâkıf üzere medine-i mezbûre eşrâfından ve Müslümân adamlardan olduğu ecilden Seyyid Hüseyin nâm kimesneye yetmiş üç senesi Recebül-Ferd'inden (Şubat-Mart 1760) Kâdî Mehmed zîde-fazluhu 'arzıyla tevcîh olunduğu 'askerî kaydı nâtik olub şart-ı vâkıfda te'ârüz zâhir olmağla mahallinde tarafeyn Meclis-i Şer'e ihzâr ve bi'l-muvâcehe terâfi'-i şer' ve vâkıfın vakfiyye-i ma'mûl-ı bihâsına im'ân-ı nazar olunub sıhhat ve hakîkati üzere i'lâm olunmak iktizâ eyledüğün i'lmü'l-'ulemâ'ü'l-mütebahhirîn bi'l-fi'il Anadolu Kâdî-'askeri olan mevlânâ es-Seyyid Abdullah edâma'l-lah-ı te'âlâ fezâ'ilehu i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince 'amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere 'amel (çizik) dahî sen ki mevlânâ-yı müşârün-ileyhsin mevlânâ-yı müşârün-ileyhâ i'lâmı mûcebince mahallinde tarafeyni Meclis-i Şer'e ihzâr ve bi'l-muvâcehe terâfi'-i şer' ve vâkıfın vakfiyye-i ma'mûl-ı bihâsına im'ân-ı nazar ve ber-mûceb-i şart-ı vâkıf hakikat hâli 'alâ vechü's-sahîfe Der-sa'âdetime 'arz ve i'lâm eyleyüb mazmûn-ı emr-i şerîfimle 'âmil olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Receb sene sitte ve sab'în ve mi'ete ve elf(Ocak sonları-Şubat başları 1763)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.4/B.10:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu tezkere-i dîvân varıcak ma'lûm ola ki

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine mahsûb olmak üzere kazâ-yı mezkûrden sûret-i defter-i mevkûfât mûcebince tahsîli lâzım gelan yalnız yüz yetmiş buçuk ve rub' hâne ve yarım rub' hâne mâl-ı 'avârız ve bedel-i nüzülü işbu dârende-i tezkere-i dîvân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Mehmed Ağa zîde-kadruhu ma'rifetiyle mahallerinden cem' ve tahsîl ve gönderilüb Haleb Hazinesi'ne îsâl ve teslîm itdirilmek için dîvân tezkeresi tahrîr olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki sene-i mezkûre mahsûb ol mikdâr hâne-i 'avârız ve bedel-i nüzül cem' ve teslîmine ihtimâm ve husûs-ı mezkûrde ihmâl ve müsâmaha olunmayub mûceb-i tezkere-i dîvânla 'âmil olası gurre-i M(Muharrem) sene 1178 (1 Temmuz 1764)

Be-medine-i Haleb el-Mahrûse

İmzâ

S.4/B.11:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adini'l-fazl ve'l-keâm Antakya Kâdîsı mevlânâ (boş) zîde-fazluhu tezkere-i dîvân varıcak ma'lûm ola ki

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûb olmak üzere Haleb Muhassıllığı berât-ı 'âlîşân ile 'uhdemizde olub aklâm-ı mezbûrden Antakya ve Kuseyr ve Şuğur Kazâları'nda vâki' kurâ ve mukâta'ât ve mukâta'âtın ötedenberü tahsiline bir tahsildâr nasb ve ta'yîn olunageldiğine binâ'en işbu dârende-i tezkere-i dîvân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Mehmed Ağa zîde kadruhu Haleb Hazinesi'nden ihrâc olunan ma'mûl-ı bih nişânlu ve mühürlü defter mûcebince sene-i merkûme mahsûb tahsildâr nasb ve ta'yîn olunmağla husûs-ı mezbûr için tezkere-i dîvân tahrîr olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere tahsildâr-ı mûmâ-ileyh zîde kadruhunun yedine verilen defter hâvî olduğu kurâ ve mukâta'ât mukâta'ât-ı mîrîleri sene-i mezkûre mahsûb olmak üzere yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve îsâl ve teslîm-i hazîne idüb kat'an bir ferde edâ-yı mâl-ı mîrîde mûmâtele ve 'avk ve te'hîr itdirmeyüb mazmûn-ı tezkere-i dîvân ile 'âmil olası fî gurre-i Muharrem sene 1178 (1 Temmuz 1764)

Be-medine-i Haleb el-Mahrûse

İmzâ

S.4/B.12:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Antakya Kâdîsı efendi zîde fazluhu
tezkere-i dîvân varıcak ma'lûm ola kî

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûb ve Muharremi gurrelerinden cibâyetine şurû' olmak üzere berât-ı 'âlîşân ile 'uhdemizde olan Haleb ve tevâbi'i cizyesi kaleminden Antakya ve tevâbi'i mahallerinde sâkin ve mütemekkin ve mürûr ve 'ubûr iden ehl-i zimmet Kefere ve Yehûd ve Erâmine-i 'Acem tâ'ifelerinin cizye-i şer'îyyeleri cibâyeti işbu dârende-i tezkere-i dîvân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde-kadruhuya bin ikiyüz evrâk cizye ile tarafımızdan der-'uhde olunub meblâğı edâ için tarafımızdan virdiğü ma'mûl-ı bih memhûr deyn temessükü hıfz olunmağla mücebine dîvân tezkeresi tahrîr ve irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki yedine virilen sûret-i berât-ı 'âlîşân şurûtu üzere evrâk-ı mezkûre boğçasının gurre-i Muharrem'de ma'rifet-i şer'le mühürleri kat' ve küşâd ve esnâf-ı selâse i'tibârıyla evrâk-ı mezkûrdan beher a'lâ varakı dörder Zer-i Mahbûb hesâbınca on birer gurûşdan ve beher evsat varakı ikişer Zer-i Mahbûb hesâbınca beşer buçuk gurûşdan ve beher ednâ varakı birer Zer-i Mahbûb hesâbınca ikişer buçuk gurûş birer rub'dan olmak üzere râyic oldukda nukûd ile mâh-ı Muharrem'in gurre-i gününden cibâyetine şurû' itdirilüb kat' olunan evrâk mühürlerin ma'rifet-i şer'le bir vikâyeye vaz' ve temhîr ve mu'tâd üzere i'lâm-ı şer'îyyesiyle tarafımıza irsâl ve vech-i meşrûh üzere minvâl-ı mezkûrın cibâyeti husûsunda müsâ'ade-i şer'îyyeleri masrûf olub müceb-i tezkere-i dîvân ile 'âmil olasız fî 25 M (Muharrem) sene 1178 (25 Temmuz 1764)

Be-medine-i Haleb el-Mahrûse

İmzâ

S.5 /B.13:

Nevâhi-i medine-i Antakya berâ-yı 'avârız ve bedel-i nüzûl

Karye-i Com Hâne 4	Karye-i Firfiri Hâne 0.5	Karye-i 'Ayne's-Sahak Hâne (Boş)	Karye-i Babtorun Hâne 1.5	Karye-i Deyr Hâne 2
Karye-i Kişkinid Hâne 2.5	Karye-i Saferiye Hâne 4	Karye-i Ferzele Hâne 0.5	Karye-i Kefer 'Abid Hâne 4.5	Karye-i Kilet() Hâne 1.5

Karye-i Bitşin Hâne 2.5	Karye-i Cünte Hâne 1	Karye-i Mağdeletü'l-Bâni Hâne 1	Karye-i Kabab Hâne 1	
Karye-i Ziyaret Hâne 3	Karye-i Fatikiye Hâne 5.5	Karye-i Baksanos Hâne 4	Karye-i Mishane Hâne Rub' 4 1	Karye-i Bayra Hâne 2
Karye-i Kızılca Burc Hâne 1.5	Karye-i Salkiye Hâne 2	Karye-i Hayno Hâne 2	Karye-i Tuleyce Hâne 1	Karye-i Beşirbe Hâne Rub' 1 3
Karye-i Radof Hâne 4	Karye-i Lübye (لوبيه) Hâne 1	Karye-i Fenk Hâne 1	Karye-i Mağdeletü's-Şeyh Hâne 2	
Karye-i Zev Hâne Rub' 1 1	Karye-i Nantuz Hâne 1	Karye-i Uskiyat Hâne Rub' 1 1	Karye-i Zirzor Hâne 2.5	Karye-i Alaiye Hâne Rub' 1 1
Karye-i Tel-Amar Hâne 2				
Yekûn				
Hâne 73.5				

Yalnız yetmiş üç buçuk hânedir

Nâhiye-i Altınözü tâbi'-i kazâ-ı mezbûr

Karye-i Narlıca Hâne 1	Karye-i Mansuriye Hâne Rub' 3	Karye-i Tel-Habeş Hâne 1	Karye-i Sabuhiye Hâne Rub' 1 3	Karye-i Bozhöyük Hâne 1
Karye-i Mişmişan Hâne 1.5	Karye-i Tuleyl-i Şarkî (Boş)			

(Sayfa 6 boş)

S.7/B.14:

Mahallât-ı medine-i Antakya berâ-yı 'avâriz ve bedel-i nüzûl

Mahalle-i Meydan Hâne 4	Mahalle-i Dörtayak Hâne 10	Mahalle-i Sekakin Hâne Sülüs Sümnn 1 1 1	Mahalle-i Tâbi'-i Sofılar Hâne Sümnn 12.5 1
Mahalle-i Sofılar Hâne Rub' 17 1	Mahalle-i Kanavat Hâne Rub' 5 3	Mahalle-i Nahirun Hâne Rub' 5 3	Mahalle-i Uncılar Hâne Sülüs Sümnn 5 1 1
Mahalle-i Debbûs Hâne Sülüs 3 2	Mahalle-i Şeyh Ali Hâne Sümnn 4 1	Mahalle-i Hümmare Hâne Rub' 3 3	Mahalle-i Habibü'n-Neccâr Hâne 23
Mahalle-i Tut Hâne Sülüs Sümnn 26 1 1	Mahalle-i Kantara Hâne Rub' 8 3	Mahalle-i Sarı Mahmud Hâne 5	Mahalle-i Saha Hâne Rub' 2 3
Mahalle-i Şenbek Hâne Sülüs Sümnn 3 1 1	Mahalle-i Mukbil Hâne 3	Mahalle-i Câmi'-i Kebir Hâne Rub' 5 3	Mahalle-i Mahsen Hâne 15
Mahalle-i Günlük Hâne Sülüs Sümnn 4 1 1	Mahalle-i Kastal Hâne Sülüs Sümnn 4 1 1	Mahalle-i İmrân Hâne Rub' 4 3	
Yekûn Hâne Rub' 180 1			

Yalnız yüz seksan hâne bir rub'dur

İftihârul-emâcid ve'l-a'yân medine-i Antakya'da Tahsildâr ve Katib-i Mîrî olan el-Hâc Mehmed Ağa gıbbe't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur kî

İşbu bin yüz yetmiş sekiz (1764-1765) senesine mahsûb olmak üzere nefsi-i Antakya'nın bin sekizyüz on gurûş bir buçuk sümnn mâl-ı 'avârizi olup ve otuz beş gurûş harc-ı mahkeme ve dört gurûş nâ'ibiyye ve dört gurûş eminiyye ve dört gurûş hüddâmiye ve beş buçuk gurûş kâtibiye ve bir buçuk gurûş mukayyidiyye ve kırk gurûş tahsildâriye cem'an yekûn bin dokuzyüz dört buçuk gurûş bir buçuk sümne bâliğ olup meblâğ-ı mezbûrî hâlâ mevcûd olan yüz seksan hâne bir buçuk rub' hâneye tarh ve tevzî' olundukda beher

hâneye on buçuk gurûş sekiz akçe isâbet itmekle sûret-i defter-i mevkûfât mûcebince mahallerinden cem´ ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblağ-ı mezbûrı yerlû yerinden cem´ ve tahsîl ve mahalline edâ ve teslîm eyleyesiz fî gurre-i M(Muharrem) sene 1178 (1 Temmuz 1764)

S.8/B.15:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'-emâsil ve'l-akrân a'yân ve iş erleri zîde-kadruhum gıbbe't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur kî

Bin yüz yetmiş sekiz senesi Muharremü'l-Haramı gurrelerinden (1 Temmuz 1764) şehriyesi beşyüz gurûşa olmak üzere Antakya Voyvodalığı Mühürdâr Halil Ağa-zâde kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Ağa zîde-kadruhuya der-uhde ve tefvîz olunub mûcebince işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr olunmuşdur imdi gerek-dir ki mûmâ-ileyh vech-i meşrûh üzere târîh-i (çizik) mezbûrdan voyvodalık-ı mezbûrı zabt ve rabt ve siyânet ve himâyet-i re'âyâ ve berâyâ ve kânûn-ı kadîm üzere 'â'idât-ı mu'tâdesin tenâvül ve şer´ ve kânûna muvâfık hareket eyleyerek taraf-ı aherden bir ferd mâni´ ve müzâhim olmayub her hâlde re'y ve tedbîr-i müstehanesi ma'mûl-ı bih tutulmak ve mûceb-i buyuruldu ile 'amel olunmak deyü buyuruldu kad vasala ileynâ fî 26 Z(Zilhicce) sene 1177 (26 Haziran 1764)

S.8/B.16:

Tahsîli emr-i 'âlî buyurulan bin yüz yetmiş sekiz (1765-1766) senesine mahsûb İmdâd-ı Hazeriyye'nin kıst-ı evvel tevzî'inden Antakya Kazâsı hissesine isâbet iden meblağın pûsulasıdır

Gurûş

1750	Asl-ı mâl
175	Deh-yek
87.5	Harc-ı Hazîne
43.75	Harc-ı buyuruldu
175	Tahsîldâriye
2231.25	
200	Hizmet-i mübâşiriyye
2431.25	

Yalnız ikibin dörtyüz otuz bir gurûş bir rub´dur

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası a'yân ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur kî

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûb Muharremi ibtidâsından kazâ-ı mezkûrden gönderilen pusula mûcebince tevzî' ve tahsîl itdirilmesi lâzım olan Hazeriyye akçesinin kıst-ı evveli tahsîli bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere kazânızın sene-i mezbûre mahsûben kıst-ı evvel-i mezbûrın 'alâ cenâhi'l-isti'câl cem' ve tahsîl ve bir gûna mukaddem mübâşiri ma'rifetiyle gönderilib hazînemize edâ ve isâle takayyüd ve ihtimâm ve mûcib buyurula 'amel ve hilâfından hazer eylesiz deyü emr olundu fî 2 M(Muharrem) sene 11798(2 Temmuz1764)

S.8/B.17:

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Bâ-hüccet-i şer'iyye tasarrufumuzda olan medine-i Antakya Kazâsına tâbî' Sinaniye nâm mezra'a toprâğında vâki' kıbleten tarîk-i 'âmm ve şarken Şeyh Efendi bağçesi ve garben Ağalı Mehmed ve merkûm Şeyh Efendi bağçesi ve şimâlen yine merkûm Şeyh Efendi bağçesi ile müntehid ve mahdûd üç sûtûn üzere mebnî bir tam harîr ve bir kazgan harîr ile ve dolab harîr ve eşcâr-ı gayr-ı müsmireyi müştemil bir kıt'a tut bağçemi işbu bin yüz yetmiş yedi (1763-1764) senesine mahsûben zabt ve hâmil olan mahsûlât ve 'â'idâtını ahz ve kabz için işbu dârende-i hurûf Monlâ Mustafa'ya ber-vech-i emânet tefvîz ve sipârîş olunmağla vech-i meşrûh üzere zabt için temessük tahrîr ve yedine i'tâ kılındı in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ gerekdir ki merkûm Monlâ Mustafa sene-i mezkûreye mahsûben zikr olunan bağçemizi ber-vech-i emânet zabt ve mahsûlât ve 'â'idâtını tarafımız için ahz ve kabz idüb iktizâ iden ücreti ber-vech-i peşîn tarafımızdan merkûma teslîm olunmağla bir akçesi ketm ve ihtifâ olunmamak üzere tahrîr ve defter eyleyüb zabt ve rabtına tarafımızdan ve taraf-ı aherden vechen mine'l-vücûh müdâhele ve mu'âraza olunmaya fî 23 ZA(Zilkade) sene 1177(24 Mayıs 1764)

El-fakîr-i Cemile-i kerime-i Kamil Ahmed Paşa el-merhûm

S.8/B.18:

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Bâ-hüccet-i şer'îyye tasarrufumuzda olan medine-i Antakya Kazâsı'na tâbi' Sinaniye ve Cebel-i Akra' nâm mezra'a toprâğında vâki' ma'lûmu'l-hudûd dört 'aded tut bağçesi ve bir göz değirmen ve müştemilât-ı sâ'îremizi işbu bin yüz yetmiş yedi (1763-1764) senesine mahsûben zabt ve hâsil olan mahsûlât ve 'â'idâtını ahz ve kabz için işbu dârende-i hurûf Monlâ Mustafa'ya ber-vech-i emânet tefvîz ve sipâriş olunmağla vech-i meşrûh üzere zabtıçün temessük tahrîr ve yedine i'tâ kılındı in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ gerekdir ki merkûm Monlâ Mustafa sene-i mezkûreye mahsûben zikr olunan bağçelerimizi ve değirmanımızı ber-vech-i emânet zabt ve mahsûlât ve 'â'idâtını tarafımız için ahz ve kabz ve iktizâ iden ücreti ber-vech-i peşîn tarafımızdan merkûma teslim olunmağla bir akçesi ketm ve ihtifâ olunmamak üzere tahrîr ve defter eyleyüb kabz ve rabtına tarafımızdan ve taraf-ı aherden vechen mine'l-vücûh müdâhele ve mu'âraza olunmaya fî 23 ZA(Zilkade) sene 1177(24 Mayıs 1764)

El-fakîr-i Cemile-i kerime-i Kamil Ahmed Paşa el-merhûm

S.9/B.19:

Şer'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde-kadruhumusuzlar inhâ olunur ki

Bundan akdem voyvoda nasb olunan Hüseyin Ağa'nın bâ-fermân-ı 'âlî matlûbımız olan Hazeriyye ve ba'zı temessükât mûcebberince olan matlûbât ve emvâl-ı mukâta'ât tahsîlâtı husûslarında kusûr ve rehâveti zâhir ve aşikâr olduğundan mâ'dâ ricâl-ı vilâyet ile hüsn-i zinde-gânîsi olmadığı meşbûd ve ma'lûmumuz olmağla yerine aheri ta'yîn ve nasb olunmak lâzım olmağın dârende-i buyuruldu kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kâtib-zâde Mehmed Ağa zîde-kadruhu voyvoda nasb ve ta'yîn olunub gönderilmekle cümleler üzerine voyvoda bilüb öteden berü vazîfe-i zimmeti olan husûslara aherlere bî-vech dahl ve ta'arruz itdirmeyüb işbu bin yüz yetmiş sekiz senesi Muharremi ibtidâsından (1 Temmuz 1764) zabt itdirüb mu'tâd-ı kadîm ve olageldiği vech üzere tarafına 'â'id ve râci' olan cüzû' ve küllî hâsılâtının cem' ve tahsîlinde bir kimesneye müdâhele itdirmeyüb sen ki voyvoda-ı mûmâ-ileyhesin târîh-i mezkûrdan umûr-ı voyvodalığı zabt ve rabt idüb ahâlî-i memleket ile hüsn-i sülûke ihtimâm ve re'âyâ ve berâyâyı himâyet ve siyânet idüb her bir umûrını şer'-i şerîfe mutâbık ve rızâmıza muvâfık idüb sâyir 'uhdene müte'allik umûrlarda câdde-i hakkdan 'udûl itmeyüb her hâlde tahsîl-i rızâmıza dikkat eylemeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr olunub (boş) ile irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde

gerekdir ki vech-i meşrûh üzere bâ fermân-ı 'âlî matlûbımız olan Hazeriyye ve sâyir emvâlin cem' ve tahsiline mukayyed olub mûceb-i buyurulduyla 'amel ve hilâfından hazer ve mûcânebet idesiz deyü emr olundu fî gurre-i Muharrem sene 1178 (1 Temmuz 1764)

S.9/B.20:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhalin şer'en zâhir olan hakkını mübâşir ma'rifetiyle tahsîl olunmak deyü emr olundu fî 7 M (Muharrem) sene 1178 (7 Temmuz 1764)

Devletlü merhametlü efendim sultanım hazretleri devlet-i ikbâl ile sağ olsun 'arzuhal-ı kûlları budur kî

Bu kûllarının Antakya Kazâsı'nda Tel-Habeş nâm karye sâkinlerinden Hâcî İsmail nâm kimesnede elli ağaç zeytunum olub pederimiz mâlından yedimizde olan senedimiz mûcebince hakkımız olub ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Karib oğlu Abdullah nâm kimesnede yüz otuz gurûş hakkımız olub taleb itdikce hakkımızı virmemekde dürlü dürlü bahâne idüb virmeüyü bu kûllarına küll-i gadr itmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn ve Dîvân-ı Haleb'e ihzâr(la) hakkımız şer'en tahsîl ve ibrâ-yı hakk olunmak bâbında fermân sultânımındır

Bende Hasan Kûlları

S.9/B.21:

Nâhiye-i Kuseyr tâbi'-i medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i kıst-ı evvel İmdâd-ı Hazeriyye ve ücret-i menzil-i pâdişâhî ve mesârif-i sâ'ire

Karye-i Makaberus Hâne Sümn 3	Karye-i Babatorun Hâne Sümn 0.5	Karye-i Deyr Hâne Sümn 1.5	Karye-i Baksanos Hâne Sümn 3.5	Karye-i Flancar Hâne Sümn 0.5
Karye-i Mezra'a-ı Türkman Hâne Sümn 2		Karye-i Kefer 'Abid Hâne Sümn 1.5	Karye-i Com Hâne Sümn 0.5	Karye-i Saferiye Hâne Sümn 2
Karye-i Garbeyaz Hâne Sümn 1	Karye-i Firfiri Hâne Sümn 0.5	Karye-i Uskiyat Hâne Sümn 1	Karye-i Salkıya Hâne Sümn 1.5	Karye-i Hayno Hâne Sümn 1.5

Karye-i Marso Hâne Sümn 1.5	Karye-i Mishane Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bayra Hâne Sümn 0.5	Karye-i Mağdele Hâne Sümn 3	Karye-i Kişkinid Hâne Sümn 2
Karye-i Klanos Hâne Sümn 1.5	Karye-i Tuleyce Hâne Sümn 1	Karye-i Radof Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bitşin Hâne Sümn 1	Karye-i Fatikiye Hâne Sümn 2.5
Karye-i Fenk Hâne Sümn 2.5	Karye-i Kurye Hâne Sümn 0.5	Karye-i Cünthe Hâne Sümn 1.5		

Yalnız üç hâne yedi sümndür

Nâhiye-i Altınözü tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Narlıca Hâne Sümn 0.5	Karye-i Tel-Habeş Hâne Sümn 1	Karye-i Buşin Hâne Sümn 1	Karye-i Baslikiye Hâne Sümn 1	Karye-i Ermence Hâne Sümn 1
Karye-i Suriye Hâne Sümn 2	Karye-i Toprakhisar Hâne Sümn 1			

S.10/B.21: ...

Karye-i Mezra'a-ı Kürd Hâne Sümn 0.5	Karye-i Miras Hâne Sümn 0.5	Karye-i Danışmendlü Hâne Sümn 0.5	Karye-i Alakend Hâne Sümn 0.5	
Karye-i Karsu Hâne Sümn 3.5	Karye-i Tuleyl-i Şarkî Hâne Sümn 1	Karye-i Ziyaret Hâne Sümn 0.5	Karye-i Büyük Burç Hâne Sümn 2.5	Karye-i Ferzele Hâne Sümn 0.5
Karye-i Afsiye Hâne Sümn 0.5				

Yalnız bir hâne altı sümndür

Nâhiye-i Cebel-i Akra' tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Sunkur Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Çandır Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Alataş Hâne Sümnn 1	Karye-i Çardakiye Hâne Sümnn 1	Karye-i Sofılar Hâne Sümnn 1.5
Karye-i Kışlak Hâne Sümnn 1.5	Karye-i Bezkiye Hâne Sümnn 3	Karye-i Yeniceköy Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Kirakos Hâne Sümnn 1.5	Karye-i Deyrmeşata Hâne Sümnn 0.5
Karye-i Tinziri Hâne Sümnn 1	Karye-i Dersuniye Hâne Sümnn 1	Karye-i Şeyhköy Hâne Sümnn 3	Karye-i Hisarcık Hâne Sümnn 1	Karye-i Cidaliye Hâne Sümnn 2
Karye-i Kırkbecek Hâne Sümnn 1	Karye-i Hırbı Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Dövir Hâne Sümnn 3	Karye-i Keseb Hâne Sümnn 6	Karye-i Hansıma Hâne Sümnn 1
Karye-i Karye Hâne Sümnn 3	Karye-i Kandon Hâne Sümnn 1.5	Karye-i Tumame Hâne Sümnn 1.5	Karye-i Karsabol Hâne Sümnn 1	Karye-i Bağdadiye Hâne Sümnn 1
Karye-i İgerce Hâne Sümnn 0.5				
Yekûn Hâne Sümnn 3 3.5				

Yalnız üç hâne üç buçuk sümndür

Nâhiye-i Süveydiye tâbi'-i medine-i mezbûr

Karye-i Tuleyl-i Türkman Hâne Sümnn 2		Karye-i Seldiran Hâne Sümnn 3	Karye-i Kilisacık Hâne Sümnn 3	Karye-i Cüdeyde Hâne Sümnn 1.5
Karye-i Kırkısiyye Hâne Sümnn 2	Karye-i Barberun Hâne Sümnn 1	Karye-i Yoğunoluk Hâne Sümnn 3.5	Karye-i Hacı Habıblü Hâne Sümnn 3	Karye-i Saylıca Hâne Sümnn 1
Karye-i 'Aydiye Hâne Sümnn 1.5	Karye-i Saraycık ma' 'Akiliye Hâne Sümnn 2		Karye-i Mişrakiye Hâne Sümnn 3	Karye-i Mugayrun Hâne Sümnn 5

Karye-i
Zeytuniye ve Mezrâ'a
Hâne Sümnn
14

Karye-i
Kabusîye
Hâne Sümnn
3

Karye-i
Kaba Hernub
Hâne Sümnn
1

Karye-i
Minkuliye
Hâne Sümnn
1.5

Karye-i
Güzel Burc
Hâne Sümnn
0.5

Karye-i
Mılto Harbı
Hâne Sümnn
1

Karye-i
Arpalu ve Dikmece ve Sünberiye
Hâne Sümnn
1

Karye-i
Hüseyinli
Hâne Sümnn
1

Karye-i
Na'ırlu
Hâne Sümnn
1

Yekûn

Hâne Sümnn
4 7.5

Yalnız dört hâne yedi buçuk sümndür

Cem'an yekûn

Hâne
13

Yalnız on üç hânedir

Beher sümnn hâneye
Gurûş
66

Beher hânededen yediyüz doksan iki gurûş tahsîl oluna

İftihâru'l-emâcid ve'l-a'yân medine-i Antakya Voyvodası el-Hâc Mehmed
Ağa el-mükerrem ba'de't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü'sh-Şehba Vâlîsi asaf-ı nazır devletlü 'inâyetlü Mehmed Paşa hazretlerinin bâ-emr-i 'âlî matlûb buyurdukları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı evveli meblâğı ve vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri Uzeyr ve Payas nâm mahallerin nizâmıçün medine-i mezbûreden mürûrunda dâ'ire-i 'aliyyelerine virilan zehâyir kıymetleri ve Cidde-i Ma'mûre Vâlîsi devletlü Salih Paşa hazretleri medine-i mezbûreden mansıbı tarafına mürûrunda dâ'ire-i 'aliyyelerine virilan zehâyir kıymeti ve Menzilci Mehmed Beşe'ye ücretinden olmak üzere zî-kudretten virilan ve bu def'a vaz' olunan meblağ ve Halebü'sh-Şehba'da Kâ'im-makâm-ı Nâkîbü'l-eşrâf fazîletlü Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi'nin ber-mûceb-i temessük ahâlî-i vilâyet zimmetlerinde olan alacağı ve Sâlyâne-i sâbıkda

kesirde kalan erbâb-ı hukûkın hakk-ı meblâğı ve yüz yetmiş yedi senesi Receb-i Şerîf'in on sekizinci gününden (22 Ocak 1764) yetmiş sekiz senesi Muharremü'l-Harâmî'nın on üçüncü gününe (13 Temmuz 1764) gelinceye değin ayende ve ravende ber-mûceb-i yâfte vukû' bulan ehl-i sevk mesârif-i ve sâ'ir mesârif-i zarûriye medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le cem' ve hesâb olundukda yigirmi bin altıyüz gurûşa bâliğ olub tansîf olundukda nısfı onbin üçyüz gurûş bâlâda muharrer olan nevâhi-i erba'a kurâsına isâbet idüb meblâğ-ı mezbûrî kurânın on üç hânesine tarh ve tevzî' olundukda beher hâneye yediyüz doksan gurûş isâbet itmekle meblâğ-ı merkûmı sâlyâne ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblâğ-ı mezbûrî yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm eylesiz ve's-selâm hurrire fî târîhü'l-mezbûr

S.11/B.22:

Medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i İmdâd-ı Hazeriyye kıst-ı evvel ve menzil-i pâdîşâhî ücreti ve mesârif-i sâ'ire

Esnâf-ı Etmeciyân

Re'âyâ Yeniçeri
93 3

Yekûn
96

Esnâf-ı Kassabân

Re'âyâ Yeniçeri E'imme Sâdât Sipâh
31 9 1 2 1

Yekûn
44

Esnâf-ı Bakkalân

Re'âyâ Yeniçeri E'imme Sâdât Sipâh
21 29 5 11 5

Yekûn
71

Esnâf-ı Arpacıyân

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
3 8 3

Yekûn
14

Esnâf-ı Fâhûreci

Re'âyâ 'Askerî Sâdât E'imme
19 2 1 1

Yekûn
23

Esnâf-ı Yorgancı ve Kavukcu Kürkcü

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât E'imme
11 3 2 1

Yekûn
17

Esnâf-ı Değirmenci

Re'âyâ Yeniçeri
23 4

Yekûn
27

Esnâf-ı Çilingir

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
9 6 1

Yekûn
16

Esnâf-ı Bastacı ve Manav

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
2 33 7

Yekûn
42

Esnâf-ı Kefeşkerân

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât E'imme Sipâh
116 40 17 7 1

Yekûn
181

Esnâf-ı Bezirgân Nakib Hanı ve Bez Hanı

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât E'imme
23 9 1 5

Yekûn
38

Esnâf-ı Neccarân

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât E'imme
42 22 4 1

Yekûn
75

Esnâf-ı Kebabcı ve Börekci Künefecî

Ka'keci Helvacı Leblebici

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
21 7 1

Yekûn
29

Esnâf-ı Kazzâz

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
5 3 1

Yekûn
9

Esnâf-ı Ma'saracı

Re'âyâ Sâdât
6 1

Yekûn
7

Esnâf-ı Fevâbend

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
18 3 4

Yekûn
25

Esnâf-ı Yundciyân

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât E'imme
4 8 2 1

Yekûn
15

Merhûm Celi Efendi Havlusu

Nefer
14

Esnâf-ı Timurci

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
37 9 4

Yekûn
50

Esnâf-ı 'Attarân

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât E'imme
7 8 4 17

Yekûn
36

Esnâf-ı Derzi

Re'âyâ Yeniçeri
22 1

Yekûn
23

Esnâf-ı Boyacı

Re'âyâ Yeniçeri
17 7

Yekûn
2

Esnâf-ı Abacı

Re'âyâ
20

Esnâf-ı Bostancı

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
60 10 3

Yekûn
73

Esnâf-ı Gemici Kûlahı

Re'âyâ Yeniçeri
5 6

Yekûn
11

Esnâf-ı Mi'mârân

Re'âyâ Yeniçeri
31 1

Yekûn
32

Esnâf-ı Çıkırıkcı

Re'âyâ
14

Yekûn
17

Esnâf-ı Saraç

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât Sipâh
7 4 5 2

Yekûn
18

Esnâf-ı Tütüncü Kedakcı

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
9 19 1

Yekûn
29

Esnâf-ı Hamalân

Re'âyâ Yeniçeri
10 1

Yekûn
11

Esnâf-ı Debbağân

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât Sipâh
 46 17 5 2
 Yekûn
 70

Esnâf-ı Hallac

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
 27 7 8
 Yekûn
 42

Esnâf-ı Berber

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât E'imme
 12 22 6 2
 Yekûn
 42

Esnâf-ı Kuyumcu

Re'âyâ
 27

Esnâf-ı Çubukcı

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
 7 6 1
 Yekûn
 14

Esnâf-ı Havlucu

Re'âyâ Yeniçeri
 10 5
 Yekûn
 15

Esnâf-ı Kaşşâş

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
 17 1 4
 Yekûn
 22

Esnâf-ı Kalaycı

Re'âyâ Sâdât
 28 2
 Yekûn
 30

Esnâf-ı Saka ve Şerbetci

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
 8 13 2
 Yekûn
 23

Esnâf-ı Mutaf

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
 8 8 1
 Yekûn
 17

Esnâf-ı Hamamcı

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât
 18 13 1
 Yekûn
 32

Esnâf-ı Basmacı ve Kasarcı

Re'âyâ Yeniçeri
 9 5
 Yekûn
 14

Esnâf-ı Katırcı

Re'âyâ Yeniçeri
 6 8
 Yekûn
 14

Esnâf-ı Kahveci

Yeniçeri
 36
 Yekûn
 358

Esnâf-ı Cullah

Re'âyâ Yeniçeri Sâdât Sipâh E'imme
 235 103 17 2 1

Yekûn Neferât

1554

Yalnız bin yüz elli dört neferdir

'Avâtıl-ı 'an-mahallât-ı zümre-i Yeniçeriyân

31

Mahalle-i Meydan ve sâyir mahallât

Yekûn
 75

Sâdât 'an-mahallât-ı 'avâtıl

Nefer
 29

E'imme 'an mahallât-ı 'avâtıl

Nefer
 37

Sipâh 'an mahallât-ı 'avâtıl

(Nefer)
 10

Re'âyâ 'an mahallât-ı 'avâtıl
Nefer
140

Yekûn Neferât

Re'âyâ (Nefer)	Re'âyâ-ı 'Avâtıl Nefer	Yeniçeri Nefer	E'imme Neferât	Sâdât (Nefer)	Sipâh Neferât
1154	140	574	79	150	23

Beher esnâf re'âyâsından beşer gurûş on ikişer para ve 'avâtıl re'âyâsından üçer gurûş onar para Yeniçeri ve E'imme ve Sâdât ve Sipâh'den beher neferin-den ikişer buçuk gurûş tahsîl oluna nısf derûn-ı şehre isâbet iden onbin üçyüz gurûşdan ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetleriyle intibâh olunan neferâta bin altı yüz doksan iki buçuk

S.12/B.22: ...

gurûş ihrâc olundukda ba'dehu kalan sekizbin yedi buçuk gurûş bâlâda zikr olunduğı vech üzere işbu mahale şerh virildi fî 11 M(Muharrem) sene 1178(11 Temmuz 1764)

S.12/B.23:

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü'sh-Şehbâ Vâlîsi vezîr asaf-ı nazır devletlü 'inâyetlü Mehmed Paşa hazretle-rinin bâ-emr-i 'âlî matlûb buyurdıkları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı evveli meblâ-ğı ve vezîr-i müşârûn-ileyh hazretleri Uzeyr ve Payas nâm mahallerin nizâmıçûn medine-i Antakya'dan mürûrunda dâ'ire-i 'aliyyelerine virilan zehâyir kıymetleri ve Cidde-i Ma'mûre Vâlîsi devletlü Salih Paşa hazretleri mansıbı tarafına medine-i merkûmeden mürûrunda dâ'ire-i 'aliyyelerine virilan zehâyir kıymeti ve Menzilci Mehmed Beşe'ye ücretinden olmak üzere zî-kudretten virilan ve bu def'a vaz' olunan meblağ ve Halebü'sh-Şehba'da Kâ'im-makâm-ı Nâkîbü'l-eşrâf fazîletlü Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi'nin ber-mûceb-i temessük ahâlî-i vilâyet zimmetlerinde olan alacağı meblâğı ve Sâlyâne-i sâbıkada kesîrde kalan erbâb-ı hukûkın alacak hakkı ve yüz yetmiş yedi senesi Receb-i Şerîf'inin on sekizinci gününden (22 Ocak 1764) yetmiş sekiz senesi Muharremü'l-Harâmı'nın on üçüncü gününe(13 Temmuz 1764) gelinceye dek ayende ve ravende ber-mûceb-i yâfte vukû' bulan mesârif ve sâ'ir mesârif-i zarûriye medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve sulehâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i

şer'le tahrîr ve takvîm itdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurrire fî târîhü'l-mezbûr

Cemâ'ât-ı Etmekciyân

Şeyh Mustafa yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Nân-ı 'azîz
Kıyye
62.5
Gurûş Para
4.5 5

Katitoğlu
Süleyman yediyle
Nân-ı 'azîz
Kıyye
56.5
Gurûş Para
4 17

Batacı oğlu Mehmed
Beşe yediyle
Nân-ı 'azîz
Kıyye
54
Gurûş Para
4 2

Ubeydoğlu
Hasan yediyle
Nân-ı 'azîz
Kıyye
42
Gurûş Para
3 6

Hasan Beşe
yediyle
Nân-ı 'azîz
Kıyye
100
Gurûş
7.5

Genç Ali
yediyle
Nân-ı 'azîz
Kıyye
62.5
Gurûş Para
4.5 5

Hulus yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Nân-ı 'azîz
Kıyye
50
Gurûş
3.75

Haleb Vâlîsi devletlü Paşa dâ`ire-i 'aliyyelerine cümle etmekciler yediyle ber-mûceb-i yâfte

Nân-ı 'azîz
Kıyye
8237
Gurûş Para
578 1

Dakîk-i hâs
Kıyye
75
Gurûş
11.5

Yekûn

Gurûş Para
621 16

Yalnız altıyüz yigirmi bir gurûş on altı paradır

Cemâ'ât-ı Kassabân

Hasan Beşe yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Lahm
Kıyye
23
Gurûş Para
4 1

El-Hâc Abdurrahman
yediyle
Lahm
Kıyye Nügü
23 1.5
Gurûş Para
3.75 9

Ahmed Beşe
yediyle
Lahm
Kıyye
64
Gurûş Para
11 8

Es-Seyyid
Ahmed yediyle
Lahm
Kıyye
16
Gurûş Para
2 4

Ebû Bekir
Ağa yediyle
Lahm
Kıyye
17
Gurûş Para
2.75 9

Karındaşı Mustafa
Ağa yediyle
Lahm
Kıyye
10
Gurûş
1.75

Mehmed
Efendi yediyle
Lahm
Kıyye Nügi
43 1.5
Gurûş Para
7 20

Receb oğlu
Ali yediyle
Lahm
Kıyye
12
Gurûş Para
2 3

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KÜRÜLÜ
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Haleb Vâlîsi devletlû Mehmed Paşa ve Cidde Vâlîsi Salih Paşa hazerâtları
dâ`ire-i `aliyyelerine cümle kassabân yediyle

Lahm	Kuzı
Kıyye	Re`s
4103.5	14
Gurûş Para	Gurûş
718 4	21

Yekûn
Gurûş Para
774 28

Yalnız yüz yetmiş dört gurûş yigirmi sekiz paradır

Cemâ`ât-ı Bakkalân

Kasım Efendi yediyle
Revgan ve pirinc ve sâ`ir
Gurûş Para
1.5 9

Mercan Beşe yediyle
Revgan
Gurûş
0.75

Molla Yusuf yediyle
Revgan
Gurûş Para
0.75 1

Ahi yediyle gelan
Pirinc
Gurûş
0.75

Çuçioğlu Molla Hasan yediyle
Pirinc
Gurûş
0.75

S.13/B.23: ...

Esber Beşe
yediyle
Pirinc
Gurûş Para
0.75 6

İnek oğlu Hâcı Yusuf
yediyle ber-mûceb-i yâfte
Revgan ve Pirinc
Gurûş Para
1.75 3.5

Zeytun oğlu
yediyle
Regan ve Pirinc
Gurûş Para
0.75 1

Kassab oğlu
Ahmed yediyle
Revgan ve sâ`ir
Gurûş Para
1.75 7

Hasırcı Mustafa
yediyle
Revgan
Gurûş Para
0.75 7

Mağribli oğlu
Hasan Beşe yediyle
Pirinc
Gurûş Para
0.75 6

Es-Seyyid Hâcı
Feyzullah yediyle
Pirinc
Gurûş
2.25

Korsan Hasan
yediyle
Pirinc
Gurûş
0.75

Es-Seyyid
Abdülkerim yediyle
Pirinc
Gurûş Para
0.25 6

İmam oğlu Hâcı
Emin yediyle
Revgan
Gurûş
0.75

Attar Beşe oğlu
Mustafa yediyle
Pirinc
Gurûş
0.75

Engürlüoğlu es-Seyyid
Hasan yediyle
Pirinc ve revgan ve sâ`ir
Gurûş Para
2.5 7

İnek oğlu Mehmed
Beşe yediyle
Revgan ve pirinc ve sâ`ir
Gurûş Para
1.75 3

Acem oğlu Mehmed yediyle Pirinc ve sâ`ir Gurûş Para 3.5 1	Mü`ezzin Molla Osman yediyle Revgan ve pirinc Gurûş Para 3 5.5	Kara Gülle yediyle Revgan ve Pirinc ve sâyir Gurûş Para 2 17	Makaberuslu oğlu es-Seyyid Ali yediyle Pirinc Gurûş Para 0.75 6		
Hısn-ı Mansurlu es- Seyyid Mustafa yediyle Revgan ve Pirinc Gurûş Para 1.5 6	Hemşan oğlu Hâcî Ömer yediyle Revgan ve sâ`ir Gurûş 2.75	Bekri Mustafa Beşe yediyle Pirinc Gurûş Para 2 15	Es-Seyyid Ali yediyle Revgan ve sâ`ir Gurûş Para 2 17		
Molla Mustafa yediyle Pirinc ve Revgan ve Katran Gurûş Para 14.5 7.5	Derviş oğlu Mustafa yediyle Pirinc revgan ve sâ`ir Gurûş Para 1.75 6	Mazlum yediyle Pirinc Gurûş Para 4 4	Hamamcı Halil yediyle Pirinc Gurûş Para 1.75 9		
Aşuroğlu Hâcî Ab- durrahman yediyle Pirinc Gurûş 0.75	Pirinc oğlu Hâcî Musıl yediyle Pirinc ve Revan Gurûş Para 1 15	Köle Hasan Beşe yediyle Pirinc ve revgan Gurûş Para 3 6	Abdullah Beşe yediyle Revgan Gurûş 3.5		
Ahmed Beğ yediyle Revgan ve Pirinc Gurûş Para 1.75 6.5	Cümle `Attarân yediyle devletlü Mehmed Paşa dâ`iresine ber-mûceb-i yâfte virilan Bekmez Baharat Kıyye Kıyye Dirhem 17 3 100 Gurûş Gurûş 12.75 7 Yekûn Gurûş 27.25				
Bazarbaşı Mehmed Ali yediyle ber-mûceb-i yâfte vezîr-i müşârûn-ileyh hazretleri dâ`irelerine ber-mûceb-i yâfte virilan					
Nişasta Kıyye 24 Gurûş 5	Bekmez Kıyye 61 Gurûş 9	`Asel Kıyye 50 Gurûş 20	Tavuk Re`s 65 Gurûş 12	Yumurta Re`s 700 Gurûş 2.5	
Şem`-i Revgan Kıyye 34 Gurûş Para 21 10	Nohud Kıyye 35 Gurûş Para 2 6	Soğan Kıyye 70 Gurûş 1.75	Süd Kıyye 55 Gurûş Para 1 15	Yoğurt Kıyye 70 Gurûş 1.75	
Badem Kıyye 6 Gurûş 3	Üzüm Kıyye 9 Gurûş 1	Tuz Kıyye Para 30	Kömür Kıyye 400 Gurûş 8	Zeyt Kıyye 150 Gurûş 55.75	Sebzevât Gurûş 30

Vezîr-i müşârûn-ileyh ve devletlû Salih Paşa haze-
râtlarının dâ`ire-i `aliyyelerine ber-mûceb-i yâfte

Pirinc

Kıyye

4113.5

Gurûş Para

617 2

Vezîr-i müşârûn-ileyhümâ
dâ`irelerine

Revgan-ı Sâde

Kıyye

1028.5

Gurûş Para

514 14

Cem'an yekûn

Gurûş Para

1408.75 2

Cemâ'ât-ı Arpacıyân

Acem oğlu Ali yediyle

Şa'îr-i yem Saman

Re's Harâr

18 3

Gurûş

4.5

Şişman Mehmed yediyle

Şa'îr-i yem Saman

6 Harâr

1

Gurûş Para

1 20

Hacı Hüseyin Delibaş yediyle

Şa'îr-i yem Saman

6 Harâr

1

Gurûş Para

1 15

Hacı Hüseyin yediyle

Şa'îr-i yem Saman

6 Harâr

1

Gurûş

1.5

Yekûn

Gurûş Para

8.75 5

Müfredât-ı defter budur kî

Bin yüz yetmiş sekiz senesine
mahsûbenİmdâd-ı Hazeriyye'nin
kıst-ı evvel meblâğı

Gurûş

2231.25

Hazeriyye
mübâşiri Ömer
Ağa'ya hizmet

Gurûş

150

Menzilci-i sâbık
Mustafa Beşe'ye zî-
kudretten virilan

Gurûş

400

Menzil nizâmıçün tara-
feynden gelen çakadâra zî-
kudretten virilan hizmet

Gurûş

25

Cidde Vâlîsi devletlû Salih
Paşa dâ`ire sine zî-kudretten
virilan saman bahâ

Gurûş

3

Zî-kudret
tahsîliçün
virilan hizmet

Gurûş

10

Haleb Eyâleti devletlû
Mehmed Paşa'ya tevcih olundu
deyü Mütesellim Ağa tara-
findan gelan çakadara zî-
kudretten virilan hizmet

Gurûş

10

Menzilci Cedid
Mehmed
Beşe'ye zî-
kudretten
virilan

Gurûş

1402.5

Kapıcılar
KethüdâsıHacı
Mehmed Ağa'ya
zî-kudretten
virilan hizmet

Gurûş

100

Karye-i Kandon
Sâlyânesi kesri için
Nâ'ib-i sâbık efendiye
zî-kudretten virilan
Gurûş
12

Haleb Vâlîsi için
işâ'at buyuruldu
getüren çukadâra Ahi
yediyle virilan hizmet
Gurûş
13.75

Lengeri Hasan
Ağa'ya Ahi
yediyle
virilan hizmet
Gurûş
15

Cisr-i Hadid'e zahîre
Ali
isti'câline gelan
çukadâra Ahi
yediyle hizmet
hizmet
Gurûş
11

Def'a i'lâm cevâbı
içün buyuruldu
getüren çukadara
Ahi yediyle hizmet
Gurûş
11

Zahireci
Ağa'ya Ahi
yediyle
virilan
Gurûş
30

S.14/B.23: ...

Asi'ye ilgâ
olunan 'avret
içün Nâ'ib
Efendi'ye Ahi
yediyle virilan
Gurûş
22.75

Zahîreci ve tuğcu ve
ma'iyetinde olan
bayraklara otlak
bahâ ve sâ'ire virilan
ücret Ahi yediyle
Gurûş
95.75

Muharrem guresinden
ber-vech-i peşîn altı
aylık ücret şehir
kethüdâsı Hüseyin
Kethüdâ'ya vaz' olunan
Gurûş
100

Hüccâc için Hatt-ı
Hümâyûn getüren
Salih Paşa Tatarı'na
sa'âdetlü İbrahim
Ağa'dan istidâne
virilan hizmet
Gurûş
5.5

Hüccâc muhâfazasıçün
Haleb Vâlîsi Hama'ya
vürûdında buyuruldu
getüren çukadâra
hizmet mûmâ-ileyh
İbrahim Ağa'dan istidâne
Gurûş
20

Kapusın fermânı
getüren
çakadâra virilan
hizmet ağa-yı
mûmâ-ileyhden
istidâne
Gurûş
15

Yine Hüccâc için
Mütesellim Ağa
tara fından gelan
çukadâra hizmet
ağa-yı mûmâ-
ileyhden istidâne
Gurûş
5

Beylan ve Payas
tarafına Hüccâc için
giden Haleb Vâlîsi
çukadârına virilan
hizmet ağa-yı mûmâ-
ileyhden istidâne
Gurûş
11

Yolların muhâfaza-
sıçün Haleb Vâlîsi
tarafından fermân
sûreti getüren çuka-
dâra mûmâ-ileyhden
istidâne hizmet
Gurûş
13.75

Haleb Vâlîsi Haleb'e
duhûlini muş'îr buyuruldu
getüren Han oğluna
hizmet mûmâ-ileyh
İbrahim Ağa'dan istidâne
Gurûş
30

Efendiler ve a'yân
Haleb'e gitmeleriçün
gelan çukadâra
virilan mûmâ-
ileyhden istidâne
Gurûş
13.75

Def'a efendileri
da'vet için gelan
çukadâra ağa-yı
mûmâ-ileyhden
istidâne
Gurûş
18

Haleb Vâlîsi Antakya'ya
teşrîfleri esnâsında
zahîre için gelen
çukadâra hizmet ağa-yı
mûmâ-ileyhden istidâne
sâ'ir

Gurûş
11

Culuk Ali'ye
virilan hinta
baha mûmâ-ileyh
İbrahim Ağa'dan
istidâne

Gurûş
40

Neccârlar yediyle
vezîr-i müşârün-
ileyh hazretleri
dâ'iresine virilan
kazık ve çıra ve

Gurûş
16.75

Fahûreci Hüseyin
Efendi yediyle
deste ve kevb

Gurûş
3.5

Bazârbaşı
yediyle
mahkemeye
Mısır hasırı

Gurûş
2.5

Arpacılar yediyle vezîr-i müşârün-
ileyh Salih Paşa dâ'iresine virilan şa'ir
Keyl Gurûş
16.5 12

Gurûş
197

Ali Ağa yediyle müşârün-ileyh Meh-
med Paşa hazretleri dâ'iresine virilan
Kar Keçe
Yük Çift
15 2

Gurûş
35

Menzilci
Ömer Beşe'ye
ücretinden
olmak üzere
vaz' olunan

Gurûş
2000

Vezîr-i müşârün-
ileyh devletlü
Mehmed Paşa
hazretlerine
virilecek meblâğ

Gurûş
2750

Fazîletli Çelebi es-Seyyid
Mehmed Efendi hazret-
lerine bâ-temessük
virilecek meblâğ

Gurûş
1500

Sâlyâne-i
sâbıkada kesirde
kalan erbâb-ı
hukûkın alacağı

Gurûş Para
2296.5 7

Zımmî Hena
yediyle mahkeme-i
'aliyyeye çit ve
kutnu ve sâ'ir

Gurûş
20

Vilâyet için
isticâr olunan
Za'im-zâde
Konağı ücreti

Gurûş
20

Fermân getüren Kör
Kesem Tatar'a hizmet
sa'âdetlü Hâcı Mehmed
Ağa'dan istidâne

Gurûş
10

Neccârlar yediyle
Voyvoda odasına
termîm ve cit ve
gönbel ve sâ'ir

Gurûş
16

Hazeriyye
mübâşirine
yevm-i
isneynden
on beş
günlük masraf

Gurûş
60

Vezîr-i müşârün-ileyh Mehmed
Paşa dâ'iresine virilen
Şa'ir

Keyl Gurûş
200 10
060 8

Gurûş
2480

Bin yüz
yetmiş yedi
senesine
mahsûben
kesîr-i
'avârız-ı kurâ

Gurûş
65

Birecikli Es-seyyi Ahmed Efendi
yediyle Tizin Kâzâsı'nın dört
re's menzil bârgîrinin medine-i
mezbûre menziline zamm ve
ilhâk için olan fermân harcı

Gurûş
225

Nâ'ib-i sâbıka
mûmâ-ileyh
İbrahim Ağa
yediyle virilan
i'lâm harcı

Gurûş
40

Fazîletlü
efendi
hazretlerine
berâ-yı
harc-ı defter

Gurûş
35

Kethüdâ Efendiye Gurûş 35	Nâ'ibiyye Gurûş 35	Küttâbiye Gurûş 35	Hüddâmiye Gurûş 35	
Muhzırlara ve muhtırlara ve Gurûş 20	Atlu hizmeti Gurûş 5	Voyvoda Ağa'ya berâ-yı tahsildâriye Gurûş 450	Kethüdâ ve hüddâm-ı voyvoda Gurûş 50	
Kavâsiye Gurûş 5	Voyvoda Ağa tarafından giden atlu hizmeti Gurûş 5	Emin-i Defter Monlâ Ahmed'e Gurûş 15	Sarrâfiye Gurûş 15	Defter tekmîli Gurûş 32
Cem'an yekûn Gurûş 20600				

Yalnız yigirmi bin altıyüz gurûşdır

Nısf derûn-ı şehre isabet iden Gurûş 10300	Nısf kurâya isâbet iden Gurûş 10300
--	---

S.15/B.24: ...

Emir sûretidir

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn me'adini'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâm-ı şerife ve'd-dîn vârisü'l-ulûm-ı enbiyâ-yı ve'l-mürselîn el-muhtass-ı bî-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlânâ Haleb Kâdîsı zîdet-fezâ ilehu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adini'l-fazl ve'l-keâm Antakya Kâdîsı zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet (ve) iş erleri zîde-kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Devlet-i 'Aliyye'mden umûr-ı mühimm ile mürûr ve 'ubûr iden ulakların yedlerine virilen en'âm fermânları her kangı kazâlara dâhil olur ise yedlerinde her kaç nefere en'âm fermânları var ise bilâ-tevkîfin ol mikdâr bârgîrleri menzîlcileri tedârik idüb savb-ı me'mûrelerine irsâl ve en'âm fermânlarından bir akçe ve bir habbe mütâlebe olunmamak ve beher sene menzîlcilerine ücretleri bu tarafda virilegeldiği meşrût iken bu def'a Antakya ve Haleb menzîlcileri hilâf-ı fermân Cebahâne çavuşlarından Hüseyin ve Feyzullah ve Süleyman nâm kimesnelerin yedlerinde olan en'âm fermânlarına i'tibâr itmeyüb Haleb'den Antakya'ya beher bârgîre ikişer gurûş ve Haleb'den Urfa'ya yine ikişer gurûş mütâlebe eylediklerinde bu def'a mübâşirûn-ı

merkûmân mektûblarıyla inhâ itmeleriyle imdi siz ki kâdîlar ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz bundan sonra en'âm fermânlarıyla mürûr ve 'ubûr iden ulaklardan ücret mütâlebe olduğu mesmû' olur ise haklarınızdan gelineceğini mukarrer bilüb ve menzilcilere dahî bu tarafda en'âmâtı virilmediğinden kat'-ı nazar kendüleri kal'e-bend yahûd diyâr-ı ahire nefy olunacakların mukarrer bilüb ona göre basîret ve intibâh üzere olub yedlerinde en'âm fermânları olanlardan min-ba'd ücret mütâlebesinde rencide olunmamak bâbında fermân-ı 'âlîşân sâdır olmuştır buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ'a-ı lâzımu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hilâfından begâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî'l-yevmü's-sânî min-şehr-i Zilkade sene seb'a ve sab'în ve mi'ete ve elf (3 Şubat 1764)

İslambol el-Mahrûse

Tabaka aslahu'l-hatîr hurrيرهü'l-fakîr

Es-Seyyid Ahmed en-Nâ'ib be-medine-i Haleb

Gafere lehu

S.15/B.25:

Paşa'nın iltimâsıyla tarafeyne irsâl olunan i'lâm sûretidir

Ma'rûz-ı dâ'î-i devletleridir ki havâlf-i Payas ve Belan mazarrat ve eşkiyâdan tathîr ve nizâmı hüsn-i tedbîr-i düstürâneleriyle vâsıl-ı rütbe-i hitâm bulub gerek umûrân ulaklarının ve gerek ebnâ-yı sebîl emnen ve sâlimen tarîk-i câddeden güzâr ve muhâfazalarına takayyüd eyledikleri üzere sarf ve ihtimâm olunur iken ba'zı ulak ve ebnâ-yı sebil bahren kayıklar ile eyledikleri der-devlete inhâ olındığına binâ'en şeref-bahş-ı sudûr iden emr-i 'âlî mûcebince emn ve selâmete istihâm-ı asafâneleri üzere bu taraftan dahî mürûr ve 'ubûr idenlerin bir ferdi bahr üzere ruhsat virilmeyüb muhâfaza olunarak tarîk-i câddeden imrâr itdirilmek tenbîh ve ihtimâm olundığı bi'l-iltimâs huzûr-ı 'âlîlerine i'lâm olundu fî 3 M(Muharrem) sene 1178 (3 Temmuz 1764)

S.16/B.(Numarasız):

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhalin da'vâsı huzûrumızda görülmek için müdde'î-i 'aleyh mübâşiri ma'rifetiyle Dîvân-Haleb'e ihzâr olunmak deyü emr olundu fî 11 S(Safer) sene 1178 (10 Ağustos 1764)

S.16/B.26:

Medine-i Antakya mahallâtından Tut Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafa ibn-i Hikmet vârisi sulbî sağır oğlu Hasan münhasara olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân olmağla bi'l-iltimâs tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî 15 S(Safer) sene 1178(14 Ağustos 1764)

Mürtebânî Gurûş 3	Sahan 3	Tava 2	Taba 1	Tas 1	Kurâde biştov çift 1	Tüfenk Gurûş 5	Hamam Leğeni Gurûş 2
Na'leyn mezbûrede Gurûş 4	Kısrak 1 Gurûş 15	Merkeb Gurûş 5	Tay Gurûş 1	Mahalle-i vâki' sülûsân menzil Gurûş 40			
Der-zimmet-i Abdülkerim Gurûş 5	Der-zimmet-i Hatim Gurûş 30	Der-zimmet-i Zimmî Abud Gurûş 55	Der-zimmet-i Derdini ve Kebir Yusuf Gurûş 8				
Yekûn Gurûş 180							
Min-haysü'l-ihracât							
Techîz Tekfîz Gurûş 10	Resm-i Kısmet Çukadâriye Gurûş 4.5	Kâtib ve irsâliye Gurûş 115				Gurûş 1	
Hüddâmiye Gurûş 1	İhzâriye Para 20	Harc-ı hüccet-i vesâye ve nakd Gurûş 3	Mesârif-i sâ'ire Gurûş 1.5				
Yekûn Gurûş 23							
Sahhü'l-bâkî Gurûş 157							

Yalnız yüz elli yedi gurûşdır

S.16/B.27:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhalin şer'en sâbit olan hakkı mübâşiri ma'rifetiyle tahsîl olunmak deyü emr olundu fî 11 S(Safer) sene 1178 (10 Ağustos 1764)

Devletlü merhametlü 'atûfetlü 'inâyetlü veliyyü'n-na'im efendim sultânım hazretleri devlet-i ikbâl ile sağ olsun 'arzuhal-ı 'abd-ı kâdîmleridir kî

Kâtib-zâde Mehmed Efendi kûlları zimmetinde beşyüz elli gurûş alacak hakim olub arada ta'allal idüb bu kûllarına gadr-ı küllî olmağla merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn ve yedimde olan fetevâ-yı şerîfe mûcebince şer'en tahsîl olunmak bâbında emr ve fermân devletlü merhametlü 'atûfetlü 'inâyetlü veliyyü'n-na'im sultânım hazretlerininindir

Bende el-Hâc Hüseyin
Voyvoda-ı Antakya-ı sâbık

S.16/B.28:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhalin da'vâsı huzûrumızda görülmek için müdde'î-i 'aleyh mübâşiri ma'rifetiyle Dîvân-Haleb'e ihzâr olunmak deyü emr olundu fî 11 S(Safer) sene 1178 (10 Ağustos 1764)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhal-ı kûllarıdır kî

Üzerime edâsı lâzım gelan mâl-ı mîrî akçesini poliçe itmek için altıyüz gurûş nukûd akçesini Antakya'ya alub getürdüğümde Antakya ahâlîlerinden Kara Ali nâm kimesne bî-gayr-ı hakk ahz ve habs ve ikiyüz değenek darb-ı şedîd idüb ve 'ırzıma şetm-i galîz idüb bir sîm hançerimi ahz idüb bu kûllarına bilâ-vech gadr-ı küllî ve zulm ve te'addî eylemekle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki mezkûr Kara Ali nâm kimesneyi huzûr-ı 'âlîlerine ihzâr ve bî-gayr-ı hakk ahz eylediği akçemi tahsîl ve ihkâk-ı hakk buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü sultânım hazretlerininindir

Bende Musa

S.17/B.29:

Kıdvetü's-sâdâtü'l-kirâm Kâ'im-makâm-ı sâbık es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed Efendi dâme şerefehu ba'de't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki

İşbu semân ve sab'în ve mi'ete ve elf Rebi'ü'l-ülâ guresinden (29 Ağustos 1764) Antakya Kazâsı'nda sâkin sâdât-ı kirâm zev'î'l-ihtirâm üzerlerine tarafımızdan cenâbınızı Kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn itmişizdir gerekdir ki sahihetü'l-insâniye tevkîr ve ihtirâm idüb teseyyüdü zahîr kuzât ve kâ'im-makâmlar senedleriyle dahil olub izhâr-ı siyâdet ve irâ'et-i 'alâmet-i huzerâ idenleri men'de ihtimâm idüb kendin kat'an bir kimesneye 'alâmet-i huzerâ vasfına izn vermeyüb iddi'â-ı hüccet-i sened-i siyâdet idenleri tarafımıza ihâle eylesiz ve üzerlerine lâzım gelen te'dîb ve takrîrlerini ve hukûk-ı şer'iyye-i sâbite tahsîli iktizâ itdikde cenâbınız idüb sâ'ir hükkâma bir dürlü rencide itdirmeyesiz hülâsa-ı kelâm bu vedi'a-ı 'azîmi ve emânet-i kübrâda kemâl-ı 'iffet ve istikâmet idüb siyânet-i 'arz ve mâllarında bezl-i makdûr idüb şevketlü kerâmetlü muhâbbetlü pâdişâh-ı İslâm ayyede'l-lah-ı te'âlâ ve ibkâhu ilâ yevmü'l-kıyâm hazretlerinin devâm-ı 'ömr ve devletleriçün sâdât-ı kirâmın ed'iyye-i hayriyyelerini isticlâb idüb her emrde emr-i şerîfe imtisâl ile mazhar-ı şefâ'at-ı hazret-i seyyidü'l-enâm-ı 'aliyye efdalü't-tehiyyetü'l-kemâl olası ve's-selâm

El-fakîr es-Seyyid Mehmed Said Mirza-zâde en-Nakîb

S.17/B.30-a:

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakanî hükmî oldur kî

Haleb hazînesi mukâta'ası mâlından olmak üzere Antakya'da Seylhâne kurbünde vâki' Hindiyân için Hâcî Hüseyin Ağa ibn-i el-Hâc Halil Tekyesi'nin dervîşân fukarâsına ta'âmiye yevmî on beş akçe vazîfe eş-Şeyh İsmail Efendi birâderisinin 'uhdesinde iken mezbûr Lazkiyetü'l-'Arab'da Valide Tekyesi'nin bâ-berât-ı 'âlîşân şeyhi ve anda mukîm ve tavattun ve 'adem-i rağbet ve ol vecihle tekiye-i mezbûr hâli ve mu'attal olmağla ref'inden işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hakanî el-Hâc Masum bin Gulam Himmet nâm dervîşe tevcîh olunub lakin berâtında on beş akçe ta'âmiye mestûr olub vazîfe-i mezbûre berâtı merkûm eş-Şeyh İsmail yedinde olduğundan nâşî mukâta'a-ı merkûme eminleri virmekde fukarâ ve dervîşâna ta'allal ve mümâna'ât itmeleriyle zikr olunan ta'âmiyye-i mezkûr Şeyh İsmail'in ref'inden merkûm el-Hâc Masum'un 'uhdesine kayd ve tevcîh ve yedine berât-ı şerîf-i 'âlîşânım virmek bâbında 'inâyet recâsına Antakya Kâdîsı mevlânâ Mustafa zîde-fazluhu 'arz itmekle mücebince 'uhdesine kayd ve berât olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb bin yüz yetmiş yedi senesi

Zilhiccesi'nin yigirmi yedinci günü (27 Haziran 1764) târîhle müverreh virilan rû'ûs-ı hümayûnım mücebince bu berât-ı hümayû-nı virdim ve buyurdum ki merkûm el-Hâc Masum bin Gulam Himmet nâm dervîş varub ref' olunan merkûm yerine tekye-i mezbûr fukarâsına ta'yîn olunan yevmî on beş akçe vazîfesin Haleb hazînesin mukâta'ası mâlindan defterdâr olanlar yedinden alub mutasarrîf ola ol bâbda ref' olunan mezbûr Şeyh İsmail ve taraf-ı aherden hiç ferd mâni' ve müzâhim olmayub dahl ve ta'arruz kılmıyalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmü's-sânî Muharrem sene semân ve sab'în ve mi`ete ve elf(2 Temmuz 1764)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.18/B.30-b:

Bu sicil-i mahfûzın aher mahallinde kayd olunmuşdur

Mâza terfîh mine'l-vakf ve's-sicil hurrîre 'abdu'l-fakîr ilâ'l-mülkü'l-celîl ve hikmetü's-sahîhe ve'r-rû`yet-i 'âlîmen bi'l-hallâk beyne'l-e`immetü'l-eşrâf ve ene'l-fakîru'l-lah 'azze şânuhu Hâfız Mustafayü'l-Cevî el-müteveffâyı'l-müvellâ'l-hilâfe be-medine-i Antakya el-Mahrûse gafuru lehu

Ber-vech-i âtî vakfiyye hücceti tebdîl ve tağyîri vâkıfın yedinde olduğına binâ`en üzerine dahî aher zamîm ile diğêr hüccet olunub mahall-i ahere zeylde kayd olunmağın (çizik) buna i'tibâr olunmıya

Hamd-ı bî-hudûsâ-yı lâ-ya'udd evvel-i hâlıku'l-hayât ve'l-memât ve vâkıf-ı ahvâlu'l-mahlûkât hazretlerinedir ki

Nev`-i insânî ta'lîm-i âsmâye lâıyk ve cümle halâyıkdan mümtâz ve fâıyk eyledi ve ûlûf-ı salavat nâ-mahdûd ve sunûf-ı teslîmât-ı gayr-ı ma'dûd evvel merkez-i dâ`ire-i vilâyet ve matla'-ı seyyâre-i risâlet-i pişvâ-yı 'ısâr-ı evliyâ ve muktedâ-yı cema'ât-ı asafiya hazret-i Muhammedü'l-Mustafa salla'l-lah-ı 'aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı münûr ve kabr-ı mu'attarlarına olsun ki ümmetine vasîyet idüb sebîl-i sevâba delâlet ve tarîk-i sevâba hidâyet eyledi dahî âl ve ashâb ve emcâdlarına olsun ki her biri nefis ve mâlde sebîl-i hayrâta sarf ve tarîk-i mîrâta 'atf eylediler rıdvâna'l-lah-ı te'âlâ 'aleyhüm ecmâ`în emmâ ba'de her 'âkıl ve dâna oldır ki çû-dâr-ı fenâya kalîlü'l-i'tibâr olub kavlehu te'âlâ vemâ tekaddümü'l-enfüseküm min-hayr teceddede inde'l-lah nass-ı şerîfinin ed-dünyâ mezra'atü'l-ahiret fehâve ve itâ'ât ihtivâları üzere

bu nehc-i müstetâba şâri' medine-i Antakya mahallatından Câmi'-i Kebîr Mahallesi sükkânından kıdvetü'l-eşbâh Dergâh-ı 'Alî çavuşlarından el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş eş-Şehir Pir Mesih-zâde Meclis-i Şer'-i şerîf-i enverde ve mahfel-i dîn-i münîf-i ezherde vakf-ı âtiyü'z-zikre li-ecli't-tescîl ve'l-itmâm emri't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği el-Hâc Abdullah ibni-i Mehmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb silk-i mülk-i sahîhimden olub esvâk-ı medine-i mezbûreden Sûkk-ı Sipâhi'de vâki' bir taraftan Sabun Hânı ve bir taraftan Kilisli Dükkânı ve bir taraftan Buk'a-ı Zahirîyye'nin vakf dükkânı ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb 'Attâr dükkânımı ve yine esvâk-ı medine-i mezbûreden Meydan nâm sûk'da vâki' etrâf-ı erba'adan Nakib Hânı ve Kâtib-zâde'nin Kassab dükkânı ve Mazlum Halil sâkin olduğu dükkân ve tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb kahve dükkânı yedi sehm i'tibârıyla mülküm olan dört sehm hisse-i şâyi'amı ve medine-i mezbûreye tâbi' mezra'a-ı Kuleyzan toprânda vâki' iki taraftan Müftî-i sâbık es-Seyyid Ahmed Efendi zeytunu ve bir taraftan Til(ط) ile mahdûd yüz kırk 'aded zeytun eşcârı ve yine medine-i merkûmeye tâbi' karye-i Karsu toprâğında vâki' ma'lûmu'l-hudûd otuz yedi 'aded zeytun eşcârı ve medine-i mezbûreye muzâfe Toprakhisar karyesi toprağında vâki' beyne'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ikiyüz kırk dört adet zeytun eşcârı ve medine-i mezbûreye tâbi' merkûm Toprakhisar karyesi toprağında Sahyunlu oğlu zeytunu dimekle 'arîf yüz on iki 'aded zeytun eşcârı ve yine medine-i mezbûreye tâbi' Bakırkaya ve Alakend karyeleri toprâğında bi'l-münâsefe vâki' beyne'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd yüz 'aded zeytun eşcârı ve yine medine-i merkûme kazâsında mezra'a-ı Kefere toprâğında müstağîn-i 'anni'l-tahdîd Kazakoğlu ve Zımmî'den müşterâ elli 'aded zeytun eşcârı ki min-haysü'l-mecmû' altıyüz seksen üç 'aded zeytun eşcârımı hasbetu'l-lah-ı te'âlâ ve talibü'l-merzâte vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüb şöyle şart eyledim ki bâyidü'l-mütevellî dekâkîn-i mezbûre icâre-i mu'tâde ile icâr ve eşcâr-ı mezkûrenin gılâlî bey' olunub hâsıl olan galla ve nemâsından dükkân-ı mezbûrların ta'mîr ve termîm ve eşcâr-ı mezkûreye her iktizâ iden mesârifleri rûyet olundukdan sonra sülüsü vücûh-ı hayrâta sarf olunub ve iki sülüsüne dahî ben mutasarrıf olub vakf-ı mezkûre libâs-ı hayât-ı lâbis oldukca ben mütevellî olam be-emru'l-lah-ı te'âlâ vefât ve dâr-ı bekâyâ rihlet eylediğimden sonra ber-minvâl-ı muharrer vakf-ı mezbûrın gallasının sülüsü vücûh-ı hayrâta sarf olunub iki sülüsüne oğullarım Molla İbrahim ve Molla Osman ve sulbiye kızlarım Aişe ve Zeyneb ve Dudu ve Meryem 'ale's-seviye mutasarrıf olub merkûm Molla İbrahim mütevellî ve Molla Osman nâzır ola mezbûr Molla İbrahim vefât eyledikde

merkûmûn keزالik 'ale's-seviye mutasarrıf olub ekber ve erşedi mütevellî ola ba'de vefâtühüm evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûr ve inâsları münkarız olur ise diğêr evlâdlarımın evlâd-ı zükûr ve inâsları batnen ba'de batn ber-minvâl-ı muharrer mutasarrıf olub ekber ve erşedi mütevellî ola ne'ûzu bi'l-lah min-kahru'l-feyyâz zürriyetim bi'l-külliye ba'de'l-inkirâz Hameynü's-Şerifeyn evkâfına mülhâk ve müzâf olub tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merrete ba'de aheri yedimde ola deyü ta'yîn-i şurût ve tebyîn-i kuyûd idüb kâr-ı hâmenü's-şevâgil mütevellî-i merkûma teslîm ola dahî tesellüm ve sâ'ir evkâf mütevellîleri tasarruf idüb lakin vakf-ı 'akâr imâm-ı muhtâr kıdvetü'l-e'imme sirâcü'l-e'imme kâşifü'l-gamme İmâmü'l-A'zam ve hümâmü'l-efhâm Ebû Hanîfetü'l-Kufî el-Cevzî bi'l-hayr ve Kufî hazretleri katında sahîh ve lâzım olmayub benim için vakf-ı

S.19/B.30-b: ...

mezbûrdan rücû' meşrû' olmağla dükkân-ı mezbûrların ve eşcâr-ı mezkûrenin vakfiyetden rücû' eyledim deyüb mütevellî-i mezbûr dahî eğer çi hâl-ı minvâl-ı muharrer üzere olub lakin hazret-i İmâm-ı Sâni Ebû Yusuf-ı Hemedanî katında vâkıf-ı mücerred vakfından demekle ve İmâm-ı Sâlis Muhammed ibn-i Hasanü's-Şeybanî hazretleri katında teslîm-i ilâ'l-mütevellî ile vakf-ı sahîh ve lâzım olmağın vakf-ı mezbûrdan vâkıf için rücû' gayr-ı meşrû'dur deyü hâkim-i hâsım mevki'-i sadr-ı kitâb tubâ-ı leh ve hüsn-i me'âb hazretleri (çizik) huzûrunda meterâfiken fasl-ı hasme tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh esbağü'l-lah-ı en'âm ni'mehu 'aleyh hazretleri dahî tarafeynin kelâmına nazar ve münâ'-i li'l-hayr olmakdan hazer idüb temhîd-i kavâ'id-i hayrî ûlû ve şeydâ ve mebânî-i vakfı aheri görüb 'âlimen bi'l-hilâf ve mürâgabü'l-mabcib ri'âyete fi'l-hükm bi'l-ikrahâf vakf-ı mezbûrın 'alâ-kavl-ı min-berât sıhhat ve lüzûmına hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-yı sarîh-i mer'î idüb min-ba'd nakz ve nakzına mecâl 'adimü'l-ihtimâldir ecrü'l-vâkıf 'alâ'l-hayyu'l-cevâdü'l-kerîm femen tebeddelehu ba'dema sem'ahu fe-innemâ emn 'ale'l-lezine yebdelune inne'l-lahu semî'ün 'alîm harre zalik ve hurrire fi'l-yevmü's-sâmin ve'l-'işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-ahir li-sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (5 Ekim 1764)

Mine'l-hicreti men-lehü'l-'azz ve's-şeref

Şuhûdu'l-Hâl:

Fahru'l-'ulemâ'i-l-kirâm
es-Seyyid Ahmed Efendi

'Umdetü'l-'ulemâ'i-l-kirâm
el-Hâc İbrahim Efendi

Zebdetü'l-`ulemâ`il-kirâm
Abdurrahman Efendi

`Umdetü's-sâdât Müfti
es-Seyyid Şaban Efendi

Kıdvetü'l-`ulemâ ve'l-âzm
el-Hâc Mehmed Efendi

Fahru'l-`ulemâ Emin-i Fetvâ
Mehmed Efendi

Kıdvetü'l-`ulemâ
Halil Efendi

Kıdvetü'l-`ulemâ
Hâfız Emin Efendi

Hanifi-zâde
el-Hâc Hasan Efendi

Fahru's-sâdât Nakîb-i sâbık
es-Seyyid Hüseyin Efendi

Zübdetü'l-kuzât Hasan Efendi
ibn-i Hüseyin Ağa

Kıdvetü'l-`ulemâ
Mehmed Efendi Türbe-dâr

Boyacı-zâde
Mehmed Efendi

`Umdetü'l-a`yân
Ser-turna İbrahim Ağa

Zübdetü'l-a`yân
el-Hâc Mehmed Ağa

Fahru's-sâdât es-Seyyid
Ahmed Efendi Nakîb

Kıdvetü'l-a`yân Ser-turna
Şerafeddin Ağa

`Umdetü'l-a`yân Ser-turna
Fethullah Ağa

Es-Seyyid
Feyzullah Ağa

Es-Seyyid Hâc
Şerafeddin Ağa

Bezkiyeli-zâde El-hâc
İsmail Efendi

Ve gayrühüm

Bâlâda mezkûr olan hüccet-i şer'îyye-i vakfiyye re`y-i hâkim ile bermûceb-i şart-ı vâkıf şurût ve kuyûdı ba`zen tebdîl ve aher vakfiyyeden ve emlâkden üzerine zamm ve müceddeden başka hüccet-i vakfiyye-i ma`mûl-bihâ olunub bu sicil-i mahfûzın zeyline kayd olunmuşdur gaflet olunmaya

S.19/B.31:

Şer'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i `arzuhâlin şer'en sâbit olan hakkı mübâşiri ma`rifetiyle tahsîl olunmak deyü emr olundu fî 11 S(Safer) sene 1178 (10 Ağustos 1764)

Devletlü merhametlü `atûfetlü `inâyetlü veliyyü'n-na`im efendim sultânım hazretleri devlet-i ikbâl ile sağ olsun `arzuhâl-ı `abd-ı kâdîmleridir kî

Hâlâ Kuseyr Nâhiyesi'nde Fatikiye karyesi ahâlîleri deynlerinde temessük-i şer'î ikibin dokuzyüz gurûş alacak hakkım olub defa'atiyle taleb olundukda leb-i la'net ile def' ve yedimizde mükâsete emri vardır deyü Antakya hukûk eminleriyle merâhim-i `aliyyelerinden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn ve Antakya Kâdîsı huzûrunda mürâfa'a-ı şer' ve akçemi edâya

yed-i vâhidden olmak üzere ikrârları olduğu ba'de's-sübût tahsîl buyurulmak bâbında kerem ve 'inâyet devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerininindir

Bende el-Hâc Mehmed
Kâtib-zâde

S.19/B.32:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhalin şer'en da'vâsı rû'yet ve mübâşiri ma'rifetiyle ihkâk-ı hakk ve vukû'ı i'lâm olunmak deyü emr olundu fî 8 CA(Cemâziye'l-evvel) sene 1178 (3 Kasım 1764)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhal-ı kûlları budur kî

Bu kûlunuz Antakya Kazâsı'nda Kuseyr Nâhiyesi'nde Seferiye nâm karye sâkinlerinden olub yine karye-i mezbûreli Hamid oğlu Şeyh Ömer nâm kimesne bu kûlunuza gazez idüb nısfu'l-leyl hânemi basub ehl-i 'iyâlimin cümlesini vaz' ve üzerinde olan sîm hışlın(فشلین) ve bir şekke(شكر) ve bir çift bilazik ve bir kuşak ve sâ'ir ev tecemmülâtını üçyüz gurûşlık eşyâmı nehb ve gâret ve bu kûllarına gadr-ı küllî olduğundan 'arzuhâle cesâret kılınmıştır merâhim-i 'aliyyenizden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn ve hakkımı ihkâk-ı hakk eylemek bâbında bâkî emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerininindir

Bende Mehmed

S.20/B.33:

Hâlâ Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi ve voyvodası ağa sene-i merkûme mahsûben ze'âmet-i mezkûre karyelerinin mahsûl ve ahkârını merkûm Kehhal ve re'âyâsından ber-mûceb-i emr-i 'âlî ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm itdirdesiz deyü emr olundu fî 2 Z(Zilhicce) sene 1178 (2 Haziran 1765)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun

Haleb Sancağı'nda Kuseyr ve gayrı nâhiyelerde Çaşır(چاشیر) nâm karye ve gayrıdan akçe ze'âmetine berât-ı 'âlîşân mutasarrıf kûlları olub ze'âmetim aklâmından olan kurâ ve mevrû'âtıdan yetmiş yedi senesine (1763-1764) mahsûben hâs olan a'sâr-ı şer'iyye ve rûsûmât-ı sâ'iresini tarafımızdan Subaşı kûlları zabt ve ta'sîr itmek murâd eylediğinde kurâ ve mezra'alarının re'âyâ ve zirâ'atçıları her biri Menluk Kehhal demekle ma'rûf nâm kimesne iltizâm eyledim deyü bilâ-temessük ve bilâ-senedin gelüb

Culakiye nâm karyeden yetmiş gurûş mahsûl-bahâ ve Askeriye mezra'asından kesm on altı gurûş ve Karcın mezra'asından onbir gurûş ve Zahirîye mezra'asından yigirmi altı gurûş ve Yaksa mezra'ası toprağın-da hâsıl olan zeytun ahkârından yigirmi gurûş min-haysü'l-mecmû' yüz kırk üç gurûşu re'âyâ-yı mezkûr merkûm Kehhal ahz ve kabz eyledü deyü ze'âmetimin hâsılâtına ve kesîr ve noksanına bâ'is ve bâdî olduklarından zikr olunan kurâ (ve) mezra'alardan sene-i mezkûre mahsûb hâsıl olan a'sâr-ı şer'îyye ve rûsûmât-ı sâ'iresini re'âyâ ve zirâ'atcilerinden ve reâyâsı zimmetlerinden tahsîl ve alıvirilmek bâbında yedime emr-i 'âlîşân 'inâyet ve ihsân olunmağla merâhim-i 'aliyyelerinden mercûd ki sâdır olan fermân-ı 'âlîşân mücebince mübâşir kûlları ma'rifetiyle re'âyâ ve zirâ'atcileri zimmetlerinde müctemi'-i evân mahsûlât ve rûsûmât-ı sâ'iremi tamâmen tahsîl ve alıvirilmek bâbında Kuseyr ve etrâf kazâ kâdîlarına hitâben mü'ekked buyuruldu ihsân buyurulmak bâbında emr ve fermân lutf ve ihsân devletlü 'inâyetlü merhametlü sultânım hazretlerininindir

Bende Abdullah bin Mustafa Ağa

S.20/B.34:

Menzil hüccetidir

Medine-i Antakya'da sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve sâ'irleri Meclis-i Şer'-i hatîr-ı lâzımu't-tevkîrde mahallât-ı medine-i mezbûrden Debbûs Mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beşe ibn-i el-Hâc Ahmed Kürdî muvâcehesinde be-tav'ühüm ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûreden bâ-emr-i celîlü's-şân âyende ve revende ulaklar îsâliçün mevzû' olan menzil-i pâdişâhî hizmetine bir menzilci nasbı lâzım ve mühimm olmağın merkûm Mehmed Beşe işbu bin yüz yetmiş sekiz senesi Rûz-ı Hızır'ı ibtidâsından (6 Mayıs 1765) yetmiş dokuz senesi Rûz-ı Hızır'ı ibtidâsına (6 Mayıs 1766) gelince dek menzil-i mezkûr kendi mâlından kırk re's tuvânâ bârgîr ile sevk ve idâre idüb mürûr ve 'ubûr iden ulaklara ve hükkâm ve a'yân-ı beldeye zahmet ve zarûret çekdirmemek üzere eğer def'a-ı vâhidede kırk bârgîrden ziyâdeye iner olmak vecihle rûkûb ider ulak zuhûr ider ise kırkdan ziyâdesi vilâyet tarafından virilmek şartıyla ve bâ-emr-i 'âlîşân ta'yîn olunan ücret ve en'âmâtı dahî merkûm ahz ve kabz itmek kavliyle nefsinî bizlere yedi bin gurûşa îcâr eyledikde bizler dahî ber-minvâl-ı muharrer isticâr ve kabûl eyledik didiklerinde merkûm Mehmed Beşe a'yân-ı mûmâ-ileyhi cemî'-i kelimâtlarında vicâhen ve şüfâhen tasdîk ve tahkîk itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâdis 'aşer min-şehr-i Zilkadetü'l-Harâm li-sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (7 Mayıs 1765) mine'l-hicret men-lehü'l-'azz ve's-şeref

Şuhûdu'l-Hâl:

Kıdvetu'l-akrân
Abdullah AğaEl-Hâc Ömer
Çavuş AğaMuhzırbaşı
el-Hâc Abdullah

Ve gayrühüm

S.21/B.35-a:

Fî'l-asl Eskişehir Sancağı'ndan Bilecik Kasabası'ndan olub Hacc-ı Şerîf'den 'avdetinde mahmiyye-i Antakya'da Gök Meydan nâm mahelde misâfereten sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Halil ibn-i Abdullah nâm müteveffânın terekesini veresesine îsâl itmek üzere hâl-ı hayâtında vâsî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eylediği el-Hâc Osman ibn-i Mustafa ve es-Seyyid el-Hâc Veli ibn-i Hüseyin şehâdetleriyle sâbit olan el-Hâc (silik) Hüseyin ibn-i el-Hâc Ali ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve vâsî-i merkûma teslîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî 29 S (Safer)sene 1179 (17 Ağustos 1765)

Tesbih kebîr 19 Gurûş 2	Kömür boyama don 2 Gurûş 6	Müdârisi sarık 3 Gurûş 15	Def'a sarık 4 Gurûş 12	Sûreti sarık 4 Gurûş 14	Keten İhrama ve sarık ve boncuk Gurûş 2
Keten Don ve Gömlek 2 Gurûş 1.5	Keten Hırdavad Gurûş 0.75	Fincan ma' Sebet 12 Gurûş 1.75	Kundura bağı Gurûş 0.75		
Çuka Beneş 1 Gurûş 5	Bir mikdâr kahve Gurûş 1.75	Zemzemiye-i defn Gurûş 2.5	Hegbe ve Muşamma Gurûş 0.5		
Haleb Alacası Don 5 Gurûş 8	Şam Alacası Don 4 Gurûş 20	Çiçeklü Don 2 Gurûş 8.8	Yağmurluk Gurûş 2.5	Nukud Gurûş 3.5	Para 9
Yekûn Gurûş 108.5	Para 4				
Mine'l-ihracât Resm-i Mahkeme Gurûş 5	Techîz Tekfîz Gurûş 8.5	Kâtibiye Gurûş 1	Çukadâriye Gurûş 1		

Hüddâmiye Ali'ye	İhzâriye	Resm-i	Çukadâr-ı	Katırcı	Halil
Gurûş 1	Gurûş 0.5	Emin Gurûş 4	Emîn Gurûş 0.5	ücret-i bârgîr Gurûş 15	

Yekûn

Gurûş
36.5

Sahhü'l-bâkî

Gurûş Para
72 4

Der-yed-i vâsî-i merkûm

Not:Numara verilmeden önce aradan bir veya birkaç yaprak koparılmış

S.22/B.35-b:

Köhne İbrık 1 Gurûş 1.25	Köhne Havlu 2 Gurûş 0.75	Köhne Fûte ve mâ'i Beştemâl 2 Gurûş Para 1 5	İşleme Köhne Kise ve Uçkur 2 Gurûş 3	Köhne 'Entârî 6 veDikilme Buşu Gurûş Para 1 5
Köhne Yeşil Telli 'Entârî 1 Gurûş 5	Köhne Yeşil Karaca Gurûş 0.75	Köhne Hitâyî 'Entârîlik Gurûş 4	Müsta'mel Göz Şalı Cebe Gurûş 4.5	Köhne Telli Bokça ve Beyâz 'Entârî Gurûş 2.5
Gömlek Köhne 1 ve Don 1 Gurûş 2	Köhne Yemeni 2 ve Uçkur 1 Gurûş 1.5	Köhne Çizme ve Kavuk ve Mest Gurûş 18	Köhne Don 1 ve Gömlek 1 Gurûş Para 0.75 5	
Köhne Şamî Cebe Gurûş 0.5	Ketan ve Keçe ve İblik Gurûş Para 2.75 5	Köhne Kemer Kuşak Para 15	Köhne 'Entârî ve 1 Kırmızı Atlas Parça Gurûş 1.75	Köhne Don ve Peçe Alaca Gurûş Para 0.75 5
Hırdâvâd Gurûş 2	Yeşil Zümrüd Altun Küpe Çift ve Taş 'aded 1 Gurûş 40	Köhne Nebdul (نبرول) Sâ'at 1 Gurûş 19	Köhne Yemeni 1 Para 10	

Yekûn

Gurûş Para
110 9

Mine'l-ihracât

Resm-i 'Adî Gurûş 11	Hüddâmiye Gurûş 2.5	Kâtibiye Gurûş 2.5	Çukadâriye Gurûş 2.5	İhzâriye Gurûş 1.5
Resm-i Emîn Gurûş 11	Çukadâr-ı Emîn Gurûş 2.5	Hüddâm-ı Emîn Gurûş 2.5	Dellâliye ve Hamâliye ve sâ'ir mesârif Gurûş Para 4 5	

Yekûn

Gurûş Para
40 5

Sahhü'l-bâkî

Gurûş Para
70 4

Defter-i ta'yînât-ı 'annü's-şâm 10 beher yevm harc 1200

Yevmî

Nân-ı 'Azîz Kıyye 480	Lahm Kıyye 240	Erz Kıyye 240	Saman Kıyye 60	'Alef Kıyye 1000
-----------------------------	----------------------	---------------------	----------------------	------------------------

'annü's-şâm 10.

Nân-ı 'Azîz Kıyye 4800	Lahm Kıyye 2400	Erz Kıyye 2400	Saman Kıyye 600	'Alef Kıyye 10000
------------------------------	-----------------------	----------------------	-----------------------	-------------------------

S.23/B.36:

Nâhiye-i Kuseyr tâbi'-i medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i kıst-ı sâni
İmdâd-ı Hazeriyye ve ücret-i menzil-i pâdişâhî ve mesârif-i sâ'ire

Karye-i Makaberus Hâne Sümn 3	Karye-i Babatorun Hâne Sümn 0.5	Karye-i Deyr Hâne Sümn 1.5	Karye-i Baksanos Hâne Sümn 3.5	Karye-i Flancar Hâne Sümn 0.5
Karye-i Mezra'a-ı Türkman Hâne Sümn 2		Karye-i Kefer 'Abid Hâne Sümn 1.5	Karye-i Com Hâne Sümn 0.5	Karye-i Saferiye Hâne Sümn 2
Karye-i Garbeyaz Hâne Sümn 1	Karye-i Firfiri Hâne Sümn 0.5	Karye-i Uskiyat Hâne Sümn 1	Karye-i Salkıya Hâne Sümn 1.5	Karye-i Hayno Hâne Sümn 1.5

Karye-i Marso Hâne Sümn 1.5	Karye-i Mishane Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bayra Hâne Sümn 0.5	Karye-i Mağdele Hâne Sümn 3	Karye-i Kişkinid Hâne Sümn 2
Karye-i Klanos Hâne Sümn 1.5	Karye-i Tuleyce Hâne Sümn 1	Karye-i Radof Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bitşin Hâne Sümn 1	Karye-i Fatikiye Hâne Sümn 2.5
Karye-i Fenk Hâne Sümn 2.5	Karye-i Kurye Hâne Sümn 0.5	Karye-i Cünte Hâne Sümn 1.5		
Yekûn Hâne Sümn 3 7				

Yalnız üç hâne yedi sümndür

Nâhiye-i Altınözü tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Narlıca Hâne Sümn 0.5	Karye-i Tel-Habeş Hâne Sümn 1	Karye-i Buhşin Hâne Sümn 1	Karye-i Baslıkiye Hâne Sümn 1	Karye-i Ermence Hâne Sümn 1
Karye-i Suriye Hâne Sümn 2	Karye-i Toprakhisar Hâne Sümn 1	Karye-i Mezra'a-ı Kürd Hâne Sümn 0.5	Karye-i Danışmendlü Hâne Sümn 0.5	
Karye-i Alakend Hâne Sümn 0.5	Karye-i Miras Hâne Sümn 0.5	Karye-i Karsu Hâne Sümn 3.5	Karye-i Tuleyl-i Şarkî Hâne Sümn 1	
Karye-i Ziyaret Hâne Sümn 0.5	Karye-i Büyük Burç Hâne Sümn 2.5	Karye-i Ferzele Hâne Sümn 0.5	Karye-i Afsiye Hâne Sümn 0.5	
Yekûn Hâne Sümn 1 6				

Yalnız bir hâne altı sümndür

Nâhiye-i Cebel-i Akra' tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Sunkur Hâne Sümn 0.5	Karye-i Çandır Hâne Sümn 0.5	Karye-i Alataş Hâne Sümn 1	Karye-i Çardakiye Hâne Sümn 1	Karye-i Sofılar Hâne Sümn 1.5
---------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------	--	--

Karye-i Kışlak Hâne Sümn 1.5	Karye-i Bezkiye Hâne Sümn 3	Karye-i Yeniceköy Hâne Sümn 0.5	Karye-i Kirakos Hâne Sümn 1.5	Karye-i Deyrmeşata Hâne Sümn 0.5
---------------------------------------	--------------------------------------	--	--	---

Karye-i Tinziri Hâne Sümn 1	Karye-i Dersuniye Hâne Sümn 1	Karye-i Şeyhköy Hâne Sümn 3	Karye-i Hisarcık Hâne Sümn 1	Karye-i Cidaliye Hâne Sümn 2
--------------------------------------	--	--------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------

Karye-i Kırkbecek Hâne Sümn 1	Karye-i Hırbı Hâne Sümn 0.5	Karye-i Dövir Hâne Sümn 3	Karye-i Keseb Hâne Sümn 6	Karye-i Hansıma Hâne Sümn 1
--	--------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------

Karye-i Karye Hâne Sümn 3	Karye-i Kandon Hâne Sümn 1.5	Karye-i Tumame Hâne Sümn 1.5	Karye-i Karsabol Hâne Sümn 1	Karye-i Bağdadiye Hâne Sümn 1
------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	--

Karye-i
İgerce
Hâne Sümn
0.5

Yekûn
Hâne Sümn
3 3.5

Yalnız üç hâne üç buçuk sümndür

Nâhiye-i Süveydiye tâbi'-i medine-i mezbûr

Karye-i Tuleyl-i Türkman Hâne Sümn 2	Karye-i Seldiran Hâne Sümn 3	Karye-i Kilisacık Hâne Sümn 3	Karye-i Cüdeyde Hâne Sümn 1.5
---	---------------------------------------	--	--

Karye-i Kırkısiyye Hâne Sümn 2	Karye-i Barberun Hâne Sümn 1	Karye-i Yoğunoluk Hâne Sümn 3.5	Karye-i Hacı Habıblü Hâne Sümn 3	Karye-i Saylıca Hâne Sümn 1
---	---------------------------------------	--	---	--------------------------------------

Karye-i 'Aydiye Hâne Sümn 1.5	Karye-i Saraycık ma' 'Akiliye Hâne Sümn 2	Karye-i Mişrakiye Hâne Sümn 3	Karye-i Mugayrun Hâne Sümn 5
--	--	--	---------------------------------------

Karye-i Zeytuniye ve Mezrâ'a Hâne Sümn 14	Karye-i Kabuskiye Hâne Sümn 3	Karye-i Kaba Hernub Hâne Sümn 1	Karye-i Minkuliye Hâne Sümn 1.5
--	--	--	--

S.24/B.36: ...

Karye-i Güzel Burc Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Milto Harbı Hâne Sümnn 1	Karye-i Arpalu ve Dikmece ve Sünberiye Hâne Sümnn 1
--	---	--

Karye-i Hüseyinli Hâne Sümnn 1	Karye-i Na'ırlu Hâne Sümnn 1
---	---------------------------------------

Yekûn
Hâne Sümnn
4 7.5

Yalnız dört hâne yedi buçuk sümndür

Cem'an yekûn
Hâne
13

Yalnız on üç hânedir

Beher sümnn hâneye
Gurûş
33.5

Beher hânedden dörtyüz bir gurûş üç rub' yedi para tahsıl oluna

İftihâru'l-emâcid ve'l-a'yân Antakya Voyvodası el-Hâc Hüseyin Ağa
gıbbe't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü's-Şehba Vâlîsi Mehmed Paşa hazretlerinin bâ-fermân-ı 'âlî matlûb buyurdukları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı sâni meblâğı ve Menzilci Mehmed Beşe'ye vaz' olunan ücret tekmîli meblağı ve sâlyâne-i sâbıkda derûn-ı şehirde ve kurâda kalan kesir meblâğı ve Çelebi Efendi'nin bâ-temessük alacağından bakiye meblağı ve menzilci merkûm için zî-kudret olunan meblağ ve bin yüz yetmiş sekiz senesi mâh-ı Muharremi'nin on üçüncü gününden (13 Temmuz 1764) sene-i merkûme Recebü'l-Ferdi'nin altıncı gününe (30 Aralık 1764) gelinceye değin ayende ve ravende vâki' olan mesârif ve sâ'ir mesârif-i zarûriye medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekilleri ve kurâ şeyhleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le cem' ve hesâb olundukda onbin dörtyüz elli gurûşa bâliğ olub mütenasif olundukda

nısfı beşbin ikiyüz yigirmi beş gurûş gurûş bâlâda muharrer olan nevâhi-i erba'a kurâsına isâbet idüb meblâğ-ı mezbûrî kurânın on üç hânesine tarh ve tevdî' olundukda beher hâneye dörtyüz bir gurûş üç rub' yedi para isâbet itmekle meblâğ-ı merkûmı sâlyâne ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblâğ-ı mezbûrî yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm eyleyesiz hurrire fî târîhü'l-mezbûr

S.24/B.37:

Medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i İmdâd-ı Hazeriyye'nin kıst-ı sânîsi ve menzil-i pâdişâhî ücreti tekmîli ve sâyir

Esnâf-1 Basmacı Nefer 9	Esnâf-1 Semerci Nefer 10	Esnâf-1 Kaşşâş Nefer 17	Esnâf-1 Kuyumcu Nefer 25	Esnâf-1 Mi'mârân Nefer 30
Esnâf-1 Kavukcu Nefer 11	Esnâf-1 Kürkcü Yorgancı Nefer 11	Esnâf-1 Külâhcı Nefer 9	Esnâf-1 Timurcu Nefer 35	Esnâf-1 Nakîb Hânı ve Bez Hânı Nefer 30
Esnâf-1 Mutaf (Nefer) 8	Esnâf-1 Değirmenci (Nefer) 15	Esnâf-1 Ma'saracı (Nefer) 4	Esnâf-1 Oturakçı Nefer 10	Esnâf-1 Neccerân (Nefer) 45
Esnâf-1 Debbâğân (Nefer) 45	Esnâf-1 'Attârân (Nefer) 10	Esnâf-1 Hallâc (Nefer) 15	Esnâf-1 Abacılar Nefer 20	Esnâf-1 Sarac Nefer 7
Esnâf-1 Hamâlân Kalaycı Nefer 10	Esnâf-1 Keçeci Nefer 5	Esnâf-1 Na'lbând Nefer 16	Esnâf-1 Berberân Nefer 15	Esnâf-1 Kazgancı Nefer 28
Esnâf-1 Çıkrıkçı Nefer 14	Esnâf-1 Arpacıyân Nefer 14	Esnâf-1 Derzi Nefer 22	Esnâf-1 Kebabçı Köfteci Nefer 20	Esnâf-1 Boyacı Nefer 17
Esnâf-1 Saka ve Şerbetçi Nefer 6		Esnâf-1 Katırcı Nefer	Esnâf-1 Kazzâz Nefer 5	Esnâf-1 Kefeşkâr Nefer 110
Esnâf-1 Penbeci Nefer 4	Esnâf-1 Hamamcı Nefer 16	Esnâf-1 Fâhûreci Nefer 17		

S.25/B.37: ...

Esnâf-1 Etmekci Nefer 80	Esnâf-1 Bakkâlân ve Bastacı Nefer 25	Esnâf-1 Kassâbân Nefer 30	Esnâf-1 Bağçevân Nefer 50
-----------------------------------	---	------------------------------------	------------------------------------

Celi Efendi Kirâcılar	Esnâf-1 Çiftci Nefer 7	(Esnâf-1) Cullâh Nefer 236
Nefer 14		

Yekûn

Nefer
1110

‘Avâtıl-ı ‘ann mahallât

Mahalle-i Mahsen Nefer 7	Mahalle-i Şenbek Nefer 3	Mahalle-i Günlük Nefer 3	Mahalle-i Dörtayak Nefer 7	Mahalle-i Meydân Nefer 2
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------

Mahalle-i Sofılar Nefer 3	Mahalle-i Hoca Abdi Nefer 3	Mahalle-i Günca Nefer 2	Mahalle-i Sarsmiye Nefer 1	Mahalle-i Rikabiye Nefer 1
------------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------

Mahalle-i Kapu Bölüğü Nefer 1	Mahalle-i Debbûs Nefer 1	Mahalle-i Kanavat Nefer 5	Mahalle-i Saha Nefer 1
--	-----------------------------------	------------------------------------	---------------------------------

Yekûn
Nefer
40Cem‘an yekûn
Nefer
1150

Yalnız bin yüz elli neferdir

Gurûş
5225

Beher neferden dört gurûş yigirmi iki para ‘askerîleri iktidârına göre
i‘ânet itmek üzere tahsîl oluna

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Antakya Voyvodası el-Hâc Hüseyin Ağa dâme mükerremâ inhâ olunur kî

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü's-Şehba Vâlîsi vezîr-i asaf-ı nazîr devletlü sa'âdetlü Mehmed Paşa hazretleri taraf-ı vezîrânelerinden bâ-emr-i celîlü's-şân ve buyuruldu-ı 'âlf matlûb olunan İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı sânisî meblâğı ve Menzilci Mehmed Beşe'ye zî-kudretten ve bu def'a vaz' olunan ücret tekmîli meblağı kışlak akçesi ve sâlyâne-i sâbıkdan derûn-ı şehirde ve kurâda kalan kesûr meblâğı ve sene-i mezbûre Muharremü'l-Harâmı'nın on üçüncü gününden (13 Temmuz 1764) Recebü'l-Ferdi'nin altıncı gününe (30 Aralık 1764) gelince ber-mûceb-i yâfte ayende ve ravende ehl-i sûk mesârifi ve sâ'ir mesârif-i zarûriye medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tağyîr ve kat'-ı hesâb ve cem' olundukda onbin dörtyüz elli gurûşa bâliğ olup tansîf olundukda derûn-ı şehre beşbin ikiyüz yigirmi beş gurûş isâbet idüb bâlâda bzîkr olunduğu üzere beher nefaer re'âyâyâ 'askerîleri i'ânet itmek üzere dört gurûş yigirmi iki paradan yedi buçuk gurûş fazla olmağla sâlyâne ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-minvâl-ı muharrer sâlyâne cem' ve tahsîl ve mahalline edâ ve teslîm eyleyesiz hurrire fî târihü'l-mezbûr

S.26/B.38:

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn me'adini'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâm-ı şerîfe ve'd-dîn vâris-i 'ulûmu'l-enbiyâ` ve'l-mürselîn el-muhtass-ı bî-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlânâ Haleb Kâdîsı zîdet-fezâ ilehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adini'l-fazâ'il ve'l-kelâm Eyâlet-i Haleb'de vâki' sâ'ir kuzât ve nüvvâb zîde-fezâ ilehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-evân a'yân-ı vilâyet zîde-kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûben Eyâlet-i Haleb'den ber-mu'tâd--ı kadîm sefersiz vakitlerde tahsîl oluna gelan İmdâd-ı Hazeriyye senede iki taksîm ile tevzî' ve taksîm ve hâlâ Haleb Vâlîsi düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem 'Azim-zâde vezîrim Mehmed Paşa edâma'l-lah-ı te'âlâ iclâlehu tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslîm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde eyâlet-i mezbûreden vâlîlere virilagelan Hazeriyye'yi sene-i mezbûrenin ibtidâ-i Muharremi'nden senede iki taksît ve beher taksîti vakt ve zamânında cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tevzî' ve

taksîm ve yerlû yerinden cem´ ve tahsîl ve müşârûn-ileyh tarafından kabzına me`mûra edâ ve teslim itdirilüb ´avk ve te`hîrden ve mikdâr-ı mu´ayyenden ziyâde bir akçe idhâli ve tevzî´inden gâyetü'l-gâye ittikâ ve ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı ´âlîşân sâdır olunmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ´ ve lâzımu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ´at-makrûnıyla ´âmil olub hilâfından gâyetü'l-gâye ihtirâz ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ´alâmet-i şerîfe i´timâd kulasız tahrîren fî evâsıt-ı Zilhicce sene seb´a ve sab´ın ve mi`ete ve elf (Haziran ortaları 1764)

İslambol el-Mahrûse

S.26/B.39:

işbu bin yüz yetmiş sekiz (1764-1765) senesi mâh-ı Receb'de tahsîli bâ-fermân-ı ´âlî lâzım gelan Antakya Kazâsı'nın İmdâd-ı Hazeriyye'sinin kıst-ı sânîsi pûsulasıdır fî 5 B(Receb) Sene 1178(29 Aralık 1764)

Gurûş

1750	Asl-ı mâl
175	Deh-yek
87.5	Harc-ı Hazeriyye (?)
43.75	Harc-ı buyuruldu
<u>175</u>	Tahsîldâriye
2231.25	
<u>200</u>	Hizmet-i mübâşiriyye
2431.25	

Yalnız ikibin dörtyüz otuz bir gurûş bir rub´dur

Şerî´at-şî´âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazlulu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası el-Hâc Hüseyin Ağa ve a´yân ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur ki

Senede iki taksît ile bâ-fermân-ı ´âlî Eyâlet-i âleb'den tahsîl oluna gelan Hazeriyye akçesinin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûben taksît-i sânî olmak üzere kazânıza isâbet iden Hazeriyye akçesini gönderilan pûsulası mücebince yerlû yerinden cem´ ve tahsîl ve gönderilüb hazînemize edâ ve teslim mübâderet eylemeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te´âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere Hazeriyye-i mezbûrı bir gûna ve

bir sâ'at mukaddem pusulası mücebince yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve gönderilüb hazînemize îsâl ve teslîm ve müceb-i buyurulduyla 'amel (idesiz) hilâfından begâyet tehâşi ve mucânebet deyü (emr olundu) fî 6 B(Receb) sene 1178(30 Aralık 1764)

S.27/B.40:

Düstûr-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûru'l-cumhûr bi'l-fikrû's-sâkıb mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yü's-sâ'ib mümehhid-i bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sınûf-ı 'avâtıfı'l-a'lâ hâlâ Haleb Vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa edâma'l-lah-ı te'âlâ iclâlehu ve akzâ kuzâtu'l-müslimîn evlâ vülâtu'l-muvahhidîn me'adini'l-fazl ve'l-yakîn râfî-i a'lâmü's-şerîfe ve'd-dîn vâris-i 'ulûmu'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass-ı bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlânâ Haleb Kâdîsı zîdet-fezâ'ilehu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Haleb Muhassılı el-Hâc Ahmed zîde mecdihu tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki yetmiş sekiz senesi şitâ ve evvel-bahârında ihrâc olunacak Donanma-yı Hümayûn'ım kalyonlarının levendât mevâcibleri ve sîvârî ve mevâzim kapudânlarının sâlyâneleri ve mîrî bârtâr asârânın 'ulûfeleriçün muhassıl-ı mûmâ-ileyhin yetmiş sekiz senesine (1764-1765) mahsûben 'uhdesinde olan Haleb Muhassıllığı mukâta'ât mâlından havâle olunan iki bin gurûşın tahsîli bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız bundan mukaddemce sizlere hitâben sâdır olan emr-i 'âlîşânım çukadâr-ı defterî Osman zîde-kadruhu mübâşeretile tarafınıza lede'l-vürûd muhassıllık-ı mezbûr mâlından kisteyn mevâcibine müretteb olan ikibin gurûş peşîn akçesini muhassıl-ı mûmâ-ileyh mukaddem istidâne ile tedârik ve Der-se'âdet'ime irsâl itmiş olub kalyonlar mevâcibiçün matlûb olan ikibin gurûşın edâsı muhassıllık-ı mezbûre mukâta'âtından tahsîle muhtâc olmağdan nâşî mukâta'ât ashâbı ve mâlikâne mutasarrıflarından taleb eyledikde kâh taksît ile sene-i mezkûre mahsûlâtı zuhûr eyledikde viririz deyü 'özü ve illet eylediklerinden meblağ-ı mezbûrın tedârikinden muztarib ve 'adîmü'l-iktidâr olduğunu muhassıl-ı mûmâ-ileyh bir kıt'a kâ'imesinde tahrîr ve inhâ itmekle öteden berü muhassıllık mâlından müretteb olan peşîn ve umûr-ı mühimme havâlâtı evvel be-evvel edâ olmak üzere mukâta'ât ashâbı ve mâlikâne mutasarrıflarının taksît ve terâhil iddi'alarına i'tibâr olunmayub mukâta'a mâlların def'aten tahsîl ve edâ itdirilmek için evâmîr-i 'aliyyem virilügeldiği hazîne-i 'âmîrem defterlerinde mukayyed ve sene-i mezkûre şitâ ve evvel-bahârında ihrâcı musammam olan Donanma-yı Hümayûn'ım

kalyonlarının ve mîrî bârtâr asârânın mevâcib ve 'ulûfeleri tevzî'-i meblağ-ı mezbûrın bir sâ'at mukaddem gelüb teslîm-i hazîne-i 'âmirem olunmasına mutavakkıf olduğına binâ'en o makûle erbâb-ı mukâta'âtın taksît ve terâhil nâmıyla îrâr eyledikleri a'zêr-ı vâhiyelerine kat'an havâle-i sem' ve i'tibâr olunmayub gerek peşîn ve gerek kalyonlar mevâcibleriçün muhassıllık-ı mezbûre mâlîdan havâle olunan akçeleri mâlikâne mutasarrıflarından ve mevcûd olmadıkları sûretde mültezimlerinden bir sâ'at mukaddem tahsîl itdirilmesi fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde donanma-yı hümayûnım kalyonları levendâtı mevâcibleriçün sebep-i tahrîr ahkâmıyla havâle olunan meblağ-ı mezbûrın bir sâ'at mukaddem irsâlini mücerred sizlerden matlûb olmağla mâlikâne mutasarrıflarının o makûle 'özü ve 'illetlerine kat'an 'amel ve i'tibâr olunmaksızın yerlû yerinden bir sâ'at mukaddem 'alâ eyy-i hâl tahsîl ve teslîmine bezl-i cell-i himmet ve sarf-ı küll-i hikmet eyleyesiz ve sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin mâlikâne mutasarrıflarının taksît ile edâ ideriz deyü ve aher cevâblarını ısgâ itmeyüb havâlât-ı merkûmenin serî'an ve 'âcilen irsâli emr-i ehemmi ve matlûb-ı mültezim olmağla vezîr-i müşârün-ileyhin inzimâm-ı re'y ve i'ânetiyle îcâb idenlerden 'alâ eyy-i hâl tahsîl ve tekml-i hazîne-i rabt ve teslîm-i hazîne-i 'âmirem olunmak içün mübâşir-i merkûm ile Der-'aliyye'ne irsâle ihtimâm ve dikkat itmen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımu'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hilâfından begâyet tehâşî

S.28/B.40: ...

ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî'l-yevmü's-sâlis işrîn Rebi'ü'l-ahir sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (20 Eylül 1764)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.28/B.41:

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitânî hakanî oldır ki

Antakya'da Uncı Mahallesi'nde vâki' Abdülkerim Çavuş Mescid-i Şerîf'inde yevmî bir akçe vazîfe ile nısf-ı imâmete mutasarrıf olan Ömer fevt

olub yeri hâlî ve mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakanî Mehmed Halife her vecihle lâyük ve mahall-i müstehak olmağın tevcih olunub yedine müceddeden berât-ı şerîfim virilmek bâbında istid'â 'inâyet recâ itmeğın vâki' ise sadaka idüb bu berât-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm Mehmed Halife varub zikr olunan mescid-i şerîfde müteveffâ-yı mezbûrın yerine imâm olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfesi ile nısf imâmete mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletiçün du'âya müdâvet göstere şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(Kasım ortaları 1764)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.28/B.42:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası zîde-kadruhu sâhib-i 'arzuhalin ma'rifet-i şer' ve mübâşiri ma'rifetiyle şer'en zâhir ve sâbit olan hakkı merkûmeden tahsîl ve ihkâk-ı hakk ve oluna deyü emr olundu fî 7 B(Receb) sene 1178 (31 Aralık 1764)

Devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhal-ı kûlları budur kî

Bu kûlları Antakya'dan Şerafeddin Ağa Mahallesi demekle ma'rûf Arab oğlu nâm kimesnenin kızı Fatma dul olduğından mahalle ihtiyârlarıyla ittifâk itdirüb kûlunuza söz virdiklerinden başka ikiyüz gurûş nakd akçe ile bir akfemi adamlar huzûrında 'avrata teslîm eyleyüb Adana tarafına gidüb ba'dehu nikâh itmek murâdım olmağla Adana'dan gelür iken soyungun virüb 'avrat-i mezbûrın tarafına geldiğimde kat'-ı cevâb birle seni bilmem deyü kûlunuzu taşra idüb bir gayrı adamı 'ammisi tahrîki ile nikâh itdirmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki ikiyüz gurûş akçemi ve 'akfemi tahsîl itdirmek bâbında Antakya Voyvodası'na hitâben buyuruldu ve mübâşir kûlları ta'yîn ve ihkâk-ı (hakk) buyurmaları bâbında emr ve fermân sultânım hazretlerininindir

Bende es-Seyyid İbrahim

S.28/B.43:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhalin da'vâsı ma'rifet-i şer' ve mübâşiri ma'rifetiyle rû'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak deyü emr olundu fî 11 B(Receb) sene 1178 (4 Ocak 1765)

Devletlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhal-ı kûllarıdır kî

Antakya Kazâsı'nda Kuseyr Nâhiyesi'nde Ziyaret karyesinde ikiyüz elli eşcâr zeytunım Antakya sâkinlerinden Hâcî İsmail demekle ma'rûf nâm kimesne bî-gayr-ı hakk zabt idüb bu kûllarınıza gadr-ı küllî olmağla merâhim-i 'aliyyenizden mercûdır ki mübâşir kûlların ta'yîn ve dîvân-ı hutûr-ı 'âlîlerine ihzâr ve şer'en sübût bulan hakkımı icrâ-yı hakk eylemeniz bâbında emr ve fermân sultânımındır

Bende Yusuf

S.29/B.44:

Medine-i Antakya mahallâtından Câmi'-i kebîr Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Safiye bint-i İbrahim Ağa nâm hatunun verâseti sadriye kebîre kızı Rukiye Hatun ile kız karındaşları Hâciye Rahime Hatun ve gâ'ibü'l-'annü'l-belde Zeyneb Hatun'a ve bundan akdem fevt olan sadrî kebîr oğlu Abdulkadir Ağa'nın bikriye kızları Emine ve Ümmühanı Hatun'a münhâsara olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese iltimâsıyla tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-müzâyede bey' olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunmuşdur fî 19 B(Receb) 1178(12 Ocak 1765)

Köhne Döşek 4 Gurûş Para 6.75 3	Köhne Yorgan 5 Gurûş Para 4 16	Şam Alacası 'Entârî 1 Gurûş 3.25	Köhne Çarşab Para 15	Köhne Sincab Kürk Germsude kablû Gurûş 6.5		
Ayak Donu 2 Para 3	Köhne 'Entârî Münşefa Para 15	Köhne İzâr Peçe Yaşmak Gurûş 1.5	Köhne Peştemâl Para 11	Köhne Kürk Para 11	Köhne Para 6	
Köhne Yemeni Para 20	Def'â Yemeni Para 27	Köhne Sebet Para 11	Köhne Uçkur Para 21	Çit Köhne Yasdık 8 Gurûş Para 6 16	Çit Minder 2 Gurûş Para 1 3	
Köhne Kilim 1 Para 12	Na'leyn Gurûş 3	Kurade Sağır Sini 1 Gurûş 1	Müzker Para 32	Kazgan Sağır Gurûş 3	Kefcer Para 33	Kurade Sahan 18 Gurûş 3.75

Tabak ve Taba 1 1	Mertabani(?) 2	Tencere 2	Tas ve Sitil 1 1	Hamam Legencesi
Gurûş Para 2.75 1	Gurûş 2	Gurûş Para 3 8	Gurûş Para 1 8	Gurûş Para 1.5 8
Çit Meyle	Kilim 1	Ev ve Dükkân Kirâları	Mahalle-i mezbûrede vâki' Menzil	Cenar ve Yeca nâm Çarşuda vâki' dört bâb dükkân
Para 30	Gurûş Para 2 6	Gurûş 29	Gurûş 290	Gurûş 235

Yekûn

Gurûş
618.25

Yalnız altıyüz onsekiz gurûş bir rub'dur

Mine'l-ihracât

Resm-i 'Adî ber mu'tâd	Hüddâmiye	Kâtibiye ve İrsâliye	Çukadâriye	İhzâriye	Dellâliye ve mesârif-i sâ'ire
Gurûş 15.5	Gurûş 3	Gurûş 3	Gurûş 3	Gurûş 3	Gurûş 15.5

Yekûn

Gurûş
41.5

Sahhü'l-bâkî

Gurûş
576.75

Yalnız beşyüz yetmiş altı gurûş üç rub'dur

Li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i bintü'l-mezbûre Rukiye Hatun	Hisse-i ahtü'l-mezbûre el-Hâc Rahime	Hisse-i diğer ahtü'l- mezbûre Zeyneb Hatun
Gurûş Para 288 15	Gurûş Para 96 5	Gurûş Para 96 5
Hisse-i bintü'l-ibn Emine Hatun	Hisse-i diğer bintü'l-ibn Ümmühani Hatun	
Gurûş Para 48 2.5	Gurûş Para 48 2.5	

S.30/B.45:

Medine-i Antakya mahallâtından Habibü'n-Neccâr Mahallesi'nde vâki'
Yunus Fakih Câmi'-i Şerîf'inin bâ-berât-ı şerîf-i 'âlîşân mütevellisi olan işbu

sâhib-i kitâb Kara Gölle el-Hâc ibn-i Mustafa Beşe Meclis-i Şer'-i hatîr-i lâzımu't-tevkîrde mahallât-ı medine-i mezbûreden Dörtayak Mahallesi sâkinelerinden Ayşe ve Fatma bint-i Halil nâm hatunlar taraflarından husûmet ve redd-i cevâba vekîlleri müfessib-i şer'ileri olan mezbûre Ayşe'nin zevci Monlâ Ahmed ibn-i Abdurrahman ve mezbûr Fatma'nın zevci Hüseyin ibn-i (boş) muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb sâlefu'z-zikr mahalle-i Habibü'n-Neccâr Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Fati Hatun ve ba'zı Timurcu Abdurrahman menzilleri ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ve bir taraftan Zımmî Karabet menziliyle mahdûd ve mümtâz dört bâb neccâr mesken ve bir çardak ve bir harâbe mesken ve bir mâ'i ve kütük ve bir turunc ve bir gıyas eşcârı ve sulu ve mu'ayyed kadîm hâvî bir bâb menzil târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem fevt olan Şerife bint-i Osman min-Mezra'a-ı Türkmen nâm hatunun mülki iken vefâtından otuz sene akdem vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ile vakf ve habs idüb kendi hayâtında oldıkca menzil-i mezbûrde sâkine ve mutasarrife ola ve ba'de vefâtihâ câmi'-i mezkûrın evkâfına mülhâk ve müzâfe ola deyü ta'ayyün-i şurût ve tebeyyün-i kuyûd itmekle el-hâletü hazihi menzil-i merkûm câmi'-i mezkûrın evkâfından olmak üzere müvekkile-i mezbûreden fuzûlî zabt ve tasarruf iderler sû'âl olunub mûcib-i şer'isi icrâ olunmak matlûbımdır didikde gıbbe's-sû'âl vekîl-i merkûmlar cevâblarında zikr olunan menzil-i mezkûr Şerife Hatun'ın zevci el-Hâc Musa ibn-i Abdullah'ın mülkü olup târîh-i mezbûrden kırk iki sene mukaddem hayâtda oldıkca kendüye ve ba'de vefâtehu zevcesi mezbûreye olunacağı fevt oldukda kız karındaşı kızı Zeyneb Hatun'a batnen ba'de batn merkûme Zeyneb'in evlâdlarına vakf ve şart itmekle müvekkilem mezbûre-i nâm ile kız karındaşları nâm sağîre yedlerinde olan vakfiyye mûcebince tasarruf eylediklerini ikrâr-ı mütevellî-i merkûmın iddi'â eylediği menzil üzere olduğu inkâr idecek müdde'î-i merkûmdan sıdk-ı mekâline muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Osman ibn-i İbrahim ve Monlâ Hüseyin ibn-i Mehmed ve diğer Monlâ Mehmed nâm kimesneler ma'-cemi'-i kesîr li-ecli's-şehâde Meclis-i Şer'e hâzürân olup eserü'l-istişhâd fî'l-hakîka menzil-i mezkûr dört sene mukaddem vefât iden Şerife bint-i Türkmen Mezra'alı Osman nâm hatunun mülki iken vefâtından otuz sene akdem vakf ve habs idüb kendi hayâtda oldıkca menzil-i mezbûre mutasarrıf ve sâkine ola vefâtından sonra câmi'-i mezkûrın evkâfına mülhâk ve müzâf ola deyü bizim huzurumuzda ta'ayyün-i şurût ve tebeyyün-i kuyûd eyledi bizler bu husûsa şâhidleriz ve şehâdet dahî iderüz deyü her birleri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri ba'de'l-kabûl müdde'î-i merkûm yedinde hâlâ medine-i mezbûrede me'mûrûn-ı bi'l-iftâ fazîletlü es-

Seyyid Şaban Efendi imzâsıyla mumzî bir kıt'a fetevâ-yı şerîfe ibrâz idüb mazmûn-ı münîfde Zeyd'in vakfı olmak üzere zabt ve tasarrufunda olan bir menzil için Amr ve Zeyd'in zevcesi Zeyneb'in mükû olub Zeyneb mütevellisi oldığı câmi'-i şerîfe vakf itmişidi deyü da'vâ ve müdde'asını vech-i şer'î üzere isbât idecek menzil-i mezbûrî ol câmi'in vakfı olmak üzere zabt itmeğe şer'en kâdir olur mı cevâb nâ-sevâbında olur deyü tasrîh ve nakl-ı sahîhinde kezâ-fî-fenâ ve a'lâ efendi almağını bedâr-ı saltanat-ı 'aliyye-i sâbık deyü tavzîh buyurulmağla fetevâ-yı şerîfe ve şehâdetleri mûceblerince menzil-i mezkûrî câmi'-i merkûmın vakfı olmak üzere ve mütevellî-i merkûma teslîme tenbîh birle mâ-vakî' bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu fî'l-yevmü'l-îşrîn min-şehr-i Recebü'l-Ferd sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(13 Ocak 1765)

Şuhûdu'l-Hâl:

ʿUmdetü'l-ʿulemâ`ü'l-kirâm
Mehmed Efendi Emîn-i Fetvâ

Kıdvetü's-sâdât es-Seyyid
el-Hâc Hüseyin Efendi Nakîb

Kıdvetü'l-ʿulemâ Ömer Efendi Bezkavi

S.31/B.45: ...

Kıdvetü'l-ʿulemâ
Halil Efendi

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân
Ser-Turna İbrahim Ağa

Mefahirü'l-emâcid ve'l-a'yân
el-Hâc Mehmed Ağa Kâtib-zâde

Fahru'l-ʿulemâ
Hanefî-zâde Hasan Efendi

Ömer Efendi
Deveci-zâde

Kâtib-i sâbık
Hâcî Hüseyin Efendi

Uzun Mehmed
Beğ

Ahmed Beğ
ibn-i Nâyib

Es-Seyyid Monlâ
Ahmed Penbici

Es-Seyyid Hâcî
Hasan Adlısı

Bezkavi-zâde
İsmail Efendi

Es-Seyyid
Abbas Ağa

El-Hâc Hasa Beşe
ibn-i Boz

Es-Seyyid Mehmed
ibn-i Gözü Büyük

Es-Seyyid Monlâ Ahmed
ibn-i Gözü Büyük

El-Hâc Ebû Bekir Ağa
Kâtib-zâde

Kilisli el-Hâc
Mehmed

Muhzırbaşı
Hâcî Abdullah

S.31/B.46:

Medine-i Antakya mahallesinden Mahsen Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Zeyneb bint-i Nebigah Hamza Ağa nâm müteveffânın vârisi zevci Mustafa Ağa ibn-i Hin-i Ömer Ağa ile li-ebeveyn kız

karındaşı Emine Hatun ve li-eb kız karındaşı sağıre Hadice'ye münhasara oldığı lede's-şer' zâhir ve nümâyân oldıktan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zıkr olunur fî 10 B(Receb)Sene 1178(3 Mayıs 1765)

Sarı ve Citlü Kutnî Yorgan 2 Gurûş 15	Al ve Citlü Kutnî Yorgan 2 Gurûş 16	Def'a Al ve Kutnî 1 ve Cit Yorgan 1 Gurûş 15	Çiceklü Müsta'mel Yorgan 2 Gurûş 15	Zerli ve Yeşimli Yüz Yasdığı 2 Gurûş 7
Kutnî ve 2 Cit Yorgan 1 Gurûş 13	Köhne Cit Yorgan ve Minder Kutnî Yüz Yasdığı 3 Gurûş 3.5	Keten ve Müsta'mel Kırmızı Döşek 4 Gurûş 13.25	Kırmızı ve Mâ'i Keten Döşek ve Cit Minder 2 1 Gurûş 4	
Def'a Keten Cit Yorgan Gurûş Para 1.5 5	Cit Yasdik 6 Gurûş 5.5	Köhne Minder Şiltesi ve Cit Yorgan 2 1 Gurûş Para 2.5 5		
Yemeni 5 Gurûş 3	Mişmişi İşleme Köhne Oya Gurûş 3	Boğça 2 Gurûş 4	Kebir Makreme 1 Gurûş 1	Al Telli 'Entârî 1 Gurûş 36
İşleme Kebir Kolan ve 2 Sağır Sîm Kuşak ma' Kolan 1 Gurûş 30		Beyâz Bez 'Entârî 1 Gurûş Para 2.5 5	Çiceklüye Kablu Kedi Cebe Kürk Gurûş 17	Mor Tellü Kablu Kakum Cebe Kürk Gurûş 47.5
Al Çiceklü 'Entârî 1 Gurûş 9.5	Mâ'i Çiceklü 'Entârî 1 Gurûş 11.5	Şeritli Al Şâlî Cebe Gurûş 20	Kırmızı Telli 'Entârî Gurûş 30	İşleme Havlu Gurûş 15
Kırmızı Zerli Ayak Donı Gurûş 8.25	Sağır Kadife Yasdik Yüzü 3 Gurûş 10	İzâr ve 3 Peçe 1 Gurûş 10.5	Diğer Mişmişi Oya İşleme Gurûş 13	Sâde Yemeni 1 Gurûş Para 1.75 5

İşleme Hamam Gömleği 1 Gurûş 5	Beyâz Fitilli Şarşab Gurûş 3	Kebir Makreme 2 Gurûş 3	Çiçeklü Boğça 1 Gurûş 2.5	Kebir İşleme Makreme 2 Gurûş 4	Para 5 Para 1
--	--	-------------------------------------	---------------------------------------	--	------------------------

İşleme Destmâl 2 Gurûş 4	Sağır İşleme Makreme Parçası 2 Gurûş 2.5	İşleme Oya Yemeni 1 Gurûş 4	Sarı Şerit Parçası 2 Gurûş 3	İşleme Ketan Don 3 Gurûş 10	Ketan 3 Gurûş 1.25
--------------------------------------	---	---	--	---	-----------------------------

Tellü ve 2 Çiçeklü Parçası 1 Gurûş 3	İşleme Kavuk Örtüsü 1 Gurûş 4	Köhne İşleme Havlu 1 Gurûş 1	Fûte ve İhrâm 1 ve Havlu 1 Gurûş 5	İşleme Ayak Donu 3 Gurûş 3
---	--	---	---	---

Mısır Çarşabı 1 ve Makremesi 1 Gurûş 3.5	Kuzı Mürtebani 2 Gurûş 6
---	-----------------------------------

S.32/B.46: ...

Mürtebani ve Tebsi 8 Gurûş 12	Sahan 21 Gurûş 11.75	Köhne Sital 1 Gurûş 0.5	Su Tası ve Tebsi 2 Gurûş 1.25
--	-------------------------------	----------------------------------	--

Def'a Su Tası 2 ve Tebsi 1 Gurûş 0.75	Mutbahiye 1 Gurûş 4.75	Kapaklı Sahan 6 Gurûş 10.25	Çorba Tası ma' Kabak 1 Gurûş 2.5	Hoşab Tası 2 Gurûş 2.75	Para 5 Para 5
--	---------------------------------	---	---	-------------------------------------	------------------------

Kapak 2 Gurûş 1	Mürtebani Gurûş 0.5	Diğer Hoşab Tası 2 Gurûş 2	Keyl Leğeni 2 Gurûş 3	Köhne İbrık 2 Gurûş 1	Para 15
--------------------------	---------------------------	--	-----------------------------------	-----------------------------------	------------

Köhne Hoşab Tası 2 Gurûş 0.75	Tencere ma' Kapak 4 Gurûş 11.5	Tencere 1 ve Leğence 1 Gurûş 2.75	Hamam ve 1 Keyl Leğeni 1 Gurûş 10.5	Kahve İbrığı 1 Gurûş 10
--	---	--	--	-------------------------------------

Kazgan ve 1 Na'leyn 1 Gurûş 11.5	Sini 1 Gurûş 3	Def'a Sini 2 Gurûş 3.25	Leğence 1 ve İbrık 1 Gurûş 4.75	Taba 1 Gurûş 0.25	Kutnî Yasdık 15 Gurûş 80.5	Sofa Mak'ad 3 ve Şilte 3 Gurûş 35
Sağır ve Kebir Cüt Minder 2 Gurûş 2	Müsta'mel Kilim 3 Gurûş 10	Köhne Uzunca Tebsi 1 Gurûş 23	Gügüm 1 Gurûş 1	İyne Gurûş 3	Siyah Çul Gurûş 1.5	
Kuzı Kazganı Gurûş 15.25	Maşraba ve 4 Kütahya Fincanı Gurûş 5	Fağfuri Fincan 8 Gurûş 4	Sim Zerf 7 Gurûş 12	Minkuliye'de vâki' bir bâb çiftlik bir buçuk rub' hissesi Gurûş 100		
Uzun ve Neccâr Çarşusu'nda vâki' iki bâb dükkânın nısfı ve iki Kaşşas havlusunun yarım rub' hissesi Gurûş 155		Beyâz Haleb Yemenisi 2 Gurûş 1.5	Altun Zencir Miskâl 23 Gurûş 100	Altun Sorguc Gurûş 50	Altun Hatem 2 Gurûş 6	
Altun İncilü Zerhe Miskâl 75 Gurûş 40	Gerdan İncisü Miskâl 13 Gurûş 80	Sim Kuşak Çift Dirhem 2 Gurûş 15	Sim Yıldızlı Kuşak Dirhem 103 Gurûş 30			
Altun Bilazik Çift ve Altun 1 Haşır ve Altun 3 Gurûş 160	Miskâl 329 Gurûş 1979	Kuseyr Nâhiyesi'nde vâki' anasından ve baba- sından müntakıl eşcâr-ı müteferrike Zeytun Re's 280 Gurûş 500				
Yekûn Gurûş 1979	Para 7					
Mine'l-ihracât						
Bâ-vasiyet-i müsbet bedel-i sahîh ve Techîz ve Tekfîn ve vasire sere kılet-i mâl Gurûş 663	Akçe 7		Resm-i Kısmet ber mu'tâd Gurûş 49.75	Çukadâriye Gurûş 8		
Hüddâmiye İhzâriye Gurûş 8	Kâtibiye ve İrsâliye ve Kaydiye Gurûş 8			Eminiye Gurûş 8.5	ve	

Yekûn

Gurûş Akçe
745.25 7

Sahhü'l-Bâkî

Gurûş Akçe
1243.75 14

Li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i Zevc-i mer-
kûm Mustafa Ağa
Gurûş Para
533 3Hisse-i ahtü'l-merkûme
li-ebeveyn Emine Hatun
Gurûş Para
533 3Hisse-i ahtü'l-mezbûre
li-ebb Sağîre Hadice
Gurûş Para Akçe
177.5 7 2

Merkûm Mustafa Ağa zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı 'aleyh olan müteveffiye-i mezbûrenin beşyüz gurûş mehr-i mü'eccelini merkûme vefâtından dört sene mukaddem zevci mezbûr Mustafa'ya hibe-i sahîha-i şer'îyye ile hibe ol dahî ittibâh ve kabûl ve zimmetini ibrâ eylediğini merkûm iddi'â ve vech-i şer'î üzere şuhûd-ı 'udûl ile ba'de'l-isbât müteveffiye-i merkûmeye babası el-Hâc Hamza Ağa'dan bâ-defter-i kassâm intikâl iden beşbin dokuzyüz yigirmi altı buçuk gurûş bir rub' hisse-i irsiyesinden zeytun eşcârı işbu deftere mestûr-ı bâ-mahall-i defter-i kassâm-ı sâbıkda beyân olunub işbu deftere idhâl olunmadığı ecilden bi'l-iltimâs bu mahalle şerh virildi

S.33/B.47:

Medine-i Antakya mahallâtından Câmi'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Rukiye Hatun bint-i Yahya Ağa tarafından bey'-i âtiyü'z-zikrî ikrâre vekîli olduğu zât-ı mezbûre-i bi'l-ma'rifetü's-şer'îyye 'ârifân olan mefâhirü'l-'ulemâ'il-kirâm Müfti-i sâbık Abdurrahman Efendi ve Monlâ Ahmed ibn-i Mustafa şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâ-hakk olan babası merkûm Yahya Ağa Meclis-i Şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde mahallât-ı medine-i mezbûreden Kastal Mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Hadice bint-i Cuma nâm Hatun muvâcehesinde be-tav'e bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb sâlefü'z-zikr Kastal Mahallesi'nde vâki' kıbleten İştiracı oğlu menzili şarken ve şimâlen tarîk-i 'âmm garben tarîk-i gayr-ı nâfaz() ile mahdûd ve mümtâz olub iki bâb tahtânî mesken ve bir fevkânî taht ve bir kapu üstü oda ve ahur ve bir kilar ve mutbah ve yine mâ ve kenîf ve havlı ve ma'ber-i kadîmi hâvî bir bâb menzil bi'l-irs ve'l-iştirâ mülküm olub tarafeynden icâb ve mabûlî hâvî şurût-ı mufasssaladan 'ârî bey'-i bâb-ı sahîh-i

şer'î ile mezbûre Hadice Hatun'a beşyüz yigirmi beş gurûşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî bu vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüb semeni olan meblağ-ı merkûm beşyüz yigirmi beş gurûşu müşteriyye-i mezbûre yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim fî-mâ-ba'd hudûd-ı mezbûre ile mahdûd olan menzil-i merkûmda benim asla ve kat'a 'alâka ve medhalim kalmadı müşteriyye-i mezbûre Hadice Hatun'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe-mâ-yeşâ ve huşimâ yehtâru mülkiyyet üzere mutasarrıfa olsun didi didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'iyye'ü'l-mu'teberrü'l-vicâhî mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü'l-âşer min-şehr-i Şabanu'l-Mu'azzam li-senete semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (2 Şubat 1765)

Şuhûdu'l-Hâl:

‘Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân
Ser-turna İbrahim Ağa

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân
Voyvoda İbrahim Ağa

Zübdetü'l-emâcid ve'l-a'yân
Ser-turna Şerafeddin Ağa

Mehmed-zâde
Hüseyin Efendi

Kâtib Mustafa
Tekletci-zâde

Monlâ Abdulkadir
ibn-i İncirci

Hâfız Monlâ Mehmed
tâbi'-i Abdurrahman Efendi

Monlâ Hüseyin
ibn-i Yağbasdı

Es-Seyyid Monlâ
Ahmed Betireci

Es-Seyyid Ebû Bekir
Çelebi ibn-i Karagöz

Karındaşları es-Seyyid
Ahmed ve es-Seyyid Mehmed

Mehmed Çelebi ibn-i
Bekmez Efendi

El-Hâc Mehmed
Beşe Cital

Şehidî Süleyman Beşe
tâbi'-i İbrahim Ağa

Ahmed Beşe ibn-i
Şirin Osman

Kassab el-Hâc Abdurrahman
Hallâc Musa Beşe

Deli Hâc
Ahmed Beşe

Mîr-ahûr oğlu
el-Hâc İbrahim Ağa

Oğlu
Ali Ağa

Eşeci oğlu
Halil Beşe

Muhzırbaşı

Ve gayrühüm

S.33/B.48:

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesine (1764-1765) hâlâ Halebü's-Şehbâ Vâlîsi vezîr asaf-ı nazır devletlü Mehmed Paşa hazretlerinin bâ-emr-i 'âlî ve buyuruldu matlûb eyledikleri İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı sânisî meblâğı ve kışlak bahâ Menzilci Mehmed Beşe'nin ücret tekmîli ve Sâlyâne-i sâbıkadan derûn-ı şehirde ve kurâ kalan kûsûr meblağı ve sene-i mezbûre Muharremü'l-Harâmı'nın on üçüncü gününden (13 Temmuz 1764) Receb-i Şerîf'inin altıncı gününe (30 Aralık 1764) gelinceye dek ayende ve ravende vukû' bulan mesârif-i sâ'ire medine-i Antakya'da sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ

vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm itdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî târîhü'l-mezbûr

Sene-i mezbûre mahsûb İmdâd-ı Hazeriyye'nin kıst-ı sânisî Gurûş 2231.25	El-Hâc Ali Ağa'ya mübaşiriyye Hazeriyye hizmeti Gurûş 150	Menzilci Mehmed Beşe'ye zî-kudretten virilan Gurûş 390
---	---	--

Zî-kudret hizmeti Gurûş 10	Cisr-i Hadîd ve Eğri Geçid bölükbaşları ve neferâtı ulûfesini ihtisâba nakl için harc-ı berât Gurûş 311	Ahi Baba yediyle elden masraf Gurûş 61.25	Sâlyâne-i sâbıkdan derûn-ı şehirde ve kurâda kalan kesîr meblağı Gurûş Sümnn 3202 5
-------------------------------------	--	--	--

Sâlyâne-i sâbıkda ber- mûceb-i defter mesârif Gurûş 231.5	Menzilci Mehmed Beşe'nin ücret tekmîli Gurûş Sümnn 1235 1
--	--

Şehir ve Hevâhi Kethüdâsı Hüseyin Kahya'ya ücretinden olmak üzere Gurûş 50	Fahureci Hasan Efendi kiremid deste bahâ Gurûş 4.25	Mahkemeye Mısır Hasırî ve anbar zarûriyesi Gurûş 11
--	---	---

S.34/B.48:

Vezîr-i müşârûn-ileyh hazretleri dâ'iresine arpacılar yediyle virilan Şa'îr Keyl 6 ücreti Gurûş 48	Çelebi Efendi'nin bâ-temessük alacağından bâkî Gurûş 50	Ser-turna Şerafeddin Ağa'nın Haze- riyye tekmîline Receb Ağa'ya virdiği Gurûş 50	Vezîr-i müşârûn- ileyh ma'iyetiyle Payas tarafından Cebel-i Akra' Nâhiyesi'nden giden sâlyâne Gurûş 300
--	---	---	--

Kışlak bahâ ma' hizmet-i mübâşiriyye gayr-ı ez- iltizâm Voy- voda Ağa Gurûş 280	Com karyesi Sâlyânesi kesri Gurûş 34	Sa'âdetlü Kethüda Beğ tarafından zahîreci gelan ağaya Ali Beşe yediyle Şa'îr-i Yem Re's Para 25 9 Gurûş Para 5.5 5	Menzilci mezbûr Mehmed Beşe'nin ayende ve ravende virüb helâk olan bârgîri bedeli Gurûş 200
--	---	---	--

Vilâyet için isticâr olunan Çavuş-zâde Konağı ücreti Gurûş 20	Haleb Vâlisi vezîr-i müşârûn-ileyh ibkâ olundu deyü emr sûreti ve buyuruldu getüren çukadâra hizmet sa'âdetlü el-Hâc Mehmed Ağa'dan istidâne Gurûş 15	Fazîletlü Nâ'ib Efendi hazret- lerine berâ-yı harc-ı defter Gurûş 500
--	--	--

Harc-ı i'lâm Gurûş 300	Nâ'ibiye Gurûş 50	Kethüdâ'îye Gurûş 50	Hüddâmiye Gurûş 50	Kâtibiyye ve Kaydiyye Gurûş 40
Muhzırbaşı ve Muhzırlara Gurûş 30		Mahkeme tarafından giden atlu hizmeti Gurûş 5	Voyvoda el-Hâc Hüseyin Ağa'ya berâ-yı tahsildâriye Gurûş 450	
Kethüdâ ve Hüddâm-ı Voyvoda Ağa Gurûş 50	Voyvoda Ağa tarafından giden atlu hizmeti Gurûş 5		Emîn-i Defter Monlâ Ahmed'e Gurûş 15	Sarrâfiye Gurûş 15
Yekûn				
Gurûş Para 10450 15				

Yalnız onbin dörtyüz elli gurûşdır

Nısf Şehre isâbet iden	Nısf kurâya isâbet iden
Gurûş Para	Gurûş Para
5225 7.5	5225 7.5

S.34/B.49:

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdini'l-fazâ'il ve'l-keîâm Adana'dan Hama' ya varınca yol üzerinde vâki' kuzât ve nüvvâb zîde-fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana Mütesellimi zîde-mecdihu ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân Kethüda Yerleri ve Yeniçeri Serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde-kadruhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Hameynü's-Şerîfeyn ahâlîsine beher sene irsâl olına gelan Surre-i Hümâyûn-ı muhabbet makrûnım işbu sene-i mübârekede dahî 'ann-nakd-ı Hazîne-i 'Amirem'den ihrâc ve Dergâh-ı Mu'allam gedüklülerinden ve Hassa Silahşorlarım'dan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Surre Emîni nasb olunan Ömer zîde-mecdihuya teslîm olunub ol savb-ı meymenet iştimâle teseyyür ve irsâl olunmağla Surre-i Hümâyûn'im ile Emîn-i mûmâ-ileyhin ve refâkatinde olan Hüccâc-ı zevi'l-ibtihâcın yollarda ve menâzilde ve geçidlerde muhâfaza ve muhâreselerine takayyüd ve ihtimâm olunmak ehemmi mehm-ı lâzımı'l-ihtimâmdan olmağın Surre-i Hümâyûn'im Konya'ya vusûlünde hâlâ Karaman Vâlîsi düstûr-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmu'l-'âlem vezîrim Çelik Mehmed Paşa edâma'l-lah-ı te'âla iclâlehunun kethüdâsı Konya'dan alub yolda

ve menâzilde muhâfaza ve muhârese iderek Adana'ya getürüb sen kî mütesellim-i mumâ-ileyhsin sen dahî bi'n-nefs getürmek üzere sana teslîm ve yedinden temessük ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'yye alub der-devlet-medârıma irsâl eylemek üzere mufassal ve meşrûh emr-i şerîfimle me'mûr olmağla vech-i meşrûh üzere Surre-i Şerîf'im Adana'ya varub sana teslîm olundukda sen dahî mükemmel-i ta'lîmü'l-esliha adamların ile Surre-i Şerîf'imi alub gerek Adana'da ve gerek Hama'ya varınca yol üzerinde vâkî olan kazâlarda bulunan Sipâh ve Silahdâr ve Dergâh-ı Mu'allam Yeniçerileri neferâtı darb-ı harbe kâdir tüfenk-endâz il erlerini kazâ be-kazâ ihrâc ve menâzil ve merâhilde muhâfazalarına mukayyed iderek ve nüzül eylediği mahallerde kimlerde emniyet hâsıl olacak vecihle bekledüb ihtimâm olunarak emnen ve sâlimen Hama'ya getürüb Hama Sancağı Mütesellimi dahî Şam-ı Şerîf'e getürmek üzere mûmâ-ileyhe teslîm ve yedinden teslîmi muş'îr temessük ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'yye alub Der-sa'âdetime irsâl ve girü 'avdet ve ric'at eylemek ve bu takrîble re'âyâ ve berâyayı ve sükkân-ı vilâyete bir dürlü zulm ve te'addî olunmakdan hazer eylemek üzere kendiye tenbîh-i ekîde

S.35/B.49: ...

eyleyesin bu sene-i mübâreke de sâ'ir senelere kıyâs olunmayub Surre-i Hümayûn'ımın muhâfazasına lâzım olmağla şöyle ki 'iyâzen bi'l-lah yollarda ve menâzilde vechen mine'l-vücûh zarar iriştirmek ihtimâli olur ise bir dürlü 'özl ve 'illet îrâdına kâdir olamayub eşedd-i 'ukûbete giriftâr olacağınız zâhir ve aşikâr olmağla ana göre takayyüd ve ihtimâm ve ber-minvâl-ı muharrer müstevfî tâmü's-silâh adamlarını ve beher kazâda bulunan Sipâh ve Silahdâr ve Yeniçeri ve darb-ı harbe kâdir tüfenk-endâz adamlarını ihrâc ile gerek menâzilde ve gerek yollarda Surre-i Hümayûn'ımı kemâl-ı takayyüd ile muhâfaza iderek getürüb Hama Mütesellimi'ne teslîm idüb zinhâr ve zinhâr mikdâr-ı zerre tehâvün ve taksîrden ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuştur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûnıyla 'âmel ve hareket ve ednâ kusûr ve tekâsülden tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız tahrîr evâsıt-ı Recebü'l-Ferd li-sene semân ve sab'în ve mi`ete ve elf (Ocak başları 1765)

Mûcebince Sadr-ı a'zam mektûbı vârid olmuştur

Be-makâm-ı İstanbul el-Mahrûse

Surre-i Hümâyûn Şam-ı Şerîf'e varınca kadar emnen ve sâlimen ısdâr ve îsâl olunmasını hâvî Kethüdâ Yerleri'ne hitâben bir kıt'a emr-i 'âlîşân-ı diğer vürûd bulmağla ve mücebince Sadr-ı a'zam mektûbı sudûrı kayd-şüd 3 (Ramazan) sene 1178 (24 Şubat 1765)

S.35/B.50:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve Voyvodası Hüseyin Ağa zîde-kadruhu sâhib-i 'arzuhalin şer'en da'vâsı rû'yet ve zâhir ve mütebeyyin olan hakkı mahallerinden mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve alıvirilmek deyü (emr olundu) fî 19 N(Ramazan) sene 1178 (12 Mart 1765)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri devlet-i ikbâl ile sağ olsun 'arzuhal-ı kûllarıdır kî

Hâlâ Antakya kazâsı'na tâbî Saferiye nâm karyesinde sâkin Yusuf ve akrabası Emine nâmân kimesnelerin zimmetlerinde merhûme kız karındaşım Zemzem nâm kimesnenin eytâmlarının üçbin gurûş hakkı olup ve meblağ-ı mezkûr bundan akdem hüsn-i rızâsıyla Katiboğlu huzûrunda mezbûrânlar mukırr ve mutasarrıf olup ve bundan mâ'dâ eytâmın çiftliğini ve altı öküz ve iki inek dahî mezbûrlar zabt itmekle bu kûlları eytâmın vekîli olmağla merâhim-i 'aliyyeden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn ve eytâmın hakkını icrâ-yı hakk tahsîl buyurmaları bâbında emr-i fermân sultânımındır

Bende el-Hâc Ahmed

S.35/B.51:

Reyhanlu 'Aşireti'nin 'ibâdu'l-laha itâle-i dest ve şekâvetlerinden nâşî Hârameyn'den ifrâz ve Rakka Mukâta'ası'na zamm olunub iskânlarına hâlâ Haleb Vâlîsi devletlü Mehmed Paşa hazretleri me'mûr olunmağla vâlî-i müşârün-ileyhin ma'iyetiyle Haleb Eyâleti'nde olan erbâb-ı tîmâr ve zü'emâ me'mûr kılınmağla Haleb Alay Beğisi sa'âdetlü (boş) Ağa'ya hitâben mahsûs emr-i 'âlîşân evâ'il-i Şevvâl târîh ile vürûd bulub mücebince Alay Beği'ye hitâben buyuruldu-ı 'âlî ve Antakya'da sâkin olan zü'emâ ve erbâb-ı tîmâra tezkere-i mütesellim vürûd buldığı kayd-şüd vasala ileynâ 23 ZA(Zilkade) sene 1178(13 Mayıs 176)

S.36/B.52:

'İzzet-me'âb Antakya Müftisi el-Hâc İbrahim Efendi ba'de's-selâm inhâ olunur kî

Beyne'l-ahâlî hüsn-i sülûkın olmağla belde-i mezkûrede kâmekân iftâ tarafımızdan sana ibkâ olunmuşdur gerekdir ki lede'l-istiğtâl ash-ı akvâl E'imme-i Hanefiyye 'aleyhüm rahmetehu rabbü'l-beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu'tebereden nakl-ı sarîh ve imzâlarında belde-i mezkûre müftisi olduğunu tasrîh eylesesiz ve's-selâm hurrire fî'l-yevmü's-sâmin 'aşer min Şevvâlül-Mükerrem li-sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (10 Nisan 1765)

El-fakîr Dürrî-zâde Mustafa 'afâ 'anhumâ

S.36/B.53:

Medine-i Antakya mahallâtından Tut Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Zeyneb bint-i el-Hâc Ebû Bekir nâm müteveffiyenin vârisi zevci es-Seyyid Mehmed ibn-i İbrahim ile sadrî sağır oğlu Mikail'e ve babası merkûm el-Hâc Ebû Bekir'e münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân olmağla bi'l-iltimâs tahrîr olunan tereke-i müteveffiyeye-i merkûme defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fî 22 ZA(Zilkade) sene 1178(13 Mayıs1765)

Müsta'mel Cit ve Şam Yasdığı Kebîr 6	Sağır 1	Cedid Kumaş Yorgan 1	Sahan 2	Mürtebani 2
Gurûş 6		Köhne Mâ'i Döşek 1	Tencere 1	
Hoşab Tası Köhne 1		Gurûş 5	Gurûş 3.5	
Hamam Legencesi 1		Müsta'mel Kilim 1	Köhne Gömlek 2	Köhne Fûte 3
Gurûş 2.5		ve Tebsi 1	ve Don 1	ve Halı 1
		Gurûş 3	Gurûş 1	Gurûş 2
Köhne İzâr 2		Köhne Yasdik Yüzü 1	Köhne Çiçeklü Entârî 1	Köhne Çuka
Peçe ve Yaşmak 1		ve İçlik ve Yemeni 1	ve Çuka Cebe 1	
Gurûş 3		Gurûş 1	Gurûş 3.5	Gurûş 0.5
Köhne Çuka Cebe ve 1		Köhne Fes 1	Çuka ve Na'leyn Çift 2	Köhne Minder 1
Bez Entârî ve Sâde 1		ve Yemeni 1	Gurûş 1	İyne 0.5
Gurûş 0.75		Gurûş 1.25		
1				

Köhne Sağır Sini ve Kapak Gurûş 1.5	Sim Sağır Kuşak 1 Gurûş 7	Mehr-i Mü`eccel der- zimmet-i zevc-i merkûm es-Seyyid Mehmed Gurûş 100	Mahalle-i mezbû- rede vâki'sâkin oldığı menzil Gurûş 200
---	---------------------------------------	--	--

Yekûn
Gurûş
344.25

Mine'l-ihracât

Helvâ ve Ta'âm Gurûş 10	Resm-i Kısmet Gurûş 8.5	Kâtibiye Gurûş 1	Çukadâriye Gurûş 1
Hüddâmiye Gurûş 1	İhzâriye Gurûş 1	Düyûn-ı müteferrike Gurûş 1	

Yekûn

Gurûş
23

Sahhü'l-bâkî

Gurûş
321.25

Yalnız üçyüz yigirmi bir gurûş bir rub'dur

Hisse-i Zevc Gurûş Para 80 12.25	Hisse-i ibnû'l-mezbûr Gurûş Para 187 14.5	Hisse-i ebi'l-mezbûr Gurûş Para 53 23
--	---	---

S.37/B.54:

Medine-i Antakya'da Dörtayak Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ahmed Beşe ibn-i Abdullah nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i es-Seyyid Hasan ile sulbî sağır oğlu Mehmed'e ve mezbûre Fatma'nın batnında mütebeyyin haml-ı mevkûfe münhasıra olduğu 'inde's-şer' zâhir oldıktan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzatu's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fî 23 ZA(Zilkade) sene 1178(14 Mayıs1765)

Kadife Yasdık Köhne 8 Şiyak() Yasdık 1 Gurûş 26	Köhne Kırmız Döşek 2 Gurûş 5	Cedîd Kutnî Yorgan 3 Gurûş 12	Seccâde 1 Gurûş 3	Kapaklu Sahan 11 Gurûş 13	Mürtebânî 1 Gurûş 0.75
---	---	--	----------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

Kapaklu Çorba Tası 3 Gurûş 3.5	Hoşab ma' Kapak 4 Kapaksız 1 Gurûş 5	Sahan 6 Gurûş 3	Kahve İbrîğî 5 Gurûş 2.5	Fener 1 Gurûş 1.5	Saplu Tas 1 Gurûş 1	Bakır Mankal 1 Gurûş 3
Su Maşrabası 1	Cedîd Sahan 3 Tebsisi Mürtebânî 2 Gurûş 3.5	Alaca 'Entârî Köhne 1 Gömlek ve diğêr 'Entârî 1 Gurûş 4		Fağfûrî Fincan Kutı 1 Gurûş 4		Kahve Gurûş 0.5
Şamî Tütün Kisesi ve Akçe Kisesi 1 Gurûş 5	İşleme Makreme 2 ve Uçkur 1 Gurûş 3.5	Makreme Kebîr 2 Gurûş 1.5	Bıçak içün Sim Gurûş 2	Sim Yüzük 3 Gurûş 1	Trabzon Ketanı Zirâ' 40 Gurûş 6.5	
Çuka Mak'ad 2 Gurûş 7	Mısır Çarşafı 1 Gurûş 4	Cedîd Kilim 1 Gurûş 6	Tütün 1 Gurûş 10	Sini 1 Gurûş 2.75		
Tencere ma' Kapak ve Sağır Legence 2 Gurûş 7		1 Gurûş 250	Mahalle-i mezbûrede vâkî bir bâb menzil			
Yekûn Gurûş 397.75						

Yalnız üçyüz doksan yedi gurûş otuz paradır

Mine'l-ihracât

Resm-i Kısmet Gurûş 10	Kâtibiye ve Kaydiyye Gurûş 1.5	Hüddâmiye Gurûş 1.5	Çukadâriye Gurûş 1.5
İhzâriye Gurûş 0.75	Harc-ı Hüccet ve sâyir Gurûş 2.5	Düyûn-ı müteferrike ve mesârifât Gurûş 1.5	
Yekûn Gurûş 19.25			

Sahhü'l-bâkî

Gurûş
378.5

Yalnız üçyüz yetmiş sekiz buçuk gurûşdur

Li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i zevce-i mezbûre	Hisse-i ibnü'l- merkûm	Hisse-i haml-ı mevkûf	Kesir
Gurûş Para	Gurûş Para	Gurûş Para	Para
47 12.5	165 23.5	1 65 12.5	0.5

S.37/B.55:

Medine-i Antakya mahallâtından Hummara Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdullah Ağa ibn-i Osman Ağa nâm müteveffânın vârisi zevce-i menkûhe-i metrûkesi Ümmühani bint-i Halil Ağa ile sulbî sağır oğlu Derviş Ahmed'e münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân olmağla bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fî 24 L(Şevvâl) sene 1178(16 Nisan 1765)

Tencere ma' Kapak 3	Na'leyn 1	Legence Kebir 2	Sini Sağır 2	Legence 1 ve Ibrık 2
Kebir Tencere bilâ Kapak 1	Kıymet Gurûş 6	ve Sağır Kıymet Gurûş 3	Gurûş 2	Gurûş 2
Kıymet Gurûş 10	Köhne Hoşab Tası bilâ Kapak 3	Sitil ve 1 Güğümlü 1	Taba ve Tebsi 1 2 Kahve Ibrığı 2	
Mürtebânî Kebîr ve 2 Sağır ve Tebsi 2 1 Gurûş 5	Gurûş 2.5	Gurûş 3.5	Gurûş 2.5	
Büyük Sahan Tebsi Sağır 3 2 Gurûş 2.5	Köhne Üzengi Çift 1 Gurûş 1	Şamdan 1 Gurûş 1	Göz Şalı Beneş 1 Gurûş 9	
Fısıklı Germude Kablu Kakum Kürk 1 Gurûş 15	Köhne Don ve Gömlek 1 1 Gurûş 1			

(Not:Belge yarım kalmış)

(S.38-39 boş)

S.40/B.56:

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân-ı sâmi mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakanî hükmî oldur ki

Antakya'da vâki' Câmi'-i Kebîr dimekle şehîr-i câmi'-i şerîfde isneyn ve hamsîn günlerinde Hadis-i Şerîf kırâ'at itmek için bir müderris nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmakla medine-i mezbûrede me'zûn-ı bi'l-iftâ olan Şemseddin-zâde işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakanî kıdvetü'l-'ulemâ'il-mütehakkikîn el-Hâc İbrahim zîde-'ilmihu fazl ve kemâl ile arâste ve kırâ'at-ı ehâdis-i şerîfede kâmil ve her vecihle mahal ve müstehak ve setrâvî 'inâyet olmağın câmi'-i şerîf vakfı fazlası mahsûlundan almak üzere yevmî beş akçe vazîfe ile cihet-i mezbûre mûmâ-ileyhe tevcîh olunmak recâsın Antakya Nâ'ibi mevlânâ Serv'ânî Mustafa zîde-'ilmihu 'arz itmekle mûcebince tevcîh olunmak üzere a'lemül-'imârü'l-mütebahhirîn efdalü'l-füzelâ'ül-müteverri'in bi'l-fi'il Şeyhü'l-islâm mevlânâ Dürri-zâde Mustafa edâma'l-lah-ı te'âla fezâ'ilehu işâret itmekle işâreti mûcebince tevcîh ve müceddeden mahalline kayd ve yedine berât-ı şerîf-i 'âlîşânım virilmek bâbında nâzır-ı vakf iftihârü'l-havâs ve'l-mukarribîn bi'l-fi'il Bâbu's-sa'âdetim Ağası Mustafa Ağa dâme-'ulvuhu 'arz itmekle vakf-ı mezbûrın mahallî kaydı Anadolu Muhâsebesi'nde mestûr müderrislik kaydı bulunmadığı der-kâr olmağın mûcebince tevcîh ve berât olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb bin yüz yetmiş yedi senesi Zilhiccesi'nin yigirmi ikinci günü (22 Haziran 1764) târîh ile müverreh virilan rû'ûs-ı hümâyânım mûcebince bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki mûmâ-ileyh Şemseddin-zâde el-Hâc İbrahim zîde-'ilmihu varub vech-i meşrûh üzere müderrislik-i merkûma mutasarrıf olub edâ-yı hizmet eyledikten sonra ta'ayyün olunan yevmî beş akçe vazîfesin vakf-ı mezbûr fazlası mahsûlundan mütevellis iolanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timât kılalar tahrîren fî-yevmü's-sâmin 'işrîn min-şehr-i Zilhicce sene seb'a ve sab'în ve mi'ete ve elf (18 Haziran 1764)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.40/B.57:

'İzzet-me'âb es-Seyyid Şaban Efendi ba'de's-selâm inhâ olunur ki

Antakya Müftisi el-Hâc İbrahim Efendi'nin nâ-sezâ harekâtı ve senin liyâkat ve istihkâkın 'arz ve inhâ olunmağla merkûm el-Hâc İbrahim Efendi hacr ve yerine iftâya tarafımızdan sana izn virilmiştir gerekir ki lede'l-istiğtâl ash-ı akvâl E'imme-i Hanefiyye 'aleyhüm rahmetehu rabbü'l-beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu'tebereden nakl-ı sarîh ve imzâlarında Antakya Müftisi olduğunu tasrîh eylesin ve's-selâm hurrîre fî gurre-i Muharremü'l-ârâm li-sene semân ve sab'în ve mi`ete ve elf (1 Temmuz 1764)

El-fakîr Dürrî-zâde Mustafa 'afâ 'anhumâ

S.40/B.58:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Beylan Vakfı mütevellisi vekîli es-Seyyid Süleyman Ağa zîde-kadruhu ve vakf-ı merkûmın Antakya havâlisinde vâki' kurâ şeyhleri ve ihtiyârlarısız inhâ olunur ki

Öteden berü Antakya Kazâsı'ndan bâ-fermân-ı 'âlî matlûb olan Hazeriyye ve tekâlif-i sâ'ireden cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisselerinize isâbet iden Sâlyâne akçeleri kurânız ahâlîlerine beyninizde tevzî' ve taksîm ve tahsîl ve mahalline teslîm oluna gelüb vechen mine'l-vücûh mûmâna'at ve muhâlefet iktizâ itmez iken bu sene-i mübârekede ba'zı i'zâr-ı vâhiye ile bâ-fermân-ı 'âlî matlûb olan Sâlyâne akçelerinden hissenize isâbet iden meblağı mahalline edâdan muhalefet üzere olduğınız Antakya tarafından tarafımıza 'arz olunmağla sizler ki ol havâlîde vâki' merkûmın kurâ şeyhleri ve ahâlilerisiz kazâ-yı merkûm tarafından matlûb olunan bâ-fermân-ı 'âlî Hazeriyye ve sâ'ir tekâlif akçelerinden ma'rifet-i şer'le isâbet iden meblağı tarafımızdan mübâşirler ta'yîn ve tahsîl ve sizlere hasâret olacağı ma'lûmınız oldıkda encâm-ı kârî mülâhaza idüb hissenize isâbet iden Sâlyâne akçelerine bir gün akdem kurânız ahâlîlerine tevzî ve taksîm ve cem' ve tahsîl ve mahalline edâ ve teslîm ve tahlîs olmanıza ihtimâm-ı tâm eylemeniz bâbında tenbîhi hâvî Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr (boş) ve ile irsâl olunmuştur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekir ki vech-i meşrûh üzere cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le bâ-emr-i 'âlî

S.41/B.58: ...

tevzî' olunan Sâlyâne akçelerinden hisselerinize isâbet iden meblağı bir gün akdem yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve mahalline edâ ve teslîm idüb müceb-i buyuruldu ile 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylesiz deyü emr olundu fî 23 M(Muharrem) sene 1178(23 Temmuz 1764)

S.41/B.59:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuâlin da'vâsı görülmek için merkûmları mübâşir ma'rifetiyle Dîvân-ı Haleb'e ihzâr olunmak deyü emr olundu fî 25 M(Muharrem) sene 1178 (25 Temmuz 1764)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü sultânım hazretleri devlet-i ikbâl ile sağ olsun 'arzuâhâl-ı kûllarıdır kî

Hâlâ Antakya kazâsı'na tâbi' Kırkısiyye nâm karye sâkinlerinden el-Hâc İbrahim ve oğlu Ömer karındaşı Ferhad ve karındaşı Çeper Ali nâmûn kimesneler zî-kuvvet ve zî-mâl olub mâllarına mağrûren dört def'a hânemiz üzerine hücum-ı darb-ı şedîd ile darb ve mucemmi'ü'n-nâsda bu kûlların dîn ve îmânımı elfâz-ı galîz- şetm ve bu talebe-i 'ulûm kûlları mezbûrların yedlerinden emîn olmayub merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki mübâşir kûlların ta'yîn ve mezbûrları Dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve hakkım icrâ-yı hakk buyurmaları bâbında fermân devletlü merhametlü sultânım hazretlerindir

Bende
Monlâ Ali

Bende
Osman

S.41/B.60:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası zîde-kadruhu sâhib-i 'arzuâlin yedinde olan senedât müceblerince 'uhde-i iltizâmında olan kurâları tekmîl müddetine değin zabt ve rabt ve kânûn-ı kadîm üzere mahsûlât ve rûsûmâtını ahz ve kabz itdirüb icrâ-yı bilâ sened ve hilâf-ı şer' ve mugâyir-i kânûn müdâhele itdirmeyesiz deyü emr olundu fî 17 S(Safer) sene 1178 (16 Ağustos 1764)

Devletlü 'inâyetlü mezîd-i merhametlü veliyyü'n-na'im efendim sultânım hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun 'arzuâhâl-ı kûllarıdır kî

Hâlâ Asitâne-i 'Aliyye'de Hibbetullah Hanım Sultan dâmet 'ismetuhâ hazretlerinin Antakya civârında vâki' mâlikânesi kurâları yetmiş altı (1762-1763) ve yetmiş yedi(1763-1764) seneleri Martı ibtidâsından Şubatları gâyetine değin ber-vech-i iltizâm 'uhde-i çâkerîde olmağla sinîn-i mezkûrenin Haleb Hazînesi'ne mâl-ı mîrîsi edâ ve Asitâne tarafına fâyizleri edâ olunmuşiken Antakya sâkinlerinden ba'zı ashâb-ı ıgrâz devâbi 'arzıçün mukâta'a-ı mezbûre tarafına tevcih olundu deyü bilâ sened kurâlara ve mezâri'lere vaz'-ı yed itmekle kûllarına gadr-ı küllî olmağla merâhim-i 'aliyyelerinden mutazarrı'dır ki sinîn-i mezkûrenin iltizâmını mantûk-ı yedimde olan

memhûr temessük müddetini tekmîline kadar zabtım bâbında bir kıt'a buyuruldı-ı emr-i üslûbları sadaka ve ihsân buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü mezîd-i merhametlü veliyyü'n-na'im efendim sultânım hazretlerininindir

Bende Şerafettin

S.41/B.61:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhâlin mu'tâd-ı kadîm üzere matlûbı mübâşir ma'rifetiyle tahsîl olunmak deyü emr olundu fî 16 S(Safer) sene 1178 (15 Ağustos 1764)

Devletlü 'inâyetlü 'atûfetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri devlet-i ikbâl ile sağ olsun 'arzuhâl-ı kûllarıdır ve 'abd-ı kadîmleri budur kî

el-Hâc Derviş Ağa-zâde el-Hâc Halil Ağa kûllarında dörtyüz gurûş mütâlebe-i kûlları olub taleb eylediğimde de'ib-i kadîme mürâ'at itmeyüb edâda ta'allal ve meblağ-ı merkûm ötedenberü îrâd-ı mu'ayyene ve virilegelan mevâd olub ol vecihle kûllarına gadr-ı küllî olmağla merâhim-i 'aliyyeleriden mercûdır ki buyuruldı-ı 'âlîleri ile mübâşir kûlları ta'ayyün ve ihkâkk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân devletlü merhametlü veliyyü'n-na'im efendim sultânım hazretlerininindir

Bende el-Hâc Derviş
Voyvoda-ı sâbık

S.42/B.62:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhâlin defter mûcebince dükkânından nehb-i gâret eşyâ ve nükûd ve mâlın sâyiresi muzammâsıyla ba'de'l-murâfa'a mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve ihkâkk-ı hakk oluna deyü merkûmûn Dîvân-ı Haleb'e ihzâr olunmak deyü emr olundu fî 18 S(Safer) sene 1178 (17 Ağustos 1764)

Devletlü merhametlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhâl-ı kûlları budur kî

Bu kûlları garîb diyâr-ı Antakya'da sâkin ve kâr ve kisbe meşgûl itmeğin yine Antakya sâkinlerinden Alık oğlu İsmail ve Hâcî Osman Zer-i Mahbûb ve Delibaşı Yusuf ve Erz oğlu Hana ve Köse Hâcî Mehmed ve Beylanlı Ahmed Beşe ve Kübyat oğlu Mehmed nâm kimesneler bî-gar-ı hakk dükkânımı cebi açub derûnında nükûd ve eşyâ defteri mûcebince yediyüz gurûşlık mâlımı yağma ve ahz ve Antakya Mahkemesi'nde sicilde mukayyed ve bu kûllarını

gadr-ı küllî ve hayk olmakla merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki mezkûrlara mübâşir kûlları ta'ayyün ve defter mücebince mâl-ı mezkûrların tahsîl ve alıvırılub takayyüd iderler ise huzûr-ı asafânelerinde murâfa'a-ı şer' olunmak için Dîvân-ı Haleb'e ihzârları bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlüefendim sultânım hazretlerininindir

Bende es-Seyyid Mustafa

S.42/B.63:

Mücebince 'amel oluna

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmu'l-âlem müdebbir-i umûru'l-cumhûr bi'l-fikrû's-sâkıb mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yü's-sâ'ib mümehhid-i bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bî-i sınıf-ı 'avâtıfu'l-mülkü'l-a'lâ Haleb Valisi Azim-zâde vezîrim Mehmed Paşa edâma'l-lah-ı te'âlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Hüccâc-ı Müslimîn'in mashûben bi'l-emn ve's-selâm zehâb ve eyâbları husûsuna kemâl-ı ihtimâm ve dikkat olunmak üzere Surre Emîni Asıtâne'den hîn-i 'azîmetinde eğer çî evâmir-i şerîfemle vülât ve hükkâm ve zâbitâna tenbîh ve te'kîd olunduğundun başka Hüccâc'ın 'avdetleri vakti takarrüb eyleyüb mezîd-i çetreme ve ihtiyât ile Hüccâc-ı Müslimîn'in emn ve selâmet ile evtânlarına imrârlarını Saltanat-ı Seniyyem'in ehemmi-i umûr ve hutûbundan olub resm-i intibâh ve ihtiyâta ri'âyet ile bu husûsa kemâl-ı ihtimâm ve sarf-ı vus' bi'l-kelâm olmak vâcibe-i umûrdan olduğına binâ'en sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin kapun 'askeri ile kethüdânı ta'yîn ve hem-hudûdın olan Adana Vâlîsi ve Uzeyr Beği ve sâyir zâbitân ile haberleşerek Hüccâc-ı Müslimîn'i re's-i hudûdında istikbâl ve nihâyet-i hudûdına sâlimen îsâl ve Adana Vâlîsi'ne teslîm itdirilmek fermânım olmağın hassaten işbu emr-i 'âlîşânım şeref-südûr olub (boş) ile irsâl olunmuşdur bundan mukaddemce sana tenbîh-i şâhânem olduğu vecihle yolların vücûd-ı eşkiyâdan te'mîni ve tathîr ve ebnâ-i sebîl ve Hüccâc-ı Müslimîn'in emn ve selâmet ile mürûr ve 'ubûrları mültezim-i mülûkânem olduğu ma'lûmın oldukda Hüccâc-ı Müslimîn'in 'avdeti vakti olmağla heman şimdiden kapun 'askeri (ve) kethüdânı ta'ayyün ve hem-hudûdın olan Adana Vâlîsi ve Uzeyr Beği ile dahî haberleşerek 'avdet idecek Hüccâc-ı Müslimîni re's-i hudûdından istikbâl itdirüb ve bu vesile ile dâhil-i eyâletinde olan kuttâ'-ı tarîk eşkiyâsını haber virilen yerlerde yataklundurub ahz ve istisâlleriyle vücûd-ı eşkiyâdan yolların te'mîn ve tathîrine sarf-ı vus' ve tâkat iderek Hüccâc-ı Müslimîn ve ebnâ-i sebîli emnen ve sâlimen nihâyet-i hudûduna îsâl ve imrâra ve Adana Vâlîsi'ne teslîme bezl-i vus' ve kudret ve te'mîn-i turûk ve memlekete bu

şirket-i ebnâ-i sebîl ve ra'yyete ihtimâm ve sarf-ı sa'y ve dikkat eyleyesin havza-ı hükûmetinde olan yolların eşkiyâdan te'mîn ve tathîri ve bâ-mahsûs Hücûc-ı Müslimîn'in emnen ve sâlimen mürûrları husûsuna ihtimâm ve dikkatin murâd-ı pâdişâhânem idüğü ifâde ve tefhîm olunmuşiken ma'aza'l-lah-ı te'âlâ rehâvet ve tekâsülün sebebiyle dâhil-i hudûdında hilâl-i tarîkde gelan hâcılara ve sâyir ebnâ-yı sebîle zarar ve ziyân isâbet eylemek ve hilâl-i tarîkde fukarâyâ zulm ve te'addî olmak lâzım gelür ise 'özü ve 'illetin ka'an mu'teber ve mesmû' olmayub hakkında heyhân-ı gazab-ı hüsrevânem zuhûra geleceğini mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre mezid-i basîret ve intibâh üzere

S.43/B.63: ...

hareket ve serimû kusûr ve rehâvetden begâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûnıyla 'âmil olub hilâfından begâyet tevakkî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı Muharremü'l-ârâm sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (Temmuz ortaları 1764)

İslambol el-Mahrûse

S.43/B.64:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kadîsı efendi zîde-fazluhu sâhib-i 'arzuhalin müdde'î-i 'aleyh zimmetinde şer'en zâhir olan hakkı emr-i 'âlî mûcebince ba'de's-sübût mübâşir ma'rifetiyle tahsîl olunmak deyü emr olundu fî 28 S(Safer) sene 1178(27 Ağustos 1764)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhal-ı kûlları budur kî

Şeyh İbrahim nâm kimesne ki Zâ'im Mehmed Efendi'nin hizmetinde olan kendü ze'âmeti olub ve Heymen-zâde Halil nâm kimesne bizden bî-gayr-ı hakk mîrî deyü yüz seksan dört gurûş ahz idüb ve mâ'dâsı bizden bir köy ve dört mezra'a zabt idüb ve bize gadr ve te'addî eylediğinde 'arzuhalde cesâret olundu merâhim-i 'âlîlerinden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'ayyün ve şer'î şerîf ile sübût olan hakkımızı hakk eylemek bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü sultânım hazretlerindir

Bende Ahmed ve Abdullah

S.43/B.65:

Mûcebince emr-i 'âlî sâdır olmuştur

Fî'l-asl Rumili Kazâsı'nda Hacıoğlu Bazarcı'ından Delûkan zümresinden Uzun Mustafa ibn-i el-Hâc Mehmed nâm kimesne medine-i Antakya'da Meclis-i Şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde medine-i mezbûre kazâsına tâbî' karye-i Hayno ahâlîleri mahzarlarında bi't-tav' ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb tâfîh-i vesîkadan on gün mukaddem işbu mezbûrının karyelerine mübâşeretle gelüb ba'zı muhârebe sevdâsında olduğumuzda kendi mâlım olan bir re's dorı tayımı karye-i mezbûre ahâlîleri kurşunla darb ve müte'essiren helâk oldu deyü da'vâ sadedinde olduğumda beynimize muslihûn tavassut idüb defe'atü'n-nizâ' beynimizi elli gurûş üzere inşâ-yı 'akd-ı sulh eylediklerinde ben dahî bedel-i sulh olan elli gurûşı merkûmın yedlerinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz ve kabûl ve iş'âr-ı hakk eyledim min ba'd husûs-ı mezkûra müte'allık ve sâ'ir 'âfe-i de'âvî ve mütâla'ât ve eyman muhâsemâtın küllîsinden karye-i mezbûre ahâlîlerinin zimmetlerini ibrâ-yı 'âmm râfî'-i muhassâm kat'ü'n-nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sabi' aşer min-şehr-i Rebi'ü'l-ülâ sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(14 Eylül 1764)

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-vâ'izînü'l-kirâm Fahru'l-vâ'izîn(Çizik)
el-Hâc Mehmed Efendi

Fahru'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc
Mustafa Ağa Kethüdâ-yı Vâlî-i Haleb

Fahru'l-emâcid ve'l-a'yân
Ser-turna İbrahim Ağa

Fahru'l-emâcid ve'l-a'yân
Kâtib-i Mîrî el-Hâc Mehmed Ağa

Fahru'l-emâcid ve'l-a'yân
Ser-turna Şerafeddin Ağa

Köroğlu Ahmed Ağa

Abdullah Ağa Süleyman Yeğeni

Ve gayrühüm

S.43/B.66:

Fî'l-asl Ayıntab sâkinlerinden olub medine-i Antakya'da Nakib Hanı'nında misâfereten sâkin iken bundan akdem fevt olan Sarac Mehmed Beşe ibn-i Hamdi nâm müteveffânın zâhir vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekisi Yeniçeri Beytü'l-mâli'na 'aleh-müd ve râci' olmağla medine-i mezbûrede Yeniçeri Beytü'l-mâli'na me'mûr olan fahru'l-emâcid ve'l-a'yân Ser-turna Fethullah Ağa

ma'rifeti ve müteveffâ-yı mezbûr hâl-ı hayâtında vasî-i muhtâr ta'yîn ve vesâyeti şer'en sâbit olan Ali Beşe ibn-i Osman ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî 23 RA(Rebi'ü'l-ülâ) sene 1178(20 Eylül 1764)

Yelek ve Şalvar Gurûş 1.5	Müsta´mel Cebe Çuka Gurûş 4	Müsta´mel Gömlek 2 Gurûş 2	Yaşıl Başlık Gurûş 2	Don Para 30	´Abâ Gurûş 2	
Beyâz Bez Gurûş 2	Bez Kaftan Gurûş 1.5	Köhne Çakşır Gurûş 2	Bez ´Entârî Gurûş 1.25	Bez Don Gurûş 2	Harâr 3 Gurûş 2.5	Keçe 3 Gurûş 2
Kahve İbrîğî 4 Gurûş 2.5	Abdest İbrîğî Gurûş 1.5	Fağfûrî Fincan 4 Gurûş 5	Sim Tarak 2 (Gurûş) (Boş)			

S.44/B.66: ...

Kahve Kıyye 1 Gurûş 1	Pabuc Çift 1 Para 15	Dibek ve Taba Gurûş 1.25	Köhne Seccâde Gurûş 1	Def'a Gömlek ve 'Entârî Gurûş 1.5	Nukûd Çift 3 Gurûş 31.5	Para 5	Üzengi Gurûş 15
Meşin 17 Gurûş 8.5	Kaltak Re's 20 Gurûş 15	Keçe Heğbe 2 Gurûş 2	Def'a Meşin 2 Gurûş 1	Silah 22 Gurûş 3	Kubur 1 Para 20	Eğér Takımı Gurûş 2	Tirşe 17 Gurûş 1
Sünebe Bez 10 Gurûş 15	Başlık 8 Gurûş 8	Kuskun 10 Gurûş 3	Zahme Çift 10 Gurûş 4	Kolan 5 Gurûş 1.5	Meşin Dirgin 2 Gurûş 1	Rişme Bağsız Gurûş 1.25	Rişme Bağıyla Gurûş 1.75
Çuka Köhne Para 20	Bez Para 20	Tencere Taba Leğence Gurûş 2	Hırdâvât-ı Dükkân ve Alâtı Gurûş 10	Def'a Keçe 3 Gurûş 1.5	Der-zimmet-i vâsî-i mezbûr öteye irsâl eylediği eşyâ Gurûş 84		
Der-zimmet-i Payaslı Şeyh Ebû Bekir Gurûş 17		Der-zimmet-i Şuğurlu Mehmed Gurûş 55		Der-zimmet-i Şemtân oğlu Mehmed Gurûş 10		Der-zimmet-i Şemtân oğlu Süleyman Gurûş 4	

Der-zimmet-i İnce Yusuf oğlu Gurûş 2	Der-zimmet-i Delibaş Yusuf Beşe Gurûş 40	Der-zimmet-i Kasım Ağa Oturakçı Gurûş 4	Der-zimmet-i Karabacak Gurûş 5
Der-zimmet-i Keçeci Ebû Bekir Beşe oğlu Gurûş 2	Der-zimmet-i Sarac es-Seyyid Bekir Gurûş 2	Der-zimmet-i Kaltakçı Hâcî Ebû Bekir Gurûş 10	
Yekûn Gurûş 400			

Yalnız dört yüz gurûşdır

Mine'l-ihracât

Techiz ve tekfîn Gurûş 10	Resm-i Mahkeme ber-mu'tâd Gurûş 40	Hüddâmiye ve Kaydiyye Gurûş 5	Kâtibiye ve İrsâliye Gurûş 5
Çukadâriye Gurûş 5	İhzâriye Gurûş 2.5	Resm-i Beytû'l-mâl ber-mu'tâd Gurûş 40	Çukadâr-ı Beytû'l-mâl-ı Emîn Gurûş 5
Hüddâm-ı Emîn-i Beytû'l-mâl-ı Odabaşı Gurûş 5		Deyn-i müsbet be-nâm-ı Ali Beşe Gurûş 100	

Yekûn

Gurûş
217.5

Sahhü'l-bâkî

Gurûş
182.5

Yalnız yüz seksan ik buçuk gurûşdur

Der-yed-i vâsî-i mezbûr

S.44/B.67:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-
akrân Voyvodası zîde-kadruhu ve tahsîldârı zîde kadruhumâ sâhib-i

‘arzu hâlin yedinde olan emr-i ‘âlî ve sûret-i defter-i hakanî ve fetevâ-yı şerîf müceblerince rûsûm-ı eşcârî şer‘en ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle ba‘de’l-keşf ve’l-mikdâr mutasarrıfından tahsîl ve ta‘allal ider ise huzûrumuzda görülmek için Dîvân-ı Haleb’e ihzâr olunmak deyü emr olundu fî 12 R(Rebi`ü’l-ûlâ) sene 1178 (9 Ekim 1764)

Devletlü ‘inâyetlü merhametlü sultânım hazretleri devlet-i ikbâl ile sağ olsun ‘arzu hâl-ı kûllarıdır kî

Antakya Kazâsı’ndan Feyâ ve tevâbi‘hâ mukâta‘ası ber-vech-i mâlikâne ‘uhde-i bende-kîde olduğundan Feyâ arâzisinde vâki‘ Antakya sâkinlerinden Hünkar oğulları Yusuf Çavuş ve Mehmed Çavuş mülkiyyet üzere mutasarrıf oldukları Tut bağçelerinin ber-mûceb-i defter-i hakanî rûsûm-ı harâc-ı eşcâr ‘öşürlerin edâda ta‘allal ve beher sene virdikleri kırk dört gurûş maktû‘-ı ‘öşre mu‘âdil olmadığından Tut bağçeleri ma‘rifet-i şer‘le keşf ve ta‘dâd ve otuz bir senelik lâzım gelen rûsûm-ı harâc ‘öşürlerin ve tasarrufunda olan garların resimleri şer‘le tahsîl olunmak için Antakya Kâdîsı efendi dâ‘îleri huzûrunda murâfa‘a-ı şer‘ olunduğumuzda keşfine tenbîh-i şer‘î oldukda ta‘annüdünden nâşî hîleye sülûk ve keşf ve ta‘dâd itdirmeyüb merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdır ki mübâşir kûlları ta‘yîn ve ma‘rifetiyle vekîlim (boş) kûlları ma‘rifetiyle taraf-ı şer‘den keşf ve ta‘dâd ve ber-mûceb-i emr-i ‘âlî ve fetevâ-yı şerîf ve defter-i hakanî ‘öşürlerini ve resm-i garların tahsîle ‘inâd ve muhalefet iderler ise huzûr-ı hazret-i veliyyü’n-na‘iminde görülmek bâbında mezbûrları huzûr-ı veliyyü’n-na‘imide ihzâr ve ihkâk-ı hakk itdirilmekte emr ve fermân devletlü ‘inâyetlü efendim sultânım hazretlerindir

Bende El-hâc Hüseyin Mühür-zâde

Mûcebince Muhassıl tarafından icrâsı tezkeresi vürûd eylemiştir

S.45/B.68:

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü’l-‘âlem müdebbir ve umûru’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkib mütemmid-i mehâmü’l-enâm bi’r-re‘yü’s-sâ‘ib mümehhid ve bünyânü’d-devlet ve’l-ikbâl müşeyyid ve erkânü’s-sa‘âdet ve’l-iclâl el-mahfûfûn-ı bî-sınîfu’l-‘avâtıfı’l-mülkü’l-a‘lâ Üsküdar’dan Şam-ı Şerîf’e varınca yol üzerinde vâki‘ vüzerâ-yı ‘izâm edâma’l-lah-ı te‘âlâ iclâlehüm e‘âzımu’l-ümerâ‘ü’l-kirâm efâhimü’l-küberâ‘ü’l-fihâm ülü’l-kadr ve’l-ihtirâm ashâbu’l-‘izz ve’l-ihtişâmü’l-muhtassûn bî-mezîd-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-mû‘în mîr-mîrân-ı kirâm dâme-ikbâlehüm ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm me‘âdini’l-fezâ‘il ve’l-kelâm kuzât ve nüvvâb zîde-

fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Mütesellimler ve a'yân-ı vilâyet zîde- kadruhüm tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Hüccâc-ı Müslimîn'in Şam-ı Şerîf'den 'avdetleri hengâm olduğundan gayrı 'umûmen bu sene-i mübâreke her mahalde zahîrenin kesret ve bereketi olduğu dâ'ir elsine-i hâss ve 'âmm olub kasabât ve menâzile fevc fevc gelan kavâfil-i Hüccâc-ı şükrü'n-na'im lâzım gelan zahîrelerini kıymet-i rahîsa ile virmek iktizâ ider ahâliden ba'zı tamâ'kârlar zahîreyi râyicinen ziyâde bahâ teklîfi ile Hüccâc-ı Müslimîn'in müte'ezzî ve muztaribü'l-meyyâl olmalarına bâ'is oldukların gelanların takrîrlerinden sâmi'a-ı mülûkâneme vâsıl olmağla Hüccâc-ı Müslimîn'e ve sâ'ir amed-şüd eyliyen ebnâ-i sebîle zehâyiri bereketine göre kıymet-i rahîsa ile bey' eylemeleriçün bey'-i zehâyir-i me'lûf olanlara tenbîh-i ekîd olunub sı'r-ı râyici üzere zahîrenin fûrûhtuna bi'l-ittifâk nizâm virilmek fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur menâzil ve merâhilde tedârik-i akvhanet-i ebnâ-i sebîle bu gûna cefâ ve ezâ olduğına kat'an rızâ-yı mülûkânem olmadığı ma'lûmınız oldıkda zahîrenin bereketine göre fûrûht olunacak ecnâs-ı zehâyire nizâm virilüb virilen nizâmın sı'rı üzere Hüccâc ve ebnâ-i sebîle ve sâ'ir 'ibâdu'l-laha zahîreyi fûrûht eylemelerini esnâflarına tenbîh ve te'kîd olunub mütenebbihe olmayub sı'rı râyicinden ziyâde fûrûht idenler ahz ve te'dîb birle ebnâ-i sebîlin ve sâ'ir 'ibâdu'l-lahın bu misüllü cefâ ve eziyetden himâyet ve siyânetlerine kemâl-ı sa'y ve ihtimâm ve iğmâz ve kusûrdan ittikâ-ı tâm eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hilâfından hazer eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren evâ'il-i Rebi'ü'l-ûlâ li-sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (Ağustos sonları -Eylül başları 1764)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.45/B.69:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası zîde-kadruhu sâhib-i 'arzuhalin şer'en zâhir olan hukûkı mübâşiri ma'rifetiyle tahsîl olunmak deyü emr olundu fî 6 CA(Cemaziye'l-evvel) sene 1178 (1 Kasım 1764)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhal-ı harem-i çâryeleri budur ki

Hâlâ Antakya sâkinlerinden Cerrahoğlu Bekir ve Hercoğlu İbrahim ve Helakoğlu Hamid (ve) Hüseyin oğlu Ahmed (nâm) kimesnelerin yanında bî-kes Hoçe() oldığımdan nâşî bir gümüş kuşak ve gümüş harclı bakır tesbîh ve bir tay altun küpe ve üç altun yüzüğü emânet olmak üzere yanlarına vaz' idüb taleb itdikde inkâr itmekle ve sen bizim mâlımızı serîka eylediği mâlî yemek için bana garaz idüb beni imâm evine habs itdirüb havfe tâbî olmağla hamlim katil-i vaz' idüb gadr-ı küllî ve zulm olmağla merâhim-i 'aliyyelerinden niyâz ve mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn ve Dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve hakkımı icrâ-yı hakk buyurmaları bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindir

Bende Harem-i Cârîye Fatma

S.45/B.70:

Fazîletlü semâhatlü meveddetlü karındaş-ı e'azz-ı ekremim (boş) efendi (boş) hazretlerinin nâdî-i sa'âdet-mevfûrları savtiye-i dürer-i da'vât-ı tâfiyyât ve 'özü-i teslîmât vâfişât-ı ittihâf-ı vâhidî ve mübârek 'ıtır-ı 'ıtırınız sû'âl olundukda sonra nemûde-i muhlisânemiz budur kî

Kâdîmü'l-eyyâmdan bâ-hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn Dergâh-ı 'Alî Yeniçerileri'ne bostal-bahâ ta'yîn ve ihsân buyurulan kolluklardan

S.46/B.70: ...

hâlâ taht-ı hükûmetinizde vâkî' Haleb Serdârlığı'na tâbî' olan kolluklardan medine-i Antakya kollukçu-ı sâbık ref' ve yerine üslûb-ı sâbık üzere işbu bin yüz yetmiş sekiz senesi mâh-ı Recebü'l-Ferd'inin gurrelerinden(25 Aralık 1764) Dergâh-ı 'Alî Yeniçerileri'nden zabt ve rabtına tâlib 'izzetlü Ali Ağa'ya tefvîz ve sipâriş olunmağla işbu zabt-ı mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur bi-mennihi te'âlâ kolluk-ı mezkûrî târîh-i merkûmdan senesi hitâmına değin zabt ve rabt idüb tarafınıza mürâca'ât eylediği umûr husûslarında be-hasbü's-şer' ve'l-kanûn mu'âvenet ve müzâheret eyleyüb tarafımızdan ve taraf-ı aherden bir ferd müdâhele ve mümâna'ât itmiyeler

Mine'l-muhibbü'l-muhlis

Ser-turnâ-yı Ocak-ı Serdâr-ı Haleb

S.46/B.71:

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdini'l-fezâ'il ve'l-keîlâm Üsküdar'dan Haleb'e varınca yol üzerinde vâkî' kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde-fazluhum ve kıdvetü'l-emâcîd ve'l-a'yân bu husûsa Der-'aliyye'mden mübâşir ta'yîn

olunan Sadr-ı a'zam ağalarından Yakub zîde mecdihu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde-kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Der-âliyye'nden umûr-ı mühimmi ile giden Tatarân ve sâ'ir ulakların yedlerinde olan en'âm emirleri mûcebberince her bir menzile bârgîr virilüb savb-ı me'mûrlarına îsâl olunmaları menzilcilerin lâzime-i zimmetleri iken Seyyid Gazi ve Hüsrev Paşa ve Ulu Kışlak ve Kara Pınar ve İznik Menzil-hânelerinde menzilci olanlar ulaklara menzil bârgîri vermeyüb tâma'-ı hâmlarından nâşî akçe celbi için bârgîr yokdur cevâbıyla ta'vîk ve der-âkab bârgîrlerini tehiyye ve irkâb ve en'âm emirleri ibrâz idenleri 'unfla mu'âmele ve ikişer üçer gün meks ve ta'vîk ve hilâf-ı merzî harekete cesâret ile umûr-ı mühimminin ta'tiline bâdî olduklarını mürûr ve 'ubûr idenler haber virdiklerine binâ'en bu husûsı nizâm-ı kaviyyeye rabt ve bend olması matlûb-ı hümâyûnım olmağla siz ki kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhüm ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetsiz kadîmden îlâ haza elân vilâyetinizde vâki' menzillerin nizâmları Rûz-ı Hızır ibtidâsından senesi tamâmına değin ma'rifet-i şer' ve sâ'ir ahâlî-i vilâyet ma'rifetiyle cümlelerin muhtârı olan kâr-güzâr ve müstakîm ve mu'temed-âleyh birer kimesne menzilci nasb ve ta'yîn ve umûr-ı mühimme ile mürûr ve 'ubûr iden ulaklara aslen ve kat'en cevri ve eziyet olunmamak vâcibe-i zimmetleriniz iken karîbü'l-'uhde-i menzil mâddesini her biriniz cerr-i menfa'at ittihâz idinüb beher sene Rûz-ı Hızır ibtidâsından menzilci isticâr olunacaktır deyü re'âyâyâ katî vâfir akçe tahmîl ve cebren tahsîl ve kendülerinize müte'allık birer müflis kimesneyi menzilci ta'yîn ve onlar dahî diledikleri gibi hilâf-ı fermân mugâyir-i şurût yedinden en'âm fermânı olan ulakdan akçe mütâlebe veyahûd bârgîr yokdur ve eğer ücretini virir isen tedârik itdirirüz deyü dürlü dürlü bahâne ile mürûr ve 'ubûr iden ulaklara cevri ve te'addî ve umûr-ı mühimminin hâlâ haberine bâ'is bir keyfiyet olub fî-mâ-ba'd mürûr ve 'ubûr iden ulaklardan kangınız taht-ı kazâlarınıza dâhil olduğu gibi yedinde olan fermânlara eğer ücret tahrîr olunmuş ise şurût-ı kadîm üzere sâ'at başına onar akçe alub ziyâde ücret ve bahşîş nâmıyla bir akçe ve bir habbe mütâlebe itdirmeyüb ve eğer yedinde olan fermânı en'âm ve kaç nefere tahrîr olunmuş ise der-âkab ol mikdâr bârgîr tedârik ve yanına yarar ve mu'temed kılâvuz koşub bir sâ'at mukaddem emîn ve sâlim bir birinize îsâl ve zikr olunan Seyyid Gazi ve Hüsrev Paşa ve Ulu Kışlak ve İznik ve sâ'ir Menzil-hânelerde olan menzilcilere gereği gibi tenbîh ve te'dîb ve eğer bundan sonra dahî hilâf-ı fermân harekete ictisâr ile umûr-ı mühimminin ta'tiline bir hâlde zuhûr ider ise ibtidâ-yı emrde ol kazâda hâkim-i vakt olanı ismi cedîde-i hükûmetden hakk ve imhâ ve a'yânı dahî diyâr-ı ahire nefy ve iclâ ve menzilcisi olan kimesne dahî te'dîbât-

ı şedîde ile te'dîb olunacağını muhakkak bilüb ona göre mütebesirâne hareket ve Menzil-hâneler'in hüsn-i nizâm üzere itâlesi husûsuna sa'y ve dikkat eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfimle

S.47/B.71: ...

kazâlara vardığında ol kazânın kâdîsı ve a'yânını cem' ve cümle ma'rifetleriyle gereği gibi menzil-i mezbûrlara nizâm ve menzîlcilerin dahî ba'zı ashâb-ı mukâta'ât ve a'yân-ı vilâyet zimmetlerinde dahî alacakları var ise ma'rifet-i şer' ve mübâşeretinle yerlü yerinden tahsîl ve kendülere edâ ve teslîm idüb menzîlciler min-ba'd bu misüllü hilâf-ı fermân harekete cesâret ikmamak üzere zâbıta-ı kaviyyeyi rabt ve cümle menzîlcilerine kefil kayd itdirüb mevkûfât kalemine nikbet için her bir kazâdan başka başka 'arz alub Der'-aliyye'ne isâle mübâderet ve bu bâhâne ile sen dahî fukarâ-yı ahâlî ve ra'iiyetden mübâşiriyye ve aher vecihle zulm ve te'addî eylemekden ve itdirmekden ziyâde tehâşî eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûnıyla 'âmil olub hilâfından begâyet ictinâb ve ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî'l-yevmü'l-hâmis min-şehr-i Şaban li-sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(28 Ocak 1765)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

Mücebince Sadr-ı a'zam mektûbı sâdır olmuşdur

S.47/B.72:

Medine-i Antakya'da tâbi' Sofılar Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin verâseti zevci Molla Mehmed ibn-i İbrahim ile sadriye sağîre kızları Ümmühani ve Meryem li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin ile kız karındaşı Halime'ye münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân oldıktan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzatu's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffıye-i mezbûre defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fî 7 L(Şevvâl) sene 1178(30 Mart 1765)

Müsta'mel Yorgan	Kalica	Kilim	Müsta'mel	Kırmızı	Köhne
2	1	1	Alaca	Çuka	Don
ve Döşek			'Entârî	Cebe	2
2			1	1	
Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş
6	5	3	1	3	1

Peşte- mâl 1	Bez 'Entârî 1	(İ)zâr 1 ve Peçe 1	Don ve 1 Yasdık Yüzü 2	Boğça	Yemeni 2	Gömlek 1
Gurûş 1.5	Gurûş 0.75	Gurûş 3	Gurûş 1.5	Gurûş 5	Gurûş 1	Gurûş 0.5
Mutaşaffa 2	Gömlek Cedîd 1	Tahta Sanduk 1	Hamam Legeni Tas 1 1	Makreme 1	Tefye Hırbate ve Rıbata Gurûş 5	
Beşkir 1	Gurûş 2	Gurûş 1	Gurûş 2.5	Gurûş 10		
Sim İğne ve Bayrak Bağı Gurûş 1	Sim Kuşak 1 Gurûş 6	Der zimmet-i el-Hâc Ebû Bekir kızı Zeyneb Gurûş 7		Der zimmet-i zevc-i mezbûr Molla Mehmed Gurûş 5		
Der zimmet-i zevc-i merkûm mezbûr Mehr-i Mü`eccel Gurûş 5		Köhne Yasdık Gurûş 1	Çizme 1 Gurûş 0.75	Zevc-i zimmetinde Gurûş 22		
Yekûn Gurûş 92.75						
Mine'l-ihrâcât						
Helvâ ve Tâbût Gurûş 7.5	Resm-i Kısmet ber-mu'tâd Gurûş 2.25	Çukadâriye Gurûş 0.75	Hüddâmiye Gurûş 0.75	Kâtibiye Gurûş 1	İhzâriye Gurûş 0.5	
Yekûn Gurûş 12.75						
Sahhü'l-bâkî Gurûş 80						
Yalnız seksan gurûşdur						
Li't-taksîm-i beyne'l-verese						
Hisse-i zevc-i merkûm Gurûş 20			Hisse-i bintü'l-mezbûre Ümmühani Gurûş Akçe 26.5 20			

Hisse-i diğ̃er
bintü'l-mezbûr
Gurûş Akçe
26.5 20

Hisse-i ahi
el-merkûm
Gurûş Akçe
4 53

Hisse-i ahtü'l-
merkûm
Gurûş Akçe
2 26.5

Mezbûre Halime ve merkûm Hüseyin Hüseyin husûs-ı merkûma müte'alık da'vâdan merkûm Molla Mehmed'in zimmetini sâ'irât akçesi oldığı mezbûrânın zimmetlerini ibrâ-ı aherühümâ-ı aherin ibrâsını kabûl itmeleriyle işbu mahalle şerh virilmiştir

S.48/B.73:

Şer'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Serdârı ve Kathüdâ Yeri ve sâ'ir zâbitân ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur ki

Ol havhalînin ba'zı hüsn-i nizâmı ve temşiyet-i umûrî için me'mûr olduğımız ecilden karîben Haleb'den hareket ve ol tarafda ketâ'ib 'azîmet itmemiz meczûm ve musammam ve muhakkak olmağla gönderilan yevmiye defteri mücebince iktizâ iden on beş günlük ecnâs-ı zehâ'iri akçesi hazînemizden edâ ve teslîm olunmak üzere ma'rifet-i şer'le ve cümle ma'rifet ve ittifâkları ile 'ale'l-'acele tedârik ve tertîb ve cem' ve tekmîl ve hâzır ve müheyyâ itmeğe müsâ'eret ve ihtimâm idüb bu tarafdan hareket ve 'azîmetimiz zahîre-i mezkûrenin cem' olunduğu haberinin vürûdına mevkûf olmağla bir gün akdem matlûb olan zahîre-i mezkûrenin müctemi' ve müheyyâ olduğının haberin tarafımıza i'lâm ve husûs-ı mezbûre mezîd-i ihtimâm itmeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve ta'yîn ve ırsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ol tarafda 'azîmetimiz muhakkak olmağla 'avn ve 'inâyet-i hazret-i rabbu'l-'izzet ile karîben ol tarafa vürûdınız 'asâkirimizin ta'ayyününün rûz-ı merrelerine virilmek için iktizâ iden on beş günlük ecnâs-ı zehâ'iri akçesi tarafımızdan edâ ve teslîm olunmak üzere gönderilan yevmiye defteri mücebince 'ale'l-'acele tedârik ve tatmîn ve hâzır ve müheyyâ idüb ol tarafa 'azîmetimiz zahîre-i mezbûrenin haberi vürûdına mevkûf olmağla matlûb olan zehâ'ir-i mezbûrenin tekmîl ve hâzır olduğunu haberini 'ale'l-'acele tarafımıza tahrîr ve i'lâma müsâ'eret ve husûs-ı mezbûrde bezl-i ihtimâm ve dikkat idüb husûs-ı mezbûrden 'avk ve te'hîr ve ihmâl ve müsâmahadan ziyâde hazer ve mücânebet ve müceb-i buyurulduyla 'amel ve hareket eylesin deyü (emr olundu) fî 12 Z(Zilhicce) sene 1178(3 Haziran 1765)

S.48/B.74-a:

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası (boş) ağa zîde-kadruhu inhâ olunur kî

Ötedenberü Haleb'in Beytü'l-mâl Mukâta'ası Haleb Muhassıllığı'nın mukâta'ât-ı cesîmesinden olmak hasebiyle vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub vefât iden kimesnelerin mâl ve eşyâları ma'rifet-i şer'le Emîn-i Beytü'l-mâl bulunanların tarafından zabt ve hıfz itdirilmesi ve otubin akçeden ziyâde oldıkda kuzât ve nüvvâb da'vâsını istimâ' itmeyüb da'vâları Emîn-i Beytü'l-mâl Vekîli ile Devlet-i 'Aliyye'de rivâyet olunmak husûsı muhassıllık berâvât-ı şerîfesinde musarrah olduğından ol makûle kuvvet olanların emvâl ve eşyâları tarafımızdan zabt ve hıfz olunması mühimm ve muktezî iken bu esnâda Süveyde İskelesi'nden çıkub müste'men tâ'ifesi kâfilesıyla Haleb'e gelür iken Antakya'da mürd olan Zımmî'nin beşbin gurûş kıymetinden 'ibâret yedi yük cedîd bakırı ol tarafda ba'zı kimesnenin tama'-ı hâm ve i'âneti ile ol cânibde tahrîr ve ifâ olunduğu ihbâr olunmağla keyfiyet-i mezkûrın bu vecihle vukû'ı mugâyir-i şurût-ı berât-ı 'âlî ve hilâf-ı evâmîr-i 'aliyye olduğundan başka mukâta'a-ı mezbûrenin tahrîb-i nizâm ve mâl-ı mîrînin kem ve noksânına bâdî ve Haleb Muhassıllığı misüllü Devlet-i 'Aliyye-i ebed-müddetin mukâta'a-ı 'azimesinin ta'tîl ve ihtilâl-ı küllîsine mü'eddî olmağın imdi keyfiyet ve şurût-ı berât-ı 'âlî ma'lûmınız olub mürd olan mesfûrî bir hilâli zâyî' ve telef olmaksızın bağıyye-i eşyâ-yı mezbûresi mu'temed-i 'aleyh kimesne ile bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem bu tarafa irsâl ve Emîn-i Beytü'l-mâl'a teslîme ihtimâm eylemenüz içün işbu tezkere tahrîr ve ısdâr ve adamımız Ebû Bekir ile irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki bir dürlü i'zâr-ı vâhî irâdına cevâz gösterilmeyüb mantûk-ı berât-ı 'âlî üzere 'amel ve hareket ve hâlik-i mesfûrın bulunan emvâl ve eşyâsını tamâmen ve kâmilten tahmîl ve mu'temed-i 'aleyh kimesne ile bu cânibe sevk ve irsâle bezl-i miknet eylesesiz eğer husûs-ı mezkûrde 'özü ve 'illet veyahûd mürâfa'a ile Beytü'l-mâl'a hasârât olunmağa ruhsat gösterilür ise ta'arruz idenlere Devlet-i 'Aliyye 'den fî-mâ-ba'd 'itâb olunacağını kendülere ifhâm ve mûceb-i şurût-ı berât-ı 'âlî ile hareket idüb hilâfından tehâşî-i tâm eylesesiz fî-gurre-i Z(Zilhicce) sene 1178(22 Mayıs 1765)

Mustafa bin Ahmed

Mine'l-muhlis Mütesellim-i Haleb

S.48/B.74-b:

Herc	Nân-ı 'Azîz	Lahm	Pirinc	Revgan	'Alef	Saman	Hatab
Kıyye	Kıyye	Kıyye	Kıyye	Kıyye	Kıyye	Kifâye	Kifâye
4000	2000	1000	1000	250	4000		

S.48/B.74-c:

Kad-vakı'a'l-bede' fî gurre-i Muharremü'l-Harâm li-senete tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf (20 Haziran 1765) fî-zemenihi ve bakiye müddet-i 'umdetü'l-'ulemâ'il-kirâm ve zübdetü'l-kuzâtu'l-fihâm el-Hâc Ebû Bekir Efendi el-Kâdî-ı yevme'izin be-medine-i Antakya kad-sânuhâ'l-lah-ı 'annu'l-ifhat ve'l-bâliye

S.49/B.75:

Nâhiye-i Kuseyr tâbi'-i medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i kıst-ı evvel İmdâd-ı Hazeriyye ve ücret-i menzil ve mesârif-i sâ'ire

Karye-i Makaberus Hâne Sümn 3	Karye-i Babatorun Hâne Sümn 0.5	Karye-i Deyr Hâne Sümn 1.5	Karye-i Baksanos Hâne Sümn 3.5	Karye-i Flancar Hâne Sümn 0.5
Karye-i Mezra'a-ı Türkman Hâne Sümn 2		Karye-i Kefer 'Abid Hâne Sümn 1.5	Karye-i Com Hâne Sümn 0.5	Karye-i Saferiye Hâne Sümn 2
Karye-i Garbeyaz Hâne Sümn 1	Karye-i Firfiri Hâne Sümn 0.5	Karye-i Uskiyat Hâne Sümn 1	Karye-i Salkıya Hâne Sümn 1.5	Karye-i Hayno Hâne Sümn 1.5
Karye-i Marso Hâne Sümn 1.5	Karye-i Mishane Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bayra Hâne Sümn 0.5	Karye-i Mağdele Hâne Sümn 3	Karye-i Kişkinid Hâne Sümn 2
Karye-i Klanos Hâne Sümn 1.5	Karye-i Tuleyce Hâne Sümn 1	Karye-i Radof Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bitşin Hâne Sümn 1	Karye-i Fatikiye Hâne Sümn 2.5
Karye-i Fenk Hâne Sümn 2.5	Karye-i Kurye Hâne Sümn 0.5	Karye-i Cünte Hâne Sümn 1.5		
Yekûn Hâne Sümn 3 7				

Yalnız üç hâne yedi sümndür

Nâhiye-i Altınözü tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Narlıca Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Tel-Habeş Hâne Sümnn 1	Karye-i Buşın Hâne Sümnn 1	Karye-i Baslıkiye Hâne Sümnn 1	Karye-i Ermence Hâne Sümnn 1
Karye-i Suriye Hâne Sümnn 2	Karye-i Toprakhisar Hâne Sümnn 1	Karye-i Mezra'a-ı Kürd Hâne Sümnn 0.5	Danişmendlü	Karye-i Hâne Sümnn 0.5
Karye-i Alakend Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Miras Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Karsu Hâne Sümnn 3.5	Karye-i Tuleyl-i Şarkı Hâne Sümnn 1	
Karye-i Ziyaret Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Büyük Burç Hâne Sümnn 2.5	Karye-i Ferzele Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Afsiye Hâne Sümnn 0.5	
Yekûn Hâne Sümnn 1 6				

Yalnız bir hâne altı sümndür

Nâhiye-i Cebel-i Akra' tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Sunkur Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Çandır Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Alataş Hâne Sümnn 1	Karye-i Çardakiye Hâne Sümnn 1	Karye-i Sofılar Hâne Sümnn 1.5
Karye-i Kışlak Hâne Sümnn 1.5	Karye-i Bezkiye Hâne Sümnn 3	Karye-i Yeniceköy Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Kirakos Hâne Sümnn 1.5	Karye-i Deyrmeşata Hâne Sümnn 0.5
Karye-i Tinziri Hâne Sümnn 1	Karye-i Dersuniye Hâne Sümnn 1	Karye-i Şeyhköy Hâne Sümnn 3	Karye-i Hisarcık Hâne Sümnn 1	Karye-i Cidaliye Hâne Sümnn 2
Karye-i Kırkbecek Hâne Sümnn 1	Karye-i Hırbı Hâne Sümnn 0.5	Karye-i Dövir Hâne Sümnn 3	Karye-i Keseb Hâne Sümnn 6	Karye-i Hansıma Hâne Sümnn 1

S.50/B.75: ...

Karye-i Karye Hâne Sümn 3	Karye-i Kandon Hâne Sümn 1.5	Karye-i Tumame Hâne Sümn 1.5	Karye-i Karsabol Hâne Sümn 1	Karye-i Bağdadiye Hâne Sümn 1
------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	--

Karye-i
İgerce
Hâne Sümn
0.5

Yekûn

Hâne Sümn
3 3.5

Yalnız üç hâne üç buçuk sümndür

Nâhiye-i Süveydiye tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Tuleyl-i Türkman Hâne Sümn 2	Karye-i Seldiran Hâne Sümn 3	Karye-i Kilisacık Hâne Sümn 3	Karye-i Cüdeyde Hâne Sümn 1.5
---	---------------------------------------	--	--

Karye-i Kırksiyiye Hâne Sümn 2	Karye-i Barberun Hâne Sümn 1	Karye-i Yoğunluk Hâne Sümn 3.5	Karye-i Hacı Habıblü Hâne Sümn 3	Karye-i Saylıca Hâne Sümn 1
---	---------------------------------------	---	---	--------------------------------------

Karye-i 'Aydiye Hâne Sümn 1.5	Karye-i Saraycık ma' 'Akiliye Hâne Sümn 2	Karye-i Mişrakiye Hâne Sümn 3	Karye-i Mugayrun Hâne Sümn 5
--	--	--	---------------------------------------

Karye-i Zeytuniye ve Mezrâ'a Hâne Sümn 14	Karye-i Kabusiyeye Hâne Sümn 3	Karye-i Kaba Hernub Hâne Sümn 1	Karye-i Minkuliye Hâne Sümn 1.5
--	---	--	--

Karye-i Güzel Burc Hâne Sümn 0.5	Karye-i Mılto Harbı Hâne Sümn 1	Karye-i Arpalu ve Dikmece ve Sünberkiye Hâne Sümn 1
---	--	--

Karye-i Hüseyinli Hâne Sümn 1	Karye-i Na'ırlu Hâne Sümn 1
--	--------------------------------------

Yekûn
Hâne Sümn
4 7.5

Yalnız dört hâne yedi buçuk sümndür

Cem'an yekûn

Hâne
13

Yalnız on üç hânedir

Beher sümñ hâneye

Gurûş
355

Beher hânedden üçyüz elli beş gurûş tahsîl oluna

Mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân mahmiyye-i Antakya Voyvodası Şerafeddin
Ağa dâme mecdihu

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü's-Şehba Vâlisi devletlü sa'âdetlü Mehmed Paşa hazretlerinin bâ-emr-i celîlü's-şân ve buyuruldu-ı 'âlî matlûb buyurdıkları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı evveli ve Menzilci Mehmed Beşe'nin ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ ve Sâlyâne-i sâbıkdan kesîrde kalan bekâyâ meblâğı ve bi'l-iktizâ olan mesârif-i zarûriye-i sâyire medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le cem' ve hesâb olundukda dokuzbin ikiyüz otuz gurûşa bâliğ olub tansîf olundukda nısfı dörtbin altıyüz onbeş gurûş bâlâda muharrer olan nevâhi-i erba'a kurâsına isâbet idüb nısf meblağı mezbûr kurânın on üç hânesine tarh ve tevzî' olundukda beher hâneye üçyüz elli beş gurûş isâbet itmekle meblâğı-ı merkûmı sâlyâne ve tevzî' ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblâğı-ı mezkûr ber-minvâl-ı muharrer sâlyâne ve cem' ve yerlü yerinden tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm eyleyesiz ve's-selâm hurrîre fî 6 M(Muharrem)sene 1179(25 Haziran 1765)

S.51/B.76:

Mahallât-ı medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i İmdâd-ı Hazeriyye kıst-ı evveli ve menzil-i pâdişâh ücreti ve mesârifisi

Esnâf-1 Basmacı Nefer 9	Esnâf-1 Semerci Nefer 10	Esnâf-1 Kaşşâş Nefer 17	Esnâf-1 Kuyumcu Nefer 25	Esnâf-1 Mi'mârân Nefer 30
----------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

Esnâf-1 Kavukcu Kürkcü Yorgancı Nefer 11		Esnâf-1 Külâhçı Nefer 9	Esnâf-1 Timurcu Nefer 35	Esnâf-1 Nakîb Hânı ve Bez Hânı Nefer 30	
Esnâf-1 Mutaf Nefer 8	Esnâf-1 Değirmenci Nefer 15	Esnâf-1 Ma'saracı Nefer 4	Esnâf-1 Oturakçı Nefer 10	Esnâf-1 Neccerân Nefer 45	
Esnâf-1 Debbâğân Nefer 45	Esnâf-1 'Attârân Nefer 10	Esnâf-1 Hallâc Nefer 15	Esnâf-1 Abacılar Nefer 20	Esnâf-1 Sarac Nefer 7	
Esnâf-1 Hamâlân Nefer 10	Esnâf-1 Keçeci Nefer 5	Esnâf-1 Na'lbând Nefer 16	Esnâf-1 Berberân Nefer 15	Esnâf-1 Kazgancı ve Kalaycı Nefer 28	
Esnâf-1 Çıkırıkçı Nefer 14	Esnâf-1 Arpacı Nefer 14	Esnâf-1 Derzi Nefer 22	Esnâf-1 Kebabçı ve Köfteci Nefer 20	Esnâf-1 Boyacı Nefer 17	
Esnâf-1 Saka ve Şerbetçi Nefer 6		Esnâf-1 Katırcı Nefer 4	Esnâf-1 Kazzâz Nefer 5	Esnâf-1 Kefeşkâr Nefer 110	
Esnâf-1 Penbeci Nefer 4	Esnâf-1 Hamamcı Nefer 16	Esnâf-1 Fâhûreci Nefer 17	Esnâf-1 Etmekci Nefer 80	Esnâf-1 Bakkâlân ve Bastacı Nefer 25	
Esnâf-1 Kassâbân Nefer 30	Esnâf-1 Bağçevân Nefer 50	Esnâf-1 Celi Efendi Kirâcıları Nefer 14		Esnâf-1 Çiftci Nefer 7	
Esnâf-1 Cullâh Nefer 236					
Yekûn Nefer 1110					

Esnâf-1 mezkûrden mâ'dâ derûn-ı mahallâtta olan 'avâtıl zikr olunur

Mahalle-i Mahsen Nefer 7	Mahalle-i Şenbek Nefer 3	Mahalle-i Günlük Nefer 3	Mahalle-i Dörtayak Nefer 7	Mahalle-i Meydân Nefer 2
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------

Mahalle-i Sofılar Nefer 3	Mahalle-i Koca Abdi Nefer 3	Mahalle-i Günca Nefer 2	Mahalle-i Sarsmiye Nefer 1	Mahalle-i Rikabiye Nefer 1
Mahalle-i Kapu Bölüğü Nefer 1	Mahalle-i Debbûs Nefer 1	Mahalle-i Kanat Nefer 5	Mahalle-i Saha Nefer 1	
Yekûn Nefer 40				
Cem'an yekûn Nefer 1150				

Yalnız bin yüz elli neferdir

Beher neferden dört gurûş iki akçe askerîleri iktidârına göre i'ânet itmek üzere tahsîl oluna

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân mahmiyye-i Antakya Voyvodası Şerafeddin Ağa ba'de't-tehiyyetü'l-vâfiye inhha olunur ki

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü's-Şehba Vâlîsi devletlü sa'âdetlü Mehmed Paşa hazretlerinin bâ-emr-i 'âlî ve buyurıldı-ı şerîf matlûb buyurdıkları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı evveli ve Menzilci

S.52/B.76: ...

Mehmed Beşe'nin ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ ve sâlyâne-i sâbıktan kesirde kalan bekâyâ meblağı bi'l-iktizâ olan mesârif-i zarûriye-i sâyire medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le cem' ve hesâb olundukda dokuzbin ikiyüz okuz gurûşa bâliğ olub tansîf olundukda nısfı dörtbin altıyüz on beş gurûşu derûn-ı şehre isâbet idüb bâlâda muharrer olunduğu vech üzere beher nefer re'âyâyâ askerîleri iktidârına göre i'ânet itmek üzere dört gurûş iki akçe isâbet itmeğin meblağı mezbûr sâlyâne ve cem' ve tahsîl ve mahalline edâ ve teslîm eyleyesiz hurrîre fî 6 M(Muharrem) sene 1179(25 Haziran 1765)

S.52/B.77:

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü's-Şehba Vâlîsi devletlü sa'âdetlü Mehmed Paşa hazretlerinin bâ-emr-i

‘âlîşân ve buyuruldu matlûb buyurdukları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı evveli ve Menzilci Mehmed Beşe'nin ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ ve sâlyâne-i sâbıkdan kesirde kalan bekâyâ meblağı bi'l-iktizâ olan mesârif-i zarûriye-i sâ`ire medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle ‘ulemâ ve a’yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve takdîm etdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurrîre fî 7 M(Muharrem) sene 1179(26 Haziran 1765)

Sene-i mezbûre mahsûb İmdâd-ı Hazeriyye'nin kıst-ı evveli Gurûş 2231.25	Hazeriyye mübâşiri Ahmed Ağa'ya hizmet Gurûş 150	Sâlyâne-i sâbıkdan derûn-ı şehir ve kurâda kalan kesir meblağı Gurûş 815.5
Sâlyâne-i sâbıkdan hâric ez-defter mesârif-i müteferrike Gurûş 118.5	Şehir ve Nevâhi Kethü- dâsı Hüseyin Kethüdâ'ya yetmiş dokuz senesine mahsûb ber-vech-i peşîn altı aylık ücret Gurûş 100	Haleb Vâlîsi devletlû Mehmed Paşa hazretlerinin taraf-ı devletlerinden zahîre buyu- ruldusu getüren Çukadâr'a hizmet zî-kudretten Gurûş 22
Menzil nizâmı içün bâ-emr-i ‘âlî gelan Vezir Ağa'ya hizmet zî-kudretten Gurûş 11	Menzilci Mehmed Beşe'ye müced- deden ücretinden olmak üzere zî- kudretten virilan Gurûş 822	Hazeriyye Mübâşiri Ahmed Ağa'ya geldiği günden yevmü's-sittîn ile olan mesârif-i ta‘âmiye Gurûş 12.75
Mahkeme-i ‘aliyyeye el-Hâc İsmail Efendi yediyle Tob 2 Gurûş 5.5	Timurcı Hâcî Süley- man yediyle Deli Serdâr Konağı'na ve mahkeme-i ‘aliyyeye mih ve sâyir Gurûş 7.5	Neccâr yediyle Deli Serdâr Konağı'na Voyvoda Odası'na ve mahkemeye tahta ve murabba' ve sâyir Gurûş 15
Fahûreci Mehmed yediyle Kethüdâ Beğ dâ`iresine ve Voyvoda Odasına küb döşeme ve otirak Gurûş 2.5	Vilâyet içün isticâre olunan Çavuş-zâde Konağı ücreti ber-vech-i peşîn Gurûş 20	Yetmiş sekiz senesi Muharremi Sâlyânesi'nden el-Hâc Beğlik kesirde kalan bekâyâ alacağı Gurûş 10

Abdullah yediyle mahkemeye Kirec ve Ustâdiye Gurûş 2.5	Yetmiş sekiz senesine mahsûben kesir-i 'avârız-ı kurâ Gurûş 65	Ulak ve ebnâ-i sebil târik-i câddeden mürûr itmek için buyuruldu getüren Tatar'a hizmet sa'âdetlü İbrahim Ağa'dan istidâne Gurûş 8	Menzilci mezbûr Mehmed Beşe'ye ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ Gurûş 3618
Hazeriyye Mübâşiri Ahmed Ağa'ya yevm-i ahaddan on beş günlük mesârif-i ta'âmiye Gurûş 33.75		Menzilci Mehme Beşe'nin Surre Emîni'ne emr-i 'âlîden ziyâde virdiği bârgîr ücreti Gurûş 50	Def'a zahîreci gelan ağaya birûn-ı evvelî-i Haleb İsmail Ağa'ya ve Tatar'a hizmet Gurûş 25
Marso Karyesi sâlyânesi kesri Gurûş 10	Fazîletlü Kâdî efendi hazretlerine berâ-yı harc-ı defter Gurûş 400	Kethüdâsı olan mahdûmı Mehmed Emin Efendi'ye Gurûş 35	Nâ'ibiye Gurûş 25
Kitâbiye ve Kaydiye Gurûş 35	Hüddâmiye Gurûş 35	Muhzurbaşı ve Muhzırlara Gurûş 20	Voyvoda Şerafeddin Ağa'ya tahsîldâriye Gurûş 400
Kethüdâ-yı Voyvoda Ağa'ya Gurûş 25	Voyvoda tarafından giden atlu hizmeti Gurûş 5	Kavas'a Monlâ Ahmed'e Gurûş 5	Emîn-i Defter Gurûş 15
Sarrâfiye Gurûş 15			
Yekûn Gurûş 9230.25			

Yalnız dokuzbin ikiyüz otuz gurûş bir rub'dur

Nısf derûn-ı şehre isâbet iden
Gurûş Para
4615 5

Nısf kurâya isâbet iden
Gurûş Para
4615 5

S.53/B.78:

Hâlâ Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi ve Voyvodası Ağa ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mürâfa'a-ı şer'-i şerîf ve sâbit olan hakkı tahsîl ve kendüye teslim olunmak deyü emr olundu fî 12 M(Muharrem) sene 1179 (1 Temmuz 1765)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun 'arzuhâl-i kûlları budur kî

Medine-i Antakya'da sâkin Kurt Beşe nâm kimesnenin zimmetlerinde elli gurûş ve iki kantar tütün alacak hakkım olub taleb idüb bî-vech ta'allal ve cevâb itmekle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn ve mezbûrî dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve mürâfa'a-ı şer' ve hakkım sübût oldukda tahsîl ve ihkâk-ı hakk buyurmaları bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü efendimindir

Bende el-Hâc İsmail

S.54/B.79:

Düstûrûn-ı mûkerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-'âlem müdebbir ve umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmid-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yü's-sâ'ib mümeahhid-i bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid ve'l-erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfûn-ı bî-sınîfu'l-'avâtıfı'l-mülkü'l-a'lâ Üskûdar'dan Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâkî' olan vûzerâ-yı 'uzâma edâma'l-lah-ı te'âlâ iclâlehüm e'âzımu'l-ümerâ'ü'l-kirâm efâhimü'l-küberâ'ü'l-fihâm ûlû'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbu'l-'izz ve'l-ihtişâmü'l-muhtassûn bî-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-a'lâ Mîr-mîrân-ı kirâm dâme-ikbâlehüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Mütesellimler ve Voyvodalar ve Havâss ve Evkâf Mütevellileri ve Kethüdâ Yerleri ve Yeniçeri Serdârları ve zâbitân-ı sâyire zîde- kadruhüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bu evânda kapusuz levendât eşkiyası taraf taraf serzed-i zuhur-ı tuğyân ve 'ibâdu'l-lah îsâl-ı gezend ve hüsrân kasdıyla mahal be-mahal otuzar kırkar nefer tevârî ve tesettür ile ebnâ-i sebîle ve gâribânlara hücûm ve gasb-ı emvâle ve katl-ı nüfûsa cesâret üzere oldukları gelenlerin takrîrlerinden ve şikâyetcilerin feryâdlarından bi'z-zât ma'lûm-ı hümâyûnım olub bu gûna kuttâ'-ı tarîkin 'ibâdu'l-lah üzerlerinden def'-ı şer ve fesâdları ve acilât-ı umûr-ı Devlet-i 'Aliyye'mden olmağla hududınız dâhilinde olan etrâf ve eknâfa feth-i sâmi'a-ı istihbâr ve resm-i harâm ve ihtiyâte i'tisâm birle hudûdınızı eşkiyâdan muhârasa ve muhâfazaya dikkat ve hudûdınız dâhilinde bu gûna kapusuz ve kat'-ı tarîk ider eşkiyâ makûlesi olduğu haber virildiği sâ'î-i bi'l-fesâd fî'l-arz olduklarına binâ'en adamları heder ve i'dâm ve izâleleri şer'en lâzım gelmekle çoğalmalarına ruhsat gösterilmeyüb bundan mukaddem sâdır olan evâmîr-i şerîfem müceblerince bir mahalde kapusuz levend eşkiyası olduğu haber virildikde hüsn-i tedbîr ile üzerlerine sîvârî

gönderilüb yanlarında bulunan akçeleri ve melbûsât ve at ve pusatları katl idenlerin olmak üzere oldukları mahalde basub ve kesretleri olduğu sûretde hem hudûd bulunan vâlî ve zâbitân ile haberleşüb ittihâd ile ittifâk olunarak cemiyetleri tefrîk ve i'dâm ile katl-ı rû'ûs-ı maktû'eleri Der-'Aliyye'ne teseyyür olunmağa ihtimâm olunmak için mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur bu husûsda ana göre basîret ve intibâh üzere hareket ve tenkîr-i emr-i şerîfimde mikdâr-ı zerre kusûr ve iğmâzdan bu bahâne ile bi-cürm kimesnelere cevır ve eziyet ve ta'arruzdan ziyâde tevakkî ve ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki tahrîr fî evâsıt-ı Zilhicce sene semân ve sab'în ve mi`ete ve elf(Haziran başları 1765)

İslambol el-Mahrûse

S.55/B.80:

Medine-i Antakya mahallâtından Kantara Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Mehmed Efendi ibn-i Mustafa'nın verâseti zevce-i metrûkesi Emine bint-i Mustafa ile sulbiye sağîre kızı Hadice'ye ve mezbûre Emine'nin batnında müstebân haml-ı merkûma münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân olmağla bi'l-iltimâs tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fî 16 M(Muharrem) sene 1178(5 Temmuz 1765)

Cit Yasdik 3	Döşek 2	Yorgan 2	Cedîd Kilim 2	Seccâde	Heğbe		
Gurûş 2	Gurûş 4.5	Gurûş 4	Gurûş 10	Gurûş 1.5	Para 20		
Çul Çuval ve Kilim 2	Çarşaf	Kuşak	Bez 'Entârî 4	Bez İmlek			
Gurûş 5.5	Gurûş 0.25	Para 10	Gurûş 1.5	Gurûş 1.5			
Bez Don ve 1	Köhne Sarık 1	Mâ'i Peştemâl	Divid	Kitâb Cild 14	Fener Mâ'i Çuka Çebe		
Bez Gömlek 2	ve Bez Kavuk 2						
Gurûş 1.5	Gurûş 2	Gurûş 5	Gurûş 5	Gurûş 10	Gurûş 0.75	Gurûş 2	
Sahan 18	Mürtebânı 5	Tebisi 5	Leğen 3	Sini 2	Timur Mangal	Süzek Tas	
Gurûş 10	Gurûş 4	Gurûş 1.5	Gurûş 4.5	Gurûş 4	Gurûş 1	Para 30	Para 20

Na'leyn 2	Kazgan Sağır 2 ve Kebîr Gurûş 7	Kazgan Kebîr Gurûş 8	Tencere Kebîr ve Sağır ve Taba 2 Gurûş 5	Sitil 1 Gurûş 1	Ibrık ve Tas 1 1 ve Sanduk 3 Gurûş 2
Köhne Çuval 5 Gurûş 1	Kömür Kantar 2 Gurûş 6		Müteveffâ-yı merkûmın menzili Gurûş 175.5		Bereket nâm mahalde vâki' bir kıt'a üzüm bağı Gurûş 60
Der zimmet-i Menklü es-Seyyid Mustafa Gurûş 40		Der zimmet-i Zımmî Mikail Gurûş 25	Der zimmet-i Receb oğulları der-sûbte Gurûş 60		Der zimmet-i Herkuşoğlu Mehmed Gurûş 12

Yekûn

Gurûş
500

Yalnız beşyüz gurûşdur

Mine'l-ihracât

Techiz ve Tekfîn Gurûş 20	Mehr-i Mû'ahher Gurûş 55	Resm-i 'Adî Gurûş 12.5	Kâtibiye ve İrsâliye Gurûş 1.5
Hüddâmiye Gurûş 1.5	Çukadâriye Gurûş 1.5	İhzâriye Gurûş 0.75	Harc-ı Hücet Gurûş 3

Yekûn

Gurûş
95.75

Yalnız doksan beş gurûş üç rub'dur

Sahhü'l-bâkî

Gurûş
404.25

Yalnız dörtyüz dört gurûş bir rub'dur

Hisse-i zevce'ü'l-mezbûre

Gurûş Para
50 21

Hisse-i bintü'l-mezbûre

Gurûş Para
117 36

Hisse-i haml-ı mevkûf
Gurûş Para
235 32

S.55/B.81:

Hâlâ Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi ve Voyvodası Şerafeddin Ağa ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle merkûmı hasmıyla mürâfa'a-ı şer'-i şerîf ve inkâk-ı hakk idüb i'lâm eyleyesiz deyü emr olundu fî 13 M(Muharrem) sene 1179 (2 Temmuz 1765)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun 'arzuahâl-i kûllarıdır kî

Bu kûlları Kuseyr'de Com Karyesi'nden olub karye-i mezbûrede mevcûd olan bağ mülküm olub beher sene kendüden yüz gurûş tahsîl olub Saferiye Karyesi'nden Haddoğlu Şeyh Ömer nâm kimesne mâl kuvvetiyle bağımız iki seneden berü bi-gayr-ı hakk fuzûlen cebren ve kahren zabt idüb mezkûr Şeyh Ömer bağımız ve iki senede hâsıl olan meblağı kendüden taleb olundukda bu kûllarına cevâb ve gadr-ı küllî ve hayk eyleyüb merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki li'l-lahi ve li-resûlihi bu kûllarının ahvâllerini merhameten mezbûr Şeyh Ömer'e taraf-ı devletlerinden mübâşir kûlları Dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve bağımız ve iki senede hâsıl olan meblağ tahsîl olunmak bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerininindir

Bende Hasan bin Halil

S.56/B.82:

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-emâsıl ve'l-akrân Voyvodası Şerafeddin Ağa ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur kî

Hâlâ Rakka Vâlîsi vezîr-i mükerrem devletlü Hüseyin Paşa efendi hazretleri bu esnâda bahren sefâyin ile İskenderun İskelesi'nden teşrîf ve makarr-ı hükûmet-i müşîrâneleri olan Rakka cânibine müteveccihen teşerrür-i ayât-ı 'adâlet-i garrâyât-ı 'aliyyeleri muhakkak olmağla kapuları halkına ve dâ'ireleri devletlerine tahmîl ve rükûb için bu tarafda tedârik ve amâde itdirilan mekârî devâblarından mâ'dâ ihmâl ve iskâl-ı dâ'ire-i seniyyeleriune vâcib ve tekâmîl ve lâzımu't-temîm olmak üzere Antakya'dan muhtâc ve muktezî olan üçyüz 'aded re`s mekârî devâyi ol tarafdân 'alâ eyy-i hâl-i kân tedârik ve hâzır ve amâde itidrilüb iktizâ iden kirâlarıyla cümleniz ittifâk ve

ittihâd üzere 'alâ'l-kadr tedârikinden bezl-i hâl-ı himmet ve sarf-ı küll-i miknet idüb husûs-ı mezkûrde iğrâar ve ta'allala ruhsat ve cevâz gösterilmamak için bilâ-tevakkuf ol mikdâr mekârî devâbların tehiyye ve hâzır ve amâde eylemeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrde cümleiniz birbirinize hem-dest-i i'ânet olarak 'alâ'l-kadr tedârikine teşmîr-i sevâ'id-i ihtimâm ve dâmen-i dermiyân-ı ikdâm ve ihmâl-ı rehâvete cevâz göstermeyüb müceb-i buyurulduyla 'amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye mübâ'eret eyleyesiz deyü emr olundu fî 16 M(Muharrem) sene 1179(5 Temmuz 1765)

S.56/B.83:

Defter-i zahîret-i dâyiret-i sa'âdet efendinâ ve veliyyü'n-na'im Vâlî-i Adana hâlâ

Harc Menzil-i Antakya

Umûme 2000 n

Nân-ı 'Azîz Kıyye 1000	Lahm Kıyye 500	Pirinc Kıyye 500	Revgan-ı Sâde Kıyye 125	'Asel Kıyye 4	Şeker Kıyye 3	Rekik Kıyye 15
Nişasta Kıyye 4	Kuzı Re's 4	Bekmez Kıyye 15	Bahâr-ı mütenevvi'e Kıyye 0.5	Tavuk Re's 15	Yumurta (Boş) 100	
Katrân Kıyye 30	Zeyt Kıyye 30	Nohud Kıyye 10	Tuz Kıyye 20	Sebzevât mikdâr-ı kifâye	Şem'-i 'Asel Kıyye 1.5	Yoğurt Kıyye 12
Süt Kıyye 12	Hass-ı hâl 25	Kömür Haml 1	Şem'-i Revgan Kıyye 5	Şa'îr-i 'Alef Re's 2000	Büyük 'Alef Re's 100	

Saman kifâyet mikdârı

Şerî'at-şî'âr Antakya Nâ'ibi efendi zîde-ilmihu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ve Yeniçeri Serdârı ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur kî

İşbu mâh-ı Muharremü'l-Harâm'ın on sekizinci yevmü's-sebt (7 Temmuz 1765 Cumartesi) Haleb'den hareket ve makarr-ı hükûmetimiz olan Adana cânibine 'azîmetimiz musammam olmağla behiyyetü'l-tarîk Antakya'dan mürûrımız iktizâ itmekden nâşî dâyiremiz halkına tedâriki lâzım gelan ecnâs-

ı zehâyirin defteri mûcebince mübâşiri ma'rifetiyle tedârik ve cem' ve zamân-ı vürûdımıza değin hâzır ve müheyyâ itdirmeniz bâbında işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere zehâyir-i mezkûrın ber-mûceb-i defter hâzır ve müheyyâ itdirilmesine takayyüd ve ihtimâm ve mûceb-i buyurulduyla 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylesiz deyü emr olundu fî 15 M(Muharrem) sene 1179(4 Temmuz 1765)

S.57/B.84:

Memâlik-i Mahrûse'mde vâki' ehl-i zimmetden Yehûd ve Nasârâ'nın şer'en rû`ûslarına mazrûbe olan cizyeleri Beytü'l-mâl-ı Müslimîn'in emvâl ve şürû'esinden olmağla Mezheb-i Hanife üzere a'lâ ve evsât ve ednâ i'tibâriyle evrâk-ı cizyesine sâbık üzere küşâd ve bin yüz yetmiş dokuz senesi Muharremü'l-Harâm'ının gurresinden (20 Haziren 1765) tevzî'ine mübâderet olunmak bâbında Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım sâdır olmağın bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûb olmak üzere Halebü's-Şehbâ ve Rakka ma' Beyrutu'l-garât Eyâletleri'nde ve tevâbî'inde sâkin ve mütemekkin ve mürûr ve 'ubûr iden ehl-i zimmet Kefere ve Erâmine-i Acem tâyifelerinin şer'en üzerlerine edâsı lâzım gelan bin yüz yetmiş dokuz senesi cizyeleri cibâyetine sene-i mezbûre Muharremi gurresinden mübâderet eylemek üzere bin dörtyüz altı a'lâ ve on birbin beşyüz yigirmi sekiz evsât ve ikibin yigirmi altı ednâ evrâkla esnâf-ı selâse ile cem'an on dörtbin dokuzyüz altmış evrâkla hâlâ Haleb Muhassılı işbu râfi'-i tevki'-i refi'ü's-şân-ı hakanî kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâc Ahmed zîde mecdihuya tevfiz olunub bu berât-ı 'âlîşânı virdim ve buyurdum ki Cizye-dâr-ı mûmâ-ileyh varub gurre-i Muharremü'l-Harâm'da hâkimü'l-vakt muvâcehesinde mîrî mührüyle memhûr cizye evrâkı boğçasının mühürlerin kat' ve evrâkda olan mühür ile tatbîk olundukdan sonra bir kiseye vaz' ve vâlit Kâdîsı mühürleyüb Der-sa'âdet'ime irsâl ve kalem-i mezbûre tâbî' her belde ve karyede sâkin ve mevcûd yerlü ve yabancı ve mürûr ve 'ubûr iden ehl-i zimmet ve Kefere ve Yehûd ve Erâmine-i Acem tâyifelerinin ve emred ve mürâhık hükmüne dâhil olub şer'en cizyeye müstehak olan gulâmları gereği gibi tekayyüd ve ihtimâm ile tafahhus olunub bir ferdi hâric ve kâğıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer'î üzere ahâlîsi yanında esnâf-ı selâsenin kangı sınıftan 'add ve i'tibâr olunur deyü Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn ile virilan nizâm-ı cedîd mûcebince fakîr-i mu'temelinden olan i'tibâriyle bir Zer-i Mahbûb ve vasatu'l-hâl olanlardan evsât i'tibâriyle iki Zer-i Mahbûb ve zâhirü'l-gınâ mükesser olanlardan a'lâ i'tibâriyle dört Zer-i Mahbûb alunub Zer-i Mahbûb tedârikinde 'aciz ve 'usreti

olanlarda Zer-i Mahbûb hesâbı üzere a'lâdan on bir gurûş ve evsâtdan beşbuçuk gurûş ve ednâdan iki buçuk ve bir rub' olmak üzere ecnâs-ı nukûddan ne gûna akçe getürürler ise hâlisü'l-'ayâr ve tâmmü'l-vezn olanları râyic olduğu üzere müdevver Cedîd İstanbul Altunı dörtyüz altmış beş akçeye ve Zer-i Mahbûb ile Zincirli Mısır Altunı üçyüz otuz akçeye ve Tuğralu Mısır Altunı üçyüz onbeş akçeye ve Tuğralu Sağ Para her kırk 'adedi birer gurûş hesâbıyla alınub cizyeleri bir vecihle cibâyet ve tahsîl ve şurût-ı mukarrere-i mezkûreye kemâl-ı ihtimâm ve i'tidâl üzere mürâ`at olunub haddî tecâvüz ve ta'dîl-i sübûl-i sadâkat ve tarîk-i istikâmetde 'udûl idenlerin şer'en müstehak oldukları cezâları tertîb oluna ve elh-i zimmet Kefere'nin her birine mîrî mühürlü eşkâliyle birer kâğıd virilüb ve 'amel-i cizyeye tevzî' eylediği evrâkın a'lâsından on iki evsâtından dokuz ve ednâsından altı para ma'îşet ve bundan mâ'dâ her bir varakdan birer para Cizye Muhâsebecisi ve kâtiblerine ücret-i kitâbet ta'ayyün olmağla müctemî' olan mâl-ı cizyeden hîn-i muhâsebeden deynlerine mahsûb olmak ve Memâlik-i Mahrûse'mde ve evkâf karyelerinde sâkine ehl-i zimmetden Selâtin-i 'Îzâm ve Vüzerâ-yı Kirâm ve Mîr-mirân

S.58/B.84: ...

ve sâyirlerinin Havâss ve Ocaklıklar'ına ve Voyvodalıklar'a dâhil ve ba'zı esbâba bina`en defterden ifrâz ve maktû' olanlar Rahib ve Batrik ve Keşiş ve bir tarîkle ellerine berât olub Tercümânîluk ve Mütessellimlik ve mu'âfiyet iddi'âsında olanlar bi'l-cümle ref' ve mâdâm ki iktisâb ve 'amelî kâdir olub iktisâbdan mâni' olur zamânda ve hırâret ve kılıc veyahûd ekser 'âmmende murîz olmak gibi iğrâr-ı sahîhesi olmıya sâyir ehl-i zimmetden istisnâ olmayub cümleden vech-i şer'î üzere istih'âblarına göre yed-i vâhidden esnâf-ı selâse i'tibâriyle cizyeleri siyânet ve cizyeye müstehak olmıyanlar sabîsi ve zâhirü'l-gınâ olmayub yer ve katı 'amel-mânde olub bir vecihle kâr ve kisbe ve iktidârı olmıyanlardan hilâf-ı şer'-i şerîf cizye talep olunmıya ve ehl-i zimmetden ayende ve ravende ve def'a edâya kudreti olanlardan mâ'dâ ancak fakîr-i mu'temilinden dört taksît ile cem' ve tahsîl idüb lakin Cizye-dârlar mâl-ı cizyeyi vakt ve zamânıyla hazîne-i 'Amire'me teslîm eyleyeler ve mâl-ı cizye nassen ve ictihâden icâb iden vâridât-ı şer'îyyeden olub ehl-i zimmet sukût cizyesi müstelzim olur gadrden sâlim iken zûll ve zarâr ile müstehak oldukları cizyelerin virmemek için bi-vech 'özü irâdına ictirâ' veyahûd bir tarîk ile eyâ ve bir yerde ihtifâ veyahûd a'lâya müstehak iken evsat ve evsat müstehak iken ednâ cizyesin virmeğe tasaddî ideri olur ise cizye-i şer'îyyelerinden imtinâ' eyledikleri için ol makûlelerin rakabesi üzerine mazrûbe olan cizyeleri

alındakdan sonra eşedd-i 'îkâb ile icâb iden cezâları tertîb ola ahâlî-i vilâyetden ba'zı zî-kudret kimesnelerin bağ ve bağçe ve çiftlik ve değirman ve mandırada çoban ve tek oğlanı nâmıyla ve sâyir bahâne ile ehl-i zimmeti istishâb ve cizyelerin virme-yüb bu gûna harekete cesâret idenler bâ'is-i hızlân ebed olur 'ukûbât-ı şedîd lie mu'âteb olacakların mukarrer ve muhakkak bilüb selâmet-i hâlleri için kemâl-i intibâh üzere hareket eyleyeler ve Cizye-dârlar birbirlerinin mugâyerelerine dâhil olmıyan re'âyâya hîle ile hafıyyeten evrâk gönderüb tevzî' olunduğu şer'en sâbit oldıkda virdiği evrâk girü kendüye redd ve akçe bi't-tamâm tahsîl ve asıl Cizye-dâr'ına teslîm ve tahammüllerine göre mukayesesine dâhil olan Cizye-dâr tarafından virdirilüb bir vecihle ta'allal ve muhâlefet itdirmiyeler ve ba'zı re'âyâ sâkin olduğu kasabâ ve kurâsında mün'im ve mütevehhil a'lâ veyahûd evsat cizyesini virmemek için civârlarında vâki' aher kazânın Cizye-dârlar'ından hîle ile evsat veyahûd ednâ kâğıdı alub mîrîye 'öze eylemek ihtimâlleri olur ise evvel asılların ahâlîsi beyninde mülk ve emlâkine nazar olunub esnâf-ı selâsenin kangı sınıfından 'add ve i'tibâr olunur ise vech-i şer'î üzere istihkâkına göre evrâkları öirilüb bu bahâne ile re'âyâ fukarâsına gadr ve tecâvüz eylemiyeler ve her bir ehl-i zimmetin tahammüllerine göre cizyeleri cibâyet olunmak muktezî iken ba'zı mahallât ve kurânın Kocabaşları kendi karyelerini tahkîk için tobdan evrâk olub re'âyâya istihkâklarına göre tevzî' olunmayub mâl her ne ise

S.59/B.84: ...

beynlerinde hesâb ve hilâf-ı şer'î 'ale's-seviye tevzî' olunduğı müstemi'-i hümayûnıma ilkâ (ile) bu bid'at-ı kerîhe men' olunub her bir ehl-i zimmetden tahammüllerine göre Cizye-dârlar yedinden evrâkı virilüb cizyeleri cibâyet oluna hâsılı kelâm hilâf-ı şurût-ı berât bir ferdi hâric ve kâğıdsız kalmamak şartıyla 'alâ vechi's-şer'î her birine tahammül ve istihkâkına göre evrâkları virilüb cizye-i şer'îyyelerin cibâyet eyledikten sonra kasabâ ve kurâ üzerlerine tobdan evrâk tarh ve tahmîl itmekden gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb oluna hülâsa-ı kelâm şurût-ı berâtdan ziyâde bir akçe alındığı haberi alınır ise bilâ-imhâl bu gûna harekete cesâret idenlerin cezâları tertîb olunacağı mukarrer ve mütehakkık bileler ve cibâyete me'mûr olan 'âmiller câdde-i hakdan 'udûl eylemeyüb kemâl-ı istikâmet ile hareket ve hilâf-ı şurût-ı berât-ı 'âlîşân re'âyâ fukarâsından başka ma'îşet ve zahîre ve kâtibiye ve sarrafiye ve kolcı akçesi nâmıyla bir habbe taleb eylemiyeler ve kezâlik kuzât ve nüvvâb harc-ı mahkeme nâmıyla re'âyâdan ve 'ummâl-ı cizyeden kalîl ve kesîr min-ba'd nesne mütâlebe eylemeyeler şöyle ki Kâdîlar ve Cizye-dârlar celb-i mâl

sevdâsıyla re'âyâ(ya) zulm ve te'addî iderler ise sirren ve 'alenen tecessüs ve tafahhus olunub izyâd aldıkları zâhir olur ise kayd-ı bend ile Asıtâne-i 'Aliyye'ne ihzâr ve şer'en mahkeme haklarından gelünür ona göre işbu berât-ı 'âlîşânımın şurûtı mürâ'at olunub Kâdîlar ve Voyvodalar ve kurâ zâbitleri ve sükkân-ı vilâyet bi'l-ittifâk cizye cibâyeti husûsunu Cizye-dâr'a i'ânet ve muhâlefet iden olur ise haklarından gelinmek üzere isim ve resimleriyle Dersa'âdet'ime i'lâm eyleyeler ve her bir neferin cizye mâlını edâ eylediği ma'lûm olamk için Cizye-dârlar başka defter tutub kasabada olanları mahallesiyile ve karyede olanları karyesiyle ve mürûr ve 'ubûr idenleri isim ve resimiyle 'ale'l-esâmî defter ve Cizye Muhâsebesi Kalemi'ne teslîm eylemek üzere der-devlet-medârıma getüreler ve Cizye-dârlar me'mûr olduğu kazâ ve nevâhiye tevzîf eylediği evrâkı min-ba'd kolcılar mühürleyüb ve eşgâlsiz kâğıd virmeyüb hîn-i iktizâda def-i iştibâh için tatbîk olundukda mutâbık olmak üzere kaleminde hıfz olan mühürleriyle mühürleyeler ve işbu berât-ı 'âlîşânımın ta'ayyün ve tasrîh olunan şurût ve kuyûdının tenkîr ve icrâsına her biri gereği gibi ihtimâm idüb hilâfıyile vaz' ve hareketden begâyet ihtirâz eyleyeler şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmü'l-hâmismin-Zilhicce sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(26 Mayıs 1765)

S.60/B.85:

Nâhiye-i Kuseyr tâbi'-i medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i kıst-ı sâni İmdâd-ı Hazeriyye ve menzil ve mesârif-i sâ'ire

Karye-i Makaberus Hâne Sümn 3	Karye-i Babatorun Hâne Sümn 0.5	Karye-i Deyr Hâne Sümn 1.5	Karye-i Baksanos Hâne Sümn 3.5	Karye-i Flancar Hâne Sümn 0.5
Karye-i Mezra'a-ı Türkman Hâne Sümn 2		Karye-i Kefer 'Abid Hâne Sümn 1.5	Karye-i Com Hâne Sümn 0.5	Karye-i Saferiye Hâne Sümn 2
Karye-i Garbeyaz Hâne Sümn 1	Karye-i Firfiri Hâne Sümn 0.5	Karye-i Uskiyat Hâne Sümn 1	Karye-i Salkıya Hâne Sümn 1.5	Karye-i Hayno Hâne Sümn 1.5
Karye-i Marso Hâne Sümn 1.5	Karye-i Mishane Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bayra Hâne Sümn 0.5	Karye-i Mağdele Hâne Sümn 3	Karye-i Kışkinid Hâne Sümn 2

Karye-i Klanos Hâne Sümn 1.5	Karye-i Tuleyce Hâne Sümn 1	Karye-i Radof Hâne Sümn 2.5	Karye-i Bitşin Hâne Sümn 1	Karye-i Fatikiye Hâne Sümn 2.5
Karye-i Fenk Hâne Sümn 2.5	Karye-i Kurye Hâne Sümn 0.5	Karye-i Cünte Hâne Sümn 1		
Yekûn Hâne Sümn 3 6.5				

Yalnız üç hâne altıbuçuk sümndür

Nâhiye-i Altınözü tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Narlıca Hâne Sümn 0.5	Karye-i Tel-Habeş Hâne Sümn 1	Karye-i Buşin Hâne Sümn 1	Karye-i Baslikiye Hâne Sümn 1	Karye-i Ermence Hâne Sümn 1
Karye-i Suriye Hâne Sümn 2	Karye-i Toprakhisar Hâne Sümn 1	Karye-i Mezra'a-ı Kürd Hâne Sümn 0.5		Karye-i Danışmendlü Hâne Sümn 0.5
Karye-i Alakend Hâne Sümn 0.5	Karye-i Miras Hâne Sümn 0.5	Karye-i Karsu Hâne Sümn 3.5	Karye-i Tuleyl-i Şarkî Hâne Sümn 1	
Karye-i Ziyaret Hâne Sümn 0.5	Karye-i Büyük Burç Hâne Sümn 2.5	Karye-i Ferzele Hâne Sümn 0.5	Karye-i Afsiye Hâne Sümn 0.5	Karye-i Büdenbe Hâne Sümn 0.5
Yekûn Hâne Sümn 1 6.5				

Yalnız bir hâne altıbuçuk sümndür

Nâhiye-i Cebel-i Akra' tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Sunkur Hâne Sümn 0.5	Karye-i Çandır Hâne Sümn 0.5	Karye-i Alataş Hâne Sümn 1	Karye-i Çardakiye Hâne Sümn 1	Karye-i Sofılar Hâne Sümn 1.5
Karye-i Kışlak Hâne Sümn 1.5	Karye-i Bezkiye Hâne Sümn 3	Karye-i Yeniceköy Hâne Sümn 0.5	Karye-i Kirakos Hâne Sümn 1.5	Karye-i Deyrmeşata Hâne Sümn 0.5

Karye-i Tinziri Hâne Sümn 1	Karye-i Dersuniye Hâne Sümn 1	Karye-i Şeyhköy Hâne Sümn 3	Karye-i Hisarcık Hâne Sümn 1	Karye-i Cidaliye Hâne Sümn 2
Karye-i Kırkbecek Hâne Sümn 1	Karye-i Hırbı Hâne Sümn 0.5	Karye-i Dövir Hâne Sümn 3	Karye-i Keseb Hâne Sümn 6	Karye-i Hansıma Hâne Sümn 1
Karye-i Karye Hâne Sümn 3	Karye-i Kandon Hâne Sümn 1.5	Karye-i Tumame Hâne Sümn 1.5	Karye-i Karsabol Hâne Sümn 1	Karye-i Bağdadiye Hâne Sümn 1
Karye-i İgerce Hâne Sümn 0.5				
Yekûn Hâne Sümn 3 3.5				

Yalnız üç hâne üç buçuk sümndür

Nâhiye-i Süveydiye tâbi'-i medine-i mezbûre

Karye-i Tuleyl-i Türkman Hâne Sümn 2		Karye-i Seldiran Hâne Sümn 3	Karye-i Kilisacık Hâne Sümn 3	Karye-i Cüdeyde Hâne Sümn 1.5
Karye-i Kırkısiyye Hâne Sümn 2	Karye-i Barberun Hâne Sümn 1	Karye-i Yoğunluk Hâne Sümn 3.5	Karye-i Hacı Habıblü Hâne Sümn 3	Karye-i Saylıca Hâne Sümn 1
Karye-i 'Aydiye Hâne Sümn 1.5	Karye-i Saraycık ma' 'Akıliye Hâne Sümn 2		Karye-i Mişrakiye Hâne Sümn 3	Karye-i Mugayrun Hâne Sümn 5
Karye-i Zeytuniye ve Mezrâ'a Hâne Sümn 14		Karye-i Kabusıye Hâne Sümn 3	Karye-i Kaba Hernub Hâne Sümn 1	Karye-i Minkuliye Hâne Sümn 1.5
Karye-i Güzel Burc Hâne Sümn 0.5	Karye-i Mılto Harbı Hâne Sümn 1	Karye-i Arpalu ve Dikmece ve Sünberiyeye Hâne Sümn 1		

Karye-i	Karye-i
Hüseyinli	Na'ırlu
Hâne Sümn	Hâne Sümn
1	1

Yekûn
Hâne Sümn
4 7.5

Yalnız dört hâne yedi buçuk sümndür

Cem'an yekûn

Hâne
13

Yalnız on üç hânedir

Beher hâneye	Beher sümnüne
Gurûş	Gurûş Para
525.75	43 32.5

Beher hânedan beşyüz yigirmi beş gurûş üç rub' tahsîl oluna

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Antakya Voyvodası Ahmed Ağa gıbbe't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü's-Şehba Vâlîsi devletlü Mehmed Paşa hazretlerinin bâ- buyuruldu-ı 'âlf matlûb buyurdıkları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı sânisî meblağı müşârün-ileyh hazretlerinin Payas nizâmıçün mürûr ve 'ubûrlarında dâ'ire-i 'aliyyelerine virilan zehâyir kıymeti ve bârgîr ücreti meblağı ve Menzilci Mustafa Beşe'nin ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ ve devletlü Rakka Vâlîsi Hüseyin Paşa hazretlerinin dâ'ire-i 'aleyyelerine virilan mesârif meblağı ve Sâlyâne-i sâbıkda küsûrda kalan bekâyâ meblâğı ve sene-i mezbûr Muharremi'nin altıncı gününden (25 Haziran 1765) sene-i merkûme Recebü'l-Ferd'inin on yedinci gününe gelinceye değin (30 Aralık 1765) ayende ve ravende vâkî olan ehl-i sevk ve mesârif-i zarûriye-i sâ'ire medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le cem' ve hesâb olundukda on üçbin altıyüz yetmiş gurûşa bâliğ olub tansîf olundukda nısfı altıbin sekizyüz otuz beş gurûş bâlâda muharrerü'l-esâmî olan nevâhi-i erba'a kurâsına isâbet idüb nısf meblağ-ı mezbûr kurânın on üç hânesine tarh ve tevzî' olundukda beher hâneye üçyüz elli beş gurûş isâbet itmekle meblâğ-ı merkûmı sâlyâne ve tevzî' ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur

vusûlünde gerekdir ki meblâğ-ı mezbûrî ber-minvâl-ı muharrer sâlyâne idûb yerlû yerinden tahsîl ve kabzına me`mûra edâ ve teslîm eylesiz ve's-selâm

S.62/B.86:

Medine-i Antakya berâ-yı Sâlyâne-i İmdâd-ı Hazeriyye kıst-ı sâni ve menzil-i pâdişâhî ücreti ve mesârif-i sâ`ire

Esnâf-1 Basmacı Nefer 9	Esnâf-1 Semerci Nefer 10	Esnâf-1 Kaşşâş Nefer 17	Esnâf-1 Kuyumcu Nefer 25	Esnâf-1 Mî'mârân Nefer 30
Esnâf-1 Kûlahcı Nefer 9	Esnâf-1 Kavukcu Nefer 11	Kürkcü Yorgancı	Esnâf-1 Timurcu Nefer 35	Esnâf-1 Nakîb Hânı ve Bez Hânı Nefer 30
Esnâf-1 Mutaf Nefer 8	Esnâf-1 Değirmenci Nefer 15	Esnâf-1 Ma'saracı Nefer 4	Esnâf-1 Oturakçı Nefer 10	Esnâf-1 Neccerân Nefer 45
Esnâf-1 Debbâğân Nefer 45	Esnâf-1 Hallâc Nefer 15	Esnâf-1 'Attârân Nefer 10	Esnâf-1 Abacı Nefer 20	Esnâf-1 Sarac Nefer 7
Esnâf-1 Hamâlân Nefer 10	Esnâf-1 Keçeci Nefer 5	Esnâf-1 Na'iband Nefer 16	Esnâf-1 Berberân Nefer 15	Esnâf-1 Kazgancı ve Kalaycı Nefer 28
Esnâf-1 Çıkrıkçı Nefer 14	Esnâf-1 Arpacı Nefer 4	Esnâf-1 Derzi Nefer 22	Esnâf-1 Kebabcı ve Köfteci Nefer 20	Esnâf-1 Boyacı Nefer 17
Esnâf-1 Saka ve Şerbetci Nefer 6		Esnâf-1 Katırcı Nefer 4	Esnâf-1 Kazzâz Nefer 5	Esnâf-1 Kefeşkâr Nefer 110
Esnâf-1 Penbeci Nefer 4	Esnâf-1 Hamamcı Nefer 16	Esnâf-1 Fâhûreci Nefer 17	Esnâf-1 Etmekciyân Nefer 80	Esnâf-1 Bakkâlân ve Bastacı Nefer 25
Esnâf-1 Kassâbân Nefer 30	Esnâf-1 Bağçevân Nefer 50	(Esnâf-1) Celi Efendi Kirâcıları Nefer 14		Esnâf-1 Çubukcu Nefer 7

Esnâf-ı
Cullâh
Nefer
236

Yekûn
Nefer
1110

Esnâf-ı mezkûrden mâ'dâ derûn-ı mahallâtta olan 'avâtıl zikr olunur

Mahalle-i Mahsen Nefer 7	Mahalle-i Şenbek Nefer 3	Mahalle-i Günlük Nefer 3	Mahalle-i Dörtayak Nefer 7	Mahalle-i Meydân Nefer 2
Mahalle-i Sofılar Nefer 3	Mahalle-i Koca Abdi Nefer 3	Mahalle-i Günca Nefer 2	Mahalle-i Sarsmiye Nefer 1	Mahalle-i Rikabiye Nefer 1
Mahalle-i Kapu Bölüğü Nefer 1	Mahalle-i Debbûs Nefer 1	Mahalle-i Kanavat Nefer 5	Mahalle-i Saha Nefer 1	
Yekûn Nefer 40				
Cem'an yekûn Nefer 1150				

Yalnız bin yüz elli neferdir

Beher neferden dört gurûş otuz altı para 'askerîleri iktidârına göre i'ânet
itmek üzere tahsîl oluna

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Antakya Voyvodası Ahmed Ağa gıbbe't-
tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur kî

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben hâlâ Eyâlet-i
Halebü's-Şehba Vâlîsi devletlü Mehmed Paşa hazretlerinin bâ- buyuruldı-ı 'âlî
matlûb buyurdukları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı sânisî meblağı müşârün-
ileyh hazretlerini Payas nizâmıçün mürûr ve 'ubûrlarında dâ'ire-i 'aliyyelerine
virilan zehâyir kıymeti ve bârgîr ücreti ve Menzilci Mustafa Beşe'ye

ücretinden olmak üzere ber-vech-i tekmîl vaz' olunan meblağ ve devletlü Rakka Vâlîsi Hüseyin Paşa hazretlerinin dâ'ire-i 'aleyyelerine olan

S.63/B.86: ...

mesârif meblağı ve Sâlyâne-i sâbıkda kesirde kalan meblâğ ve sene-i mezbûre Muharremi'nin altıncı gününden (25 Haziran 1765) sene-i merkûme Recebü'l-Ferd'inin on yedinci gününe gelinceye değin (30 Aralık 1765) ayende ve ravende vâkî olan ehl-i sevk ber-mûceb-i yâfte mesârifleri ve sâ'ir mesârif-i zarûriye medine-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le cem' ve hesâb olundukda on üçbin altıyüz yetmiş gurûşa bâliğ olub tansîf olundukda nısfı altıbin sekizyüz otuz beş gurûş derûn-ı şehre isâbet eyledikde meblağ-ı mezbûrden bin ikiyüz gurûş cümle ma'rifetleriyle intibâh oluhah neferât ihrâc olunub bakiye kalan beşbin altıyüz otuzbeş gurûş bâlâda muharrer olan bin yüz elli neferâta tevzî' ve taksîm olundukda 'askerîsi ikişer gurûş virmek üzere beher nefer dört gurûş otuz altı para isâbet itmekle meblâğ-ı mezbûrî sâlyâne ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer sâlyâne ve cem' ve tahsîl ve ashâbına edâ ve teslîm eylesiniz ve's-selâm hurrire fî târihü'l-mezbûr

S.63/B.87:

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben Haleb Vâlîsi Mehmed Paşa hazretlerinin bâ- emr-i 'âlf matlûb buyurdıkları İmdâd-ı Hâzeriyye'nin kıst-ı sânîsi meblağı ve Menzilci Mustafa Beşe'nin ücreti tekmîli ve vâlf-i müşârün-ileyh hazretleri Payas nizâmıçün medine-i mezbûreden mürûr ve 'ubûrlarında dâyire-i 'aliyyelerine virilan zehâyir ve bârgîr ücretleri ve devletlü Rakka Vâlîsi Hüseyin Paşa hazretlerinin dâyire-i 'aleyyelerine olan mesârif meblağı ve Sâlyâne-i sâbıkdan kesirde kalan meblâğı ve sene-i mezbûre Muharremi'nin altıncı gününden (25 Haziran 1765) sene-i mezbûre Recebü'l-Ferd'inin on yedinci gününe gelince (30 Aralık 1765) ayende ve ravende ber-mûceb-i yâfte ehl-i sevk mesârif-i zarûriye-medine-i mezbûrede sâkin cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le kendi rızâları üzere tahrîr ve takdîm etdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âfî zikr olunur hurrire fî 17 B(Receb) sene 1179(30 Aralık 1765)

Cemâ'ât-ı Etmekciyân

Batahçıoğlu Mehmed
Beşe yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
110.5
Gurûş Para
8.25 2

Kastoğlu Süleyman
yediyle ber-
(mûceb)-i yâfte
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
1604
Gurûş Para
133.5 5

Cümle Etmekciyân
yediyle ber-mûceb-i yâfte
Vâlî-i Haleb dâ'iresine
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
6000
Gurûş
500

Genç Ali yediyle
yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Nân
Kıyye
106
Gurûş Para
7.75 8

Mustafa Beşe yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
84.5
Gurûş Para
6 13

A y a z Mehmed
ber-mûceb-i yâfte
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
138
Gurûş Para
10.25 4

Hulus yediyle
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
190
Gurûş
14.25

Kıner yediyle
yâfte
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
12
Gurûş Para
0.75 6

İbrahim yediyle
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
24
Gurûş
2

Katitoğlu Süleyman
yediyle
Nân-ı 'Azîz
Kıyye
228
Gurûş Para
22 5

Yekûn

Gurûş Para
705.75 3

Cemâ'ât-ı Kassabân

Ahi-zâde yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Lahm
Kıyye
134.5
Gurûş Para
22 17

Kara-zâde yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Lahm
Kıyye Nügi
188 1.5
Gurûş Para
33 18

Ahmed Beşe yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Lahm
(Boş)
47.5
Gurûş Para
8 12

Hâcî Abdurrahman
yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Lahm
31.5
Gurûş
5.5

Seyyid Mehmed Emin
Çelebi yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Lahm
17
Gurûş Para
2.75 9

Mehmed Emin
yediyle ber-
mûceb-i yâfte
Lahm
20
Gurûş
3.5

Eman-zâde yediyle
Lahm
Kıyye Nügi
81 1.5
Gurûş Para
14 2

Karındaşı Bekir Beşe yediyle
Lahm
Kıyye
12
Gurûş Para
2 4

S.64/B.87: ...

Yahya Ağa yediyle
ber-mûceb-i yâfte
Lahm
Kıyye
38
Gurûş Para
6.5 6

Cümle Kassabân yediyle Vâlî-i
müşârün-ileyh dâ`iresine
Lahm
Kıyye
375.25
Gurûş
656.25

Yekûn

Gurûş Para
755 13

Cemâ`ât-ı Bakkalân ve Pirincciyân

Mercan yediyle

Revgan
Kıyye
1.5
Gurûş Para
1 5

`Attâr oğlu Mustafa
yediyle bâ-yâfte

Pirinc
Kıyye
6
Gurûş
0.75

Hafız oğlu
Mustafa yediyle

Pirinc
Kıyye
6
Gurûş
0.75

Monlâ Mustafa yediyle

Revgan Pirinc
Kıyye Nügi Kıyye
4 1 6
Gurûş Para
3.75 5

Köle Beşe yediyle

Pirinc Revgan
Kıyye Kıyye
5 1.5
Gurûş
1.75

Dervişoğlu Ahmed

Revgan
Kıyye Nügi
2.5 1.5
Gurûş Para
2 5

İnekoğlu Hâcî Yunus
bâ-yâfte

Revgan Pirinc
Kıyye Kıyye
1.5 5
Gurûş
1.75

Köle Mehmed yediyle
bâ-yâfte

Pirinc Revgan
Kıyye Kıyye Nügi
10 2.5 0.5
Gurûş Para
3 7

Seyyid Ali yediyle
bâ-yâfte

Revgan Pirinc
Kıyye Nügi Kıyye
1 2 8.5
Gurûş Para
2.5 7

Abidoğlu Abdurrahman
yediyle bâ-yâfte

Revgan Pirinc
Kıyye Kıyye
3.5 6
Gurûş Para
3.25 5

Kassaboğlu Ahmed
yediyle bâ-yâfte

Revgan
Kıyye
1.5
Gurûş Para
1 5

Abdullah Beşe
yediyle bâ-yâfte

Pirinc Revgan
Kıyye Kıyye Nügi
18 6 3
Gurûş Para
6.75 5

İnekoğlu Mehmed
yediyle bâ-yâfte
Revğan Pirinc
Kıyye Kıyye
1.5 6
Gurûş Para
1.75 5

Kazazoğlu Monlâ İbrahim
yediyle bâ-yâfte
Revğan Pirinc
Kıyye Kıyye
1.5 6
Gurûş Para
1.75 5

Mugayir Vaslıoğlu
yediyle bâ-yâfte
Revğan
Kıyye
1.5
Gurûş Para
1 5

Mazlum Halil
yediyle bâ-yâfte
Pirinc
Kıyye
9
Gurûş Para
1 5

Hâcî Feyzullah
yediyle bâ-yâfte
Pirinc
Kıyye
6
Gurûş
0.75

Hasırcıoğlu yediyle
Revğan
Kıyye
1.5
Gurûş Para
1 5

Bazarbaşı Mehmed Ali yediyle
ber-mûceb-i yâfte müfredât
Revğan
Kıyye Nügi
109 1.5
Gurûş
82

Yine merkûm yediyle
Pirinc
Kıyye
419.5
Gurûş Para
52.75 5

Yine Bazarbaşı merkûm yediyle müşârün-ileyh Mehmed Paşa dâ`iresine ber-mûceb-i yâfte

Revğan Pirinc
Kıyye Kıyye
250 2250
Gurûş Gurûş Para
218.75 309 15

Def`a Revğan
Kıyye
177.5
Gurûş Para
155 12

Def`a Pirinc
Kıyye
1529
Gurûş
229

Def`a Revğan
Kıyye
4
Gurûş Para
3 5

‘Asel Tuz
Kıyye Kıyye
14 20
Gurûş Gurûş
8.75 1.5

Nohud
Kıyye
30
Gurûş
3.75

Bahar-ı Sebze
İki def`a
Gurûş
30

Yoğurt ve Süt
Kıyye
60
Gurûş
3

Yekûn

Gurûş Para
1135 26

Yalnız bin yüz otuz beş gurûşdur

Bin yüz yetmiş dokuz
hazret-
senesine mahsûben
İmdâd-ı Hazeriyye'nin
kıst-ı sânisî hizmet
Gurûş
2231.25

Hazeriyye
mübâşiri
ağaya
Ağa yediyle
Gurûş
150

Mîr-mirân-ı müşârün-ileyh
lerinin zahîrecisine hizmet ve sâyir
‘avâ`idât sa`âdetlü Hâcî Mehmed
zî-kudretten
Gurûş
287.5

Müşârün-ileyh dâ`iresine iştirâ olunan
şa`îr için zî-kudret ve `avârızından
alınan ağa-yı mûmâ-ileyh yediyle
Gurûş
975

Neccârân yediyle müşârün-
ileyhümâ dâ`iresine Çam ve
Kavak ve Tahta ve mahkemeye
Gurûş
60

S.65/B.87: ...

Timurcılar yediyle Mîr-
mîrân-ı müşârün-ileyh
dâ`iresine sikke ve zencir
ve Mahkeme'ye ve Voyvoda
Odası'na Mîh ve sâ`îr
Gurûş
20

Mî'mâr Yusuf
yediyle
mahkemeye
Kirec ve
Ustadiye
Gurûş
3

Hâcî Murad-zâde yediyle
Mîr-mîrân-ı müşârün-
ileyh dâ`iresine Saman
Yük
5
Gurûş
2.5

Fahûreciler yediyle
Voyvoda Odası'na
Kiremid ve sâ`îr
Gurûş
9.75

Ahi Baba yediyle
Haleb Monlâsı
mesârifi
Gurûş
49.75

Ahi Baba yediyle
Konakçıya hizmet
Gurûş
33

Müşârün-ileyh dâ`iresine Ubuş'dan alınan saman-bahâ

Gurûş
22

Sarrâfdan aldığı kırk iki gurûş üç rub'dan mâ`dâ Ahi Baba yediyle masrâf

Gurûş
20 3
20
00

Ahi Baba yediyle
mahsûb olmak için
tahrîr olunmuştur

Mîr-mîrân-ı müşârün-
ileyh dâ`iresine saman
ve kömür-bahâ
mûmâ-ileyh el-Hâc
Mehmed Ağa yediyle
Gurûş
25

Müşârün-ileyh
dâ`iresine
Kara Gülle'den
alınan
saman-bahâ
Gurûş
25

Voyvoda
Odası'na
fâ`il ve
Ustadiye
Gurûş
4.5

`Attârân yediyle
Vâlî-i müşârün-ileyh
Kahve
Kıyye
24.5
Gurûş
349

Yine `Attârân yediyle
müşârün-ileyh dâ`iresine
Şeker Şem'-i `Asel
Kıyye Kıyye
10 10
Gurûş
18.75

Vülât için
isticâr olunan
Çavuş-zâde
Konağı
ücreti
Gurûş
20

Müşârün-ileyh dâ`iresine
mûmâ-ileyh El-hâc Mehmed
Ağa yediyle Kahve
Kıyye
6
Gurûş
12

Müşârün-ileyh
Hüseyin Paşa
dâ`iresine Haleb'e
dek deve ücreti
Gurûş
145

Sâlyâne-i sâbıkdan
derûn-ı şehir kurâda
kesîr gayr-ı ez-
bekâyâsı Menzilci
Gurûş
286.5

Mîr-mîrân-ı müşârün-ileyh
dâ`iresine virilen Şa`îr
Keyl
120
Gurûş
1470

Arpacılar yediyle ber-
mûceb-i yâfte Şa'îr
Keyl 11 8
Gurûş
135.75

Yine müşârün-ileyh Hüseyin Paşa
dâ'iresine şehir ve kurâdan
Haleb'e dek virilan Bârgîr
Re's Gurûş
119 5
Gurûş
595

Mîr-mirân-ı müşârün-ileyh
dâ'iresine Haleb'e virilan
Bârgîr
Re's
28
Gurûş
140

Hasan Efendi yediyle
mahkemeye İbrîk ve Deste
Para
28

Mûmâ-ileyh El-hâc
Mehmed Ağa'ya virdüğü
kırk gurûşdan bakiye
Gurûş
25

Hânenin
kesîrde
kalan
ikrâmiye
Gurûş
45

Cisr-i Hadid kapu-
sına kol timurları
ve mesârif-i sâ'ire
Gurûş
5

S.66/B.87: ...

Mûmâ-ileyh Fethullah
Ağa'nın Hazinedâr Salih
Ağa'ya virdüğü Şa'îr
Keyl
4
Gurûş
32

Müşârün-ileyh Hüseyin Paşa dâ'iresine
Beylan tarafına virilan bârgîr
Re's
50
Gurûş
100

Mîr-mirân-ı müşârün-ileyh
dâ'iresine Payas tarafına virilan
ma' menzilciyân Bârgîr
Re's
30
Gurûş
150

Vâlf-i müşârün-ileyh zahîrecisine el-Hâc
Seferoğlu İbrahim Çelebi yediyle
Şa'îr-i Yem
(Kıyye)
68
Gurûş
25.5

Voyvoda Ahmed Ağa yediyle Vâlf-i
müşârün-ileyh dâ'iresine saman-bahâ
Gurûş
80

Hınta için Lazkiye tarafına
irsâl olunan Hüseyin
Efendi'ye Ahi Baba yediyle
Gurûş
15

Bektaşlu müjdesi
getüren Tatar'a
bahâ-i kürk
Gurûş
30

Müşârün-ileyh Hüseyin
Paşa dâ'iresine Şa'îr
Keyl
35
Gurûş
280

Cisr-i Hadid ve Eğri Geçid ve
Hırhırân ve Ca'tiye bekcilerine
nısf-ı Receb'den bir buçuk aylık
ücretleri
Gurûş
195

Hazeriyye Mübâşirine
elden masraf ve dört
günde bilâ-yâfte ta'yînatı
Gurûş
11.5

Sa'âdetlü Fethullah
Ağa'nın Sarrâfları irkâb
itdirdiğibârgîr ücreti
Gurûş
45

Menzilci Mustafa
Beşe'ye ücret
tekmîle için
vaz' olunan
meblağ
Gurûş
1931

Menzilci-i mezbûr
ayende ve
ravende virilan
bârgîrleriçün
Gurûş
100

Kışlak-bahâ gayr-ı
ez-iltizâm Voyvoda
Ahmed Ağa
Gurûş
250

Hazeriyye Mübâşiri'nin
yevm-i Cuma'dan on
günlük masraf
Gurûş
25

Fazîletlü Kâdî Efendi'ye
berâ-yı harc-ı defter
ve harc-ı i'lâm
Gurûş
400

Mahdûmı Mehmed Emin
Efendi'ye ikrâmiye
Gurûş
15

Kethüdâ'ye
Gurûş
25

Hüddâmiye
Gurûş
25

Kâtib Halil Efendi
ve Mustafa Efendi
Gurûş
15

Diğer Kâtib
Mustafa Efendi'ye
Gurûş
10

Muhzırbaşı ve
Muhzırlara
Gurûş
12.5

Voyvoda Ahmed Ağa'ya
berâ-yı tahsildâriye
Gurûş
400

Kethüdâ ve
Hüddâm-ı Voyvoda
Gurûş
25

Kavâsiye
Gurûş
5

Emîn-i Defter
Monlâ Ahmed'e
Gurûş
15

Sarrâfiye
Gurûş
10

Yekûn

Gurûş
13270

Yalnız onüçbin ikiyüz yetmiş gurûşdur

Nısf derûn-ı şehre isâbet iden
Gurûş
6835

Nısf kurâya isâbet iden
Gurûş
6835

S.66/.88:

Şer'at-şi'âr Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ve Serdârı ve zâbitân ve a'yânı zîde-kadrühüm inhâ olunur kî

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben Eyâlet-i Haleb'den Antakya Kazâsı'na taksît-i sânisinden isâbet iden mâl-ı hazeriyyeyi cümle ma'rifetiyle tevzî' ve taksîm ve yerlû yerinden cem' ve tahsîl olunub ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle hazînemize teslîm olunmak bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur bi-mennihi te'âlâ vusûlünde gerekdir ki minvâl-ı meşrûh üzere taksît-i sâniiden Antakya Kazâsı hissesine isâbet iden mâl-ı Hazeriyye'yi tevzî' ve taksîm ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tekmi'l ve tahsîl ve hazînemize teslîm olunmak için sa'y ve ihtimâm ve isti'câline takayyüd-i tâm idüb müceb-i buyuruldu ile

‘amel ve hareket ve hilâfıyla vaz‘dan tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyü emr olundu fî 6 B(Receb) sene 1179(19 Aralık 1765)

S.67/B.89:

‘İzzet-me‘âb sâbıka Antakya Müftisi es-Seyyid el-Hâc Ahmed Efendi ba‘de's-selâm inhâ olunur kî

Hâlâ medine-i mezbûre Müftisi el-Hâc İbrahim Efendi'nin nâ-sezâ harekât-ı nâ-hemvârı inhâ ve senin me‘zûniyetin istid‘â olunmağla mezbûr hacr ve yerine iftâya tarafımızdan sana izn virilmiştir gerekidir ki lede'l-istiğnâ ash-ı akvâl E‘imme-i Hanefiyye ‘aleyhüm rahmetehu rabbü'l-beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu‘tebereden nakl-ı sarîh ve imzâlarında Antakya Müftisi olduğunu tasrîh eyleyesin ve's-selâm hurrîre fî evâhir-i Cemâziye'l-ahir sene tis‘a ve sab‘în ve mi‘ete ve elf (Aralık başları1765)

El-fakîr Dürrî-zâde Mustafa ‘afâ ‘anhumâ

S.67/B.90:

Medine-i Antakya'da Mukbil Mahallesi'nde iken bundan akdem fevt olan Ali Beşe ibn-i Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Amine bint-i Mehmed ile vâldesi Mukbil bint-i Ali'ye ve sulbî sağîr oğlu Mehmed'e ve sağîre kızı Fatma'ya münhasıra olduğu lede's-şer‘ zâhir olmağla bi'l-iltimâs tahrîr ve takdîm ve beyne'l-veresetü'l-farîzetü's-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fî 26 B(Receb) sene 1179(8 Ocak 1766)

Kazgan Kebîr 1	Tencere bilâ- kapak 1	Taba 1	Legence 1 Sahan Süzek 2 1	Köhne Yorgan 1 ve Döşek 1	Tatlı Bekmez Deste 4 Gurûş 3
Gurûş 8	Gurûş 2	Para 15	Gurûş 3	Gurûş 2	
Sanduk mâ‘ Üzüm Gurûş 1	Burgul ‘Ulbe 2 Gurûş 2.5	Kazma 1 Gurûş 0.5	Nısf hisse Merkeb Gurûş 6.5	Ekşi Bekmez bir Batman mikdârı Gurûş 0.75	
Barberun taprâğında karındaşı ile müşterek nısf Üzüm Bağı Gurûş 25		Zevce-i mezbûre zimmetinde Nısfıye Altun 3 Gurûş Para 4 5		Tahta Tekne 1 Gurûş 2	

Yekûn

Gurûş
60.75

Yalnız altmışgurûş üç rub'dur

Mine'l-ihracât

Techîz ve Tekfîn

Gurûş
6.5

Mehr-i Mu`ahher
zevce-i mezbûre

Gurûş
20

Deyn-i mest be-nâm-ı
Timurcî el-Hâc Mustafa

Gurûş
20

Yekûn

Gurûş
46.5

Sahhü'l-bâkî

Gurûş
14.25

Li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i zevce-i mezbûre

Gurûş Para
1.75 1

Hisse-i ümm-i mezbûre

Gurûş Para
2 15

Hisse-i ibn-i mezbûr

Gurûş Para Akçe
6 29 1

Hisse-i bint-i mezbûre

Gurûş Para Akçe
3 14 3

S.68/B.91:

Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde-fazluhu ve Voyvodası Ağa merkûmenin da'vâsını ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle istimâ' ve rû'yet ve ba'de'l-murâfa'a ihkâk-ı hakk ve fasl-ı nizâ' idüb vukû'ı ve sahib üzere tarafımıza î'lâm eylesiz deyü emr olundu fî 24 B(Receb) sene 1179(6 Ocak 1766)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhâl-ı câriye-i bî-kes kûllarıdır kî

Haleb sâkinlerinden olub Antakya'da sâkin dayım kızı merhûm olub bâ-defter olunan emvâl bu câriyenize nısfı irsle intikâl idüb ehl-i çû Kaklıoğlu

Mehmed nâm kimesne İbrahim Ağa'nın oğlunun ittibâ'ı olmağla nısf hissemi ta'allal idüb cevâb vormeleriyle yedimize fetevâ-yı şerîfe ahz idüb hisse-i şâyi'amı taleb eylediğimde itâ'at cevâb vormeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden niyâz olunur ki mezkûre mübâşir kûlları ta'yîn ve ma'rifetiyle huzûr-ı şerîflerine ihzâr ve mürâfa'a olunub emvâlimizi tahsîl ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü mürüvvetlü efendim sultânım hazretlerindir

Bende-i Cârîye Fatma

S.68/B.92:

Medine-i Antakya'ya tâbi' karye-i Alakend sâkenlerinden eş-Şeyh Musa ibn-i el-Hâc Mehmed Meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımu't-tevkîrde mahallât-ı medine-i mezbûrede Câmî'-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-vesîka el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş mahzarında be-tav'ehu ikrâr-ı tâm takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûreye tâbi' Bakırkayası toprağında vâki' beyne'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd Harmanbaşı demekle ma'rûf ikiyüz yigirmi dört 'aded eşcârı mülk-i mevrûsım olmağla zikr olunan hisse-i şâyi'amı tarafeynden îcâb ve kuyûdî hâvî ve şurût-ı mu'tededden 'ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile merkûm el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa'ya üçyüz seksan beş gurûşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temlîk ve teslîm ve kabz ve kabûl idüb semeni olan meblağ-ı mezbûr üçyüz seksan beş gurûşu ağa-yı merkûm yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz ve istigâ-yı hakk eyledim fî-mâ-ba'd hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan yüz on iki 'aded zeytun eşcârında benim aslen ve kat'en 'alâka ve medhalim kalmayub müşterî-i mezbûrın mülk-i müşterâsı ve hakkıdır kaydı keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâru mülkiyet üzere mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî-gurre-i Saferü'l-Hayr sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(20 Temmuz 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Hüseyin bin Mustafa Efendi	Ahmed ibn-i Dalkılıç	İsmail ağa ibn-i Nalca Bekmez	El-Hâc Ali Arab Ebud Kebirli
Eş-Şeyh Abdülkadir 'an-karye-i mezbûre	Abdurrahman bin eş-Şeyh Abdülkadir	Süleyman bin Mürsel 'an-karye-i mezbûre	
Uyuz Mehmed ve oğlu 'an-karye-i mezbûre	Delibaş Mustafa 'an-karye-i mezbûre	Beylanoğlu Molla Hüseyin	
Mustafa ibn-i Beylan 'an-karye-i mezbûre	Mehmed Ali ibn-i el-Hâc Mehmed	Muhzırbaşı el- Hâc Abdullah	Berber Halil Ve gayrühüm

S.69/B.93:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Turnacıbaşı Fethullah Ağa zîde-mecdihu inhâ olunur kî

Sen Ocağın emekdâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzime 'uhdesinden gelmeğe sâhibü'l-iktidâr zâbitânından oldığın ecilden işbu evân-ı meymenet-iştîmâlde Antakya Yeniçeri Zâbitliği kemâ-kân sana ibkâ ve mukarrer ve tefvîz olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te`âlâ vusûlünde gerekdir ki memleket-i mezbûreyi kemâ-kân zabt ve rabt neferâtıyla tanzîm-i bilâd ve tefrîd-i hâl-ı `ibâda bezl-i mechûd eylesesin ve ol tarafda Dergâh-ı `Alî Yeniçerileri ve Cebeci ve Topcı ve Arabacı ve Gulemân-ı `Acemi cümlesi seni üzerlerine Ağa ve zâbit bilüb sözünden dışarı ve re`yinden hâric-i vaz` hareketde bulunmayub itâ`at ve intiyâd üzere olalar ve tavâ`if-i mezbûrûndan bilâ-vâris-i ma`rûf fevt olanların muhallefât ve matrûkâtların izn-i şer`le zabt ve Sûkk-ı Sultânî'de fûrûht ve hâsıl olan nukûdını mumzî ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i Beytü'l-mâl'a irsâl ve îsâl eyleyüb mukîm ve misâfir zuhûr iden erâzil ve eşhâsın zabt ve rabtlarıyla hidemât-ı lâyık müstahsene-i mebrûre vücûde getürmeğe mücedded-i sâ`î olub dâ'imâ şevketlü kudretlü kerâmetlü pâdişâh-ı `âlempenâh efendimiz hazretlerinin devâm-ı `ömr ve devlet ve kıvâm-ı fer ve şevketleri için du`â-yı hayra meşgûl olub mûceb-i mektûb ile `âmîl olasın tahrîren fî-gurre-i şehr-i Şa`bânü'l-Mu`azzam sene tis`a ve sab`în ve mi`ete ve elf(13 Ocak 1766)

Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı `Alî

S.69/B.94:

Mâza terfîh mine'l-vakf ve's-sicil ve't-tebdîl hurrîre `abdu'l-fakîr ilâ'l-mülkü'l-celîl ve hikmetü's-sahîhe ve'r-rû`yet-i `âlîmen bi'l-hallâku'l-vâki` beyne'l-e`immetü'l-eşrâfu'l-islâb ve ene'l-fakîru'l-lah `azze şânuhu el-Hâc Ebû Bekir el-Kâdî be-medine-i Antakya el-Mahrûse gafuru lehu

Hamd-ı bi-hudusâ-yı lâ-ya`udd evvel-i hâlîku'l-hayât ve'l-memât ve vakf-ı ahvâlu'l-mahlûkât hazretlerine ki nev`-i insânî ta`lîm-i âsmâye lâyık ve cümle halâyıktan mümtâz ve fâyık eyledi ve ûlûf-ı salâtına mahdûd ve sunûf-ı teslîmât-ı gayr-ı ma`dûd evvel merkez-i dâ`ire-i vilâyet ve matla`-ı seyyâre-i risâlet-i pişvâ-yı `îsâr-ı evliyâ ve muktedâ-yı cema`ât-ı asafiyâ hazret-i Muhammedü'l-Mustafa salla'l-lah-ı `aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı münûr

ve kabr-ı mu'attarlarına olsun ki ümmetine vasîyet idüb sebîl-i sevâba delâlet ve tarîk-i sevâba hidâyet eyledi dahî âl ve ashâb ve emcâdlarına olsun ki her biri nefs-i mâlda sebîl-i hayrâta sarf ve tarîk-i mîrâta 'atf eylediler rıdvâna'l-lah-ı te'âlâ 'aleyhüm ecnâ'in emmâ ba'de pes her 'âkıl ve dâna oldır ki çûdâr-ı fenâya kalîlül-l-i'tibâr olub kavlehu te'âlâ vemâ tekaddümü'l-enfüseküm min-hayr teceddede inde'l-lah nass-ı şerîfinin ed-dünyâ mezra'atü'l-ahiret fehâvi ve itâ'ât ihtivâları üzere umûr-ı uhreviyeye bezl-i makdûr ve rızâ-yı rabb-i gafûr olan umûr-ı iktisâbına sa'y-ı mevfûr eyleye binâ'en 'alâ zalik bu silk-i pür sevâba sâri' ve bu nehc-i müstetâba şâri' medine-i Antakya mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi sükkânından kıdvetü'l-eşbâh Dergâh-ı 'Alî çavuşlarından el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş eş-Şehir Pir Mesih-zâde Meclis-i Şer'-i şerîf-i enverde ve mahfel-i dîn-i münîf-i ezherde vakf-ı âtiyü'z-zikre li-ecli't-tescîl ve'l-itmâm emri't-tekmîl mütevellî nesb ve ta'yîn eylediği el-Hâc Abdullah ibni-i Mehmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb silk-i mülk-i sahîhimden olub esvâk-ı medine-i mezbûrden Meydan nâm sükda vâki' bir taraftan Meskli-zâde dükkânı ve bir taraftan vakf dükkân ve bir taraftan Sabun Hanı ve bir taraftan

S.70/B.94: ...

tarîk ile mahdûd Musa sâkin olduğu (çizik) bir bâb 'attâr dükkânımı ve yine sük-ı mezbûrde vâki' etrâf-ı erba'adan Nakib Hanı ve Kâtib-zâde'nin Kasab dükkânı ve Mazlum Halil sâkin olduğu dükkân ve tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb kahve dükkânı on iki sehm i'tibârından mülk-i müştêrâm olan yedi sehm hisse-i şâyi'amı ve Sük-ı Sipâhi'de vâki' bir taraftan Sabun Hânı ve bir taraftan Kilisli Dükkânı ve bir taraftan Buk'a-ı Zahirîyye'nin vakf dükkânı ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan Sipahioğlu sâkin olduğu bir bâb 'Attâr dükkânımı ve İğan nâm mahalde vâki' iki taraftan tarîk ile mahdûd bir bâb etmekci fırınımı ve ittisâlinde kâ'in iki bâb sağır dükkânımı ve Hazret-i Habibü'n-Neccâr Mahallesi'nde vâki' iki taraftan vakf havlu ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd diğer bir bâb etmekci fırını ve üç kıt'a Mushaf-ı Şerîf ve iki 'aded Delâ'il hayrâtımı ve medine-i mezbûreye tâbi' Kuseyr Nâhiyesi'nde vâki' Kefere mezra'a toprâğında beyne'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd merhûm Müfti-i sâbık el-Hâc Abdurrahman Efendi ile müştêrek olduğım beşyüz dokuz 'aded zeytun eşcârından nısf-ı nısf hissem olan ikiyüz elli dörtbuçuk 'aded zeytun eşcârımı (çizik) yine medine-i mezbûreye tâbi' Mağdele nâm karye toprâğında vâki' ma'lûmu'l-hudûd yüz 'aded zeytun eşcârımı ve karye-i Kuleyzan toprâğında vâki' ma'lûmu'l-hudûd dörtyüz 'aded zeytun eşcârımı ve mezra'a-ı Begfite toprâğında vâki' Ahi

Baba ile müşterek dörtyüz elli 'aded eşcâr-ı zeytundan nısf hisse-i şâyi'am olan ikiyüz yigirmi beş 'aded zeytun eşcârımı ve yine mezra'a-ı Begfite ve Derşaye toprağında vâki' Alakendli el-Hâc Mustafa ile müşterek yüz seksan 'aded zeytun eşcârından nısf hissem olan doksan 'aded zeytun eşcârımı ve yine medine-i mezbûreye tâbi' Toprakhisar karyesi toprağında vâki' (çizik) beyne'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd Zımmî Ezar oğlu Keşiş'den ve Mihail kızından müşterâ üçyüz otuz 'aded zeytun eşcârımı ve yine mezbûr karye-i Toprakhisar toprağında vâki' Sahyunlu oğlu zeytunı dimekle ma'rûf yüz on iki 'aded zeytun eşcârımı ve yine karye-i mezbûr Toprakhisar arâzîsinde vâki' kırk 'aded zeytun eşcârımı ve medine-i mezbûreye muzâfe Bakırkaya karyesi toprağında vâki' Harmanbaşı dimekle ma'rûf eş-Şeyh Musa nâm kimesneden müşterâ nısf hisse-i şâyi'am olan yüz on iki 'aded zeytun eşcârımı ve yine mezbûr Bakırkaya ve Alakend karyeleri toprağında bi'l-münâsefe vâki' ma'lûmu'l-hudûd yüz 'aded zeytun eşcârımı ve mezkûr Kefere mezra'ası toprağında müstağîn-i 'anni'l-tahdîd Kazakoğlu ve Zımmî'den iştirâ olunan elli 'aded zeytun eşcârım ki min-haysü'l-mecmû' bin sekizyüz on üçbuçuk 'aded zeytun eşcârlarımı hasbetu'l-lah-ı te'âlâ ve talibü'l-merzâtehu vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-ı sarîhü'l-muhalled ile bundan akdem vakf ve habs ve şurût-ı kuyûd-ı ta'yîn ve tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merrete ba'de aheri yedimde ola deyü tahsîs eylediğime binâ'en ba'zı şurût ve kuyûdını tebdîl ve zeytun eşcârı dahî ma'lûmu'l-'aded idhâl eylediğim ecilden mücedded ta'yîn-i şerâyite muhtâc olmağla el-haletü-hazihi şöyle ta'yîn-i şurût ve tebeyyün-i kuyûd eyledim ki dekâkîn-i mezbûre bâйдü'l-îcâre-i îcâre-i mu'tâde ile îcâr ve eşcâr-ı mezkûrenin dahî gallası bey' olunub hâsıl olan galla ve nemâsından dekâkîn-i mezbûrenin ta'mîr ve termîm ve eşcâr-ı mezkûrenin hekri ve harâcı ve iktizâ iden mesârifleri rû'yet olundukdan sonra fazlasının sülüsü vücûh-ı hayrât içün ifrâz olunub sülüsü mezbûrden beher leyle-i Cuma'da fukarâya on batman Nân-ı 'Azîz infâk oluna ve kız karındaşım Hadice Hatun'a hayâtda oldukça beher mâh ikişer gurûş virile ve medine-i mezbûrenin Câmi'-i Kebîri'nin yaz Câmi'-i Şerîfi'ne senede yigirmi kandîl ve altı 'aded tırnak hasırı virile ve Hazret-i Habibü'n-Neccâr Câmi'-i Şerîfi'nin abdest-hânesine fâhûre ıbrık olmak üzere senede seksan ıbrık ve Zeytuniye Câmi'-i Şerîfi'ne yigirmi ıbrık virildikden sonra bakıyye-i sülüs vücûh-ı hayrâta sarf oluna ve iki sülüsü dahî ben hayâtda oldukça mutasarrıf olub mütevellî olam be-emru'l-lah-ı te'âlâ ve dâr-ı ahirete rihlet eylediğimde ber-minvâl-ı muharrer sülüs sarf olundukdan sonra iki sülüsüne oğullarım Monlâ Mustafa ve Monlâ İbrahim ve Monlâ Osman ve Monlâ Abdurrahman ve kızlarım Aîşe ve Zeyneb ve Dudu ve Meryem

S.71/B.94: ...

li'z-zikr-i misl-i hattü'l-isneyn mutasarrıf olub mezbûr Monlâ Abdurrahman mütevellî ve merkûm Monlâ İbrahim nâzır ola ve Mushaf-ı Şerîf ve Delâ'il-i hayrât da beher mâh hatîm eyleyüb sevâbını rûhuma hîbe eyleyeler batn-ı evvel mevcûd iken batn-ı sâni mu'âraza itmiyeler evlâdlarım mezbûrûn vefât eylediklerinde evlâd evlâd evlâdları batnen ba'de batn karnen ba'de karn neslen ba'de nesl bu minvâl-ı muharrer mutasarrıf olub ekber ve erşedi mütevellî ola ne'ûzu bi'l-lah min-kahru'l-feyyâz zürriyetim munkarız olur ise Harameynü's-Şerifeyn evkâfına mülhâk ve müzâf olub şurûtına 'ale'd-devâm mürâ'ât oluna deyü ta'yîn-i şurût ve tebyîn-i kuyûd idüb mütevellî-i mezbûra teslîm eyledim imdi lakin İmâmü'l-A'zam katında benim için rücû' olmağla vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim deyüb mütevellî-i mezbûr dahî İmâmeyn-i Hümâmeyn mezheb-i şerîfleri üzere vakf-ı mezbûrın hükm-i talib iderim didikde hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ-ı leh ve hüsn-i me'âb hazretleri vakf-ı mezbûrın sıhhat ve lüzûmına 'alâ kavl-ı min-berâh hükm ve cezm idüb min-ba'd nakz ve nakzına mecâl 'adîmü'l-ihtimâldir semen bedelehu ba'demâ sem'a fe-innemâ ismehu 'ale'l-lezine yebdulune inne'l-lah-ı semî-i 'ilm-i cerî zâlik ve hurrîre fi'l-yevmü's-sâlis min-Şa'bânu'l-mu'azzâm li-senete tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(4 Şubat 1766)

Şuhûdu'l-Hâl:

Fahru'l-'ulemâ'i-l-kirâm Müfti
es-Seyyid Ahmed Efendi

Umdetü'l-'ulemâ'i'l-fihâm Müfti-i
sâbık el-Hâc İbrahim Efendi

Fahru'l-'ulemâ Müfti-i sâbık
es-Seyyid Şaban Efendi

Kıdvetü'l-'ulemâ Vâ'iz
el-Hâc Mehmed Efendi

Kıdvetü'l-'ulemâ Mehmed
Efendi Emîn-i Fetvâ

Hâfız-zâde
Hüseyin Efendi

Hanifi-zâde
el-Hâc Hasan Efendi

Nakîb-i sâbık es-Seyyid
eş-Şeyh Ahmed Efendi

Nakîb es-Seyyid
Hüseyin Efendi

Kıdvetü'l-kuzât
Hasan Efendi Turna

Mehmed Efendi ibn-i
Süleyman Efendi Türbe-dâr

Ömer Efendi
Emîn-i Fetvâ sâbık

Boyacı-zâde
Mehmed Efendi

Zübdetü'l-a'yân el-Hâc
Mehmed Ağa Kâtib-zâde

Kıdvetü'l-a'yân Ser-
Turna Fethullah Ağa

Es-Seyyid
Şerafeddin Ağa

Haseki
Halid Ağa

Es-Seyyid
Feyzullah Efendi

Abdolvahhab Efendi
ibn-i İbrahim Efendi

Berber-zâde el-Hâc
Mehmed Efendi

Bezkiyeli-zâde
İsmail Efendi

Amik Kâtibi
Abdolvahhab Efendi

Es-Seyyid Monlâ Mustafa
ibn-i Mehmed Efendi

Monlâ İbrahim
bin Halife

İsmail Ağa
ibn-i Mustafa

Durmuş Ağa
Birâder-i O

Monlâ Yusuf ibn-i
Hayrullah Dede

Ve gayrühüm

S.71/B.95:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Antakya Voyvodası Ahmed Ağa zîde-kadruhu inhâ olunur kî

Eşkiyâden Sarımoğlu Süleyman nâm kimesnenin bundan akdem te`dîb ve gûşmalı mukammam iken firâr idüb bu def`a ol havâlîde geşt-ü güzâr itdiği tarafımıza inhâ ve ihbâr olunmağla merkûm te`dîb ve gûşmâl olunmak zımında bir tarikle ahz ve girift ve Dîvân-ı Haleb'e ihzâr eylemek bâbında işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te`âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere merkûmı ahz ve girift ve te`dîb olunmak zımında huzûrımıza ihzâra mezîd-i ihtimâm ve sa'y ve ikdâm eyleyüb müceb-i buyuruldu ile `amel ve hareket ve hilâfından tehâşf ve mücânebet eylesin deyü emr olundu fî 12 S(Safer)sene 1179(31 Temmuz 1765)

S.72/B.96:

Şerî'at-şi`âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve hâlâ me`zûnen bi'l-iftâ ve sâbık Müftisi v sâyir efendi zîdet-`ulvuhum ve Nakibü'l-eşrâfı ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ve Serdârı zîde-kadruhumâ ve sâyir a'yân ve zâbitân inhâ olunur kî

İşbu sâl-ı meymenet-iştimâl Recebü'l-Mürecceb'in yigirmi yedinci Hamsîn günü (9 Ocak 1755 Perşembe) hakkımızda bahr-ı zühhâr-ı `avâtıf-ı pâdişâhî muhcîr ve afitâb-ı `âlem-me`âb-ı `avârif-i cihân-penâhî lem`a-ı rîz olub rütbe-i vâlâ-yı vezâret ve derece-i `uzmâ-yı düstûriyet ihsân-ı hümayûn-ı meymenet-merhûn olmağla işbu peyâm-ı beşâret-i mumzî fukarâ-yı re`âyâ ve ahâlî-i memlekete `âyid bir hâlet mûcib-i meserret ve def`i mezâlim-i `ibâda râcî` bir maslahat oldığı ecilden müsâde`e-i tevffîk-i bârî ve be-men-i himmet-i yer bereket-i cenâb-ı tâcidârî hakkımızda bedîdâr olduğu işâ`a ve izhâr olunmak bâbında ifâ-yı merâsim-i müteserrir ve şâdımânî ve edâ-yı farîze-i teşekkür-i subhânî lâzime-i hâlden olmak takrîbiyle işbu hîn-i beşâret mûcib-i meserret ahâlî-i memleket olduğu nakiyyen ma'lûmumuz olmadığından nâşî

‘atiyye-i pâdişâhî cihân-mutâ’-ı işâ’e eylemeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Beğ ile irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te`âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ‘âtıfet-i cenâb-ı cihân-bânî işâ’e olunmak bâbında izhâr-ı merâsim-i müteserrir-i şâdimânî eyleyüb ‘alâka-ı hidâmet-i me`mûriyet olmak üzere sâbıkâ Kethüdâ-yı Sadr-ı ‘Alî ve hâlâ Surre-i Şerîfî Emîni sa`âdetlü Yusuf Ağa ve ser-i sabâyân Hüccâc'ı re`s-i hudûdınızda istikbâl ve müntehâcı emnen ve sâlimen mütehâ-yı hudûda imrâr ve îsâl husûsunda tarafımıza hitâben sâdır olan ekîd ve şedîd fermân-ı ‘âlîşân ile tenbîh ve te`kîd ve bi`z-zât kethüdâmızı ta`ayyün ile tasrîh ve te`yîd olunub bi`z-zarûr mûmâ-ileyhin ba`s ve tesyîri muktezâ olmakdan nâşî ma`îyetinde me`mûr olan bayrakların iktizâ iden ‘alıkların ‘alâ-eyy-i hâlkân akçesiyle tedârik ve imkân eyleyüb mûmâ-ileyh gelince dek bulunduğu mahallerden sı`r-ı râyici üzere iştirâ ve hâzır ve müteheyyâ eyleyüb müceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket eylesiz deyü emr olundu fî 12 Ş(Şaban) Sene 1179(24 Ocak 1766)

S.73/B.97:

Dönüm-i Duhân Fermânı

Emîrû'l-ümerâ`i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ`i'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-‘izz ve'l-ihtişâm el-muhtass-ı bî-mezîd-i ‘inâyetü'l-mülkü'l-a`lâ Haleb Beğlerbeğisi (boş) dâme-ikbâlehu akzâ kuzâtu'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn me`adini'l-fazl ve'l-yakîn râfi`-i a`lâmü's-şerîfe ve'd-dîn vâris-i ‘ulûmu'l-enbiyâ-yı ve'l-mürselîn el-muhtass-ı bî-mezîd-i ‘inâyetü'l-mülkü'l-mu`în mevlânâ Haleb Kâdîsı zîdet-fezâ`ilehu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me`adini'l-fazl ve'l-keîlâm mevlânâ Antakya Kâdîsı zîde fazluhu tevkî`-i refî`-i hümâyûn vâsıl olıcak ma`lûm ola ki iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Dergâh-ı Mu`allam Kapucubaşları'ndan hâlâ Rikâb-ı Hümâyûn'umda bi'l-fi`il Mîr-ahûr-ı Evvel'im olan el-Hâc Halil Beğ dâme mecdihu Dîvân-ı Hümâyûn'ıma ‘arzuhal idüb bin yüz yetmiş altı senesi (1762-1763) Martı ibtidâsından üç sene ber-tahvîl ile zabt eylemek üzere İstanbul ve tevâbi`i duhân gümrüklerinin mâlına ve tahsîl-i rûsûmâtına medâr-ı sehûlet olmak üzere Haleb Eyâleti'nin resm-i dönüm ve gümrük-i duhân mukâta`ası mâlikâne mutasarrıfları taraflarından iltizâmı bâ-Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn ‘uhdesinde olub eyâlet-i mezbûrenin kazâ ve karyelerinde zira`e olunan fidânları tarlâlarında iken dönümleri misâhe olunub îcâb iden resm-i dönümleri berât-ı ‘âlîşânım mücebince cânib-i mîrîçün tahsîline kat`an müdâhele iktizâ itmez iken mukâta`a-ı mezbûr tevâbi`âtından Antakya Kazâsı'nda Ordu karyesiyle

mülhakâtı olan yigirmi 'aded karyeden mütecâviz karye ahâlîleri zira'e eyledikleri duhânlarının be-emr-i 'âlî şurût-ı mer'iyyesi mücebince tarafeynden ta'yîn olunan ümenâsı ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le misâhe murâd olundukda Ordu Müftisi Musa Efendi nâm kimesnenin tahrik ve iğvâ ve ahâlî-i mezbûr-ı merkûme istinâden itâ'at-ı emr-i 'âlî ve intiyâd-ı buyuruldu ve mürâsele-i şer' itmeyüb hilâf-ı şurût-ı maktû' nâmıyla ekall-ı kalîl-i şey'î ve teklîfle mukallal ve şurût-ı mer'iyyesi mücebince resm-i dönüm virmeziz ve misâhe dahî itdirmeziz deyü huşûnet üzere redd-i cevâb ve ümenâsını tehî-i 'avdet ve kurâ-ı mezbûrelerin bu sene-i mübârekede hâsılâtı bî-garez kimesnelerin keşf ve şehâdetleriyle onüçbin gurûşa bâliğ olacağın haber vermeleriyle resm-i dönümlerin edâda muhâlefet ve ta'allal ve böyle bir cesîme-i mukâta'anın kesrine bâdî olduklarından sâyir tevâbi'âtı olan kazâ ve kurâların dahî ihtilâline bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb zikr olunan kazâ ve tevâbi'î karyelerinde zira'e olunan duhânın lâzım gelan rüsûm ve dönümleri nizâm-ı cedîd şurûtu mücebince serbestiyet üzere îcâb idenlerden tamâmen tahsîl ve müfti-i merkûma istinâd ile edâda bu def'a dahî yine 'inâdlarında ısrâr iderler ise keşf ve tahmîn olunduğu vech üzere onüçbin gurûş mâl-ı mîrî zecren-lehüm kendülerden ma'rifet-i şer'le tahsîl olunub bundan böyle mukâta'a-ı mezbûrenin ihtilâline ve mâl-ı mîrînin kesîr ve hasâratına bâ'is olanların mâl-ı mîrîye olan âsâratları kendü mâllarından tanzîm ve tahsîl olunacağını kendülere tefhîm olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden Hazîne-i 'Amire'mde mahfûz Ma'den Mukâta'ası defterlerine nazar olundukda bin yüz yetmiş altı senesi Martı ibtidâsından üç sene ber-tahvîl ile zabt etmek üzere İstanbul ve tevâbi'î zehâ'ir gümrüklerinin mâlına ve tahsîl-i rüsûmâtına medâr-ı sehûlet olmak üzere Haleb Eyâleti'nin resm-i dönümü ve gümrük-i duhân mukâta'ası mâlikâne mutasarrıfları taraflarından bâ-Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn mûmâ-ileyh el-Hâc Halil Beğ dâme-mecdihunun iltizâmen 'uhdesinde olub eyâlet-i mezbûrenin kazâ ve kasabât ve kurâlarında zira'e olunan duhân fidânları tarlalarında iken dönümleri misâhe olunub beher dönümünden ikibuçuk gurûş resm-i mîrî ve kalemiyye ve tahsîldârların cihet-i mu'ayenesi için onar para ve Kâdî için ikişer para ki mecmû'ı beher dönümünden ikişerbuçuk gurûş on ikişer para cem' ve tahsîl itdirile ve bu duhân dönümü rüsûmı hâdis olub zecren-leh olmağla mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhil olmak muktezî

S.74/B.97: ...

olmağın min-küllî'l-vücûh serbest olub Havâss-ı Hümâyûn Voyvodaları ve zâbitleri ve gerek selâtin-i 'izâm ve vüzerâ-yı kirâm ve sâyir evkâf

mütevellileri ze'âmet ve tîmâr sâhibleri ve Vüzerâ ve Mîr-mirân ve Mîr-livâ hâsları Subaşıları ve Mütesellimleri bu bizim toprağımızdadır deyü kat'an müdâhele ve muhâlefet itdirilmeyüb her ne mahalde zira'e olunur ise resm-i dönümleri taraf-ı mîrîçün zabt ve rabt ve cem' ve tahsîl itdirile deyü berât şartına mukayyed olduğu der-kenâr olundukda imdi der-kenârı ve 'arzuhalî mücebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî vech-i meşrûh üzere mârû'z-zikr kazâda zira'e olunan duhânın lâzım gelan dönüm rûsûmları nizâm-ı cedîd-i şurût mücebince yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve tarafından kabzına me'mûr ümenâsına tamâmen edâ ve teslîm itdirilüb hilâf-ı şurût kimesneye ta'allal ve muhâlefet itdirmiyesiz şöyle ki mezbûr müfti-i merkûme istinâden yine edâsında 'inâd ideri olur ise keşf ve tahmîn olunduğu vech üzere mâl-ı mîrî olan hasâratları zecren-lehüm tazmîn itdirileceğin kendülere tefhîm ve müfti-i merkûme dahî tenbîh olunub işbu emr-i 'âlîşânıma mugâyir hareket ile cânib-i mîrîye gadr ve hasârat itdirmiyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

S.74/B.98:

Medine-i Antakya mahallâtından Mukbil Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Hasan iben-i Mustafa Meclis-i Şer'-i hatîr-ı lâzımu't-tevkîrde mahallât-ı medine-i mezbûrden Sekakin Mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb Hünkâr-zâde el-Hâc Yusuf Çavuş Ağ ve Mehmed Çavuş Ağ ibn-i Hüseyin Efendi mahzarlarında be-tav'e ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bi'l-irs ve's-şirâ mülküm olub medine-i mezbûreye tâbî Süveyde Nâhiyesi'nde Feysa nâm mezra'a toprâğında vâki' bir taraftan devr ve iki taraftan cebel ve bir taraftan tarîk ile mahdûd olub üç ma'mûr ve dört harâbe hoh ve bir çift öküz ve iki kazgan-ı cedîd ve iki dolab harîr ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiremi hâvî bir kıt'a tut bağçesinin nısf hissesini ve yine mezra'a-ı mezbûre toprâğında vâki' bir taraftan iskele ve bir taraftan torun el-Hâc İsmail bağçesi ve bir taraftan sur ve bir taraftan Hâc Ahmed bağçesi ile mahdûd bir kıt'a tut bağçesinin üç rub' hissesi Zımmî Mağdeli'nin mülkü olub zikr olunan üç rub' hisse-i şâyi'amın nısf hissesini tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî şurûtı mukarrereden 'ârî bey'-i bâttı sahîh-i şer'î ile bazfike(بازفكه) vâhidet ağa-yı mûmâ-ileyhümâ ber-vech-i münâsefe ikiyüz altmış beş gurûşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüb semeni olan meblağ-ı mezbûr ikiyüz altmış beş gurûş mûmâ-ileyhümâ yedlerinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz ve istifâ-ı hakk eyledim fî-mâ-ba'd hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan bir kıt'a tut

bağçesinin nısf hissesinde ve diğer bir kıt'a tut bağçesinin üç rub'unun nısf hisse-i şâyi'alarında müştetilâtıyla benim aslen ve kat'en ' alâka ve medhalim kalmayub müştetî-i mûmâ-ileyhümâ Hâcî Yusuf Çavuş Ağa ve Mehmed Çavuş Ağa'nın bi'l-münâsefe iştirâ-i kâmilin müştetâları ve hakk-ı sarffileridir keyfe-mâ-yeşâ ve huşimâ yehtâru mülkiyet üzere mutasarrıf olsunlar didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâbi' 'aşer min-şehr-i Şaban li-sene tis'a ve sab'în ve mi`ete ve elf (29 Ocak 1766)

Şuhûdu'l-hâl:

Kıdvetü's-sâdât eş-Şeyh
Ahmed Efendi

Es-Seyyid
Feyzullah Efendi

Ahi-zâde es-Seyyid
Mahmud Efendi

Cıffırı-zâde()
Osman Efendi

Hanifi-zâde
Mehmed Efendi

Monlâ Abdullah
Amikî

Berber Abdullah
Beşe

'Attâr es-Seyyid
Hasan Efendi

Monlâ İbrahim
ibn-i Ramih

Monlâ Mustafa
ibn-i Kilisli

Mehmed Beşe
ibn-i Mukaddem

El-Hâc Ahmed
Fedadâr

Mustafa Beşe
ibn-i Menzilci

Ve gayrühüm

S.75/B.99:

Medine-i Antakya mahallâtından Mahsen Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Ser-turnây Şerafeddin Ağa ibn-i el-Hâc Hüseyin Ağa nâm müteveffânın sulbî sağır oğulları Mehmed Emin ve Süleyman ve Hüseyin ile sağîre kızı Zeyneb ve zevcesi Hadice bint-i Ahmed Ağa nâm hatunun batnında müstebîn hamîl-ı mevkûfe babaları müteveffâ-yı mezbûrden be-habbü'l-irsü's-şer'î isâbet ve intikâl iden emvâl ve eşyâlarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına bir müstakîm vasî nasb ve ta'yîn olunması lâzım ve mühimm olmağla sağırûn-ı mekûmûn vâldeleri işbu bâ'isetü'l-vesîka mezbûre Hadice Hatun vesâyete-i merkûmeye her vecihle anfe' olduğu ahbar olunmağla hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb-ı tûbâ-leh ve hüsn-i me'âb hazretleri mezbûre Hadice Hatun'ı vasiyete nasb ve ta'yîn idüb ol dahî vesayete-i mezkûrei ba'de'l-kabûl merâsimini edâya kemâ-yenbuğu ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâmîn 'aşer min-şehr-i Şabanu'l-Mu'azzam li-sene tis'a ve sab'în ve mi`ete ve elf(30 Ocak 1766)

Şuhûdu'l-hâl:

Mefahirü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Müfti-i
sâbık el-Hâc İbrahim Efendi

Kıdvetü'l-'ulemâ Ömer Efendi
Emîn-i Fetvâ-yı sâbık

‘Umdetü'l-emâcid ve'l-a’yân
Kâtib-zâde el-Hâc Mehmed Ağa

Kıdvetü'l-akrân Süleyman Ağa
Kâtib-zâde

Kıdvetü'l-akrân
el-Hâc Halil Ağa

Mustafa Efendi
bin Hüseyin

Muhzırbaşı El-hâc
Abdullah Ağa

Ve gayrühüm

S.75/B.100:

Medine-i Antakya mahallâtından Mahsen Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Ser-turnây Şerafeddin Ağa ibn-i el-Hâc Hüseyin Ağa nâm müteveffânın sulbî sağır oğulları Mehmed Emin ve Süleyman ve Hüseyin ve sağıre kızı Zeyneb nâm sağırının taraf-ı şer’den bâ-hüccet-i şer’iyye vasiyeleri işbu bâ’isetü'l-vesîka Hadice bint-i Ahmed Ağa nâm hatun Meclis-i Şer’-i Şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve be-tav’etü'l-merâm idüb vasiyeleri oldıgım sağırûn-ı merkûmın nafaka ve kisve bahâya eşedd-i ihtiyâcu'l-muhtâc olmağın savb-ı şer’-i nebevîden be-kadru'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbımdı didikde hâkim-i mevki’-i sadr-ı kitâb ve tûbâ-leh ve hüsn-i me’âb hazretleri sağırûn-ı merkûmûn Mehmed Emin ve Süleyman ve Hüseyin ve Zeyneb'den her birine beher yevm mâl-ı mevrûslarından otuz akçe nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezbûr otuz akçei harc ve sarfa ve vakt-ı zarûretde istidâne ve lede'z-zafer sağırûn-ı mezbûrının mâllarından rücû’a vasiye-i mezbûre Hadece Hatun'a târîh-i kitâbdan izn birle mâ-hüve'l-vâki’ bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâmîn ‘aşer min-şehr-i Şabanu'l-Mu'azzam li-sene tis’a ve sab’în ve mi’ete ve elf(30 Ocak 1766)

Şuhûdu'l-hâl:

Mefahirü'l-‘ulemâ’i'l-kirâm Müfti-i
sâbık el-Hâc İbrahim Efendi

Kıdvetü'l-‘ulemâ Ömer Efendi
Emîn-i Fetvâ-yı sâbık

‘Umdetü'l-emâcid ve'l-a’yân
Kâtib-zâde el-Hâc Mehmed Ağa

‘Umdetü'l-akrân
el-Hâc Halil Ağa

Kıdvetü'l-akrân Süleyman
hâc
Ağa Kâtib-zâde

Mustafa Efendi
bin Hüseyin

Muhzırbaşı El-
hâc
Abdullah Ağa

Ve gayrühüm

S.76/B.101:

Cisr-i Hadid ve Eğri Geçid neferâtının mevâcibleri berâtı sûretidir

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitânî hakanî hükmî oldur kî

Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere ve sâ'ir memâlik-i 'âdîdenin câddesinde ve Hüccâc-ı Müslimîn ve bi'l-cümle ebnâ-yı sebîlin mehzâında vâki' medine-i Antakya kurbünde Cîsr-i Hadid ve Eğri Geçid nâm mahaller ziyâde hatîr-nâk olmakdan nâşî bundan mukaddem birer pâlanka binâ olunub Cîsr-i Hadid'e işbu dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn yigirmi beş nefer süvârî ile on nefer piyâde ve Eğri Geçid'e dahî onbeş nefer süvârî ile on nefer piyâde ki cem'an zikr olunan iki mahalle kırk nefer süvârî ve yigirmi nefer piyâde muhâfız ta'yîn leylen ve nehâran mürûr ve 'ubûr idenleri ve etrâf ve enhâyı keyd ve mazarrat-ı eşkiyâdan hıfz ve hırâset eylemek üzere süvârisinin beher neferine ellîşer ve piyâdesinin beher neferine yigirmi beşer gurûşdan iktizâ iden ikibin beşyüz gurûş 'ulûfeleri yetmiş üç senesi Muharrem'inden (25 Ağustos 1759) i'tibâr ile Haleb Muhassıllığı mâlından Ocaklık ta'yîn ve berâtı i'tâ olunub lakin neferât-ı merkûmenin 'ulûfeleri muhassıllık-ı mezkûre mâlından ahz ve istifâ idinceye dek mübtelâ-yı zarûret olduklarına binâ'en ol mikdâr 'ulûfelerinin muhassıllık-ı mezbûr mâlından Ocaklık kaydı ref' ve terkîn olunub yine muhassıllık-ı mezbûr mülhakâtından ikibin dokuzyüz doksan altıbuçuk gurûş mâlî olan Antakya ihtisâbı mukâta'ası mâlî mu'ayyen olan 'ulûfelerine dörtyüz doksan altıbuçuk gurûş zammıyla tamâmen ber-vech-i ocaklık tahsîs kılınmasını cümle ahâlî iltimâs eylediklerini Antakya Nâ'ibi Mustafa zîde-'ilmuhu 'arz itmekle Hazîne-i 'Amire'mde mahfûz Baş Muhâsebe defterlerine nazar olundukda neferât-ı mezkûre zikr olunan pâlankalara ibtidâ muhâfız ta'yîn olunduklarında eğer çî isimleri tasrîhiyle mahallinden defteri gelüb Baş Muhâsebe'ye kayd ve senevî iktizâ iden ikibin beşyüz gurûş 'ulûfeleri ba'zı mukâta'ata zamîme mukâbili yetmiş üç senesi Muharrem'inden i'tibâr ile Haleb Muhassıllığı mukâta'atı mâlından Ocaklık ta'yîn olunub lakin mevâcib-i sâ'ire misüllü olmadığına binâ'en neferâta başka başka berât virilmeyüb ve 'ulûfelerine zamîme keyfiyeti mesârif-i mukarrere-i mîrîyeye tezâyüdü mûcib olmağla mesârif-i mukarrere-i mîrîyeye tezâyüd gelmamak için ol mikdâr neferât şurût-ı sâbıkası üzere hizmet-i muhâfazada kıyâm eylemeleri üzere 'ann-asl mu'ayyen olan senevî iki bin beşyüz gurûş 'ulûfelerin Antakya ihtisâbı mukâta'ası mültezimi olanlar yedinden ahz ve kabz eylemeleriçün 'atîk Ocaklık berâtı kaydı terkîn ve yetmiş dokuz senesi Muharrami guresinden (20 Haziran 1765) i'tibâr ile mukâta'a-ı mezbûreden müceddeden Ocaklık ta'yîn olunub şurût-ı sâbıkasıyla Ocaklık berâtı virilmek iktizâ eylediği der-

kenâr olundukda ber-vech-i muharrer yetmiş dokuz senesi guresinden yalnız ikibin beşyüz gurûş 'ulûfeleri zikr olunan ihtisâb mukâta'ası mültezimleri taraflarından virilmek üzere kaydı tashîh ve mukaddem virilan Ocaklık berâtı virilmek bâbında telhîs olundukda telhîs mûcebince kaydı tashîh ve mukaddem virilan Ocaklık kaydı ref' ve terkîn ve müceddeden şurût-ı sâbıkasıyla berâtı virilmek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmağın haklarında mezîd-i 'iâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb bin yüz yetmiş sekiz senesi Rebi'ü'l-ahiri'nin üçüncü günü (30 Eylöl 1764) bu berât-ı hümayûnı virdim ve buyurdum ki neferât-ı merkûme senevî ol mikdâr mevâciblerini yetmiş dokuz senesi Muharremi guresinden (20 Haziren 1765) i'tibâr ile mukâta'a-ı mezbûre mültezimleri taraflarından ber-vech-i ocaklık ahz ve kabz ve makbûzlarını muş'îr işbu berât-ı 'âlîşânımın sûreti zahîrine hüccet-i şer'îyye itdirdüb mültezim yedinden ibkâ eylediklerince Ocaklıkları'na taraf-ı aherden ferd mâni' ve müzâhim olmıyalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmü's-sâlis şehr-i Rebi'ü'l-ahir li-senete semân ve sab'în ve mi'ete ve elf(30 Eylöl 1764)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.77/B.102:

Sebeb-i tahrîr-i tezkere-i Dîvân oldır kî

Medine-i Antakya kurbünde vâki' Cîsr-i Hadid ile Eğri Geçid nâm mahalde mukaddemâ binâ olunan palankanın muhâfazasına ta'yîn ve tahsîs buyurulan neferâtın iktizâ iden mevâcibleri bâ-berât-ı 'âlî Haleb Muhassıllığı mâlından virilügelüb lakin neferât-ı mezbûre mevâcibleri ahzı zımında Haleb'e âmed-şüdleri kendüllere bâ'is-i zahmet ve meşakkat olmak hasebiyle bin yüz yetmiş dokuz senesi Muharremi ibtidâsından (20 Haziran 1765) olmak üzere neferât-ı mezbûrenin senevî mevâcibleri Haleb Muhassıllığı'ndan ref' ve kaydı terkîn ve yine muhassıllık-ı merkûme mülhakâtından Antakya ihtisâbı mâlından berât-ı 'âlî ile Ocaklık ta'yîn buyurulub ihtisâb-ı mezkûre emînleri yedlerinden virilmesi emr ve fermân buyurulmağla mazmûn-ı münîf-i berât-ı şerîf-i 'âlîşân mûcebince işbu tezkere-i dîvân dahî tahrîr ve ısdâr olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ gerekdir ki şeref-yâfte-i sudûr iden berât-ı celîlü's-şân mûcebince 'amel ve hareket olunub hilâfından tehâşî ve mücânebet oluna fî 11 CA(Cemâziye'l-evvel) sene 1178(6 Kasım 1764)

Be-medine-i Haleb el-Mahrûse

İmza

S.77/B.103:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Haleb Muhassılı el-Hâc Ahmed zîde-mecdihi tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola kî

Sen ki Muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin muhavvel 'uhde-i ihtimâmın olan Haleb Muhassıllığı mukâta'atının ikiyüz beş yük seksanbirbin ikiyüz altmış beş akçe mâl-ı mukayyedi topuna Haleb Muhassılı sâbık Mehmed zîde mecdihunun bekâyâsı taksîtləri olan yigirmi yedi yük kırkdokuzbin dokuzyüz elli yedi akçe muhassıllık mâlına zamm olunub lakin mukaddemâ tahrîrâtına binâ'en yetmiş sekiz senesinden (1764-1765) bekâyâ-yı mezkûre Muhassıllık-ı mezbûre mâlından fûrûnihâde ve sen ki ma'rifetinle yerlû yerinden tahsîl ve mahallerine edâ ve teslîm olunmak üzere başkaca kayd olunub ve bundan başka Muhassıllık-ı mezbûr mâlından mukaddemâ Ocaklık ta'yîn olunan Cîsr-i Hadid ve Eğri Geçid palankalarında olan yerlû neferatın bir senelik mevâcibleri olan ikibin beşyüz gurûş dahî yetmiş dokuz senesinden (1765-1766) Muhassıllık mâlından ref' ve aher mâldan havâle ve ta'ayyûn olunmağla i'lâm-ı mâl için işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde bekâyâ-yı mezkûre Muhassıllık mâlına zamm olunmamak üzere Muhassıllığın mâl-ı mukayyedinden fûrûnihâde ve başkaca kayd ve neferât-ı mezbûrın mevâcibleri dahî aher mahalden ta'ayyûn olunmuş olmağla keyfiyet-i ma'lûmın oldıkda bundan sonra neferât-ı mezbûre tarafından yetmiş dokuz senesi mâlından mevâcib taleb iderler ise virilmamak ve bekâyâ-yı mezkûrı ma'rifetinle yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve havâle olunan mahallere edâ ve teslîm eylemeğe mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve te'hîr ve tevakkutdan ittikâ eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım (sâdır) olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere yeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımu'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hilâfından begâyet ihtirâz ve ictinâb eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kulasın tahrîren fî'l-yevmü's-sânî min-Muharrem sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(21 Haziran 1765)

İslambol el-Mahrûse

S.78/B.104:

Şehriye İhtisâb-ı Antakya

Der-zimmet-i Ali Ağa Mültezim

Gurûş

410	Mâh-ı Zilkade
410	Mâh-ı Zilhicce
410	Mâh-ı Muharrem
<u>310</u>	Mâh-ı Safer
1540	

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu tezkere-i dîvân varıcak ma'lûm ola kî

Bundan mukaddem Eğri Geçid ve Cısr-i Hadid Palankaları neferâtının bir senelik mevâcibleri olan ikibin beşyüz gurûşları Muhassıllık mukâta'atından ihtisâb-ı Antakya mukâta'ası mültezimi yedinden ahz itmeleri için yetmiş dokuz senesi Muharremi ibtidâsından (20 Haziran 1765) olmak üzere kayd ve istid'âlarına binâ'en yedlerine berât virilüb bu esnâda neferât-ı mezkûrın mevâcibleri sene-i mezkûre Muharremi ibtidhasından Muhassıllık mâlından ref` ve aher mâldan havâle ve ta'ayyün olduğu haberini muş'îr sâdır olan emr-i celîlü's-şân vürûd itmekle mazmûn-ı münîfi üzere neferât-ı mezbûrûnın mütâlebeleri kalmamağla mültezim-i merkûmdan şurût-ı temessükî üzere tahsîli lâzım gelen şehriye akçelerinden bâlâda mezkûr olan bin beşyüz kırk gurûşu dârende-i tezkere-i dîvân adamımız ma'rifetle tahsîl ve bir sâ'at mukaddem gönderilüb teslîm-i hazhine itdirilmesine ihtimâm ve husûs-ı mezkûrde müsâmaha itmeyüb mûcib-i tezkere-i dîvân ile 'âmil olasız fî 24 S(Safer) sene 1179(12 Ağustos 1765)

S.78/B.105:

Beher yevm dâyre-i 'aliyye-i hazret-i veliyyü'n-na'îmiye iktizâ iden ecnâs-ı zehâyirin defteridir

Nân-ı 'Azîz Kıyye 1000	Lahm-ı Ganem Kıyye 400	Pirinc Kıyye 400	Revgan-ı Sâde Kıyye 350	'Asel Kıyye 40	Şeker Kıyye 20		
Nişasta Kıyye 15	Dakîk-i Hâs Kıyye 50	Kuzı Re`s 10	Kahve Kıyye 20	Şem'-i 'Asel Kıyye 20	Şem'-i Revgan Kıyye 40		
Kılgıl Kıyye 1	Baharât Kıyye 1	Yumurta Re`s 500	Bez Kıyye 10	Süt Kıyye 25	Yoğurd Kıyye 20	Nohud Kıyye 30	Soğan Kıyye 100
Sirke Kıyye 10	Tuz Kıyye 15	Üzüm Kıyye 5	Yarma Kıyye 2	Tavuk Re`s 30	Sebzevât Kıyye 200	Revgan-ı Zeyt Kıyye 50	

Katrân Kıyye 150	Hatab Yük Re`s 200	Kömür Kıyye 500	Şa`îr-i `Alîk Re`s 2500	Ma`bük-i Garâre Re`s 3	Saman Yük Re`s 300
------------------------	--------------------------	-----------------------	-------------------------------	------------------------------	--------------------------

İşbu defterde mestûr olduğu minvâl-ı muharrer üzere ber-mantûk-ı buyuruldu hazret-i veliyyü'n-na`îmî ecnâs-ı zehâyir-i mezkûreyi cümle ma`rifetiyle cem` ve tedârik ve tekmîlen kabzına me`mûra teslîm eyleyeler fî-gurre-i RA(Rebi`ü'l-evvel) sene 1179(18 Ağustos 1765)

Hassa-ı hassa

Abdullah Ser-bevvâbin-i Derghah-ı `Alî Kethüdâ-yı Vâlf-i Karaman hâlâ

S.79/B.106:

Şerî`at-şî`âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Yeniçeri Zâbiti İbrahim Ağa ve Voyvoda ve a`yân ve zâbitân-ı sâyireleri zîde-kadrühüm inhâ olunur kî

`Avâtîf-ı `aliyye-i mülûkâne ve `avârîf-ı seniyye-i hazret-i hüsvâneden tarafımıza tevcih ve ihsân buyurulan Eyâlet-i Karaman Hüccâc-ı hidâyet-i minhâc ve ebnâ-i sebîlen mahall-ı `ubûrları olup binâ`en `aleyh bir gün akdem karârgâh-ı hükûmetimize vusûlümüz emr ve fermân buyurulmağla der-`akab Sayda'dan hareket ve kâiid-i `avn-ı subhânî ile tayy-ı menâzil olunarak mâh-ı Saferü'l-Hayr'ın yigirmi dokuzuncu yevm-i Cum`ası (16 Ağustos 1765 Cuma) ile vusûlümüz müyesser olup hilâl-i tarîkde te`hîr ve tavakkuf idecek vaktler olmadığından bi-`avnu'l-lahu'l-müste`ân çand rûz zarfında kazâ-ı mezbûre varılacağı musammam olmağla gönderilan defter mûcebince yevmiye dâyiremiz halkına lüzûmı olan ecnâs-ı zehâyiri ve levâzımât-ı sâyireyi hâzır ve amâde eylemeniz bâbında işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Selâmî Ağası Ömer Ağa zîde-kadruhu ta`yîn ve irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te`âlâ vusûlünde gerekdir ki vich-i meşrûh üzere dâyiremiz halkına lüzûmı olan ecnâs-ı zehâ`ir ve levâzım-ı sâyireyi ber-mûceb-i defter hâzır ve amâde ve ma`lûmu'l-vezn kabzına me`mûra teslîm ve `avn-ı hakk ile varıldıkda bâ`is-i müzâyaka olacak hâlâtdan ihtirâz ve mûceb-i buyuruldu `amel eylesesiz deyü emr olundu fî-gurre-i RA(RebiGü'l-evvel) sene 1179(18 Ağustos 1765)

S.79/B.107:

Asıtâne-i `Aliyye'de sâkin Za`im Mehmed Efendi'nin etbâ'ından olup Asıtâne-i `Aliyye'den Halebü's-Şehbâ'ya me`mûriyet ile gelir iken kasaba-ı

Beylan ile medine-i Antakya beynlerinde şiddet-i harrdan bundan akdem fevt olan Amasyalı el-Hâc İbrahim ibn-i Abdullah nâm müteveffânın zâhîrde vâris-i ma'rûfı olmayub terekesi taraf-ı Beytül-mâl'a 'â'id ve râci' olmağın hâlâ medine-i mezbûrede Emîn-i Beytül-mâl olan kıdvetül-akrân Kara Ali Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takdîm ve 'aynı ile emîn-i merkûma teslîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zıkr olunur hurrire fî 10 RA(Rebi'ül-evvel sene 1179(28 Ağustos 1765)

Sim Zencürlü Nebdul Sâ'at 1	Kavm-ı Hindî Kara Kınlu Kılıç 1	Müsta'mel Müdârisî Sarık 2	Mest ve Pabuç Çift 1		
Gurûş 35	Gurûş 25	Gurûş 10	bey' olunmuştur Gurûş 0.75		
Yeşil Köhne Kavuk 1	Beyâzlı Yemeni 1	Makreme Kebîr 1	Müsta'mel Don ve 2 Gömlek ve İçlik 2 2	Çerkeşî Sağır Bıçak 1	Mâ'i Köhne Boğça 2
Gurûş 1	Gurûş 0.75	Gurûş 0.75	Gurûş 6	Gurûş 1	Gurûş 0.5
Kırmızı Fes 1	Frenk Saçı Lapiska Cedîd Çuka Beneş 1	Köhne Çuka Başlık 1 ve Yağmurluk Kisesi 1	Kahve İbrîğî ve 1 Kahvesiyle Gurûş 1	Meşinli Heğbe 1	
Gurûş 1	Gurûş 22	Gurûş 1	Gurûş 1	Gurûş 1	
Müsta'mel İğirme Takımıyla ve Kantarma 1 ve Kid Gaşiye 1	Alaca Hama Kuşağı 1	Köhne Mâ'i Şalvar 1	Köhne Alaca 'Entârî ve 1 Çuka Yelek ve Cebe Kürk 1		
Gurûş 5	Gurûş 5	Gurûş 2	bey' olun- muştur Gurûş 4		
Def'a Yağmurluk Kisesi 1 ve Beyâz Köhne Şal 1	Altun Hatem 1 ve Sim Hatem 2	Nukûd-ı mevcûd			
Gurûş 4	Gurûş 10	Gurûş 38	Para 4		
Yekûn					
Gurûş 173.75	Para 4				

Yalnız yüz yitmiş üç gurûş otuz üç paradır

Mine'l-ihracât

Techîz ve Tekfîn	Vefât eylediği mahalden medine-i mezbûreye Nakliye Ücreti	Resm-i Mahkeme ber mu'tâd	Kâtibiye
Gurûş 11	Gurûş 2.75	Gurûş 15	Gurûş 2
Hüddâmiye	Çukadâriye	İhzâriye	Resm-i Emîn-i Beytü'l-mâl
Gurûş 2	Gurûş 2	Gurûş 1.25	Gurûş 15
			Çukadâr-ı Emîn Gurûş 2

Yekûn

Gurûş
53

Sahhü'l-bâkî

Gurûş Para
120.75 4

Yalnız yüz yigirmi gurûş otuz dört paradır der-yed-i Emîn-i merkûm

S.80/B.108:

Medine-i Antakya mahallâtından İmran Mahallesi sükkânından iken bundan akdem iskât-ı farîze-i hâcc ile 'avdet ve esnâ-yı tarîk-i hacc-ı şerîfde be-emru'l-lah-ı te'âlâ vefât iden el-Hâc Abdurrahman Efendi ibn-i Ali Efendi nâm müteveffânın verâseti metrûkesi Rahime Hoca bint-i Süleyman Efendi nâm Hatun ile sulbî sağîr oğlu İbrahim Halim Efendi'ye münhasara olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân oldıktan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî 21 S(Safer)Sene 1179(9 Ağustos 1765)

Müsta'mel Kakum Kürk	Müsta'mel Sincab Kürk	Mâ'i Çukaya Kablû Ketan Yaka Kürk	Köhne Cild Kafa Kürk	Köhne Şilte
1	1			5
Gurûş 25	Gurûş 20	Gurûş 10	Gurûş 8	Gurûş 7.5
Köhne Kır- mızı Döşek	Köhne Kumaş Yorgan ve Cîd Yorgan	Köhne Çuka Mak'ad	Müsta'mel Bursa Yasdık ve Cîd Yasdık	
1	9	4	4	3
Gurûş 2	Gurûş 4	Gurûş 2	Gurûş 10	

Köhne Seccâde 2 ve Kilim 4 Gurûş 5	Müsta'mel Şâlî Karaca 1 Gurûş 1	Könne Şayek ve İşleme Seccâde 2 Gurûş 4	Köhne Mâ'î Kırmızı Çuka Gaşıye 2 Gurûş 2	Sini Kebîr ve Sağîr 1 2 ve Guruk Sini 1 Gurûş 15
Mâ'î Germûd Kaftan Köhne 1 Sâde Gömlek Don Boğça 1 2 1 1 Bez 'Entârî İç 'Entârîsi 1 1 Gurûş 8.5	Tencere Sağîr 8 ve Kebîr 1 Kazgan 1 Gurûş 22	Def'a Tencere ma' Kapak 1 Gurûş 4	Mürtebânı 5 Sahan 4 Kahve İbrîğî 11 Gurûş 10	
İbrîk 3 Leğence 2 Gurûş 5	Hoşab Tası Silu 2 Tası Şerbet Tası 1 1 Şam'dân 2 Gurûş 3	Mutbahiye 1 Güğüm Taba Katr 1 2 1 Bakır Mangal 1 Gurûş 8.5	Sim Zarf Fâfûrî 4 Fincan ve Cevz-i Zarf 19 4 Kütahya Fincan 5 Gurûş 12.5	
Sim Buhurdân 1 ve Güllâydan 2 Gurûş 8	Tesbîh ve 1 Tesbihiye 1 Gurûş 2.5	Tabak Çanak Kase 32 Çanak Maşraba 29 3 Gurûş 11	Harîr Batman 4 Nügi 1 Gurûş 65	
Anbâr Sandukası 1 Gurûş 3	Bârgîr Re's 2 Gurûş 50	Harab Ovası'nda vâki' bir kıt'a bağçenin üç rub' hissesi Gurûş 600	Kefere mezra'asında vâki' Zeytun Eşcârı 300 Gurûş 500	
Bedesten Çarşusu'nda vâki' bir bâb Etmekci Dükkânının nısf hissesi Gurûş 250	Uzun Çarşu'da dükkân 2 Çıkırcı Bazârı'nda dükkân 2 Gurûş 200	Kuyumcu Dükkânı 1		
Nakib Hânı veSabun Hânı'nda olan hisse-i cüz'îyyesi Gurûş 100	Şerâfetlü es-Seyyid Şaban Efendi ile müşterek zeytun hissesi Eşcâr 20 Gurûş 20	Çavuş-zâde ile müşterek zeytundan hisse-i cüz'îyyesi Gurûş 10		

Barberun karyesi
toprâğında vâki'
bir kıt'a üzüm
bağı
Gurûş
20

Köhne Şilte ve
4
Mak'ad ve Yasdık
4 14
Gurûş
20

Tefsîr-i Celâleyn Fetevâ-yı
1
Yahya Efendi ve Üskübî
1 1
Gurûş
8.25

Şerh-i Şatibî
1
ve İhtiyâr
1

Kâdî Mirlây Hadâyik-i 'Uyûn
1
Fıkıh-ı Nişaburî Sure-i Saden
1

Udebadan Şihab Şerh-i Müverrih
1
Şerh-i 'Azîz Muhiddin ve
1
Hüsan Kani Hasan Ziyalı
1

Gurûş
2

Gurûş
8

Gurûş
3

Köhne Kebîr ve Sağîr Kitâb Cild
38

Gurûş
10

Köhne Sedefkârî

Gurûş
4

S.81/B.108: ...

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin ber-
mûceb-i defter-i kassâm tarîk-i
Hacc'dan gelan eşyâ-bahâ
Gurûş
270

Hamûdî
Bez Top
2
Gurûş
10

Köhne
Sâ'at
1
Gurûş
8

Yaşmak
Tob
1
Gurûş
5

Karye-i Tuleyl-i Türkmân zâbiti Memiş-Efendi-zâde Mustafa Efendi'ye bedel-i
iştirây ve karye-i mezbûrenin bedel-i vakfı olan dörtyüz gurûş virildikten
sonra bakiye kalan meblağ
Gurûş
300

Yekûn

Gurûş
2313.25

Yalnız ikibin üçyüz on üç gurûş bir rub'dur

Mine'l-ihracât

Helvâ ve ta'âmiye
ve vücûh-ı yere
bâ-vasiyet-i
müsbet
Gurûş
100

Mehr-i mû'ahher
müsbet zevce-i
merkûme
Rahime Hoca
Gurûş
100

Müteveffâ-yı mezbûrın
li-ebeveyn kız karındaşı
Meryem Hatun'a
bâ-vasiyet-i müsbet
Gurûş
100

Deyn-i müsbet
be-nâm-ı
Ezaroğlu Batrus
nâm Zımmî
Gurûş
50

Kürdî İbrahim
Efendi'nin iki zevcesine
ve evlâdlarına
bâ-vasiyet-i müsbet
Gurûş
10

Karakise Bağı'nın
hisseleri sağır-i
merkûm İbrahim Halim
Efendi'nin bâ-müsbet
Gurûş
(Boş)

Resm-i Kısmet
Gurûş
50

Hüddâmiye
Gurûş
5

Kâtibiye ve İrsâliye ve
Kaydiyye
Gurûş
5

Çukadâriye
Gurûş
2.75

İhzâriye
Gurûş
2.5

Mesârif-i müteferrike
ve düyûn-ı perâkende
Gurûş
11

Tarîk-i Hacc'da makûde
virilan deyn ve sâyir mesârif
Gurûş
61

Yekûn
Gurûş
497.25

Yalnız dörtyüz doksan yedi gurûş bir rub'dur

Sahhü'l-bâkî
Gurûş
1816

Yalnız bin sekizyüz on altı gurûşdur

Li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i zevce-i merkûme
Rahime Hoca
Gurûş
227

Hisse-i ibnû'l-mezbûr
İbrahim Halil Efendi
Gurûş
1589

Yalnız ikiyüzyigirmi yedi
gurûşdur

Yalnız binbeşyüz seksan dokuz
gurûşdur

S.81/B.109:

Medine-i Antakya mahallâtından İmran Mahallesi sükkânından iken buhdan akdem iskât-ı farîze-i hâcc ile 'avdet ve esnâ-yı tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât iden el-Hâc Abdurrahman Efendi oğlu Ali Efendi nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Rahime Hoca ibnete Süleyman Efendi nâm Hatun ile sulbî sağır oğlu İbrahim Halim Efendi'ye münhasara olduğu lede'sş-şer' zâhir olmağla ber-vech-i âtî husûsun istimâ'ı içün savb-ı şer'-i nebevîden bi'l-iltimâs

me`zûnen irsâl olunan mevlânâ Kâtib Mustafa Efendi mahalle-i mezbûrede vâki` müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin menzilinde zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn mahzarında `akd-ı meclis-i kadîm eyledikde işbu bâ`isetü'l-vesîka mezbûre Rahime Hatun'ın zâtı ba`de't-ta`rîfû's-şer'î meclis-i ma`kûd-ı mezkûrde saġîr-i mezbûr li-ecli'l-murâfa`a ve'l-muhâseme taraf-ı şer`den vasî nasb olunan kıdvetü'l-`ulemâ Musa Efendi ibn-i Abdullah Efendi muvâcehesinde üzerine da`vâ ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûreye tâbi` karye-i Barberun topraġında vâki` beyne'l-ahâlî ve'l-hayrân ma`lûmu'l-hudûd Kara Haydar Baġı demekle ma`rûf Şenafoglu ile müşterek bir kıt'a üzüm baġının hissesi yine medine-i

S.82/B.109: ...

mezbûreye tâbi` karye-i Karakisiye topraġında vâki` bir taraftan nehr-i cârî ve bir tarafından cebel ve bir taraftan Ali Kuş Baġı ve bir taraftan tarîk ile mahdûd bir kıt'a üzüm baġının nisf hissesi ve mezkûr Karakisiye karyesine karîb Ali Kuş Baġı imtisâlinde yurt yerini ve iki tâmu hâvî bir kıt'a üzüm baġının nisf hissesi ki cem'an üç kıt'a üzüm baġlarının nisf hisseleri ve altı cedîd döşek ve yedi yorgan ve on kapaklu sahan ve bir kazgan-ı kebîr ve bir çorba kazganı ve üç cedîd tencere ve iki sini ve iki hamam leğencesi kendi mülk-i sarîhem ve medine-i mezbûrede köprü kurbünde vâki` ma`lûmu'l-hudûd bir bâb Cüllâh dükkânı dahî müteveffâ-yı mûmâ-ileyhden elli gurûş semen-i medfû'e makbûz-ı müştêrâ-ı mülküm olub hattâ müteveffâ-yı mûmâ-ileyh zıkr olunan üç kıt'a üzüm baġının nisf hissesi ve altı cedîd döşek ve yedi yorgan ve on kapaklu sahan ve bir kazgan-ı kebîr ve bir çorba kazganı ve üç cedîd tencere ve iki sini ve iki hamam leğencesi zevcem mezbûrenin mülk-i sarîhi ve dükkân-ı mezkûr dahî elli gurûş semen-i medfû'e makbûz-ı tebdîn-i müştêrâ-ı mülkü olub benim aslan ve kat'an `alâka ve medhalim yokdur deyü defe`âtiyle huzûr-ı müslimînde ikrâr ve i'tirâf itmeġin vasî-i merkûme tereke-i müteveffâ-yı mûmâ-ileyh idhâl ve ta'arruz murâd ider sû`âl olunub mûcib-i şer'îsi icrâ olunmak taleb iderim didikde gıbbe's-sû`âl ve `akibü'l-âşikâr mer'îyye-i mezbûreden sıdk-ı mekâline muvâfık beyyine taleb olundukda `udûl-ı ahrâr-ı rîcâl-i müslimînden Meskli-zâde el-Hâc Ahmed Efendi ve es-Seyyid Monlâ Ahmed ibn-i İbrahim Efendi ve Halim-zâde Monlâ Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâdet huzûr-ı şer'e hâzûrûr olub eseri'l-istişhâd her birleri fî'l-hakîka mer'îyye-i mezbûrenin iddi`â eylediġi vech üzere olduġına her birleri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe't-ta`dîl şehâdetleri makbûle olmaġın vâki`-i hâli mevlânâ-yı merkûme mahallinde ketb ve imlâ ve ma'an ba`s olunan kethüdâmız Monlâ

Ebû Bekir ve Muhzırbaşı el-Hâc Abdullah ile huzûr-ı şer'e gelüb 'alâ vukû'e ihbâr ve inhâ itmeğin vasî-i merkûme bî-vech müdâheleden men' ve zikr olunan üç kıt'a üzüm bağının nısf hissesi ve bir bâb Cüllâh dükkânı ve eşyâyı sâyire-i mezbûre Rahime Hatun'ın mülkiyet üzere zabtına tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü'l-hâdî ve'l-'işrîn min-şehr-i Saferü'l-Hayr sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(9 Ağustos 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-kuzât Hasan Efendi
ibn-i Hüseyin Ağa

Kıdvetü's-sâdât eş-Seyh es-Seyyid
Ahmed Efendi Nakîb-i sâbık

Mücellid
Mehmed Efendi

Halife-zâde
İbrahim Efendi

Es-Seyyid Monlâ Mustafa
Semerci-zâde

Ayıntabî
Abdullah Çelebi

Monlâ Hüseyin
ibn-i Yağbasan

Monlâ Feyzullah
ibn-i Kasım Efendi

Monlâ Ahmed ibn-i
Kasım Efendi

Monlâ Mehmed
Hafız ibn-i Yusuf

Ebeoğlu el-Hâc
Ahmed Beşe

Ve gayrühüm

S.83/B.110:

Husûs-ı âtiyü'z-zikrin istimâ'ı için savb-ı şer'i enverden bi'l-iltimâs me'zûnen irsâl olunan mevlânâ Kâtib Mustafa Efendi medine-i Antakya'da İmran Mahalesi'nde vâki' el-Hâc Abdurrahman Efendi ibn-i Ali Efendi'nin menzilinde zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn mahzarlarında 'akd-ı meclis-i kadîm eyledikde müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin zevce-i metrûkesi işbu bâ'isetü'l-vesîka Rahime Hoca ibnete Süleyman Efendi nâm Hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde takrîr-i kelâm ve mukayyer-i 'annı'l-merâm idüb bundan akdem iskât-ı farîze-i hacc ile avdet ve esnâ-yı tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât iden zevcim el-Hâc Abdurrahman Efendi hâl-ı hayâtında ve kemâl-ı 'akl ve sıhhatinde vefâtından beş ay mukaddem sulbî sağır oğlu İbrahim Halim Efendi'nin hisse-i irsiyyesini hıfz ve tesviye-i umûruna beni vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eyledikde ben dahî vesâyete-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl mısren 'alâ isâ'e vefât itmekle işbu hâzırûn-ı bi'l-meclis olanlardan istihbar ve istişhâd olunub müceb-i şer'îsi icrâ olunmak taleb iderim didikde 'udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i Müslimîn'den Meskli-zâde el-Hâc Ahmed Efendi ve es-Seyyid Monlâ Ahmed ibn-i İbrahim Efendi ve Halife-zâde Monlâ Ahmed ve Monlâ Hüseyin ve Yağbastı nâm kimesneler fî'l-hakîka müteveffâ-yı mhumâ-ileyh hâl-ı hayâtında ve kemâl-ı 'akl ve sıhhatinde vefâtından beş ay mukaddem oğlu

İbrahim Halim Efendi'nin hisse-i irsiyesini hıfz ve tesviye-i umûruna zevcesi mezbûre Rahime Hatun'ı bizim huzûrumuzda vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eyledi deyü her birleri 'alâ tarâkü's-şehâde ahbâr ve inhâ itmeleriyle vâki'-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve imlâ ve ümenâ-ı şer'den ma'an ba's olunan Kethüdâmız Monlâ Ebû Bekir ve Muhzırbaşı el-Hâc Abdullah ile huzûr-ı şer'e gelüb 'alâ vukû'e ahbâr ve inhâ itmekle sahîb-i vesâyete hükm birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sânî ve'l-'işrîn min-Saferü'l-Hayr sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(10 Ağustos 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-'ulemâ Hasan Efendi
ibn-i Hüseyin Ağa

'Umdetü's-sâdât eş-Şeyh
Ahmed Efendi Nakîb-i sâbık

Kıdvetü'l-'ulemâ Musa Efendi
ibn-i el-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi
ibn-i Mehmed efendi

Ayıntabî
Feyzullah
Abdullah Çelebi
zâde

İbrahim Efendi
Halife-zâde

Monlâ
Kasım Efendi-

Ve gayrühüm

S.83/B.111:

Medine-i Antakya'da İmran Mahallesi sükkânından iken bundan akdem iskât-ı farîze-i hacc ile 'avdet ve esnâ-yı tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât iden el-Hâc Abdurrahman Efendi ibn-i Ali Efendi nâm müteveffânın sulbî sağîr oğlu İbrahim Halim Efendi'ye babası müteveffâ-yı mûmâ-ileyhden müntakil hisse-i irsiyesini hıfz için vasî-i muhtârı olduğına hükm-i şer'î lâ-hakk olan sağîr-i mezbûrın vâldesi işbu bâ'isetü'l-kitâb Rahime Hoca ibnete Süleyman Efendi nâm hatun Meclis-i Şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasiyesi olduğım sağîr-i merkûm nafaka ve kisve-bahâya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağın taraf-ı şer'-i enverde be-kadru'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur didikde hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ-leh ve hüsn-i me'âb hazretleri sağîr-i merkûm İbrahim Halim Efendi'ye mâl-ı mevrûsundan beher yevm onar para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûr onar parayı harc ve sarfa ve vakt-ı zarûretde istidâne ve lede'l-zafer sağîr-i merkûm İbrahim Halim Efendi'nin

S.84/B.111: ...

mâlından rücû'a vasiye-i merkûm Rahime Hatun'a târîh-i kitâbdan izn birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâlis ve'l-'işrîn min-şehr-i

Saferü'l-Hayr li-sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(11 Ağustos 1765) min-hicret
men-lehü'l-ferdü'l-beşerûn

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-kuzât Hasan Efendi
ibn-i Hüseyin Ağa

'Umdetü's-sâdât eş-Şeyh es-Seyyid
Ahmed Efendi Nakîb-i sâbık

Kıdvetü'l-'ulemâ Musa Efendi
ibn-i el-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi
Semerci-zâde

Meskli-zâde el-Hâc
Ahmed Efendi

Halife-zâde
Monlâ Ahmed

Ve oğlu İbrahim
Efendi

Monlâ Hüseyin
ibn-i Yağbasdı
Çelebi

Hafız Monlâ Mehmed
ibn-i Yusuf

Ayıntabî
Abdullah

Monlâ Feyzullah ibn-i
Kasım Efendi

Ve gayrühüm

S.84/B.112:

Medine-i Antakya mahallâtından İmran Mahallesi sükkânından Dergâh-ı Mu'allâ Yeniçerileri Turnacıbaşıları'ndan hâlâ medine-i merkûmede Yeniçeri Zâbiti olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân Ser-tarnâyî Fethullah Ağa ibn-i Serturnâ İbrahim Ağa Meclis-i Şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve mukayyer-i 'anni'l-merâm idüb işbu ahad gicesi (Pazar) beyne'l-mukarreb ve'l-âşinâ yigirmi neferden mütecâviz şahîs-ı nâ-ma'lûm müsella Sekbân eşkiyâsı kendü hânemizi basub bilâ zam'in babam mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'yı tüfenk kurşunuyla sağ ve sol tarafından belinden ve yatağan bıçağıyla dahî burnu üzerinden ve başından iki mevzî'inden ve iki omuzu üzerinden ve sol elinin parmaklarından ve 'ûtfâsından Kahveci Ömer ibn-i Abdullah'ı tüfenk kurşunuyla karnından sol tarafından ve akrabâsından Mahmud bin Abdi dahî tüfenk kurşunuyla başının sol tarafından ve hânemizde misâfereten sâkin Haleb Mahkemesi Tercümânı Mustafa Ağa'nın Çukadârı Mehmed bin (boş) dahî kursağından biştov kurşunuyla ve yine etbâ'ımızdan Arab Bilal bin Abdurrahim sol tarafından yine uyluğundan tüfenk kurşunuyla ve iki elinin ikişer mevzî'inden ve başından bıçak ile câriyemiz Şehribani bint-i Abdurrahman nâm hatun dahî harem kapusunda durur iken memesi üzerinden tüfenk kurşunuyla darb ve cerh idüb cerh-i merkûm te'sîrinden babam mûmâ-ileyh ve merkûmûn Kahveci Ömer ve Mahmud ve Çukadâr

Mehmed fevt ve mezbûrân Bilal ve câriye Şehribani mecrûh olub ve Hazîne Odası'nın kapusını balta ile keser ve kat' ve derûn-ı oda ve iki 'aded baştahtada mevcûd bulunan raht ve pusat ve eşyâ ve nukûdun cümlesini nehb ve gâret eylediklerinden sonra iki 'aded baltaları kalmağın taraf-ı şer'-i nebevîden üzerlerine varılub keşf ve tahrîr olunmak matlûbımdır didikde kibel-i şer'-i mutahharadan Kâtib Mustafa Efendi irsâl ol dahî bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve sâyir cem'-i gafîr ile üzerlerine varılub her bir a'zâları ve odaları keşf ve mu'âyene olundukda fî'l-hakîka minvâl-ı muharrer üzere mahâl-ı mezkûrundan mazrûb ve mecrûh ve cerh-i mezkûr te'sîrinden mûmâ-ileyh İbrahim Ağa ve merkûmûn Kahveci Ömer ve Mahmud ve Çukadâr Mehmed fevt ve Hazîne Odası'nın kapusu ve iki 'aded baştahtada balta ile meksûr ve iki 'aded balta kaldığı her yerleri mu'âyene ve müşâhede eylediklerinden sonra vâki'-i hâli mevlânâ-yı merkûme mahallinde ketb ve imlâ ve ümenâ-i şer'den ma'an ba's olunan Çukadâr Ebû Bekir ve Mustafa ile huzûr-ı şer'e gelüb 'alâ vukû'a ahbâr ve inhâ itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâlis ve'l-ışrîn min-şehr-i Rebi'ü'lûlâ sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf (9 Eylül 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-'ulemâ'î'l-kirâm Müfti-i sâbık
fihâm
es-Seyyid el-Hâc Ahmed Efendi

Mefhahirü'l-'ulemâ'î'l-

Müfti el-Hâc İbrahim Efendi

'Umdetü'l-'ulemâ ve's-sâdât Müfti-i
sâbık es-Seyyid Şaban Efendi

Kıdvetü'l-'ulemâ'î'l-kirâm
Vâ'iz el-Hâc Mehmed Efendi

'Umdetü'l-'ulemâ Mehmed Efendi
Emîn-i Fetvâ-yı Şerîfe sâbık

Zübdetü'l-'ulemâ
Halil Efendi

Fahru's-sâdât Nakîb-i sâbık es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed Efendi

S.85/B.112: ...

'Umdetü's-sâdâtü'l-kirâm Nakîb
es-Seyyid Hüseyin Efendi

Fahru'l-'ulemâ Ömer Efendi
Emîn-i Fetvâ hâlâ

'Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân
el-Hâc Mehmed Ağa Kâtib-i Mîrî

Fahru'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâc
Hüseyin Ağa Mühürdâr-zâde

Kıdvetü'l-akrân Abdullah Ağa
ibn-i Abdullah Ağa

Hünkar-zâde el-Hâc
Yusuf Çavuş Ağa

Haryan-zâde el-Hâc
Mehmed Beşe

Mustafa
Efendi Dâniş

Mücellid
Mehmed Efendi

Meskli-zâde el-Hâc
Ahmed Efendi

El-Hâc Ömer
Çelebi Veledeş

Bezkiyeli-zâde el-Hâc
İsmail Efendi

Behhar-zâde es-Seyyid
Feyzullah Ağa

Yusuf Efendi-zâde
el-Hâc Mehmed Efendi

Monlâ Mehmed ibn-i
Ama İmelci

Es-Seyyid Mehmed
ibn-i Şâ'atci

Ve gayrühüm

S.85/B.113:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-'ulemâ'i'l-kirâm hâlâ Müftisi ve sâbika Müftisi ve sâyir 'ulemâ efendiler zîdet-fezâ'ilehum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası Şerafeddin Ağa ve a'yân ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur kî

Mâh-ı Rebi'ü'l-evvel'in yigirmi ikinci gecesi leyle-i ahad (8 Eylül 1765 Pazar) Ser-turnâ Kara İbrahim Ağa'yı vaktü'l-'işâ bir mikdâr tüfenk-endâz basub hânesinde merkûmı katl ve itlâk eylediklerini amed-şüd-gân-ı sahîh olmak üzere tarafımıza ahbâr itmeleriyle Antakya misüllü cesîm kazânın meşhûr ve ma'rûf zümre-i a'yânı olan mezkûr Kara İbrahim Ağa bu rütbe-i kazâya giriftâr ve katl olub katli haberini evvâh-ı amed-şüd-gândan istimâ' itmek ne keyfiyetdir ve ba'zı nâ-hemvâra ve mâla ya'nî umûr-ı cüz'üye vâkî' oldukça 'alâ'l-kadr i'lâm-ı şer'iyyesiyle tarafımıza ihbâr ve iş'âr olunur iken mezkûr Kara İbrahim Ağa'nın bu vukû' bulan keyfiyeti i'lâm olunmayub ve henüz tarafımıza ihbârınız olmadığı mahall-i istiğrâb ve ta'accübdür gâliben cümlenizin tehâvününe haml ve husûs-ı mezkûre 'adem-i mübâlâtınız melhûz olunub imdi bu def'a maktûl olan Kara İbrahim Ağa'nın vukî' bulan keyfiyet-i ahvâli ne gûna vâkî' olmuşdur ve bu misüllü şekâvete cesâret idenler kimlerdir ve kimlerin müsâ'ade ve ilkâsıyla olduğunu sıhhat ve hakîki üzere tafsîlen tarafımıza i'lâm-ı şer'iyye itdirilmesine mübâderetiniz içün Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr (boş) ve irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde ma'lûmunuz oldukça bilâ-ihmâlin keyfiyet-i mezkûrî 'alâ vukû'e tafsîlen tarafımıza i'lâm ve iş'âr ve müceb-i buyuruldıyla 'amel ve hareket ve hilâfından tehâşf ve mücânebet eyleyesiz deyü emr olundu fî 24 RA(Rebi'ü'l-evvel) sene 1179(10 Eylül 1765)

S.85/B.114:

Devletlü efendimizin dâyre-i 'aliyyelerine yevmiye iktizâ iden ecnâs-ı zehâyirin defteridir

Nân-ı 'Azîz Kıyye 1500	Lahm-ı Ganem Kıyye 750	Pirinc Kıyye 750	Revgan-ı Sâde Kıyye 187.5	'Asel Kıyye 5
Şem'-i 'Asel 'Alîk Kıyye 2	Kahve Kıyye 6	Sebzevât mikdâr-ı kifâye	Hatab ve Saman ve Kömür mikdâr-ı kifâye	Şa'îr-i Re's 3000

S.86/B.115:

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-'ulemâ'î'l-kirâm hâlâ Müftisi ve sâbika Müftileri ve sâyir efendiler zîdet-fezâ'ilehum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası Ağa ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur kî

Antakya'dan Adana'ya varınca yolların levs-i eşkiyâdan tathîr ve tanzîfine evâmîr-i 'aliyye ile me'mûriyetimiz hasebiyle işbu mâh-ı Rebi'ü'l-ahir'in on üçüncü sebt günü (29 Eylül 1765 Cumartesi) mütevekkilen 'ala'l-lah-ı te'âlâ Haleb'den sehdet ve hareket ve savb-ı me'mûremize teveccüh ve 'azîmetimiz emr-i muhakkak olmağa akçesiyle kazânızdan iktizâ iden bir günlük Cîsr-i Hadid'e nüzûlümüzde mahall-ı mezkûrde tehiyye ve amâde ve dokuz günlük nefis-i Antakya'da mevcûd olmak üzere ecnâs-ı zehâyiri defteri mücebince bilâ-noksân tedârik ve hâzır ve amâde itdirilüb ma'îyetimizde olan 'askerin müstavfî zâd ve zahîreleri husûsı bir vecihle 'özü ve 'illet kabûl ider mevâddan olmadığı yakînen bilüb ta'allal ve i'tizâr ve rehâvet ve ihmâl olunmağa ruhsat ve cevâz gösterilmeyüb kemâl-ı mertebe dikkat ve ihtimâm eylemeniz için Divân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve ağlarımızdan Hasan Ağa mübâşeretîyle irsâl olunmuşdur bi-mennihi te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere kazânızdan bir günlük Cîsr-i Hadid'e ve dokuz günlük nefis-i Antakya'da iktizâ iden on günlük ecnâs-ı zehâyiri defteri mücebince akçesiyle tedârik idüb vusûlümüzde bilâ-noksân dâyiremize takdîm ve husûs-ı mezkûrde kemâl-ı sa'y ve ihtimâm ile mübâderet idüb müceb-i buyuruldu ile 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mübâ'eret eyleyisiz deyü emr olundu fî 7 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179 (23 Eylül 1765)

S.86/B.116:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi ve mefâhirü'l-'ulemâ Müftisi ve sâyir efendiler zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Serdârı ve a'yânı zîde-kadruhum inhâ olunur kî

Antakya'da Voyvoda olan Şerafeddin bu tarafda ba'zı husûs zımnında be-habbü'l-iktizâ kal'a-bend olunub bundan akdem bir kaç def'a Antakya'da Voyvoda olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Ağa zîde-kadruhu işbu bin yüz yetmiş dokuz senesi mâh-ı Rebi'ü'l-ahiri'nin gurrelerinden (17 Eylül 1765) üzerinize Voyvoda nasb ve ta'ayyün olunmağla mûmâ-ilyehi Voyvoda bilüb Voyvodalık umûrunda kendüye müzâheret ve zabt ve rabt-ı memleket ve himâyet-i fukarâda mütâbe'et ve mu'âvenet eylemeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ile irsâl olunmuşdur vusûlünde vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyhi Voyvoda bilüb Voyvodalık umûrunda kendüye mu'âvenet ve zabt ve rabt husûsunda müzâheret eyleyesiz ve sen ki Voyvoda-ı mûmâ-ileyhesin sen dahî fukarâ-yı ra'ıyyeti siyânet ve hilâf-ı şer' ve kanûn zulm ve te'addîden mübâ'eret idüb müceb-i buyuruldu ile 'amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyü emr olundu fî gurre-i R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(17 Eylül 1765)

S.87/B.117:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası (boş) ağa ve Serdârı ve a'yânı zîde-kadruhum inhâ olunur kî

Antakya ahâlîsinden Kör Musli nâm kimesnenin şer'en da'vâcısı olub bu tarafda murâfa'a-ı şer'-i şerîf ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve ağalarımızdan Hasan Ağa mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere merkûm Kör Musli bu tarafa ihzâr ve hasmıyla murâfa'a-ı şer'-i şerîf olunmağla bu husûsda muhtâc olmağla bu husûsda merkûm müsâ'ede ve ihzârında olan musâmahanız bir dürlü 'özü-i tedbîr olmayub 'alâ-eyy-i hâl merkûmı mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Dîvân-ı Haleb'e ihzâr idüb müceb-i buyuruldu ile 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesin deyü emr olundu fî 13 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(29 Eylül 1765)

S.87/B.118:

Antakya Kâdîsı efendi ve Voyvodası da'vâ-yı mezkûrı ta'ayyün olunan mübâşir ma'rifetiyle şer'le görüb vukû'ı üzere i'lâm eyleyesiz deyü emr olundu fî 9 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(25 Eylül 1765)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü mürüvvetlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhâl-ı kûlları budur kî

Kuseyr nevâhilerinden Karsu nâm karye ahâlîlerinden Şeyh Musa ve Şeyh Mehmed ve Sağırca Hâcî Mehmed ve Hâcî Mehmedli'nin ve sâyir karye-i mezbûre ahâlîleri birbirlerine kefil-i bi'l-mâl olub karye ortasında dörtyüz gurûş deyn ahz idüb ve üçyüz gurûşdan yigirmi gurûş noksânını mezkûrlar bu kûllarına edâ idüb yüz yigirmi gurûş hakkım kalub meblağı merkûm cevâb vormeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûd ki mezkûrlara mübâşir kûlları ma'rifetiyle huzûr-ı şerîflerine ihzâr ve hakkımızı tahsîl olunmak bâbında bâkî emr devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretlerindir

Bende Ali

S.87/B.119:

Hâlâ Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvoda ve Serdârı zîde-kadruhumâ inhâ olunur kî

Antakya sâkinlerinden Mîrahûroğlu İbrahim ve oğlu Ali eşkiyâya mu'ayyen oldığı misüllü olub te'dîbleri lâzime iken ba'zı kimesnenin hukûk-ı da'vâsı var iken firâr ve gaybet eylemeleriyle ashâb-ı hukûkun da'vâları şer'îyle rû'yet ve merkûmlar te'dîb olunmak ehemm olmağla zâhire çıkub da'vâsı şer'le rû'yet olunmak için hânesi ma'rifet-i şer'î ve ta'ayyün olunan mübâşir ma'rifetiyle mühürlenüb zahîre çıkmadıkca fekk-i mühür itdirmemeniz bâbında işbu tahrîr ve ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur in-şâ`a'llah-ı te'âlâ vusûlünde merkûmânı mu'ayyen-i eşkiyâ ve da'vâları hukûkdan iyyâ eylemekle zâhire çıkub ihkâk-ı hakk olmadıkca fekk-i mühür itmeyüb müceb-i buyurulduyla 'amel ve hilâfından hazer eyleyesiz deyü emr olundu fî 24 R(Rebi`ü'l-ahir) sene 1179(10 Ekim 1765)

S.87/B.120:

Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde-fazluhu ve Voyvoda Ağa zîde-kadruhu ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle şer'le rû'yet ve ba'de'l-murâfa'a yedinde olan şerîfeler mücebince îcrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk idüb i'lâm eyleyesin deyü deyü emr olundu fî 27 R(Rebi`ü'l-ahir) sene 1179(13 Ekim 1765)

Bekir Efendi ve karındaşı Ali Efendi nâm kimesneler bu câriyelerin bir tāmımı zabt ve (rabt) ve fesâd-ı bey' olundu 'arz iderim

Bende Halime Cârîye

S.88/B.121:

Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde-fazluhu ve Voyvodası Ağa zîde-kadruhu huzûrumuzda murâfa'a-ı şer' ve îcrâ-yı hakk olunmak için ta'yîn

olunan mübâşir ma'rifetiyle mesfûrân Zımmîler ahz ve ihzâr olunmak deyü emr olundu fî 27 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(13 Ekim 1765)

Devletlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhâl-ı câriyeleri budur kî

Karye-i Liğ'dan ()evvel vakdde Irakoğlu Zımmî Köse Musa kahya benim ehlim Gülşen Muhammed'i bî-gayr-ı hakk giceleyin yatağında yatarken bacanağına pür-silâh idüb bacanağının ismi Suvatoğlu Küçük Zımmî Musa ikisi giceleyin yatağında bî-gayr-ı hakk katl itmişdir ba'dehu bir seneden sonra köyde bakcacık evine girdi on batmân mikdârı harîrimi mezbûre iki Zımmîler aldılar merhametlü sultânımdan mercûdır ki mübâşir kûlları ta'yîn-i huzûr-ı 'aliyyelerinden murâfa'a-ı şer' ve ihkâk olunmak bâbında fermân 'inâyetlü sultânımıdır

Bende Antakyalı el-Hâc Abdullah Kızı Fatma

S.88/B.122:

Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde-fazluhu ve Voyvoda Ağa zîde-kadruhu huzûrumuzda murâfa'a-ı şer' ve îcrâ-yı hakk olunmak için ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mezbûrlar be-eyy-i hâl ahz ve ihzâr olunmak deyü emr olundu fî 27 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(13 Ekim 1765)

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhâl-ı kûlları budur kî

Bezkiye'den bir yük tütün ile şehre gelir iken Çavuş ve Bedevi Bağçecileri uğruma çıkub on nefer kimesne olmağla ve ikimizi dahî ikişer mahalden mecrûh itmeleriyle ve seksan gurûş akçe ve iki tüfenk ve iki'entârî ve iki kuşak emvâllerimizi nehb ve gâret itmeleriyle bu kûllarının ellerimizi bağlayub Asi'ye atmak murâd eylediklerinde Antakya'dan birkaç nefer kimesne râst bu kûllarını yedlerinden tahlîs itmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki merkûmın mübâşir kûlları ta'yîn ve huzûra ihzâr ve îcrâ-yı hakk olunmak bâbında bâkî emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindir

Bende İbrahim Bende İsmail

S.88/B.123:

Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde-fazluhu ve Voyvodası Ağa zîde-kadruhu ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle husûs-ı mezbûrî şer'le istimâ' ve

ba'de'l-murâfa'a muktezâ-yı şer'-i şerîf üzerine icrâ-yı hakk ve fasl-ı nizâ'idüb tarafımıza i'lâm eylesiz deyü (emr olundu) fî 28 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(14 Ekim 1765)

Devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arzuhâl-ı kûlları budur kî

Pederim kûlları Berde() tarafından gelüb Antakya nâm kasabada bir dül 'avrat alub birkaç seneden sonra pederim kulları efendimize sadaka olundukda pederimiz merhûm olduğı haber vormeleriyle pederim kûllarının mâlî ve cümle eşyâsını analığım ve oğlu Meclî nâm kimesnelerden taleb eylediğimde cevâb ve gadr-ı küllî itmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdır ki mübâşir kûlları ta'ayyün ve ihkâk-ı hakk oluna

Bende Hâcî Mustafa

S.89/B.124:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı efendi fazîletlü efendi ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası Ahmed Ağa inhâ olunur kî

Derûn-ı Antakya'da vâki' Sart(*سارت*)-ı Cedîd Mahallesi'nde sâkin Bilecenoglu Halil ve zevcesi Dudî kızı ve iki ma'sûmları bu hilâlde gâyib ve mefkûd ve nâm-ı nişânları mahallerinden meccânen nâ-bedîd oldukları tarafımıza ihbâr olunmakla merkûmlar ne kazâya ducâr ve sebep ile ihtiyâr-ı terk-dâr ve diyâr itdiklerini mahalle-i mezbûre ahâlîsinden ve havâlîsinden teftîş ve tafahhus ve gereği gibi aslını tafakkud ve tecessüs eylemeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki minvâl-ı meşrûh üzere ta'ayyün olunan mübâşir ma'rifetiyle merkûmları tecessüs ve gaybetleri ne gûna olduğunu tafahhus itmeğe takayyüd-i tâm ve hüsn-i ihtimâm idüb ba'de'l-vukûf vukû' ve sahîhi üzere i'lâm eylesiz deyü emr olundu fî 29 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(15 Ekim 1765)

S.89/B.125:

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı efendi fazîletlü efendi ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası Ahmed Ağa inhâ olunur kî

Antakya ahâlîsinden Diranoğlu Abdullah nâm kimesnenin bağçesinde bir nefis erkek ve bir nefis 'avrat bir eser-i cerâhat ile maktûlen fevt oldukları tarafımıza ihbâr olunmağla bağçe-i merkûme ve civârında vâki' sâ'ir bağçe

sâhiblerinden tecessüs ve mâdde-i merkûmeye ittilâ'ı mazmûn olan kimesnelerden teftîş ve tafahhus eylemeniz bâbında Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr (boş) ve ile irsâl olunmuşdur vusûlünde vech-i meşrûh üzere ta'ayyün olunan mübâşir ma'rifetiyle mâdde-i mezbûrı takayyüd-i tâm ve hüsn-i ihtimâm ile tafakkud ve tecessüs ve zulmen katl olunan nüfûsun kâtillerin ism ve resmiyle tafahhus idüb ba'de'l-vukûf vukû' ve sahhati üzere tarafımıza i'âm eylesesiz deyü buyuruldu fî 29 R(Rebi'ü'l-ahir) sene 1179(15 Ekim 1765)

S.89/B.126:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Antakya Kazâsı Yeniçeri Zâbiti olan Turnacıbaşı Fethullah Ağa zîde mecdihu inhâ olunur ki

Sen Ocağın emekdâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzime 'uhdesinden gelmeğe sâhibü-i iktidâr zâbitânından oldığın ecilden işbu sâl-ı meymenet-iştimâlde 'avâtıf-ı 'aliyye-i hüdvend-kârîden kazâ-mezbûrın Yeniçeri Zâbitliği kemâ-kân sana ibkâ ve mukarrer 'iâyet olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki kazâ-ı merkûmı gereği gibi hıfz ve hırâset ve zabt-ı rabt-ı erâzil ile tanzîm-i bilâd ve tefrîd-i hâl-ı 'ibâda bezl-i mechûd ve sarf-ı miknet-i bî-şumûr eylesesin ve kazâ-ı mezbûrde olan Ocak ihtiyârları ve bi'l-cümle Yeniçeri ve Cebeci ve onlara tâbi' olan tevâ'if-i 'askeriyenin cümlesi seni üzerlerine kemâ-kân Ağa ve zâbit bilüb sözünden dışarı ve re'yinden hâric vaz' ve hareketde bulunmayub itâ'at ve intiyâd üzere olalar ve tavâ'if-i merkûmûndan bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların muhallefât ve matrûkâtların izn-i şer'le zabt ve Sûkk-ı Sultânî'de fûrûht ve hâsıl olan nukûdını mumzî ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i Beytü'l-mâl'a irsâl ve îsâl eylesesin ve cümle umûrını dâ'imâ kavâ'id-i ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kanûn-ı kadîm ve emr-i münîfe tatbîk itmekde serîmû inhirâf itmeyüb sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâ'is-i hıdemât-ı müstahsene-i mebrûre vücûde getürmeğe cüz' ve sâ'î-i ihtimâm iderek dâ'imâ şevketlü 'azîmetlü pâdişâh-ı 'âlem-penâh efendimiz hazretlerinin devâm-ı 'ömr ve devlet ve kıvâm-ı fer ve şevketleri içün du'â-yı hayra meşgûl olub mûceb-i mektûbla 'âmil olasin tahrîren fî-gurre-i şehr-i Cemâziye'l-ülâ sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(16 Ekim 1765)

Hüseyin Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı 'Alî

S.90/B.127:

Medine-i Antakya mahallâtından Kastal Mahallesi sâkinlerinden Abdullah ibn-i Mehmed Meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzzımü't-tevkîrde medine-i merkûme

kazâsına tâbî' karye-i Öziklü(اوزيكلو) sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan ibn-i Ali muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i vesîkadan otuz gün mukaddem işbu mezbûr Hasan'ın yanına ber-vech-i emânet vaz' eylediğim işbu huzûr-ı şer' de müşâhede ve mu'âyene olunan iki sanduk derûnunda olan eşyâ-yı mütenevvi'e bundan akdem vaz' olunan eşyâ olub bundan ziyâde bir şey'i dahî olmayub eşyâ-yı mezkûr huzûr-ı şer' de ta'dâd olundukda tamâmen zuhûr idüb eşyâ-yı mezkûrden işbu merkûm Hasan ve karye-i mezkûr ahâlîleri zimmetlerinde bir paralık bir şey kalmamağla işbu merkûm Hasan ve karye-i mezbûre ahâlîlerinin zimmetlerini ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ eyledim didikde gıbbe't-tasdîkûş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü'(s-sâbe' aşer min-Cemâziye'l-ûlâ sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(1 Kasım 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-'ulemâ ve's-sâdâtü'l-kirâm
es-Seyyid el-Hâc Ahmed Efendi

Fahru'l-'ulemâ'i'l-kirâm
Müfti el-Hâc İbrahim Efendi

Fahru'l-vâ'izini'l-kirâm
zâde
el-Hâc Mehmed Efendi
Çelebi

Kıdvetü'l-'ulemâ Ömer Efendi
Emîn-i Fetvâ-yı Şerife

Cernaz-

Mehmed

Ve gayrühüm

S.90/B.128:

Medine-i Antakya mahallâtından Habibü'n-Neccâr Mahallesi sâkinelerinden iken budan akdem fevt olan Emine bint-i Hâc Ahmed'in verâseti zevci İsmail ibn-i İsmail ile vâldesi Halime Hoca ibnet-i el-Hâc Ali'ye ve sadrî oğlu Ömer'e münhasara olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân olmağla bi'l-iltimâs tahrîr ve bi'l-müzâyede bey' olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî 11 S(Safer)Sene 1179(21 Şubat 1766)

Altun	Gerdanda	Gerdanda	Sağır Tura	Altun	(Çizik)
Bilazik	Altun	İnci	Altun Sağır	Zencir	
Çift	18	Miskâl	Tura İncü ma'	ma' İncü	
1		11	Altun (Silik)	(Silik)	
Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş	
72	49.5	82.5	140	22	
Yalduzlu	Def'a	Kolan	Altun	Altun	Bursavî Yasdık
Sim	Sim	Kebîr ve	Küpe	Hatme	Yüzü ve Metli
Kuşak	Sağır	Sağır	Çift	Çift	5 2
	Kuşak	2	1	1	
Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş	Gurûş
12	3.5	5	8	2.75	23.5

Çuka Kırmızı 3 Mak'ad 3 Gurûş 10	Beyâz Döşek 2 Gurûş 8	Kırmızı Döşek 1 Gurûş 4.75	Kutnî Cedîd Yorgan 1 Gurûş 5.5	Kutnî Yorgan 1 Gurûş 5	Mâ'i Yorgan Gurûş 3.5
Gömlek 1 Gurûş 2.25	Cedîd Gömlek 1 Gurûş 4.75	Def'a Melas Gömlek 1 Gurûş 4	Ketan Gömlek 1 Gurûş 3.5	Müsta'mel Gömlek 1 Gurûş 2.5	Para 1 Para 6 Para 5
Mısır Kûkası Cedîd 1 Gurûş 4.75	Çiçeklü ve Alaca 1 Ketan ve Uçkur 3 Gurûş 14	Maraken Çarşab 1 Gurûş 3	Mısır Çarşabı 1 Gurûş 2.5	Makreme ve 1 Ketan Parçası 2 Gurûş 0.75	Para 5
Çiçeklü Yüz Yasdik ve Kutnem Minder 2 Gurûş 4.5	Zerliye Kablu Cebe Kakum Kavlidî Kürk 1 Gurûş 14	Mor Telli 'Entârî 1 Gurûş 11.75	Para 1	Çiçeklü 'Entârî Gurûş 2.5	Para 6
Turuncu Çiçeklü 'Entârî Gurûş 6.75	Para 1	Yeşil Telli Kaftan Gurûş 20			

S.91/B.128: ...

El Şalı ve Cebe 1 Gurûş 1.5	Şırbatlı Şalı Cebe Cedîd 1 Gurûş 12.25	Mısır Kûkası 1 ve Bez 'Entârî 1 Gurûş 2.25	Simlü Saç Bağı Kuka ve Hamam Peştemâli ve Bağdad Boğçası Gurûş 8
Telli Cedîd Boğça 1 Gurûş 3.25	Zâr ve Peçe Gurûş 2.75	Çiçeklü 'Entârîlik Gurûş 4.25	Yemeni Gurûş 6.5
Hamam Leğeni 1 ve Keyl Legeni 1 Gurûş 4	Sahan Lengeri 5 Sini Hoşab Tası 1 Gurûş 4.25	Su Tası 1 Gurûş 4	Legence 1 ve Ibrık 2 Gurûş 4
	Para 5	Para 5	Para 10
			Para 20

Çarşab 1	Keçe ve İblik ve Ketan Gurûş 2	Ketan Kürk ve 1 Don İçlik 2 1 Gurûş 2.25	Ayna Gurûş 4	Küpe ve Hatem ve Tesbîh Gurûş 0.75	Nısfıye Zer-i Mahbûb 7 Gurûş Para 9.5 5
-------------	---	---	--------------------	---	--

Yeşil Sanduka 1 Gurûş 3	Mehr-i Mu'ahher der-zimmet-i merkûm İsmail Gurûş 100
----------------------------------	---

Yekûn

Gurûş
616.5

Yalnız altıyüz on altı buçuk gurûşdur

Mine'l-ihracât

Resm-i Kismet Gurûş 15	Kâtibiye ve İrsâliye ve Kaydiyye Gurûş 2	Hüddâmiye Gurûş 2
------------------------------	--	-------------------------

Çukadâriye Gurûş 2	İhzâriye Gurûş 1	Tellâliye ve Mesârif-i sâ`ire Gurûş 20
--------------------------	------------------------	--

Yekûn
Gurûş
42

Sahhü'l-bâkî

Gurûş
574.5

Yalnız beşyüz yetmiş dört buçuk gurûşdur

S.91/B.129:

Medine-i Antakya mahallâtından Mahsen Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Oğuzoğlu İbrahim Beşe ibn-i Monlâ Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe bint-i Ahmed nâm hatun ile sulbî sağîr oğlu Ali'ye münhasara olduğu inde'sş-şer' zâhir ve nümâyân oldıtdan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takdîm ve bi'l-müzâyede bey' ve beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurrire fî 17 C(Cemâziye'l-ahir) Sene 1179(1 Kasım 1765)

Müsta'mel Kilim 1	Köhne Yorgan 1	Uruk Sinisi 2	Hoşab Tası 2 ve Sıtil 1	Lakın 1	Tencere 1 ve Taba 1	
Gurûş 5	Gurûş 2.25	Gurûş 3	Para 5	Gurûş 3.75	Gurûş 3.5	Gurûş 2.75
Tencere 1 ve Süzek 1	Kazgan ve Sahan 1 ve Tebsi 3	6	Kise ve Fincan 1 ve Hıyaka 1	10	Siyah Puşu ve 1 Kutnî Bez 2	
Gurûş 3.25	Gurûş 8.5		Gurûş 0.5	Para 5	Gurûş 4.75	Para 2
Çuka Cebe ve 1 Alaca Yelek 1	Yeşil ve Mor Çuka Beneş Gurûş 9.5	Mâ'î Çuka Şalvar 1 ve Köhne Seccâde 1	Hırdavât-ı Menzil Gurûş 5		Hınta ve Burgul 'Ulbe 10 Gurûş 14	
Gurûş 3.5		Gurûş 3.75				
Revgan-ı	Pirinc	Mercimek	Mest	Kuşguş'dan		
Sâde Gurûş 2	Dükkân Gurûş 2	ve Nohud Gurûş 0.75	Bahâ Gurûş 2.5	alınan Gurûş 2	Hal'î Gurûş 9	
Sarı Sahtiyân Re's 42 Gurûş 47	Beşhite ve Muşta 1 ve İskemle 3 Gurûş 4	1 6	Dizkan ve 1 Kalıb 6 Gurûş 9	Haval ve Posval Gurûş 1.5		Para 13
Bıçkı ve Şan Çift 3 Gurûş 3	Mermer ve Tağar ve Ökçe Gurûş 1.75	Para 11	Peştemâl ve Sanduka 1 ve Kilid 1 Gurûş 2.75	2 6	Mahalle-i mezburde vâki' bir bâb Menzil Gurûş 150	
Yekûn Gurûş 312.5						
Yalnız üçyüz on iki buçuk gurûşdur						

Mine'l-ihracât

Mehr-i Mû'ahher-i müsbet zevce-i mezburde Gurûş 100	Deyn-i müsbet be-nâm-ı Alice oğlu İsmail Gurûş 35	Deyn-i müsbet be-nâm-ı Debbağ Derviş Gurûş 5	Dükkân Kirâsı Şerâfetlü Es-sey- yid Şaban Efendi Gurûş 2
---	---	--	--

Dellâliye	Resm-i Kısmet ber-mu'tâd	Harc-ı Hücet Vesâyet ve Nafaka	Kâtibiye ve İrsâliye
Gurûş 3.5	Gurûş 7	Gurûş 3.75	Gurûş 2
Hüddâmiye	Çukadâriye	İhzâriye	Deyn-i be-nâm-ı Kayınbabası Ahmed
Gurûş 2	Gurûş 2	Gurûş 1	Gurûş 16.5
Yekûn			
Gurûş 179.5			
Sahhü'l-bâkî			
Gurûş 132.5			
Li't-taksîm-i beyne'l-verese			
Hisse-i zevce-i mezbûre Ayşe		Hisse-i sağîr-i merkûm ibn-i Ali	
Gurûş Para		Gurûş Para	
16.5 3.5		116 6.5	

S.92/B.130:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-
 'ulemâ hâlâ Müftisi ve sâbık Müftileri ve Nakîb'i fazîletlü efendiler zîdet-
 'ulvuhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası Ahmed Ağa ve Serdârı
 Ser-turnâyî Fethullah Ağa ve Alay Beği ve sâyir zâbitân ve a'yân-ı vilâyet
 zîde-kadruhum inhâ olunur kî

Ol tarafda ba'zı kahve-hânelerde ve sâ'ir mahall-ı şer' ve fesâd olan
 mevzi'lerde ictimâ' ve geşt ve güzâr üzere olan erâzil eşkiyâ makûleleri
 zâtlarında olan habâset ve şekâvet muktezâsınca nice gûna fesâd ve şekâvete
 mübâderet ve ba'zı ehl-i 'îrz olan kimesnelere tasallut ve mâl ve canlarına
 îsâl-ı mazarrat ve tarh-ı şerr ve şekâvet ve 'ibâdu'l-lahın emn ve râhatına
 mâni' olacak seviye-i harekâta cesâret itmeleriyle siz ki Voyvoda ve Serdâr-ı
 mûmâ-ileyhümâsız ol gûna eşkiyâ-yı ma'lûmenin bundan akdem defteri size
 virilüb hîn-i zuhûrlarında ahz ve ma'rifet-i şer'le habs ve tarafımıza i'lâm
 olunması size tenbîh ve tefhîm olunmuşidi ber-mûceb-i defter eşkiyâ-yı
 mezbûrenin ahz ve te'dîbleri mücerred beldenin nizâm ve emniyeti ve
 'ibâdu'l-lahın selâmet ve râhatı içün matlûb ve maksûd olmağla defteri virilüb
 eşkiyâ-yı mezbûreden fî-mâ-ba'd şehre gelenler oldukda bir mahalde ihfâ ile
 ri'âyet ve himâyet olunmayub cümlelerin ittifâk ve i'ânetleriyle ahz ve hebs ve

tarafımıza i'âm olunub muktezâ-yı şer' üzere te'dîbleri tarafımızdan ne gûna tahrîr olunur ise ol vecihle 'amel ve hareket birle gerek eşkiyâ-yı mezbûreyi ve gerek anların hareketlerinde olan maksadları bi'l-ittifâk ahz ve habs ve tarafımıza i'âm itmeniz bâbında işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde ol gûna eşkiyâyâ himâyet ve setr ve ihfâ ile ri'âyet idenler olur ise kendiler dahî ol makûleden ma'dûd olub eşedd-i mû'ahhere ve mu'âfiyâta giriftâr olacaklarını cümleye tefhîm idüb 'ibâdu'l-lahın râhat ve emn ve selâmetleriçün matlûb ve maksûd olduğu vecihle ol makûle eşkiyânın hîn-i zuhûrlarında bi'l-ittifâk ahz ve habs ve tarafımıza haberlerin i'âm idüb ba'dehu muktezâ-yı şer' üzere lâzım gelan te'dîbleriçün tarafımızdan ne gûna tahrîr olunur ise ona göre 'amel ve hareket ve eşkiyâ-yı mezbûrenin ahz ve giriftleri husûsunda hâtıra ri'âyet ve kendileri setr ve himâyet eylemekden ziyâde ihtirâz ve mücânebet ve müceb-i buyurulduyla 'amel ve hareket eyleyesiz deyü emr olundu fî 10 CA(Cemâziye'l-evvel) sene 1179(25 Ekim 1765)

S.92/B.131:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-'ulemâ hâlâ Müftisi ve sâbıkâ Müftileri ve Nakîb'i fazîletlü efendiler zîdet-'ulvuhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası Ahmed Ağa ve Serdârı Ser-turnâyî Fethullah Ağa ve Alay Beği ve sâyir zâbitân ve a'yân-ı vilâyet zîde-kadruhüm ve 'umûmen kurâ şeyhleri ve ihtiyârları inhâ olunur kî

Maktûl Kara İbrahim Ağa'yı katl iden eşkiyâ-yı ma'lûmetü'l-esâmî haklarında sâdır olan fermân-ı 'âlîşân mücebince tecessüs ve teftiş olundukda ahz olanların cezâsı tertîb ve ma'dâsı firâr ve ihtifâ itmekle ber-müceb-i emr-i 'âlîşân kâtilân-ı mezbûrân hişûmâ ke-envâ ahz ve tertîb ve cezâları matlûb ve fermân-ı pâdişâhî olmağın fî-mâ ba'd eşkiyâ-yı mezbûreden derûn-ı beldeye veyahûd kurâlarına gelenleri olub ihtifâ sadedinde olurlar ise siz ki Voyvoda ve Serdâr-ı mûmâ-ileyhümâsız eşkiyâ-yı mezbûreden bir ferdi gerek şehirde ve gerek karyelerden bir karyede ketm ve ihfâ olunmayub ve her kim bunlardan birini şehirde ve kurâda zuhûr ider ise ketm ve ihfâ ile ahz ve girifti husûsunda

S.93/B.131: ...

veyahûd size gelüb haber virmekde ihmâl ve rehâvet ider ise eşkiyâ-yı mezbûrı ihfâ idenler yine kendülerden ma'dûd olub anlara lâzım gelan 'ukûbât-ı şedîde ketm ve ihfâ idenleri dahî lâzım gelüb belde a'yânından ve kurâ ağalarından her kangısı mezbûrlardan birine ri'âyet ve tarafında ketm

ve ihfâsına cesâret ider ise mu'ayyen eşkiyâ olduğu ecilden 'özü makbûl olmayub eşedd-i mu'âkabâta giriftâr olacağını cümleye tefhîm ve tehdîd ve mezbûrlardan zuhûr idenleri bi'l-ittifâk ahz ve habs ve tarafımıza haberin tahrîr idüb ve eğer eşkeyâ-yı mezbûre bir tarafda tecemmü' idüb hîn-i ahzlarında muhârebe ve mukâteleye tesâddî iderler ise bir-mûceb-i emr-i 'âlîşân eşkiyâ-yı mezbûrenin demleri heder olmağla kurâ ahâlîleri dahî birbirlerine i'ânet ve ittifâk iderek üzerlerine varilub muhârebe ve mukâtele ile heyten ve meyten ele getürmeğe ihtimâm idüb heyten ahz olunanlar Voyvoda ve Serdâr-ı mûmâ-ileyhümâyâ teslim ve habs ve haberin tarafımıza i'lâm ve meyten ahz olunanların ser-maktû'larını tarafımıza irsâl itmeğe müsâre'et ve ihtimâm ve dikkat itmeniz bâbında cümlenize tenbîhen işbu buyuruldu tahrîr ve (cizik) ısdâr (boş) irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde tenbîh olunduğu vech üzere ihtimâmınızı matlûb ve bu husûsda mezbûrlara himâyet ve ri'âyet ile ahzları husûsunda ve haberlerin virmek husûsunda gaflet ve rehâvet idenler mesmû'ımız olur ise ke'en-men-kân haklarından gelünüb necât ve selâmetleri gayrı mümettid olduğunu cümleten sükkân-ı şehir her ahâlî-i kurâyâ tefhîm ve tehdîd ve ber-vech-i muharrer ihtimâm-ı ekîd idüb mikdâr-ı zerre musâmaha ve kusûr ve rehâvet üzere olmakdan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve mübâ'eret ve mûceb-i emr-i 'âlî ve buyuruldu ile 'amel ve hareket eyleyesiz deyü emr olundu fî

El-Hâc Ahmed Muhassıl ve Mütessellim-i Haleb

S.93/B.132:

Şerî'at-şî'âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu Voyvodası Ağa zîde-kadruhu ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sâhib-i 'arzuhal husamâsiyla muktezâ-yı şer'-i enver üzere murâfa'a ve şer'en subût bulan hakkı tahsîl ve hüccet üzere tarafımıza i'lâm eyleyesin (deyü emr olundu) fî 10 C(Cemâziye'l-ahir) sene 1179(24 Kasım 1765)

Devletlü merhametlü efendim sultânım hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun 'arzuhal-ı kûlları budur kî

Antakya Kazâsı'nda Kuseyr Nâhiyesi'nde Sofılar karyesi ve Delmeştâ karyesinin ahâlîsi ve karye ahâlîsinin beynlerinde bu kûlunuzu soyub ikiyüz gurûşluk gümrük akçe ve gümrük eşyâmı nehb ve gâret ve ahz itmeleriyle mübârek 'azîz başınız için mübâşir kûlları ta'yîn ve mezkûr karye ahâlîsinden mâlımı teftîş idüb tahsîli ve alıvirmeniz bâbında 'arzuhalê cesâret olundu ol bâbda fermân devletlü efendim sultânımındır

Bende İbrahim

S.94/B.133:

El-emr-i hasbemâ zikr fiye nemekahu'l-fakîru'l-lah 'arse'l-lah-ı te'âlâ
Mirrâ 'ale'n-nâ'ib be-medine-i Payas 'afâ 'anhu

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ve mûceb-i tastîr-i cevâb-ı hitâb budur kî

Kasaba-ı Payas'da sâkin Beğoğlu el-Hâc Halil ve Beğ el-Hâc Hüseyin ve Küçük Ali Ağa ve oğlu Mustafa Ağa ve Bayramoğlu Hacı Halil ve oğlu Bayram ve Kal'e Dizdârı Ömer Ağa ve Hatib-zâde Celi Ağa ve Hatib-zâde Monlâ ve Hatib-zâde Mustafa Ağa ve Abbas-zâde Monlâ Taran-zâde Ahmed Ağa ve Alay Beğioğlu Hasan Ağa ve Arab Hüseyinoğlu Monlâ Yusuf ve Seyyid Halil ve Seyyid Hasan ve Hâcî Ömer ve Şeyh Murtazaoğlu Hâcî Mehmed ve Kara Hâcî Mehmed ve Hâcî Osman ve Hâcî İsmail ve Hızır Ağa ve Ali Ağa ve Köle Mustafa ve Çay Karyesi ihtiyârı İmam Ağa ve Halil Ağa ve Köse Celi karyesinden Durmuş ve İbrahim ve Karbeyaz karyesinden Abdurrahman ve Sarı Sekülü Mustafa ve Hâcî İskender ve Uzeyrlü Uşaroğlu ve sâyir vücûh-ı bâ-cem'ühûm Meclis-i Şer'-i Şerîf'de hâzûrân olub böyle takrîr-i kelâm ve bu vecihle bast-ı merâm eylediler ki hâlâ Haleb Beğlerbeğisi devletlü mehmed Paşa hazretleri bâ-emr-i pâdişâh-ı cihân-penâhî Payas'a vürûdlarında Dergâh-ı 'Alî Kapucibaşlarından sa'âdetlü Yeğen Hâcî Hüseyin Beğ mübâşeretiyile emr-i pâdişâhî üzere 'amel ve harekete kıyâm ve diğer hüccetimizde zikr olunduğu vech üzere temsît ve intizâmları karîn-i hüsn-i hitâm oldıkda huzûr-ı devletlerinde ma'kûd olan Meclis-i Şer'-e tekrâr bizleri cem' ve ihzâr ve fî-mâ-ba'd ahvâl-ı sâbıkamız misüllü birbirlerimizle gavga ve husûmet ve nîzâm-ı tarîk ve kasabaya mahall olacak hareket ve nefsanîyet ve ba'de'l-yevm eşkiyâyâ mütâba'is ve derûn-ı kasabamızda ittifâk ve cem'iyet itmek üzere cümlemiz müte'âhid ve mütezâmin olub içimizden fesâd ve şekâvet yahûd eşkiyâyâ teb'ît ider olur ise ekîd ve şedîd tenbîh ve tehdîd idüb muntebih ve bedîdâr olmadığı sûretde cümle ma'rifetiyle ahz ve te'dîb için Vâlî-i Haleb tarafına irsâl itmek üzere kavl ve murâd olunub ve elan cümlemiz bu hâliyle 'atv ve şekâvet ve derûn-ı kasabamıza eşkiyâyı idhâliyle bir dahî cem'iyet ve mefsedet hâletleri zuhûr ider ise Mutbah-ı 'Amire'ye otuzbin gurûş tevzî (çizik) ve misâk olsun deyü cümlesi bi'l-ittifâk ikrâr ve bu vecihle nezr ve 'ahd ve karar eylediklerinde bu gûna tezâmün ve ta'ahhüd ve meblağ-ı mezbûr otuzbin gurûş tevzî bi't-tav' ve'r-rızâ ta'ahhü ve takallüdümüzü tahrîr ve minvâl-ı meşrûh üzere takrîrlerimiz hüccet ve tastîr olunmak matlûbımızdır didiklerinde gıbbe't-tahrîr ta'ahhüd ve takrîrleri der-devlet-i 'aliyyede mahalline kayd olunmak için mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve

tahrîr olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehri Cemâziye'l-ahiri li-sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf (Kasım sonları-Aralık başları 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Haleb Çavuş Kethüdâsı Hâcî Bekir Ağa	Beylan Mütevellisi Abdurrahman Ağa	Ve Karındaşı Süleyman Ağa
Antakya sükkânından Ser-turnâyî Halid Ağa	Kilis Voyvodası İsmail Ağa	Çavuş-zâde İbrahim Ağa
Kilis 'Aşâyiri Beğlerinden Dede Beğ	Hâcî Ömeroğlu Veli Beğ	Amiki Boy Beğisi Ali Ağa
Havran Ağa	Osman Ağa	Yeğen Hüseyin Ağa
Ve ibn-i Cebeli	Haleb Serdengeçti Ağası	Ve Şeyhler Boy Beğisi
Hâcî Veli	Abdurrezzak Ağa	Çolak Bekir Ağa
Beylan Müftisi Abdulkani Efendi	Ve Vâ'iz İsmail Efendi	Ve İbrahim Çelebi
Ve Neccârîoğlu İbrahim Ağa	Ve Uzeyr'den Mehmed Beşe	Ve Daniş Hasan
Ve Tatar Ahmed	Mustafa Çelebi oğlu Monlâ	Ve Seyyid Ali Faki
		Abdurrezzak oğlu Mehmed Ağa

S.95/B.134:

El-emr-i hasbemâ zikr fiye nemekahu'l-fakîru'l-lah 'arse'l-lah-ı te'âlâ
Mirrâ 'ale'n-nâ'ib be-medine-i Payas 'afâ 'anhu

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ve mûceb-i tastîr-i cevâb-ı hitâb budur kî

Kasaba-ı Payas'da sâkin Müfti Halil Efendi Müfti-zâde Ahmed Efendi Numan Efendi Müderris Mehmed Efendi Müderris Ahmed Efendi oğlu Mehmed Efendi Müderris Hüseyin Efendi İmam Mustafa Efendi Hatib Hasan efendi Monlâ Bekir Hâcî Hakkı Beğ oğlu Hâcî Halil Beğ oğlu Hâcî Hüseyin Bayramoğlu Hâcî Halil el-Hâc Halil Kal'e Dizdârı Ömer Küçük Ali Ağa ve oğlu Mustafa Hatib-zâde Ali Ağa Hatib-zâde Monlâ Ağa ve Hatib-zâde Mustafa Ağa ve Abbas-zâde Monlâ Tahoğlu Ahmed Alay Beğioğlu Hasan ve Arab Hüseyinoğlu Monlâ Yusuf Hâcî Monlâ Seyyid Halil Seyyid Hasan Hâcî Ömer Şeyh Murtazaoğlu Hâcî Mehmed Kara Hâcî Mehmed Hâcî Osman Hâcî İsmail Hızır Ağa Ali Ağa Köle Mustafa Debbağ Şeyhi Mustafa Çay Karyesi

ihtiyârı İmam Ağa Halil Ağa Köse Celi karyesi(nden) Durmuş ve İbrahim Karbeyaz karyesinden Abdurrahman Sarı Sekülü Mustafa ve Hâcî İskender ve Uzeyrlü Uşaroğlu ve gayrıları bâ-cem'ühüm Meclis-i Şer'-i Şerîf'de hâzürân olup böyle takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm eylediler ki hâlâ Haleb Beglerbeğisi devletlü Mehmed Paşa hazretleri Beylan ve Payas ve Uzeyr'e varınca yolların te'mîni ve ebnâ-yı sebîlin berren câdde-i tarîkde selâmetle mürûrlarını nizâmıçün me'mûriyetle kasaba-ı Payas'a vürûdlarında me'mûr olduğu vecihle eşkiyânın kahr ve def'i mazarratları husûsunda kemâl-ı ihtimâm ve mürûr ve 'ubûr iden kavâfil ve ebnâ-yı sebîlin emn ve selâmetle mürûrlarını diğer hüccetimizde tahrîr olduğu üzere râbıta-ı kaviyye-i hüsn-i nizâm bend ve itmâm eyledikten sonra huzûr-ı devletlerinde ma'kûd olan Meclis'-i Şer'-e tekrâr cümlemizi cem' ve ihzâr ve böyle tenbîh ve endâz eylediler ki kasabamız vakf olmakla şart-ı vâkıf üzere mürûr ve 'ubûr iden aġnâmdan ber-mûceb-i kanûn ve mu'tâd yüz aġnâmda ikişerbuçuk gurûş resm alınub ziyâde taleb olunmaya ve mürûr ve 'ubûr iden ebnâ-yı sebîlin bindiği davar ve seyyânesinden hilâf-ı mu'tâd min-ba'd bac mütâlebe olunmaya ve Kapu Bölükbaşısı olan kimesne ehl-i 'ırz ahâlînin re'y ve ma'rifetleriyle mevsûf ve mu'temed kefilî alınub bölükbaşı ve neferâtını nasb ideler bu makûle olmıyanları 'ubûdiyet virmekle istihdâm itmiyeler ve hudûdumuzda vâkî kalalar bölükbaşları ve neferâtı emin ve sâdık olup ebnâ-yı sebîl ve ulaġa dahl ve ta'arruz itmeyüb sâlimen imrârlarına mecd ve sâ'y olan istihdâm olunub hâ'in ve harâm-zâde olur ise cümle ittifâkıyla 'azl ve te'dîb eyleyeler ve kasabamızda olan han vakf olup nüzûl-ı misâferet iden ebnâ-yı sebîlden han kirâsı talebi hilâf-ı şart-ı vâkıf ve gayr-ı mu'tâd olmaġla ba'de'l-yevm nüzûl iden misâfirlerden hancı ve odabaşı olanlar kirâ mütâlebe itmeyüb rızâlarıyla bir nesne virenlerden alub virmiyanlardan bir akçe talebinde olmıyalar ve mürûr iden cevâmisiden beher camus için bir sülûs ve öküzden beher öküz için bir sülûs resm alınub ziyâde taleb olunmak ve mürûr iden ulakların en'âmı ma'mûl-bih tutulub ücretiyle olanların beher sâ'at başına on akçe alınub hilâf-ı emr-i 'âlî ziyâde taleb olunmıya ve ulaklara Menzilci olanlar

S.96/B.134: ...

cevr ve eziyet ve 'avk ve te'hîr itmiyeler ve kule bekcileri kefillü ve ehl-i 'ırzın muhtârı olmadıkca nasb ve isdihdâm olunmayub mezbûrlar yolları muhâfazada ihtimâm idüb gelüb ebnâ-yı sebîlden selâmet akçesi taleb itmiyeler ve Payas ve Uzeyr ve kurâsından kasabamıza bey' ve şirâ için Sekbânlar ile ve tüfenk ile gelmeyüb ve tarz ve tavr ile gelenler olur ise cümle ma'rifetleri ve i'ânetleri lie mütevellîye teslîm ve zecr ve te'dîbine sa'y ve

ihtimâm oluna Çobanlı ve Dağlı eşkiyasından kurâya ve yollara fesâd ve şekâvet için nüzûl iderler ise ahâlî-i kurâ birbirleriyle i'ânet ve ittifâk idüb def'-i mazarratlarına ihtimâm ideler ve itmiyanlar te'dîb olunalar ve Çobanlı ve Dağlı'dan hâlinde olub maslahatlarıçün gelüb gidenlere bir kimesne ta'arruz ve kasabada sâkin olan ehl-i zimmet kendi kıyâfetleriyle gezüb ve kâr ve kisbinde olub ve cizye ve ispençelerin bilâ-ta'allal edâ idüb ahvâl-ı sâbıkaları misüllü i'ânet-i eşkiyâ ve cevri ve eziyet-i ebnâ-i sebîl ve fukarâ itmeyüb ve silâh ve tüfenk ile çarşu ve bazârda gezmiyeler mütenebbih olmiyanlar te'dîb ve kendülere sahîb olanlar cümle ma'rifetleriyle ahz ve celb ve alınlarına götürüb te'dîb itdireler ve kasabamızda mütevellî olanların mu'tâd-ı kadîm olan mu'ayyenâtını edâda muhâlefet itmayüb ehl-i 'ırsın ve yolcuların siyâneti ve eşkiyânın ahz ve te'dîbi husûsunda kendüye itâ'at ve şer' ve kanûna muvâfık olan husûslarda kendüye mutâba'it idüb muhâlefet itmiyeler ve bu şurût-ı mezkûre üzere ihtimâm için cümlemize tenbîh ve te'kîd ve tehdîd idüb ba'de'l-yevm vücûh-ı mezkûre üzere hareket ve kıyâm itmeğe cümlemiz müte'ahhid olduğımız ecilden ol gûna rabt ve hüsn-i ihtimâm ve nizâm itmekle vech-i meşrûh üzere ta'ahhüd ve tezâmün ve takrîrlerimiz tahrîr hüccet olunmak matlûbımızdır didiklerinde gıbbe't-tahrîr tescîl olunub minvâl-ı meşrûh üzere cârî ve sâdır olan takrîr ve ta'ahhüdleri Der-devlet-i 'aliyye'de mahalline kayd olunmak için mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehri Cemâziye'l-ahiri li-sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(Kasım sonları-Aralık başları 1765) mine'l-hicrete men-lehü'l-ferdü's-şeref

Şuhûdu'l-hâl:

Kethüdâ-yı Çavuşân-ı Haleb Hâcî Bekir Ağa	Beylan Müftisi Abdulkarî Efendi	Beylan Mütevellisi Abdurrahman Ağa
Ve Karındaşı Süleyman Ağa	Ve Antakyalı Ser-turnâ Halid Ağa	Ve Kilis Voyvodası İsmail Ağa
Ve Çavuş-zâde İbrahim Ağa	Ve Kilis 'Aşâyirinden Beğlerinden Dede Beğ	El-Hâc Ömeroğlu Hâcî Veli
Amiki Kırcoğlu Ali Ağa	Ve Havran Ağa	Ve Koyun-zâde Osman Ağa
Ve Yeğen Hüseyin Ağa	Haleb Serdengeçti Ağası Abdurrezzak Ağa	Ve Şeyhler Boy Beğisi Abdurrezzak Ağa
Ve Beylan Kasabası'ndan Vâ'iz Süleyman Efendi	Ve İbrahim Çelebi	Ve Neccârroğlu İbrahim Ağa

Ve Uzeyr'den
Mehmed Beşe

Ve Daniş
Hasan

Ve Seyyid
Ali Faki

Ve Tatar Ahmed

Mustafa Çelebi
oğlu Monlâ

Abdurrezzak oğlu
Mehmed Ağa

S.97/B.13:

El-emr-i kemâ zikr fiye nemekahu'l-fakîru'l-lah 'arse'l-lah-ı te'âlâ Mirrâ
'ale'n-nâ'ib be-medine-i Payas 'afâ 'anhu

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ve mûceb-i tastîr-i cevâb-ı hitâb budur kî

Kasaba-ı Payas'da sâkin Müfti Halil Efendi oğlu Ahmed Efendi ve Numan Efendi Müderris Mehmed Efendi Müderris Ahmed Efendi-zâde Mehmed Efendi Müderris Hüseyin Efendi İmam Mustafa Efendi Hatib Hasan Efendi Monlâ Bekir ve Hâcî Hakkı Beğ oğlu Hâcî Halil Beğ oğlu Hâcî Hüseyin Bayramoğlu Hâcî Halil Kal'e Dizdârı Ömer Küçük Ali Ağa ve oğlu Mustafa Hatib-zâde Ali Ağa Hatib-zâde Monlâ Ağa ve Hatib-zâde Mustafa Ağa ve Abbas-zâde Monlâ Tah-zâde Ahmed Alay Beğioğlu Hasan ve Arab Hüseyinoğlu Monlâ Yusuf Hâcî Monlâ Seyyid Halil Seyyid Hasan Hâcî Ömer ve Şeyh Murtazaoğlu Hâcî Mehmed Kara Hâcî Mehmed Hâcî Osman Hâcî İsmail Hızır Ağa Ali Ağa Köle Mustafa Debbağ Şeyhi Mustafa Çay Karyeli İmam Ağa Halil Ağa Köse Celi karyesinden Durmuş ve İbrahim Karbeyaz karyesinden Abdurrahman Sarı Sekülü Mustafa ve Hâcî İskender ve Uzeyrlü Uşaroğlu ve gayrıları bâ-cem'ühüm Meclis-i Şer'e hâzûrân olub böyle takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm eylediler ki hâlâ Haleb Beğlerbeğisi devletlü Mehmed Paşa hazretleri bâ-emr-i 'âlîşân Belan ve Payas ve Uzeyr'e varınca yolların te'mîni ve ve eşkiyâdan tathîri ve ebnâ-i sebîlin selâmet ve rahât ile imrârı ve bundan akdem tüccârın harîr ve emtî'alarını gasb kutâ'-ı tarîkin ve sâ'ir eşkiyânın te'dîbi ve hüsni nizâma rabt ve ifrâğı bâbında me'mûriyet ile Payas'a vürûdlarında bir müddetden berü ref'-i livâ-yı şekâvet ve ebnâ-i sebîle îsâl-ı mazarrat ile ma'rûf olan Veysoğlu nâm şâkî ahâlî-i kasabamızın Müslümân ve Keferesi'nden ve sükkân-ı kurâdan ve Cerid ve Reyhanlu 'Aşâyiri'nden ve Zünnun Dağı ve sâ'ir dağlı haşarâtından başına eşkiyâ-yı kesîre cem' ve îkâz-ı bâr-ı fesâd itmişken ba'de'l-muhârebâtu'l-'azîme eşkiyâ-yı mezbûreyi sekt ve cem'iyetlerin tefrîk idüb münhezimen firâr ve muhârebede ve ba'dehu hîn-i tecessüsde nice eşkiyâ cezâ-yı lâyıklarına mazhar ve dûçar olduklarından sonra sâ'ir ehl-i 'ırz olan ahâlî-i beldemize re'y ve istimâlet ile te'lîf ve emvâl ve eşyâmızı sıyânet ile te'mîn ve taltîf ve eşkiyâ-yı

mezbûreden vilâyetimizi tathîr ve tanzîf eyledikten sonra huzûr-ı devletlerinde ma'kûd olan Meclis-i Şer'e bizleri cem' ve ihzâr ve fi-mâ-ba'd merkûm Veysoğlu Musa ve 'avânesi olan eşkiyâyı bir dahî derûn-ı kasabamıza idhâl itmemak ve hîn-i zuhûrlarında cümlemiz birbirlerimize i'ânetiyle bi'l-ittifhak eşkiyâ-yı mezbûreyi heyyen ve meyten ahz ve Vâlî-i Haleb tarafına irsâl itmek ve miyânemizden tarafeyn gavgası mündefi' ve merfû' olup bir dahî sâbıklardaki misüllü birbirlerimizle gavga ve husûmet ve nizâm-ı tarîk ve kasabaya mahall olacak hareket ve nefsâniyet itnamek ve emvâl-ı mağsûbe bir dahî hafiyyeten fûrûht için vilâyetümüze gelür ise ahâlîmizden bir kimesne emvâl-ı mağsûbeyi iştirâ itmeyüb iştirâ idenleri ve fûrûht için getürenleri ba'de'l-vukûf ahz ve te'dîb için Vâlî-i Haleb tarafına irsâl itmet üzere cümlemize olan tenbîhât-ı ekîde ve tehdîdât-ı şedîdesini kabûl ve şurût-ı mezkûreyi ta'ahhüdümüzden sonra hudûdumuzdan mürûr ve 'ubûr iden kavâfil ve ebnâ-i sebîli emn ve selâmet ile imrâr ve irsâline ihtimâm itmek ve hudûdumuzda ulak ve kavâfil-i hasârat zerre olmamağla müte'ahhid ve mütekâfil olmak üzere cümlemiz bi't-tav' ve'r-rızâ mütezâmin olduğımıza binâ'en şurût-ı mezkûre ve kuyûd-ı mezbûre ile rabt-ı hüsn-i nizâm ve ber-mûceb-i emr-i 'âlî me'mûriyet-i mezkûrelerin karîn-i hüsn-i hitâm itmekle ol vecihle ta'ahhüd ve tezâmün ve takrîrlerimiz

S.98/B.135: ...

tahrîr ve hüccet olunmak matlûbımızdır didiklerinde gıbbe't-tahrîr minvâl-ı muharrer üzere olan takrîr ve ta'ahhüdleri Der-devlet-i 'aliyye'de mahalline kayd olunmak için mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-ahiri li-sene tis'a ve sab'în ve mi`ete ve elf(Kasım sonları-Aralık başları 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Haleb Çavuş Kethüdâsı
Hâcî Bekir Ağa

Beylan Mütevellisi
Abdurrahman Ağa

Ve Karındaşı
Süleyman Ağa

Antakya sükkânından
Ser-turnâyî Halid Ağa

Kilis Voyvodası
İsmail Ağa

Çavuş-zâde
İbrahim Ağa

Kilis 'Aşâyiri
Beğlerinden Dede Beğ

Hâcî Ömeroğlu
Veli Beğ

Amiki Boy Beğisi
Kırcoğlu Ali Ağa

Ve Havran Ağa

Ve Osman Ağa

Ve Yeğen Hüseyin Ağa

Ve Aya Celi
İhtiyârî Hâcî Veli

Haleb Serdengeçti Ağası
Abdurrezzak Ağa

Ve Şeyhler Boy Beğisi
Çolak Bekir Ağa

Ve Beylan Müftisi
Abdülkani Efendi

Ve Vâ'iz Süleyman
Efendi

Ve İbrahim Çelebi

Ve Neccârîoğlu
İbrahim Ağa

Ve Uzeyrlü
Mehmed Beşe

Ve Daniş
Hasan

Ve Seyyid
Ali Faki

Ve Tatar Ahmed

Mustafa Çelebi
oğlu Monlâ

Abdurrezzak oğlu
Mehmed Ağa

S.98/B.136:

El-emr-i kemâ zikr fiye nemekahu'l-fakîru'l-lah 'arse'l-lah-ı te'âlâ Mirrâ
'ale'n-nâ'ib be-medine-i Payas 'afâ 'anhu

Hâlâ Uzeyr Sancağı İmam Beğ ve kurâsından Erzen karyesi ihtiyârları Mehmed Beşe ve Kara Çobasem ve Tanış Hasan ve Seyyid Ali Faki ve Hüseyin ve İbrahim ve karye-i Peşdamış (پشدرمش) ahâlîsi Ahmed ve Poz Ahmed ve Tatar Ahmed ve Beçli (بچلی) karyesi ihtiyârları Benioğlu Mustafa ve karye-i Kozuclu (قوزوچلو) ihtiyârları Dede ve Mustafa Çelebi'nin oğlu Monlâ ve karye-i Karaca Kilise (قورچہ کلسہ) ahâlîsi İbrahim Kahya ve Veli Faki ve Abdurrahman ve karye-i Ribat (رباط) ihtiyârları Hasan ve Abdurrezzak oğlu Mehmed ve Mollâ Yusuf ve karye-i Hoymuzmen (هويموزمن) Zımmîleri Çerçi ve Heçir ve Rahib Hızır ve Evci veledi Kafirik ve gayrılar bâ-cem'ühûm Meclis-i Şer'-i Şerîf'e hâzûrân olub şöyle takrîr-i kelâm ve bu vecihle bast-ı merâm eylediler ki hâlâ Haleb Beğlerbeğisi devletlü Mehmed Paşa hazretleri bâ-emr-i 'âlîşân-ı cihân-mutâ' Belan ve Payas ve Uzeyr'e varınca yolların te'mîn ve tathîri ve ebnâ-i sebîlin em ve selâmetle berren imrâr ve tesyîri bâbında Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlarından sa'âdetlü Yeğen el-Hâc Hüseyin Beğ mübâşeretle Uzeyr'e vürûdlarında emr-i pâdişâhî üzere 'amel ve harekete kıyâm ve te'dîb-i eşkiyâda kemâl-ı sa'y ve ihtimâm idüb ber-vefk-i merâm bu havâlînin temşiyet ve intizâmı rabt-ı kemâl-ı nizâm ve me'mûriyetleri karîn-i hüsn-i hitâm oldıkda huzûr-ı devletlerinde ve mûmâ-ileyh Kapucubaşı huzûrunda ma'kûd olan Meclis-i Şer'e cümlemizi cem' ve ihzâr ve böyle tenbîh ve inzâr eylediler ki fî-mâ-ba'd 'ıtk ve şekâvet ve eşkiyâya mu'âvenet ve mütâbe'et itmeyüb a'zâm-ı matlûbât-ı pâdişâhî olan yolların emn ve selâmeti ve ulakların ve sâ'ir mürûr ve 'ubûr iden 'ibâdu'l-lahın selâmeti olmağla hudûdunuzda mürhur ve güzâr iden ebnâ-i sebîl ve Huccâc-ı Müslimîn'in emn ve rahâtla imrâr ve tesyîri ve eşkiyâdan tanzîf ve tathîri için cümlemize olan tenbîhat-ı şedîde ve tehdîdât-ı ekîdesini kabhul ve takallüd ve şurût-ı mezkûrei tezâmün ve ta'ahhüdümüzden sonra re's-i hudûdumuz olan Bornaz Köprüsü'nden Payas hudûduna varınca mürûr ve

‘ubhur iden ebnâ-i sebîl ve kavâfil ve ba‘de'l-yevm hasârât-ı zerr olmamaklarına mütezammın ve mütekâfil olub hudûd-ı mezbûre ile mahdûd olan mahallerde ulak ve sâ‘ir kavâfilden bir kimesneye zarar ve hasârât ve sâbıklardaki misüllü ihânet-i eşkiyâdan zuhûr idecek

S.99/B.136: ...

olur ise eşkiyâ-yı merkûmeden ahz ve tazmîn eylediğimizden başka kendüleri dahî girift ve cezâ-yı lâyıkları tertîb olunmak için Vâlî-i Haleb tarafına irsâl itmek üzere birbirlerimiz ile i‘ânetle yek-dîl ve yek-cihet olub birimizden sudûr ider ise keزالik Sancağımız Beği ma‘rifetiyle idenleri gûşmâl ve te‘dîb ve tenkîl ve cümlemizden zuhûr ider ise izâ‘at olunduğı mikdârı cümlemizden tazmîn ve tahsîl olunmak üzere mütezâmin ve müte‘ahid ve minvâl-ı meşrûh üzere cümlemiz bi't-tav‘ ve'r-rızâ mukırr ve mütekallid olduğımıza binâ‘en ber-vefk-i merâm rabt ve hüsn-i nizâm eyledikde tezâmün ve ta‘ahhüd ve takrîrlerimiz hüccet ve tahrîr olunmak matlûbımızdır didiklerinde gıbbe't-tahrîr ber-vech-i tazmîn ta‘ahhüd ve takrîrleri der-devlet-i masîrde mahalline kayd olunmak için mâ-hüve'l-vâki‘ bi't-taleb ketb ve tastîr olundu tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ahiri li-sene tis‘a ve sab‘în ve mi‘ete ve elf(Kasım sonları-Aralık başları 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Haleb Çavuş Kethüdâsı Hâcî Bekir Ağa	Beylan Mütevellisi Abdurrahman Ağa	Ve Karındaşı Süleyman Ağa
Antakya sükkânından Ser-turnâyî Halid Ağa	Kilis Voyvodası İsmail Ağa	Çavuş-zâde İbrahim Ağa
Kilis ‘Aşâ‘iri Beğlerinden Dede Beğ	Hâcî Ömeroğlu Veli Beğ	Amiki Boy Beğisi Ali Ağa
Havran Ağa	KoyunoğluOsman Ağa	Yeğen Hüseyin Ağa
Abacalı Hâcî Veli	Haleb Serdengeçti Ağası Abdurrezzak Ağa	Ve Şeyhler Boy Beğisi Çolak Bekir Ağa
Ve Payas Kasabası Müftisi Halil Efendi	Ve oğlu Ahmed Efendi	Numan Efendi
Müderris Mehmed Efendi	Müderris Ahmed Efendi	Beğoglu Hâcî Halil
Beğoglu Hâcî Hüseyin	Bayramoğlu Hâcî Halil	Kal‘e Dizdârı Ömer

S.99/B.137:

El-emr-i kemâ zikr fiye nemekahu'l-fakîru'l-lah 'arse'l-lah-ı te'âlâ Osman el-müvelle-hilâfe Bakras ma' İskenderun 'afâ 'anhu

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ve müceb-i tastîr-i cevâb ve hitâb bu vecihledir kî

Kasaba-ı Belan'da sâkin Müfti Abdulkafi Efendi ve Vâ'iz Süleyman Efendi ve Müteveli Kâ'im-makâmı Abdurrahman ve İbrahim Çelebi ve Neccâröglü İbrahim Ağa ve sâ'ir vücûhı bâ-cem'ühûm Meclis-i Şer'-i Şerîf'e hâzûrân olub şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı mekâl ve merâm eylediler ki hâlâ Haleb Beğlerbeğisi devletlü Mehmed Paşa hazretleri bâ-emr-i pâdişâh-ı cihân-penâhî Belen ve Payas ve Uzeyr'e varınca yolların te'mîni ve tedbîri ve eşkiyâdan tanzîf ve tathîri ve ebnâ-i sebîlin selâmet ve râhat ile imrâr ve tesyîri ve bundan akdem bu havâlîde serzede-i vukû' olan fesâd ve ihtilâlin def'i ve mahall-ı nizâm-ı tarîk olan eşkiyânın kal' ve ref'i bâbında me'mûriyetle Belan'a vürûdlarında eşkiyâyı gûşmâl ve te'dîb ve cezâ-yı lâyıklarını gereği gibi tertîb eyledikten sonra sâ'ir ehl-i 'ırz olan ahâlî-i beldemize refk ve istimâlet ile te'lîf ve emvâl ve eşyâımıza sıyânet te'mîn ve taltîf eylediklerinde ma'kûd olan Meclis-i Şer'-e bizleri cem' ve ihzâr fî-mâ-ba'd eşkiyâyı derûn-ı kasabamıza idhâl itmamak ve hîn-i zuhûrlarında cümlemiz birbirlerimizle i'ânetle bi'l-ittifâk ulak ve ebnâ-i sebîle ta'arruz ve tasaddî iden eşkiyâyı ahz ve girift ve heyyen ve meyten Vâlî-i Haleb tarafına irsâl etmek ve miyânemizde tarafeyn gavgası merfû' ve mündefi' olub bir dahî birbirlerimizle gavgâ ve husûmet ve nizâm-ı tarîk ve kasabaya muhall olacak hareket ve nefsâniyet

S.100/B.137: ...

itmamek üzere tenbîhât-ı ekîde ve tehdîdât-ı şedîdesini kabûl ve şurût-ı mezkûreyi ta'ahhüdümüzden sonra hudûdumuzda mürûr ve 'ubûr iden kavâfil ve ebhâ-i sebîli emn ve selâmetle imrâr ve irsâline ihtimâm etmek ve hudûdumuzda ulak kavâfil hasârât-ı zerre olmamak müte'ahid ve mütekâfil olmak üzere cümlemiz bi't-tav' ve'r-rızâ müte'ahid ve mütezâmin olduğımıza binâ'en şurût-ı mezkûre ve kuyûd-ı mezbûre ile rabt-ı hüsn-i nizâm ve bermüceb-i emr-i 'âlî me'mûriyet-i mezbûrelerin karîn-i hüsn-i hitâm itmekle ol vecihle ta'ahhüd ve tezâmün ve takrîrlerimiz tahrîr ve hüccet olunmak matlûbımızdır didiklerinde gıbbe't-tahrîr minvâl-ı mu'ahher üzere ta'ahhüd ve takrîrleri Der-Devlet-i 'Aliyye'de mahalline kayd olunmak için mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu tastîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ahiri li-sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(Kasım sonları-Aralık başları 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Haleb Çavuş Kethüdâsı sükkânından Hâcî Bekir Ağa	Uzeyr Beği İmam Ağa	Antakya Ser-turnâyî Halid Ağa
Kilis Voyvodası İsmail Ağa	Çavuş-zâde İbrahim Ağa	Kilis 'Aşâ'iri Beğlerinden Dede Beğ
Hâcî Ömeroğlu Veli Beğ	Amiki Boy Beğisi Ali Ağa	Havran Ağa
Koyunoğlu Osman Ağa	Yeğen Hüseyin Ağa	Haleb Serdengeçti Ağası Abdurrezzak Ağa
Şeyhler Boy Beğisi Çolak Bekir Ağa	Payas Kasabası Müftisi Halil Efendi	Ve oğlu Ahmed Efendi
Numan Efendi	Müderris Mehmed Efendi	Müderris Ahmed Efendi
Beğöğlu Hâcî Halil	Beğöğlu Hâcî Hüseyin	Bayramoğlu Hâcî Halil
		Kal'e Dizdârı Ömer

S.100/B.138:

Medine-i Antakya'ya tâbi' Balderince(بالدرينج) nâm karye sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ali bin Habil İbrahim nâm maktûlün verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Murtaza ile sulbiye sağıre kızları Zeyneb ve Meryem ve vâlidesi Fatma bint-i Arslan ile li-ebeveyn er karındaşları Hasan ve Mehmed'e ve kız karındaşları Fatma ve Ayşe'ye münhasıra olduğu 'inde'-şer'ü'ü't-takdîm zâhir ve nümâyân olmağla sağırtân-ı mezbûrtânın taraf-ı şer'den vasiyeleri vâlideleri mezbûre Fatma Hatun ve mezbûr Mehmed ve mezbûrât Fatma ve Ayşe ve diğer Fatma taraflarından ibrâ ve ikrâra vekilleri olduğu zât-ı mezbûrâtı 'ârifân es-Seyyid Hasan ibn-i Mustafa İbrahim ibn-i İbrahim şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâ-hakk olan merkûm Hasan vekâleten ve asâleten ve vesâyeten Meclis-i Şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden işbu ashabu'l-vesîka Yusuf bin Süleyman ve Monlâ Hasan bin halil ve Mustafa bin Murtaza ve sâyirleri mahzarlarında be-tav'ühüm ikrâr-ı tham ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on ay mukaddem mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm karye-i mezbûrde kendi evinde vakt-ı işâda koltuğu altından sağ tarafından tüfenk kurşunuyla darb ve katl olunmağın karye-i mezbûre ahâlîlerinin kebîr ve sağırinin bir ferdinde aslen ve kat'en da'vâ ve nizâ'mız olmayub husûs-ı

mezbûrde karye-i mezbûre ahâlilerinin sun´ ve agâhı olmadığından maktûl-ı merkûmın dem-i diyetine ve sâ`ir husûs-ı müte´allike ´amme-i de´âvi ve mutâla´ât ve îmân ve muhâsemâtın küllîsinden zimmetlerini ibrâ-i ´amm-ı râfi´ü'l-kıtâ´ ve ıskât-ı tâm-ı kâtı´ü'n-nizâ´ ile asâleten ve vesâyeten ve vekâleten ibrâ ve ıskât eyledik fî-mâ-ba´d husûs-ı merkûme müte´allık bizlerden eğer da´vâ ve nizâ´ sudûr ve zuhûr ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm makbûle ve mesmû´e olunmasun didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-ser'î mâ-hüve'l-vâki´ bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü'l-hâdî ve'l-`işrîn min-şehr-i Şabanu'l-Mu´azzam sene tis´a ve sab´în ve mi`ete ve elf(2 Şuat 1766)

Şuhûdu'l-hâl:

Es-Seyyid Feyzullah Efendi
ibn-i Abdulfettah Efendi

Kantar-zâde El-hâc
Yusuf Çavuş Ağa

Birâderi Mehmed
Çavuş Ağa

Kahveci es-Seyyid
Hüseyin Çelebi

El-Hâc Mehmed Beşe
tâbi´-i Kantarcı-zâde

Bıyıklı
Mehmed Beşe

El-Hâc İbrahim Çavuş Ağa Fevacı-zâde

Muhzırbaşı el-Hâc Abdullah

Ve Gayrühüm

S101/B.139:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me´adini'l-fazl ve'l-keîâm mevlânâ Antakya Kâdîsı zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a´yân bu def´a Der-´Aliyye'mden Seksonculuk rütbesiyle bu husûsa bâ-fermân-ı ´âlî bi'l-ma´iyyet Ocağı'ndan mübâşir ta´ayyün olunub medine-i Halebü's-Şehbâ'da Yeniçeri Zâbiti olan Ser-seksonî-i sâbık Ömer zîde mecdihu ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfızîn (boş) Kal´ası Dizdârı olan zîde hıfzihu tevkî´-i refî´-i hümayûn vâsıl olıcak ma´lûm ola ki medine-i Antakya sükkânından olub a´yândan ve Ocağın mu´teber ve ihtiyâr zâbitânından Turnâcıbaşı İbrahim hâne-dân olub misâfereten hânesinde it´âm ta´âm ider iken Antakya sâkinlerinden Turnâcıbaşı Şerafeddin Ağa ve Kürd Musli demekle ma´rûf ve sâyir ma´lûmu'l-esâmî mukassidler garaz-ı fâsidelerini icrâ kasdıyla ba´zı erâzil ve eşkiyâ ile yek-dîl ve yek-cihet olub ´alenen ba´de'l-´asr hânesinde basub mezbûr İbrahim'i âlet-i cârihe ile katl ve misâfirlerinin ba´zılarını dahî helâk ve ba´zısı mecrûh ve emvâl ve eşyâlarını nehb ve gâret eyleyüb hâlâ Haleb Beğlerbeğisi emirü'l-ümerâ`i'l-kirâm Mehmed Paşa dâmet me´âliyehu muktezâ-yı me`mûriyeti üzere Belan ve Payas câniblerini nizâm ve rabt içün Haleb'den hareketi esnâsında mâdde-i mezbûrın haberi vârid oldıkda mezbûrın katline sebep olanlardan mezbûr Şerafeddin'i ihzâr ve Haleb Kal´esi'ne kal´e-bend eylediği Der-´Aliyye'me inhâ olundığı ecilden Memâlik-i Mahrûse'mde mikdâr-ı zerre şerr ve şekâvet

husûsuna cidden rızâ-yı hümâyûnum olmamağla kâtilleri ve 'avâneleri ve katline sebep olanlar kimler ise serren ve 'alenen tafahhus ve tecessüs ve 'alâ-eyy-i hâl hârice ihrâc ve hudûd-ı ilâhînin icrâ olunması mültezim-i şâhânem olmağın sen ki Haleb'de Yeniçeri Zâbiti mûmâ-ileyhesin mâdde-i mezbûre bir tebrîh-i şer'î icrâ olunmak için 'avâtîf-ı 'aliyyemden Seksoncılık rütbesi ihsân olunmağla sen Ocağın emekdâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzime 'uhdesinden gelmeğe sâhib-i iktidâr ve din-dâr ve perhiz-kâr ve mücerrebü'l-etvâr zâbitânından olduğın ecilden husûs-ı mezbûre bi'l-ma'îyyet bâ-fermân-ı 'âlî mübâşir ta'ayyün olunmuşsundur imdi Mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhin hizmet-i ma'îyyetiyle kalkub medine-i Antakya'ya varub bi'l-ittifâk hareket ve emr ve re'y üzere 'amel ve serren ve 'alenen gereği gibi tafahhus ve tecessüs ve maktûl-ı mezbûr İbrahim'in kâtilleri ve 'avâneleri ve katline sebep olanlar kimler ise bir ferdini firâr itdirmeksizin cümlesini ahz ve ele getirilüb mahallinde Meclis-i Şer'e ihzâr ve maktûllerin vereseleriyle terâfî-i şer' ve emvâl-ı mağsûbeleri ba'de's-subût istirdâd ve mâdde-i katl üzerlerine sâbit olanları tescîl ve kal'e-i merkûmeye irsâl ve kal'e-bend eyleyüb habsde ibkâ ve sûret-i sicillâtların Der-'Aliyye'ne irsâl ve tekrâr haklarında ne vecihle emr-i 'âlî sâdır olur ise 'amel ve hareket olunub mâdde-i mezbûrede medhali olanlardan bir ferdinin fiâr ve gaybetinden ve şekâvet-i mezkûrede 'alâkası olmıyan bilâ-cürm ferd-i vâhide mikdâr-ı zerre te'addî ve rencide olunmakdan ve akce olunmakdan gâyetü'l-gâye hazer ve tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı celîlü's-şân sâdır olmağın (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince Mhir-mîrân-ı mûmâ-ileyhin ma'îyyetinde bulunub re'y ve emri üzere 'amel ve hareket ve sâdır olan

S.102/B.139: ...

emr-i 'âlîşânım icrâ ve infâzına ziyâde dikkat ve ihtimâm-ı tâm eylesesin ve sen ki Dizdâr-ı merkûmsun Seksoncıbaşı mûmâ-ileyh tarafından vürûd iden erbâb-ı şekâveti Dizdârı olduğın Kal'e-i merkûmede muhkem habs ve kal'e-bend eyleyüb emr-i şerîfim sâdır ve mücebince Ocak tarafından mektûb vârid olmadıkca bir ferdinin ıtlâklarından hazer ve mücânebet eylesesiz deyü iftihâru'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'îl Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Ağası olan Hüseyin Ağa dâme 'ulvuhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrın ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilan mühürlü mektûb mücebince 'âmil olub hilâfından gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylesesiz şöyle bilesiz

‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsîz tahrîren fî-evâ’il-i Cemâziye'l-evvel sene tis’a ve sab’în ve mi’ete ve elf (Ekim ortaları-sonları 1765)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.102/B.140:

Şerî’at-şî’âr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a’yân bu def’a Der-‘Aliyye'den Seksonculuk rütbesi ihsân buyurulub bu husûsa bâ-fermân-ı ‘âlî bi'l-ma’iyyet Ocak'dan mübâşir ta’ayyün olunan medine-i Halebü’ş-Şehbâ'da Yeniçeri Zâbiti olan Ser-seksonî-i sâbık Ömer zîde mecdihu ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfızîn (boş) Kal’ası Dizdârı olan zîde-hıfzihu inhâ olunur kî

Medine-i Antakya sükkânından ve müşâhid a’yânından ve Ocağ-ı ‘Amire'nin mu’teber ve ihtiyâr zâbitânından Turnâcıbaşı İbrahim hâne-dân olub sâkin oldukları hânesinde misâfereten it’âm ta’âm ider iken yine Antakya sükkânından Turnâcıbaşı Şerafeddin Ağa ve Kürd Musli ve sâyir ma’lûmu'l-esâmî mukassıdlar garaz-ı fâsidelerin icrây kasdıyla ba’zı erâzil ve eşkiyâ ile yek-dîl ve yek-cihet olub ‘alenen ba’de'l-‘asr hânesini basub müşârün-ileyh İbrahim Ağa nâm hânedânı âlet-i cârihe ile katl ve pare pare ve misâfirlerinden dahî ba’zen katl ve ba’zısı mecrûh ve emvâl-ı eşyâların nehb ve gâret eyleyüb Haleb Beğlerbeğisi sa’âdetlü Mehmed Paşa hazretleri muktezâ-yı me’mûriyetleri üzere Beylan ve Payas câniblerinin nizâm ve rabt içün Haleb'den hareketi esnâsında mâdde-i mezkûrın haberi vârid oldıkda merkûm-ı müşârün-ileyh katline sebep olanlardan mezbûr Şerafeddin Ağa nâm mukassıdı ihzâr ve Haleb Kal’esi'ne kal’e-bend eylediği Der-‘Aliyye'me inhâ eyledikleri ecilden Memâlik-i Mahrûse'mde mikdâr-ı zerre şerr-i şekâvet hudûsuna cidden rızâ-yı hümâyûnum buyurulmayub kâtilleri ve ‘avâneleri ve katle sebep olanlar kimler ise serren ve ‘alenen tafahhus ve tecessüs ve ‘alâ-eyy-i hâl hârice ihrâc ve hudûd-ı ilâhî icrâ olunması mutlak ve mücerred mültezim-i şâhâne buyurulmakda sen ki Haleb Yeniçerileri Zâbiti ağa-yı müşârün-ileyh zîde-mecdihusun mâdde-i mezbûrın bir tebrîh-i şer’î hudûd-ı ilâhî icrâ olunmak içün ‘avâtîf-ı ‘aliyye-i cihân-dârîden Seksonculuk rütbesi ihsân buyurulub sen Ocağın emekdâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzime ‘uhdesinden gelmeğe sâhib-i iktidâr din-dâr ve perhiz-kâr mütehayyiz ve mücerrebü'l-etvâr zâbitânından oldığın ecilden husûs-ı mezkûre bi'l-ma’iyyet bâ-fermân-ı ‘âlî mübâşir ta’ayyün olunmuşsundur imdi emr-i şerîfle

S.103/B.140: ...

paşa-yı müşârün-ileyhi hizmet-i ma'îyyetinde kalkub medine-i Antakya'ya varub bi'l-ittifâk sözünden dışarı ve re`yinden hâric hareketde bulunmayub serren ve `alenen gereği gibi tafahhus ve tecessüs ve merkûm İbrahim Ağa'nın kâtilleri ve `avâneleri ve katline sebep olanlar kimler ise bir ferdini firâr itdirmeksizin cümlesini bi'l-ittifâk ahz ve ele getirilüb mahallinde huzûr-ı şer'e ihzâr ve maktûllerin vereseleriyle terâfî-i şer'-i şerîf ve emvâl-ı mağsûbeleri ba'de's-subût istirdâd ve mâdde-i katl üzerlerine sâbit olanlarını tescîl ve kal'e-bend eyleyüb habsde ibkâ ve sûret-i sicillâtlarını mu'accelen Der-'Aliyye'ye irsâl ve tekrâr haklarında ne vecihle emr-i `âlî sâdır olur ise `amel ve hareket olunub mâdde-i mezkûrede medhali olanlardan bir ferdinin firâr ve gaybetinden ve şekâvet-i mezkûrede `alâkası olmıyan bilâ-cürm bir ferde mikdâr-ı zerre te'addî ve rencide olunmakdan ve akce alınmakdan gâyetü'l-gâye hazer ve tehâşî ve mücânebet-i tâm olunmak bâbında fermân-ı celîlü's-şân sâdır olunub mücebince işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur in-şâ`a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki sâdır olan fermân-ı celîlü's-şân mücebince paşa-yı müşârün-ileyhin hizmet ve ma'îyyetleriyle re`y üzere `amel ve hareket ve icrâ-yı infâzına ziyâde dikkat ve ihtimâm-ı tâm eyleyüb ve sen ki Dizdâr-ı merkûmsun müşârün-ileyh Seksoncibaşı Ağa tarafından vürûd iden erbâb-ı şekâveti Dizdârı oldığın Kal'e-i merkûmede muhkem habs ve kal'e-bend eyleyüb bilâ-emr-i şerîf ve mücebince bilâ-mektûb bir ferdinin ıtlâklarından hazer-i mazmûn-ı emr-i `âlî müceb-i mektûbla `âmil olası tahrîren fî-evâyil-i Cemâziye'l-ûlâ sene tis'a ve sab'în ve mi`ete ve elf (Ekim ortaları-sonları 1765)

Hüseyin Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı `Alî

S.103/B.141:

Hâlâ Antakya Kâdîsı fazîletlü efendi ve Ahi Baba karye-i merkûmenin hâlleri perişân olduğunu sâ'iri dahî ihbâr eylemeleriyle ahâlî-i mezkûrenin istirhâmları mücebince nısf sümnn hisselerinden tenzîl ve defterden inrâc itdiresiz deyü emr olundu fî 6 B(Receb) sene 1179(19 Aralık 1765)

Devletlü `inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun `arzuhâl-ı kûlları budur kî

Bu kûlları Antakya Kazâsı'nda Kuseyr Nâhiyesi'nde Cünte karye ahâlîsi olub ahvâlimiz perişân ve düyûn-ı kesîreye mübtelâ olub ekserimiz kurâlarımızdan firâr ve bakiye kalanımız kuvvet-i yevmiyeye muhtac olub karyemizin üzerine isâbet iden sâlyâne-i nısf sümne tahammüllerimiz yoğiken bir buçuk sümnn üzerine sâlyâne tahmîl eylediklerin karyemiz harâbe müşşîf olmağla merâhim-i `aliyyelerinden mercûdır ki Antakya Kâdîsı fazîletlü

efendi hazretlerine ve Ahi Baba küllarına hitâben karyemizin nısf sümñ sâlyânesini tarh ve tevzî' eylemek üzere yedimize buyuruldu sadaka ve ihshan buyurulmak bâbında emr ve fermhan devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindir

Bende-i ahâlî-i karye-i Cünte

S.104/B.142:

Nevâhi-i medine-i Antakya berâ-yı 'avârız ve bedel-i nüzûl

Karye-i Com Hâne 4	Karye-i Firfiri Hâne 0.5	Karye-i 'Ayne's-Sahak Hâne 0.5	Karye-i Babtorun Hâne 1.5	Karye-i Deyr Hâne 2
Karye-i Kışkinid Hâne 2.5	Karye-i Saferiye Hâne 4	Karye-i Ferzele Hâne 0.5	Karye-i Kefer 'Abid Hâne 4.5	Karye-i Kilet(قيلن) Hâne 1.5
Karye-i Bitşin Hâne 2.5	Karye-i Cünte Hâne 1	Karye-i Mağdeletü'l-Bâni Hâne Rub' 1		Karye-i Kabab Hâne 1
Karye-i Ziyaret Hâne 3	Karye-i Fatikiye Hâne 5.5	Karye-i Baksanos Hâne 4.25	Karye-i Mishane Hâne 4.25	Karye-i Bayra Hâne 2
Karye-i Kızılca Burc Hâne 1.5	Karye-i Salkiye Hâne 2	Karye-i Hayno Hâne 2	Karye-i Tuleyce Hâne 1	Karye-i Beşirbe Hâne Rub' 1 3
Karye-i Radof Hâne 4	Karye-i Lübye() Hâne 1	Karye-i Fenk Hâne 0.5	Karye-i Mağdeletü's-Şeyh Hâne 2	
Karye-i Zev Hâne Rub' 1 1	Karye-i Nantuz Hâne 1	Karye-i Uskiyat Hâne Rub' 1 1	Karye-i Zirzor Hâne 2.5	Karye-i Alaiye Hâne Rub' 1 1
Karye-i Tel-Amar Hâne 2				

Yekûn

Hâne
71.5

Yalnız yetmiş bir buçuk hânedir

Nâhiye-i Altınözü tâbi'-i kazâ-ı mezbûr

Karye-i Narlıca Hâne 1	Karye-i Mansuriye Hâne Rub' 3	Karye-i Tel-Habeş Hâne 1	Karye-i Sabuhiye Hâne Rub' 1 3	Karye-i Bozhöyük Hâne 1
Karye-i Mişmişan Hâne 1.5	Karye-i Tuleyl-i Şarkî Hâne 3	Karye-i Kandamak Hâne 0.5	Karye-i Danişmendlü Hâne 1	Karye-i Toprakhisar Hâne 3
Karye Tamusiye Hâne 0.5	Karye Zenkiye Hâne Rub' 1 3	Karye Büyük Burc Hâne Rub' 2 1	Karye Ermencü Hâne 1	Karye Suriye Hâne 6
Karye Miras Hâne 1.5	Karye Baslika Hâne 0.5	Karye Alakend Hâne 2	Karye Mifrakiye Hâne 1	Karye Arhın() Hâne 1
Karye Buşşin Hâne 3	Karye Mezra'a-ı Kürd Hâne 3			
Yekûn Hâne 38				

Yalnız otuz sekiz hânedir

Nâhiye-i Cebel-i Akra'

Karye Sunkur Hâne Rub' 1	Karye Haf() Hâne Rub' 1	Karye Çandır Hâne 0.5	Karye Bağdadiye Hâne 0.5	Karye Alataş Hâne Rub' 1
Karye Deyr-meşata Hâne 0.5				

S.105/B.142:

Karye Çardakiye Hâne 2.5	Karye Sofılar Hâne 1.5	Karye Karye Hâne 2	Karye Dövir Hâne 4.5	Karye Oğlakçı Hâne Rub' 1
Karye Kara Ahmedlü Hâne Rub' 1	Karye Hansıma Hâne 0.5	Karye Keseb Hâne 2	Karye Kondon Hâne Rub' 1 1	Karye Bezkiye Hâne Rub' 3
Karye Kirakosi(Hâne 1	) Tumame Hâne 1	Karye Söğüd Ovacığı Hâne 1	Karye Tinziri Hâne 0.5	Karye Arpalu Hâne 0.5
Karye Curakiye(Hâne 0.5	) İgerce Hâne 1	Karye Zerito Hâne 3	Karye Hisarcık Hâne 1	Karye Yetgici Köy Hâne Rub' 3

Yekûn

Hâne
28

Yalnız yigirmi sekiz hânedir

Nâhiye-i Süveydiye

Karye Tuleyli Kuzeh Türkmân Hâne 1	Karye Sünberi Hâne Rub' 2 3	Karye Alaaddin Hâne 0.5	Karye Kilisacık Hâne 2.5	Karye Tuleyl-i Hâne 1.5
Karye Saylıca Hâne Rub' 2 1	Karye Hâcı Habıblü Hâne 3	Karye Hüseyinlu Hâne 1.5	Karye Barberin Hâne 1.5	Karye Saraycık ma' Akiliye Hâne Rub' 1 3
Karye Mağaracık Hâne 0.5	Karye Seldiran Hâne 3	Karye Zeytuniye Hâne 2	Karye Yoğunoluk Hâne 2	Karye Cüdeyde Hâne 0.5
Karye Minkuliye Hâne 0.5	Karye Aydiye Hâne Rub' 2 3	Karye Mişrakiye Hâne 0.5	Karye Mılto Harbe Hâne Rub' 1	Karye Karakisiyye Hâne 3

Karye Mugayrun Hâne Rub'	Karye Cerariye Hâne Rub'	Karye Dilşirce Hâne Rub'	Karye Dikmece Hâne
2 1	1	3	0.5

Yekûn

Hâne
37.5

Yalnız otuz yedibuçuk hânedir

Cem'an yekûn

Hâne
175

Yalnız yüz yetmiş beş hânedir

Yekûn

Gurûş
1925

Fahru'l-emâcid ve'l-akrân Antakya Tahsildârı el-Hâc Hüseyin Ağa gıbbe't-tehiyyetü'l-vâfiye (inhâ) olunur ki

İşbu bin yüz yetmiş dokuz (1765-1766) senesine mahsûb olmak üzere nefsi-i Antakya nevâhisinin yüz yetmiş beş hâne mâl-ı 'avârız ve bedel-i nüzûl ve beher hânedan dokuz gurûş onar sümni mâl-ı mîrîsi olub otuz beş gurûş harcı mahkeme ve dört gurûş Nâ'ibiyye ve dört gurûş hüddâmiyeye dört gurûş eminiyye ve ikibuçuk gurûş mahkeme tarafından giden atlu hizmeti ve beş buçuk gurûş kâtibiye ve bir buçuk gurûş mukayyidiyye ve elli gurûş tahsildâriye ve kırk gurûş Nevâhi Kethüdâsı ücreti ve on üç gurûş beşbuçuk sümni kesîr-i kurâ ve on beş gurûş onbuçuk sümni kâtib-i mîrî ücreti meblâğ-ı mezbûr yerli yerinden cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblağ-ı mezbûr mahallinden tahsîl ve ashâbına teslîm eyleyesiz hurrîre fî'l-yevmü's-sâlis min-şehr-i Saferü'l-Hayr sene tis'a ve sab'în ve me'ite ve elf (22 Temmuz 1765)

S.106/B.143:

Mahallât-ı medine-i Antakya berâ-yı 'avârız ve bedel-i nüzûl

Mahalle-i Meydan Hâne	Mahalle-i Dörtayak Hâne	Mahalle-i Sekakin Hâne Sülüs Sümni	Mahalle-i Tâbi'-i Sofılar Hâne Sümni
4	10	1 1 1	12.5 1

Mahalle-i Kanavat Hâne Rub´ 5 3	Mahalle-i Nahirun Hâne Rub´ 5 3	Mahalle-i Uncılar Hâne Sülüs Sümn 5 1 1	Mahalle-i Debbûs Hâne Sülüs 3 2
Mahalle-i Şeyh Ali Hâne Sümn 4 1	Mahalle-i Hümmare Hâne Rub´ 3 3	Mahalle-i Habibü'n-Neccâr Hâne 23	Mahalle-i Tut Hâne Sülüs Sümn 26 1 1
Mahalle-i Kantara Hâne Rub´ 8 3	Mahalle-i Sarı Mahmud Hâne 5	Mahalle-i Saha Hâne Rub´ 2 3	Mahalle-i Şenbek Hâne Sülüs Sümn 3 1 1
Mahalle-i Mukbil Hâne 3	Mahalle-i Câmi'-i Kebir Hâne Rub´ 5 3	Mahalle-i Mahsen Hâne 15	Mahalle-i Günlük Hâne Sülüs Sümn 4 1 1
Mahalle-i Kastal Hâne Sülüs Sümn 4 1 1		Mahalle-i İmrân Hâne Rub´ 4 3	

Yekûn

Hâne Rub´
180 1

Yalnız yüz seksan hâne bir rub´dur

Cem'an yekûn

Gurûş Sümn
1904 5 1.5

Fahru'l-emâil ve'l-akrân medine-i Antakya Tahsildârı el-Hâc Hüseyin Ağa gıbbe't-tehiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur kî

İşbu bin yüz yetmiş dokuz (1765-1766) senesine mahsûb olmak üzere nefsi-i Antakya'nın bin sekizyüz on gurûş birbuçuk sümn mâl-ı 'avânız olub otuz beş gurûş harc-ı mahkeme ve dört gurûş Nâ'ibiyye ve dört gurûş hüddâmiye ve dört gurûş eminiyye ve beş buçuk gurûş kâtibiye ve bir buçuk gurûş mukayyidiyye ve kırk gurûş tahsildâriye cem'an yekûn bin dokuzyüz dört buçuk gurûş bir buçuk sümne bâliğ olub meblâğ-ı mezbûrî hâlâ mevcûd olan yüz seksan hâne bir buçuk rub´ hâneye tarh ve tevzî' olundukda beher hâneye on buçuk gurûş sekiz akçe isâbet itmekle sûret-i defter-i mevkûfât mûcebince

mahallerinden cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs işbu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblağ-ı mezbûrî yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve mahalline edâ ve teslîm eylesiniz ve's-selâm fî 3 S(Safer) sene 1179(22 Temmuz 1765)

S.106/B.144:

Medine-i Antakya'ya tâbi' Salkiye karyesi Mültezimleri Abdullah Ağa ve Türkmân-zâde el-Hâc Mehmed Beğ Meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde kazâ-yı medine-i mezbûreye tâbi' Yer Kantu (*ير قنطور*) nâm mezra'aya bâberât-ı şerîf-i 'âlîşân ber vech-i mâlikâne mutasarrıf olan fahru'l-meşâyihü'l-kirâm eş-Şeyh Ahmed efendi ibn-i eş-Şeyh İsmail Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb ber-vech-i iltizâm 'uhdemizde olan sâlefü'z-zikr karye-i Salkiye arâzîsinden bir mikdâr arâzî benim mâlikânem olan merkûm Yer Kantu mezra'ası arâzîsindendir deyü işbu mûmâ-ileyh eş-Şeyh Ahmed efendi fuzûlî zabt ve ta'sîr ve tasarruf itmekle sû'âl olunub mûceb-i şer'îsi icrâ olunmak taleb ıderiz didiklerinde gıbbe's-sû'âl efendi-i mûmâ-ileyh cevâbında Haleb Hazînesi'nden mahrec hudûd-nâme-i ma'mûl-bihâ mûcebince eş-şark-ı karye-i Salkiye ve'l-fâsıl be-nihmâ ve rabb (*والفاسل بينهما ورب*) deyü mestûr ve mukayyed olan cebel tarafından mahdûd iden tarîk-i sâlik olduğini târîh-i kitâbdan yigirmi sene mukaddem huzûr-ı hâkimde iddi'a ve taraf-ı şer'-i nebevîden Nâ'ib efendi ta'yîn ve münâzi'-i fîh olan arâzîye varılıb Mültezim vekili olan Ali Ağa hâzır olduğı hâlde etrâf-ı kurâ ahâlîlerinden cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr ihbâr ve inhâ ve şehâdet eylediklerinde münâzi'-i fîh olan arâzî-i mezkûre kendi mâlikânem olan Yer Kantu mezra'ası arâzîsinden olduğı ba'de's-subût yedimde olan hudûd-nâme-i ma'mûl-bihâ mûcebince taraf-ı şer'-i kadîmden yedime hüccet-i şer'îyye i'tâ olundu deyü Hüseyin Ağa imzâsıyla mumzî ve hatemiyle mahtûm mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık bir kıt'a hüccet-i şer'îyye ibrâz ve def'le mukâbele idecek mantûk-ı hüccet-i şer'îyyei sikât-ı Müslimîn huzûr-ı şer'î 'alâ tarîkü's-şehâdet haber vormeleriyle mûceblerince

S.107/B.144: ...

mezbûrân Abdullah Ağa ve Mehmed Beğ ber-vech-i muharrer bî-vech mu'arazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî'l-yevmü'l-hâmis min-şehr-i Saferü'l-Hayr li-sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(24 Temmuz 1765) mine'l-hicret men-lehü'l-fer ve'l-eşref

Şuhûdu'l-hâl:

Mefahirü'l-'ulemâ 'i'l-kirâm Müfti-i
sâbık es-Seyyid Ahmed Efendi

Fahru's-sâdâtu'l-kirâm Nakîb
es-Seyyid Hüseyin Efendi

'Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân
Ser-turnâ İbrahim Ağa

Fahru'l-emâcid ve'l-a'yân
el-Hâc Mehmed Ağa Kâtib-zâde

'Umdetü'l-'ulemâ Ömer Efendi
Emîn-i Fetvâ

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc
Hüseyin Ağa Mühürdâr-zâde

Fahru's-sâdât es-Seyyid
el-Hâc Şerafeddin Ağa

Bezikli-zâde el-Hâc
İsmail Efendi

Muhzırbaşı
el-Hâc Abdullah

Ve gayrühüm

S.107/B.145:

Kazâ-yı Antakya

Nâhiye-i
Kuseyr
Hâne
78

Nâhiye-i
Altınözü
Hâne
33.25

Nâhiye-i
Süveydiye
Hâne
30.5

Nâhiye-i
Cebel-i Akra'
Hâne
27

Yekûn

Hâne Rub'
170.75 0.5

Yalnız yüz yetmiş hâne üç rub' hânedir

Vech-i meşrûh üzere işbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûb tahsîli fermân buyurılan hânehâ-ı 'avârız ve bedel-i nüzûl sûret-i defter-i mevkûfâtıdır ki asl-ı defterden nakl olundu fî gurre-i M(Muharrem) sene 1179(20 Haziren 1765)

İmzâ

S.107/B.146:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu tezkere-i Dîvân varıcak ma'lûm ola kî

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûb olmak üzere kazâ-yı mezkûrden sûret-i defter-i mevkûfât ve bâ-emr-i 'âlîşân tahsîli muktezî ve lâzım yalnız yüz yetmiş hâne ve üç rub' hâne mâl-ı 'avârız ve

bedel-i nüzûl akçesini yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve dârende-i tezkere-i dîvân adamımız (boş) ma'rifetiyle gönderilüb îsâl ve teslîmine ihtimâm ve ikdâm eylemeniz için işbu Dîvân tezkeresi tahrîr ve irsâl olunmuştur imdi vusûlünde gerekdir ki sene-i mezkûre mahsûb ol mikdâr hâne-i 'avâriz ve bedel-i nüzûl mâlını bir sa'ât mukaddem mahallerinden cem' ve tahsîl ve îsâline ihtimâm ve mûceb-i tezkere-i Dîvân ile 'âmil olasıf fî gurre-i M(Muharrem) sene 1179(20 Haziran 1765)

Be-medine-i Haleb el-Mahrûse

S.107/B.147:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu tezkere-i Dîvân varıcak ma'lûm ola kî

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûb Haleb ve tevâbi'i mahallerinin cizyesi berât-ı şerîf-i 'âlîşân ile 'uhdemizde olub ve şurût-ı berâtıda gurre-i Muharrem'den (20 Haziran 1765) cibâyetine şurû' olmak eğer cî meşrûh olub lakin ba'zı ashâba binâ'en tarîfde 'avk üzere olmakla Haleb Cizyesi Kalemi'nden Antakya ve tevâbi'i mahallerinde sâkin ve mütemekkin ve mürûr ve mürûr ('ubûr) iden ehl-i zimmet Kefere ve Yehûd ve Erâmine-i 'Acem tâyifelerinin cizyeleri cibâyeti işbu dârende-i tezkere-i dîvân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Hüseyin ağa zîde-kadruhuya bin ikiyüz evrâkla tarafımızdan

S.108/B.147: ...

der-'uhde olunub iltizâmı olan meblâğı edâ için tarafımızdan virdiği ma'mûl-bih memhûr deyn temessükü hıfz olmağla mûcebince Dîvân tezkeresi tahrîr ve irsâl olunmuştur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki yedine virilan sûret-i berât-ı 'âlîşân şurûtı üzere evrâk-ı mezkûre boğçasını vusûlî günü ma'rifet-i şer'le mühürleri kat' ve esnâf-ı selâse i'tibârıyla cibâyetine şurû' olunub evrâk-ı mezkûrden beher a'lâ varakı on bir gurûşa ve evsat varakı beşer buçuk gurûşa ve ednâ varakı ikişer buçuk gurûş birer rub'dan olmak üzere kat' olunan evrâk mühürleri ma'rifet-i şer'le bir vikâyeye vaz' ve temhîr ve mu'tâd üzere i'lâm-ı şer'iyyesiyle tarafımıza irsâl ve cibâyeti husûsunda müsâ'ade-i şer'iyyeleri masrûf olunub mûceb-i tezkere-i dîvân ile 'âmil olasıf fî 15 M (Muharrem) sene 1179 (4 Temmuz 1764)

Be-medine-i Haleb el-Mahrûse

İmzâ

S.108/B.148:

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn me'adini'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şerife ve'd-dîn vâris-i 'ulûmu'l-enbiyâ` ve'l-mürselîn el-muhtass-ı bî-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlânâ Haleb Kâdîsı zîdet-fezâ`ilehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adini'l-fazâ`il ve'l-keâm Haleb Eyâleti'nde vâki' sâ'ir kuzât ve nüvvâb zîde-fezâ`ilehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet zîde-kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz yetmiş dokuz senesine (1765-1766) mahsûben Haleb Eyâleti'nde vâki' kazâlardan sefersiz vakitlerde ber-mu'tâd ve kadîm virilagelan İmdâd-ı Hazeriyye senede iki taksît ile tevzî' ve taksît ve hâlâ Haleb Vâlîsi emîrû'l-ümerâ'î'l-kirâm Mehmed Paşa dâmet me'âliyehe tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslîm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfimle ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde eyâlet-i mezbûre kazâlarından ber-mu'tâd-ı kadîm sefersiz vakitlerde vâflilere virilagelan Hazeriyye'i sene-i mezbûrenin ibtidâ-i Muharremi'nden senede iki taksît ve beher taksîti vakt ve zamânında cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tevzî' ve taksîm ve yerlû yerinden cem' ve tahsîl ve Mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslîm itdirilüb 'avk ve virilagelandan ziyâde bir akçe idhâl ve tevzî'inden gâyetü'l-gâye ittikâ ve ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla 'âmil olub hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı Zilkade sene semân ve sab'în ve mi'ete ve elf (Mayıs başları 1765)

Be-makâm-ı İslambol el-Mahrûse

S.108/B.149:

Bin yüz yetmiş dokuz (1764-1765) senesine mahsûb bâ-fermân-ı 'âlî tahsîli lâzım gelan Antakya Kazâsı'nın hissesine iktizâ iden İmdâd-ı Hazeriyye'nin kıst-ı evveli pûsulasıdır

Gurûş	
1750	Asl-ı mâl
175	Deh-yek
87.5	Harc-ı Hazîne
43.75	Harc-ı buyuruldu
175	Tahsildâriye
2231.25	
200	Hizmet-i mübâşiriyye
2431.25	

Yalnız ikibin dörtyüz otuz bir gurûş bir rub'dur fî gurre-i M(Muharrem)
sene 1179(20 Haziran 1765)

S.109/B.150:

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı efendi zîde-fazluhu ve
mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası Ağa ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri
zîde-kadruhum inhâ olunur ki

Haleb Vâlîleri hazerâtının îrâdât-ı ma'îyyetlerinden beher sene iki taksît
ile hazînelerine 'â'id virilügelan İmdâd-ı Hazeriyye'nin işbu bin yüz yetmiş
dokuz senesine (1765-1766) mahsûben iktizâ iden kıst-ı evvelin bâ-fermân-ı 'âlî
tahsîli lâzım gelan mahallinden ihrâc ve irsâl olunan pusulası mücebince yerlü
yerinden cem' ve tahsîl ve tamâmen ve kâmilan hazînemize îsâl teslîmine bi'l-
ittifâk cümleliz sa'y ve ikdâm ve dikkat ve ihtimâm eylemeniz içün Dîvân-ı
Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr olunub enderûn-ı etbâ'ımızdan
Ahmed Ağa ile irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki
vech-i meşrûh üzere kazânızın sene-i mezbûre mahsûben bâ-fermân-ı 'âlî
iktizâ iden Hazeriyyesi'nin kıst-ı evvelini ma'rifet-i şer' ve mübâşiri ma'rifeti ve
cümle ma'rifetiyle pusulası mücebince kemâ-hüve'l-mu'tâd yerlü yerinden cem'
ve tahsîl ve seri'en ve 'acilen tamâmıyla hazînemize edâ ve teslîm itdirilmeğe
bezl-i makdûr ve sa'y-ı bîşmâr idüb ihmâl ve terâhîden ihtirâz ve müceb-i
buyurulduyla 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz
deyü (emr olundu) fî gurre-i M(Muharrem) sene 1179 (20 Haziran 1765)

S.109/B.151:

Bi'l-cümle Memâlik-i Mahrûse'de vâki' kılâ' ve şehristân ve kasabât ve
nâhiyelerde mukîm ve misâfir bilâ-vâris-i ma'rûf-ı kuvvet olan Dergâh-ı
Mu'allâ Yenicerileri ve anlara tâbi' olanların cüzû'î ve küllî muhalledât ve
metrûkâtı bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn taraf-ı Beytü'l-mâl'a 'â'id
olub vâz'u'l-yed zimmetlerinde mukaddem ve mu'ahheri Ocak'dan mübâşir
ta'yîn olunan Yeniçeri Ağası Çukarî (چوکارى) el-Hâc Süleyman Ağa ma'rifeti ve
ma'rifet-i şer'le serren ve 'alenen tecessüs ve müfredât defteriyle irsâl olunmak
bâbında Anadolu'nun orta kolu yemin ve yesârıyla nihâyetine varınca kuzât
ve nüvvâb ve Yeniçeri Zâbiti ve Serdârları'na hitâben yetmiş sekiz senesi
Ramazan evâ'ili (Şubat sonları 1765) târihiyle müverreh emr-i 'âlîşân sudûr
eylediği kayd-şüd vasala 13 S(Safer) sene 1179(1 Ağustos 1765)

Mücebince Yeniçeri Ağası tarafından mektûb zuhûr eylediği kayd-şüd

S.109/B.152:

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-akrân Voyvoda Şerafeddin Ağa ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur kî

Bu hilâlde edâ-yı farîze-i ve kazâ-yı menâsik-i Hacc ile zâmle-bend () mu'âvedet ve kufûl üzere olan kavâfil-i Hüccâc-ı hidâyet-minhâcın hudûd-ı Eyâlet-i Haleb'den emnen ve sâlimen imrârlar ve kazâ-ı muhâfaza iderek savb-ı ma'sûdlarına imrâr ve teseyyür itdirilmek için Antakya'da meks ve ârâm ve ceste ceste tevârüd iden Hüccâc-ı Müslimîn'in kâfile-i şeref-tâbilesini (ت ب ل ك) evvel-i hudûdunuzdan istikbâl ve kemâl-ı emniyet ve râhat ile nihâyet-i hudûd-ı Eyâlet-i Haleb'den ihrâc ve îsâl için tarafımızdan hâlâ delibaşımız kıdvetü'l-akrân Ali ağa zîde-kadruhu ile dîvânegân (د و ا ن ه گ ا ن) bayraklarımız ta'ayyün ve irsâl olunmak emri mûmâ-ileyhin me'mûr olduğu hüccâc-ı zevi'l-ibtihâcın muhâfaza ile emnen ve sâlimen

S.110/B.152: ...

imrârları husûsunda vâcibe-i 'uhde-gayret ve hamiyetiniz olan her bir umûrunda cümleiniz hem-dest-i ittifâk ve ittihâd ile i'ânet ve bezl-i iktidâr ve sa'y ve bişmâr eylemek ehemm ve elzem olduğına binâ'en husûs-ı mezkûrde iğmâz ve tegâfûl ve bir vecihle tehâşî ve tesâhül olunmamak için te'kîden Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve îsdâr olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere cümleiniz ittifâk-ı arâyla delibaşımız ağa-yı mûmâ-ileyhin zikr olunan me'mûriyeti umûrında bezl-i sadâkat ve istikâmet idüb mikdâr-ı zerre kusûr ve inhirâfa ruhsât ve cevâz gösterilmeyüb mûceb-i buyurulduyla 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyü emr olundu fî 13 S(Safer) sene 1179(1 Ağustos 1765)

S.110/B.153:

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı zîde-fazluhu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân Ser-turnâ İbrahim ağa ve Voyvoda Şerafeddin Ağa ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde-mecdihum inhâ olunur kî

Eğri Geçid ve Cîsr-i Hadid nâm mahalde mevâcib-i ma'îyyet ile muhâfazaya me'mûr olan Yeniçeriler'in bu esnâda bekçilik hizmeti umûrunda kıyâmdan imtinâ' ve kefi yed eyledikleri istimha' olunmağla mahall-ı

merkûm câdde-i mütakime olub mürûr-gâh olan ve kavâfi ve bâ-husûs edâ-yı farîze-i Hacc ile 'avdet ve kufûl üzere olan kavâfil-i Hüccâc-ı hidâyet-minhâcın ol havâliden vakt-ı mürûrları karîb olduğundan sâyir evkâta kıyâs ve bu vakt dahî ez-diyâd-ı muhâfazada takayyüd üzere kıyâmda ihtimâmları lâzime-i hâlden iken muhâfazadan keff-i yed ve betâletleri husûsı dâ'îyesiz olub mahall-ı merkûmın muhâfazadan hâlî olması cümlenize bâ'is-i melâm ve 'itâb olacağı hüveydâ olmakla imdi mahalleyn-i mezkûrünün kemâ-fî'l-evvel mevâcib ahz iden Yeniçerileri'ni mahallerine vaz' ve istikrâr ve umûr-ı muhâfazada gereği gibi takayyüd ve ihtimâm üzere kıyâmlarına sa'y ve ibtidâr eylemeniz için Dîvân-ı Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr (boş) ile irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrhuh üzere zikr olunan Yeniçeriler'in kemâ-fî'l-evvel mahallerinde bulunub hizmet-i muhâfazada basîret ve intibâh üzere kıyâmları mehâm-ı lâzımu'l-ihtimâmdan olub husûs-ı mezkûrde tesâhül ve iğmâzdan ihtirâz ve müceb-i buyurulduyla 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyü emr olundu fî 10 S(Safer) sene 1179(29 Temmuz 1765)

S.110/B.154:

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı efendi zîde-ilmihu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân Voyvodası Ağa zîde-mecdihum inhâ olunur kî

Antakya Kazâsı'nda vâki' karye-i Kırkısiyye ahâlîlerinden Hâcî Bekir oğlu Ali ve karındaşı Ahmed ve hevâdârları işbu mâh-ı Safer'in yedinci (çizik) gecesi (26 Temmuz 1765) Arpalu karyesi ahâlîsinden Çelebioğlu Mehmed nâm mazlûmı bî-gayr-ı hakk tüfenk kurşunuyla darb ve mecrûhen fevt olub eşkiyâ-yı merkûmın kubh-ı sîret ve fesâd-ı serîretlerinden nâşî emvâl ve dimâ-i Müslimîn'e itâle-i dest-i te'addîden tehâşî itmeyüb bu misüllü katl-ı nüfûsa cesâret ve 'ibâdu'l-lah üzerlerine envâ'-ı hasâratları defa'âtiyle zuhûr itmeğin bu def'a tarafımıza ihbâr ve te'dîb ve gûşmâlleri bâbında istid'a-yı 'inâyet olunmağla bu husûsda ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mezbûrları mahallerinden 'ale'l-kadr ahz ve girift ve ihzâr-ı şer' idüb gıbbe'l-murâfa'a husûs-ı mezbûrî sıhhat ve vukû'ı üzere tarafımıza i'lâm olunmak bâbında Dîvân-ı

S.111/B.154: ...

Haleb'den işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve ağalarımızdan Yeğen Ömer Ağa ile irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrhuh üzere hüsn-i ihtimâm ve takayyüd-i tâm ile mezbûr eşkiyâları ahz ve girift ve ihzâr-ı şer'

idüb intilâ-yı tasallutları 'ibâdu'l-lah üzerlerinden def` ve dest-i te'addî ve keyd-i mefsedetleri ref` olunmak için mâdde-i merkûmeyi sıhhat ve vukû'î üzere i'lâm eyleyüb müceb-i buyuruldu ile 'amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylesiz deyü emr olundu fî 10 S(Safer) sene 1179(29 Temmuz 1765)

S.111/B.155:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân medine-i Antakya'da Yeniçeri Zâbiti olan Turnacıbaşı Fethullah Ağa zîde-mecdihu inhâ olunur kî

Sen emekdâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzime 'uhdesinden gelmeğe sâhib-i iktidâr zâbit olub mahall ve müstehak oldığın ecilden işbu sene-i meymenet-iştimâlde 'avâtıf-ı 'aliyye-i cihân-dârîden medine-i merkûmın Yeniçeri Zâbitliği kemâ-kân sana ibkâ ve mukarrer olub işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur in-şâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki medine-i merkûmı kemâ-kân gereği gibi hıfz ve hırâset ve zabt-ı rabt-ı erâzil ile tanzîm-i bilâd ve terakkiye-i hâl-ı 'ibâda bezl-i mechûd ve sarf-ı miknet-i bişmâr ile sen ve medine-i merkûmede olan Ocak ihtiyârları ve Yeniçeri ve Cebeci ve anlara tâbî' olan tavâyif-i 'askeriyenin cümlesini üzerlerine Serdâr ve Zâbit bilüb sözünden dışarı ve re'yinden hâric vaz' ve hareketde bulunmayub itâ'at ve intiyâd üzere olalar ve tavâyif-i merkûmûndan bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların muhalefât ve matrûkâtları izn-i şer'le zabt ve Sûkk-ı Sultânî'de fûrûht ve hâsıl olan nukûdını mumzî ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i Beytü'l-mâl'a irsâl ve îsâl eylesiz ve cümle umûrını dâ'imâ kavâ'id-i ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kanûn-ı kadîm ve emr-i münîfe tatbîk itmekde serîmû inhirâf itmeyüb sükkân-ı vilâyetin emn ve selâmetleriyle bâ'is-i hidemât-ı müstahsene-i meyrûre (çizik) vücûde getürüb cidd ve sa'y-ı ihtimâm iderek dâ'imâ devâm-ı 'ömr-i devlet ve kıvâm-ı fer ve şevket-i hazret-i şehriyârî için du'â-yı hayra meşgûl olub müceb-i mektûbla 'âmil olasın tahrîren gurre-i Saferü'l-Hayr sene tis'a ve sab'în ve mi'ete ve elf(20 Temmuz 1765)

Ömer Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı 'Alî

S.112/B.156:

Nân-ı 'azîzin beher okkası ikişer paraya pâk ve beyâz ve 'ibâdu'l-laha bir vecihle zarûret çekdirmemek şartıyla gâyetü'l-gâyet ıslâh etmek işlemek üzere cümle etmekciyân ta'ahhüd eylediler kayd-şüd 17 M(Muharrem) sene 1178(17 Memmuz 1764)

S.112/B.156:

Okka Na'1 beher kîm
Para
24

Haleb Na'1 beher kîm
Para
20

Dört danesi bir okka olmak üzere
yalnız yigirmi dört paradır

Yalnız yigirmi paraya

Merkeb Na'1ı beher kîm
Para
12

Katır Na'1ı beher kîm
Para
16

Yalnız on iki paraya

Yalnız on altı paraya

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere cümle esnâf-ı na'1banda ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle narh ve tenbîh ve anlar dahî ta'ahhüdleri kayd-şüd 23 M(Muharrem) sene 1178(23 Temmuz 1764)

S.112/B.158:

Cümle Etmekciyân Meclis-i Şer'-i kadîmde takrîr-i kelâm idüb cümlemiz birbirimize mâlen ve bedenen kefil olub yetmiş dokuz senesi Teşrîn-i Sâni'nin ibtidâsından(12 Ekim 1765) sonra hınta taraf-ı vilâyetden virilmek üzere bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ve fukarâ vekîlleri muvâcehesinde ta'ahhud ve iltizâm itmeleriyle kayd-şüd 22 S(Safer) sene 1179(10 Ağustos 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed efendi
Boyacı-zâde

Mehmed Efendi
Türbedâr

Mücellid-zâde
el-Hâc İsmail Efendi

S.112/B.159:

Menzilci Mustafa beşe mahfel-i şer'de takrîr-i kelâm idüb mâl-ı 'avârızdan ta'yîn buyurulan bârgîr bahâsı olan sekizyüz yetmiş gurûsı Antakya Tahsildârı el-Hâc Hüseyin Efendi yedinden tamâmen ve kemâlen ahz ve kabz eyledim didikde kayd-şüd 13 B(Receb) sene 1179 (26 Aralık 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Muhzırbaşı

Ahi Baba

Monlâ Ahmed Vekîl-i Fukarâ

S.113/B.160:

Yalnız cümlesi beş nefer olacaktır

Ca'tiye () Geçidi'ni işbu bin yüz yetmiş dokuz senesi mâh-ı Recebü'l-Ferd'inin nısfından (28 Aralık 1765) olmak üzere dört nefer kendi ile cem'anbeş nefer olmak vecihle beher şehriyesi yigirmi yedişer buçuk gurûşa Sabuhiye karyesinden Sağırlioğlu Ahmed Bölükbaşı nasb ve ta'yîn ve cümle ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le kayd-şüd olunduğu 15 B(Receb) sene 1179(28 Aralık 1765)

Şuhûdu'l-hâl:

Ahi Baba

Vekîl-i Fukarâ Monlâ Ahmed

S.113/B.161:

İşbu bin yüz yetmiş dokuz senesi Şaban'ın onuncu gününden (22 Ocak 1766) Eğri Geçid nâm mahalli on nefer piyâde ile muhâfazaya Kara Boladoğlu İbrahim Bölükbaşı nasb ve şehriyeleri elli gurûş olmak üzere cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kayd olundu fî 10 Ş(Şaban) sene 1179(22 Ocak1766)

Şuhûdu'l-hâl:

Vekîl-i Fukarâ Monlâ Ahmed

Ahi Baba

S.113/B.162:

Harameyn-i Şerîfeyn ahâlîsine ber-vech-i mu'tâd irsâl olunan Surre-i Hümâyûn ve Emîn ta'yîn olunan ricâl-ı Devlet-i 'Aliyye'nin fâyıku'l-akrânından sâbık Sadr-ı a'zam Kethüdâsı sa'âdetlü Yusuf Ağa hazretleri ve refâketinde bulunan Hüccâc-ı zevi'l-ibtihâc mahfûz mahallere kondurub ve gider oldıkda yanlarına müsellah ve tüfenk-endâz adamlar koşub âminen îsâl ve irsâli muş'îr yedinden Hüccet-i Şer'îyye alınub der-devlet-medâra irsâl olunub bu vecihle kazâ-be-kazâ irsâl olunmak bâbında yemin ve yesârında olan Vüzerâ-yı 'izâm ve Mîr-mîrân-ı kirâm ve kuzât ve nüvvâb ve Mütesellimler ve Kethüdâ Yerleri ve Yeniçeri Serdârları ve a'yân ve sâ'ire hitâben emîn-i mûmâ-ileyhin Kapu Çukadârı Abdi Ağa Konakçı ta'yîn ve yidiyle şehir-i Receb evâsıtı (Ocak başları-ortaları) târîhiyle müverreh emr-i 'âlîşân vürûd bulduğu kayd-şüd vasala ileynâ fî 29 Ş(Şaban) sene 1178(10 Şubat 1765)

S.113/B.163:

Harameyn-i Şerîfeyn ahâlîsine ber-vech-i mu'tâd irsâl olunan Surre-i Hümâyûn ve Emîn ta'yîn olunan ricâl-ı Devlet-i 'Aliyye'nin fâyıku'l-

akrânından sâbık Sadr-ı a'zam Kethüdâsı sa'âdetlü Yusuf Ağa hazretleri ve refâketinde bulunan Hüccâc'ın emnen ve sâlimen irsâl ve îsâl olunmak bâbında hâlâ Adana Vâlîsi devletlü 'inâyetlü merhametlü Abdi Paşa hazretlerine hitâben sâdır olan emr-i 'âlîşân mücebince bir kıt'a buyuruldu vârid olmağla kayd-şüd fi 29 Ş(Şaban) sene 1179(10 Şubat 1766)

S.114/B.164:

Deste	Nısfıye Deste	Ibrık
1	1	1
Akçe	Akçe	Akçe
4	2	3

Medine-i Antakya'da ve hâriciyesinde işlenüb bey' olunan kiremidin beher dânesi tûlen nısf zirâ' ve 'arzen rub' zirâ' ve vezni birer okka olan kiremidin bin dânesi üçer gurûşa ve dörtbuçuk nügi olan kiremidin beher bin dânesi ikişer gurûşa bey' ve fûrûht olunmak üzere cümle mâ'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tenbîh ve narh virilmiştir fi 11 M(Muharrem) sene 1178(11 Temmuz 1764)

S.114/B.165:

Murabba' Mıhı	Pencere Mıhı ve Ayak Mıhı ve Kapu Pencere ve sâ'ir
Kıyye	Kıyye
1	1
Sümn	Sümn
7	8
Beher Okka yedişer sümn	Beher okka sekizer sümn

Ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle Murabba' Mıhı'nın beher okkası yedişer sümne ve Pencere Mıhı Ayak Mıhı ve Kapu Mıhı ve sâ'ir ufak mihın beher okkası sekizer sümne bey' ve fûrûht itmek üzere tenbîh ve narh virildiği kayd-şüd 11 M(Muhurrem) sene 1178(11 Temmuz 1764)

S.114/B.166:

Saban	Koğa Dertağan	Çınar	Dam	Muhayyer Tahta hat ondört
Re`s	Eşcârından	Koğa	Tahtası	onbeş tahta olmak üzere
1	Re`s	Re`s	Re`s	Re`s
Sümn	Para	Para	Gurûş	15
5	5	4	1	Gurûş
				1

Kapuluk	Murabba'-ı	Sağır	Kapuluk	Kapuluk
Tahta A'lâsı	Tavıl	Murabba'	Tahta evsâtı	Tahta ednâsı
Re`s	Re`s	Re`s	Re`s	Re`s
6	1	1	8	10
Gurûş	Para	Para	Gurûş	Gurûş
1	5	2	1	1

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere ıslâh ve edz olmak üzere cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le narh ve tenbîh olunduğu kayd-şüd 11 M(Muharrem) sene 1178(11 Temmuz 1764)

S.114/B.167-a:

Ücret-i 'amele-i Neccâriye ve Mi'mâr beher birisine ta'âmiyesiyle ücret	Ta'âmiyesiz ücret-i 'amele-i Neccâr ve Mi'mâr beher birisine
Nefer	Nefer
1	1
Sümn	Sümn
4	5
Beher nefer Ustâdiye ücreti dörder sümn	Beher neferine ücret beşer sümn

S.114/B.167-b:

Yağlu Ka'ke	Yağsız Ka'ke
Dirhem	Dirhem
20	25
Akçe	Akçe
1	1

Yağlu Ka'kenin yigirmi dirhemi bir akçeye ve Yağsız Ka'kenin yigirmi beş dirhemi bir akçeye bey' olunmak üzere tenbûh olunduğu kayd-şüd 13 M(Muharrem) sene 1178(13 Temmuz 1764)

S.114/B.168:

Kasab Ahi Baba ve Ahmed Beşe ve es-Seyyid Mehmed Emin ve Mustafa Ağa ve Mehmed Efendi ve sâ'irleri Meclis-i Şer'de cümle 'ulemâ ve a'yân muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yetmiş dokuz senesi Rûz-ı Kasım'ından (9 Kasım 1765) sene-i mezbûre Rûz-ı Hızırî gâyetine değin(8 Kasım 1766) lahmin beher okkası yedişer paraya bey' idüb lakin sırası ve iç yağı lahmin üzerine olmak üzere ve 'ibâdu'l-lah ez-rehâm itmamak üzere bu kavl üzere bey' idüb ta'ahhüd eyledik didiklerinde kayd-şüd fî 13 CA(Cemâziye'l-evvel) sene 1179(28 Ekim 1765)

S.115/B.169:

Ve Rûz-ı Hızır'dan(6 Mayıs 1766) sene-i âtiyei Kasımı'na değin(9 Kasım 1766) beher okkası altışar paraya bey' etmek üzere kassabân-ı mezbûrûn minvâl-ı muharrer üzere ta'ahhüd itmeleriyle kayd-şüd fî 13 CA(Cemâziye'l-evvel) sene 1179(28 Ekim 1765)

S.115/B.170:

İhtisâb Kara Ali Ağa Meclis-i Şer' de cümle 'ulemâ ve a'yân muvâcehesined ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb medine-i Antakya'ya gelen üzüm ve incir ve sâyir mûkelâta dâ'ir olanın beher yükünden ikişer akçe alub ziyâde almamak üzere kavîl-ı karâr olmağla kayd-şüd fî 13 CA(Cemâziye'l-evvel) sene 1179(28 Ekim 1765)

S.116/B.171:

Fî'l-asl Payas sâkinlerinden olub medine-i Antakya'da Sabun Hânı'nda misâfereten sâkin iken bundan akdem fevt olan (boş) müteveffânın zâhirde vârisi olmayub terekesi Beytü'l-mâl'a 'â'id olmakla medine-i mezbûrede Emîn-i Beytü'l-mâl olan Kara Ali vekîli olan Etcioğlu Ali Beşe yediyle tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî gurre-i RA(Rebi'ü'l-evvel) sene 1178(28 Eylül 1764)

Nukûd	Yorgan	Minder	Köhne	Köhne	Gömlek	Entârî	Kara Sandık	Heğbe
	1		1		1	1	1	1
Gurûş	Gurûş							
20	2.5							

Yekûn

Gurûş
22.5

Mine'l-ihracât

Resm-i mu'tâd	Hüddâmiye	Kâtibiye	Çukadâriye	İhzâriye
Gurûş Para	Gurûş	Para	Para	Para
1.75 6	20	20	20	10
Resm-i Emîn	Çukadâr-ı Emîn		Techîz ve Tekfîn	
Gurûş Para	Para		Gurûş	
1.5 6	34		3.5	

Yekûn

Gurûş Para
9.5 6

Sahhü'l-bâkî
Gurûş
13

Yalnız on üç gurûşdur

Der-yed-i Emîn-i Beytü'l-mâl

S.116/B.172:

Haleb'den Anabolı ve Moton Kal'aları'na gidecek Dergâh-ı Mu'allâ Yeniçerileri'nin mevâcibleri mâlını emnen ve sâlimen muhâfaza ve muhârese olunarak kazâ-be-kazâ îsâli bâbında Feyzullah Çavuş Ağa yediyle emr vürûd buldığı kayd-şüd husûs-ı mezkûr için Haleb Vâlîsi devletlü Mehmed Paşa tarafından Antakya Voyvodası ve Karamurt Hanı zâbiti ve Beylan ve Payas Mütevellileri ve Uzeyr Beği'ne hitâben buyuruldıları sudûrı kayd-şüd

S.116/B.173:

Trablus Şam-ı Şerîf'den Asitâne-i 'Aliyye'ye giden Dergâh-ı 'Alî Yeniçerileri'nin mâl-ı mevâcibleri emên ve sâlim mahallere kondurub ve gider oldukda yanlarına kifâyet mikdârı mu'temed-aley adamlar koşulub emnen ve sâlimen kazâ-be-kazâ îsâli bâbında Çavuş Ağa yediyle bir kıt'a emr-i 'âlîşân vürûd buldığı kayd-şüd vasala ileynâ 8 C(Cemâziye'l-ahir) sene 1178(3 Aralık 1764)

S.116/B.174:

Harameyn-i Şerîfeyn ahâlîsine irsâl olunagelan Surre-i Hümâyûn bu sene-i mübârekede Dergâh-ı Mu'allâ gedüklülerinden Silahşor Surre Emîni nasb olunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ömer Ağa savb-ı meymenet-oba teveccüh itmekle Surre-i Hümâyûn'ın ve emîn-i mûmâ-ileyhin ve refâkâtinde olan Hüccâc'ın yollarda menâzil ve merâhilde muhâfazalarına takayyüd-i tâm ve emîn ve mahfûz mahallere kondurub gicelerde müstevfî bekçiler ta'yîn ve gider oldukda dahî yanına darb ve harbe kâdir mu'temed-'aleyh adamlar ta'yîn (ve) birbirinizin kazâsına îsâl ve kazâ-be-kazâ irsâllerinizi müş'îr hüccet alub Der-Devlet-medârıma irsâl eylemek bâbında emr-i 'âlîşân sâdır olduğu kayd-şüd vasala ileynâ fî 30 Ş(Şaban) sene 1178(22 Şubat 1765)

DEĞERLENDİRME

I-XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ'NİN GENEL DURUMU

Klasik dönemde istisnalar olmakla birlikte iyi bir idarî, askerî ve adlî sistem oluşturan Osmanlı Devleti'nde, XVII. yüzyıldan sonra bu sistem önemli ölçüde bozulmağa uğramıştır. XVIII. yüzyılda devlet girdiği savaşlarda fetihler yerine toprak kayıpları ile karşılaşmıştır.

Merkezî idarenin zayıflaması ile birlikte taşrada da bozukluklar ve huzursuzluklar artmaya başlamıştır.

II. Viyana Seferi'nden sonra ortaya çıkan ve 16 yıl süren savaşlar sonucu devletin genel yapısında önemli değişiklikler olmuştur. 1695'te tımarlar ve 1702'de devlet mukata'alarının mültezimlere "*Malikane*" olarak satılması ile yerel güçler güçlenmeğe başlamışlardır. Bu olay devlet idaresinde önemli bir değişiklik meydana getirmiştir.

Bu arada 1726'da çıkarılan bir fermanla kısmî olarak Enderunlu Vali tayini sisteminden vazgeçilerek sancak ya da vilayetin yönetimi malikane sahipliğini de eline geçirmiş olan yerel beylere (Mütegallibe olarak adlandırılan bu beylere Derebeyi diyebiliriz) verilmeğe başlamıştır.

Bu yüzyılda taşrada güçlenen ve A'yân olarak adlandırılan bu yerel güçler şehirlerin yönetim kademelerinin pak çoğunu ele geçirmeğe başlamış ve kendi aralarında mücadeleye başlamışlardır.

Bu dönemde özellikle Anadolu'da ortaya çıkan ve levent olarak adlandırılan eşkiya grupları hayatı felçe uğratmıştır. Devlet bunları itaat altına almağa çalışmışsa da pek fazla başarılı olamamıştır.

İdarî yapıda, özellikle adlî yapıda meydana gelen bozukluklar yüzünden taşrada işler istenilen düzende ve hızda yapılamamış, suistimaller birbirini takip edip gitmiştir.

Vergi tahsilatında İmdadiye adı verilen yeni bir vergi türü ihdas edilmiş ve diğer vergilerle bunun tahsilinde de problemler ortaya çıkmıştır.

Tayin olunan Ehl-i Örf ve Ehl-i Şer' idareciler yerlerine gitmeyip Valiler Mütesellim, Kadılar Naib adı verilen kişileri vekilleri olarak görev birimlerine

göndermeğe başlamışlardır. Bu konuda da birçok suistimaller meydana gelmekteydi.

Devlet girmiş olduğu savaşların çoğundan yenilgiyle ve bitkin olarak çıkmıştır. Bunun yanında 1740'da Fransa'ya tanınan geniş kapitülasyonlar ile birlikte diğer devletlere de bunun yolu açılmıştır.¹

II-ANTAKYA KAZASI'NIN İDARİ DURUMU

1-Ehl-i Örf ve Ehl-i Şer' İdareciler

1.1-Kadılık

Daha önce Antakya Kadısı olan Yeğen-zâde es-Seyyid Mehmed Arif 1177 senesinin Zilkadesi'nin sonundan itibaren bir ay tevkitle yeri boşalacağından yerine 1178 başı olan 1 Muharrem(1 Temmuz 1764)'den itibaren yerine mutasarrıf olmak için arz sunan el-Hac Ebu Bekir Efendi'nin müddet-i örfiyye-i kamilede mutasarrıf olmak üzere atandığına dair 1177 Şevval'inde Anadolu Kazaskeri'nce atanma emri yazılmıştır.² Keza yine Antakya'nın 'Askerî Kassamlığı da Ebu Bekir Efendi'ye tevcih edilmiştir.³

Ebu Bekir Efendi de uhdesinde olan Kadılık ve Kassamlık görevlerini niyabet olarak aynı tarihte Hafız Mustafa el-Mecdi Efendi et-Tokatî'ye tefviz ve ihale etmiştir.⁴ Defterin başındaki dibacede de defteri 1178 yılı için tutanın Hafız Mustafa Efendi'nin olduğu kayıtlıdır.⁵

Vakıfla ilgili bir davadan dolayı yazılan bir fermanın 1177 Receb ortalarında Antakya Kadısı olarak Mehmed adlı birinin bulunduğu belirtilmektedir.⁶

Antakya'daki bir tekkeye verilecek mukataa malı ile ilgili yazılan 2 Muharrem 1178(2 Temmuz 1764) tarihli bir beratta Mustafa diye birisi daha önceki Antakya Kadısı olarak anılmaktadır.⁷

¹-Yücel ÖZKAYA; *Osmanlı Devleti'nde Ayanlık*, Ankara-1994, s.:13 vd.; Yücel ÖZKAYA; *XVIII. Yüzyıl Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı*, Ankara-1985, s.:9-15; Yücel ÖZKAYA; "Genel Hatlarıyla XVIII. Yüzyılda Osmanlı Sosyal Hayatı", *Askerî Tarih Bülteni*, S.:34, Ankara-1993, s.:171-179; Mustafa AKDAĞ; "Osmanlı Tarihinde Ayanlık Düzeni Devri", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*. C.: VIII-XII, S.: 14-23, Ankara-1975, s.:51-61

²-B.: 3,5

³-B.: 2

⁴-B.: 4

⁵-B.: 1

⁶-B.: 9

⁷-B.: 30-a

Defterin 49. sayfasındaki numarasız olup tarafımızdan 74-c olarak numaralandırılan ve 1179 yılının defter başlangıcı olduğu anlaşılan dibacede ise defterin, kalan bakiye müddette Kadı olan el-Hac Ebu Bekir tarafından tutulacağı belirtilmektedir.⁸

Keza 28 Rebi`ü'l-ahir 1178(5 Ekim 1764) tarihli bir vakfiyye kayıtlından, kaydeden Antakya Naibi Hafız Mustafa olarak belirtilmektedir.⁹ Aynı vakfiyyenin tağyir ve tebdil edilerek tekrar kaydedildiği 3 Şaban 1179(22 Temmuz 1765) tarihli vakfiyye kaydında ise, kaydeden Antakya Kadısı el-Hac Ebu Bekir olarak belirtilmektedir.¹⁰

Buradan şunu çıkarabilmekteyiz. 1178(1764-65) yılı başında Kadılık'a ve 'Askerî Kassamlık'a atanan el-Hac Ebu Bekir Efendi kendisi yerine Hafız Mustafa'yı Naib olarak atamıştır. 1179(1765-66) yılı başında veya daha önce gelerek görevi devralmış ve kendisi fiilen bakiye kalan görevini yapmaya başlamıştır.

28 Zilhicce 1177(18 Haziran 1764) tarihli bir beratta ise Antakya Naibi olarak Sarv'ani Mustafa diye birisi zikr edilmektedir.¹¹

1.2-Voyvadalık, Voyvodalık atamaları ve görevleri

1 Muharrem 1178(1 Temmuz 1764) tarihinden itibaren Antakya Voyvodalığı'na, şehriyesi 500 Kuruştan Mühürdar Halil Ağa-zâde el-Hac Hüseyin Ağa'nın atandığı ve bu Voyvadalığı üzerine alıp "himayet-i re'âyâ ve berâyâ ve kanun-ı kadim üzere 'â'idât-ı mu'tâdesin tenâvül ve şer' ve kanuna muvafık hareket eyle ..."mesi için Divan-ı Halep'den buyuruldu gönderilmiş ve bu 26 Zilhicce 1177(26 Haziran 1764)'de ulaşım sicile işlenmiştir.¹²

Ancak Hüseyin Ağa'nın "... Hazeriyye ve ba'zı temessükât mücebberince olan matlûbât ve emvâl-ı mukâta'ât tahsîlâtı husûsunda kusûr ve rehâveti zâhir ve aşikâr olduğundan ma'dâ ricâl-ı vilâyet ile hüsn-i zindegânisi olmadığı..."ndan yerine Katib-zâde Mehmed Ağa 1178 Muharremi ibtidası(1

8-B.: 74-c

9-B.: 30-b

10-B.: 94

11-B.: 56

12-B.: 15

Temmuz 1764)ndan itibaren Voyvoda nasb olunmuştur.¹³

Keza 1178 senesine mahsup İmdad-ı Hazeriyye'nin ilk taksitinin tahsili için gönderilen 7 Muharrem 1178(7 Temmuz 1764) tarihli mürasele, Antakya Voyvodası olarak Mehmed Ağa'ya hitaben gönderilmiştir.¹⁴ Bu hizmeti karşılığı olarak da bera-yı tahsildariye olarak 400 Kuruş almıştır.¹⁵

1178 senesinin İmdad-ı Haziriyyesi'nin ikinci taksitinin tahsili için 6 Receb 1178(30 Aralık 1764) tarihli müraseleler ise, Antakya Voyvodası olarak el-Hac Hüseyin Ağa'ya hitaben gönderilmiştir.¹⁶ Yine aynı dönem Hazeriyye akçesi ile ilgili gönderilen pusulanın buyuruldusunda da Voyvoda olarak el-Hac Hüseyin Ağa belirtilmektedir.¹⁷ Bu görev karşılığı olarak yine bera-yı tahsildariye olarak 450 Kuruş almıştır.¹⁸ Hüseyin Ağa'nın nasb tarihini tesbit edemedik. Ancak 19 Ramazan 1178(12 Mart 1765) tarihli bir kayıttan o tarihte de Voyvoda olduğunu tesbit ettik.¹⁹

1179(1765-66) senesinin İmdad-ı Hazeriyyesi'nin birinci taksitinin tahsili için 6 Muharrem 1179(25 Haziran 1765) tarihli müraselelerde Antakya Voyvodası olarak Şerafeddin Ağa'yı görmekteyiz.²⁰ Yine Hazeriyye tahsili nedeniyle Şerafeddin Ağa bera-yı tahsildariye olarak 400 Kuruş almıştır.²¹ Burada da Şerafeddin Ağa'nın ne zaman Voyvoda olarak nasb edildiğini ve nasb buyuruldusunu tesbit edemedik.

1179 senesinin İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksitinin tahsili için gönderilen 16 Receb 1179(29 Aralık 1765) tarihli müraselelerde ise Antakya Voyvodası olarak Ahmed Ağa'yı görmekteyiz.²² Bu görev karşılığında da bera-yı tahsildariye olarak 400 Kuruş almıştır.²³

12 Safer 1179(31 Temmuz 1765) tarihli bir buyurulduda da Ahmed Ağa'yı

13-B.: 19

14-B.: 21

15-B.: 23

16-B.: 36-37

17-B.: 39

18-B.: 48

19-B.: 50

20-B.: 75-76

21-B.: 77

22-B.: 85-86

23-B.: 87

yine Antakya Voyvodası olarak görmekteyiz.²⁴

24 Rebiülevvel 1179(10 Eylül 1765) tarihli bir buyurulduda ise Antakya Voyvodası olarak Şerafeddin Ağa'yı görüyoruz.²⁵

Ancak daha sonra Şerafeddin Ağa'nın, bir gurup sekban eşkiyası ve Kört Musli adlı eşkiyabaşı ile birleşip Ser Turna Kara İbrahim Ağa ve evinde bulunan bazı kişilerin öldürülmesi²⁶ suçuyla suçlanarak Halep Kalesi'ne hapsedilmesi²⁷ nedeniyle Voyvoda olarak Rebiülevvel başı 1179(17 Eylül 1765) tarihi itibariyle daha önce birkaç defa Voyvoda olan Ahmed Ağa Voyvoda nasb edilmiştir.²⁸

Voyvodalar Voyvoda Odası adı verilen yerlerde görev görürlerdi.²⁹

Bu arada kayıtlardan İbrahim Ağa'nın 10 Şaban 1178(2 Şubat 1765) tarihinde Voyvoda olduğunu anlıyoruz.³⁰ Yine sabık Voyvodalar'dan el-Hac Derviş'in adına rastlamaktayız.³¹

1.3-Halep Beğlerbeğiliği

Halep Valisi olarak 'Azim-zâde Mehmed Paşa'yı görüyoruz.³² Mehmed Paşa Vali olarak anıldığı gibi Beğlerbeği olarak da anılmaktaydı.³³

Gurre-i Zilhicce 1178(22 Mayıs 1765) tarihli bir belgeden Mustafa bin Ahmed'in Halep Mütesellimi olduğu anlaşıyor.³⁴

Halep Muhassılı olarak da el-Hac Ahmed'i görüyoruz.³⁵

10 Cemaziyelevvel 1179(25 Ekim 1765) tarihli buyuruldu da ise buyuruldunun sahibi olan Halep Muhassılı el-Hac Ahmed'in aynı zamanda

24-B.: 95

25-B.: 113

26-B.: 112-113, 139-140

27-B.: 139-140

28-B.: 116

29-B.: 22, 77, 87

30-B.: 47

31-B.: 61

32-B.: 21, 22, 36, 37, 38, 48, 51, 63, 75, 76, 77, 85, 86, 87, 172

33-B.: 133-137, 139-140, 148

34-B.: 74-a

35-B.: 40, 84, 103

Halep Mutesellimi de olduğunu görüyoruz.³⁶

Cemaziyelevvel başları 1179(Ekim ortaları-sonları 1175) tarihli bir fermanla Halep Yeniçeri Zabiti olarak Ömer adlı birini görmekteyiz.³⁷ Adı geçen Ömer, aynı belgelerde Seksoncu nasb edilmiştir.

1.4-Müftülük

Es-seyyid Şaban Efendi, daha önce Müftü olan el-Hac İbrahim Efendi'nin "nâ-sezâ" harekatı ve kendisinin liyakat ve istihkakının arz olunması nedeniyle Antakya Müftüsü olarak 1 Muharrem 1178(1 Temmuz 1764) tarihinde Şeyhülislam Dürri-zâde Mustafa tarafından nasb edilmiştir.³⁸

Ancak 17 Şevval 1178(10 Nisan 1765) tarihinde. ahali ile "*hüsn-i sülûk*" ı olan el-Hac İbrahim Efendi aynı Şeyhülislam tarafından Müftü olarak nasb edilmiştir.³⁹

Bilahere el-Hac İbrahim Efendi Cemaziyelahir sonları 1179(Aralık başları-ortaları 1765) tarihinde uygunsuz davranışları nedeniyle hacr edilerek yerine yine aynı Şeyhilislam tarafından eskiden de Antakya Müftüsü es-Seyyid el-Hac Ahmed Efendi Antakya Müftüsü olarak nasb edilmiştir.⁴⁰

Yine bir satış aktinde eski Müftüler'den Abdurrahman Efendi'nin adı geçmektedir.⁴¹

1.5-Antakya Yeniçeri Zabitliği ve Kollukçuluğu

Gurre-i Safer 1179(20 Temmuz 1765) tarihinde Turnacıbaşı Fethullah Ağa Dergah-ı Ali Yeniçeri Ağası Ömer Ağa tarafından Anrtakya Kazası Yeniçeri Zabiti olarak nasb edilmiştir.⁴²

Yine Gurre-i Cemaziyelula 1179(16 Ekim 1765) tarihinde Turnacıbaşı Fethullah Ağa Dergah-ı Ali Yaeniçeri Ağası Hüseyin Ağa tarafından Antakya Kazası Yeniçeri Zabitliğine nasb edilmiştir.⁴³

³⁶-B.: 131

³⁷-B.: 139-140

³⁸-B.: 57

³⁹-B.: 57

⁴⁰-B.: 89

⁴¹-B.: 47

⁴²-B.: 155

⁴³-B.: 126 Bu belgede Yeniçeri Zabitinin görevleri şöyle belirtilmektedir: "...gerekdir ki

Gurre-i Rebiülevvel 1179(18 Ağustos 1765) tarihli bir buyurulududa İbrahim Ağa'yı Yeniçeri Zabiti olarak görüyoruz.⁴⁴

20 Rebiülevvel 1179(9 Eylül 1765) tarihli bir hüccette Fethullah Ağa'yı Yeniçeri Zabiti olarak görüyoruz.⁴⁵

Gurre-i Şaban 1179(13 Ocak 1766) tarihinde yine Turnacıbaşı Fethullah Ağa Yeniçeri Zabiti olarak nasb edilmiştir.⁴⁶

Yine 23 Rebiülevvel 1179(20 Eylül 1764) tarihli bir terekede Fethullah Ağa'yı Yeniçeri Beytûlmalcisi olarak görüyoruz.⁴⁷

Boş olan Antakya Kollukçuluğu'na Gurre-i Receb 1178(25 Aralık 1764) tarihinde Ali Ağa nasb edilmiştir.⁴⁸

1.6-Nakib Kaymakamlığı

Gurre-i Rebiülevvel 1178(29 Ağustos 1764) tarihinde, eski Nakib Kaymakamı olan es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed Efendi Sadat-ı Kiram üzerine Nakib Kaymakamı olarak nasb edilmiştir.⁴⁹

kazâ-ı merkûmı gereği gibi hıfz ve hırâset ve zabt-ı rabt-ı erâzil ile tanzîm-i bilâd ve tefrîd-i hâl-ı 'ibâda bezl-i mechûd ve sarf-ı miknet-i bî-şumûr eylesesin ve kazâ-ı mezbûrde olan Ocak ihtiyârları ve bi'l-cümle Yeniçeri ve Cebeci ve onlara tâbî olan tevâ'if-i 'askeriyenin cümlesi seni üzerlerine kemâ-kân Ağa ve zâbit bilûb sözünden dışarı ve re'yinden hâric vaz' ve hareketde bulunmayub itâ'at ve intiyâd üzere olalar ve tavâ'if-i merkûmûndan bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların muhallefât ve matrûkâtların izn-i şer'le zabt ve Sûkk-ı Sultânî'de fûrûht ve hâsıl olan nukûdını mumzî ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i Beytûl-mâl'a irsâl ve isâl eylesesin ve cümle umûrını dâ'imâ kavâ'id-i ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kanûn-ı kadîm ve emr-i münîfe tatbîk itmekde serîmû inhirâf itmeyüb sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâ'is-i hıdemât-ı müstahsene-i mebrûre vücûde getürmeğe cüz' ve sâ'î-i ihtimâm iderek dâ'imâ şevketlü 'azîmetlü pâdişâh-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerinin devâm-ı 'ömr ve devlet ve kıvâm-ı fer ve şevketleri için du'â-yı hayra meşgûl olub ..."

44-B.: 106

45-B.: 112

46-B.: 93

47-B.: 66

48-B.: 70

49-B.:29 Bu belgede Nakibüleşraf Kaymakamının görevleri şöyle belirtilmektedir: "...sahihetü'l-insâniye tevkîr ve ihtirâm idüb teseyyüdü zahîr kuzât ve kâ'im-makâmlar senedleriyle dahil olub izhâr-ı siyâdet ve irâ'et-i 'alâmet-i huzerâ idenleri men'de ihtimâm idüb kendin kat'an bir kimesneye 'alâmet-i huzerâ vafına izn vermeyüb iddî'â-ı hüccet-i sened-i siyâdet idenleri tarafımıza ihâle eylesesiz ve üzerlerine lâzım gelan te'dîb ve takrîrlerini ve hukûk-ı şer'iyye-i sâbite tahsîli iktizâ itdikde cenâbınız idüb sâ'ir hükkâma bir dürlü rencide itdirmeyesiz hülâsa-ı kelâm bu vedi'a-ı 'azîmi ve emânet-i kübrâda kemâl-ı 'iffet ve istikâmet idüb siyânet-i 'arz ve mâllarında bezl-i maddûr idüb şevketlü kerâmetlü muhâbbetlü pâdişâh-ı İslâm ayyede'l-lah-ı te'âlâ ve ibkâhu ilâ yevmü'l-kıyâm hazretlerinin devâm-ı 'ömr ve devletleriçün sâdât-ı kirâmın ed'iyye-i hayriyyelerini isticlâb idüb her emrde emr-i şerîfe imtisâl ile mazhar-ı şefâ'at-ı

Yine Gurre-i Cemaziyelevvel 1178(26 Kasım 1764) tarihinde Nakib Kaymakamı olarak eski Nakib Kaymakamları'ndan Şeker-Zâde es-Seyyid Hüseyin Efendi Sadat-ı Kiram üzerine Nakibüleşraf olan es-Seyyid Mehmed tarafından nasbedilmiştir.⁵⁰

20 Receb 1178(13 Ocak 1765) tarihli bir hüccette el-Hac Hüseyin Efendi'yi Nakib Kaymakamı olarak görüyoruz.⁵¹ Yine bir vakfiyye hüccetinde 23 Şaban 1179(4 Şubat 1766) tarihinde Hüseyin Efendi'yi Nakib Kaymakamı olarak görüyoruz.⁵² Aynı şekilde 5 Safer 1179(24 Temmuz 1765) tarihli bir hüccette Hüseyin Efendi'yi Nakib Kaymakamı olarak görüyoruz.⁵³

Ayrıca kayıtlardan Halep'de Nakibüleşraf Kaymakamı olarak es-Seyyid Mehmed Efendi'yi görüyoruz.⁵⁴

2-Mahalle ve Köyler

2.1-Mahalleler

Antakya'da bulunan Mahalle adlarını Avarız ve Salyane listelerinden yararlanarak bulabilmekteyiz. Yılda bir defa düzenlenen Avarız listelerinde her mahalle kendi içinde Hane esası üzerinden verecekleri vergiler belirtilmektedir⁵⁵ Yılda iki defa düzenlenen Salyane listelerinde ise mahallelere göre avatılar nefer olarak belirtilmektedir.⁵⁶

Avarız listelerinde 23 Mahalle adı belirtilmektedir. Salyane listelerinde ise 14 Mahalle adı belirtilmiştir. Avarız'da belirtilen 23 Mahalle adından 8 tanesi Salyane'de de geçmektedir.

Avarız listelerinde geçen Cami'-i Kebir, Habibünneccar, Hummara, Kantara, Kastal, Mukbil, Nahirun, Sarı Mahmud, Sekakin, Şeyh Ali, Tabi'-i Sofılar, Tut, Uncılar ve İmran Mahalleleri'nin adları Salyane listelerinde bulunmamaktadır. Keza Salyane listelerinde geçen Güncan, Hoca Abdi, Kapu Bölüğü, Rikabiye, Sarsmiye Mahalleleri'nin adları Salyane listelerinde bulunmamaktadır.

hazret-i seyyidü'l-enâm-ı 'aliyye efdalü't-tehiyyetü'l-kemâl olasız ..."

50-B.: 8

51-B.: 45

52-B.: 94

53-B.: 144

54-B.:21, 23

55-B.: 14, 143

56-B.: 22, 37, 76, 86

Avarız ve Salyane listelerinde zikredilen Mahalleler'e baktığımızda 28 Mahalle adı ile karşılaşmaktayız. Ayrıca bizim belgelerden tesbit ettiğimiz Beristan⁵⁷ ve Şerafeddin Ağa⁵⁸, Sart-ı Cedit⁵⁹ Mahalleleri'ni de ilave ettiğimizde 31 Mahalle ile karşılaşmaktayız. Bu Mahallelerin adları aşağıda çıkarılmıştır:

1-Beristan	17-Nahirûn
2-Cami'-i Kebir	18-Rikabiye
3-Debbus	19-Saha
4-Dörtayak	20-Sarı Mahmud
5-Günca	21-Sarsmiye
6-Günlük	22-Sart-ı Cedit
7-Habibü'n-Neccar	23-Sekakin
8-Hoca Abdi	24-Sofılar
9-Hummara	25-Şenbek
10-Kanavat	26-Şerafeddin Ağa
11-Kantara	27-Şeyh Ali
12-Kapu Bölüğü	28-Tâbi'-i Sofılar
13-Kastal	29-Tut
14-Mahsen	30-Uncılar
15-Meydan	31-İmrân ⁶⁰
16-Mukbil	

2.2-Nahiye ve Köyler

Yapılan idarî taksimatta Antakya Kazası 4 Nahiye'ye ayrılmıştır. Bunlar; Altınözü, Cebel-i 'Akra, Kuseyr ve Süveydiye'dir. Defterde mevcut olan 4 Salyane⁶¹ ve biri tam⁶², biri yarım⁶³ iki Avarız köy listelerine göre bu nahiyelere 129 köy bağlıdır. Bu köylerden bazıları Salyane listesinde, bazıları Avarız listesinde belirtilmemiştir. Bu listelere göre Kuseyr Nahiyesine 41, Altınözü Nahiyesi'ne 25, Cebel-i 'Akra Nahiyesi'ne 33 ve Süveydiye Nahiyesi'ne 29 köy bağlıdır.

Bu köylerden Kuseyr Nahiyesi'nden 7 tanesi, Altınözü Nahiyesi'nden 3

⁵⁷-B.: 6

⁵⁸-B.: 42

⁵⁹-B.: 124

⁶⁰-Avarız ve Salyaneler'de gösterilen mahallelerin adları ile ne şekilde vergi tevzi'âtına tabi tutuldukları hakkında bkz. Ek Tablo:I

⁶¹-B.: 21, 36, 75, 85

⁶²-B.: 142

⁶³-B.: 13

tanesi, Cebel-i 'Akra Nahiyesi'nden 7 tanesi ve Süveydiye Nahiyesi'nden 4 tanesi Salyane Defteri listelerinde yazılıyken Avarız listesinde yazılı değildir.

Aynı şekilde Kuseyr'den 10, Altınözü'nden 9, Cebel-i 'Akra'dan 6 ve Süveydiye'den 5 tane köy adı Avarız listesinde yazılı iken Salyane listelerinde yazılı değildir. Ayrıca Avarız listesinde Kuseyr'e bağlı görünen Ferzele ve Ziyaret köyleri Salyane listelerinde Altınözü'ne bağlı olarak görünmektedir. Aynı şekilde Avarız'da Cebel-i 'Akra'ya bağlı görünen Arpalu karyesi Salyanelerde Süveydiye'ye bağlı olarak görülmektedir. Ayrıca Avarız listesinde Kuseyr'e bağlı olan Mağdeletü'l-Bani ve Mağdeletü's-Şeyh karyeleri Salyane'de tek bir karye olarak Mağdele olarak görülmektedir.

Bu listelerde belirtilen karye adları dışında, Antakya'ya bağlı olan Bakırkaya⁶⁴, Balderince⁶⁵ Culakiye⁶⁶, Çaşır⁶⁷, Delmeşt⁶⁸, Kuleyzan⁶⁹, Lığ⁷⁰, Ordu⁷¹ ve Özüklü⁷² adlarında 9 tane daha karye adı tesbit ettik.

Ayrıca, Askeriye⁷³, Begfite⁷⁴, Cebel-i 'Akra⁷⁵, Derşaye⁷⁶, Feysa⁷⁷, Karcın⁷⁸, Kefere⁷⁹, Sinaniye⁸⁰, Yaksa⁸¹, Yer Kantu⁸², ve Zahiriy⁸³ adlı 11 tane mezra'a adı tasbit ettik. Bunlardan Askeriye, Çaşır, Delmeşt, Karcın, Kefere, Kuleyzan, Yaksa, ve Zahiriy'nin Kuseyr'e Feysa'nın Süveydiye'ye bağlı olduğunu tesbit ettik. Bakırkaya, Balderince, Begfite, Culakiye, Lığ, Ordu, Özüklü, Sinaniye ve Yer Kantu'nun hangi nahiyelere bağlı olduğunu tesbit edemedik. Bu arada Kuleyzan karyesi bir belgede Mezra'a-ı Kuleyzan olarak geçmektedir.⁸⁴

Bu sonuçlara göre ayrıca tesbit ettiğimiz 9 karye ile köy sayısı 138'e

⁶⁴-B.: 30-b, 92, 94

⁶⁵-B.: 138

⁶⁶-B.: 33

⁶⁷-B.: 33

⁶⁸-B.: 132

⁶⁹-B.: 94

⁷⁰-B.: 121

⁷¹-B.: 97

⁷²-B.: 127

⁷³-B.: 33

⁷⁴-B.: 94

⁷⁵-B.: 18

⁷⁶-B.: 94

⁷⁷-B.: 98

⁷⁸-B.: 33

⁷⁹-B.: 30-b, 94, 108,

⁸⁰-B.: 17, 18

⁸¹-B.: 33

⁸²-B.: 144

⁸³-B.: 33

⁸⁴-B.: 30-b

çıkmakta ayrıca 11 tane de mezra'a adı tesbit edilmiş olmaktadır. Köy adları listesi bağlı oldukları nahiyeleriyle harf sırasına göre aşağıya çıkarılmıştır.

Sıra no	Kuseyr	Altınözü	Cebel-i Akra'	Süveydiye
1	Alaiye**	Afsiye*	Alataş	Alaaddin**
2	Ayne's-sahak**	Alakend	Arpalu***	Barberin
3	Babatorun	Arhın**	Bağdadiye	Cerariye**
4	Baksanos	Baslika	Bezkiye	Cüdeyde
5	Bayra	Boz Höyük**	Cidaliye*	Dikmece
6	Beşirbe**	Buhsin	Curakiye**	Dilşirce**
7	Bitşin	Büdenbe*	Çandır	Güzel Burç*
8	Com	Büyük Burç	Çardakiye	Hacı Habıblü
9	Cünte	Danışmendlü	Dersuniye	Hüseyinlü
10	Deyr	Ermencü	Deyrmeştä*	Kaba Hernub*
11	Fatikiye	Kandamak**	Dövir	Kabuskiye*
12	Fenk	Karsu*	Haf**	Karakısıyye
13	Ferzele****	Mansuriye**	Hansıma	Kilisacık
14	Firfiri	Mezra'a-ı Kürd	Hırbı*	Mağaracık**
15	Flancar*	Mıfrakiye**	Hisarcık	Mılto Harbe
16	Garbeyaz*	Miras	İgerce	Minkuliye
17	Hayno	Mışmişan**	Kandon	Mışrakiye
18	Kabab**	Narlıca	Kara Ahmedlü**	Mugayrun
19	Kefer 'Abid	Sabuhiye**	Karsabol*	Na'ırlu*
20	Kilet	Suriye	Karye	Saraycık ma' 'Akiliyye
21	Kızılca Burc	Tamusiye**	Keseb	Saylıca
22	Kişkinid	Tel-Habeş	Kırkbecek*	Seldiran
23	Klanos*	Toprakhisar	Kışlak*	Sünberi
24	Kurye*	Tuleyl-i Şarkî	Kırakosi	Tuleyl-i Kuzeh**
25	Lübye(?)**	Zenkiye**	Oğlalcı**	Tuleyl-i Türkman
26	Mağdeletü'l-Bânî		Sofılar	Yoğunoluk
27	Mağdeletü's-Şeyh		Söğüd Ovacığı**	Zeytuniye
28	Makaberus*		Sunkur	'Aydiyye
29	Marso*		Şeyhköy*	'Aydiyye
30	Mezra'a-ı Türkmen*		Tinziri	
31	Mishane		Tumame	
32	Nantuz**		Yeniceköy	
33	Radof		Zerito**	
34	Saferiye			
35	Salkıya			
36	Tel-'İmâr**			
37	Tuleyce			
38	Uskiyat			
39	Zev**			
40	Zirzor**			
41	Ziyaret****			

*-Bu işaretle belirtilmiş olan karyeler Salyane listesinde olduğu halde Avarız listesinde olmayanlardır.

** -Bu işaretle belirtilmiş olan karyeler Avarız listesinde olduğu halde Salyane listesinde olmayanlardır.

***-Bu işaretle belirtilmiş olan karyeler Avarız listesinde Cebel-i 'Akra'ya bağlı olduğu halde Salyane listesinde Süveydiye'ye bağlı olarak gösterilmiştir

****-Bu işaretle belirtilmiş olan karyeler Avarız listesinde Kuseyr'e bağlı olduğu halde Salyane listesinde Altınözü'ne bağlı olarak gösterilmiştir

Aynı şekilde tüm karyelerin harf sırasına göre sıralaması aşağıda verilmiştir.

1- Afsiye	47- Güzel Burc	93- Minkuliye
2- Alakend	48- Hacı Habıblü	94- Miras
3- Alataş	49- Haf	95- Mishane
4- Arhın	50- Hansıma	96- Mişmişan
5- Arpalu	51- Hayno	97- Mişrakiye
6- Ayne's-sahak	52- Hırbı	98- Mugayrun
7- Babatorun	53- Hisarcık	99- Nantuz
8- Bağdadiye	54- Hüseyinlu	100- Narlıca
9- Bakırkaya	55- İgerce	101- Na'ırlu
10- Baksanos	56- Kaba Hernub	102- Ordu
11- Balderince	57- Kabab	103- Oğlakcı
12- Barberun	58- Kibusiye	104- Özüklü
13- Baslikiye	59- Kandamak	105- Radof
14- Bayra	60- Kandon	106- Sabuhiye
15- Beşirbe	61- Kara Ahmedlü	107- Saferiye
16- Bezkiye	62- Karakısıyye	108- Salkıya
17- Bitşin	63- Karsabol	109- Saraycık
18- Boz Höyük	64- Karsu	110- Saylıca
19- Buhşin	65- Karye	111- Seldiran
20- Büdenbe	66- Kefer 'Abid	112- Sofılar
21- Büyük Burç	67- Keseb	113- Söğüd Ovacığı
22- Cerariye	68- Kilet	114- Sunkur
23- Cıdaliye	69- Kırkbecek	115- Suriye
24- Com	70- Kırkısiye	116- Sünberiye
25- Culakiye	71- Kışlak	117- Şeyhköy
26- Curakiye	72- Kızılca Burc	118- Tamusiye
27- Cüdeyde	73- Kilisacık	119- Tel-Habeş
28- Cünthe	74- Kirakosi	120- Tel- 'İmâr
29- Çandır	75- Kişkinid	121- Tinziri
30- Çardakiye	76- Klanos	122- Toprakhisar
31- Çaşır	77- Kuleyzan	123- Tuleyce
32- Danişmendlü	78- Kurye	124- Tuleyl-i Kuzeh
33- Delmeştâ	79- Kurye	125- Tuleyl-i Şarkî
34- Dersuniye	80- Lığ	126- Tuleyl-i Türkman
35- Deyr	81- Lübye(?)	127- Tumame
36- Deyrmeştâ	82- Mağaracık	128- Uskiyat
37- Dikmece	83- Mağdele	129- Yeniceköy
38- Dilşirci	84- Mağdeletü'l-Bânî	130- Yoğunoluk
39- Dövir	85- Mağdeletü's-Şeyh	131- Zenkiye
40- Ermencü	86- Makaberus	132- Zerito
41- Fatikiye	87- Mansuriye	133- Zev
42- Fenk	88- Marso	134- Zeytuniye ve Mezra'â
43- Ferzele	89- Mezra'a-ı Kürd	135- Zirzor
44- Firfiri	90- Mezra'a-ı Türkman	136- Ziyaret
45- Flancar	91- Mifrakiye	137- 'Akıliyye
46- Garbeyaz	92- Milto Harbi	138- 'Aydiyye

3-Menzil Düzeni

Bir devletteki merkezî kararların, emir ve isteklerin taşraya ulaştırılmasının, devletin işleyişi yanında merkezî idarenin otoritesi bakımından da büyük önemi vardı. Bundan dolayı tarihin ilk dönemlerinden beri kurulan devletler bu ulaştırma işine önem vermişler ve bunun için yollar ve bunların üzerinde konaklama yerleri tesis etmişlerdir. Persler, Romalılar, Bizanslılar bu sistemi ileri seviyeye ulaştıran devletlerdi. İlhaniler de bu iş için "Yam" adı verilen Posta İstasyonları tesis etmişlerdi. Keza Abbasiler ve Memlûklular'da bu işle ilgili "Berid" adlı bir teşkilat vardı.⁸⁵

Osmanlı Devleti merkezî idareye büyük bir önem verdiğiinden ve Padişahlar'ın hükümlerinin devlet topraklarının her tarafına zamanında ulaştırılması, toplanan vergilerin ve ücretlerin merkeze veya yerlerine ulaştırılması, sefer sırasında asker toplanması, haksızlıkların önlenmesi ve diğer hizmetlerin tam olarak zamanında yapılabilmesi için ana yolların geçtiği şehir ve kasabalarda uygun aralıklarla "Menzilhane" denilen durak evleri yapılmıştır.⁸⁶

XVI. yüzyılın başlarına kadar "ulak hükmü" adı verilen bir sistemle sürdürülen haberleşme işleri Sadrazam Lütfi Paşa'nın sedareti (1539-41) zamanında ulakların geçtiği yerlerde hayvanları ile yöre halkına zarar vermeleri nedeniyle iptal edilip menzil teşkilatı kurulmuştur.⁸⁷

Osmanlı Devleti'nde haberleşme ve ulaşımın temini sırasında devlet toprakları olan Anadolu ve Rumeli'de yollar İstanbul merkez olmak üzere üç ana kola ve bunlar da tali yollara ayrılmaktaydı. Anadolu'daki yollar şu şekilde kollara ayrılmıştı;

1-Sağ Kol: Üsküdar-Eskişehir-Akşehir-Konya-Adana-Antakya ve Halep,

2-Orta kol: Üsküdar-Gebze-İznik-Sapanca-Geyve-Hendek-Ayaş-Düzce-Bolu-Hacı Hamza-Merzifon-Amasya-Turhal,Tokat-Sivas-Malatya ve Diyarbakir,

3-Sol Kol: Üsküdar'dan Merzifon'a kadar orta kolu takip ederek buradan Karahisar-ı Şarkî-Bayburd-Tercan-Erzurum ve Kars'a gider.⁸⁸

⁸⁵-Yusuf HALAÇOĞLU; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Menzil Teşkilatı Hakkında Bazı Mülâhazalar", *Osmanlı Araştırmaları*, C.:II, İstanbul-1981, s.:123-4

⁸⁶-M. ÇADIRCI; *a.g.e.*, s.:73

⁸⁷-Y. HALACOĞLU; *a.g.m.*, s.:124

⁸⁸-Y. HALACOĞLU; *a.g.m.*, s.:123, Ayrıca bkz.: Rıza BOZKURT; *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kollar, Ulak ve İlaşe Menzilleri*, Ankara-1966, Genelkurmay

Bütün yollar üzerinde uygun yerlerdeki bazı köy, kasaba ve şehirde kadrosu at ve haberciden meydana gelen bir konaklama ve muhabere merkezleri olan menziller teşkil edilmiştir. Habercilere "*ulak*" denilmekteydi. Kısa mesafeli haber durumlarında yaya haberciler de kullanılmaktaydı.⁸⁹

İlk başlarda haberleşme amacıyla kurulan menziller, daha sonraki zamanlarda ordunun sefer esnasında iâşesinin sağlanması, özel haberleşmeler, şehirler arasında irtibat temini ve ticari malların nakli maksadı için de kullanılmıştır. Sefer zamanında gerekli olan zahireler menzil noktalarına getirilmekteydi. Ayrıca yöre halkı da mallarını satmak için menzillere gelmekteydi.⁹⁰

Menziller haberleşmeyi sağlayan ulakların uğradıkları konak yerleridir. Ulaklar, uğradıkları menzillerde dinlenir, beygir değiştirir, yeni beygirler temin ederek yollarına devam ederlerdi. Menzillerin idaresi için "*Menzilci*" adı verilen görevliler tayin edilirdi. Menzilciler, şehirler arasındaki haberleşmeyi sağlayan ulakların atlarını değiştirmek, dinlenmelerini temin etmek ve diğer ihtiyaçlarını sağlamakla görevliydi.

Menzillerin bakımı, işlemesi, menzilci tayini hususunda menzil nerede bulunmaktaysa oranın halkı görevliydi. Bütün menzillerin iyi bir düzen içerisinde işlemesi ve idare edilmesi hususunda; kadılar, vilayet ileri gelenleri ve zabıtlar sorumluydular.

Osmanlı İmparatorluğu'nda mühim ve acele işler ile ilgili haberleri getirip götürün görevli kişilere "*Ulak*" denilirdi. Bu ulaklar Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Tatar Ocağı neferleri arasından seçilirdi. Bunlara "*Tatar*" da denilirdi.⁹¹

Menzillerde, devlet tarafından bir yıl için tayin edilen Menzil Emni(Menzilci), Menzil Kethüdası, Ahur Kethüdası, Odacı, Sürücü ve Menzilkeş adı verilen görevliler bulunmaktaydı.

Menzilci, menzilin bulunduğu kaza ayanı, kadısı veya naibinin teklifi ve devletin tasdiki ile tayin edilirdi. Her yılın Ruz-ı Hızır'ında tayin edilen menzilcilerin görev süreleri bir yıldır. Ancak gerek görülürse bu süreye zam

Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Yayını, s.:1

⁸⁹-Rıza BOZKURT; a.g.e, s.:2

⁹⁰-Y. HALACOĞLU; a.g.m, s.:125

⁹¹-Yücel ÖZKAYA; "XVIII. yüzyılda Menzilhane sorunu", A.Ü.D.T.C.F. Dergisi, C.28, S.:3-4, Ankara-1978, s.:339-40

yapılabilirdi. Menzillerin bütün idari işlerini yürüten menzilciler, ordunun veya askerî bir kıtanın kendi menzilinde istirahatini, levazımını ve doyumunu da teminle görevliydi. Menzillerin avarız ve nüzül işleri de menzilcilerce görüldü. Menzil hayvanı beslemek ve bunları ulakların hizmetine vermek karşılığında avarız-ı divaniye ve tekalif-i örfiyye ile Yeniçeri oğlanı vermekten de muaf olurlardı.⁹²

Menzilciler; ulaklara, ellerindeki menzil hükmüne göre at temin etmek zorundaydılar. Menzillere, belirli bir ücretle tayin edilen menzilciler, bu aldıkları ücret karşılığı menzillerde gerekli beygirleri bulundurmakla görevliydi.

Menzil beygiri ve menzil ücretleri her menzilde, menzilin bulunduğu yerin önemine göre değişik olurdu. Seferlerde menzil beygiri sayısı ve imdadiyeler artırılır, sefer bitince azaltılırdı.⁹³

Menzilcilerin dışında menzillerde; başka bir menzile hareket eden ulaklarla birlikte giderek, atları getirmekle ve rehberlik yapmakla vazifeli olan *sürücülerle* menzilin çeşitli işlerini görmek üzere mükellefiyet usulü ile vazifelendirilen ve menzil yakınındaki bir köyün ahalisi olan *menzilkeş*(menzilçeken) adlı görevliler bulunmaktaydı. Menzilkeşler, menzilhanelerin harap olmaması, yanmaması ve eşkiyaya karşı muhafazasıyla yükümlüydüler.⁹⁴

Menzilciler "*ahali-i vilayetin cümle ittifak ve ittihadıyla*" seçilirlerdi. Görev süreleri bir yıldı. Ancak uzatılabilirdi. Menzilcilerin uygunsuz hareketleri olduğu takdirde bunlar azledilir ve cezalandırılırdı.⁹⁵

Menzillerin ve sağladıkların atların ücretleri menzilcilerin bulunduğu kaza halkı tarafından ödenmekteydi. Menzilcilik görevi Ruz-ı Hızır'dan yeni senenin Ruz-ı Hızır'ına kadardı. Menzillerde, beygir ücretleri ve diğer masraflar önceden hesaplanırdı. Bazı kazaların menzillerinin giderleri avarız ve nüzül bedellerinden sağlanırdı. Bu yüzden bazı kazaların avarız ve nüzülleri menzil ocaklığına bağlanırdı.⁹⁶

⁹²-Y. HALACOĞLU; a.g.m, s.:125-6

⁹³-Y. ÖZKAYA; a.g.m., s.350-1

⁹⁴-Y. HALACOĞLU; a.g.m, s.:126-7

⁹⁵-Y. ÖZKAYA; a.g.m., s.347-8

⁹⁶Yücel ÖZKAYA; XVIII.Yüzyıl'da Osmanlı kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Ankara-1985, s.:293-4

Bazı önemli geçitlerin muhafazası için belirli aralıklarla *palankalar* inşa edilmekte ve buralara palanka zabitleri ve dizdarlar nasb edilmekteydi. Bu zabıt veya dizdarlar yerine göre menzilci nasb edilmekteydi.⁹⁷

Antakya, Anadolu'nun sağ kolu üzerinde bulunan önemli bir geçiş bölgesiydi. Hac yolu üzerinde bulunması bu önemini daha da arttırmaktaydı. Adana, Payas ve İskenderun üzerinden gelen yol Antakya üzerinden Halep veya Trablusşam üzerinden doğuya veya güneye doğru gitmekteydi.⁹⁸

Buranın bu şekilde yol üzerinde olması ve "... bâ-emr-i celîlü's-şân âyende ve revende ulaklar îsâlıçûn ... bir menzilci nasbı lâzım ve mühimm olmağın..." Antakya'nın cümle ulema, ayan, fukara vekilleri ve diğerleri Debbus Mahallesi sakinlerinden Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ahmed Kürdi'yi 1178 Ruz-ı Hızır'ının başından(6 Mayıs 1765) 1179 Ruz-ı Hızır'ının başına kadar(6 Mayıs 1766) Antakya menzilini "... kendi mâlından kırk re's tuvânâ bârgîr ile sevk ve idâre idüb mürûr ve 'ubûr iden ulaklara ve hükkâm ve a'yân-ı beldeye zahmet ve zarûret çekdirmemek...", tayin olunan ücret ve en'âmatı ahz ve kabz eylemek, bir defada kırkdan fazla beygir gerekirse fazlası vilayetce verilmek ve nefsinin onlara yedi bin Kuruşa icar eylemesi şartıyla 7 Mayıs 1765 tarihinde menzilci nasb edilmiştir.⁹⁹

Mehmed Beşe'nin bu vazife için 7000 Kuruş alacağı belirtilmiştir. 1179 senesi Salyanesi'nin birinci taksiti ve diğer masrafların kaydedildiği 26 Haziran 1765 tarihli Müfredat Defteri'nde; Mehmed Beşe'ye ücretinden olmak üzere zî-kudretten 882 Kuruş verildiğini görüyoruz. Ayrıca Mehmed Beşe'nin Surre Emîni'ne emr-i 'âlfiden ziyade verdiği beygir ücreti olarak da 50 Kuruş verildiği kaydedilmiştir.¹⁰⁰

1178(1764-65) yılının salyanesinin ilk taksiti ve diğer masrafların yazıldığı 11 Temmuz 1764 tarihli Müfredat Defterinde birkaç menzilci adına rastlamaktayız. Bu defterde belirtilen masraflar içinde eski menzilci olarak belirtilen Mustafa Beşe'ye zî-kudretten 400 Kuruş, Menzilci-i Cedid olan Mehmed Beşe'ye 1402,5 Kuruş verildiği görülmektedir. Bunun yanında birde Ömer Beşe adlı başka birine ücreti olarak 2000 Kuruş verildiği de kayıtlıdır.¹⁰¹

⁹⁷-Y. HALACOĞLU; a.g.m, s.:126

⁹⁸-Rıza BOZKURT; a.g.e, s.:11, 14

⁹⁹-B.: 34

¹⁰⁰-B.: 77

¹⁰¹-B.: 23

Buradan şunu çıkarabiliriz. 1176 yılı Ruz-ı Hızır'ından(6 Mayıs 1763) 1177 Ruz-ı Hızır'ına(6 Mayıs 1764) kadar Mustafa Beşe Menzilci olarak bulunmaktaydı. Bunun bu dönemde yaptığı masraflar ve hizmetler için 400 Kuruş verilmiştir. Mehmed Beşe'ye ise büyük bir ihtimalle bizim incelediğimiz dönemden kısa bir süre önce -ki muhtemelen 1177 yılı Ruz-ı Hızır'ında(6 Mayıs 1764)- kendisinin menzilci olarak nasb edilmesi nedeniyle bunun ücreti olan 1402.5 Kuruş verilmiştir. Ancak Ömer Beşe'nin ne zaman menzilci olduğu hakkında bir tahminde bulunamıyoruz.

Aynı şekilde 1178(1764-65) yılının Salyanesi'nin ikinci taksiti ve diğer masrafların yazıldığı 30 Aralık 1764 tarihli müfredat defterinde; Menzilci Mehmed Beşe'ye, zî-kudretten verilen 390 Kuruşla birlikte ücret tekmili olarak 1235 Kuruş 1 sümn ve ayende ve ravendeye virüb helak olan beygiri bedeli olarak 200 Kuruş verildiği kayıtlıdır.¹⁰²

Yukarıda Mehmed Beşe'nin ahali-i vilayet, ayan ve diğerleri tarafından 1178 Ruz-ı Hızır(6 Mayıs 1765)'ından 1179 Ruz-ı Hızır'ına(6 Mayıs 1766) dek menzilci nasb edildiğini belirtmiştik. Buna göre 1179 yılının Ruz-ı Hızır'na(6 Mayıs 1766) dek Mehmed Beşe'nin Menzilci olması gerekmektedir. Ancak 1179(1765-66) yılının Salyanesi'nin ikinci taksiti ve diğer masrafların yazıldığı 30 Aralık 1765 tarihli Müfredat Meftesinde Menzilci olarak Mustafa Beşe'nin adına rastlamaktayız. Bu belgede Mustafa Beşe'ye ücret tekmili için 1931 Kuruş ve ayende ve ravendeye verilen bargirler için 100 Kuruş verildiği kayıtlıdır.¹⁰³ Aynı şekilde 26 Aralık 1765 tarihli bir başka hüccette de Menzelci Mehmed Beşe'nin Antakya Tahsildarı el-Hac Hüseyin Efendi'den bargir bahası olan sekizyüz yetmiş Kuruşu aldığı kayıtlıdır.¹⁰⁴

Bu belgelere baktığımızda şu hükme varabilmekteyiz. 1176 yılı Ruz-ı Hızır'ından 1177 yılı Ruz-ı Hızır'na kadar Menzilci olan Mustafa Beşe'nin yerine 1177 yılı Ruz-ı Hızır'nda, bu tarihten itibaren bir yıllığına Mehmed Beşe Menzilci nasb edilmiştir. Mehmed Beşe iyi hizmet etmiş olacak ki 1178 yılı Ruz-ı Hızır'nda(6 Mayıs 1765) yine bir yıllığına Menzilci nasb edilmiştir. Ancak, Mehmed Beşe'nin ölmesi veya azledilmesi sebebiyle 1765 yılının sonlarına doğru Mustafa Beşe Menzilci nasb edilmiştir. Biz Mustafa Beşe'nin nasb belgesine rastlayamadık. Büyük bir ihtimalle eksik sayfalar içinde idi.

¹⁰²-B.: 48

¹⁰³-B.: 87

¹⁰⁴-B.: 159

Devlet menzillerin nizam içinde işletilmesini istemektedir. Bunun için gerektiğinde fermanlar göndermekteydi. Der-‘aliyye'den gerekli yerlere gönderilen Tatar ve diğer ulakların herbirine en‘am emirleri gereğince her menzilde bargir verilmesi gerektiği halde “... Seyyid Gazi, Hüsrev Paşa, Ulu Kışlak, Karapınar ve İznik Menzilhaneleri'nde menzilci olanlar ulaklara menzil bargîri vermeyüb tâmâ‘-ı hâmlarından nâşî akçe celbi için bargîr yokdur ...” diyerek görevlerini yapmamaları, ulak ve diğerlerine “... ‘unfla mu‘âmele ve ikişer üçer gün meks ve ta‘vîk ve hilâf-ı murzî harekete cesâret ile umûr-ı mühimmenin ta‘tîline ...” sebep olduklarının belirtilmesi üzerine Üsküdar'dan Haleb'e kadar olan kazaların kadı ve diğer yetkililerine hitaben gönderilen 28 Ocak 1765 tarihli fermanla şu hususlar belirtilmektedir.¹⁰⁵

Menzillere, her yıl Ruz-ı Hızır'dan bir yıllığına ahali-i vilayet ve diğer yetkililerce “... cümlelerin muhtârı olan kâr-güzâr ve müstakîm ve mu‘temed-‘aleyh birer kimesne menzilci nasb ve ta‘yîn ...” edilmesi ve gelip geçen ulaklara eziyet edilmemesi gerektiği halde; idarecilerin, herbirince “... cerr-i menfa‘at ittihâz idinüb beher sene Rûz-ı Hızır ibtidâsından menzilci isticâr olunacaktır deyü re‘âyâyâ katî vâfir akçe tahmîl ve cebren tahsîl...” ettirildiği, kendilerine yakın “... birer müflis kimesneyi menzilci ta‘yîn ...” ettirdikleri, tayin olunan menzildarların ise gelip geçen ulaklardan kanundışı olarak akçe istedikleri, ayrıca “... bargîr yokdur ve eğer ücretini virir isen tedarik itdiririz ...” diye bahaneler ileri sürdükleri duyulduğu anlatılmaktadır.

Buna karşı olarak gelip geçen ulaklar hangi kazaya giderse gitsin, menzildarlarca “... yedinde olan fermânlara eğer ücret tahrîr olunmuş ise şurût-ı kadîm üzere sâ‘at başına onar akçe alub ziyâde ücret ve bahşîş nâmıyla bir akçe ve bir habbe ...” alınmaması, “... eğer yedinde olan fermânı en‘âm ve kaç nefere tahrîr olunmuş ise der-‘akab ol mikdâr bârgîr tedârik ve yanına yarar ve mu‘temed kılâvuz koşub bir sâ‘at mukaddem emîn ve sâlim ...” birbirlerine ulaştırmaları belirtilmektedir. Bu hükümlerin aleyhinde icraatta bulunan kadıların görevlerine son verileceği, diğerlerinin sürgün edileceği, menzildarların ise “te‘dbât-ı şedîde” ile te‘dîb olunacağı belirtilmiştir. Böyle şeylere karşı menzildarların “... zâbîta-ı kaviyyeye rabt ve cümle menzildarlarına kefil kayd itdirüb mevkûfât kalemine nikbet içün ...” bütün kazalardan merkeze arz gönderilmesi belirtilmektedir.¹⁰⁶

Bunun yanında Antakya ve Haleb Menzildarları'nın Cebhane ve Yeniçeri

¹⁰⁵-B.: 71

¹⁰⁶-B.: 71

Çavuşları'ndan bir kaçırdan gereğinden fazla olarak Haleb'den Antakya'ya kadar beher bargire ikişer Kuruş ve Haleb'den Urfa'ya ikişer Kuruş istemeleri üzerine, en'am fermanları ile gelip giden ulaklardan ücret alınmaması, alınması halinde alanların hakkından gelineceği veya kal'e-bend edileceği veya sürgün edileceğine dair 3 Şubat 1764 tarihinde Halep ve Antakya Kadıları, ayan-ı vilayet ve iş erlerine hitaben ferman gönderilmiştir.¹⁰⁷

Yukarıda bazı önemli geçitlerin muhafazası için palankalar inşa edildiği ve buradaki görevlilerin Menzilci olarak nasb edildiğini belirtmiştik.

Antakya ve çevresinde üç tane geçit bulunmaktaydı. Bunlar; Cisir-i Hadid (Demir Köprü), Eğri Geçit ve Ca'tiye() Geçidi. Buralarda palanka inşa edildiği gibi "... leylen ve nehâran mürûr ve 'ubûr idenleri ve etrâf ve enhâyı keyd ve mazarrat-ı eşkiyâdan hıfz ve hırâset eylemek ..." ¹⁰⁸ için bölükbaşılarla birlikte piyade ve süvariler nasb edilmekteydi.

Halil SAHİLLİOĞLU'nca neşredilen "Dördüncü Murad'in Bağdat seferi Menzilmemesi"nde Cisir-i Hadid, "Menzil-i Cisir-i Hadid" olarak belirtilmektedir.¹⁰⁹

12 Ocak 1766 tarihinde Eğri Geçid'i on nefer piyade ile muhafaza için Kara Boladoğlu İbrahim, aylığı elli Kuruşa cümle marifeti ve marifet-i şer'le Bölükbaşı nasb edilmiştir.¹¹⁰ 28 Aralık 1765 tarihinde ise Ca'tiye Geçidini dört nefer ile muhafaza için Sabuhiye karyesinden Sağırlioğlu Ahmet aylığı yirmi yedi Kuruşa cümle marifetiyle ve marifet-i şer'le Bölükbaşı nasb edilmiştir.¹¹¹

Ancak buralarda görevli olan Bölükbaşı ve neferlerin vazifelerini tam yapmadıkları anlaşılmaktadır. Hac yolu üzerinde olan Eğri Geçit ve Cisir-i Hadid'i muhafaza ile görevli olan Yeniçeriler'in "... bekçilik hizmeti 'umûrunda kıyâmdan imtinâ ve kefi yed ..." eylemeleri üzerine bunların görevlerini tam yapmaları için Antakya Kadısı, Yeniçeri Zabiti ve Voyvodası'na hitaben 29 Temmuz 1765'te Haleb Divanı'ndan buyuruldu gönderilmiştir.¹¹²

30 Eylül 1764 tarihli yenilenen bir berat suretinde ise Cisir-i Hadid ve Eğri

¹⁰⁷-B.: 25

¹⁰⁸-B.: 101

¹⁰⁹-Halil SAHİLLİOĞLU;"Dördüncü Murad'in Bağdat Seferi Menzilmemesi(Bağdat Seferi Harp Jurnalı)", Belgeler, C.:13, S.:17, Ankara-1993, s.:61

¹¹⁰-B.: 161

¹¹¹-B.: 160

¹¹²-B.: 154

Geçit'te önemlerine binaen palanka inşa edilerek Cısr-i Hadid'in yirmi beş nefer süvari, on nefer piyade; Eğri Geçid'in on beş nefer süvari, yirmi nefer piyade ile muhafaza edileceği ve süvarilere elli, piyadelere yirmibeş Kuruş olmak üzere toplam ikibin beşyüz Kuruş ulufe bağlandığı kayıtlıdır. Bu muhafızların 25 Ağustos 1759'dan itibaren ulufelerini Ocaklık tayin edilen Halep Muhassıllığı Malı'ndan aldıkları, ancak bazı zorluklar nedeniyle daha önce bu Ocaklık'ın kaldırılıp yine Halep Muhassıllığı'na bağlı olan ve ikibin dokuzyüz doksan altı buçuk Kuruşluk Antakya İhtisabı Mukataası Malı'nın, onların ulufelerine dörtyüz doksan altı buçuk Kuruş zam yapılarak Ocaklık tahsis edildiği ve bundan sonra da muhafızların ulufelerini Antakya İhtisabı Mukataası Mültezimi'nden almaları için 20 Haziran 1765 tarihinden itibaren yeniden ocaklık tayin edilerek beratın yenilendiği belirtilmektedir.¹¹³ Bununla ilgili olarak gönderilen; Halep Divanı Divan Tezkereleri¹¹⁴ ve Halep Muhassılı'na hitab eden ferman da¹¹⁵ kayıtlıdır.

III-ANTAKYA'NIN İKTİSADİ DURUMU

1-Esnaflık

Antakya Kazası'nda faaliyet gösteren birçok esnaf gurubu bulunmaktaydı. Bu esnaf guruplarının adlarını ve bunların sosyal durumlarını Salyane listelerindeki esnaf üzerine yapılan tevziatın listelerinden öğrenebilmekteyiz¹¹⁶

Bu listelerden ilki¹¹⁷ bütün esnaf guruplarını belirttiği gibi bunların hangi sosyal guruba dahil olduklarını da belirtmektedir. Bu listede toplam 45 meslek adı verilmekte ve bu meslek zümrelerinde; Re'aya, Yeniçeri, E'imme, Sadat, Sipah gibi gurupların hangisinin kaç kişiyle iştigal ettikleri tek tek gösterilmektedir. Bu listede katibin yaptığı hesaplamalara göre esnaflıkla iştigal eden 1154 Re'aya'nın olduğu belirtilmiştir. Diğerlerinin 'avatıllar ile toplamı verilmiştir. Bizim yaptığımız hesaplamalara göre 1150 Reaya, 499 Yeniçeri, 42 E'imme, 122 Sadat ve 12 Sipah'ın esnaflıkla uğraştıkları ortaya çıkmış oldu. 'avatıllar ve esnaf gurupları içindeki sosyal gurupların sayılarına aşağıda temas edeceğiz.

¹¹³-B.: 101

¹¹⁴-B.: 102, 104

¹¹⁵-B.: 103

¹¹⁶-B.: 22, 37, 76, 86

¹¹⁷-B.: 22

Bu listelerden daha sonra olan ikinci¹¹⁸, üçüncü¹¹⁹, ve dördüncü¹²⁰ listeler birbirlerinin aynısıdır. Bu listelerde sadece meslek adları verilmiş ve her esnaf gurubunda kaç neferin bulunduğu gösterilmiştir. Ancak bu listelerde belirtilmemesine rağmen sadece Re'aya gurubu bu tevzi işlemine tabi tutulmuştur. Bu listelerde toplam 43 meslek dalına ait 1110 esnaf olduğu belirtilmektedir.

İlk listede belirtilen 45 esnaf gurubundan daha sonraki listelerde bazılarının adı geçmemektedir. Bu meslek adları şunlardır: Bastacı ve Manav, Bostancı, Çilingir, Fevabend, Gemici Külâhı, Havlucu, Kahveci, Tütüncü Kedakcı ve Yundciyan. Daha sonraki listelerde adı geçip önceki listede adı geçmeyen meslek adları ise şunlardır: Bağçevan, Külâhcı, Nalband, Oturakcı, Penbeci ve Semerci. İlk listedeki Bastacı ve Manav mesleği ikinci listede Bakkallarla birlikte Bastacı olarak anılmaktadır. Bu meslek guruplarının adları karşılıklı olarak ek listede verilmiştir.¹²¹

İlk listenin değerlendirmesini biraz aşağıda yapacağız. Daha sonraki üç listeye baktığımız zaman en büyük esnaf zümresinin 236 kişi ile Cullahların olduğunu görmekteyiz. Ardından 116 kişi ile Kefeşkerler gelmektedir. Bunu 80 kişi ile Etmekci, 50 kişi ile Bağçevan, 45 kişi ile Necceran ve Debbâğan, 35 kişi ile Timurcılar ve diğerleri izlemektedir. En düşük mensubu olan esnaf zümresini ise 4 kişi ile Katırcı, Ma'saracı ve Penbeciler oluşturmaktadır. Tekrar belirtelim ki bu listede belirtilen esnaf zümrelerinin sayıları sadece Re'aya sınıfını göstermektedir.¹²²

İlk listeye baktığımızda şu hususlar dikkatimizi çekmektedir. Yukarıda bu listedeki esnaf zümrelerinin Re'aya, Yeniçeri, E'imme, Sadat ve Sipah gibi sosyal guruplarıyla birlikte gösterildiğini belirtmiştik. Bu guruplar içerisinde en büyük miktarı 1150 kişi ile Re'aya gurubu teşkil etmektedir. Bunu 499 kişi ile Yeniçeri, 122 kişi ile Sadat, 42 kişi ile E'imme ve 12 kişi ile Sipahlar takip etmektedir.

Belirtilen 45 meslek dalından dördünde; Bakkalan, Cullah, Kassaban ve Kefeşkeran mesleklerinde beş sosyal gurubun tamamı faaliyet göstermektedir. Yedisinde; Berber, Bezirgan Hakib Hanı ve Bez Hanı, Fahureci, Necceran,

118-B.: 37

119-B.: 76

120-B.: 86

121-Bkz.: Ek Tablo II

122-Bkz.: Ek Tablo III

Yorgancı ve Kavukçu Kürkcü, Yundciyan ve 'Attaran mesleklerinde Sipah gurubu hariç diğer dört gurup faaliyet göstermektedir.İkisinde; Debbâğan ve Saraç mesleklerinde E'imme gurubu hariç dört gurup birlikte faaliyet göstermektedir.

Ondördünde; Arpacıyan, Bastacı ve Manav, Bostancı, Çilingir, Çubukcı, Fevabend, Hallac, Hamamcı, Kaşşaş, Kazzaz, Kebabcı ve Börekci Künefeci Ka'keci Helvacı Leblebici, Mutaş, Saka ve Şerbetci, Timurcı ve Tütüncü Kedakcı mesleklerinde E'imme ve Sipah gurupları hariç diğer üç gurup birlikte faaliyet göstermektedir.

Onunda; Basmacı ve Kasarcı, Boyacı, Değirmenci, Derzi, Etmekci, Gemici Külâhı, Hamalan, Havlucu, Katırcı ve Mi'maran mesleklerinde Re'aya ve Yeniçeriler birlikte faaliyet göstermektedir.

İkisinde; Kalaycı ve Ma'saracı mesleklerinde Re'aya ve Sadat birlikte faaliyet göstermektedir.

Üçünde; Abacı, Çıkırcı ve Kuyumcu mesleklerinde sadece Re'aya faaliyet göstermektedir.

Kahvecilik mesleğinde ise sadece Yeniçeriler faaliyet göstermektedir.¹²³

Ayrıca Merhum Celi Efendi Havlusu'na bağlı olan esnafların hangi sosyal guruba mensup oldukları belirtilmemiştir.

Bu verilere göre; Re'aya gurubu, Kahveci ve sosyal gurupları belirtilmeyen Merhum Celi Efendi Havlusu Esnafları hariç toplam 43 meslek dalında 1150 kişiyle faaliyet göstermektedir.

Yeniçeriler; Abacı, Çıkırcı, Kalaycı, Kuyumcu, Ma'saracı, Merhum Celi Efendi Havlusu meslekleri haricinde 39 meslek dalında 499 kişiyle faaliyet göstermektedirler. Daha önce belirttiğimiz gibi Kahveciler'in tümünü Yeniçeriler oluşturmaktaydı.

E'imme gurubu; Bakkalan, Berber, Bezirgan Nakib Hanı ve Bez Hanı, Cullah, Fahureci, Kassaban, Kefeşkeran, Neccaran, Yorgancı ve Kavukcu Kürkcü, Yundciyan ve 'Attaran mesleklerinde olmak üzere toplam 11 meslek dalında 42 kişiyle faaliyet göstermektedir.

¹²³:-Bkz. Ek Tablo IV

Sadat gurubu; Arpacıyan, Bakkalan, Bastacı ve Manav, Berber, Bezirgan Nakib Hanı ve Bez Hanı, Bostancı, Cullah, Çilingir, Çubukcı, Debbağan, Fahureci, Fevabend, Gemici Külâhı, Hamamcı, Kaşşas, Kalaycı, Kassaban, Kazzaz, Kebabcı ve Börekci Künefeci Ka'keci Helvacı Leblebici, Kefeşkeran, Ma'saracı, Mutaş, Neccaran, Saka ve Şerbetci, Saraç, Timurcı, Tütüncü Kedakcı, Yorgancı ve Kavukcu Kürkcü, Yundciyan ve 'Attaran meslekleri olmak üzere toplam 30 meslek dalında 122 kişiyle faaliyet göstermektedirler.

Sipah gurubu ise; Bakkalan, Cullah, Çubukcı, Kassaban, Kefeşkeran ve Saraç meslekleri olmak üzere toplam 6 meslek dalında 12 kişi ile faaliyet göstermektedirler.

Re'aya gurubu dışındaki sosyal gurupların meslek dallarındaki yoğunluk dağılımına baktığımızda;

Yeniçeriler; 71 kişilik Bakkallık'ın 29'u, 42 kişilik Bastacı ve Manavlık'ın 33'ü, 42 kişilik Berberlik'in 22'si, 11 kişilik Gemici Külâhı imalatçılığının 6'sı, 36 kişilik Kahvecilik'in tamamı, 14 kişilik Kazzazlık'ın 8'i, 17 kişilik Mutaflık'ın 8'i, 23 kişilik Saka ve Şerbetçilik'in 13'ü, 29 kişilik Tütüncü Kedakçılık'ın 19'u ve 15 kişilik Yundciyan'ın 8'i ile bu mesleklerdeki yüzdelik oranı en yüksek olan sosyal gurubu oluşturmaktaydılar. Keza en fazla esnaf gurubunu içine alan 358 kişilik Cullahlar'ın 103'ü ve 181 kişilik Kefeşkeran'ın 40 kişisi ile ikinci sıradaydılar.

E'imme gurubu sadece 36 kişilik 'Attarlık'ın 17'si ile ilk sıradadır. Diğerlerinde üçüncü veya dördüncü sıradadırlar.

Sadat gurubu, yerine göre ikinci, üçüncü veya dördüncü sıradadırlar.

Sipahlar ise en az gurup olduğu gibi oranları da en az olan guruptu.

Bütün sosyal gurupların esnaf sayısını ve sosyal sınıfları verilmeyen Merhum Celi Efendi Havlusu'nun esnafları olan 14 neferi de dahil edersek toplam 1839 esnaf ile karşılaşırız.

Yine aynı listede 'Avatıl(atıl olan, çalışmayan, mesleği olmayan)larda belirtilmiştir. Buna göre 14 Re'aya, 75 Yeniçeri, 37 E'imme, 29 Sadat, 10 Sipah olmak üzere 291 atıl nefer bulunmaktadır.

Bu verilere dayanarak şu tablo ile karşılaşırız:

Sosyal Gurubun Adı	Esnaflık Sayısı	Avatıl Sayısı	Toplam
Re'aya	1150*	140	1290
Yeniçeri	499	75	574
E'imme	42	37	79
Sadat	122	29	151**
Sipah	12	10	22***
Toplam	1825	291	2116
Merhum Celi Efendi Havlusu	14	-	-
Genel Toplam			2130

Bu toplamlar sonucu Antakya'da bu beş sosyal guruba ait toplam 2116 kişi ve sosyal gurubu belirtilmeyen 14 kişilik Celi Efendi Havlusu esnafını da dahil edecek olursak toplam 2130 kişi ile karşılaşmaktayız. Bu, esnaflıkla uğraşan veya atıl duran faal erkek nüfusu belirtmektedir. Bu hesaba idarece olan ehl-i örf ve ehl-i şer' nüfus dahil değildir.

Bu listelerden faydalanarak Antakya'da faaliyet göstermekte olan esnaf zümrelerinin adları aşağıda çıkarılmıştır.

1- Abacı	28- Kasarcı
2- Arpacıyan	29- Kassabân
3- Bağçevan	30- Kaşşâş
4- Bakkalân	31- Katırcı
5- Basmacı	32- Kazgancı
6- Bastacı ve Manav	33- Kazzâz
7- Berberân	34- Kebabçı ve Börekçi Künefecî
8- Bezirgan Nakib	Ka'keci Helvacı Leblebici
Hanî ve Bez Hanı	35- Keçeci
9- Bostancı	36- Kefeşkerân
10- Boyacı	37- Kuyumcu
11- Cullâh	38- Külâhçı
12- Çıkırıkcı	39- Ma'saracı
13- Çilingir	40- Merhum Celi Efendi Havlusu
14- Çubukcu (Çiftci)	41- Mi'marân
15- Debbâğân	42- Mutaî
16- Değirmenci	43- Na'iband
17- Derzi	44- Neccerân
18- Etmekciyân	45- Oturakçı
19- Fâhûrecî	46- Penbeci
20- Fevâbend	47- Saka ve Şerbetçi
21- Gemici Külâhı	48- Saraç
22- Hallâc	49- Semerci
23- Hamâlân	50- Timurcu
24- Hamamcı	51- Tütüncü Kedakçı
25- Havlucu	52- Yorgancı ve Kavukcu Kürkcü
26- Kahveci	53- Yundciyân
27- Kalaycı	54- 'Attârân

*-Katip toplamda 1154 olarak vermişse de biz 1150 olarak düzelttik

**Katip toplamda 150 olarak vermişse de biz 151 olarak düzelttik

***Katip toplamda 23 olarak vermişse de biz 22 olarak düzelttik.

Osmanlı genel yapısında olduğu gibi Antakya'da da esnafın belirli bir sistematik yapı ile idare edilmekteydi. Lonca ve Gedik teşkilatı ile esnaf gurupları belirli bir düzen içerisinde tutulmaktaydı. Esnaf zümrelerini kendi içinde denetlemek ve idare ile aralarındaki hususların halli için her meslek dalının kendi kethüdaları, başları bulunmaktaydı.

Esnaf arasındaki sistematik düzenlemede, eski Türk-İslam teşkilat yapısı olan Ahilik önemli bir yapı taşı oluşturmaktaydı. Bazı esnaf gurupları Ahilik'e bağlıydı. Esnaf teşkilatı üzerine değerli çalışmaları olan Rifat ÖZDEMİR; Debbağ Esnafı'nın temsilcisine Ahi Baba; Sofacı, Gazzaz, 'Attar esnafının temsilcisine Şeyh; Kuyumcu, Ekmekçi esnafının temsilcisine Kuyumcubaşı, Ekmekcibaşı; Bakkal esnafının temsilcilerine Bazarbaşı; Berber esnafının yöneticilerine Kethüda denildiğini belirtmektedir.¹²⁴

Esnaf teşkilatı üzerine ayrıntılı bir inceleme yapmış olan Ömer DEMİREL, Bedesten Kethüdası'na "*Vekil-i Fukara*" denildiğini ve bu göreve atanan kişinin esnaf haricinden kişiler de olabileceğini belirtmektedir.¹²⁵

R. ÖZDEMİR; yılda iki defa düzenlenen Salyane(Tevzi') Defteri'nin düzenlenip gerekli olan meblağların toplanmasında Ahi Baba'nın aktif rol aldığını belirtiyor.¹²⁶

Ahi Baba ismine çalışmamızda da rastlamaktayız. Ahi Baba gerekli olduğu zaman devlet adına masraf yapmakta ve bunları Tevzi' Defteri'ne aktarmaktaydı. 1178(1764-65) yılının ilk Tevzi' Defteri'nde Ahi Baba'nın daha önce yaptığı masraflar belirtilmektedir. Ahi Baba; Haleb Valisi için işâ'at buyuruldu getiren Çukadar'a 13, Lengeri Hasan Ağa'ya 15, Cisir-i Hadid'e zahire isticaline gelen Çukadar'a 11, ilam cevabı için buyuruldu getiren Çukadar'a 11, Zahireci Ali Ağa'ya 30, Asi'ye ilga olunan 'avret için Naib Efendi'ye 22.75 ve Zahireci ile Tuğcu ve maiyetinde olan bayraklara otluk baha ve saireye 95.75 Kuruş olmak üzere toplam 198.5 Kuruşluk hizmet akçesi ödemiştir.¹²⁷

¹²⁴-R. ÖZDEMİR; "Antakya Esnaf Teşkilatı(1709,1860)", II. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu'na Sunulan Tebliğ, 1992-Antakya, s.:17, Ayr, bkz.: Musa ÇADIRCI; *Tanzimat Dönemi'nde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Ankara-1991, s.:123-130, Yücel ÖZKAYA; XVIII. Yüzyıl'da Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Ankara-1985, s.:63-83

¹²⁵-Ömer DEMİREL; II. Mahmut Dönemi'nde Sivas'ta Esnaf Teşkilatı ve Üretim-Tüketim İlişkileri, Ankara-1989, s.:44-48

¹²⁶-R. ÖZDEMİR;"Antakya Esnaf Teşkilatı(1709,1860)", II. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu'na Sunulan Tebliğ, 1992-Antakya, s.:9

¹²⁷-B.: 23

1178 yılının ikinci Tevzi' Defteri'ne göre ise Ahi Baba'nın daha önce 61.25 Kuruş elden masraf yapmıştır.¹²⁸

1179(1765-66) yılının ikinci Tevzi' Defteri'nde Ahi Baba; Halep Monlası mesarifi olan 49.75, Konakçı'ya 33, Hinta için Lazkiye tarafına irsal olunan Hüseyin Efendi'ye 15 Kuruş olmak üzere toplam 97.75 Kuruş hizmet ücreti verdiği kayıtlıdır.¹²⁹

Yine 1179(1765-66) senesine ait Avarız ve Nüzül Bedeli'nden üzerlerine düşen 1.5 sümnden, yarım sümnn indirilmesini isteyen Cünte karyesi ahalilerinin sundukları arzuhal üzerine Halep Divanı'ndan bunlardan yarım sümnn aşağı alınması için gönderilen buyuruldu, Antakya Kadısı'yla birlikte Ahi Baba'ya hitaben gönderilmiştir.¹³⁰

Menzilcilerin nasb ve ücretlerinin ödenmesinde tutulan hüccetlerde de Ahi Baba'nın şahitliklerini görüyoruz.¹³¹

Yine etle ilgili bir narh kaydında da Ahi Baba, Kasab Ahi Baba olarak anılmaktadır.¹³²

Bakkal Esnafı'nın yöneticisi olan Bazarbaşı'nın adına da rastlamaktayız. 1178(1764-65) yılının ilk Tevzi' Defteri'nde Bazarbaşı olarak Mehmed Ali adlı biri geçmektedir.¹³³ Yine 1179(1765-66) yılının ikinci Tevzi' defteri'nde aynı kişinin Bazarbaşı olduğunu görüyoruz.¹³⁴

Ekmekci Esnafı'nın başında da Şeyh Mustafa adlı birinin bulunduğunu görmekteyiz.¹³⁵

Yine, Bedesten Kethüdası olan Vekil-i Fukara'ya da menzilcilerin nasb ve ücretlerinin verilmesi olayında tutulan hüccetlerdeki şahitliklerinde tesadüf etmekteyiz. Bu belgelerden Vekil-i Fukara'nın adının Monla Ahmed olduğunu anlıyoruz.¹³⁶

Şehirdeki esnaflar belli çarşı vahanlarda faaliyette bulunmaktaydılar.

128-B.: 48

129-B.: 87

130-B.:141

131-B.: 159, 160, 161

132-B.: 168

133-B.: 23

134-B.: 87

135-B.: 23

136-B.: 159, 160, 161

Tesbit edebildiğimiz çarşı ve han adları şunlardır:

- 1-Bedesten Çarşısı¹³⁷
- 2-Bez Hanı¹³⁸
- 3-Cenar ve Yeca nam Çarşı¹³⁹
- 4-Çıkrıkcı Bazarı¹⁴⁰
- 5-Kaşşas Havlusu¹⁴¹
- 6-Merhum Celi Efendi Havlusu¹⁴²
- 7-Meydan Sukk¹⁴³
- 8-Nakib Hanı¹⁴⁴
- 9-Neccar Çarşusu¹⁴⁵
- 10-Sukk-ı Sipahi¹⁴⁶
- 11-Sabun Hanı¹⁴⁷
- 12-Sukk-ı Sultanî¹⁴⁸
- 13-Uzun Çarşı¹⁴⁹

2-Cizye

Diğer İslam Devletleri'nde olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de zımmî statüsündeki gayr-ı müslem azınlıkların faal erkek nüfusundan cizye alınmaktaydı. Rahipler, ergin olmayanlar, devlet hizmetinde bulunan aileler, iş yapamaz durumda olanlar cizyeden muaftılar.

Cizye vergisi kişilerin malî durumuna göre üç sınıfa göre alınmaktaydı: A'lâ, evsat, ednâ.¹⁵⁰

137-B.: 108

138-B.: 22, 37, 76, 86

139-B.: 44

140-B.: 108

141-B.: 46

142-B.: 22

143-B.: 30-b, 94

144-B.: 22, 30-b, 37, 66, 76, 86, 94, 108

145-B.: 46

146-B.: 30-b, 94

147-B.: 30-b, 94, 108, 171

148-B.: 94, 126, 155

149-B.: 46, 108

150-İbrahim YILMAZÇELİK; XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır, Ankara-1995,

Çalışmamızda cizye ile ilgili üç belge mevcuttur. Bunlardan ikisi Halep Divanı'ndan gönderilen Divan Tezkeresi ¹⁵¹, diğeri ise merkezden gönderilen ferman suretidir.¹⁵²

Divan Tezkereleri'nin ikisi de birbirinin küçük farklılıklarla aynısı olup birincisi 1178(1764-65), ikincisi de 1179(1765-1766) yıllarına ait olan ve "Halep ve tevâbi'i cizyesi kaleminden Antakya ve tevâbi'i mahallerde sâkin ve mütemekkin ve mürûr ve 'ubûr iden ehl-i zimmet, Kefere ve Yehud ve Eramine-i 'Acem tâ'ifelerinin cizye-i şer'îyyeleri..."nin tahsili için görevli atandığına dair Antakya Kadısı'na hitaben yazılmış belgelerdir.

Cizye tahsili için görevlendirilen kişinin adı birinci belgede boş bırakılmışken, ikincide el-Hac Hüseyin Ağa olarak belirtilmiştir.

Belgelerden anlaşıldığı üzere yılda bir defa Muharrem ayının guresinde toplanmaktaydı. Aynı belgelerden Antakya ve ona bağlı yerlerdeki zimmîlere ait toplam bin ikiyüz evrak-ı cizyenin olduğu görülmektedir. Bundan Antakya ve çevresinde cizye ile mükellef 1200 nefer zimmînin olduğu anlaşılmaktadır. Bunlar; Kefere(büyük bir ihtimalle Ermeni, Rum veya Nasturi), Yehud(Yahudiler) ve Eramine-i 'Acem olarak belirtilmektedir.

Yine bu belgelerden cizye boğçasının ulaştığı zaman üç sınıfa göre tahsili yapılması belirtilmektedir. Buna göre; a'lâ sınıfından sayılanlardan dörder Zer-i Mahbub hesabından onbir Kuruş; evsât sınıfından sayılanlardan ikişer Zer-i Mahbub hesabından beşbuçuk Kuruş ve ednâ sınıfından sayılanlardan birer Zer-i Mahbub hesabından ikibuçuk Kuruş bir rub' tahsil olunması belirtilmektedir. Bu belgelerden Antakya'daki zimmî grupların birbirine oranı veya cizye sınıflandırmasının birbirlerine oranını çıkaramadık.

Merkezden gönderilmiş olan ferman; 1179 senesine ait Halep, Rakka ma' Beyrutu'l-Garat Eyaletleri'nde ve tevabi'indeki ehl-i zimmet taifesinin ödemesi gereken cizye ile ilgili 26 Mayıs 1765 tarihli fermanıdır. Bu fermanın, bu bölgelerde bin dörtyüz altısı a'lâ, onbirbin beşyüz yirmi sekizi evsat ve ikibin yirmi altısı edna olmak üzere toplam ondörtbin dokuzyüz altmış adet cizye ile yükümlü kişi olduğu anlaşılmaktadır. Bunların toplanması işinin Halep

s.:293-4, Ahmet TABAKOĞULU; *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul-1994, s.:179-80, Ahmet TABAKOĞLU; *Gerileme dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, İstanbul-1985, s.:136-146

151-B.: 12, 147

152-B.: 84

Muhassılı el-Hac Ahmet'e verildiği belirtilmektedir.

Bu fermenda cizye tahsilinde nelere dikkat edilmesi gerektiği, kimlerin cizyeden muaf olduğu, cizye tahsilinde ortaya çıkan arızaların nasıl halledileceği, Reaya'ya zulm ve eziyet edilmemesi belirtilmektedir.

Ayrıca cizye tahsilinde cizye miktarından ayrı olarak *amel-i cizye* adında a'lâdan on iki, evsâtan dokuz ve ednâdan altı para ile her bir varaktan birer para Cizye Muhasebecisi ve katiplerine *ücret-i kitabet* alınması belirtilmektedir.¹⁵³

3-Para Rejimi

Osmanlı Devleti'nde ilk olarak Orhan Bey döneminde basılan gümüş paralar Fatih döneminde basılan altın para ile kullanılmağa başlamıştır. Amerika'nın keşfi ve Amerikan gümüş ve altınının Avrupa'ya ve Yakındoğu'ya gelmesi sonucu Osmanlı Devleti'nin para düzeni bozulmuştur. Bir taraftan enflasyonist baskılar, diğer yandan sürüp giden savaşlar nedeniyle özellikle 16. yüzyılın son yarısı ve 17. yüzyılın başlarında devamlı tağşiş olayına başvurulmuştur. Akçedeki gümüş oranı gittikçe düşürülmüş adeta "para pul haline getirilmiştir".

Osmanlı topraklarında bir tek Osmanlı paraları kullanılmıyordu. Avusturya Talerleri, İspanyol Riyali Kuruşları, Venedik Dukaları, Memluk ve Mısır Hasene ve Pareleri, İran Şahileri, Hollanda Florileri ve Esedi Kuruşları, Polonya Zolotaları geniş bir kullanım alanı bulmuştur. Hatta bazen bu paralar Osmanlı akçesini safdışı bırakarak esas değişim aracı haline gelmişlerdir. Bu arada gümüş ve altınlar Doğu'ya ve Güney'e doğru kaçakçılar tarafından kaçırılmaktaydı.¹⁵⁴

Bu para çeşitliliğindeki bolluk nedeniyle II. Mustafa(1695-1703) ülke içinde para birliğini sağlamak ve yabancı paraların kullanımı yasaklamak için para reformu yapmağa çalışmıştır. Bunun için 1696'da kullanımda olan farklı paraların toplanıp tek bir ayarla darbedilmesi için İzmir, Edirne ve Erzurum'da yeni Darphaneler açıldı. Ancak altın ve gümüşün Güney'e ve Doğu'ya

¹⁵³.B.: 84

¹⁵⁴.Halil SAHİLLİOĞLU; "Osmanlı Para Tarihinde Dünya Para ve Maden Hareketinin Yeri(1300-1750), ODTÜ Gelişme Dergisi Özel Sayı, S.:3, Ankara-1978, s.:1-21; H. SAHİLLİOĞLU; Türkiye İktisat Tarihi (Giriş-Bazı kurum ve Kavramlar), İstanbul-1989, Menteş Kitabevi, s.:70-77; Ahmet TABAKOĞLU; Türk İktisat Tarihi, İstanbul-1994, s.:261-272

devamlı olarak kaçırılması nedeniyle akçe altın karşısında devamlı devaule edildi. Bunun sonucunda 1703'te Tuğralı, 1713'te Zincirli, 1716'da Fındık ve 1729'da Zer-i Mahbub denen altın paralar darbedilmiştir.¹⁵⁵

Kuruluştan itibaren "akçe" olan para sistemi 17. yüzyılda "Akçe-Para" ve akçenin sürekli olarak değer kaybetmesi nedeniyle 1688'de tedavüle çıkarılan "Kuruş" ile Kuruş'un 1/40'ı olan "Para" dönemin para sistemini oluşturmaktaydı.¹⁵⁶ Ancak Akçe uzun süre daha maliye birimi olarak kullanılmıştır.

İncelediğimiz dönemde 1 Kuruş 40 Paraydı. Bir Para 3 Akçe, 1 Akçe 3 pul idi.¹⁵⁷

Bu dönemde kalpazanlar piyasaya sahte para sürmekteydiler. Öte yandan paraların kenarları kırılmak ve kazınmak suretiyle vezin ve değerleri düşürülmekte idi. Devlet ise defaatle sahte, karışık, ayarı düşük veya vezni bozuk paraları gerçek değerlerini ödeyerek toplatmış ve bunları İstanbul Darphanesi'nde eriterek "sağ para" haline getirmeye çalışmıştır.¹⁵⁸

Bu dönemde Zer-i Mahbub, Cedid İstanbul Altını, Zincirli Mısır Altını, Tuğralı Mısır Altını ve Tuğralı Sağ Para adlı paraların kullanılmakta olduğunu anlamaktayız.

İncelediğimiz defterdeki cizye ile ilgili belgelerden; 1 Zer-i Mahbub'un 2.75 Kuruş-330 Akçe'ye¹⁵⁹, Cedid İstanbul Altını'nın dört yüz altmış beş Akçe'ye, Zincirli Mısır Altını'nın üç yüz otuz Akçe'ye, Tuğralı Mısır Altını'nın üç yüz onbeş Akçe'ye, Tuğralı Sağ Para'nın kırkının bir Kuruş olduğunu anlamaktayız.¹⁶⁰

Bu dönemde halkın elinde bulunan kefare sikkesiyle "Meskûk-ı Marbaş" olarak bilinen paranın rayicinin on akçe olmasına rağmen bazı hilekarların halktan on akçeye toplayıp başka yerlerde beş paraya ve daha fazlaya satmaları nedeniyle ahali arasında ihtilaf olduğu, bunun devletçe Darphane'de incelenmesi sonucu Marbaş adlı paradan 12 akçelik gümüş elde

¹⁵⁵-Ahmet TABAKOĞLU; a.g.e., s.:272

¹⁵⁶-Mustafa ÖZTÜRK; "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Orta Anadolu'da Fiyatlar", X. Türk Tarih Kongresinden Ayrı Basım, Ankara-1993, s.:1822

¹⁵⁷-Y. ÖZKAYA; a.g.e., s.: 269

¹⁵⁸-Bekir Sıtkı BAYKAL; "Osmanlı Para Düzeni ile İlgili Belgeler", Belgeler, S.: 9, Ankara,-1969, s.:49

¹⁵⁹-B.: 12, 84

¹⁶⁰-B.: 84

edildiğinin tesbit edilmesi üzerine bu paranın Cizyedarlar'ca 12 akçeye toplanıp Darphane'ye gönderilerek bir daha kullanılmaması için daha önce Anadolu ve Rumeli'nin üç koluna fermanlar yazılmıştır. Ancak Edirne Mehkemesi'nde bu ferman okunduğunda Marbaş adlı sikkenin 9 ve 10 akçelik iki çeşidinin daha bulunduğu belirtilmesi üzerine bunlar da Darphane'de incelenmiş ve bunların vezinlerinin ihtilaflı olduğunun anlaşılması üzerine dirhemi dört Para olmak üzere dirhem üzerinden toplanıp Darphane'ye gönderilmesi için Anadolu ve Rumeli'nin üçer koluna hitaben Ekim sonları 1764'te ferman gönderilmiştir.¹⁶¹

4-Fiyatlar ve Ücretler

Bir toplumda, o toplumun kullanmakta olduğu ihtiyaç maddeleri arz-talep ilişkisi çerçevesinde belirli bir değer içerisinde alınıp verilmekte, karşılıklı olarak değişime tabi tutulmaktaydı. Paranın icadından sonra değişim aracı olarak para kullanılmış ve kıymet ölçüsü olarak para kullanılmaya başlanmıştır.

Bunun yanında satılan mallar belli bir miktar ve ölçü kullanarak değişime tabi tutulmaktaydı. İnsanlar arasındaki ilişkiler arttıkça birbirleri arasında değişime tabi tutulan malların türü ve miktarı daha da artmıştır.

Bu nedenden dolayı kurulu olan düzen içerisinde değişimin hangi esaslar çerçevesinde yapılacağının bir kayıta tabi tutulması gerektiğinde idareci olanlar değişim sırasında hangi ölçülerdeki malın hangi değerinde satılması gerektiği hususunda belirli kurallar ve kısıtlamalar getirmişlerdir. İslam ülkelerinde ve Osmanlılar'da bu kurala tabi tutma ve değer biçme olayına "*Narh*" adı verilmekteydi.¹⁶²

Bununla ahalinin zaruret çekmemesi sağlanır ve "*gelenekçilik*" politikası çerçevesinde ahalinin huzuru ve "kadimden olagelene aykırı iş yapılmaması" için Osmanlı iktisat politikasının en önemli ilkesi olarak belirtilen "*iaşe*"nin

¹⁶¹B.: 7

¹⁶²-Narh konusunda bkz. ; Yaşar YÜCEL; 1640 Tarihli Es'ar Defteri, Ankara-1982, s.:6-12; Ziya KAZICI; Osmanlılar'da İhtisap Müessesesi, İstanbul-1987, s.:29 vd. ; Davut AKYÜZ; İslam İktisadında Narh ve Osmanlı Devleti'nde Narh Uygulaması, İzmir-1994, Işık Yayınları, s.:3 vd. ; Halil SAHİLLİOĞLU; "Osmanlılar'da Narh Müessesesi ve 1525 Yılı Sonunda İstanbul'da Fiyatlar", Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, C.:1, S.:1, s.:36-40, S.:2, s.:54-55, S.:3, s.:50-53; M. ÖZTÜRK; a.g.m., s.1821 vd. ; M. ÖZTÜRK; "Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili", Belleten, S.:212, Ankara-1991, s.:87 vd. ; M. ÖZTÜRK; "Osmanlı İktisadında Fiyatları Etkileyen Unsurlar", Prof. Dr. Şerafeddin TURAN Armağanı, Elazığ-1996, s.:221 vd.

teminine çalışılırdı.¹⁶³

Mübadele işleminde değişik ölçü ve tartı birimleri kullanılmaktaydı. Kıyye(Okka, Okiyye, Vukkiye), Keyl, Nügü, Rıtl, Ulbe, Dirhem, Miskal, Kantar, Batman, Kıtmir, Zerre, Habbe, Kırat, Müd ve Zira' en çok kullanılan ölçü ve tortu birimleriydiler. Bunlardan bazıları yöreden yöreye küçük de olsa değişiklik arzetyektydi.¹⁶⁴

Narh verilirken her yerde, her zaman, herkesin muhtaç olduğu temel gıda ve ihtiyaç maddelerine özel bir önem veriliyordu. Ekmek, et, tuz, yağ, bal, pekmez, mevsimlik sebze ve meyve, sabun, mum, ayakkabı, odun, kömür, demir, şeker vb, maddeler bu konuda başta yer almaktaydı. Narh fiyatları sancak ve kazalarda Kadı'nın başkanlığında, esnaf temsilcileri ve şehir ileri gelenlerinden oluşan bir mecliste tesbit edilmekteydi. Narh yılda yerine göre bir, iki veya daha fazla kere verilmekteydi.¹⁶⁵

Antakya da bir Osmanlı kenti olduğundan burada da yerine göre narh verilmekteydi.

17 Temmuz 1764 tarihinde pak ve beyaz ekmeğin beher okkasını iki paraya satacakları ve "... ibâdu'l-laha bir vecihle zarûret çekdirmemek şartıyla gâyetü'l-gâyet ıslâh ..."ekmek işleyeceklerine dair ekmekçiler taahhüdde bulunmuşlardır.¹⁶⁶

Yine, 1179(1765-66) Teşrin-i Sani ibtidasından(12 Ekim 1765) sonra buğday vilayet tarafından verilmek şartıyla ekmek çıkaracaklarına dair 10 Ağustos 1765'te ekmekçiler birbirlerine malen ve bedenen kefil olmuşlar ve ulema, ayan ve fukara vekilleri muvacehesinde taahhüd ve iltizamda bulunmuşlardır.¹⁶⁷

Kasab Esnafı, Kasab Ahi Baba ve diğer birkaç kişi ile birlikte ulema ve ayan muvacehesinde, 1179 Ruz-ı Kasımı(9 Kasım 1765)'ndan 1179 Ruz-ı

¹⁶³-Mehmet GENÇ; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi", V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi Tebliğler, Ankara-1990, T.T.K. Basımevi, s.:13-25

¹⁶⁴-Ölçü ve tartı birimleri için bkz. ; M. Necmüddin el-Kürdî; Şer'î Ölçü Birimleri ve Fıkıhî Hükümleri, İstanbul-1996, Buruç Yayınları, s.:35 vd.; Seval ORHAN; Osmanlılar'da Ölçü ve Tartı Sistemi, Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde Yayınlanmamış Lisans Tezi, Elazığ-1992, s.: 4 vd.

¹⁶⁵-M. ÖZTÜRK; "Osmanlı İktisadında Fiyatları Etkileyen Unsurlar", Prof. Dr. Şerafeddin TURAN Armağanı, Elazığ-1996, s.:227

¹⁶⁶-B.: 156

¹⁶⁷-B.: 158

Hızır başına* (6 Mayıs 1765) kadar etin okkasını yedi paraya satacaklarına ve ahaliye yokluk çektirmeyeceklerine dair 28 Ekim 1765'te taahhüdde bulunmuşlardır.¹⁶⁸ Yine aynı tarihte 1179 Ruz-ı Hızır (6 Mayıs 1766)'dan 1780 Ruz-ı Kasım (9 Kasım 1766)'na kadar etin okkasını altı paraya satacaklarına dair taahhüdde bulunmuşlardır.¹⁶⁹

Nalbant Esnafı'na, dört tanesi bir okka olmak üzere nalın "Kîm"i 24 para, Haleb nalının beher "Kîm"i 20 para, merkep nalının beher "Kîm"i 12 para ve katır nalının beher "Kîm"i 16 para olmak üzere 23 Temmuz 1764'te narh verilmiştir.¹⁷⁰

11 Temmuz 1764'te Antakya ve hariçte işlenen kiremidin uzunluğu yarım, genişliği çeyrek zira' ve ağırlığı bir okka olanının bin tanesine üç Kuruş, dört buçuk nügü olanın bin tanesine iki Kuruş narh verilmiştir.¹⁷¹

Murabba' mihinin bir okkasının 7 Kuruş; pencere, ayak, kapı ve sair ufak mihın okkasının sekiz sümne satılacağına dair 11 temmuz 1764'te narh verilmiştir.¹⁷²

Bir adet Saban'ın 5 sümne, Dardeğân ağacından yapılma Koğa'nın bir tanesinin 5 paraya, Çınar Koğa'nın 4 paraya, Dam Tahtası'nın tanesinin 1 Kuruş, ondört onbeş tahta olmak üzere muhayyer tahtanın 15 tanesinin 1 Kuruş, Kapılık Tahta'nın alasının 6, evsatinın 8 ve ednasının 10 tanesinin 1 Kuruş, Uzun Murabba'nın birinin 5, Kısa Murabba'nın birinin 2 Paraya satılacağına dair 11 Temmuz 1764'te narh verilmiştir.¹⁷³

Yağlı Ka'ke'nin 20 dirheminin, Yağsız Ka'ke'nin 25 dirheminin 1 Akçe'ye satılacağına dair 13 Temmuz 1764'te narh verilmiştir.¹⁷⁴

Neccar ve Mimar işçilerinin; yemekli olanının birine 4, yemeksiz olanına 5 sümne narh verilmiştir.¹⁷⁵

Defterden tesbit edebildiğimiz üzere bazı gıda vb. maddelerin fiyatları aşağıda gösterilmiştir.

*-Katip belgede gayet(son) yazmışsa da ibtida(baş) olmalıdır

168.B.: 168

169.B.: 169

170.B.: 157

171.B.: 164

172.B.: 165

173.B.: 166

174.B.: 167-b

175.B.: 167-a

<u>Cinsi</u>	<u>Birimi</u>	<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>
Nân-ı 'Azîz(Ekmek) ¹⁷⁶	Kıyye	-	3
Dakîk-i Hâs(Un) ¹⁷⁶	"	-	6
Lahm(Et) ¹⁷⁶	"	-	7
Kuzu ¹⁷⁶	Re's	1.5	-
Pekmez ¹⁷⁶	Kıyye	-	30
Şem'-i Asel(Balmumu) ¹⁷⁶	Kıyye	1	3
Nişasta ^{*176}	Kıyye	-	8
Bekmez ^{*176}	"	-	6
'Asel(Bal) ^{*176}	"	-	16
Tavuk ^{*176}	Re's	-	7
Yumurta ^{*176}	10 tanesi	-	1.5
Şem'-i Revgan(Mum Yağı) ^{*176}	Kıyye	-	25
Nohut ^{*176}	"	-	2.5
Soğan ^{*177}	"	-	1
Süt ^{*177}	"	-	1
Yoğurt ^{*177}	"	-	1
Badem ^{*177}	"	-	20
Üzüm ^{*177}	"	-	4.5
Kömür ^{*177}	"	-	0.8
Zeyt(Zeytin) ^{*177}	"	-	15
Pirinç ^{*177}	"	-	6
Revgan-ı Sade(Sade Yağ) ^{*177}	"	-	20
Arpa ¹⁷⁷	Kile ¹⁷⁸	-	8-12
Yağ ¹⁷⁹	Kıyye	-	30-35
Bal ¹⁷⁹	"	-	25
Tuz ¹⁷⁹	"	-	3
Nohut ¹⁷⁹	"	-	5
Bulgur ¹⁷⁹	'Ulbe ¹⁸⁰	1	10
Kahve ¹⁸¹	Kıyye	1	-

¹⁷⁶-B.: 23

*-Bu maddeler Halep Valisi'ne verilen maddelerdir. Mübaya'a fiyatları ile alınmıştır.

¹⁷⁷-B.: 23

¹⁷⁸-1 Antakya kilesi: 6 İstanbul kilesi olup 120 okka yani 153.84 kg gelir. Mustafa ÖZTÜRK;" XIX. Yüzyılın ilk Yarısında Antakya'da Fiyatlar", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.:3, S.:2 Elazığ-1989, s.:265; Rifat ÖZDEMİR; "Ankara ve Antakya Sancaklarına Ait Bazı Gelir ve Giderlerin Mukayeseli Tahlili", Prof. Dr. Şerafeddin TURAN Armağanı, Elazığ-1996, s.:193

¹⁷⁹-B.: 87

¹⁸⁰-'Ulbe:42, 43 veya 44 kg.dır. R. ÖZDEMİR; a.g.m., s.: 193

¹⁸¹-B.: 66

Diğer bazı ev eşyaları ve giyim kuşam fiyatları aşağıda verilmiştir.

<u>Cinsi</u>	<u>Birimi</u>	<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>
Hamam Leğeni ¹⁸²	Adet	2	-
Na'leyn ¹⁸²	"	4	-
Büyük Tesbih ¹⁸³	"	-	4
Kömür Boyama Don ¹⁸³	"	3	-
Müdarisi Sarık ¹⁸³	"	5	-
Sarık ¹⁸³	"	3	-
Sureti Sarık ¹⁸³	"	3.5	-
Kundura Bağı ¹⁸³	"	0.75	-
Çuka Beneş ¹⁸³	"	5	15
Haleb Alacası Don ¹⁸³	"	1.6	-
Şam Alacası Don ¹⁸³	"	5	-
Çiçeklü Don ¹⁸³	"	4	10
Yağmurluk ¹⁸³	"	2.5	-
Mısır Hasırı ¹⁸⁴	"	2.5	-
Müzker ¹⁸⁵	"	-	32
Büyük Kazan ¹⁸⁵	"	3	-
Keten Çit Yorgan ¹⁸⁶	"	1.5	5
Boğça ¹⁸⁶	"	2	-
Mor Telli Kaplı Kakum Cebe Kürk ¹⁸⁶	"	47.5	-
İşleme Destmal ¹⁸⁶	"	4	-
İşleme Oya Yemeni ¹⁸⁶	"	4	-
Keyl Leğeni ¹⁸⁶	"	1	27
Kapaklı Tencere ¹⁸⁶	"	3	-
Kahve İbrığı ¹⁸⁶	"	10	-
Sini ¹⁸⁶	"	3	-
Gügüm ¹⁸⁶	"	1	-
Fağfuri Fincan ¹⁸⁶	"	0.5	-
Beyaz Halep Yemenisi ¹⁸⁶	"	1.5	-
Seccade ¹⁸⁷	"	3	-
Fener ¹⁸⁷	"	1.5	-
Bakır Mangal ¹⁸⁷	"	3	-

182-B.: 26

183-B.: 35-a

184-B.: 23

185-B.: 44

186-B.: 46

187-B.: 54

Kilim ¹⁸⁷	"	6	-
Trabzon Keteni ¹⁸⁷	Zira ¹⁸⁸	-	6.5
Şamdan ¹⁸⁹	Adet	1	-
Fıstıkî Germude Kablu Kürk ¹⁸⁹	"	15	-
Aba ¹⁹⁰	"	2	-
Bez Kaftan ¹⁹⁰	"	1.5	-
Harar ¹⁹⁰	"	,	35
Abdest Ibrığı ¹⁹⁰	"	1.5	-
Kaltak ¹⁹⁰	"	-	30
Eğer Takımı ¹⁹⁰	"	2	-
Kolan ¹⁹⁰	"	-	12
Papuc ¹⁹⁰	Çift	-	15
Üzengi ¹⁹⁰	"	-	5
Gömlek ¹⁹¹	Adet	2	-
Çizme ¹⁹¹	"	0.75	-
Heğbe ¹⁹²	"	-	20
Divid ¹⁹²	"	5	-
Sim Zincirli Nebdul Saat ¹⁹³	"	35	-
Kırmızı Fes ¹⁹³	"	1	-
Frenk Saçı Lapiska ¹⁹³	"	22	-
Meşinli Heğbe ¹⁹³	"	2	-
Alaca Hama Kuşağı ¹⁹³	"	2	-
Kullanılmış Kakum Kürk ¹⁹⁴	"	25	-
Kullanılmış Sincab Kürk ¹⁹⁴	"	20	-
Köhne Saat ¹⁹⁴	"	8	-
Hamudi Bez ¹⁹⁴	Top ¹⁹⁵	5	-
Yaşmak ¹⁹⁴	"	5	-
Maroken Çarşaf ¹⁹⁶	Adet	3	-
Mısır Çarşafı ¹⁹⁷	"	2.5	-

Bazı silah türlerinin fiyatları aşağıdadır.

188-1 Zira' 65 cm'ye eşittir. Seval ORHAN; a.g.tez, s.: 83

189-B.: 55

190-B.: 66

191-B.: 72

192-B.: 80

193-B.: 107

194-B.: 108

195- 1 Top 24 Zira'dır. Yani 1 Top=1560 cm=15.60 m'dir. Mustafa ÖZTÜRK; a.g.m., s.:259

196-B.: 128

<u>Cinsi</u>	<u>Birimi</u>	<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>
Kullanılmış Piştov ¹⁹⁷	Adet	2	-
Tüfek ¹⁹⁷	"	5	-
Kara Kınlı Kavm-ı Hindi Kılıç ¹⁹⁸	"	25	-
Çerkeşi Sağır Bıçak ¹⁹⁸	3	1	-

Bazı muhitlerdeki ev ve dükkan fiyatları aşağıdadır.

<u>Cinsi</u>	<u>Birimi</u>	<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>
Tut Mahallesi'nde Ev ¹⁹⁹	Adet	120	-
Dörtayak Mahallesi'nde Ev ²⁰⁰	"	250	-
Kantara Mahallesi'nde Ev ²⁰¹	"	175.5	-
Bedesten Çarşısı'nda Ekmekçi Dükkanı ²⁰²	"	500	-
Cenar ve Yeca Çarşısı'nda Dükkan ²⁰³	"	40	-

Bazı binek hayvanlarının fiyatı aşağıda verilmiştir.

<u>Cinsi</u>	<u>Birimi</u>	<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>
Kısırak ²⁰⁴	Re`s	15	-
Merkep ²⁰⁴	" 5	-	-
Tay ²⁰⁴	" 1	-	-
Beygir ²⁰⁵	" 25	-	-

5-Vergiler

Osmanlı Devleti'nde İslamî esaslara uygun olarak alınan Rüsum-ı Şer'îye yanında Rüsum-ı Örfiye adı verilen yeni vergiler de alınagelmiştir. Rüsum-ı Şer'îye'ye topraktan alınan 'Öşür ve Resm-i Çift ile Zekat'a dayandırılarak; hayvanlardan alınan Resm-i Ağnam, Şehirlerde oturan tüccar, esnaf ve sanatkarların dükkan, han ve kapan hanlarında yaptıkları ticaretin bedeli olarak ödedikleri ve miktarları % 2.5, 3 ve 10 oranlarına varan "ihtisap,

197-B.: 26

198-B.: 107

199-B.: 26

200-B.: 54

201-B.: 80

202-B.: 108

203-B.: 44

204-B.:26

205-B.: 108

İhzariyye, Damga, Boyahane vb." gibi tamamen "Baç" niyetiyle alınan vergilerle Gayr-ı Müslimler'den alınan Cizye'yi örnek verebiliriz.

Bunun yanında devletin kanunları uygulaması, idarenin tesis edilmesi, görevlilerin maaşlarının ödenmesi için Rüşum-ı Örfiyye adı altında vergiler alınmaktaydı. İlk dönemlerde "*Resm-i Mücerret, Bennak, Arusâne, Cürüm ve Cinayet, Bâd-ı Hevâ, Kul ve Cariye, Müjdegane, Yava ve Kaçgun, Tekalif-i Divaniyye*" adı altında alınan Örff vergilere 17. ve 18. yüzyıllarda kesin kurallara bağlı olmadan "*Tekalif-i Şakka, Salyane, İmdad-ı Seferiyye, İmdad-ı Hazeriyye, Resm-i İhtisap*" gibi vergiler de eklenmiştir.²⁰⁶

İlk dönemlerde olağanüstü giderleri karşılamak için Divan-ı Hümayun'un kararı ve padişahın emri ile merkezî hükümetin mal ve hizmet taleplerinden doğup daha sonra para olarak tahsil edilen ve genel olarak "*Avarız-ı Divaniyye*" olarak adlandırılan vergi muafiyeti olmayan ve bu nedenle "*Avarız Hanesi*" adı verilen gerçek hanelerin, zamanına göre 4 veya 5 hanesi veya daha fazlası üzerine belli bir meblağ tarh edilerek tahsil edilirdi. Bu vergi meblağı tarh edilen vergi hanesi birimine de "*Avarız Hanesi*" adı verilirdi.

Bu verginin halka tevzi'i ve taksimi için şehir, kasaba ve köylerdeki emlak ve arazi tasarruf eden şahıslar tesbit edilerek Avarız hanesi tahrirleri yapılırdı. Tahrir memurlarınca yapılan bu sayım işleminde hazırlanan defterler kadılar tarafından devlet merkezine gönderilerek Mevkufat Defterleri'ne kaydedilirdi. Bu vergiden Askerî Sınıf muaf tutulmuştur. Ancak bazı durumlarda Avarız vergileri tam olarak tahsil edilemiyordu.²⁰⁷

Her eyalet ve sancak için tesbit edilen ve çeşitli bölgelerde ve tarihlerde 8, 10, 12, 15, 20, 25, 38, 42, 61, 62 Gerçek Hane(ev) bir Avarız Hanesi olarak kabul edilen Avarız Hane sayısı üzerinden Divanî Resimler tahsil edilirdi.²⁰⁸

Ayrıca daha önce Avarız'ın paraya dönüşmesi üzerine Avarız Hanesi üzerinden aynî olarak tahsil edilen Nüzül ve Sürsat adlı vergiler de vardır. Nüzül ile ordunun geçeceği yollar üzerinde, ordunun konaklayacağı menzillere buğday, un, arpa, et, yağ bulundurarak ordunun iâşesinin temini amaçlanmıştı. Uzak olan yerler, Avarız Hanesi başına bedel öderdi. Ancak

²⁰⁶-Rifat ÖZDEMİR; a.g.m., s.:131-132

²⁰⁷- Halil SAHİLLİOĞLU; a.g.e., s.:62; Feridun M. EMECAN; "Kayalık Kazası'nın Avarız Defteri", İ.Ü.E.F. Tarih Enstitüsü Dergisi Prof. Tayyib GÖKBİLGİN Hatıra sayısı, S.:12, İstanbul-1982, s.:159-161; Buruce Mc GOWAN; "Osmanlı Avarız-Nüzül Teşekkülü", VIII. Türk Tarih Kongresi II. Cilt, Ankara-1981, s.:1327

²⁰⁸-Rifat ÖZDEMİR; a.g.m., s.:133

daha sonra Nüzül de nakdî vergiye dönüşmüştür.²⁰⁹

Uzun süren savaşlar, akçenin değer kaybetmesi, has toprakların 1695'te "*Malikane*" olarak satılması üzerine 18. yüzyılda yeni vergiler ortaya çıktı. Bunlara "*İmdadiye*" denilmekteydi.

II. Viyana Seferi sırasındaki fazla yekun tutan savaş masraflarının karşılanması için "*ber-vech-i karz*" yani borç olarak ahaliden toplanan para daha sonraları İmdadiye adı altında toplanmaya başlanmıştır. Bu tür vergilerin 1130(1718)'de belli bir kurala konulduğu ve bu tarihten sonra daima alındığı kaynaklarda belirtilmektedir.

İmdadiyeler iki türdü: "*İmdad-ı Seferiyye ve İmdad-ı Hazeriyye*"

İmdad-ı Seferiyye savaşın getirdiği olağanüstü giderleri karşılamak için konulmuş bir vergi türüdür. Bu vergiler eyalet ve sancak yöneticilerince tahsil ettirilirdi.

Bunun yanında savaş dışı zamanlarda da İmdad-ı Seferiyye'nin altarnetifi olarak İmdad-ı Hazeriyye adı verilen bir tür vergi toplanmaya başlanmıştır. Hazeriyyeler'in miktarı Seferiyyeler'e oranla daha hafiftir.

İmdad-ı Hazeriyye miktarları eyalet yöneticisi olan "*Paşalar'ın Daire Halkı*"nın masrafları olarak görülmektedir. Bu yöneticiler seferler ve iç düzün için kapılarında beslemek zorunda oldukları askeri gurubun masraflarını Hazeriyyeler ile sağlamaktaydılar. İmdadiyeler ile Valiler'in "*mükemmel Kapu Halkı tertib ve techiz etmeleri*" sağlanmak istenmiştir.²¹⁰

Paşalar ve diğer devlet idarecileri taşrada iken yaptıkları masrafları, gittikleri yerlerin halkından alırlardı. Sancak, kaza, nahiye ve köylere düşen İmdadiyeler, Avarız, Nüzül, Sürsat, Kürekçi Bedeli, Bedel-i Beldar, Yaylakiye, Kışlakiye, Tekalif-i Örfiyye, Menzil ücretleri, Paşalar için harcanan paralar, emri ali ile görevlendirilen kişilere verilen zahire, aşçı, konak ücretleri, teftiş için gelen görevlilere, Şehir Kethüdaları'na, Kadılar'a, Naipler'e, Mimarbaşılar'a, Mübaşirler'e, Muhzır ve Muhzırbaşılar'a, Mahkeme Katipleri'yle Hademeler'e, Mukayyidler'e, Sekbanbaşılar'a, Sekbanlar'a, ordu için temin edilen hayvanlara

²⁰⁹- Halil SAHİLLİOĞLU; a.g.e., s.:62; Buruce Mc GOWAN; a.g.m., s.:1327-1328

²¹⁰-Yavuz CEZAR; *Osmanlı Maliyesi'nde Bunalım ve Değişim Dönemi (XVIII. Yüzyıldan Tanzimat'a Malf Tarih)*, İstanbul-1986, s.: 53-64; Ahmet TABAKOĞLU; *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, İstanbul-1985, s.:266-269; Rifat ÖZDEMİR; a.g.m., s.:134-138

verilen ücretlerle kazalara düşen diğer giderler yılda bir veya iki (üç veya daha fazla da olabilirdi) defada bir hesaplanarak belirli kurallar çerçevesinde deftere geçirilirdi. Bu giderlerin yazıldığı defterlere "*Salyane*" ya da "*Tevzi' Defteri*" denilirdi. Bir sancak veya kazaya düşen masraflar kaza ve nahiyelerin mahalle ve köylerine dağıtılır ve toplanırdı.

Vergiler toplanırken Avarız Hanesi üzerinden eşitçe toplanırdı. Bu vergiler bazen şehir halkı, esnaf ve köy sakinlerince eşitçe ödenirdi. Bazen ise şehir esnafı ve zenginlerince ödenmekteydi.

Bu vergiler yerine göre Şehir Kethüdası, Şehir Ayanı ve Esnaf Yönetiçileri'nin kontrolünde Tahsildar, Kethüda, Salyane Muhzırı, Salyane Kavası adı verilen kişilerce toplanırdı.²¹¹

Antakya bir Osmanlı kenti olduğundan buradan da yerine göre Avarız ve İmdadiyeler tahsil edilmekteydi.

İncelediğimiz defter 1178-79(1764-66) yılları arasını kapsamaktadır. Bu dönemde iki defa Avarız, dört defa İmdadiye ve Salyane toplanmıştır.

1178 yılında Antakya'nın karyelerinden tahsil edilecek olan 170,875 hane mal-ı avarız ve bedel-i nüzülün toplanması için el-Hac Mehmed Ağa Tahsildar olarak nasb edilmiştir.²¹² Ancak bu hanelerin karyelere tevzi' edildiği liste yarım bırakılmıştır.²¹³

1179 yılında Antakya'nın karyelerinden 175 hane üzerinden avarız ve bedel-i nüzül toplanacağı belirtilmiştir. Bunun 71.5 hanesi Kuseyr'e 38'i Altınözü'ne, 28'i Cebel-i Akra'ya ve 37.5'i Süveydiye Nahiyeleri'ne tevzi' edilmiştir. 1925 Kuruşluk avarız ve nüzül bedeli belirtilen 175 hane üzerinden 107 karyeye tevzi' edilmiştir. 175 hanenin herbirinden 11 Kuruş tahsil edilmesi kararlaştırılmıştır.²¹⁴

Karyelere yapılan tevzi işleminin yanında şehir merkezine de tevzi' yapılmıştır. 1178 ve 1179 yıllarında yapılan tevziatın listeleri defterde

²¹¹-Rifat ÖZDEMİR; a.g.m., s.:138-141; Musa ÇADIRCI; a.g.e., s.:148-170; Yücel ÖZKAYA; a.g.e., s.:192-193; Yücel ÖZKAYA; "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Tevzi' Defterleri'nin Kontrolü", *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S.:1, Konya-1981, s.:135-138

²¹²-B.: 10-11

²¹³-B.: 13

²¹⁴-B.: 142 Bkz. Ek Tablo:I

mevcuttur. Bunlardan ilki 1178²¹⁵ ve ikincisi 1179²¹⁶ yıllarına aittir. Bu iki belgedeki tevzi'at birbirinin aynısıdır.

Antakya merkezinde bulunan 23 mahalleye 180 hane bir rub' üzerinden toplam 1904.5 Kuruş 1.5 Sümn Avarız tarh edilmiştir. Her haneye 10.5 Kuruş 8 Akçe isabet etmektedir.²¹⁷ Mahallelere göre yapılan Avarız tevzi'atı Ek Tablo'da gösterilmiştir.²¹⁸

Ayrıca 1179 yılının Avarızı'nın tahsili için 20 Haziran 1765'te Halep Divanı'ndan tezkere gönderilmiştir.²¹⁹

1178-79 yılları Hazer yılları olduğundan İmdadiye olarak İmdad-ı Hazeriyye tahsil edilmiştir. Defterde, ikisi 1178 ve ikisi de 1179 yıllarına ait olmak üzere 4 adet İmdad-ı Hazeriyye ile ilgili tevziatta bulunulmuştur. Bunlar tahsil edilirken Salyane Defteri de düzenlenerek diğer masraflar da hesaplanmış ve tevzi' edilmiştir.

Antakya Kazası'nın, Halep Eyaleti'nden kaza olarak üzerine düşen İmdad-ı Hazeriyye miktarı 1750 Kuruştur. Bunun; onda biri olan 175 Kuruş, Harc-ı Hazine olarak alınan ve % 5'i olan 87.5 Kuruş, Harc-ı Buyuruldu olarak alınan ve % 2.5'i olan 43.75 Kuruş ve % 10'u olan 175 Kuruşluk Tahsildariye'yi de eklediğimizde 2231.25 Kuruşluk bir meblağ ortaya çıkmaktadır. 200 Kuruşluk Hizmet-i Mübaşiriyye'yi dahil ettiğimizde bu miktar 2431.25 Kuruş etmektedir.²²⁰ Ancak bu miktara yapılan diğer masraflar dahil edildiğinde bunun 4, 5 veya 8 ve hatta daha fazla katı bir meblağla karşılaşabilmekteyiz.

Defterde İmdad-ı Hazeriyye ve diğer masrafların yazılıp hesaplandığı 4 tane müfredat defteri²²¹, ortaya çıkan meblağların yarısının karyelere tevzi edildiği 4 tane karye tevzi' listesi²²² ve yine ortaya çıkan meblağların diğer yarısının şehir merkezindeki guruplara tevzi' edildiği 4 tane tevzi' listesi²²³ bulunmaktadır.

1178(1764-65) yılının İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ilk taksiti ile daha önce

²¹⁵-B.: 14

²¹⁶-B.: 143

²¹⁷-B.: 14, 143

²¹⁸-Karyelere yapılan tevzi'at için bkz. Ek Tablo V

²¹⁹-B.: 146

²²⁰-B.: 16, 39, 149

²²¹-B.: 23, 48, 75, 87

²²²-B.: 21, 36, 75, 85

²²³-B.: 22, 37, 76, 86

yapılan diğer masrafların yazıldığı 11 Temmuz 1764 tarihli Müfredat(Salyane) Defteri²²⁴ Ulema, Ayan, Fukara Fekilleri, Kura Şeyhleri ve Ma'rifet-i Şer'ce hesaplandığında 20600 Kuruşluk meblağ bulunmuştur. Bu meblağ; 2813.5 Kuruş 11 Para Halep Valisi Mehmed Paşa ile Cidde Valisi Salih Paşa dairelerine yapılan masraf, 2231.25 Kuruş İmdad-ı Hazeriyye taksiti, menzildilerle Antakya'daki diğer görevlilerin ücretleri ve diğer masraflardan meydana gelmektedir. Bu meblağın yarısı olan 10300 Kuruş karyelere, diğer yarısı da şehir merkezine tahvil edilmiştir.²²⁵

Karyelere düşen 10330 Kuruş; Kuseyr Nahiyesi'ne 3 Hane 7 sümne, Altınözü'ne 1 Hane 6 Sümne, Cebel-i Akra'ya 3 Hane 3.5 Sümne ve Süveydiye'ye 4 Hane 7.5 Sümne olmak üzere toplam 97 köy 13 Hane olarak belirlenip tevzi edilmiştir. Her Hane'ye 792 Kuruş, her Sümne'ye ise 66 Kuruş düştüğü belirtilmiştir.²²⁶ Bunun tahsili için de ayrıca Halep'den mürasele gönderilmiştir.²²⁷

10300 Kuruşluk diğer meblağ ise şehir merkezindeki esnaf gurupları ve çalışmayıp atıl olan(avatıl)lara tevzi edilmiştir.²²⁸

Bu tevzi listesinde, 45 Etnaf gurubunun herbirinde bulunan Reaya ve Askerî gurupları tek tek kaydedilmiş ve 1154(biz 1150 tesbit ettik) Reaya, 499 Yeniçeri, 42 E'imme, 122 Sadat, 12 Sipah ve sosyal sınıfı belirtilmeyen 14 kişi olmak üzere toplam 1839 esnaf olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında 140 Reaya, 75 Yeniçeri, 37 E'imme, 29 Sadat, 10 Sipah olmak üzere 291 atıl kişinin olduğu belirtilmiştir.

10300 Kuruş'un 1692.5 Kuruşu şehir ileri gelenleri ve Mahkeme'ce belirlenen kişilerce ödenmiştir. Geriye kalan 8607.5 Kuruş; Etnaf Reayası'nın her birinden 5 Kuruş 12 Para, Avatıl Reaya'dan 3 Kuruş 10 Para, Yeniçeri, E'imme, Sadat ve Sipahi'nin her birince 2.5 Kuruş ödenmek suretiyle tahsil edilmiştir.²²⁹ 1178(1764-65) yılı Hazeriyyesi'nin ilk taksitinin toplayıcısının Mübaşir olarak atanan Ömer Ağa'nın olduğunu görmekteyiz.²³⁰

Bu bilgilere göre aşağıdaki tobla çıkarılmıştır.

²²⁴.B.: 23

²²⁵.B.: 23

²²⁶.B.: 21

²²⁷.B.: 21

²²⁸.B.: 22

²²⁹.B.: 22

²³⁰.B.: 23

Sosyal Gurup	Nefer Olarak Sosyal Gurup Sayısı	Nefer Başına Ödeyecekleri Vergi	Toplam Verdikleri Vergi
Esnaf Re'aya	1150	5 Kuruş 12 Para	6095 Kuruş
Avatıl Re'aya	140	3 Kuruş 10 Para	455 Kuruş
Yeniçeri	499	2.5 Kuruş	1247.5 Kuruş
E'imme	42	2.5 Kuruş	105 Kuruş
Sadat	122	2.5 Kuruş	305 Kuruş
Sipah	12	2.5 Kuruş	30 Kuruş
Sosyal Sınıfı belli olmayan Celi Efendi Kiracıları	14	-	-
Askerî Sınıfın Avatılı	151	-	-
Yekun	2130	-	8237.5 Kuruş

Sosyal sınıfı belli olmayan 14 kişilik Celi Efendi Kiracıları ile Askerî sınıfın Avatılı'nın ne kadar vergi ödediklerini tesbit edemedik.

1178(1764-65) yılının İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksiti ile daha önce yapılan diğer masrafların yazıldığı 30 Aralık 1764 tarihli Müfredat(Salyane) Defteri²³¹ Ulema, Ayan, Fukara Fekilleri, Kura Şeyhleri ve Ma'rifet-i Şer'ce hesaplandığında 10450 Kuruş 15 Paralık meblağ bulunmuştur. Bu meblağın; 2231.25 Kuruşu İmdad-ı Hazeriyye taksiti, geri kalanı ise diğer masraflardan meydana gelmektedir. Bu meblağın yarısı olan 5225 Kuruş 7.5 Para karyelere, diğer yarısı da şehir merkezine tarhedilmiştir.²³²

Karyelere düşen 5225 Kuruş 7.5 Paralık meblağ önceki tevzi'atın aynısı olarak 13 Hane üzerinden tevzi' edilmiştir. Her Hane'ye 401,75 Kuruş 7 Para, her Sümn'e ise 33.5 Kuruş düşmektedir.²³³

Şehir merkezine düşen 5225 Kuruş 7.5 Paralık meblağ da şehir merkezinde bulunan ve 43 değişik adda belirtilmiş olan 1110 kişilik esnaf ile mahallelerdeki 40 kişilik avatıl ile birlikte 1150 kişiye tevzi' edilmiş ve nefer

²³¹-B.: 48

²³²-B.: 48

²³³-B.: 36

başına 4 Kuruş 22 Para düştüğü belirtilmiştir. Bu tevzi'ata önceki tevzi'atın aksine sadece Re'aya gurubu dahil edilmiştir Askerî sınıf daha sonraki tevzi'atta olduğu gibi tevzi'atın dışında tutulmuştur.²³⁴ 1178(1764-65) yılı Hazeriyyesi'nin ikinci taksitinin toplayıcısının Mübaşir olarak atanan el-Hac Ali Ağa'nın olduğunu görmekteyiz.²³⁵

1179(1765-66) yılının İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ilk taksiti ile daha önce yapılan diğer masrafların yazıldığı 26 Haziran 1765 tarihli Müfredat(Salyane) Defteri²³⁶ Ulema, Ayan, Fukara Fekilleri, Kura Şeyhleri ve Ma'rifet-i Şer'ce hesaplandığında 9230.25 Kuruşluk meblağ bulunmuştur. Bu meblağın; 2231.25 Kuruşu yine İmdad-ı Hazeriyye taksiti, geri kalanı ise diğer masraflardan meydana gelmektedir. Bu meblağın yarısı olan 4615 Kuruş 5 Para karyelere, diğer yarısı da şehir merkezine tarhedilmiştir.²³⁷

Karyelere düşen 4615 Kuruş 5 Para yine 13 Hane üzerinden tevzi' edilmiştir. Her Hane'ye 355 Kuruş düşmektedir.²³⁸

Şehir merkezine düşen 4615 Kuruş 5 Para yine bir önceki tevzi'atta olduğu gibi Esnaf ve Avatıl Re'aya üzerine tevzi' edilmiştir. 1150 kişiye yapılan tevzi'atta kişi başına 4 Kuruş 2 Akçe düşmüştür. Bu tevzi'atta da Askerî Sınıf tevzi'at dışı tutulmuştur.²³⁹ 1179(1765-66) yılı Hazeriyyesi'nin ilk taksitinin toplayıcısının Mübaşir olarak atanan Ahmet Ağa'nın olduğunu görmekteyiz.²⁴⁰

1179(1765-66) yılının İmdad-ı Hazeriyyesi'nin ikinci taksiti ile daha önce yapılan diğer masrafların yazıldığı 30 Aralık 1765 tarihli Müfredat(Salyane) defteri²⁴¹ Ulema, Ayan, Fukara Fekilleri, Kura Şeyhleri ve Ma'rifet-i Şer'ce hesaplandığında 13.270 Kuruşluk meblağ bulunmuştur. Bu meblağın; 2596.75 Kuruş 2 Paralık kısmı Halep ve Rakka Valileri'nin dairelerine verilen malzamenin masrafı ile 2231.25 Kuruşu yine İmdad-ı Hazeriyye taksiti olmak üzere diğer masraflardan meydana gelmektedir. Bu meblağın yarısı olan 6635 Kuruş yerine 6835 Kuruş karyelere, diğer yarısı diye de yine 6835 Kuruş şehir

234-B.: 37

235-B.: 48

236-B.: 77

237-B.: 77

238-B.: 75

239-B.: 76

240-B.: 77

241-B.: 87

merkezine tahdedilmiştir.²⁴² Bununla genel toplamdan fazla olarak 400 Kuruş alınmış olmaktadır.

Karyelere düşen 6835 Kuruş karyelere tevzi' edilmiştir. Tevzi' işleminden önce Kuseyr Nahiyesi'ne bağlı olan Cünte karyesi ahalisinin kendi köylerine düşen 1.5 Sümnlük Salyane miktarını ödemeye güçlerinin olmadığı, bu nedenle yarım Sümnl indirilmesi için sundukları arzuhal üzerine bunların üzerine düşen Hane miktarının 1 Sümnl'e indirilmesi için Haleb Divanı'ndan 19 Aralık 1765'te emir gönderilmiştir.²⁴³ Tevzi' işleminde de Cünte karyesinden 1 Sümnl üzerinden tahsilat yapılmıştır. Bu nedenle Kuseyr Nahiyesi'nin 3 Hane 7 Sümnlük hakkı 3 Hane 6.5 Sümnl'e düşmüştür. Bu 0.5 Sümnlük eksiklik de Altınözü Nahiyesi'ne bağlı olan Büdenbe karyesi tevzi'ata dahil edilerek giderilmiştir. Bununla Altınözü'ne düşen 1 Hane 6 Sümnl, 1 Hane 6.5 Sümnl'e yükselmiştir. Diğer iki nahiyedeki tevzi'at aynı olmak üzere toplam 13 Hane üzerinden tevzi'at yapılmış ve her haneden 525.75 Kuruş, her Sümnl'den 43 Kuruş 32.5 Para alınması kararlaştırılmıştır.²⁴⁴

Şehir merkezine düşen 6835 Kuruş'un 1200 Kuruş'u mahkeme ve diğerlerince belirlenen kişilerce ödenmiştir. Geriye kalan 5635 Kuruş yine 1150 nefer Re'aya tarafından nefer başına 4 Kuruş 36 Para ödenmek üzere tevzi' edilmiştir.²⁴⁵ Bu tevzi'atla ilgili gönderilen müraselede Askerîler'in 2 Kuruş ödemesi belirtilmişse de 1150 neferin 4 Kuruş 36 Paradan toplam 5635 Kuruş ödemesi nedeniyle ödeyecekleri miktar kalmamıştır.²⁴⁶ Bu tevzi'atta Hazeriyye Mübaşiri olarak görevlendirilen kişinin adını tesbit edemedik.

Salyane defterinde hangi tür masrafların kaydedildiğini göstermek bakımından 1178 yılının ilk döneminde kaydedilen Salyane defterinin masraflarla birlikte hesaplanmış şeklini aşağıya aktarmaktayız.²⁴⁷

	<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>
Haleb Vâlîsi Mehmed Paşa ve Cidde Vâlîsi Salih Paşa'nın dâ'ire-i 'aliyyelerine Ekmekçilerce verilen Ekmek ve Un masrafı	621	16
Haleb Vâlîsi Mehmed Paşa ve Cidde Vâlîsi Salih Paşa'nın dâ'ire-i 'aliyyelerine Kasaplarca verilen Et ve Kuzu masrafı	774	28

²⁴²B.: 87

²⁴³B.: 141

²⁴⁴B.: 85 Karyelere yapılan Salyane tevzi'âtı için bkz. Ek Tablo:V

²⁴⁵B.: 86

²⁴⁶B.: 86

²⁴⁷B.: 23

Haleb Vâlîsi Mehmed Paşa ve Cidde Vâlîsi Salih Paşa'nın dâ`ire-i `aliyyelerine Bakkallarca verilen Pirinç, Revgan, Katran ve diğer malların masrafı	1408.75	2
Haleb Vâlîsi Mehmed Paşa ve Cidde Vâlîsi Salih Paşa'nın dâ`ire-i `aliyyelerine Arpacılarca verilen Arpa ve Saman Masrafı	8.75	5
Toplam	2813.75	1
Müfredât-ı defter budur kî		
Bin yüz yetmiş sekiz senesine mahsûben İmdâd-ı Hazeriyye'nin kıst-ı evvel meblâğı	2231.25	-
Hazeriyye mübâşiri Ömer Ağa'ya hizmet	150	-
Menzilci-i sâbık Mustafa Beşe'ye zî-kudretten virilan	400	-
Menzil nizâmıçün tarafeynden gelen çukadâra zî-kudretten virilan hizmet	25	-
Cidde Vâlîsi devletlü Salih Paşa dâ`ire sine zî-kudretten virilan saman bahâ	3	-
Zî-kudret tahsîliçün virilan hizmet	10	-
Haleb Eyâleti devletlü Mehmed Paşa'ya tevcîh olundu deyü Mütessellim Ağa tarafından gelen çukadara zî-kudretten virilan hizmet	10	-
Menzilci Cedid Mehmed Beşe'ye zî-kudretten virilan	1402.5	-
Kapıcılar Kethüdâsı Hâcı Mehmed Ağa'ya zî-kudretten virilan hizmet	100	-
Karye-i Kandon Sâlyânesi kesri içün Nâ`ib-i sâbık efendiye zî-kudretten virilan	12	-
Haleb Vâlîsi içün işâ`at buyuruldu getüren çukadâra Ahi yediyle virilan hizmet	13.75	-
Lengeri Hasan Ağa'ya Ahi yediyle virilan hizmet	15	-
Cisr-i Hadid'e zahîre isti`câline gelen çukadâra Ahi yediyle hizmet	11	-
Def`a i`lâm cevâbı içün buyuruldu getüren çukadara Ahi yediyle hizmet	11	-
Zahireci Ali Ağa'ya Ahi yediyle virilan hizmet	30	-
Asi'ye ilgâ olunan `avret içün Nâ`ib Efendi'ye Ahi yediyle virilan	22.75	-

Zahîreci ve tuğcu ve ma'îyetinde olan bayraklara otlak bahâ ve sâ'ire virilan ücret Ahi yediyle	95.75	-
Muharrem guresinden ber-vech-i peşîn altı aylık ücret şehir kethüdâsı Hüseyin Kethüdâ'ya vaz' olunan	100	-
Hüccâc için Hatt-ı Hümâyûn getüren Salih Paşa Tatarı'na sa'âdetlü İbrahim Ağa'dan istidâne virilan hizmet	5.5	-
Hüccâc muhâfazasıçün Haleb Vâlîsi Hama'ya vürûdında buyuruldu getüren çukadâra hizmet mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'dan istidâne	20	-
Kapusın fermânı getüren çukadâra virilan hizmet ağa-yı mûmâ-ileyhden istidâne	15	-
Yine Hüccâc için Mütesellim Ağa tarafından gelen çukadâra hizmet ağa-yı mûmâ-ileyhden istidâne	5	-
Beylan ve Payas tarafına Hüccâc için giden Haleb Vâlîsi çukadârına virilan hizmet ağa-yı mûmâ-ileyhden istidâne	11	-
Yolların muhâfazasıçün Haleb Vâlîsi tarafından fermân sûreti getüren çukadâra mûmâ-ileyhden istidâne hizmet	13.75	-
Haleb Vâlîsi Haleb'e duhûlini muş'îr buyuruldu getüren Han oğluna hizmet mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'dan istidâne	30	-
Efendiler ve a'yân Haleb'e gitmeleriçün gelen çukadâra virilan mûmâ-ileyhden istidâne	3.75	-
Def'a efendileri da'vet için gelen çukadâra ağa-yı mûmâ-ileyhden istidâne	18	-
Haleb Vâlîsi Antakya'ya teşrîfleri esnâsında zahîre için gelen çukadâra hizmet ağa-yı mûmâ-ileyhden istidâne	11	-
Culuk Ali'ye virilan hinta baha mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'dan istidâne	40	-
Neccârlar yediyle vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri dâ'iresine virilan kazık ve çıra ve sâ'ir	16.75	-
Fahûreci Hüseyin Efendi yediyle deste ve kevb	3.5	-
Bazârbaşı yediyle mahkemeye Mısır Hasırı	2.5	-
Arpacılar yediyle vezîr-i müşârün-ileyh Salih Paşa dâ'iresine virilanŞşa'îr Keyl: 16.5, Kurûş: 12	197	-

Ali Ağa yediyle müşârün-ileyh Mehmed Paşa hazretleri dâ`iresine virilen Kar Yük: 15, Keçe Çift: 2	35	-
Menzilci Ömer Beşe'ye ücretinden olmak üzere vaz'olunan	2000	-
Vezîr-i müşârün-ileyh devletlü Mehmed Paşa hazretlerine virilecek meblâğ	2750	-
Fazîletli Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi hazretlerine bâ-temessük virilecek meblâğ	500	-
Sâlyâne-i sâbıkada kesirde kalan erbâb-ı hukûkın alacağı	2296.5	7
Zimmî Hena yediyle mahkeme-i `aliyyeye çit ve kutni ve sâ`ir	20	-
Vilâyet için isticâr olunan Za`im-zâde Konağı ücreti	20	-
Fermân getüren Kôr Kesem Tatar'a hizmet sa`âdetlü Hâcî Mehmed Ağa'dan istidâne	10	-
Neccârlar yediyle Voyvoda Odası'na termîm ve cit ve gönbel ve sâ`ir	16	-
Hazeriyye mübâşirine yevm-i isneynden on beş günlük masraf	60	-
Vezîr-i müşârün-ileyh Mehmed Paşa dâ`iresine virilen Şa`ir Keyl: 200 Kuruş: 10, Keyl: 60 Kuruş: 8	2480	-
Bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben kesîr-i `avârız-ı kurâ	65	-
Birecikli es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle Tizin Kâzâsı'nın dört re`s menzil bârgîrinin medine-i mezbûre menziline zamm ve ilhâk için olan fermân harcı	225	-
Nâ`ib-i sâbika mûmâ-ileyh İbrahim Ağa yediyle virilen i`lâm harcı	40	-
Fazîletlü efendi hazretlerine berâ-yı harc-ı defter	35	-
Kethüdâ Efendiye	35	-
Nâ`ibiyye	35	-
Küttâbiye	35	-
Hüddâmiye	35	-
Muhzırlara ve muhzırbaşıya	20	-

Atlu hizmeti	5	-
Voyvoda Ağa'ya berâ-yı tahsîldâriye	450	-
Kethüdâ ve hüddâm-ı voyvoda	50	-
Kavâsiye	5	-
Voyvoda Ağa tarafından giden atlu hizmeti	5	-
Emin-i Defter Monlâ Ahmed'e	15	-
Sarrâfiye	15	-
Defter tekmîli	32	-
Cem'an yekûn	20600	-
Nısf derûn-ı şehre isabet iden	10300	-
Nısf kurâya isâbet iden	10300	-

Bu veriler çerçevesinde 1178-79(1764-66) yıllarına ait her yıl iki defa olmak üzere dört defa toplanan İmdad-ı Hazeriyyeler ile ilgili bazı bilgiler karşılaştırmalı olarak tablo halinde verilmiştir.²⁴⁸

Hazeriyye ödemelerinde aksaklıklar olması nedeniyle bazen merkezden ferman gönderilmektedir. Bununla ilgili olarak Mayıs başları 1765'te Halep Kadısı ile eyalet dahilindeki diğer yetkililere hitaben, İmdad-ı Hazeriyye'nin düzenli olarak tahsil edilmesi için ferman gönderilmiştir.²⁴⁹ Yine Antakya ve çevresindeki karyelerin üzerlerine düşen Salyane akçelerini ödememeleri nedeniyle Beylan Vakfı Mütevellisi ile Antakya'daki karyelerin şeyhleri ve ihtiyarlarına hitaben 23 Temmuz 1764'te Halep Divanı'ndan buyuruldu gönderilmiştir.²⁵⁰

Bu arada Antakya'ya gelen üzüm, incir ve diğer malların yükünden iki akçe alınacağına dair Antakya İhtisab Ağası olan Kara Ali Ağa 28 Ekim 1765'te taahhütte bulunmuştur.²⁵¹

²⁴⁸-Bkz. Ek Tablo: 7

²⁴⁹-B.: 148

²⁵⁰-B.: 58

²⁵¹-B.: 170

IV-SOSYAL DURUM VE TOPLUM YAŞANTISI

1-Toplum ve Sosyal Yaşantı

Osmanlı Devleti'nde Müslümanlar'a ve azınlıklara, yani bütün halka "Teb'a " denilirdi. Osmanlı toplumu iki ana sınıfa ayrılıyordu. "Askerî" denilen ilki, saltanat beratı ile padişah'ın dinsel yetki ya da yürütme yetkisi tanıdığı kimseleri, yani saray memurları, mülkî memurlar ve ulemayı içine alıyordu. İkincisi "Re'âyâ " olup, vergi veren, fakat hüumete katılmayan bütün Müslümün ve Müslüman olmayan; köylü, zanaatkar ve tüccar bütün uyrukları içine alıyordu.

Osmanlı Devleti'nde II. Mahmud dönemine kadar olan sürede, Müslüman-Hristiyan farkı gözetilmeksizin bütün halka Re'âyâ denilmiş ve bu tabir kullanılmıştır. Bu zamandan sonra ise Re'âyâ tabiri yalnızca azınlıklar için kullanılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde uyruklarını Askerîler'den uzak tutmak devletin temel kuralıydı. Yalnızca sınırlarda fiilen savaşıyor ve medresede düzenli bir eğitimden geçerek ulema zümresine girenler padişahın beratını alıp askerî sınıfın üyeleri olabiliyorlardı.

Türk toplumunu üç fonksiyonel sınıfa ayırabiliriz. Askerîler, Şehirliler ve Köylüler: "Askerî Sınıf "ın üyeleri, bugünkü kavram ile memur statüsüne girenlerdir. Bunlardan bazılarının ücretleri devlet hazinesinden nakit para olarak ödeniyordu. Bir kısmına ise yaptıkları hizmet karşılığında bazı bölgelerin vergilerini toplama hakkı tanınıyordu.

Şehirliler şehirde ticaret ve zanaatla uğraşıyorlardı. Köylüler ise köylerde tarımla uğraşmaktaydılar.

Bu Askerî ve Re'âyâ olarak adlandırmamız Avrupa tarzı bir sınıf olgusu değildir. Askerîler ile Re'âyâ arasındaki münasebetlerde, Marks'ın teorisinin esas noktasını teşkil eden sınıf kavgası söz konusu değildi. Aksine, savaş bilhassa "Askerî Sınıf " ı meydana getiren gruplar arasındaydı.²⁵²

Osmanlı şehir toplumunda Devlet ve Re'âyâ arasındaki ilişkileri

²⁵²-Yusuf HALAÇOĞLU; XIV.-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılar'da Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, Ankara-1995, s.: 101-105; Yücel ÖZKAYA; "Genel Hatlarıyla XVIII. Yüzyılda Osmanlı Sosyal Hayatı", Askerî Tarih Bülteni, S.: 34, Ankara-1993, s.: 171-172; Bahaeddin YEDİİLDİZ; "Türk Vakıf Kurucularının Sosyal Tabakalaşmadaki Yeri 1700,1800" Osmanlı Araştırmaları, III, İstanbul-1982, s.: 144-151, 154-155

düzenleyen, hem Re'âyâ'nın temsilcisi durumunda bulunan, hem de devlet emirlerinin uygulanmasında resmî görevlilerin yardımcısı görünen ve "a'yân ve eşrâf" olarak tanımlanan bir grup da vardı. Genel anlamda "şehir ileri gelenleri" olarak belirtilebilen bu grup, zengin tüccarlardan, esnafın yaşlı ve gün görmüşlerinden, ulema, imam, hatip gibi tanınmış din adamları ile ünlü tarikat şeyhlerinden oluşmaktaydı.

Kamuyu ilgilendiren konularda, resmî görevlilerin Re'âyâ ile ilişkilerinde a'yân ve eşrâfın önemli rolü vardır. Şehrin korunması, adaletin tesisi, şehirdeki her kademedeki yöneticilerden kanunlara ve şer'e aykırı tutumda bulunanlar olursa azladilmesinin sağlanması ya da daha yetenekli kişilerin görevlendirilmesi gibi şehir ahâlisinin padişah'tan istekleri, genellikle a'yân ve eşrâf tarafından arzda bulunmak suretiyle gerçekleştirilmekteydi. Klasik dönemde a'yân ve eşraf için belirleyici san, "Çelebi"dir. Çelebi sanı, soyluluk ve değerlilik anlamını taşımaktaydı.²⁵³

A'yân ve eşrâf XVIII. yüzyıla kadar iyice zenginleşmişler, şehir hayatında sözü geçen ve pek çok emrin uygulanmasında devlet tarafından kendilerine başvurulmuş büyük aileler haline gelmişlerdir.

XVIII. yüzyılda gerek a'yânlar, gerekse yerli aileler şehir hayatında diğer zümrelere göre daha aktif ve sözleri geçer durumdadırlar. Bu yerli ailelerin bazıları önce Mütessellim, sonra a'yân oldukları gibi, bazen de önce a'yân iken sonra Mütessellim olanları da bulunmaktadır.

Bu dönemde artık şehir hayatında Enderunlu yerine yerli ailelerden oluşan ve Türk özüne dayalı bir yönetici zümre oluşmuştur.²⁵⁴

Vesikalarda ayanlar için "a'yân-ı vilâyet" terimi kullanılmaktaydı. Bu terimi "mahallî a'yânlar" olarak tercüme edebiliriz.

Bu dönemde, devletin diğer yerlerinde olduğu gibi Antakya'da da, ahali arasındaki birkaç mevzi'î hareket dışında ilişkilerin iyi olduğunu görmekteyiz.

Ahali; Askerî ve Re'âyâ olarak adlandırılmaktaydı.

Bunun yanında hiçbir iş yapmayıp atıl olan kişileri(âvâtıl) de görmekteyiz.

²⁵³-Özer ERGENÇ; "Osmanlı Klasik Dönemindeki "Eşraf ve A'yân Üzerine Bazı Bilgiler", *Osmanlı Araştırmaları*, III, İstanbul-1982, s.: 106, 111-113

²⁵⁴-Yücel ÖZKAYA; XVIII. Yüzyıl Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Ankara-1985, s.: 199, Yücel ÖZKAYA; a.g.m., s.:178

İncelediğimiz Sicil'de yer alan bir Esnaf Tevzî' Listesi'nden ahali ile ilgili bazı bilgiler çıkarabilmekteyiz. Buna göre idareciler hariç Antakya'da nüfus olarak toplam 2130 nefer(faal erkek) bulunmaktaydı.

Listedeki verilere göre 1150 Re'âyâ Esnaflık yaparken 140'ı belli bir iş yapmayıp atıl durumdaydı. 499 Yeniçeri Esnaflık ile uğraşırken 75'i atıl durumdaydı. Keza 42 imam Esnaf, 37'si atıl; 122 Seyyid Esnaf, 29'u atıl; 12 Sipah Esnaf, 10'u atıl bulunmaktaydı.

Buna göre Antakya'da toplam 1839 Esnaf 291 atıl nefer bulunduğunu söyleyebiliriz. Keza, yine buna göre; 1290 Re'âyâ, 574 Yeniçeri, 79 İmam, 151 Seyyid, 22 Sipah bulunduğunu söyleyebiliriz.²⁵⁵

Belirtilen Yeniçeri, İmam, Seyyid ve Sipah grupları Askerî idiler. Bunlar genel olarak avarız ve bazı vergilerden muaftırlar. İncelediğimiz Sicil'de bulunan ve Esnaf'a yapılan vergi tevzî'âtını gösteren 4 adet Salyane Tevzî'ât Listesi'nin yalnız ilkinde²⁵⁶ Askerî sınıf tevzî'âta tabi tutulmuş, diğerlerinde tevzî'ât dışında bırakılmıştır.²⁵⁷

Yukarıda belirttiğimiz Esnaf Listesi'ne göre şehir ahali genelinde esnaflıkla uğraşıyordu. Listede dikkatimizi çeken Yeniçeriler'in genelinde, Bakkal ve Pastacılık, Berberlik, Saka ve Şerbetçilik, Tütüncülük işlerinde çoğunluk olmak üzere iştigal etmeleridir. Keza 36 neferlik Kahvecilik mesleğinin tamamını da Yeniçeriler oluşturmaktaydı.²⁵⁸

Şehirde a'yân olarak adlandırılan ve genelinde Askerî Sınıf'a mensup olan kişiler de mevcuttu.²⁵⁹

Yerine göre verginin tevzî'âtı ve tahsilinde a'yânlardan faydalanılabilmekteydi. Bununla ilgili olarak vergi tahsili için Kadı ile birlikte a'yân ve iş erlerine hükümde bulunulmuştur.²⁶⁰ Ayrıca a'yân, Menzilci nasbında da ulema ve diğer yetkililerle birlikte rol oynamaktaydı.²⁶¹

²⁵⁵-B.: 22

²⁵⁶-B.: 22

²⁵⁷-B.: 37, 76, 86

²⁵⁸-B.: 22

²⁵⁹-Kıdvetü'l-amâcid ve'l-a'yân Ser-Turna İbrahim Ağa B.: 47,47; 'Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâc Mehmed Ağa Katib-i Miri B.: 112; Antakya sükkânından ve müşâhid a'yânından Turnacıbaşı İbrahim Ağa B.: 140

²⁶⁰-B.: 21, 23, 36, 37, 48, 75, 76, 77, 85, 86, 87

²⁶¹-B.: 34

Devlet merkezinden taşraya gönderilen hükümlerde diğer yetkililerle birlikte a'yân-ı vilâyete de hitap edilmiştir.²⁶²

Şehir idaresinde ayrıca ahali ile devlet arasında aracılık eden ve Fukara Vekilleri olarak adlandırılan kişiler de bulunmaktaydı. Bunlar genelde vergi tevzî'âtında ahali adına bulunmakta ve tevzî'âtın yapılmasına nezaret etmekteydiler.²⁶³

Şehirde Fukara Vekilleri'nin gördüğü işi köylerde Kurâ Şeyhleri olarak adlandırılan kişiler görüyordu.²⁶⁴

Zımmî kesimin ise, köylerdeki temsilcilerinin "*Kocabaş* " olarak adlandırılan kişiler olduğunu tahmin ediyoruz.²⁶⁵

Bu arada terekelerde bulunan; Haleb Alacası²⁶⁶ ve Yemenisi²⁶⁷, Şam Alacası²⁶⁸ ve Yasdıği²⁶⁹, Mısır Çarşabı²⁷⁰, Makremesi²⁷¹ ve Kukası²⁷², Kütahya Fincanı²⁷³, Trabzon Ketanı²⁷⁴, Alaca Hama Kuşağı²⁷⁵ ve Bursavî Yasdık²⁷⁶ ile Frenk Saçı Lapiska²⁷⁷ gibi imal edildikleri yerlerin adlarıyla anılan ve devletin birçok bölgelerini gösteren mallar bu bölgenin diğer yerlerle hangi oranda iletişimde olduğunu göstermektedir. Özellikle sonki Frenk Saçı Lapiska nazar-ı dikkat bir husustur.

2-Aile

Diğer toplumlarda olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de toplumun temelini aile oluşturmaktaydı. Ailenin başlangıcı nikah akdi ile olmaktaydı. Sona ermesi ise ölüm veya boşanma ile olmaktaydı. Evlenmelerde, genelde tek kadınla evlilik yaygındı. Ancak nadir de olsa çok evlilik bulunmaktaydı.

262.B.: 24, 38, 49, 68, 71, 73, 130, 148

263.B.: 21, 23, 36, 37, 48, 75, 76, 77, 85, 86

264.B.: 21, 23, 36, 37, 48, 75, 76, 77, 85, 86

265.B.: 84

266.B.: 35-a

267.B.: 46

268.B.: 35-a, 44

269.B.: 53

270.B.: 46, 54, 128

271.B.: 46

272.B.: 128

273.B.: 46, 108

274.B.: 54

275.B.: 107

276.B.: 108, 128

277.B.: 107

Evlenmelerde; nikah sırasında erkek, zevcesi olacak kişiye evlilik müessesesinin tesisiyle "*Mehir*" adı verilen bir meblağ vermekteydi. Mehir, nikah akdinde zevceye verilen "*Mehr-i Mu'accel*" ve daha sonra yine geline verilecek olan "*Mehr-i Mü'eccel*" olmak üzere iki türdü. Zevce eğer isterse daha sonra mehr-i mü'ecceli eşine hibe edebilirdi. Eğer erkek sağlığında zevcesine mehr-i mü'eccelini vermemiş ve zevcesi bunu hibe etmemişse bu miktar vefat halinde terekeden tahsil edilirdi.

Bunun yanında geçim ve bakımını temin eden kişinin ölmesi ile bakıma muhtaç küçük çocuklara onları koruyup gözetecek, bakacak vasi nasb edilerek "*Nafaka ve Kisve Baha*" adında bir meblağ bağlanırdı. Bu meblağ baba veya annesinden kendisine düşen miras miktarından tahsis edilirdi.²⁷⁸

İncelediğimiz Sicil'de evlilik veya boşanma ile ilgili herhangi bir belgeye rastlamadık.

Ancak vefat eden kişinin, vefatından sonra onun mallarının miktarının cinsine göre tek tek yazılıp borçları ve defin masraflarının çıkarılmasından sonra kalan meblağın mirasçılara taksim edildiği terekelerden mehr-i mü'eccel ile ilgili bazı bilgilere ulaşabilmekteyiz.

Yukarıda, vefat eden erkek, eğer sağlığında zevcesine mehr-i mü'eccelini vermemişse bunun terekesinden kesildiğini belirtmiştik. İncelediğimiz Sicil'de de bu kesilme ile ilgili bilgiler mevcuttur. Vefat eden kocaların terekesinden daha önce ödemediği mehr-i mü'eceller kesilerek zevcelerine verilmiştir.²⁷⁹

Bunun yanında sağlığında kocasından mehirlerini almamış olan kadınların vefatı halinde, bu mehirler kocalarından alınarak terekeye dahil edilmiş veya kocaya düşen miras hakkından düşülmüştür.²⁸⁰

Bunların yanında mehir bağışlama hususuna da rastlamaktayız. Vefat eden Zeyneb bint-i Nebigah Hamza Ağa'nın kocası Mustafa ağa, zevcesinin sağlığında hakkı olan 500 Kuruşluk mehir hakkını "*hibe-i sahîhe-i şer'îyye ile*

²⁷⁸-Rifat ÖZDEMİR; "Tokat'da Aile'nin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810)", *Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu Bildirileri*, Ankara-1987, s.: 102-132; İlber ORTAYLI; "Anadolu'da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler", *Osmanlı Araştırmaları*, I, İstanbul-1980, s.: 33-40; S. Şakir ANSAY; "Aile Hukuku", *A.Ü.İ.F. Der. S.:2-3*, Ankara-1952, s.: 20-32; M. Akif İNAN; "Aile"; *T.D.V.İ.A., C.:2*, İstanbul-1989, s.: 199-200; İbrahim YILMAZÇELİK; *a.g.e.*, s.: 262-278

²⁷⁹-B.: 80, 89, 108, 129

²⁸⁰-B.: 53, 72, 128

hibe ettiğini " şahitlerle isbat etmiştir.²⁸¹

Yine bu belgelere istinaden bazı mehir miktarlarını tesbit edebilmekteyiz. Mehirle ilgili belgede, mehir miktarlarının küçükten büyüğe doğru şu miktarlarda olduğunu görmekteyiz: 5 Kuruş²⁸², 20 Kuruş²⁸³, 55 Kuruş²⁸⁴, 100 Kuruş²⁸⁵ ve 500 Kuruş²⁸⁶. Buna göre genel olarak bu dönemde Antakya'da mehir miktarının 100 Kuruş veya bu civardır olduğunu tahmin edebiliriz.

Yine yukarıki satırlarda geçim ve bakımını temin eden büyüğü vefat eden çocuklara nafaka ve kisve baha bağlanıp onlara vasi nasb edildiğini belirtmiştik.

Eşkiyalık ile ilgili kısımda belirteceğimiz Ser Turna Kara İbrahim Ağa'nın evinin basılarak öldürülmesi²⁸⁷ olayının sorumlusu olduğunun ortaya çıkarılarak²⁸⁸ Voyvodalık'tan azledilip Halep Kalesi'ne hapsedilen²⁸⁹ Ser-Turna Şerafeddin Ağa hapsedildiği kalede eceliyle vefat etmiş veya suçundan dolayı ölümle cezalandırılmıştır.

Fevt olan Şerafeddin Ağa'nın küçük olan oğulları Mehmed Emin, Süleyman ve Hüseyin'le kızı Zeyneb'e anneleri olan Hadice bint-i Ahmed Ağa 30 Ocak 1765'te vasiye nasb edilmiş²⁹⁰ ve bunların "... nafaka ve kisve bahaya eşedd-i ihtiyâcü'l-muhtâc olma ..."larından dolayı vasiyeleri ve anneleri olan Hadice "... mikdâr-ı kifâye nafaka ve kisve baha farz ve takdir olunması" için mahkemeye başvurmuştur. Bunun üzerine bu çocukların her birine 30 Ocak 1765'te mâl-ı mevrûslarından günde otuz akçe nafaka ve kisve baha farz ve takdir olunmuş ve bununla ilgili hüccet sureti deftere kaydedilmiştir.²⁹¹

Daha önce, hacdan dönerken yolda vefat eden el-Hâc Abdurrahman Efendi ibn-i el-Hâc Ali Efendi'nin küçük oğlu İbrahim Halim'e Musa Efendi ibn-i Abdullah Efendi vasi olarak nasb edilmiştir. Ancak İbrahim Halim'in annesi Rahime Hoca ibnete Süleyman Efendi, kocasının hacca gitmeden önce oğlunun

281-B.: 46

282-B.: 72

283-B.: 89

284-B.: 80

285-B.: 53, 108, 128, 129

286-B.: 46

287-B.: 112

288-B.: 139-140

289-B.: 116

290-B.: 99

291-B.: 100

bütün yükümlülüğünü korumak üzere kendisini vasi nasb ettiğini belirtip bunu şahitlerle isbat edince İbrahim Halim'in vasiyeliğine 10 Ağustos 1765'te annesi Rahime Hoca nasb edilmiştir.²⁹²

Rahime Hoca'nın, İbrahim Halim'in nafaka ve kisve bahaya ihtiyacı olduğunu belirtip nafaka ve kisve baha farz ve takdir olunmasını istemesi üzerine mahkemece, İbrahim Halim'e kendi malından olmak üzere 11 Ağustos 1765'te günlük 10 para nafaka ve kisve baha takdir olunmuştur.²⁹³

Terekelerden ve diğer kayıtlardan eş ve çocuk sayısını tesbit edebiliriz. Mevcut olan tereke ve kayıtlara göre bir eşden fazla eşli evlilik bulunmamaktadır.

Bunun yanında terekelerdeki çocuk sayısı 1²⁹⁴ veya 2²⁹⁵dir. Belirtilen 16 çocuktan 9'u erkek, 5'i kız, 2'si anne karnında olup cinsiyeti belli değildir.

Terekelerde, daha doğmamış olan çocuklarada hak tanınmaktaydı. Anne karnında olan çocuğa erkek olacaktı gibi hisse tahsis edilmekteydi.²⁹⁶

Bunun yanında tereke dışında bir vakfiyye ile vasi atanması ile ilgili bir hüccetten de çocuk sayısına dair bilgi öğrenmekteyiz.

El-Hâc Mehmed Çavuş Ağa'nın tesis ettiği vakfiyyeye göre 4'ü kız, 4'ü erkek olmak üzere 8 çocuğu mevcuttu.²⁹⁷

Vefat eden Şerafeddin Ağa'nın ise 3'ü erkek 1'i kız olmak üzere 4 çocuğu mevcuttur.²⁹⁸

3-Terekeler

Bir şehirde yaşayan insanların sosyal durumunu gösteren en önemli göstergelerden biri de o şehirde yaşayan insanların vefatı halinde, ona ait olan malların tek tek geçer fiatı ile kaydedildiği ve ortaya çıkan meblağdan defin masrafları ve varsa borçları ve vasiyetiyle mahkeme masrafları çıkarıldıktan sonra kalan meblağın mevtanın kanunî mirasçılarına taksim edildiği "Terekeler"dir.

²⁹²-B.: 110

²⁹³-B.: 111

²⁹⁴-B.: 26, 53, 55, 108, 128, 129

²⁹⁵-B.: 44, 54, 72, 80, 90

²⁹⁶-B.: 54, 80

²⁹⁷-B.: 94

²⁹⁸-B.: 100

İncelediğimiz defterde birinin baş kısmı eksik²⁹⁹ ve bir başkasının yarım bırakılmış olduğu³⁰⁰ toplam 17 adet tereke mevcuttur Yarım bırakılmış olan terekenin ne kadarlık meblağ içerdiğini tesbit edemedik.

Bu tereke kayıtlarına göre Antakya'daki ahalinin servet durumu ile ilgili şöyle bir tablo çıkarabiliriz.

Tereke Kayıtlarının Gelir Grupları	Tereke Sayısı
20-300 Kuruş Arası	7 ³⁰¹
301-600 Kuruş Arası	5 ³⁰²
601-1000 Kuruş Arası	2 ³⁰³
1001 Kuruş'tan Fazlası	2 ³⁰⁴
Toplam	17

Bu terekeler Re'âyâ sınıfının terekeleridir. Askerî sınıfın terekeleri ayrı olarak Askerî Kassamlar'ca tutulurdu.

4-Eşkikalık ve Sosyal Huzursuzluklar:

XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti gittikçe zaafa düşer bir hale gelmiş ve sık sık ortaya çıkan savaşlar nedeniyle güçsüzleştiğinden mümkün mertebe statükonun devam etmesini sağlamaya çalışmıştır. Ancak bu dönemde ortaya çıkan eşkiyalık olayları, sosyal huzursuzluklar, vb. şeyler devleti zor duruma düşürmüş, halk arasındaki sosyal huzuru dumura uğratmıştır. Bu dönemde devlet otoritesi ancak İstanbul ve çevresinde kendini gösterebilmekte, diğer yerlerde ise eşkiyalık ve şekavet olayları nedeniyle reaya zor durumda bulunmaktaydı. Reaya çoğu zaman ya toprağını terkedip İstanbul'a veya diğer şehirlere göçmekte veya bu şekavet olaylarına karışmaktaydı. Aşiretler de bu dönemde sosyal huzursuzluklara yol açan bir diğer unsurdur.

²⁹⁹-B.: 35-b

³⁰⁰-B.: 55

³⁰¹-B.: Gelir sıralamasına göre; 171, 90, 72, 35-a, 35-b, 107, 26

³⁰²-B.: 129, 53, 54, 66, 80

³⁰³-B.: 128, 44

³⁰⁴-B.: 46, 106

Bunların yanında Ehl-i Örf ve ehl-i Şer' taifesi de yer yer ahaliye eziyet etmekteydi. Pekçok üst düzey yönetici yerlerine gitmedikleri gibi yerli yersiz tahsilatta bulunmakta ve ahali ezilmekteydi. Devlet bunların önünü almak için "*Adaletnameler*" neşretmekte ve düzenin sağlanmasına gayret göstermekteydi.³⁰⁵

Aşiretler; belirli yerlere iskan edilerek, meydana getirdikleri huzursuzluklar ortadan kaldırılmak istenmiştir. Bunun için belirlenen yerler genellikle Rakka ve Kıbrıs'tır. Rakka daha önem arz etmektedir. Bu dönemde kuzeye doğru gelmeye başlayan Aneze ve Şammar Arapları'na karşı devlet Türkmen Aşiretleri'ni Rakka'ya yerleştirerek tampon bölge oluşturmak istemiştir. Ancak pekçok Türkmen aşireti yerleştirildikleri bu bölgeyi terkederek firar etmişler ve tekrar göçer hale gelmişlerdir. Devlet bunlara karşı bir çare olarak, bunları "*Nezir Akçesi*"ne bağlamayı görmüştür.³⁰⁶

Ferdî olarak ortaya çıkan eşkiyalıkları genellikle; "*kapusuz bacasız levendat, kutta'-ı tarik, levendat eşkiyası, haramzade, vb.*" gibi adlarla anılıp, kısaca "*levent*" adı veriyen ve savaş sırasında herhangi bir Paşa veya Beğ'in kapısında "*mirî levent*" olarak savaşıp, savaş bittikten sonra kapılanacak kapı bulamayınca çareyi eşkiyalıkta bulanlar meydana getirmekteydiler.³⁰⁷

Antakya ve çevresi aşiretlerin kışladığı bir yer ve Hacc yolu üzerinde olması nedeniyle burada eşkiyalık ve yol kesme olayları sık sık meydana gelmekteydi. Bu bölgede başta Reyhanlu Aşireti olmak üzere Bektaşlı, Cerid, Rişvan ve Pehlivanlu aşiretleri bulunmaktaydı. Bu aşiretler yer yer huzursuzluklara sebep olmaktaydılar. Devlet bunların tenkili için sık sık emirler göndermekte ve bunların Rakka'ya iskanları için faaliyette bulunmaktaydı.³⁰⁸

³⁰⁵-Yücel ÖZKAYA; " XVIII. Yüzyılda Çıkarılan Adaletnamelere Göre Türkiye'nin İç Durumu", *Belleten*. C.:38, S.:151, Ankara-1974, s.:445-vd. ; Yücel ÖZKAYA; "Osmanlı İmparatorluğu'nda XVIII. Yüzyılda Göç Sorunu", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*, C.:14, S.:25, Ankara-1982, s.:171-173

³⁰⁶-Mustafa ÖZTÜRK; " Antakya ve Çevresinde Aşiretlerin İskanı", *I. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu Bildirileri*, Antakya-1992, s.:11-13, 16; Cengiz ORHONLU; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı", *Türk Kültürü Araştırmaları*, C.:15, S.:1-2, Ankara-1976, s.:275

³⁰⁷-Yücel ÖZKAYA; *Osmanlı Devleti'nde Ayanlık*, Ankara-1994, s.:73-77; Yücel ÖZKAYA; " XVIII. Yüzyılda Çıkarılan Adaletnamelere Göre Türkiye'nin İç Durumu", *Belleten*. C.:38, S.:151, Ankara-1974, s.:461-462 ; Yücel ÖZKAYA; "Osmanlı İmparatorluğu'nda XVIII. Yüzyılda Göç Sorunu", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*, C.:14, S.:25, Ankara-1982, s.:171

³⁰⁸-Mustafa ÖZTÜRK; *a.g.m.*, s.:7,16; Mustafa ÖZTÜRK; " XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları", *Belleten*, C.:54, S.:211 Ankara-1990, s.: 972-977

Bu dönemde Payas ve çevresi eşkiyalık olaylarında önde gelen merkezlerdi. Daha sonra adına ayan ailesi oluşturulacak olan Payaslı Küçük Ali bu dönemlerde gelişmeğe başlamıştır. Küçük Ali etrafına belirli bir grup toplayarak Payas yönetimini ele alma istemiştir. Bu arada ortaya çıkan Veysoğlu(Üveysoğlu) İbrahim ve Musa adlı kişilerle birlikte yer yer adam öldürme ve çatışmalara girmiştir. Bir süre sonra ise bunlarla arası açılan Küçük Ali onlarla çatışma içine girmiştir.

1762'de Küçük Ali ve Çobanoğlu ile Belenli Deli Hasan arasındaki çatışmalar nedeniyle Antakya-Anadolu yolu geliş gidişe kapanmış ve yol deniz istikametine çevrilmiştir. Adana'nın iskelesi olan Karataş ile Asi Nehri'nin Akdeniz'e döküldüğü Süveydiye Limanları arasında gemiler işlemeye başlamışlarsa da bu yol da bir süre sonra tehlikeye girmiştir. Aynı sıralarda Cerid ve Karalar Aşiretleri de kendi aralarında mücadele halindeydiler.³⁰⁹

Bu arada Antakya'da oturmakta olan Muslu Beşe adlı şaki de 1753'te şehir halkına zulmetmeğe başlamıştır. Bunun yakalanarak cezalandırılması için yetkililere emirler gönderilmiştir.³¹⁰

Yukarıda adı geçen Vuysoğlu Musa da bir süre için Payas'ın yönetimini ele geçirmiş ve Küçük Ali ile mücadeleye girişmişti. Bir süre sonra Veysoğlu Musa bundan pek hoşlanmamış olacak ki tekrar eşkiyalığa başlamıştır. Bunun üzerine Antakya, Payas, Sarı Seki ve İskenderun ahalisi bir araya gelerek hükümetle işbirliği yapıp Veysoğlu'na karşı cephe aldılar. Bunun üzerine Veysoğlu Kürd Dağı'na kaçarak müttefiki olan Çobanoğlu'nun yanına gitmek zorunda kalmıştır.³¹¹

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı kapanan Adana-Antakya karayolunun eşkiyadan temizlenerek düzene sokulduğu ve karışıklıklar nedeniyle daha önce deniz üzerinden yapılmakta olan ulaşımın iptal edilerek bundan sonra karayolunun kullanılması hususunda 3 Temmuz 1764'te Halep'ten emir gelmiştir.³¹²

Önceleri Hameyn Mukataasına bağlı olan Reyhanlu Aşireti'nin ahaliye

³⁰⁹-Mustafa ÖZTÜRK; " XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları", *Belleten*, C.:54, S.:211, s.:978-979; Mahmut H. ŞAKİROĞLU; "Çukurova Tarihinden Sayfalar, I. Payas Ayanı Küçük Alioğulları", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*, C.:15, S.:26, Ankara-1991, s.:105-106

³¹⁰-M. ÖZTÜRK; *a.g.m.*, s.:981

³¹¹-M. H. ŞAKİROĞLU; *a.g.m.*, s.:106, 108

³¹²-B.: 25

tasallutu nedeniyle Rakka mukataası'na bağlandığı ve bunların iskanları için Halep Valisi Mehmet Paşa'yla erbab-ı tımar ve züemanın görevlendirildiği'ne dair 13 Mayıs 1765 tarihli Mutesellim tezkeresi gelmiştir.³¹³ Ancak daha sonra bu aşiret firar ederek geri gelmiştir.³¹⁴

Hacc yolu üzerinde bulunan Antakya ve çevresi bu bakımdan önemliydi. Bundan dolayı, Hacc'dan dönen Hacılar'ın ve Surre Alayı'nın emin bir şekilde dönüş yerlerine eşkiyadan korunarak ulaştırılması ve bunların Adana Valisi ve Uzeyr Beği'ne salimen teslim edilmesi hususunda Halep Valisi Azim-zade Mehmet Paşa'ya hitaben Temmuz ortaları 1764'te ferman gönderilmiştir.³¹⁵

Bu dönemdeki şekavet ve sosyal huzursuzluk olayları genellikle ferdî şekildedir.

600 Kuruş mal-ı mirî akçesini poliçe etmek(ödemek) için Antakya'ya gelirken Kara Ali adlı kimse tarafından bupara ve sim hançeri alınarak ikiye vurulup ırzına küfredilen Musa adlı kişi, Kara Ali'nin mahkemeye çıkarılarak çaldığı şeylerin alınıp ihkak-ı hakk olunması için arzuhal sunmuş, bunun üzerine tayin edilen mübaşir marifetiyle bunların Halep Divanı'na ihzar edilmesi için 10 Ağustos 1764'te buyuruldu gönderilmiştir.³¹⁶

Alıkoğlu İsmail, Hacı Osman Zer-i Mahbub, Delibaşı Yusuf, Erzoğlu Hena, Köse Hacı Mehmet, Beylanlı Ahmat Beşe ve Kübyatoğlu Mehmet adlı kişilerce dükkanı açılarak parası ve malı yağmalanan es-Seyyid Mustafa, mübaşir tayin edilerek bunların alınması ve bu kişilerin Halep Divanı'na ihzar edilmesi için arzuhal sunmuş ve bu malla paranın yapılacak murafaa sonucu mübaşir marifetiyle alınması hususunda Antakya Kadısı'na 17 Ağustos 1764'te buyuruldu gönderilmiştir.³¹⁷

Zaim Mehmet Efendi'nin hizmetinde olan Şeyh İbrahim ile Hayman-zade Halil'in, mirî diye Ahmet ve Abdullah'tan yüz seksan dört Kuruş alıp onlara çeşitli kötülükler yapması üzerine Ahmet ve Abdullah mübaşir tayin edilerek haklarının geri alınması için arzuhal sunmuşlardır Bunun üzerine bu hakkın mübaşir marifetiyle alınması için Antakya Kadısı'na 27 Ağustos 1764'te

³¹³-B.: 51

³¹⁴-³¹⁴-Mustafa ÖZTÜRK; " Antakya ve Çevresinde Aşiretlerin İskanı", I. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu Bildirileri, Antakya-1992, s.:13; Mustafa ÖZTÜRK; " XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları", Belleten, C.:54, S.:211, Ankara-1990, s.:977

³¹⁵-B.: 63

³¹⁶-B.: 28

³¹⁷-B.: 62

buyuruldu gönderilmiştir.³¹⁸

Saferiye Karyesi'nden Mehmet'in evini gece yarısı basan aynı karyeli Hamidoğlu Şeyh Ömer adlı birinin 300 Kuruşluk eşyayı çalarak Mehmet'e zulm etmesi üzerine Mehmet ihkak-ı hakk için arzuhal sunmuş ve bu davanın tayin olunan mübaşir marifetiyle halledilmesi için 3 Kasım 1764'te buyuruldu gönderilmiştir.³¹⁹

Antakya'da sakin Hacı İsmail'in Ziyaret karyesi'nde Yusuf adlı kişinin 250 adet zeytin ağacını zabt etmesi üzerine, Yusuf hakkını talep için arzuhal sunmuş ve bu hususun mübaşir marifetiyle halledilmesi için 4 Ocak 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³²⁰ Sofılar ve Delmeştâ karyesi ahalilerinin kendini soyarak 200 Kuruş'uyla gümrük eşyasının çaldıklarını ve bunların geri alınması için mübaşir tayin olunmasını isteyen İbrahim arzuhal sunmuş ve bunun üzerine tayin olunan mübaşir marifetiyle murafaa yapıp hakkının tahsil olunması hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben 24 Kasım 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³²¹

Bezkiye'den bir yük tütün ile şehre gelirken Çavuş ve Bedevi Bağçecileri olarak adlandırılan on kişinin yollarına çıkıp kendilerini iki yerden bıçaklayarak eşyalarını ve paralarını aldıkları ve sonra ellerini bağlayarak Asi Nehri'ne atacakken Antakyalı birkaç kişinin yardımı ile kurtulduklarını söyleyen İbrahim ve İsmail, mübaşir tayin olunarak bunların ihzar ve icra-yı hakk olunması için arzuhal sunmuşlardır. Bunun üzerine tayin olunan mübaşir marifetiyle bunların murafaa için ihzar olunmaları hususunda Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben 13 Ekim 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³²²

Kırkısiyye karyesi sakinleri el-Hac İbrahim, oğlu Ömer ve kardeşleri Ferhat ve Çeper Ali'nin kuvvet ve mallarına güvenerek Monla Ali ve Osman'a dört defa ahali içinde küfür etmeleri üzerine Monla Ali ve Osman bunların Halep Divanı'na ihzar edilerek haklarının alınması için arzuhal sunmuşlardır. Bunun üzerine bunların mübaşir marifetiyle Halep Divanı'na ihzar edilmeleri için Antakya Kadısı'na hitaben 25 Temmuz 1764'te buyuruldu gönderilmiştir.³²³

318-B.: 64

319-B.: 32

320-B.: 43

321-B.: 132

322-B.: 122

323-B.: 59

Kırkısiyye karyesinden Hacı Bekiroğlu Ali ile kardeşi Ahmet ve yandaşlarının Arpalu Karyesi'nden Çelebi oğlu Mehmet'i haksız yere tüfekle öldürdükten sonra, etraflarına zarar vermeğe devam etmeleri nedeniyle bunların tayin olunan mübaşir marifetiyle yakalanarak eşkiyalıklarının önlenip cezalandırılması için Antakya Kadısı ve Voyvodası'na Hitaben 29 Temmuz 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³²⁴

Rumeli Kazası Hacıoğlu Bazarcıgı'nın Delükan Zümresi'nden olan Uzun Mustafa ibn-i el-Hac Mehmet'in bir doru tayı Hayno karyesi ahalilerince öldürülmüştür. Bu dava için Hayno ahalisi Uzun Mustafa'ya 50 Kuruş vermişler ve 14 Eylül 1764'te sulh olmuşlardır.³²⁵

Balderince Karyesi sakini Ali bin Habil İbrahim evinde Nisan 1765'te koltuğu altından sağ tarafından kurşunlanarak öldürülmüştür. Bu öldürmeyle ilgili olarak Ali'nin vekilleri, Balderince karyesi ahalisi ile husumetleri olmadığına dair beyanatta bulunmuşlar ve buna dair 2 Şubat 1765'te hüccet düzenlenmiştir.³²⁶

Karye-i Lığ'dan Irakoğlu Zımmî Köse ve Musa Kahya'nın Abdullah kızı Fatma'nın ehli Gülşen Muhammet'in evine gece girip yatağında yatarken öldürüp bazı malları almaları üzerine bunların murafaa olunması için Fatma arzuhal sunmuş ve bu kişilerin tayin olunan mübaşir marifetiyle ihzar olunması için Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben 13 Ekim 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³²⁷

Sart-ı Cedid Mahallesinde sakin Bilecanoğlu Halil ile zevcesi Dudu ve iki çocuklarının kaybolması nedeniyle, bunların başına ne geldiğinin tayin olunan mübaşir marifetiyle etraflıca öğrenilmesi için Halep Divanı'ndan Antakya Kadısı ve Voyvodası'na hitaben 15 Ekim 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³²⁸ Bu arada Diranoğlu Abdullah'ın bahçesinde bir erkek ve bir kadın cesedi bulunmuştur. Bu cesetlerin kimlere ait olduğunun çevrede bulunan ahaliden tayin olunan mübaşir marifetiyle etraflıca öğrenilmesi için yine aynı tarihte Antakya Kadısı ve Voyvodası'na buyuruldu gönderilmiştir.³²⁹

Eşkiyadan olan Sarımoğlu Süleyman'ın daha önce yakalandığı ancak bir

³²⁴-B.: 154

³²⁵-B.: 65

³²⁶-B.: 138

³²⁷-B.: 121

³²⁸-B.: 124

³²⁹-B.: 125

süre sonra firar ederek eşkiyalığa devam etmesi üzerine bunun biran önce yakalanarak cezalandırılmak üzere Halep Divanı'na ihzar edilmesi için Antakya Voyvodası'na hitaben 31 Temmuz 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³³⁰

Bu arada Mirahuroğlu İbrahim ve oğlu Ali'nin eşkiya olduklarından şüphelenildiğinden, yakalanacakken firar ettikleri, şikayetçilerle davalarının görülmesi için ortaya çıkana kadar evlerinin mühürlenmesi için Antakya Kadısı, Voyvodası ve Serdarı'na hitaben 10 Ekim 1765'te buyuruldu gönderilmiştir.³³¹

Haziran ortaları 1765'te Anadolu'da faaliyetlerini yoğunlaştıran Kapusuz Levendat Eşkiyası'nın yaptığı hareketlerden rahatsız olunduğuna dair ferman gelmiştir. Bu fermanda eşkiyanın, otuzar kırkar kişilik gruplar halinde gezerek yolcu ve garibanlara saldırdığı belirtilmektedir. Bu ferman ile bütün görevliler hudutları dahilindeki "*kapusuz ve kutta'-i tarik ider eşkiyayı*" ortadan kaldırmakla görevlendirilmiştir. Kapusuz levant eşkiyası olduğu bilinen kişilerin üzerine süvari gönderilerek, yanlarında bulunan para, eşya ve atlarının öldürene ait olmak üzere ortadan kaldırılması ve ele geçirilenlerin idam edilerek kesik başlarının İstanbul'a gönderilmesi hususunda kesin hükümde bulunmaktadır.³³²

1765 yılının ikinci yarısında Antakya'da diğerlerinden çok farklı bir eşkiyalık olayı meydana gelmiştir. Bu olay organize olmanın yanında Ehl-i Örf görevlileri arasındaki mücadeleyi ve onların birbirlerine karşı eşkiya ile işbirliğini gösterir bir vakadır.

8 Eylül 1765 Pazar gecesi, daha önce 1763'te kendisi Halep'te iken evi Da'buloğlu Mustafa ve oğlu Ömer'in başkanlığındaki beş-on kişilik eşkiya grubu tarafından basılan ve evde bulunan oğlunun üzerine saldırılıp çeşitli hakaretlerde bulunulan³³³ Ser-Turna Kara İbrahim Ağa'nın evini basan yirmiden fazla silahlı Sekban Eşkiyası İbrahim Ağa'yı tüfek kurşunu ve yatağanla öldürmüşlerdir. Yine orada misafir olarak bulunan tabiisi Kahveci Ömer bin Abdullah, akrabası Mahmud bin Abdi ile Halep Mahkemesi Tercümanı Mustafa'nın Çukadarı Mehmet'i öldürmüş ve yine tabiilerinden

³³⁰.B.: 95

³³¹.B.: 119

³³².B.: 79

³³³. 7 Nolu Antakya Şer'iyye Sicili'nin 230 ve 231 Nolu belgelerinden naklen M. ÖZTÜRK; a.g.m., s.:981

Arap Bilal bin Abdurrahman ile cariyesi Şehribani bint-i Abdurrahman'ı yaralamışlardır. Bu arada eşkiyalar evdeki Hazine odasının kapısını balta ile kırıp içinde bulunan paralarla silah ve bazı eşyaları alıp kaçmışlardır. Bunu, İbrahim Ağa'nın oğlu Ser-Turna Fethullah Ağa'nın Mahkeme'ye belirtip keşif istemesi üzerine Katip Mustafa Efendi keşif için giderek bu olayları müşahade etmiş ve bunlar 9 Eylül 1765'te hüccet olunarak sicile kaydedilmiştir.³³⁴

Bu haberin Halep'te duyulması üzerine, Antakya gibi büyük bir kazada böyle bir olayın meydana gelmesinin şaşkınlık yarattığı ve bu olayı kimlerin yaptığının bir an önce öğrenilerek Halep'e bildirilmesi için 10 Eylül 1765'te Halep'ten buyuruldu gönderilmiştir.³³⁵

Yapılan tetkikat sonucu, suçluların o sırada Voyvoda olan Turnacıbaşı Şerafeddin Ağa ve daha önce Muslu Beşe olarak da adı geçen Kürd Musli ile adamlarının olduğu ortaya çıkmıştır.³³⁶ Bunun üzerine Şerafeddin Ağa, Belan ve Payas taraflarını nizam ve rabt altına almak için Halep'ten hareket etmekte olan Halep Valisi Mehmet Paşa'ca Halep'e çağrılarak Halep Kalesi'ne hapsedilmiş³³⁷ ve Voyvodalığa 17 Eylül 1765'te Ahmet Ağa atanmıştır.³³⁸

Bu eşkiyalık olayı dolayısıyla geniş bir kovuşturma yapılmıştır. 25 Ekim 1765'te Halep Muhassılı ve Mütessellimi olan el-Hac Ahmet tarafından bu konuda buyuruldu gönderilmiştir. Bunda eşkiyanın yaptığı şeyler belirtildikten sonra adları deftere yazılarak gönderilen eşkiyalardan herhangi birinin görülmesi anında ölü veya diri tutulup, diri olanların hapsedilmesi, ölü olanların kesik başlarının gönderilmesi istenmekte ve eşkiyayı gizleyen veya emre aykırı hareket edenlerin de onlar gibi muameleye tabi tutulacağı belirtilmektedir.³³⁹

Şerafeddin Ağa'nın hapsedilmesine rağmen Kürd Musli ve adamlarının kaçması nedeniyle bunların yakalanarak cezalandırılması için Ekim sonlarında ferman gönderilmiştir. Bu fermanla; Halep Yeniçeri Zabiti ve eski Seksoncubaşı olan Ömer tekrar Seksoncu olarak atanmış ve kaçakların bir ferdinin kaçırılmadan yakalanması, gasbettikleri malların sahiplerine verilmesi, sağ ele geçenlerin Halep Kalesi'ne gönderilerek kalebent edilmesi

334-B.: 112

335-B.: 113

336-B.: 139-140

337-B.: 116, 139-140

338-B.: 116

339-B.: 130-131

istenmiştir. Ancak bu bahane ile suçsuz olan kişilere eziyet edilmemesi özellikle belirtilmiştir. Ayrıca Halep Kalesi Dizdarı'na da habs ve kalebent edilenlerin hiçbirinin izinsiz bırakılmaması için emirde bulunulmuştur.³⁴⁰ Bu konuyla ilgili olarak aynı mealde Yeniçeri Ağası Hüseyin Ağa tarafından da bir mektup gelmiştir.³⁴¹

Bu sırada Payas ve çevresindeki şekavet olaylarının artması ve Veysoğlu Musa'nın faaliyetlerini sıklaştırması nedeniyle Antakya, Payas, Sarı seki ve İskenderun ahalisi birleşerek hükümetle işbirliğine girmiştir. ³⁴² Bu dönemde Veysoğlu Musa, Payas Müslümanı ve Keferisi, Cerid ve Reyhanlı Aşiretleri ile Zünnun Dağı ve diğer dağlı eşkiyayı başına toplayarak faaliyetlerini arttırmıştır.³⁴³

Halep Valisi Mehmet Paşa 1765 yılının Ekim ayının ortalarında Belan ve Payas bölgelerini eşkiyadan temizlemek ve düzeni sağlamak için Halep'ten hareket etmiştir.³⁴⁴ Bu yolculuk için gerekli olan malzemenin hazırlanması için 23 Eylül 1765'te malzeme listesi ile birlikte buyuruldu gönderilmiştir.³⁴⁵

Mehmet Paşa Antakya, Payas, Belan ve Uzeyr bölgelerinde ahali ile işbirliği içinde eşkiyaya karşı faaliyette bulunmuştur. Bu arada ahaliye topluca, eşkiyaya katılmayacakları ve yardım etmeyeceklerine dair ahte bulundurmuş ve nezre bağlamıştır. Bununla ilgili tutulan hüccetlerin bir sureti de getirilerek Antakya Şer'iyeye Siciline işlenmiştir.³⁴⁶ Bu hüccetlerin beşi de Kasım sonları-Aralık başları tarihlidir.

Bu hüccetlerin ilki Payas Naibi'nce tutulmuştur. Buna göre Payaslılar eşkiyaya yardım ve yataklık etmeyeceklerine, eşkiyayı kazalarına sokmayacaklarına, yardım ve yataklık eden olursa yakalayıp Halep Valisi'ne göndereceklerine dair taahhütte bulunmuşlardır. Aksi davranışları halinde Mutbah-ı Amire'ye 30000 Kuruş Nezir Akçesi vermeyi de taahhüt etmişlerdir.³⁴⁷

İkinci hüccet de Payas Naibi'nce tutulmuştur. Bunda ise; Payaslılar, vakıf

³⁴⁰-B.: 139

³⁴¹-B.: 140

³⁴²-M. H. ŞAKİROĞLU; a.g.m., s.:107

³⁴³-B.: 135

³⁴⁴-B.: 139-140

³⁴⁵-B.: 115

³⁴⁶-B.: 133-137

³⁴⁷-B.: 133

kasaba olan Payas'dan geçen her yüz koyundan ikibuçuk Kuruş alınacağı, eşkiyaya yardım edilmeyeceği, yolculardan han kirası alınmayacağı, gelip geçen ulaklardan kurallar çerçevesinde akçe alınacağı ve fazla istenmeyeceği, gelip geçen yolculardan Selamet Akçesi istenmeyeceği, Çobanlı ve Dağlı Eşkiyası'ndan korunmak için birbirine yardım edecekleri, Ehl-i Zimmet'in kendi kıyafetleri ile gezip Cizye ve İспенçeleri'ni vereceği ve eşkiyanın yakalanmasına yardım edeceklerine dair taahhütte bulunmuşlardır.³⁴⁸

Üçüncü hüccet de yine Payas Naibi'nce tutulmuştur. Bu hüccette, Payas Kasabası ve karyelerinden bir grup, daha önce faaliyetleri hakkında bilgi verdiğimiz Veysoğlu Musa ile adamlarını kasaba ve karyelerine sokmayacakları, onlara karşı birlikte mücadele edecekleri, aralarındaki kavgalara son verecekleri, eşkiyadan biri kasabaya gelip mal alıp-satmak isterse kabuletmeyecekleri, onlarla alış-veriş edenleri yakalayıp Halep Valisi'ne gönderecekleri ve ulaklarla kafiilelere hasar vermeyeceklerine dair taahhütte bulunmuşlardır.³⁴⁹ Bu taahhütlerde, Veysoğlu Musa'nın düşmanı olan ve daha sonra adına bir ayan ailesi kurulacak olan Küçük Ali Ağa ile oğlu Mustafa Ağa'yı ilk sıralarda görmekteyiz.³⁵⁰ Veysoğlu Musa bu birleşme karşısında kaçarak Gavur Dağı'na, oradan da Kürd Dağı'na kaçıp müttefiki Çobanoğlu'nun yanına sığınmıştır. Bir süre sonra Küçük Ali Ağa ile Veysoğlu arasında meydana gelen çarpışma sonucu Veysoğlu sfidışı bırakılmıştır.³⁵¹

Dördüncü hüccet de yine Payas Naibi'nce tutulmuştur. Bu hüccette Uzeyr Sancağı Beği İmam Beğ ile karyelerinden bir grup, yine yolların selameti, yolcu ve hacılar'ın güvenliği ve sancak dahilindeki eşkiyanın tedibi hususunda kendilerinin sorumlu oldukları ve cümlesinin bu sorumlulukları kabul ettiklerine dair taahhütte bulunmuşlardır.³⁵²

Beşinci hüccet ise Bakras ve İskenderun Naibi Osman tarafından tutulmuştur. Bu hüccette, Belan Kasabası'nda sakin bir grup yine öncekilerde olduğu gibi yolların güvenliğinin sağlanması, aralarındaki kavga ve husumetin nihayete erdirilmesi, eşkiyanın tedibi hususlarında kendilerinin sorumlu olacağı ve cümlesinin bu sorumluluğu kabul ettiklerine dair taahhütte bulunmuşlardır.³⁵³

³⁴⁸-B.: 134

³⁴⁹-B.: 135

³⁵⁰-B.: 133-135

³⁵¹-M. H. ŞAKİROĞLU; a.g.m., s.:107-108

³⁵²-B.: 136

³⁵³-B.: 137

5-Nüfus

İncelediğimiz dönemde Antakya, şehir merkezi ve 4 nahiyeden meydana gelmektedir. Şehir merkezinin nüfusunu hesaplama 1178 yılının İmdad-ı Hazeriyye ve diğer masrafların tahsili için düzenlenen esnaf tevzi' defterinden yararlanacağız. Bu listede; esnaf adları belirtildiği gibi, esnafların hangi sosyal gruba dahil olduğu da gösterilmektedir. Listede esnaflar; Re'âyâ, Yeniçer, E'imme, Sadât ve Sipâh olmak üzere 5 sosyal grup içinde belirtilmiştir.³⁵⁴

Bu listede Esnaf olan; 1150 Re'âyâ, 499 Yeniçeri, 42 E'imme, 122 Sadat ve 12 Sipah sayısı verilmiştir. Keza, atıl olarak 140 Re'âyâ, 75 Yeniçeri, 37 E'imme, 29 Sadât ve 10 Sipah sayısı verilmiştir. Buna göre Antakya merkezinde erkek nefer olarak; 1290 Re'âyâ, 574 Yeniçeri, 79 E'imme, 151 Sadât ve 22 Sipâh bulunmaktadır. Ayrıca sosyal sınıfı belirtilmeyen 14 kişilik Celi Efendi Kiracıları'nı da eklememiz gerekmektedir. Buna göre 1839 Esnaf ile 291 nefer atıl kişi olmak üzere 2130 nefer bulunmaktadır. Buna 100 kişilik idarecileri de eklediğimizde 2230 kişiyi bulmaktadı. Bununla Antakya merkezindeki faal erkek nüfusu bulmuş oluyoruz. Her faal erkeğin bir ev sahibi olduğunu tahmin etmekteyiz. Yine tahminimizce her hanede 5 kişi yaşamaktadır. Buna göre;

$2230 \times 5 = 11.150$ kişi tahminî olarak Antakya şehir merkezinde yaşamaktaydı.

Karyelerin nüfusunu bulmak için 1179 yılının Avarız vergisinin tahsili için tevzi' edilen köy listesi³⁵⁵nden faydalanacağız. Nüfus hesaplama köylerdeki Gerçek Hane ayısını 15 olarak almayı uygun bulduk.³⁵⁶ Yine her hanede 5 kişinin yaşadığını tahmin etmekteyiz. Belirttiğimiz listeye göre 4 nahiyeden 175 hane üzerinden avarız vergisi tahsil edilmiştir. Bu sayıyı 15 olarak belirttiğimiz Gerçek Hane sayısı ile çarptıktan sonra, avarızdan muaf olduğunu düşündüğümüz 100 haneyi ekleyip, her hanede tahminî olarak yaşayan 5 kişi ile çarparsak;

$$175 \times 15 = 2625 \quad 2625 + 100 = 2725 \text{ Hane}$$

$$2725 \times 5 = 13625$$

rakamını buluruz. Bu rakam tahminî olarak Antakya'ya bağlı olan köylerde yaşayan nüfustur.

³⁵⁴-B.: 22

³⁵⁵-B.: 142

³⁵⁶-R. ÖZDEMİR; " Ankara ve Antakya Şehirleri... " a.e. s.:190

Buna göre;

Antakya Merkezi Nüfusu : 11.150

Antakya Köyleri Nüfusu : + 13.625

Toplam Nüfus : 24775 kişi

Yukarıdaki verilere göre 1764-66 arasında Antakya Kazası'nın merkezi ile karyelerinin toplam nüfusu tahminen 24.775 kişidir. Yaptığımız araştırma içinde hangi ahale ve karyelerin Müslim veya Gayr-i Müslim olduğunu tesbit edemedik.

Ancak 1178 ile 1179 yıllarına ait Antakya ve tevabi'i mahallerdeki ehl-i zimmetin ödemesi gereken cizyenin tahsili için gönderilen buyurulduklarda³⁵⁷ Antakya ve çevresinde cizye ile yükümlü 1200 kişinin olduğu belirtilmektedir. Bu, faal yani iş görür erkek nüfustur. Buna da 100 kişilik muaf, ihtiyar, patrik, sakat nüfusu dahil ettiğimizde 1300 erkek nüfus ile karşılaşırız. Bu rakamı da her hanede bulunduğunu tahmin ettiğimiz nüfus olan 5 ile çarparsak;

$1300 \times 5 = 6500$ kişilik Gayr-i Müslim nüfus ile karşılaşırız.

Bu verilere göre Antakya merkezi ile nahiye ait karyelerde şu şekilde bir nüfus ile karşılaşırız.

Müslim Nüfus : 18.275

Gayr-i Müslim Nüfus : + 6.500

Toplam Nüfus : 24.775

6-Vakıf

Vakıf kelimesi Arapça bir masdar olup, lügatlere göre durdurmak, alıkoymak manasına gelir. Bu deyim genellikle; terk etmek, depo fikirlerini ifade eder.

İslamî açıdan Vakıf, bir mal veya mülkün kendisinin veya gelirinin gelecekte de kullanılmak üzere daha geniş kimselerin istifadesine sunmak için vakfeden kişinin mülkiyetinden ve özel mülkiyete(alım-satım) konu olmaktan çıkarak, özel bir mülkiyet kategorisine aktarma ve kategoride tutma anlamına gelmektedir. Vakıf kuran kişiye "*Vâkıf*", vakfedilen mala "*mevkûf*"

³⁵⁷-B.: 12, 142

denilmektedir. Vakıf tesis eden kişinin istek ve şartlarını içeren, vakfın hangi şartlarda, nasıl yönetileceğine ilişkin şartları belirleyen ve mahkemece tesciliyle birlikte vakfın vücut bulduğu vesikaya "*Vakfiyye* " denir. Vakfiyyelere vakıf senedi de diyebiliriz.³⁵⁸

Vakfiyyeler kağıt ve parşömen tomarlara veya hacmi bir ile dört yüz sayfa arasında değişen defterlere yazılmıştır. Vakfiyyeler genel olarak yedi kısma ayrılabilir:

"1-Bir veya daha çok Kadı'nın hatta bazen ultan'ın tasdik yazıları, imzaları ve mühürleri.

2-Vâkıf'ın, Allah'a hamd ve Peygamber'e salat duygularını ifade ettikten sonra, dünyanın tasvirini yaptığı, kendi hayat anlayışını açıkladığı ve kurduğu vakfın gerekçelerini belittiği, vs. bir giriş bölümü.

3-Vâkıf hakkında bilgiler: adı, babasının adı, mesleği, şahsî nitelikleri.

4-Vâkıf tarafından inşa ve insanlık yararına tahsis edilmiş binaların ve bunların işletilebilmesi gayesiyle yine Vâkıf tarafından vakfedilmiş olan menkul ve gayr-i menkul gelir kaynaklarının tasviri. Bu kısımda, bahse konu malların mevkiileri, sayıları ve yüzölçümleri ile sınırları ve hukukî formları da bulunmaktadır.

5-Vakf edilmiş gelir kaynaklarının işletilmesi, personele ödenecek ücretler ve vakıf gelirleriyle gerçekleştirilmesi gereken hizmetler hususunda ve ilgili diğer konularda Vâkıf tarafından tesbit edilen şartlar.

6-Eskilerin ve büyük İslam hukukçularının görüşleri arasından, sözkonusu vakıf katagorisine en elverişli görüşü seçen hakimın hükmü.

7-Vakfiyyede beyan edilmiş olan şartları bozacaklara karşı Vâkıf'ın lanet cümleleri, vakfiyyenin tarihi ve şahitler."

Bu plan dahilinde hazırlanmış olan vakfiyyeleri Kadılar Mahkeme Sicilleri'ne kaydettiriyorlar ve asıllarını tayin edilmiş mütevellilere

³⁵⁸- İ. Erol KOZAK; *Bir Sosyal Siyaset Müessesesi Olarak Vakıf*, İstanbul-1985, s.:17; Bahaeddin YEDİYILDIZ; "Müessese-Toplum Münasebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Toplumunu ve Vakıf Müessesesi", *Vakıflar Dergisi*, S.:15, Ankara-1982, s.:25; Hilmi Ziya ÜLKEN; "Vakıf Sistemi ve Türk Şehirciliği", *Vakıflar Dergisi*, S.: 9, Ankara-1971 , s.:16

veriyorlardı.³⁵⁹

Vakfiyyede yazılı olan şartlar sonradan değiştirilemez. Ancak, vakıf yapıldığı zaman ilerde şartların değiştirilebileceği yazılmış ise değiştirilebilir. İcraatın(iki kiralama sistemi)e bağlı vakıfların sahibi bu vakfı başkasına bedel karşılığı veya parasız devr(ferağ) edebilir.³⁶⁰

Vakıf yapılırken Divan-ı Hümayun'dan izin alınması bir kuraldır. Bu izin alınması sırasında vakfın işleyişi için devlete ait gelir kaynaklarından tahsisler yapılması da bir başka kural ve dolaylı olarak vakfa devlet yardımı ve katkısı olmaktadır.³⁶¹

Osmanlılar'da; Fıkıh(İslam Hukuku) kurallarına göre, vakıf kurucusunun vakfedeceği malın mutlak mülkiyetine sahip bulunması ve gerekli ehliyeti haiz olması gerekmektedir. Bunun yanında Vâkıf; hür, âkil ve bâliğ olmalı, aynı zamanda, borcunu ödeyememesi ve israfı yüzünden malını kullanmaktan menedilmemiş olması gerekmektedir.³⁶²

Vâkıf, kurmuş olduğu vakfı istediği gibi tanzim etmekte tam yetkili idi. Vâkıf vakfiyyede yaptığı düzenlemelerle ilk idareciyi (*Mütevelli*) ve ona halef olacak kişileri bile tayin edebiliyordu.

Vakıflarda genelde ilk Mütevelliler Vâkıflar'ın kendileridir. Vakıf Mütevellisi kısaca şu vazifeleri yapmakla yükümlüydü: Kendisine emanet edilmiş vakıf mirasının her türlü gasb ve tecavüze karşı bütünlüğünü korumak, bu mirası daima üretim yapacak halde bulundurmak ve onun gelirlerini arttırmak.

Vakıflarda Mütevelliler dışında vakfın işletilmesini kontrol eden "*Nazır*" ile yerine göre diğer bazı görevliler de bulunmaktaydı.³⁶³

Vakıflar üç çeşittir: 1-Hayrî veya Şer'î Vakıf, 2-Aile Vakıf, 3-Yarı Ailevî Vakıf³⁶⁴

³⁵⁹-B.YEDİYILDIZ; a.g.m., s.:24

³⁶⁰-H. Z. ÜLKEN; a.g.m., s.:17

³⁶¹-Nejat GÖYÜNÇ; "Vakıf Teisinde Devletin Katısı (16. Yüzyıl İçinde)", *Osmanlı Araştırmaları*, XI, İstanbul-1991, s.:128

³⁶²-Bahaeddin YEDİYILDIZ; "Türk Vakıf Kurucularının Sosyal Tabakalaşmadaki Yeri 1700,1800" *Osmanlı Araştırmaları*, III, İstanbul-1982, s.:159

³⁶³-Bahaeddin YEDİYILDIZ; "XVIII. Asırda Türk Vakıf Teşkilatı", *İ.Ü.E.F. Tar. Ens. Der. Prof. Tayyib GÖKBİLGİN Hatıra Sayısı*, S.:12, İstanbul-1982, s.:173-178, 182

³⁶⁴-Bahaeddin YEDİYILDIZ; "Müessese-Toplum Münasebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Toplumunu ve Vakıf Müessesesi", *Vakıflar Dergisi*, S.:15, Ankara-1982, s.:28-29

Vakıf konusunda Bahaeddin YEDİYILDIZ tarafından yapılan araştırmalara göre XVIII. asırda Anadolu ve Rumeli'de altıbin yeni vakıf kurulduğu tahmin edilmektedir. Yine XVIII. yüzyılda bu kurulan vakıflarca ödenen ücretlerden yaklaşık 86. 915 kişi faydalanmaktadır. Yine aynı çalışmalara göre bu yüzyılda vakıf gelirleri yaklaşık olarak devlet gelirlerinin yarısına eşitti. Bu yüzyılda kurulmuş olan vakıfların % 7'si aile vakıf ve % 75'i de yarı ailevî vakıftı.³⁶⁵

XVIII. yüzyıl Türk Toplumunda, Vâkıflar'ın % 80-90'ının "*askerî sınıf*" a mensup kişiler veya onların yakınları olduğu görülmektedir.³⁶⁶

Sosyal tabakalaşmada en üst seviyede yer alan Askerî sınıf genelde müsadere uygulamasına karşı bir tedbir olarak mallarını vakıflaştırma yolunu seçmişlerdir. "... Bazı Vâkıflar, özellikle zürri ve yarı hayrî vakıfların kurucularının ölümünden sonra, hal-i hayatlarında muhtelif şekillerde edindikleri mal ve mülklerini varislerine bırakmak ve servetlerine devletin ilişmemesini temin için, vakıf müessesesinden istifade ettikleri söylenebilir."³⁶⁷

İncelediğimiz Sicil'de vakıf ile ilgili 4 belge mevcuttur.

Es-Seyyid Mustafa Ulu ibn-i Abdullah tarafından daha önce bir miktar mal evladiyet üzere vakfedilmiştir. Buna göre, vefatından sonra Mütevellilik'e evlatları geçecek, bunların sona ermesi halinde şehir efradından birisi buraya tayin edilecektir. Bu kural bir süre devam etmiştir. Ancak Şubat-Mart 1760'da Vâkıf'ın soyundan kimse kalmamıştır denilerek dönemin Kadısı Mehmet'in arzıyla Seyyid Hüseyin Müteveli nasbedilmiştir. Ancak, Seyyid Mustafa'nın oğlu Ebu Bekir Efendi'nin soyundan olduğunu iddia eden Fatma Hatun, Mütevellilik'in kendi hakkı olduğunu iddia etmiştir. Bunun üzerine tekrar kadı tarafından merkeze arz yazılmış ve tevliyetin Fatma Hatun'a verilmesi istenmiştir. Bunun üzerine vakfiyyeye tekrar bakılarak ona göre hüküm verilmesi için Antakya Kadısı'na hitaben Ocak sonları-Şubat başları 1763'te hüküm gönderilmiştir.³⁶⁸

³⁶⁵-Bahaeddin YEDİYILDIZ; "Vakıf Müessesesinin XVIII. Asır Türk Toplumundaki Rolü", **Vakıflar Dergisi**, S.:14, Ankara-1982, s.:1-9

³⁶⁶-Bahaeddin YEDİYILDIZ; "Türk Vakıf Kurucuları ... ", a.e., s.:151

³⁶⁷-Hasan YÜKSEL; "Vakıf-Müsadere İlişkisi (Şam Valisi Vezir Süleyman Paşa Olayı)", **Osmanlı Araştırmaları**, XII, İstanbul,1992, s.:407; Vakıf konusunda ayrıca bkz. Bahaeddin YEDİYILDIZ; "Türk Kültür Sistemi İçinde Vakfın Yeri", **Vakıflar Dergisi**, S.:18, Ankara-1984, s.:403-408; Bahaeddin YEDİYILDIZ; "XVIII. Asır Türk Kültür Vakıflarının İktisadî Boyutu", **Vakıflar Dergisi**, S.:18, Ankara-1984, s.:5-41; Bahaeddin YEDİYILDIZ; "Vakıf İstılahları Lügatçesi", **Vakıflar Dergisi**, S.:17, Ankara-1984 s.:55-60

³⁶⁸-B.: 9

1735'li yıllarda Şerife bint-i Osman adlı kadın tarafından bir adet ev ve bazı ağaçlar Habibü'n-Neccar Mahallesi'ndeki Yunus Fakih Cami'-i Şerifi'ne vakfedilmiştir. Ancak Şerife Hatun'un mirasçılarının bunda hak iddia edip burayı işgal etmeleri üzerine Cami'nin Mütevellisi olan el-Hâc Kara Gülle ibn-i Mustafa Beşe bunları şikayet etmiştir. Bunun üzerine kayıtlara bakılıp şahitler dinlenmiş ve bu evle ağaçların Cami'ye ait olduğuna dair 13 Ocak 1765'te hüccet düzenlenmiştir.³⁶⁹

İncelediğimiz Sicil'de bu dönemde düzenlenmiş bir vakfiyyenin sureti de vardır. Cami'-i Kebir Mahallesi sakini Dergah-ı Ali Çavuşu el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş tarafından düzenlettirilen bu vakfiyyenin birbirinden değişik iki sureti vardır.³⁷⁰

5 Ekim 1764'te el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa'nın oğlu olup bu iş için vekil olarak tayin ettiği el-Hâc Abdullah'ın tahriri ile ilk vakfiyye düzenlenmiştir. Bu vakfiyyede 2 dükkan ile değişik yerlerde olmak üzere toplam 683 adet zeytin ağacı "... vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs ..." edilmiştir. Bu vakfiyyeye göre Mehmet Çavuş kendisi hayattayken Müteveli olacak, vefatı halinde oğlu Monla İbrahim Müteveli ve diğer oğlu Monla Osman Nâzır olacaktı. Bunlardan sonra soylarından gelen ekber ve ersed kişi Müteveli olacaktı. Soyun tükenmesi halinde vakıf Haremeynü'-Şerifeyn Evkafı'na bağlanacaktı.

Yine bu vakfiyyeye göre dükkanların tamirleri yapıldıktan sonra, dükkan kiralari ile zeytinlerin hasılatından elde edilen gelirlerin üçte biri hayır için dağıtılacaktı. Geri kalan üçte iki ise Mehmed Çavuş Ağa'nın kendisi sağken kendi tarafından tasarruf edilecek, vefatında ise oğulları Molla İbrahim ve Molla Osman'la kızları Ayşe, Zeyneb, Dudu ve Meryem arasında eşit seviyede bölüşülecekti.

Bu şartlar belirtildikten sonra vakfiyyede. Vakıf Kurumu hakkında İmam-ı Azam Ebu Hanife ile İmam-ı Sani Ebu Yusuf ve İmam-ı Salis Muhammet'in vakıf hakkındaki görüşleri belirtilmiştir. Burada vakıftan dönmenin mümkün olmadığı belirtilmektedir.

Daha sonra ise tarih ile şahitler belirtilmiştir.

En sonda ise bu vakfiyyenin, Kadı'nın da izni ile bazı şartlarının

³⁶⁹-B.: 45

³⁷⁰-B.: 30-b, 94

değiştirilerek yeni malların vakfedilip yerine yeni vakfiyye düzenlendiği belirtilmektedir.³⁷¹

22 Temmuz 1765'te yine el-Hâc Mehmed'in, oğlu el-Hâc Abdullah'ın takriiriyle daha önce vakf ettiği dükkan ve zeytin ağaçlarına, vakfın taklil ve tağyiri kendi yedinde olması şartına binaen öncekiler de dahil olmak üzere 5 dükkan, iki fırın, Mushaf ve kitaplarla birlikte yine değişik yerlerde olmak üzere toplam 1813.5 adet zeytin ağacını³⁷² yeniden vakfiyye düzenlettirip şartlarda bazı değişiklikler yaparak vakfetmiştir.

Yaptığımız hesaplamaya göre bu dükkan, fırın ve zeytin ağaçları tahminen 7500 Kuruş değerindedir.

Vakfiyyeye göre dükkanların kirası ile zeytin ağaçlarının hasılatı satıldıktan sonra elde edilen gelir toplamıyla önce dükkanlar tamir edilecek ve ağaçların bakım masrafları ile haracı verilecektir. Kalan fazlanın üçte bir fakirlere ve gerekli yerlere dağıtılacaktır. Bu üçte bir pay içinden; her Cuma gecesi fakirlere 10 batman ekmek dağıtılacak, Mehmed Çavuş'un kız kardeşi Hadice Hatun'a hayatta oldukça her ay 2 Kuruş verilecek, Cami'-i Kebir'in Cami'-i Şerifi'ne yılda yirmi kandil ve altı adet tırnak hasırı verilecek, Hazret-i Habibü'n-Neccar Cami'-i Şerifi'nin abdest-hânesine fahure ıbrık olmak üzere senede 80 ıbrıkla Zeytuniye karyesi Cami'-i Şerifi'ne yirmi ıbrık verilecektir. Kalan miktar ise fakirlere dağıtılacaktır.

Fakirlere ve diğer bazı yerlere harcanacak olan üçte birin dışında kalan üçte iki ise Mehmet Çavuş hayattayken vakfa kendi mütevellî olacağından kendisince tasarruf edilecektir. Kendisi vefat ettiğinde ise oğulları Molla Mustafa, Molla İbrahim, Molla Osman ve Molla Abdurrahman'la kızları Ayşe, Zeyneb, Dudu ve Meryem tarafından erkekler 2 kızlar 1 hak almak şartıyla tasarruf edilecektir.

Mehmed Çavuş'un ölümünden sonra vakfın Mütevellîlik'ine oğlu Molla Abdurrahman, Nazırlık'ına ise Molla İbrahim geleceklerdir. Ayrıca bunlardan sonra soylarından gelen ekber ve erşed kişi Mütevellî olacaktı. Soyun tükenmesi halinde vakıf Haremeynü's-Şerifeyn Evkafı'na bağlanacaktı.

³⁷¹-B.: 30-b

³⁷²-Ki el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa bu ağaçları oluşturan ağaçlardan Bakırkaya Karyesi'nde bulunmakta olan 112 adet zeytin ağacını 20 Temmuz 1765'te eş-Şeyh Musa ibn-i el-Hâc Mehmed'den 385 Kuruş'a satın almıştır. Buna göre bir ağacın tanesi 3.43 Kuruş üzerinden hesaplanmıştır.

Bu şartlara ilaveten vakfedilen Mushaf-ı Şerif'le Delail-i Hayrat ayda bir hatim edilecekti.

Yine bu vakfiyyenin sonunda da Vakıf Kurumu hakkında İmam-ı Azam'la diğer İmamlar'ın görüşleri belirtilmiş ve vakıftan dönüşün olamayacağı belirtilmiştir.

En sonda ise yine tarih ve şahitler belirtilmiştir³⁷³

Bu vakıf belgelerine baktığımızda üç farklı Vâkıf'ın biri(Şerife Hatun) dışındaki ikisinin (es-Seyyid Mustafa Ulu ibn-i Abdullah ve el-Hâc Mehmed Çavuş Ağa ibn-i Bektaş; Sadat, Yeniçeri) askerî sınıfa mensup olduklarını görüyoruz. Es-Seyyid Mustafa ile Mehmed Çavuş'un vakıfları yarı hayrî-ailevî vakıflardır. Ayrıca Mehmet Çavuş'un vakfettiği ve tarafımızca yaklaşık olarak 7500 Kuruş olarak hesaplanan malların miktarı da bir başka konudur.

Mehmet Çavuş'un ilk vakfiyyeyi tağyir ve tebdil etmesi, vakfiyyelerin Vâkıflar'ca yeniden düzenlettirilebileceğini göstermektedir.³⁷⁴ Bunun yanında Mehmed Çavuş'un en son halde vakfın Harameyn'e nakledilmesini istemesi, vakıflarda genel olarak görülen olayın burada da geçerli olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, Mehmed Çavuş; ilk vakfiyyede, tasarruf hakkını iki oğlu ve dört kızına eşit olarak vermişse³⁷⁵ de ikinci de bu hakkı dört oğlu ve dört kızı arasında erkekler 2 kızlar 1 olmak üzere düzenlemiştir.³⁷⁶

373-B.: 94

374-B.: 94

375-B.: 30-a

376-B.: 94

SONUÇ

Hazırlamış olduğumuz tezde, 8 numaralı Antakya Şer'iyeye Sicili'ni transkrip kurallarına uygun olarak okuyup Latin Harfleri'ne aktarmaya çalıştık. Okuduğumuz belgeleri konularına göre tasnif edip özetlerini verdikten sonra metnin transkripsiyonunu verdik. Daha sonra ise Sicil'de mevcut olan belgeleri belirli bir sistematik halinde diğer kaynaklardan da yararlanarak değerlendirdik.

Yaptığımız bu değerlendirmeye göre; Osmanlı taşra Kazaları'ndan olan Antakya Kazası Haleb Eyaleti'ne bağlı bir Mukata'a Kaza'dır. Bu dönemde tesbit ettiğimiz kadarıyla 4 nahiye, 138 köy ve 31 mahalleden meydana gelmekteydi.

Şehir idarecileri olarak Kadı ve Voyvoda ile birlikte Yeniçeri Zabiti, Nakib Kaymakamı, Müftü gibi kişilerin bulunduğu görülmektedir.

Antakya'da, 54 meslek dalında toplam 1839 esnafın mevcut olduğu ve bunlardan 1150'sinin Re'âyâ geriye kalan 689'nun Askeri sınıfa mensup olan Yeniçeri, E'imme, Sadat ve Sipah grubundan olduğunu tesbit edebilmekteyiz. Bunun yanında bu beş grubdan toplam 291 kişinin herhangi bir işle uğraşmayıp 'Atıl olduğunu görmekteyiz. Esnaf yöneticilerinde Ahi Baba, Bazarbaşı ve Vekil-i Fukara adları ile anılan kişilerin bulunduğunu da görmekteyiz.

Tahminî olarak Antakya'nın merkezi ve köylerinde 24.775 kişinin yaşadığını ve bunların yaklaşık 6500'ünün Gayr-i Müslim olduğunu anlamaktayız.

Hac yolu üzerinde olması nedeniyle bu bölgede bulunan Cisir-i Hadid ve Eğri Geçit'e diğer Osmanlı bölgelerinde olduğu gibi menzilciler atanmakta ve menzil nizamı için tedbirler alınmaktaydı.

Yılda bir defa tahsil edilen Avarız ve iki defa tahsil edilen İmdad-ı Hazeriyye'nin bu dönemde düzenli olarak küçük aksaklıklarla da olsa tahsil edilmekteydi. Hazeriyyeler tahsil edilirken, şehirde yapılan diğer masraflar da Tevzî'-Salyane(Müfredat) Defterleri'ne kaydediliyor ve İmdad-ı Hazeriyye ile birlikte tahsil ediliyordu. Tahsil edilen miktar bazen, İmdad-ı Hazeriyye'nin sekiz katına kadar çıkabilmekteydi. Tahsil edilecek olan meblağ yarı yarıya şehir merkezine ve karyelere tevzî' edilmekteydi.

Bu dönemde Antakya ve çevresinde yer yer şekavet olaylarına raslanmaktadır. Levent taifeleriyle işbirliği yapan bazı kişiler Antakya merkezinde birleşerek evbasıp adam öldürebilmekteydi. Bunlara karşı olarak geniş tertibatlar alınmıştır.

BİBLİYOGRAFYA

- AKDAĞ, -Mustafa; **Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi**, I. Cilt, İstanbul-1995, Cem Yayınları
- ; "Osmanlı Tarihinde Ayanlık Düzeni Devri", **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi**. C.: VIII-XII, S.: 14-23, Ankara-1975, s.: 51-61
- AKGÜNDÜZ, Ahmet; **Şer'îyye Sicilleri**, I. Cilt, İstanbul-1988
- AKYÜZ, Davut; **İslam İktisadında Narh ve Osmanlı Devleti'nde Narh Uygulaması**, İzmir-1994, Işık Yayınları
- ALTUNDAĞ, Şinasi; "Osmanlılar'da Kadılar'ın Salahiyet ve Vazifeleri Hakkında", **VI. Türk Tarih Kongresi III. Seksiyon**, Ankara-1967, s.:342-355
- ANSAY, S. Şakir; "Aile Hukuku", **A.Ü.İ.F. Der. S.:2-3**, Ankara-1952, s.: 20-32
- ATALAR, Münir; "Şer'îyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi**, S.:4, Ankara-1980, s.:303-328
- AYDIN, M. Akif ; "Aile"; **T.D.V.İ.A., C.:2**, İstanbul-1989, s.: 196-20
- BALTACI, Cahid; "Şer'îyye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi", **Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu**, İstanbul-1985, s.:127-132
- BARKAN, Ömer Lütfi; "Türkiye'de Din ve Devlet İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi", **Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Semineri**, Ankara-1975 s.:49-97
- BAYKAL, Bekir Sıtkı; "Osmanlı Para Düzeni ile İlgili Belgeler", **Belgeler**, S.: 9, Ankara,-1969, s.:49-77
- BERKİ, Ali Hikmet; **Büyük Türk Hükümdarı Sultan Mehmed Han ve Adalet Hayatı**, İstanbul-1953
- BOZKURT, Rıza; **Osmanlı İmparatorluğu'nda Kollar, Ulak ve İaşe Menzilleri**, Ankara-1966, Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Yayını
- CEZAR, Yavuz; **Osmanlı Maliyesi'nde Bunalım ve Değişim Dönemi (XVIII. Yüzyıldan Tanzimat'a Malî Tarih)**, İstanbul-1986, Alan Yayınları
- ÇADIRCI, Musa; **Tanzimat Dönemi'nde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları**, Ankara-1991, T.T.K. Yayını

- ÇAĞATAY, Neşet; "İslam Hukukunun Ana Hatları ve Osmanlılar'ın Bunun Bazı Kurallarını Değişik Uygulamaları", **Belleten**, C.:51, S.:200, Ankara-1987, s.:625-636
- DEMİREL, Ömer; **II. Mahmut Dönemi'nde Sivas'ta Esnaf Teşkilatı ve Üretim-Tüketim İlişkileri**, Ankara-1989, Kültür Bakanlığı Yayını
- el-Kürdî, M. Necmüddin; **Şer'î Ölçü Birimleri ve Fıkhî Hükümleri**, İstanbul-1996, Buruç Yayınları
- EMECAN, Feridun M.; "Kayacık Kazası'nın Avarız Defteri", **İ.Ü.E.F. Tarih Enstitüsü Dergisi Prof. Tayyib GÖKBİLGİN Hatıra sayısı**, S.:12, İstanbul-1982, s.:159-170;
- ERGENÇ, Özer; "Osmanlı Klasik Dönemindeki "Eşraf ve A'yân Üzerine Bazı Bilgiler", **Osmanlı Araştırmaları**, III, İstanbul-1982, s.: 105-118
- GENÇ, Mehmet; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi", **V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi Tebliğler**, Ankara-1990, T.T.K. Basımevi, s.:13-25
- GÖYÜNÇ, Nejat; "Vakıf Teisinde Devletin Katısı (16. Yüzyıl İçinde)", **Osmanlı Araştırmaları**, XI, İstanbul-1991, s.: 123-128
- GÜRKAN, Feyyaz; "Şer'iyeye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma", **IX. Türk Tarih Kongresi**, II. Cilt, Ankara-1988, s.:765-779
- HALAÇOĞLU, Yusuf; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Menzil Teşkilatı Hakkında Bazı Mülahazalar", **Osmanlı Araştırmaları**, C.:II, İstanbul-1981, s.:123
- ; **XIV.-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılar'da Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, Ankara-1995, T.T.K. Yayını
- İNALCIK, Halil; "Mahkeme" Maddesi, **İ.A., 7. Cilt**, İstanbul-1970, s.:42-45
- KAZICI, Ziya; **Osmanlılar'da İhtisap Müessesesi**, İstanbul-1987
- KOZAK, İ. Erol; **Bir Sosyal Siyaset Müessesesi Olarak Vakıf**, İstanbul-1985, Akabe Yayınları
- MARDİN, Ebulula; "Kadı" Maddesi, **İ. A., VI. Cilt**, İstanbul-1967, s.:146-150
- Mc GOWAN, Buruce; "Osmanlı Avarız-Nüzül Teşekkülü", **VIII. Türk Tarih Kongresi II. Cilt**, Ankara-1981, s.:1327-1331
- MİROĞLU, İsmet; **Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası**, Ankara-1990, T.T.K. Yayını
- OĞUZOĞLU, Yusuf ; "XVII. Yüzyılda Türkiye Şehirlerindeki Başlıca Yöneticiler", **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.:1, Samsun-1986, s.:140-155

ORHAN, Seval; **Osmanlılar'da Ölçü ve Tartı Sistemi, Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde Yayınlanmamış Lisans Tezi, Elazığ-1992**

ORHONLU, Cengiz; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı", **Türk Kültürü Araştırmaları, C.: 15, S.: 1-2, Ankara-1976, s.:269-288**

----- ; "Uriel HEYD; Osmanlı Ceza Kanunu Hakkında İncelemeler (Kitap tanıtımı)", **Belleten, C.:38, S.:152, Ekim 1974, Ankara, s.:751-756**

ORTAYLI, İlber; "Anadolu'da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler", **Osmanlı Araştırmaları, I, İstanbul-1980, s.: 33-40**

----- ; **Osmanlı Devleti'nde Kadı, Ankara-1994, Turhan Kitabevi**

ÖZDEMİR, Rifat; "Ankara ve Antakya Sancaklarına Ait Bazı Gelir ve Giderlerin Mukayeseli Tahlili", **Prof. Dr. Şerafeddin TURAN Armağanı, Elazığ-1996, s.:127-212**

----- ; "Antakya Esnaf Teşkilatı(1709,1860)", **II. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu'na Sunulan Tebliğ, 1992-Antakya, s.:1-111**

----- ; "Şer'iyye Sicilleri'nin Toplu Katoloğuna Doğru", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.:I, S.:I, Elazığ-1987, s.:191-198**

----- ; "Tokat'da Aile'nin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810)", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu Bildirileri, Ankara-1987, s.: 81-141**

----- ; **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara, Ankara-1986, K.T.B. Yayını**

ÖZKAYA, Yücel" XVIII. Yüzyılda Çıkarılan Adaletnamelere Göre Türkiye'nin İç Durumu", **Belleten. C.:38, S.:151, Ankara-1974, s.: 445-vd. ;**

----- ; "Genel Hatlarıyla XVIII. Yüzyılda Osmanlı Sosyal Hayatı", **Askerî Tarih Bülteni, S.: 34, Ankara-1993, s.: 171-179**

----- ; **Osmanlı Devleti'nde Ayanlık, Ankara-1994, T.T.K. Yayını**

----- ; "Osmanlı İmparatorluğu'nda XVIII. Yüzyılda Göç Sorunu", **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi, C.: 14, S.: 25, Ankara-1982, s.: 171-173**

----- ; **XVIII. Yüzyıl Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Ankara-1985, K.T.B. Yayını**

----- ; "XVIII. yüzyılda Menzilhane sorunu", **A.Ü.D.T.C.Dergisi, C.28, S.: 3-4, Ankara-1978, s.:339**

----- ; "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Tevzi' Defterleri'nin Kontrolü", **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, S.:1, Konya-1981, s.:135-138**

- ÖZTÜRK, Mustafa; " Antakya ve Çevresinde Aşiretlerin İskanı", **I. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu Bildirileri**, Antakya-1992, s.: 1-17;
- , Mustafa; " XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları", **Belleten**, C.: 54, S.: 211 Ankara-1990, s.: 963-993
- , Mustafa; "Harput Şer'ıyye Sicilleri", **Tarih İçinde Harput Sempozyumu**, s.:73-80
- ; "Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili", **Belleten**, S.:212, Ankara-1991, s.:87
- ; "Osmanlı İktisadında Fiyatları Etkileyen Unsurlar", **Prof. Dr. Şerafeddin TURAN Armağanı**, Elazığ-1996, s.:221-239
- ; " XIX. Yüzyılın ilk Yarısında Antakya'da Fiyatlar", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.:3, S.:2, Elazığ-1989, s.:249-265
- ; "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Orta Anadolu'da Fiyatlar", **X. Türk Tarih Kongresinden Ayrı Basım**, Ankara-1993, s.: 1811-1850
- SAHİLLİOĞLU, Halil; "Osmanlı Para Tarihinde Dünya Para ve Maden Hareketinin Yeri(1300-1750)", **ODTÜ Gelişme Dergisi Özel Sayı**, S.:3, Ankara-1978, s.1-38
- ; "Osmanlılar'da Narh Müessesesi ve 1525 Yılı Sonunda İstanbul'da Fiyatlar", **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, C.:1, S.:1, s.:36-40, S.:2, s.:54-55, S.:3, s.:50-53
- ; **Türkiye İktisat Tarihi (Giriş-Bazı kurum ve Kavramlar)**, İstanbul-1989, Mentş Kitabevi
- ; "Dördüncü Murad'ın Bağdat Seferi Menzilnamesi(Bağdat Seferi Harp Jurnalı)", **Belgeler**, C.:13, S.:17, Ankara-1993, s.:
- SEVGİN, Nazmi; "Şer'î Mahkemeler'in Sicil Hazinesi", **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi** S.:44, Mayıs-1971, s.:16-18
- ŞAKİROĞLU, Mahmut H.; "Çukurova Tarihinden Sayfalar, I. Payas Ayanı Küçük Alioğulları", **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.:15, S.:26, Ankara-1991, s.: 103-139
- TABAKOĞLU, Ahmet; **Gerileme dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi**, İstanbul-1985, Dergah Yayınları
- ; **Türk İktisat Tarihi**, İstanbul-1994, Dergah Yayınları
- TIZLAK, Fahrettin; **398 Numaralı Harput Şer'ıyye Sicili** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ-1987,
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı; **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, Ankara-1988, T.T.K. Yayını

ÜLKEN, Hilmi Ziya; "Vakıf Sistemi ve Türk Şehirciliği", **Vakıflar Dergisi**, S.:9, Ankara-1971, s.:12-37

ÜNAL, Mehmet Ali;"Fetih, Fatih ve Gençlik", **Tarihçi Gözüyle Olaylar ve Türkiye**, Isparta-1988, s.:71-78

Yaşar YÜCEL; **1640 Tarihli Es'ar Defteri**, Ankara-1982, A.Ü.D.T.C.F. Yayını

YEDİYILDIZ, Bahaeddin; "Müesseseler-Toplum Münasebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Toplumunu ve Vakıf Müessesesi", **Vakıflar Dergisi**, S.:15, Ankara-1982, s.: 23-53

----- ; "Türk Kültür Sistemi İçinde Vakfın Yeri", **Vakıflar Dergisi**, S.: 18, Ankara-1984, s.:403-408

----- ; "Türk Vakıf Kurucularının Sosyal Tabakalaşmadaki Yeri 1700,1800" **Osmanlı Araştırmaları**, III, İstanbul-1982, s.: 143-164

----- ; "Vakıf İstilahları Lügatçesi", **Vakıflar Dergisi**, S.: 17, Ankara-1984 s.: 55-60

----- ; "Vakıf Müessesesinin XVIII. Asır Türk Toplumundaki Rolü", **Vakıflar Dergisi**, S.: 14, Ankara-1982, s.:1-27

----- ; "XVIII. Asır Türk Kültür Vakıflarının İktisadî Boyutu", **Vakıflar Dergisi**, S.: 18, Ankara-1984, s.:5-41

----- ; "XVIII. Asırda Türk Vakıf Teşkilatı", **İ.Ü.E.F. Tar. Ens. Der. Prof. Tayyib GÖKBİLGİN Hatıra Sayısı**, S.:12, İstanbul-1982, s.: 171-190

----- ;"Osmanlılar'ın Kuruluş ve Yükselişinde Rol Oynayan Müesseseler", **Milli Kültür**, S.:41, Ağustos 1983, Ankara, s.:41-47

YILMAZÇELİK, İbrahim; **392 Numaralı Harput Şer'iyye Sicili**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara-1987

----- ; **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır**, Ankara-1995, T.T.K. Yayını

YÜCEL, Yaşar ; "XVI.-XVII. yüzyılda Osmanlı idarî yapısında Taşra Ümerasının Yerine Dair Düşünceler", **Belleten**, C.:41, S.:163, Temmuz-1977, Ankara, s.: 495-506

----- ; "Osmanlı İmparatorluğu'nda Desantralizasyona(Adem-i Merkeziyet) Dair Genel Gözlemler", **Belleten**, C.:38, S.:152, Ekim-1974, Ankara, s.:656-707

YÜKSEL, Hasan;"Vakıf-Müsadere İlişkisi (Şam Valisi Vezir Süleyman Paşa Olayı)", **Osmanlı Araştırmaları**, XII, İstanbul,1992, s.:399-424

EKLER

Avarız						Salyane	
Sıra no	Mahalle Adı	Hâne	Rub'	Sülüs	Sümn	Mahalle Adı	Nefer
1	Cami'-i Kebir	5	3	-	-	Debbus	1
2	Debbus	3	-	2	-	Dörtayak	7
3	Dörtayak	10	-	-	-	Güncan	2
4	Günlük	4	-	1	1	Günlük	3
5	Habibü'n-Neccar	23	-	-	-	Hoca Abdi	3
6	Hummara	3	3	-	-	Kanavat	5
7	Kanavat	5	3	-	-	Kapu Bölüğü	1
8	Kantara	8	3	-	-	Mahsen	7
9	Kastal	4	-	1	1	Meydan	2
10	Mahsen	15	-	-	-	Rikabiye	1
11	Meydan	4	-	-	-	Saha	1
12	Mukbil	3	-	-	-	Sarsmiye	1
13	Nahirûn	5	3	-	-	Sofılar	3
14	Saha	2	3	-	-	Şenbek	3
15	Sarı Mahmud	5	-	-	-		
16	Sekakin	1	-	1	1		
17	Sofılar	12.5	1	-	-		
17	Şenbek	3	-	1	1		
18	Şeyh Ali	4	-	-	1		
19	Tâbi'-i Sofılar	12.5	-	-	1		
20	Tut	26	-	1	1		
21	Uncılar	5	-	1	1		
22	İmrân	4	3	-	-		
Yekûn		180	1	-	-	Yekûn	40

Tablo I: Avarız ve Salyane listeleri'ne göre Antakya'nın mahalleleri ve burada yaşayanların hangi oranda vergi vereceklerini gösterir liste

B.: 22'de belirtilen Esnaf adları	B.: 37, 76 ve 86'da belirtilen Esnaf adları
Abacı	Abacılar
Arpacıyan	Arpacıyan
Bakkalân	Bağçevan
Basmacı ve Kasarcı	Bakkalân ve Bastacı
Bastacı ve Manav	Basmacı
Berber	Berberân
Bezirgan Nakib Hanı ve Bez Hanı	Boyacı
Bostancı	Celi Efendi Kiracıları
Boyacı	Cullâh
Cullâh	Çıkırcı
Çıkırcı	Çubukçı (Çiftci)
Çilingir	Debbâğân
Çubukçı	Değirmenci
Debbâğân	Derzi
Değirmenci	Etmekci
Derzi	Fâhûreci
Etmekciyân	Hallâc
Fâhûreci	Hamâlân
Fevâbend	Hamamcı
Gemici Külâhı	Haşşâş
Hallâc	Kassabân
Hamâlân	Katırcı
Hamamcı	Kavukcu Kürkcü Yorgancı
Havlucu	Kazgancı ve Kalaycı
Kahveci	Kazzâz
Kalaycı	Kebabcı ve Köfteci
Kassabân	Keçeci
Kaşşâş	Kefeşker
Katırcı	Kuyumcu
Kazzâz	Külâhçı
Kebabcı ve Börekci Künefecî Ka'keci Helvacı Leblebici	Ma'saracı
Kefeşkerân	Mi'marân
Kuyumcu	Mutaf
Ma'saracı	Nakib Hanı ve Bez Hanı
Merhum Celi Efendi Havlusu	Na'lbând
Mi'marân	Neccerân
Mutaf	Oturakçı
Neccerân	Penbeci
Saka ve Şerbetci	Saka ve Şerbetci
Saraç	Saraç
Timurcı	Semerci
Tütüncü Kedakçı	Timurcı
Yorgancı ve Kavukcu Kürkcü	'Attârân
Yundciyân	Timurcı
'Attârân	'Attârân

Tablo II: B.: 22 ile B.: 37. 76, 86'da belirtilen esnaf adlarının karşılıklı verileri

sıra no	Esnaf Adı	Nefer	sıra no	Esnaf Adı	Nefer
1	Abacılar	20	23	Kavukcu Kürkcü Yorgancı	11
2	Arpacıyan	4	24	Kazgancı ve Kalaycı	28
3	Bağçevan	50	25	Kazzâz	5
4	Bakkalân ve Bastacı	25	26	Kebabcı ve Köfteci	20
5	Basmacı	9	27	Keçeci	5
6	Berberân	15	28	Kefeşker	110
7	Boyacı	17	29	Kuyumcu	25
8	Celi Efendi Kiracıları	14	30	Kûlahcı	9
9	Cullâh	236	31	Ma'saracı	4
10	Çıkırıkcı	14	32	Mi'marân	30
11	Çubukcı (Çiftci)	7	33	Mutaf	8
12	Debbâğân	45	34	Nakib Hanı ve Bez Hanı	30
13	Değirmenci	15	35	Na'iband	16
14	Derzi	22	36	Neccerân	45
15	Etmekci	80	37	Oturakcı	10
16	Fâhûreci	17	38	Penbeci	4
17	Hallâc	15	39	Saka ve Şerbetci	6
18	Hamâlân	10	40	Saraç	7
19	Hamamcı	16	41	Semerici	10
20	Kassabân	30	42	Timurci	35
21	Kaşşâş	17	43	'Attârân	10
22	Katırcı	4			
Yekûn					1110

Tablo III: B.:37,75 ve 85'de adları ve sayıları verilen Etnaf zümreleri
(Verilen sayılar Re'âyâ olan etnafın sayıdır. diğçerleri gösterilmemiştir.

Esnaf Adı	Re'âyâ	Yeniçeri	E'imme	Sâdât	Sipâh	Yekûn
Abacı	20	-	-	-	-	20
Arpacıyan	3	8	-	3	-	14
Bakkalân	21	29	5	11	5	71
Basmacı ve Kasarcı	9	5	-	-	-	14
Bastacı ve Manav	2	33	-	7	-	42
Berber	12	22	2	6	-	42
Bezirgan Nakib Hanı ve Bez Hanı	23	9	5	1	-	38
Bostancı	60	10	-	3	-	73
Boyacı	17	7	-	-	-	24
Camcı	18	13	-	1	-	32
Cullâh	235	103	1	17	2	358
Çıkırcı	14	-	-	-	-	14
Çilingir	9	6	-	1	-	16
Çubukcu	7	6	-	1	-	14
Debbâğân	46	17	-	5	2	70
Değirmenci	23	4	-	-	-	27
Derzi	22	1	-	-	-	23
Etmekciyân	93	3	-	-	-	96
Fâhûreci	19	2*	1	1	-	23
Fevâbend	18	3	-	4	-	25
Gemici Külâhı	5	6	-	-	-	11
Hallâc	27	7	-	8	-	42
Hamâlân	10	1	-	-	-	11
Havlucu	10	5	-	-	-	15
Kahveci	-	36	-	-	-	36
Kalaycı	28	-	-	2	-	30
Kassabân	31	9	1	2	1	44
Kaşşâş	17	1	-	4	-	22
Katırcı	6	8	-	-	-	14
Kazzâz	5	3	-	1	-	9
Kebabcı ve Börekci Künefecî Ka'keci Helvacı Leblebici	21	7	-	1	-	29
Kefeşkerân	116	40	7	17	1	181
Kuyumcu	27	-	-	-	-	27
Ma'saracı	6	-	-	1	-	7
Merhum Celi Efendi Havlusu	-	-	-	-	-	14
Mi'marân	31	1	-	-	-	32
Mutaf	8	8	-	1	-	17
Neccerân	42	22	1	4	-	75
Saka ve Şerbetci	8	13	-	2	-	23
Saraç	7	4	-	5	1	17
Timurcu	37	9	-	4	-	50
Tütüncü Kedakçı	9	19	-	1	-	29
Yorgancı ve Kavukcu Kürkcü	11	3	1	2	-	17
Yundciyân	4	8	1	2	-	15
Attârân	7	8	17	4	-	36
Avâtıl	140	75	37	29	10	
Esnaf Toplam	1150	499	42	122	12	
Yekûn Neferât		574	79	151	22	

* 'Askerî olarak belirtilmiş

Tablo IV: B.: 22'ye göre Antakya'da bulunan esnaf gruplarının adları ve bu meslekleri icra edenlerin sosyal sınıfı

Sıra no	Kuseyr	Hâne	Rub'	Altınözü	Hâne	Rub'	Cebel-i Akra'	Hâne	Rub'	Süveydiye	Hâne	Rub'
1	Alaiye	2	-	Alakend	2	-	Alataş	-	1	Alaaddin	0.5	-
2	Ayne's-sahak	0.5	1	Arhun	1	-	Arpalu	0.5	-	Barberin	1.5	-
3	Babatorun	1.5	-	Baslika	0.5	-	Bağdadiye	0.5	-	Cerariye	-	1
4	Baksanos	4.25	1	Boz Höyük	1	-	Bezkiye	-	3	Cüdeyde	0.5	-
5	Bayra	2	-	Buhsin	3	-	Curakiye	0.5	-	Dikmece	0.5	-
6	Beşirbe	1	-	Büyük Burç	2	1	Çandır	0.5	-	Dilşirci	-	3
7	Bitşin	2.5	-	Danışmendlü	1	-	Çardakiye	2.5	-	Hacı Habıblü	3	-
8	Com	4	-	Ermencü	1	-	Dersuniye			Hüseyinlu	1.5	-
9	Cünte	1	-	Kandamak	0.5	-	Dövir	4.5	-	Karakısıyye	3	-
10	Deyr	2	-	Mansuriye	-	3	Haf	-	1	Kilisacık	2.5	--
11	Fatikiye	5.5	-	Mezra'a-ı Kürd	3	-	Hansıma	0.5	-	Mağaracık	0.5	-
12	Fenk	0.5	-	Mifrakiye	1	-	Hisarcık	1	-	Milto Harbe	-	1
13	Ferzele	0.5	-	Miras	1.5	-	Iğerce	1	-	Minkuliye	0.5	-
14	Firfiri	0.5	-	Mişmişan	1.5	-	Kandon	1	1	Mişrakiye	0.5	-
15	Hayno	2	-	Narlıca	1	-	Kara Ahmedlü	-	1	Mugayrun	2	1
16	Kabab	1	-	Sabuhiye	1	3	Karye	2	-	Saraycık ma' Akaliyye	1	3
17	Kefer 'Abid	4.5	-	Suriye	6	-	Keseb	2	-	Saylıca	2	1
18	Kilet	1.5	-	Tamusiye	0.5	-	Kirakosi	1	-	Seldiran	3	-
19	Kızılca Burc	1.5	-	Tel-Habeş	1	-	Oğlakcı	-	1	Sünberi	2	3
20	Kişkinid	2.5	-	Toprakhisar	3	-	Sofılar	1.5	-	Tuleyl-i Kuzeh	1	-
21	Lübye(?)	1	-	Tuleyl-i Şarkı	3	-	Söğüd Ovacığı	1	-	Tuleyl-i Türkman	1.5	-
22	Mağdeletü'l-Bâni	-	1	Zenkiye	1	3	Sunkur	-	1	Yoğunoluk	2	-
23	Mağdeletü's-Şeyh	2	-				Tinziri	0.5	-	Zeytuniye	2	-
24	Mishane	4.25	-				Tumame	1	-	'Aydiyye	2	3
25	Nantuz	1	-				Yeniceköy	-	3			
26	Radof	4	-				Zerito	1	-			
27	Saferiye	4	-									
28	Salkıya	2	-									
29	Tel-İmâr	2	-									
30	Tuleyce	1	-									
31	Uskiyat	1	-									
32	Zev	1	-									
33	Zirzor	2.5	-									
34	Ziyaret	3	-									
Yekûn		Hâne		Yekûn	Hâne		Yekûn	Hâne		Yekûn	Hâne	
		71.5			38			28			37.5	
Cem'ân Yekûn					Hâne							
					175							

Tablo V: B.:141'ye göre Antakya'nın karyelerine yapılan Avarız tevzi'âtı

Sıra no	Kuseyr	Sümn	Altınözü	Sümn	Cebel-i Akra'	Sümn	Süveydiye	Sümn
1	Babatorun	0.5	Afsiye	0.5	Alataş	1	Arpalu ve Dikmece ve Sünberiyeye	1
2	Baksanos	3.5	Alakend	0.5	Bağdadiye	1	Barberun	1
3	Bayra	0.5	Baslikiye	1	Bezkiye	3	Cüdeyde	1.5
4	Bitşin	1	Buḥşin	1	Cidaliye	2	Güzel Burc	0.5
5	Com	0.5	Büdenbe	0.5	Çandır	0.5	Hacı Habıblü	3
6	Cünte	1.5	Büyük Burç	2.5	Çardakiye	1	Hüseyinli	1
7	Deyr	1.5	Danişmendlü	0.5	Dersuniye	1	Kaba Hernub	1
8	Fatikiye	2.5	Ermence	1	Deyrmeştâ	0.5	Kabusiye	3
9	Fenk	2.5	Ferzele	0.5	Dövir	3	Kırkısiye	2
10	Firfiri	0.5	Karsu	3.5	Hansıma	1	Kilisacık	3
11	Flancar	0.5	Mezra'a-ı Kürd	0.5	Hırbı	0.5	Milto Harbi	1
12	Garbeyaz	1	Miras	0.5	Hisarcık	1	Minkuliye	1.5
13	Hayno	1.5	Narlıca	0.5	Igerce	0.5	Mişrakiye	3
14	Kefer Abid	1.5	Suriye	2	Kandon	1.5	Mugayrun	5
15	Kişkinid	2	Tel-Habeş	1	Karsabol	1	Na'ırlu	1
16	Klanos	1.5	Toprakhisar	1	Karye	3	Saraycık ma' Akliyye	2
17	Kurye	0.5	Tuleyl-i Şarkı	1.5	Keseb	6	Saylıca	1
18	Mağdele	3	Ziyaret	0.5	Kırkbecak	1	Seldiran	3
19	Makaberus	3			Kışlak	1.5	Tuleyl-i Türkman	2
20	Marso	1.5			Kirakos	1.5	Yoğunoluk	3.5
21	Mezra'a-ı Türkman	2			Sofılar	1.5	Zeytuniye ve Mezra'â	14
22	Mishane	2.5			Sunkur	0.5	'Aydiyye	1.5
23	Radof	2.5			Şeyhköy	3		
24	Saferiye	2			Tinziri	1		
25	Salkıya	1.5			Tumame	1.5		
26	Tuleyce	1			Yeniceköy	0.5		
27	Uskiyat	1						
Yekûn	Hâne	Sümn	Yekûn	Hâne	Sümn	Yekûn	Hâne	Sümn
	3	7		1	6		3	3.5
Cem'ân Yekûn			Hâne					
			14					

Tablo VI: B.: 36, 76 ve 86'ya göre Salyane Vergisi'nin karyelere yapılan tevzî'âtı

Yılı ve Dönemi	Halep Eyaleti'nden Antakya Kazası'na eklerle birlikte isabet eden İmdad-ı Hazeriyye miktarı	Dönemlere göre masraflarla birlikte Antakya Kazası'ndan tahsil edilecek olan Salyane miktarı	Halep Eyaleti'nden Antakya Kazası'na eklerle birlikte isabet eden İmdad-ı Hazeriyye'nin Salyane miktarı içinde % olarak oranı	Kaza merkezinin düşen Salyane miktarı	Kaza merkezinde belirlenen kişilerce ödenen miktar	Esnaf ve Avatıl Re'aya'nın nefer başına verdiği meblağ E.: Esnaf A.: Avatıl	Karyelere düşen Salyane miktarı	Karyelere yapılan tevzi'atta Hane ve Sünn başına verilecek meblağ H.: Hane S.: Sünn
1178-1	2231.25 Kuruş	20600 Kuruş	10.83	10300 Kuruş	1692.5 Kuruş	E.: 5 Kuruş 12 Para S.: 3 Kuruş 10 Para	10300 Kuruş	H.: 792 Kuruş S.: 66 Kuruş**
1178-2	2231.25 Kuruş	10450 Kuruş 15 Para	21.35	5225 Kuruş 7.5 Para	-	4 Kuruş 2 2 Para	5225 Kuruş 7.5 Para	H.: 401.75 Kuruş S.: 33.5 Kuruş
1179-1	2231.25 Kuruş	9230.25 Kuruş	24.17	4615 Kuruş 5 Para	-	4 Kuruş 2 Akçe	4615 Kuruş 5 Para	H.: 355 Kuruş S.: 43 Kuruş 32.5 Para
1179-2	2231.25 Kuruş	13270 Kuruş	16.81	6835 Kuruş***	1200 Kuruş	4 Kuruş 36 Para	6835 Kuruş	H.: 525.75 Kuruş S.: 43 Kuruş 32.5 Para

Tablo VII- 1178-1179 yıllarına ait Salyane miktarları hakkında karşılaştırmalı olarak bazı bilgiler.

*-Halep Eyaleti'nden Antakya'ya düşen <mdad-> Hazeriyye miktarı esasen 1750 Kuruş'tur. Buna ilaveten onda bir(Deh-yek)lik 175 Kuruş, Hare-> Hazine olarak % 5'lik 87.5 Kuruş, Hare-> Buyuruldu olarak % 2.5'lik 43.75 Kuruş ve Tahsildariye olarak % 10'lik 175 Kuruş'u eklediklerimizde 2231.25 Kuruş ile karşılaşılmaktadır.

** -Bu tevzi'at için daha önceki tabloya bakınız.

*** -13270 Kuruş'un yarısı 6635 Kuruş olması na rağmen Katip yazım sırasında 6835 Kuruş olarak belirtilmiş ve bu meblağ üzerinden tahsilat yapılmıştır.

**** -Bu tevzi'at kaza merkezi üzerine düşen 6835 Kuruş'tan değil ahali ve Mahkeme'ce tesbit edilen kinfilerce ödenen 1200 Kuruş çıkartılarak sonra kalan 5635 Kuruş üzerinden yapılmıştır.

[illegible]

ÖZGEÇMİŞ

1974 ELAZIĞ doğumluyum ilk, orta ve lise tahsilimi ELAZIĞ'da tamamladım. 1992'de girdiğim Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü 1996 yılında birincilikle bitirdim. Aynı yıl Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yakınçağ Tarihi kısmında Yüksek Lisans'a başladım. Yine aynı yıl Sınıf Öğretmeni olarak KONYA'ya atandım. Orada 14 ay Öğretmenlik yaptıktan sonra Aralık 1998'de Elazığ'a tayin edildim. Halen Yazıkonak Sekiz Evler İlköğretim Okulu'nda Sınıf Öğretmeni olarak görev yapmaktayım.